నమో తస్స భగవతో అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స

వినయపిటకే

పరివారపాళి

౧. భిక్ఖువిభఙ్గో

సోళసమహావారో

౧. కత్థపఞ్ఞత్తివారో

౧. పారాజికకణ్డం

౧. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన పఠమం పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తం, కం ఆరబ్భ, కిస్మిం వత్థుస్మిం? అత్థి తత్థ పఞ్ఞత్తి, అనుపఞ్ఞత్తి, అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తి? సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి, పదేసపఞ్ఞత్తి? సాధారణపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తి? ఏకతోపఞ్ఞత్తి, ఉభతోపఞ్ఞత్తి? పఞ్చన్నం పాతిమోక్ఖుద్దేసానం కత్థోగధం కత్థ పరియాపన్నం? కతమేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతి? చతున్నం విపత్తీనం కతమా విపత్తి? సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతమో ఆపత్తిక్ఖన్ధో? ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మతి? కో తత్థ వినయో, కో తత్థ అభివినయో? కిం తత్థ పాతిమోక్ఖం, కిం తత్థ అధిపాతిమోక్ఖం? కా విపత్తి? కా సమ్పత్తి? కా పటిపత్తి? కతి అత్థవసే పటిచ్చ భగవతా పఠమం పారాజికం పఞ్ఞత్తం? కే సిక్ఖన్తి? కే సిక్ఖితసిక్ఖా? కత్థ ఠితం? కే ధారేన్తి? కస్స వచనం? కేనాభతన్తి?

౨. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన పఠమం పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? వేసాలియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సుదిన్నం కలన్దపుత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సుదిన్నో కలన్దపుత్తో పురాణదుతియికాయ మేథునం ధమ్మం పటిసేవి, తస్మిం వత్థుస్మిం. అత్థి తత్థ పఞ్ఞత్తి, అనుపఞ్ఞత్తి, అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తీతి? ఏకా పఞ్ఞత్తి, ద్వే అనుపఞ్ఞత్తియో. అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తి తస్మిం నత్థి. సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి, పదేసపఞ్ఞత్తీతి? సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి. సాధారణపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తీతి? సాధారణపఞ్ఞత్తి. ఏకతోపఞ్ఞత్తి, ఉభతోపఞ్ఞత్తీతి? ఉభతోపఞ్ఞత్తి. పఞ్చన్నం పాతిమోక్ఖుద్దేసానం కత్థోగధం కత్థ పరియాపన్నన్తి? నిదానోగధం, నిదానపరియాపన్నం. కతమేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతీతి? దుతియేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతి. చతున్నం విపత్తీనం కతమా విపత్తీతి? సీలవిపత్తి. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతమో ఆపత్తిక్ఖన్ధోతి? పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతీతి? ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో. చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణన్తి? ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మతీతి? ద్వీహి సమథేహి సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ. కో తత్థ వినయో, కో తత్థ అభివినయోతి? పఞ్ఞత్తి వినయో, విభత్తి అభివినయో. కిం తత్థ పాతిమోక్ఖం, కిం తత్థ అధిపాతిమోక్ఖన్తి?

పఞ్ఞత్తి పాతిమోక్ఖం, విభత్తి అధిపాతిమోక్ఖం. కా విపత్తీతి? అసంవరో విపత్తి. కా సమ్పత్తీతి? సంవరో సమ్పత్తి. కా పటిపత్తీతి? న ఏవరూపం కరిస్సామీతి యావజీవం ఆపాణకోటికం సమాదాయ సిక్ఖతి సిక్ఖాపదేసు. [అ॰ ని॰ ౧౦.౩౧] కతి అత్థవసే పటిచ్చ భగవతా పఠమం పారాజికం పఞ్ఞత్తన్తి? దస అత్థవసే పటిచ్చ భగవతా పఠమం పారాజికం పఞ్ఞత్తం – సఙ్ఘసుట్ఠుతాయ, సఙ్ఘఫాసుతాయ, దుమ్మఙ్కూనం పుగ్గలానం నిగ్గహాయ, పేసలానం భిక్ఖూనం ఫాసువిహారాయ, దిట్ఠధమ్మికానం ఆసవానం సంవరాయ, సమ్పరాయికానం ఆసవానం పటిఘాతాయ, అప్పసన్నానం పసాదాయ, పసన్నానం భియ్యోభావాయ, సద్ధమ్మట్ఠితియా, వినయానుగ్గహాయ. కే సిక్ఖన్తీతి? సేక్ఖా చ పుథుజ్జనకల్యాణకా చ సిక్ఖన్తి. కే సిక్ఖితసిక్ఖాతి? అరహన్తో సిక్ఖితసిక్ఖా . కత్థ ఠితన్తి? సిక్ఖాకామేసు ఠితం. కే ధారేన్తీతి? యేసం వత్తతి తే ధారేన్తి. కస్స వచనన్తి? భగవతో వచనం అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స. కేనాభతన్తి? పరమ్పరాభతం –

3. ఉపాలి దాసకో చేవ, సోణకో సిగ్గవో తథా;
మోగ్గలిపుత్తేన [మోగ్గలీపుత్తేన (స్యా॰)] పఞ్చమా, ఏతే జమ్బుసిరివ్హయే [జమ్బుసరివ్హయే (సారత్థ)].

తతో మహిన్దో ఇట్టియో [ఇట్ఠియో (సీ॰)], ఉత్తియో సమ్బలో [ఉట్టియో సమ్పలో (ఇతిపి)] తథా;
భద్దనామో చ పణ్డితో.

ఏతే నాగా మహాపఞ్ఞా, జమ్బుదీపా ఇధాగతా;
వినయం తే వాచయింసు, పిటకం తమ్బపణ్ణియా.

నికాయే పఞ్చ వాచేసుం, సత్త చేవ పకరణే;
తతో అరిట్ఠో మేధావీ, తిస్సదత్తో చ పణ్డితో.

విసారదో కాళసుమనో, థేరో చ దీఘనామకో;
దీఘసుమనో చ పణ్డితో.

పునదేవ [పునరేవ (స్యా॰)] కాళసుమనో, నాగత్థేరో చ బుద్ధరక్ఖితో;
తిస్సత్థేరో చ మేధావీ, దేవత్థేరో [రేవత్థేరో (ఇతిపి)] చ పణ్డితో.

పునదేవ సుమనో మేధావీ, వినయే చ విసారదో;
బహుస్సుతో చూళనాగో, గజోవ దుప్పధంసియో.

ధమ్మపాలితనామో చ, రోహణే [రోహణో (సీ॰)] సాధుపూజితో;
తస్స సిస్సో మహాపఞ్ఞో ఖేమనామో తిపేటకో.

దీపే తారకరాజావ పఞ్ఞాయ అతిరోచథ;
ఉపతిస్సో చ మేధావీ, ఫుస్సదేవో మహాకథీ.

పునదేవ సుమనో మేధావీ, పుప్ఫనామో బహుస్సుతో;
మహాకథీ మహాసివో, పిటకే సబ్బత్థ కోవిదో.

పునదేవ ఉపాలి మేధావీ, వినయే చ విసారదో;
మహానాగో మహాపఞ్ఞో, సద్ధమ్మవంసకోవిదో.

పునదేవ అభయో మేధావీ, పిటకే సబ్బత్థ కోవిదో;
తిస్సత్థేరో చ మేధావీ, వినయే చ విసారదో.

తస్స సిస్సో మహాపఞ్ఞో, పుప్ఫనామో బహుస్సుతో;
సాసనం అనురక్ఖన్తో, జమ్బుదీపే పతిట్ఠితో.

చూళాభయో చ మేధావీ, వినయే చ విసారదో;
తిస్సత్థేరో చ మేధావీ, సద్ధమ్మవంసకోవిదో.

చూళదేవో [ఫుస్సదేవో (సీ.)] చ మేధావీ, వినయే చ విసారదో;
సివత్థేరో చ మేధావీ, వినయే సబ్బత్థ కోవిదో.

ఏతే నాగా మహాపఞ్ఞా, వినయఞ్ఞూ మగ్గకోవిదా;
వినయం దీపే పకాసేసుం, పిటకం తమ్బపణ్ణియాతి.

౪. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన దుతియం పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? రాజగహే పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ధనియం కుమ్భకారపుత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ధనియో కుమ్భకారపుత్తో రఞ్ఞో దారూని అదిన్నం ఆదియి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతీతి? తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి , న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

౫. తతియం పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? వేసాలియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ అఞ్ఞమఞ్ఞం జీవితా వోరోపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతీతి? తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

౬. చతుత్థం పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? వేసాలియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? వగ్గుముదాతీరియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? వగ్గుముదాతీరియా భిక్ఖూ గిహీనం అఞ్ఞమఞ్ఞస్స ఉత్తరిమనుస్సధమ్మస్స వణ్ణం భాసింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతీతి? తీహి సముట్ఠానేహి

సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే॰....

చత్తారో పారాజికా నిట్ఠితా.

తస్సుద్దానం –

మేథునాదిన్నాదానఞ్చ , మనుస్సవిగ్గహుత్తరి;
పారాజికాని చత్తారి, ఛేజ్జవత్థూ అసంసయాతి.

౨. సఙ్ఘాదిసేసకణ్డం

౭. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన ఉపక్కమిత్వా అసుచిం మోచేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తో? కం ఆరబ్భ? కిస్మిం వత్థుస్మిం? అత్థి తత్థ పఞ్ఞత్తి, అనుపఞ్ఞత్తి , అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తి? సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి, పదేసపఞ్ఞత్తి? సాధారణపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తి? ఏకతోపఞ్ఞత్తి, ఉభతోపఞ్ఞత్తి? పఞ్చన్నం పాతిమోక్ఖుద్దేసానం కత్థోగధం కత్థ పరియాపన్నం? కతమేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతి? చతున్నం విపత్తీనం కతమా విపత్తి? సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతమో ఆపత్తిక్ఖన్ధో? ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మతి? కో తత్థ వినయో, కో తత్థ అభివినయో? కిం తత్థ పాతిమోక్ఖం, కిం తత్థ అధిపాతిమోక్ఖం ? కా విపత్తి, కా సమ్పత్తి, కా పటిపత్తి? కతి అత్థవసే పటిచ్చ భగవతా ఉపక్కమిత్వా అసుచిం మోచేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో పఞ్ఞత్తో? కే సిక్ఖన్తి, కే సిక్ఖితసిక్ఖా? కత్థ ఠితం? కే ధారేన్తి? కస్స వచనం? కేనాభతన్తి?

౮. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన ఉపక్కమిత్వా అసుచిం మోచేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం సేయ్యసకం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా సేయ్యసకో హత్థేన ఉపక్కమిత్వా అసుచిం మోచేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. అత్థి తత్థ పఞ్ఞత్తి, అనుపఞ్ఞత్తి, అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తీతి? ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తి తస్మిం నత్థి. సబ్బత్థ పఞ్ఞత్తి, పదేసపఞ్ఞత్తీతి? సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి. సాధారణపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తీతి ? అసాధారణపఞ్ఞత్తి. ఏకతోపఞ్ఞత్తి, ఉభతోపఞ్ఞత్తీతి? ఏకతోపఞ్ఞత్తి. పఞ్చన్నం పాతిమోక్ఖుద్దేసానం కత్థోగధం కత్థ పరియాపన్నన్తి? నిదానోగధం నిదానపరియాపన్నం. కతమేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతీతి? తతియేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతి . చతున్నం విపత్తీనం కతమా విపత్తీతి? సీలవిపత్తి. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతమో ఆపత్తిక్ఖన్ధోతి? సఙ్ఘాదిసేసో ఆపత్తిక్ఖన్ధో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతీతి? ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో. చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణన్తి? ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మతీతి? ద్వీహి సమథేహి సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ. కో తత్థ వినయో, కో తత్థ అభివినయోతి? పఞ్ఞత్తి వినయో, విభత్తి అభివినయో. కిం తత్థ పాతిమోక్ఖం, కిం తత్థ అధిపాతిమోక్ఖన్తి? పఞ్ఞత్తి పాతిమోక్ఖం, విభత్తి అధిపాతిమోక్ఖం. కా విపత్తీతి? అసంవరో విపత్తి. కా సమ్పత్తీతి? సంవరో సమ్పత్తి. కా పటిపత్తీతి? న ఏవరూపం కరిస్సామీతి యావజీవం ఆపాణకోటికం సమాదాయ సిక్ఖతి సిక్ఖాపదేసు. [అ॰ ని॰ ౧౦.౩౧] కతి అత్థవసే పటిచ్చ భగవతా ఉపక్కమిత్వా అసుచిం మోచేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో పఞ్ఞత్తోతి?

దస అత్థవసే పటిచ్చ భగవతా ఉపక్కమిత్వా అసుచిం మోచేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో పఞ్ఞత్తో – సఙ్ఘసుట్ఠుతాయ, సఙ్ఘఫాసుతాయ, దుమ్మఙ్కూనం పుగ్గలానం నిగ్గహాయ, పేసలానం భిక్ఖూనం ఫాసువిహారాయ, దిట్ఠధమ్మికానం ఆసవానం సంవరాయ, సమ్పరాయికానం ఆసవానం పటిఘాతాయ, అప్పసన్నానం పసాదాయ, పసన్నానం భియ్యోభావాయ, సద్ధమ్మట్ఠితియా, వినయానుగ్గహాయ. కే సిక్ఖన్తీతి? సేక్ఖా చ పుథుజ్జనకల్యాణకా చ సిక్ఖన్తి. కే సిక్ఖితసిక్ఖాతి? అరహన్తో సిక్ఖితసిక్ఖా. కత్థ ఠితన్తి? సిక్ఖాకామేసు ఠితం. కే ధారేన్తీతి? యేసం వత్తతి , తే ధారేన్తి. కస్స వచనన్తి? భగవతో వచనం అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స. కేనాభతన్తి? పరమ్పరాభతం –

ఉపాలి దాసకో చేవ, సోణకో సిగ్గవో తథా;
మోగ్గలిపుత్తేన పఞ్చమా, ఏతే జమ్బుసిరివ్హయే.

తతో మహిన్దో ఇట్టియో, ఉత్తియో సమ్బలో తథా;
భద్దనామో చ పణ్డితో.

ఏతే నాగా మహాపఞ్ఞా, జమ్బుదీపా ఇధాగతా;
వినయం తే వాచయింసు, పిటకం తమ్బపణ్ణియా.

నికాయే పఞ్చ వాచేసుం, సత్త చేవ పకరణే;
తతో అరిట్ఠో మేధావీ, తిస్సదత్తో చ పణ్డితో.

విసారదో కాళసుమనో, థేరో చ దీఘనామకో;
దీఘసుమనో చ పణ్డితో.

పునదేవ కాళసుమనో, నాగత్థేరో చ బుద్ధరక్ఖితో;
తిస్సత్థేరో చ మేధావీ, దేవత్థేరో చ పణ్డితో.

పునదేవ సుమనో మేధావీ, వినయే చ విసారదో;
బహుస్సుతో చూళనాగో, గజోవ దుప్పధంసియో.

ధమ్మపాలితనామో చ, రోహణే సాధుపూజితో;
తస్స సిస్సో మహాపఞ్ఞో, ఖేమనామో తిపేటకో.

దీపే తారకరాజావ, పఞ్ఞాయ అతిరోచథ;
ఉపతిస్సో చ మేధావీ, ఫుస్సదేవో మహాకథీ.

పునదేవ సుమనో మేధావీ, పుప్ఫనామో బహుస్సుతో;
మహాకథీ మహాసివో, పిటకే సబ్బత్థ కోవిదో.

పునదేవ ఉపాలి మేధావీ, వినయే చ విసారదో;

మహానాగో మహాపఞ్ఞో, సద్ధమ్మవంసకోవిదో.

పునదేవ అభయో మేధావీ, పిటకే సబ్బత్థ కోవిదో;
తిస్సత్థేరో చ మేధావీ, వినయే చ విసారదో.

తస్స సిస్సో మహాపఞ్ఞో, పుప్ఫనామో బహుస్సుతో;
సాసనం అనురక్ఖన్తో, జమ్బుదీపే పతిట్ఠితో.

చూళాభయో చ మేధావీ, వినయే చ విసారదో;
తిస్సత్థేరో చ మేధావీ, సద్ధమ్మవంసకోవిదో.

చూళదేవో చ మేధావీ, వినయే చ విసారదో;
సివత్థేరో చ మేధావీ, వినయే సబ్బత్థ కోవిదో.

ఏతే నాగా మహాపఞ్ఞా, వినయఞ్ఞూ మగ్గకోవిదో;
వినయం దీపే పకాసేసుం, పిటకం తమ్బపణ్ణియాతి.

౯. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన మాతుగామేన సద్ధిం కాయసంసగ్గం సమాపజ్జన్తస్స సంఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉదాయిం ఆరబ్భ . కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉదాయీ మాతుగామేన సద్ధిం కాయసంసగ్గం సమాపజ్జి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే॰….

౧౦. మాతుగామం దుట్ఠుల్లాహి వాచాహి ఓభాసన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉదాయిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉదాయీ మాతుగామం దుట్ఠుల్లాహి వాచాహి ఓభాసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి…పే॰….

౧౧. మాతుగామస్స సన్తికే అత్తకామపారిచరియాయ వణ్ణం భాసన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉదాయిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉదాయీ మాతుగామస్స సన్తికే అత్తకామపారిచరియాయ వణ్ణం అభాసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి…పే॰….

౧౨. సఞ్చరిత్తం సమాపజ్జన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉదాయిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉదాయీ సఞ్చరిత్తం సమాపజ్జి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా

అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో సముట్ఠాతి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా వాచతో సముట్ఠాతి, న కాయతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠాతి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో ; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

౧౩. సఞ్ఞాచికా కుటిం కారాపేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? ఆళవియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? ఆళవకే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆళవకా భిక్ఖూ సఞ్ఞాచికాయ కుటియో కారాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౧౪. మహల్లకం విహారం కారాపేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? కోసమ్బియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఛన్నం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఛన్నో విహారవత్థుం సోధేన్తో అఞ్ఞతరం చేతియరుక్ఖం ఛేదాపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౧౫. భిక్ఖుం అమూలకేన పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? రాజగహే పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? మేత్తియభూమజకే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? మేత్తియభూమజకా భిక్ఖూ ఆయస్మన్తం దబ్బం మల్లపుత్తం అమూలకేన పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౧౬. భిక్ఖుం అఞ్ఞభాగియస్స అధికరణస్స కిఞ్చి దేసం లేసమత్తం ఉపాదాయ పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? రాజగహే పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? మేత్తియభూమజకే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? మేత్తియభూమజకా భిక్ఖూ ఆయస్మన్తం దబ్బం మల్లపుత్తం అఞ్ఞభాగియస్స అధికరణస్స కిఞ్చి దేసం లేసమత్తం ఉపాదాయ పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౧౭. సఙ్ఘభేదకస్స భిక్ఖునో యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? రాజగహే పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? దేవదత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? దేవదత్తో సమగ్గస్స సఙ్ఘస్స భేదాయ పరక్కమి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

౧౮. భేదానువత్తకానం భిక్ఖూనం యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తానం సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? రాజగహే పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ దేవదత్తస్స సఙ్ఘభేదాయ పరక్కమన్తస్స అనువత్తకా అహేసుం వగ్గవాదకా, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

౧౯. దుబ్బచస్స భిక్ఖునో యావతతియం సమనుభాసనా న పటినిస్సజ్జన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? కోసమ్బియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఛన్నం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఛన్నో భిక్ఖూహి సహధమ్మికం వుచ్చమానో అత్తానం అవచనీయం అకాసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే॰....

౨౦. కులదూసకస్స భిక్ఖునో యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? అస్సజిపునబ్బసుకే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అస్సజిపునబ్బసుకా భిక్ఖూ సఙ్ఘేన పబ్బాజనీయకమ్మకతా భిక్ఖూ ఛన్దగామితా దోసగామితా మోహగామితా భయగామితా పాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి... పే॰....

తేరస సఙ్ఘాదిసేసా నిట్ఠితా.

తస్సుద్దానం –

విస్సట్ఠి కాయసంసగ్గం, దుట్ఠుల్లం అత్తకామఞ్చ;
సఞ్చరిత్తం కుటీ చేవ, విహారో చ అమూలకం.

కిఞ్చిదేసఞ్చ భేదో చ, తస్సేవ [తథేవ (క॰)] అనువత్తకా;
దుబ్బచం కులదూసఞ్చ, సఙ్ఘాదిసేసా తేరసాతి.

౩. అనియతకణ్డం

౨౧. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన పఠమో అనియతో కత్థ పఞ్ఞత్తో? కం ఆరబ్భ? కిస్మిం వత్థుస్మిం? అత్థి తత్థ పఞ్ఞత్తి, అనుపఞ్ఞత్తి, అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తి, సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి పదేసపఞ్ఞత్తి, సాధారణపఞ్ఞత్తి అసాధారణపఞ్ఞత్తి, ఏకతోపఞ్ఞత్తి ఉభతోపఞ్ఞత్తి, పఞ్చన్నం పాతిమోక్ఖుద్దేసానం కత్థోగధం కత్థ పరియాపన్నం, కతమేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతి, చతున్నం విపత్తీనం కతమా విపత్తి, సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతమో ఆపత్తిక్ఖన్ధో, ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి, చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం, సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మతి, కో తత్థ వినయో, కో తత్థ అభివినయో, కిం తత్థ పాతిమోక్ఖం, కిం తత్థ అధిపాతిమోక్ఖం, కా విపత్తి, కా సమ్పత్తి, కా పటిపత్తి, కతి అత్థవసే పటిచ్చ భగవతా పఠమో అనియతో పఞ్ఞత్తో, కే సిక్ఖన్తి, కే సిక్ఖితసిక్ఖా, కత్థ ఠితం, కే ధారేన్తి, కస్స వచనం కేనాభతన్తి.

౨౨. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన పఠమో అనియతో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉదాయిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉదాయీ మాతుగామేన సద్ధిం ఏకో ఏకాయ రహో పటిచ్ఛన్నే ఆసనే అలఙ్కమ్మనియే నిసజ్జం కప్పేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. అత్థి తత్థ పఞ్ఞత్తి, అనుపఞ్ఞత్తి, అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తీతి? ఏకా పఞ్ఞత్తి. అనుపఞ్ఞత్తి అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తి తస్మిం నత్థి. సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి, పదేసపఞ్ఞత్తీతి?

సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి. సాధారణపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తీతి? అసాధారణపఞ్ఞత్తి. ఏకతోపఞ్ఞత్తి, ఉభతోపఞ్ఞత్తీతి? ఏకతోపఞ్ఞత్తి. పఞ్చన్నం పాతిమోక్ఖుద్దేసానం కత్థోగధం కత్థ పరియాపన్నన్తి? నిదానోగధం నిదానపరియాపన్నం. కతమేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతీతి? చతుత్థేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతి. చతున్నం విపత్తీనం కతమా విపత్తీతి? సియా సీలవిపత్తి సియా ఆచారవిపత్తి. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతమో ఆపత్తిక్ఖన్ధోతి? సియా పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధో సియా సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధో సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతీతి? ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో. చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణన్తి? ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మతీతి? తీహి సమథేహి సమ్మతి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ. కో తత్థ వినయో, కో తత్థ అభివినయోతి? పఞ్ఞత్తి వినయో, విభత్తి అభివినయో. కిం తత్థ పాతిమోక్ఖం, కిం తత్థ అధిపాతిమోక్ఖన్తి? పఞ్ఞత్తి పాతిమోక్ఖం, విభత్తి అధిపాతిమోక్ఖం. కా విపత్తీతి? అసంవరో విపత్తి. కా సమ్పత్తీతి? సంవరో సమ్పత్తి. కా పటిపత్తీతి? న ఏవరూపం కరిస్సామీతి యావజీవం ఆపాణకోటికం సమాదాయ సిక్ఖతి సిక్ఖాపదేసు. [అ॰ ని॰ ౧౦.౩౧] కతి అత్థవసే పటిచ్చ భగవతా పఠమో అనియతో పఞ్ఞత్తోతి ? దస అత్థవసే పటిచ్చ భగవతా పఠమో అనియతో పఞ్ఞత్తో – సఙ్ఘసుట్ఠుతాయ, సఙ్ఘఫాసుతాయ, దుమ్మఙ్కూనం పుగ్గలానం నిగ్గహాయ, పేసలానం భిక్ఖూనం ఫాసువిహారాయ, దిట్ఠధమ్మికానం ఆసవానం సంవరాయ, సమ్పరాయికానం ఆసవానం పటిఘాతాయ, అప్పసన్నానం పసాదాయ, పసన్నానం భియ్యోభావాయ, సద్ధమ్మట్ఠితియా, వినయానుగ్గహాయ. కే సిక్ఖన్తీతి? సేక్ఖా చ పుథుజ్జనకల్యాణకా చ సిక్ఖన్తి. కే సిక్ఖితసిక్ఖాతి? అరహన్తో సిక్ఖితసిక్ఖా. కత్థ ఠితన్తి? సిక్ఖాకామేసు ఠితం. కే ధారేన్తీతి? యేసం వత్తతి తే ధారేన్తి. కస్స వచనన్తి? భగవతో వచనం అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స. కేనాభతన్తి? పరమ్పరాభతం –

ఉపాలి దాసకో చేవ, సోణకో సిగ్గవో తథా;
మోగ్గలిపుత్తేన పఞ్చమా, ఏతే జమ్బుసిరివ్హయే.

తతో మహిన్దో ఇట్టియో, ఉత్తియో సమ్బలో తథా;
భద్దనామో చ పణ్డితో.

ఏతే నాగా మహాపఞ్ఞా, జమ్బుదీపా ఇధాగతా;
వినయం తే వాచయింసు, పిటకం తమ్బపణ్ణియా.

నికాయే పఞ్చ వాచేసుం, సత్త చేవ పకరణే;
తతో అరిట్ఠో మేధావీ, తిస్సదత్తో చ పణ్డితో.

విసారదో కాళసుమనో, థేరో చ దీఘనామకో;
దీఘసుమనో చ పణ్డితో.

పునదేవ కాళసుమనో, నాగత్థేరో చ బుద్ధరక్ఖితో;
తిస్సత్థేరో చ మేధావీ, దేవత్థేరో చ పణ్డితో.

పునదేవ సుమనో మేధావీ, వినయే చ విసారదో;
బహుస్సుతో చూళనాగో, గజోవ దుప్పధంసియో.

ధమ్మపాలితనామో చ, రోహణే సాధుపూజితో;
తస్స సిస్సో మహాపఞ్ఞో, ఖేమనామో తిపేటకో.

దీపే తారకరాజావ పఞ్ఞాయ అతిరోచథ;
ఉపతిస్సో చ మేధావీ, ఫుస్సదేవో మహాకథీ.

పునదేవ సుమనో మేధావీ, పుప్ఫనామో బహుస్సుతో;
మహాకథీ మహాసివో, పిటకే సబ్బత్థ కోవిదో.

పునదేవ ఉపాలి మేధావీ, వినయే చ విసారదో;
మహానాగో మహాపఞ్ఞో, సద్ధమ్మవంసకోవిదో.

పునదేవ అభయో మేధావీ, పిటకే సబ్బత్థ కోవిదో;
తిస్సత్థేరో చ మేధావీ, వినయే చ విసారదో.

తస్స సిస్సో మహాపఞ్ఞో, పుప్ఫనామో బహుస్సుతో;
సాసనం అనురక్ఖన్తో, జమ్బుదీపే పతిట్ఠితో.

చూళాభయో చ మేధావీ, వినయే చ విసారదో;
తిస్సత్థేరో చ మేధావీ, సద్ధమ్మవంసకోవిదో.

చూళదేవో చ మేధావీ, వినయే చ విసారదో;
సివత్థేరో చ మేధావీ, వినయే సబ్బత్థ కోవిదో.

ఏతే నాగా మహాపఞ్ఞా, వినయఞ్ఞూ మగ్గకోవిదా;
వినయం దీపే పకాసేసుం, పిటకం తమ్బపణ్ణియాతి.

౨౩. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన దుతియో అనియతో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉదాయిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉదాయీ మాతుగామేన సద్ధిం ఏకో ఏకాయ రహో నిసజ్జం కప్పేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. అత్థి తత్థ పఞ్ఞత్తి, అనుపఞ్ఞత్తి అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తీతి? ఏకా పఞ్ఞత్తి. అనుపఞ్ఞత్తి అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తి తస్మిం నత్థి. సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి, పదేసపఞ్ఞత్తీతి? సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి. సాధారణపఞ్ఞత్తి అసాధారణపఞ్ఞత్తీతి? అసాధారణపఞ్ఞత్తి. ఏకతోపఞ్ఞత్తి ఉభతోపఞ్ఞత్తీతి? ఏకతోపఞ్ఞత్తి. పఞ్చన్నం పాతిమోక్ఖుద్దేసానం కత్థోగధం కత్థ పరియాపన్నన్తి? నిదానోగధం నిదానపరియాపన్నం. కతమేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతీతి? చతుత్థేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతి. చతున్నం విపత్తీనం కతమా విపత్తీతి? సియా సీలవిపత్తి, సియా ఆచారవిపత్తి. సత్తన్నం

ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతమో ఆపత్తిక్ఖన్ధోతి? సియా సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధో, సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతీతి? తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి. చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణన్తి? ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మతీతి? తీహి సమథేహి సమ్మతి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ...పే०....

ద్వే అనియతా నిట్ఠితా.

తస్సుద్దానం –

అలఞ్కమ్మనియఞ్చేవ, తథేవ చ న హేవ ఖో;

అనియతా సుపఞ్ఞత్తా, బుద్ధసేట్ఠేన తాదినాతి.

౪. నిస్సగ్గియకణ్డం

౧. కథినవగ్గో

౨౪. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన అతిరేకచీవరం దసాహం అతిక్కామేన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? వేసాలియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ అతిరేకచీవరం ధారేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠాతి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే०....

౨౫. ఏకరత్తం తిచీవరేన విప్పవసన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ భిక్ఖూనం హత్థే చీవరం నిక్ఖిపిత్వా సన్తరుత్తరేన జనపదచారికం పక్కమింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠాతి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే०....

౨౬. అకాలచీవరం పటిగ్గహేత్వా మాసం అతిక్కామేన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ అకాలచీవరం పటిగ్గహేత్వా మాసం అతిక్కామేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి , ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠాతి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే०....

౨౭. అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా పురాణచీవరం ధోవాపేన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉదాయిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉదాయీ అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా పురాణచీవరం ధోవాపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి... పే.....

౨౮. అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా హత్థతో చీవరం పటిగ్గణ్హన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? రాజగహే పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉదాయిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉదాయీ అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా హత్థతో చీవరం పటిగ్గహేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౨౯. అఞ్ఞాతకం గహపతిం వా గహపతానిం వా చీవరం విఞ్ఞాపేన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉపనన్దం సక్యపుత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉపనన్దో సక్యపుత్తో అఞ్ఞాతకం సేట్ఠిపుత్తం చీవరం విఞ్ఞాపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౩౦. అఞ్ఞాతకం గహపతిం వా గహపతానిం వా తతుత్తరి చీవరం విఞ్ఞాపేన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ న మత్తం జానిత్వా బహుం చీవరం విఞ్ఞాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి... పే.....

౩౧. పుబ్బే అప్పవారితస్స అఞ్ఞాతకం గహపతికం ఉపసఙ్కమిత్వా చీవరే వికప్పం ఆపజ్జన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉపనన్దం సక్యపుత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉపనన్దో సక్యపుత్తో పుబ్బే అప్పవారితో అఞ్ఞాతకం గహపతికం ఉపసఙ్కమిత్వా చీవరే వికప్పం ఆపజ్జి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౩౨. పుబ్బే అప్పవారితస్స అఞ్ఞాతకే గహపతికే ఉపసఙ్కమిత్వా చీవరే వికప్పం ఆపజ్జన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉపనన్దం సక్యపుత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉపనన్దో సక్యపుత్తో పుబ్బే అప్పవారితో అఞ్ఞాతకే గహపతికే ఉపసఙ్కమిత్వా చీవరే వికప్పం ఆపజ్జి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౩౩. అతిరేకతిక్ఖత్తుం చోదనాయ అతిరేకఛక్ఖత్తుం ఠానేన చీవరం అభినిప్ఫాదేన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉపనన్దం సక్యపుత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉపనన్దో సక్యపుత్తో ఉపాసకేన – "అజ్జణ్హో, భన్తే, ఆగమేహీ"తి వుచ్చమానో నాగమేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

కథినవగ్గో పఠమో.

౨. కోసియవగ్గో

౩౪. కోసియమిస్సకం సన్థతం కారాపేన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? ఆళవియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ కోసియకారకే ఉపసఙ్కమిత్వా ఏవమాహంసు “బహూ, ఆవుసో, కోసకారకే పచథ. అమ్హాకమ్పి దస్సథ. మయమ్పి ఇచ్ఛామ కోసియమిస్సకం సన్థతం కాతు”న్తి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౩౫. సుద్ధకాళకానం ఏళకలోమానం సన్థతం కారాపేన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? వేసాలియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి ? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ సుద్ధకాళకానం ఏళకలోమానం సన్థతం కారాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౩౬. అనాదియిత్వా తులం ఓదాతానం తులం గోచరియానం నవం సన్థతం కారాపేన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ థోకఞ్ఞేవ ఓదాతం అన్తే [ఓదాతానం అన్తే అన్తే (సీ॰), ఓదాతానం అన్తే (స్యా॰)] ఆదియిత్వా తథేవ సుద్ధకాళకానం ఏళకలోమానం సన్థతం కారాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౩౭. అనువస్సం సన్థతం కారాపేన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ అనువస్సం సన్థతం కారాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం . ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౩౮. అనాదియిత్వా పురాణసన్థతస్స సామన్తా సుగతవిదత్థిం నవం నిసీదనసన్థతం కారాపేన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ . కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ సన్థతాని ఉజ్ఝిత్వా ఆరఞ్ఞికఙ్గం పిణ్డపాతికఙ్గం పంసుకూలికఙ్గం సమాదియింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౩౯. ఏళకలోమాని పటిగ్గహేత్వా తియోజనం అతిక్కామేన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరో భిక్ఖు ఏళకలోమాని పటిగ్గహేత్వా తియోజనం అతిక్కామేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో సముట్ఠాతి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే॰….

౪౦. అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా ఏళకలోమాని ధోవాపేన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సక్కేసు పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ అఞ్ఞాతికాహి భిక్ఖునీహి ఏళకలోమాని ధోవాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౪౧. రూపియం పటిగ్గణ్హన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? రాజగహే పఞ్ఞత్తం . కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉపనన్దం సక్యపుత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉపనన్దో సక్యపుత్తో రూపియం పటిగ్గహేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౪౨. నానప్పకారకం రూపియసంవోహారం సమాపజ్జన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ నానప్పకారకం రూపియసంవోహారం సమాపజ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౪౩. నానప్పకారకం కయవిక్కయం సమాపజ్జన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉపనన్దం సక్యపుత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉపనన్దో సక్యపుత్తో పరిబ్బాజకేన సద్ధిం కయవిక్కయం సమాపజ్జి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

కోసియవగ్గో దుతియో.

౩. పత్తవగ్గో

౪౪. అతిరేకపత్తం దసాహం అతిక్కామేన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ అతిరేకపత్తం ధారేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠాతి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

౪౫. ఊనపఞ్చబన్ధనేన పత్తేన అఞ్ఞం నవం పత్తం చేతాపేన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సక్కేసు పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ అప్పమత్తకేనపి భిన్నేన అప్పమత్తకేనపి ఖణ్డేన విలిఖితమత్తేనపి బహూ పత్తే విఞ్ఞాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౪౬. భేసజ్జాని పటిగ్గహేత్వా సత్తాహం అతిక్కామేన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ భేసజ్జాని పటిగ్గహేత్వా సత్తాహం అతిక్కామేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి కథినకే...పే.....

౪౭. అతిరేకమాసే సేసే గిమ్హానే వస్సికసాటికచీవరం పరియేసన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ అతిరేకమాసే సేసే

గిమ్హానే వస్సికసాటికచీవరం పరియేసింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౪౮. భిక్ఖుస్స సామం చీవరం దత్వా కుపితేన అనత్తమనేన అచ్ఛిన్దన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉపనన్దం సక్యపుత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉపనన్దో సక్యపుత్తో భిక్ఖుస్స సామం చీవరం దత్వా కుపితో అనత్తమనో అచ్ఛిన్ది, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౪౯. సామం సుత్తం విఞ్ఞాపేత్వా తన్తవాయేహి చీవరం వాయాపేన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? రాజగహే పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ సామం సుత్తం విఞ్ఞాపేత్వా తన్తవాయేహి చీవరం వాయాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౫౦. పుబ్బే అప్పవారితస్స అఞ్ఞాతకస్స గహపతికస్స తన్తవాయే ఉపసఙ్కమిత్వా చీవరే వికప్పం ఆపజ్జన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉపనన్దం సక్యపుత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉపనన్దో సక్యపుత్తో పుబ్బే అప్పవారితో అఞ్ఞాతకస్స గహపతికస్స తన్తవాయే ఉపసఙ్కమిత్వా చీవరే వికప్పం ఆపజ్జి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౫౧. అచ్చేకచీవరం పటిగ్గహేత్వా చీవరకాలసమయం అతిక్కామేన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ అచ్చేకచీవరం పటిగ్గహేత్వా చీవరకాలసమయం అతిక్కామేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి కథినకే…పే॰….

౫౨. తిణ్ణం చీవరానం అఞ్ఞతరం చీవరం అన్తరఘరే నిక్ఖిపిత్వా అతిరేకఛారత్తం విప్పవసన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ తిణ్ణం చీవరానం అఞ్ఞతరం చీవరం అన్తరఘరే నిక్ఖిపిత్వా అతిరేకఛారత్తం విప్పవసింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి కథినకే…పే॰….

౫౩. జానం సఙ్ఘికం లాభం పరిణతం అత్తనో పరిణామేన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ జానం సఙ్ఘికం లాభం పరిణతం అత్తనో పరిణామేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

పత్తవగ్గో తతియో.

తింస నిస్సగ్గియా పాచిత్తియా నిట్ఠితా.

తస్సుద్దానం –

దసేకరత్తిమాసో చ, ధోవనఞ్చ పటిగ్గహో;
అఞ్ఞాతం తఞ్చ [అఞ్ఞాతకఞ్చ (క.)] ఉద్దిస్స, ఉభిన్నం దూతకేన చ.

కోసియా సుద్ధద్వేభాగా, ఛబ్బస్సాని నిసీదనం;
ద్వే చ లోమాని ఉగ్గణ్హే, ఉభో నానప్పకారకా.

ద్వే చ పత్తాని భేసజ్జం, వస్సికా దానపఞ్చమం;
సామం వాయాపనచ్చేకో, సాసఙ్కం సఙ్ఘికేన చాతి.

౫. పాచిత్తియకణ్డం

౧. ముసావాదవగ్గో

౫౪. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన సమ్పజానముసావాదే పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి ? హత్థకం సక్యపుత్తం ఆరబ్భ . కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా హత్థకో సక్యపుత్తో తిత్థియేహి సద్ధిం సల్లపన్తో అవజానిత్వా పటిజాని, పటిజానిత్వా అవజాని, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

౫౫. ఓమసవాదే పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ పేసలేహి భిక్ఖూహి సద్ధిం భణ్డన్తా [భణ్డేన్తా (క.)] పేసలే భిక్ఖూ ఓమసింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౫౬. భిక్ఖుపేసుఞ్ఞే పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ భిక్ఖూనం భణ్డనజాతానం కలహజాతానం వివాదాపన్నానం పేసుఞ్ఞం ఉపసంహరింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౫౭. అనుపసమ్పన్నం పదసో ధమ్మం వాచేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ ఉపాసకే పదసో ధమ్మం వాచేసుం , తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా వాచతో సముట్ఠాతి, న కాయతో న చిత్తతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో...పే.....

౫౮. అనుపసమ్పన్నేన ఉత్తరిదిరత్తతిరత్తం సహసేయ్యం కప్పేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? ఆళవియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ అనుపసమ్పన్నేన సహసేయ్యం

కప్పేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి , ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో సముట్ఠాతి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

౫౯. మాతుగామేన సహసేయ్యం కప్పేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం అనురుద్ధం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా అనురుద్ధో మాతుగామేన సహసేయ్యం కప్పేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి ఏళకలోమకే...పే.....

౬౦. మాతుగామస్స ఉత్తరిఛప్పఞ్చవాచాహి ధమ్మం దేసేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉదాయిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉదాయీ మాతుగామస్స ధమ్మం దేసేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ద్వే అనుపఞ్ఞత్తియో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి పదసోధమ్మే... పే.....

౬౧. అనుపసమ్పన్నస్స ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం భూతం ఆరోచేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? వేసాలియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? వగ్గుముదాతీరియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? వగ్గుముదాతీరియా భిక్ఖూ గిహీనం అఞ్ఞమఞ్ఞస్స ఉత్తరిమనుస్సధమ్మస్స వణ్ణం భాసింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో సముట్ఠాతి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా వాచతో సముట్ఠాతి, న కాయతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠాతి, న చిత్తతో...పే.....

౬౨. భిక్ఖుస్స దుట్ఠుల్లాపత్తిం అనుపసమ్పన్నస్స ఆరోచేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ భిక్ఖుస్స దుట్ఠుల్లాపత్తిం అనుపసమ్పన్నస్స ఆరోచేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౬౩. పథవిం ఖణన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? ఆళవియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆళవకే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆళవకా భిక్ఖూ పథవిం ఖణింసు , తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

ముసావాదవగ్గో పఠమో.

౨. భూతగామవగ్గో

౬౪. భూతగామపాతబ్యతా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? ఆళవియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆళవకే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆళవకా భిక్ఖూ రుక్ఖం ఛిన్దింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౬౫. అఞ్ఞవాదకే విహేసకే పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? కోసమ్బియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఛన్నం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఛన్నో సఙ్ఘమజ్ఝే ఆపత్తియా అనుయుఞ్జియమానో అఞ్ఞేనఞ్ఞం పటిచరి, తస్మిం

వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే....

౬౬. ఉజ్ఝాపనకే ఖియ్యనకే పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? రాజగహే పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? మేత్తియభూమజకే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? మేత్తియభూమజకా భిక్ఖూ ఆయస్మన్తం దబ్బం మల్లపుత్తం భిక్ఖూ ఉజ్ఝాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే....

౬౭. సఙ్ఘికం మఞ్చం వా పీఠం వా భిసిం వా కోచ్ఛం వా అజ్ఝోకాసే సన్థరిత్వా అనుద్ధరిత్వా అనాపుచ్ఛా పక్కమన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ సఙ్ఘికం సేనాసనం అజ్ఝోకాసే సన్థరిత్వా అనుద్ధరిత్వా అనాపుచ్ఛా పక్కమింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి కథినకే...పే....

౬౮. సఙ్ఘికే విహారే సేయ్యం సన్థరిత్వా అనుద్ధరిత్వా అనాపుచ్ఛా పక్కమన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సత్తరసవగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సత్తరసవగ్గియా భిక్ఖూ సఙ్ఘికే విహారే సేయ్యం సన్థరిత్వా అనుద్ధరిత్వా అనాపుచ్ఛా పక్కమింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి . ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి కథినకే...పే....

౬౯. సఙ్ఘికే విహారే జానం పుబ్బుపగతం భిక్ఖుం అనుపఖజ్జ సేయ్యం కప్పేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ థేరే భిక్ఖూ అనుపఖజ్జ సేయ్యం కప్పేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే....

౭౦. భిక్ఖుం కుపితేన అనత్తమనేన సఙ్ఘికా విహారా నిక్కడ్ఢన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ కుపితా అనత్తమనా భిక్ఖూ సఙ్ఘికా విహారా నిక్కడ్ఢింసు , తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే....

౭౧. సఙ్ఘికే విహారే ఉపరివేహాసకుటియా ఆహచ్చపాదకం మఞ్చం వా పీఠం వా అభినిసీదన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరో భిక్ఖు సఙ్ఘికే విహారే ఉపరివేహాసకుటియా ఆహచ్చపాదకం మఞ్చం సహసా అభినిసీది, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో సముట్ఠాతి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే....

౭౨. ద్వత్తిపరియాయే అధిట్ఠహిత్వా తతుత్తరి అధిట్ఠహన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? కోసమ్బియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఛన్నం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఛన్నో కతపరియోసితం విహారం పునప్పునం ఛాదాపేసి, పునప్పునం లిమ్పాపేసి, అతిభారికో విహారో పరిపతి , తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే....

౭౩. జానం సప్పాణకం ఉదకం తిణం వా మత్తికం వా సిఞ్చన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? ఆళవియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆళవకే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి ? ఆళవకా భిక్ఖూ జానం సప్పాణకం ఉదకం తిణమ్పి మత్తికమ్పి సిఞ్చింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

భూతగామవగ్గో దుతియో.

౩. ఓవాదవగ్గో

౭౪. అసమ్మతేన భిక్ఖునియో ఓవదన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ అసమ్మతా భిక్ఖునియో ఓవదింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. అత్థి తత్థ పఞ్ఞత్తి, అనుపఞ్ఞత్తి, అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తీతి? ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తి తస్మిం నత్థి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా వాచతో సముట్ఠాతి, న కాయతో న చిత్తతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో...పే.....

౭౫. అత్థఙ్గతే సూరియే భిక్ఖునియో ఓవదన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం చూళపన్థకం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా చూళపన్థకో అత్థఙ్గతే సూరియే భిక్ఖునియో ఓవది, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి పదసోధమ్మే...పే.....

౭౬. భిక్ఖునుపస్సయం ఉపసఙ్కమిత్వా భిక్ఖునియో ఓవదన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సక్కేసు పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ భిక్ఖునుపస్సయం ఉపసఙ్కమిత్వా భిక్ఖునియో ఓవదింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి కథినకే...పే.....

౭౭. “ఆమిసహేతు భిక్ఖూ భిక్ఖునియో ఓవదన్తీ”తి భణన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ “ఆమిసహేతు భిక్ఖూ భిక్ఖునియో ఓవదన్తీ”తి భణింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౭౮. అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా చీవరం దేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరో భిక్ఖు అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా చీవరం అదాసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౭౯. అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా చీవరం సిబ్బేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉదాయిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉదాయీ అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా చీవరం సిబ్బేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి ...పే.....

౮౦. భిక్ఖునియా సద్ధిం సంవిధాయ ఏకద్ధానమగ్గం పటిపజ్జన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ భిక్ఖునీహి సద్ధిం సంవిధాయ ఏకద్ధానమగ్గం పటిపజ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో సముట్ఠాతి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠాతి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

౮౧. భిక్ఖునియా సద్ధిం సంవిధాయ ఏకం నావం అభిరుహన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ భిక్ఖునీహి సద్ధిం సంవిధాయ ఏకం నావం అభిరుహింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౮౨. జానం భిక్ఖునిపరిపాచితం పిణ్డపాతం భుఞ్జన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? రాజగహే పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? దేవదత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? దేవదత్తో జానం భిక్ఖునిపరిపాచితం పిణ్డపాతం భుఞ్జి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

౮౩. భిక్ఖునియా సద్ధిం ఏకో ఏకాయ రహో నిసజ్జం కప్పేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉదాయిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉదాయీ భిక్ఖునియా సద్ధిం ఏకో ఏకాయ రహో నిసజ్జం కప్పేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

ఓవాదవగ్గో తతియో.

౪. భోజనవగ్గో

౮౪. తతుత్తరి ఆవసథపిణ్డం భుఞ్జన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ అనువసిత్వా అనువసిత్వా ఆవసథపిణ్డం భుఞ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి ఏళకలోమకే...పే.....

౮౫. గణభోజనే పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? రాజగహే పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? దేవదత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? దేవదత్తో సపరిసో కులేసు విఞ్ఞాపేత్వా విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, సత్త అనుపఞ్ఞత్తియో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి ఏళకలోమకే...పే.....

౮౬. పరమ్పరభోజనే పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? వేసాలియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ అఞ్ఞత్ర నిమన్తితా అఞ్ఞత్ర భుఞ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, చతస్సో

అనుపఞ్ఞత్తియో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి కథినకే...పే.....

౮౭. ద్వత్తిపత్తపూరే పూవే పటిగ్గహేత్వా తతుత్తరి పటిగ్గణ్హన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ న మత్తం జానిత్వా పటిగ్గహేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౮౮. భుత్తావినా పవారితేన అనతిరిత్తం ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా భుఞ్జన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ భుత్తావీ పవారితా అఞ్ఞత్ర భుఞ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి కథినకే...పే.....

౮౯. భిక్ఖుం భుత్తావిం పవారితం అనతిరిత్తేన ఖాదనీయేన వా భోజనీయేన వా అభిహట్ఠుం పవారేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరో భిక్ఖు భిక్ఖుం భుత్తావిం పవారితం అనతిరిత్తేన భోజనీయేన అభిహట్ఠుం పవారేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౯౦. వికాలే ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా భుఞ్జన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? రాజగహే పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సత్తరసవగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సత్తరసవగ్గియా భిక్ఖూ వికాలే భోజనం భుఞ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి ఏళకలోమకే...పే.....

౯౧. సన్నిధికారకం ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా భుఞ్జన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం బేలట్ఠసీసం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా బేలట్ఠసీసో సన్నిధికారకం భోజనం భుఞ్జి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి ఏళకలోమకే...పే.....

౯౨. పణీతభోజనాని అత్తనో అత్థాయ విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ పణీతభోజనాని అత్తనో అత్థాయ విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౯౩. అదిన్నం ముఖద్వారం ఆహారం ఆహరన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? వేసాలియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరో భిక్ఖు అదిన్నం ముఖద్వారం ఆహారం ఆహరి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి ఏళకలోమకే...పే.....

భోజనవగ్గో చతుత్థో.

౫. అచేలకవగ్గో

౯౪. అచేలకస్స వా పరిబ్బాజకస్స వా పరిబ్బాజికాయ వా సహత్థా ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా దేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? వేసాలియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఆనన్దం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఆనన్దో అఞ్ఞతరిస్సా పరిబ్బాజికాయ ఏకం మఞ్ఞమానో ద్వే పూవే అదాసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి ఏళకలోమకే...పే.....

౯౫. భిక్ఖుం "ఏహావుసో, గామం వా నిగమం వా పిణ్డాయ పవిసిస్సామా"తి తస్స దాపేత్వా వా అదాపేత్వా వా ఉయ్యోజేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉపనన్దం సక్యపుత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి ? ఆయస్మా ఉపనన్దో సక్యపుత్తో భిక్ఖుం "ఏహావుసో, గామం పిణ్డాయ పవిసిస్సామా"తి, తస్స అదాపేత్వా ఉయ్యోజేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౯౬. సభోజనే కులే అనుపఖజ్జ నిసజ్జం కప్పేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉపనన్దం సక్యపుత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉపనన్దో సక్యపుత్తో సభోజనే కులే అనుపఖజ్జ నిసజ్జం కప్పేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి . ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

౯౭. మాతుగామేన సద్ధిం రహో పటిచ్ఛన్నే ఆసనే నిసజ్జం కప్పేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉపనన్దం సక్యపుత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉపనన్దో సక్యపుత్తో మాతుగామేన సద్ధిం రహో పటిచ్ఛన్నే ఆసనే నిసజ్జం కప్పేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

౯౮. మాతుగామేన సద్ధిం ఏకో ఏకాయ రహో నిసజ్జం కప్పేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉపనన్దం సక్యపుత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉపనన్దో సక్యపుత్తో మాతుగామేన సద్ధిం ఏకో ఏకాయ రహో నిసజ్జం కప్పేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

౯౯. నిమన్తితేన సభత్తేన సన్తం భిక్ఖుం అనాపుచ్ఛా పురేభత్తం పచ్ఛాభత్తం కులేసు చారిత్తం ఆపజ్జన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? రాజగహే పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉపనన్దం సక్యపుత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉపనన్దో సక్యపుత్తో నిమన్తితో సభత్తో సమానో పురేభత్తం పచ్ఛాభత్తం కులేసు చారిత్తం ఆపజ్జి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, చతస్సో అనుపఞ్ఞత్తియో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి కథినకే...పే.....

౧౦౦. తతుత్తరి భేసజ్జం విఞ్ఞాపేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సక్కేసు పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ మహానామేన సక్కేన "అజ్జణ్హో, భన్తే, ఆగమేథా"తి వుచ్చమానా నాగమేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౧౧౧. ఉయ్యుత్తం సేనం దస్సనాయ గచ్ఛన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి ? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ ఉయ్యుత్తం సేనం దస్సనాయ అగమంసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి ఏళకలోమకే... పే.....

౧౧౨. అతిరేకతిరత్తం సేనాయ వసన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ అతిరేకతిరత్తం సేనాయ వసింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి ఏళకలోమకే...పే.....

౧౧౩. ఉయ్యోధికం గచ్ఛన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం . కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ ఉయ్యోధికం అగమంసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి ఏళకలోమకే...పే.....

అచేలకవగ్గో పఞ్చమో.

౬. సురాపానవగ్గో

౧౧౪. సురామేరయపానే పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? కోసమ్బియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం సాగతం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా సాగతో మజ్జం పివి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో సముట్ఠాతి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

౧౧౫. అఙ్గులిపతోదకే పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ భిక్ఖుం అఙ్గులిపతోదకేన హాసేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

౧౧౬. ఉదకే హసధమ్మే [హస్సధమ్మే (సీ. స్యా.)] పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సత్తరసవగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సత్తరసవగ్గియా భిక్ఖూ అచిరవతియా నదియా ఉదకే కీళింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

౧౧౭. అనాదరియే పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? కోసమ్బియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఛన్నం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఛన్నో అనాదరియం అకాసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౧౦౮. భిక్ఖుం భింసాపేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ భిక్ఖుం భింసాపేసుం , తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౧౦౯. జోతిం సమాదహిత్వా విసిబ్బేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? భగ్గేసు పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ జోతిం సమాదహిత్వా విసిబ్బేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ద్వే అనుపఞ్ఞత్తియో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౧౧౦. ఓరేనద్ధమాసం నహాయన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? రాజగహే పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ రాజానమ్పి పస్సిత్వా న మత్తం జానిత్వా నహాయింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఛ అనుపఞ్ఞత్తియో. సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి, పదేసపఞ్ఞత్తీతి? పదేసపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి ఏళకలోమకే...పే.....

౧౧౧. అనాదియిత్వా తిణ్ణం దుబ్బణ్ణకరణానం అఞ్ఞతరం దుబ్బణ్ణకరణం నవం చీవరం పరిభుఞ్జన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ అత్తనో చీవరం న సఞ్జానింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి ఏళకలోమకే...పే.....

౧౧౨. భిక్ఖుస్స వా భిక్ఖునియా వా సిక్ఖమానాయ వా సామణేరస్స వా సామణేరియా వా సామం చీవరం వికప్పేత్వా అప్పచ్చుద్ధారణం పరిభుఞ్జన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉపనన్దం సక్యపుత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉపనన్దో సక్యపుత్తో భిక్ఖుస్స సామం చీవరం వికప్పేత్వా అప్పచ్చుద్ధారణం పరిభుఞ్జి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి కథినకే...పే.....

౧౧౩. భిక్ఖుస్స పత్తం వా చీవరం వా నిసీదనం వా సూచిఘరం వా కాయబన్ధనం వా అపనిధేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ భిక్ఖూనం పత్తమ్పి చీవరమ్పి అపనిధేసుం , తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

సురామేరయవగ్గో ఛట్ఠో.

౭. సప్పాణకవగ్గో

౧౧౪. సఞ్చిచ్చ పాణం జీవితా వోరోపేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉదాయిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉదాయీ సఞ్చిచ్చ పాణం జీవితా వోరోపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౧౧౫. జానం సప్పాణకం ఉదకం పరిభుఞ్జన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి ? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ జానం సప్పాణకం ఉదకం పరిభుఞ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే॰....

౧౧౬. జానం యథాధమ్మం నిహతాధికరణం పున కమ్మాయ ఉక్కోటేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ జానం యథాధమ్మం నిహతాధికరణం పున కమ్మాయ ఉక్కోటేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే॰....

౧౧౭. భిక్ఖుస్స జానం దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం పటిచ్ఛాదేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరో భిక్ఖు భిక్ఖుస్స జానం దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం పటిచ్ఛాదేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే॰....

౧౧౮. జానం ఊనవీసతివస్సం పుగ్గలం ఉపసమ్పాదేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? రాజగహే పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ జానం ఊనవీసతివస్సం పుగ్గలం ఉపసమ్పాదేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే॰....

౧౧౯. జానం థేయ్యసత్థేన సద్ధిం సంవిధాయ ఏకద్ధానమగ్గం పటిపజ్జన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరో భిక్ఖు జానం థేయ్యసత్థేన సద్ధిం సంవిధాయ ఏకద్ధానమగ్గం పటిపజ్జి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే॰....

౧౨౦. మాతుగామేన సద్ధిం సంవిధాయ ఏకద్ధానమగ్గం పటిపజ్జన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరో భిక్ఖు మాతుగామేన సద్ధిం సంవిధాయ ఏకద్ధానమగ్గం పటిపజ్జి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే॰....

౧౨౧. పాపికాయ దిట్ఠియా యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అరిట్ఠం భిక్ఖుం గద్ధబాధిపుబ్బం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అరిట్ఠో భిక్ఖు గద్ధబాధిపుబ్బో పాపికాయ దిట్ఠియా యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి. కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే॰....

౧౨౨. జానం తథావాదినా భిక్ఖునా [అరిట్ఠేన భిక్ఖునా (క॰)] అకటానుధమ్మేన తం దిట్ఠిం అప్పటినిస్సట్ఠేన సద్ధిం సమ్భుఞ్జన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం

వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ జానం తథావాదినా అరిట్ఠేన భిక్ఖునా అకటానుధమ్మేన తం దిట్ఠిం అప్పటినిస్సట్ఠేన సద్ధిం సమ్భుఞ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౧౨౩. జానం తథానాసితం సమణుద్దేసం ఉపలాపేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ జానం తథానాసితం కణ్టకం సమణుద్దేసం ఉపలాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

సప్పాణకవగ్గో సత్తమో.

౮. సహధమ్మికవగ్గో

౧౨౪. భిక్ఖూహి సహధమ్మికం వుచ్చమానేన “న తావాహం, ఆవుసో, ఏతస్మిం సిక్ఖాపదే సిక్ఖిస్సామి యావ న అఞ్ఞం భిక్ఖుం బ్యత్తం వినయధరం పరిపుచ్ఛిస్సామీ”తి భణన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? కోసమ్బియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఛన్నం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఛన్నో భిక్ఖూహి సహధమ్మికం వుచ్చమానో “న తావాహం, ఆవుసో, ఏతస్మిం సిక్ఖాపదే సిక్ఖిస్సామి యావ న అఞ్ఞం భిక్ఖుం బ్యత్తం వినయధరం పరిపుచ్ఛిస్సామీ”తి భణి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౧౨౫. వినయం వివణ్ణేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ వినయం వివణ్ణేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౧౨౬. మోహనకే పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ మోహేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౧౨౭. భిక్ఖుస్స కుపితేన అనత్తమనేన పహారం దేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ కుపితా అనత్తమనా భిక్ఖూనం పహారం అదంసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే॰….

౧౨౮. భిక్ఖుస్స కుపితేన అనత్తమనేన తలసత్తికం ఉగ్గిరన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి ? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ కుపితా అనత్తమనా భిక్ఖూనం తలసత్తికం ఉగ్గిరింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే॰….

౧౨౯. భిక్ఖుం అమూలకేన సఙ్ఘాదిసేసేన అనుద్ధంసేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ . కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ భిక్ఖుం అమూలకేన సఙ్ఘాదిసేసేన అనుద్ధంసేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే॰....

౧౩౦. భిక్ఖుస్స సఞ్చిచ్చ కుక్కుచ్చం ఉపదహన్తస్స [ఉప్పాదేన్తస్స (స్యా॰)] పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ భిక్ఖూనం సఞ్చిచ్చ కుక్కుచ్చం ఉపదహింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే॰....

౧౩౧. భిక్ఖూనం భణ్డనజాతానం కలహజాతానం వివాదాపన్నానం ఉపస్సుతిం [ఉపస్సుతి (?)] తిట్ఠన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ భిక్ఖూనం భణ్డనజాతానం కలహజాతానం వివాదాపన్నానం ఉపస్సుతిం తిట్ఠింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే॰....

౧౩౨. ధమ్మికానం కమ్మానం ఛన్దం దత్వా పచ్ఛా ఖీయనధమ్మం [ఖియ్యధమ్మం (క॰)] ఆపజ్జన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ ధమ్మికానం కమ్మానం ఛన్దం దత్వా పచ్ఛా ఖీయనధమ్మం ఆపజ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే॰....

౧౩౩. సఙ్ఘే వినిచ్ఛయకథాయ వత్తమానాయ ఛన్దం అదత్వా ఉట్ఠాయాసనా పక్కమన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం . కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ . కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరో భిక్ఖు సఙ్ఘే వినిచ్ఛయకథాయ వత్తమానాయ ఛన్దం అదత్వా ఉట్ఠాయాసనా పక్కామి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే॰....

౧౩౪. సమగ్గేన సఙ్ఘేన చీవరం దత్వా పచ్ఛా ఖీయనధమ్మం ఆపజ్జన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? రాజగహే పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ సమగ్గేన సఙ్ఘేన చీవరం దత్వా పచ్ఛా ఖీయనధమ్మం ఆపజ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే॰....

౧౩౫. జానం సఙ్ఘికం లాభం పరిణతం పుగ్గలస్స పరిణామేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ జానం సఙ్ఘికం లాభం పరిణతం పుగ్గలస్స పరిణామేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే॰....

సహధమ్మికవగ్గో అట్ఠమో.

౯. రాజవగ్గో

౧౩౬. పుబ్బే అప్పటిసంవిదితేన రఞ్ఞో అన్తేపురం పవిసన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఆనన్దం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఆనన్దో పుబ్బే అప్పటిసంవిదితో రఞ్ఞో అన్తేపురం పావిసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి కథినకే…పే॰….

౧౩౭. రతనం ఉగ్గణ్హన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం . కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరో భిక్ఖు రతనం ఉగ్గహేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ద్వే అనుపఞ్ఞత్తియో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౧౩౮. సన్తం భిక్ఖుం అనాపుచ్ఛా వికాలే గామం పవిసన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి ? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ వికాలే గామం పవిసింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, తిస్సో అనుపఞ్ఞత్తియో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి కథినకే…పే॰….

౧౩౯. అట్ఠిమయం వా దన్తమయం వా విసాణమయం వా సూచిఘరం కారాపేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సక్కేసు పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ న మత్తం జానిత్వా బహూ సూచిఘరే విఞ్ఞాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౧౪౦. పమాణాతిక్కన్తం మఞ్చం వా పీఠం వా కారాపేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉపనన్దం సక్యపుత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉపనన్దో సక్యపుత్తో ఉచ్చే మఞ్చే సయి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౧౪౧. మఞ్చం వా పీఠం వా తూలోనద్ధం కారాపేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ మఞ్చం వా పీఠం వా తూలోనద్ధం కారాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౧౪౨. పమాణాతిక్కన్తం నిసీదనం కారాపేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ అప్పమాణికాని నిసీదనాని ధారేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౧౪౩. పమాణాతిక్కన్తం కణ్డుప్పటిచ్ఛాదిం కారాపేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ అప్పమాణికాయో కణ్డుప్పటిచ్ఛాదియో ధారేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౧౪౪. పమాణాతిక్కన్తం వస్సికసాటికం కారాపేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ . కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ అప్పమాణికాయో వస్సికసాటికాయో ధారేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

౧౪౫. సుగతచీవరప్పమాణం చీవరం కారాపేన్తస్స పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం నన్దం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా నన్దో సుగతచీవరప్పమాణం చీవరం ధారేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

రాజవగ్గో నవమో.

ద్వేనవుతి పాచిత్తియా నిట్ఠితా.

ఖుద్దకం సమత్తం.

తస్సుద్దానం –

ముసా ఓమసపేసుఞ్ఞం, పదసేయ్యా చ ఇత్థియా;
అఞ్ఞత్ర విఞ్ఞునా భూతా [దేసనారోచనా చేవ (సీ॰ స్యా॰)], దుట్ఠుల్లాపత్తి ఖణనా.

భూతం అఞ్ఞాయ ఉజ్ఝాయి [భూతఞ్ఞవాదఉజ్ఝాయి (సీ॰)], మఞ్చో సేయ్యో చ వుచ్చతి;
పుబ్బే నిక్కడ్ఢనాహచ్చ, ద్వారం సప్పాణకేన చ.

అసమ్మతా అత్థఙ్గతే, ఉపస్సయామిసేన చ;
దదే సిబ్బే విధానేన, నావా భుఞ్జేయ్య ఏకతో.

పిణ్డం గణం పరం పూవం, పవారితో పవారితం;
వికాలం సన్నిధి ఖీరం, దన్తపోనేన తే దస.

అచేలకం ఉయ్యోఖజ్జ [అచేలకానుపఖజ్జ (క॰)], పటిచ్ఛన్నం రహేన చ;
నిమన్తితో పచ్చయేహి, సేనావసనుయ్యోధికం.

సురా అఙ్గులి హాసో చ, అనాదరియఞ్చ భింసనం;
జోతి నహాన దుబ్బణ్ణం, సామం అపనిధేన చ.

సఞ్చిచ్చుదకకమ్మా చ, దుట్ఠుల్లం ఊనవీసతి;
థేయ్యఇత్థిఅవదేసం [అరిట్ఠకం (విభఙ్గే)], సంవాసే నాసితేన చ.

సహధమ్మికవిలేఖా, మోహో పహారేనుగ్గిరే;

అమూలకఞ్చ సఞ్చిచ్చ, నోస్సామి ఖియ్యపక్కమే.

సఙ్ఘేన చీవరం దత్వా, పరిణామేయ్య పుగ్గలే;
రఞ్ఞఞ్చ రతనం సన్తం, సూచి మఞ్చో చ తూలికా;
నిసీదనం కణ్డుచ్ఛాది, వస్సికా సుగతేన చాతి.

తేసం వగ్గానం ఉద్దానం –

ముసా భూతా చ ఓవాదో, భోజనాచేలకేన చ;
సురా సప్పాణకా ధమ్మో, రాజవగ్గేన తే నవాతి.

౬. పాటిదేసనీయకణ్డం

౧౪౬. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా అన్తరఘరం పవిట్ఠాయ హత్థతో ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా సహత్థా పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జన్తస్స పాటిదేసనీయం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరో భిక్ఖు అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా అన్తరఘరం పవిట్ఠాయ హత్థతో ఆమిసం పటిగ్గహేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో సముట్ఠాతి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే….

౧౪౭. భిక్ఖునియా వోసాసన్తియా న నివారేత్వా భుఞ్జన్తస్స పాటిదేసనీయం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? రాజగహే పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ భిక్ఖునియో వోసాసన్తియో న నివారేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠాతి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి…పే….

౧౪౮. సేక్ఖసమ్మతేసు కులేసు ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా సహత్థా పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జన్తస్స పాటిదేసనీయం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ న మత్తం జానిత్వా పటిగ్గహేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ద్వే అనుపఞ్ఞత్తియో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో సముట్ఠాతి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే….

౧౪౯. ఆరఞ్ఞకేసు సేనాసనేసు పుబ్బే అప్పటిసంవిదితం ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా అజ్ఝారామే సహత్థా పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జన్తస్స పాటిదేసనీయం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సక్కేసు పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి. సమ్బహులా భిక్ఖూ ఆరామే చోరే పటివసన్తే నారోచేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠాతి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి…పే….

చత్తారో పాటిదేసనీయా నిట్ఠితా.

తస్సుద్దానం –

అఞ్ఞాతికాయ వోసాసం, సేక్ఖఆరఞ్ఞకేన చ;
పాటిదేసనీయా చత్తారో, సమ్బుద్ధేన పకాసితాతి.

౭. సేఖియకణ్డం

౧. పరిమణ్డలవగ్గో

౧౨౦. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన అనాదరియం పటిచ్చ పురతో వా పచ్ఛతో వా ఓలమ్బేన్తేన నివాసేన్తస్స దుక్కటం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ పురతోపి పచ్ఛతోపి ఓలమ్బేన్తా నివాసేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే….

అనాదరియం పటిచ్చ పురతో వా పచ్ఛతో వా ఓలమ్బేన్తేన పారుపన్తస్స దుక్కటం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ పురతోపి పచ్ఛతోపి ఓలమ్బేన్తా పారుపింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే….

అనాదరియం పటిచ్చ కాయం వివరిత్వా అన్తరఘరే గచ్ఛన్తస్స దుక్కటం…పే… ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే….

అనాదరియం పటిచ్చ కాయం వివరిత్వా అన్తరఘరే నిసీదన్తస్స దుక్కటం…పే… ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే….

అనాదరియం పటిచ్చ హత్థం వా పాదం వా కీళాపేన్తేన అన్తరఘరే గచ్ఛన్తస్స దుక్కటం…పే… ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే….

అనాదరియం పటిచ్చ హత్థం వా పాదం వా కీళాపేన్తేన అన్తరఘరే నిసీదన్తస్స దుక్కటం …పే… ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే….

అనాదరియం పటిచ్చ తహం తహం ఓలోకేన్తేన అన్తరఘరే గచ్ఛన్తస్స దుక్కటం…పే… ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే….

అనాదరియం పటిచ్చ తహం తహం ఓలోకేన్తేన అన్తరఘరే నిసీదన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ ఉక్ఖిత్తకాయ అన్తరఘరే గచ్ఛన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ ఉక్ఖిత్తకాయ అన్తరఘరే నిసీదన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

పరిమణ్డలవగ్గో పఠమో.

౨. ఉజ్జగ్ఘికవగ్గో

౧౨౧. అనాదరియం పటిచ్చ ఉజ్జగ్ఘికాయ అన్తరఘరే గచ్ఛన్తస్స దుక్కటం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ మహాహసితం హసన్తా అన్తరఘరే గచ్ఛింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ ఉజ్జగ్ఘికాయ అన్తరఘరే నిసీదన్తస్స దుక్కటం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ మహాహసితం హసన్తా అన్తరఘరే నిసీదింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ ఉచ్చాసద్దం మహాసద్దం కరోన్తేన అన్తరఘరే గచ్ఛన్తస్స దుక్కటం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ ఉచ్చాసద్దం మహాసద్దం కరోన్తా అన్తరఘరే గచ్ఛింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ ఉచ్చాసద్దం మహాసద్దం కరోన్తేన అన్తరఘరే నిసీదన్తస్స దుక్కటం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ ఉచ్చాసద్దం మహాసద్దం కరోన్తా అన్తరఘరే నిసీదింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి . ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ కాయప్పచాలకం అన్తరఘరే గచ్ఛన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ కాయప్పచాలకం అన్తరఘరే నిసీదన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే....

అనాదరియం పటిచ్చ బాహుప్పచాలకం అన్తరఘరే గచ్ఛన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే....

అనాదరియం పటిచ్చ బాహుప్పచాలకం అన్తరఘరే నిసీదన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి . ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే....

అనాదరియం పటిచ్చ సీసప్పచాలకం అన్తరఘరే గచ్ఛన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే....

అనాదరియం పటిచ్చ సీసప్పచాలకం అన్తరఘరే నిసీదన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే....

ఉజ్జగ్ఘికవగ్గో దుతియో.

౩. ఖమ్భకతవగ్గో

౧౨౨. అనాదరియం పటిచ్చ ఖమ్భకతేన అన్తరఘరే గచ్ఛన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి. కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే....

అనాదరియం పటిచ్చ ఖమ్భకతేన అన్తరఘరే నిసీదన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే....

అనాదరియం పటిచ్చ ఓగుణ్ఠితేన అన్తరఘరే గచ్ఛన్తస్స దుక్కటం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ ససీసం పారుపిత్వా అన్తరఘరే గచ్ఛింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే....

అనాదరియం పటిచ్చ ఓగుణ్ఠితేన అన్తరఘరే నిసీదన్తస్స దుక్కటం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ ససీసం పారుపిత్వా అన్తరఘరే నిసీదింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే....

అనాదరియం పటిచ్చ ఉక్కుటికాయ అన్తరఘరే గచ్ఛన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పణ్ణత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ పల్లత్థికాయ [పల్లత్తికాయ (క.)] అన్తరఘరే నిసీదన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పణ్ణత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ అసక్కచ్చం పిణ్డపాతం పటిగ్గణ్హన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పణ్ణత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ తహం తహం ఓలోకేన్తేన పిణ్డపాతం పటిగ్గణ్హన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పణ్ణత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ సూపఞ్ఞేవ బహుం పటిగ్గణ్హన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పణ్ణత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ థూపీకతం పిణ్డపాతం పటిగ్గణ్హన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పణ్ణత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

ఖమ్భకతవగ్గో తతియో.

౪. పిణ్డపాతవగ్గో

౧౨౩. అనాదరియం పటిచ్చ అసక్కచ్చం పిణ్డపాతం భుఞ్జన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పణ్ణత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ తహం తహం ఓలోకేన్తేన పిణ్డపాతం భుఞ్జన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పణ్ణత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ తహం తహం ఓమసిత్వా పిణ్డపాతం భుఞ్జన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పణ్ణత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ సూపఞ్ఞేవ బహుం భుఞ్జన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పణ్ణత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ థూపకతో ఓమద్దిత్వా పిణ్డపాతం భుఞ్జన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ సూపం వా బ్యఞ్జనం వా ఓదనేన పటిచ్ఛాదేన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ సూపం వా ఓదనం వా అగిలానో అత్తనో అత్థాయ విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తస్స దుక్కటం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ సూపమ్పి ఓదనమ్పి అత్తనో అత్థాయ విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ ఉజ్ఝానసఞ్ఞినా పరేసం పత్తం ఓలోకేన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ మహన్తం కబళం కరోన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ దీఘం ఆలోపం కరోన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

పిణ్డపాతవగ్గో చతుత్థో.

౫. కబళవగ్గో

౧౩౪. అనాదరియం పటిచ్చ అనాహటే కబళే ముఖద్వారం వివరన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ భుఞ్జమానేన సబ్బం హత్థం ముఖే పక్ఖిపన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ సకబళేన ముఖేన బ్యాహరన్తస్స దుక్కటం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ . కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ సకబళేన ముఖేన బ్యాహరింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ పిణ్డుక్ఖేపకం భుఞ్జన్తస్స దుక్కటం…పే… ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే….

అనాదరియం పటిచ్చ కబళావచ్ఛేదకం భుఞ్జన్తస్స దుక్కటం…పే… ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే….

అనాదరియం పటిచ్చ అవగణ్డకారకం భుఞ్జన్తస్స దుక్కటం…పే… ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే….

అనాదరియం పటిచ్చ హత్థనిద్ధునకం భుఞ్జన్తస్స దుక్కటం…పే… ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే….

అనాదరియం పటిచ్చ సిత్థావకారకం భుఞ్జన్తస్స దుక్కటం…పే… ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే….

అనాదరియం పటిచ్చ జివ్హానిచ్ఛారకం భుఞ్జన్తస్స దుక్కటం…పే… ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే….

అనాదరియం పటిచ్చ చపుచపుకారకం భుఞ్జన్తస్స దుక్కటం…పే… ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే….

కబళవగ్గో పఞ్చమో.

౬. సురుసురువగ్గో

౧౩౫. అనాదరియం పటిచ్చ సురుసురుకారకం భుఞ్జన్తస్స దుక్కటం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? కోసమ్బియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ సురుసురుకారకం ఖీరం పివింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం . ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే….

అనాదరియం పటిచ్చ హత్థనిల్లేహకం భుఞ్జన్తస్స దుక్కటం…పే… ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే….

అనాదరియం పటిచ్చ పత్తనిల్లేహకం భుఞ్జన్తస్స దుక్కటం…పే… ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే….

అనాదరియం పటిచ్చ ఓట్ఠనిల్లేహకం భుఞ్జన్తస్స దుక్కటం…పే॰… ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే॰….

అనాదరియం పటిచ్చ సామిసేన హత్థేన పానీయథాలకం పటిగ్గణ్హన్తస్స దుక్కటం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? భగ్గేసు పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ సామిసేన హత్థేన పానీయథాలకం పటిగ్గహేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే॰….

అనాదరియం పటిచ్చ ససిత్థకం పత్తధోవనం అన్తరఘరే ఛడ్డేన్తస్స దుక్కటం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? భగ్గేసు పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ ససిత్థకం పత్తధోవనం అన్తరఘరే ఛడ్డేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే॰….

అనాదరియం పటిచ్చ ఛత్తపాణిస్స ధమ్మం దేసేన్తస్స దుక్కటం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ ఛత్తపాణిస్స ధమ్మం దేసేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో…పే॰….

అనాదరియం పటిచ్చ దణ్డపాణిస్స ధమ్మం దేసేన్తస్స దుక్కటం…పే॰… ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో…పే॰….

అనాదరియం పటిచ్చ సత్థపాణిస్స ధమ్మం దేసేన్తస్స దుక్కటం…పే॰… ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో…పే॰….

అనాదరియం పటిచ్చ ఆవుధపాణిస్స ధమ్మం దేసేన్తస్స దుక్కటం…పే॰… ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో…పే॰….

సురుసురువగ్గో ఛట్ఠో.

౭. పాదుకవగ్గో

౧౨౬. అనాదరియం పటిచ్చ పాదుకారుళ్హస్స ధమ్మం దేసేన్తస్స దుక్కటం…పే॰… ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో…పే॰….

అనాదరియం పటిచ్చ ఉపాహనారుళ్హస్స ధమ్మం దేసేన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ యానగతస్స ధమ్మం దేసేన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి , న కాయతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ సయనగతస్స ధమ్మం దేసేన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ పల్లత్థికాయ నిసిన్నస్స ధమ్మం దేసేన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానే సముట్ఠాతి – వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ వేఠితసీసస్స ధమ్మం దేసేన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ ఓగుణ్ఠితసీసస్స ధమ్మం దేసేన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ ఛమాయం నిసీదిత్వా ఆసనే నిసిన్నస్స ధమ్మం దేసేన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ నీచే ఆసనే నిసీదిత్వా ఉచ్చే ఆసనే నిసిన్నస్స ధమ్మం దేసేన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ ఠితేన నిసిన్నస్స ధమ్మం దేసేన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ పచ్ఛతో గచ్ఛన్తేన పురతో గచ్ఛన్తస్స ధమ్మం దేసేన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ ఉప్పథేన గచ్ఛన్తేన పథేన గచ్ఛన్తస్స ధమ్మం దేసేన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి... పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ ఠితేన ఉచ్చారం వా పస్సావం వా కరోన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి , ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానే సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ హరితే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తస్స దుక్కటం...పే.... ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో... పే.....

అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తస్స దుక్కటం...పే.... కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ ఉదకే ఉచ్చారమ్పి పస్సావమ్పి ఖేళమ్పి అకంసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.....

పాదుకవగ్గో సత్తమో.

పఞ్చసత్తతి సేఖియా నిట్ఠితా.

తస్సుద్దానం –

పరిమణ్డలం పటిచ్ఛన్నం, సుసంవుతోక్ఖిత్తచక్ఖు;
ఉక్ఖిత్తోజ్జగ్ఘికా సద్దో, తయో చేవ పచాలనా.

ఖమ్భం ఓగుణ్ఠితో చేవ, ఉక్కుటిపల్లత్థికాయ చ;
సక్కచ్చం పత్తసఞ్ఞీ చ, సమసూపం సమతిత్తికం [సమతిత్థికం (క.)].

సక్కచ్చం పత్తసఞ్ఞీ చ, సపదానం సమసూపకం;
థూపకతో పటిచ్ఛన్నం, విఞ్ఞత్తుజ్ఝానసఞ్ఞినా.

న మహన్తం మణ్డలం ద్వారం, సబ్బం హత్థం న బ్యాహరే;
ఉక్ఖేపో ఛేదనా గణ్డో, ధునం సిత్థావకారకం.

జివ్హానిచ్ఛారకఞ్చేవ , చపుచపు సురుసురు;
హత్థో పత్తో చ ఓట్ఠో చ, సామిసం సిత్థకేన చ.

ఛత్తపాణిస్స సద్ధమ్మం, న దేసేన్తి తథాగతా;
ఏవమేవ దణ్డపాణిస్స, సత్థఆవుధపాణినం.

పాదుకా ఉపాహనా చేవ, యానసేయ్యాగతస్స చ;
పల్లత్థికా నిసిన్నస్స, వేఠితోగుణ్ఠితస్స చ.

ఛమా నీచాసనే ఠానే, పచ్ఛతో ఉప్పథేన చ;
ఠితకేన న కాతబ్బం, హరితే ఉదకమ్హి చాతి.

తేసం వగ్గానముద్దానం –

పరిమణ్డలఉజ్జగ్ఘి, ఖమ్భం పిణ్డం తథేవ చ;
కబళా సురుసురు చ, పాదుకేన చ సత్తమాతి.

మహావిభఙ్గే కత్థపఞ్ఞత్తివారో నిట్ఠితో.

౨. కతాపత్తివారో

౧. పారాజికకణ్డం

౧౫౭. మేథునం ధమ్మం పటిసేవన్తో కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? మేథునం ధమ్మం పటిసేవన్తో తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అక్ఖాయితే సరీరే మేథునం ధమ్మం పటిసేవతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; యేభుయ్యేన ఖాయితే సరీరే మేథునం ధమ్మం పటిసేవతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; వట్టకతే [వివటకతే (స్యా.)] ముఖే అచ్ఛుపన్తం అఙ్గజాతం పవేసేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స – మేథునం ధమ్మం పటిసేవన్తో ఇమా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

౧౫౮. అదిన్నం ఆదియన్తో కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? అదిన్నం ఆదియన్తో తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పఞ్చమాసకం వా అతిరేకపఞ్చమాసకం వా అగ్ఘనకం అదిన్నం థేయ్యసఙ్ఖాతం ఆదియతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; అతిరేకమాసకం వా ఊనపఞ్చమాసకం వా అగ్ఘనకం అదిన్నం థేయ్యసఙ్ఖాతం ఆదియతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; మాసకం వా ఊనమాసకం వా అగ్ఘనకం అదిన్నం థేయ్యసఙ్ఖాతం ఆదియతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స – అదిన్నం ఆదియన్తో ఇమా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

౧౫౯. సఞ్చిచ్చ మనుస్సవిగ్గహం జీవితా వోరోపేన్తో కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? సఞ్చిచ్చ మనుస్సవిగ్గహం జీవితా వోరోపేన్తో తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. మనుస్సం ఓదిస్స ఓపాతం ఖణతి "పపతిత్వా మరిస్సతీ"తి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; పపతితే దుక్ఖా వేదనా ఉప్పజ్జతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; మరతి, ఆపత్తి పారాజికస్స – సఞ్చిచ్చ మనుస్సవిగ్గహం జీవితా వోరోపేన్తో ఇమా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

౧౬౦. అసన్తం అభూతం ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం ఉల్లపన్తో కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? అసన్తం అభూతం ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం ఉల్లపన్తో తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పాపిచ్ఛో ఇచ్ఛాపకతో అసన్తం అభూతం ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం

ఉల్లపతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; “యో తే విహారే వసతి, సో భిక్ఖు అరహా”తి భణతి, పటివిజానన్తస్స ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; న పటివిజానన్తస్స ఆపత్తి దుక్కటస్స – అసన్తం అభూతం ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం ఉల్లపన్తో ఇమా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

చత్తారో పారాజికా నిట్ఠితా.

౨. సఙ్ఘాదిసేసకణ్డం

౧౬౧. ఉపక్కమిత్వా అసుచిం మోచేన్తో తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. చేతేతి ఉపక్కమతి ముచ్చతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; చేతేతి ఉపక్కమతి న ముచ్చతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; పయోగే దుక్కటం.

మాతుగామేన సద్ధిం కాయసంసగ్గం సమాపజ్జన్తో తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కాయేన కాయం ఆమసతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; కాయేన కాయపటిబద్ధం ఆమసతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; కాయపటిబద్ధేన కాయపటిబద్ధం ఆమసతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స.

మాతుగామం దుట్ఠుల్లాహి వాచాహి ఓభాసేన్తో తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వచ్చమగ్గం పస్సావమగ్గం ఆదిస్స వణ్ణమ్పి భణతి, అవణ్ణమ్పి భణతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; వచ్చమగ్గం పస్సావమగ్గం ఠపేత్వా అధక్ఖకం ఉబ్భజాణుమణ్డలం ఆదిస్స వణ్ణమ్పి భణతి అవణ్ణమ్పి భణతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; కాయపటిబద్ధం ఆదిస్స వణ్ణమ్పి భణతి అవణ్ణమ్పి భణతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స.

అత్తకామపారిచరియా వణ్ణం భాసన్తో తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి . మాతుగామస్స సన్తికే అత్తకామపారిచరియాయ వణ్ణం భాసతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; పణ్డకస్స సన్తికే అత్తకామపారిచరియాయ వణ్ణం భాసతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; తిరచ్ఛానగతస్స సన్తికే అత్తకామపారిచరియాయ వణ్ణం భాసతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స.

సఞ్చరిత్తం సమాపజ్జన్తో తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పటిగ్గణ్హాతి వీమంసతి పచ్చాహరతి , ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; పటిగ్గణ్హాతి వీమంసతి న పచ్చాహరతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; పటిగ్గణ్హాతి న వీమంసతి న పచ్చాహరతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స.

సఞ్ఞాచికాయ కుటిం కారాపేన్తో తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కారాపేతి, పయోగే దుక్కటం; ఏకం పిణ్డం అనాగతే, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; తస్మిం పిణ్డే ఆగతే, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

మహల్లకం విహారం కారాపేన్తో తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కారాపేతి, పయోగే దుక్కటం; ఏకం పిణ్డం అనాగతే, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; తస్మిం పిణ్డే ఆగతే, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

భిక్ఖుం అమూలకేన పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేన్తో తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అనోకాసం కారాపేత్వా చావనాధిప్పాయో వదేతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసేన దుక్కటస్స; ఓకాసం కారాపేత్వా అక్కోసాధిప్పాయో వదేతి, ఆపత్తి ఓమసవాదస్స.

భిక్ఖుం అఞ్ఞభాగియస్స అధికరణస్స కిఞ్చి దేసం లేసమత్తం ఉపాదాయ పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేన్తో తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి . అనోకాసం కారాపేత్వా చావనాధిప్పాయో వదేతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసేన దుక్కటస్స; ఓకాసం కారాపేత్వా

అక్కోసాధిప్పాయో వదేతి, ఆపత్తి ఓమసవాదస్స.

సఙ్ఘభేదకో భిక్ఖు యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తో తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

భేదకానువత్తకా భిక్ఖూ యావతతియం సమనుభాసనాయ [సమనుభాసియమానా (స్యా॰)] న పటినిస్సజ్జన్తా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జన్తి. ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

దుబ్బచో భిక్ఖు యావతతియం సమనుభాసనాయ [సమనుభాసియమానో (స్యా॰)] న పటినిస్సజ్జన్తో తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి . ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

కులదూసకో భిక్ఖు యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తో తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

తేరస సఙ్ఘాదిసేసా నిట్ఠితా.

౩. నిస్సగ్గియకణ్డం

౧. కథినవగ్గో

౧౬౨. అతిరేకచీవరం దసాహం అతిక్కామేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

ఏకరత్తం తిచీవరేన విప్పవసన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అకాలచీవరం పటిగ్గహేత్వా మాసం అతిక్కామేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా పురాణచీవరం ధోవాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ధోవాపేతి, పయోగే దుక్కటం; ధోవాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా హత్థతో చీవరం పటిగ్గణ్హన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. గణ్హాతి, పయోగే దుక్కటం; గహితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అఞ్ఞాతకం గహపతిం వా గహపతానిం వా చీవరం విఞ్ఞాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. విఞ్ఞాపేతి, పయోగే దుక్కటం; విఞ్ఞాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అఞ్ఞాతకం గహపతిం వా గహపతానిం వా తతుత్తరి చీవరం విఞ్ఞాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. విఞ్ఞాపేతి, పయోగే దుక్కటం; విఞ్ఞాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

పుబ్బే అప్పవారితో అఞ్ఞాతకం గహపతికం ఉపసఙ్కమిత్వా చీవరే వికప్పం ఆపజ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వికప్పం ఆపజ్జతి , పయోగే దుక్కటం; వికప్పం ఆపన్నే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

పుబ్బే అప్పవారితో అఞ్ఞాతకే గహపతికే ఉపసఙ్కమిత్వా చీవరే వికప్పం ఆపజ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వికప్పం ఆపజ్జతి, పయోగే దుక్కటం; వికప్పం ఆపన్నే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అతిరేకతిక్ఖత్తుం చోదనాయ అతిరేకఛక్ఖత్తుం ఠానేన చీవరం అభినిప్ఫాదేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అభినిప్ఫాదేతి, పయోగే దుక్కటం; అభినిప్ఫాదితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

కథినవగ్గో పఠమో.

౨. కోసియవగ్గో

౧౬౩. కోసియమిస్సకం సన్థతం కారాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కారాపేతి, పయోగే దుక్కటం; కారాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

సుద్ధకాళకానం ఏళకలోమానం సన్థతం కారాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కారాపేతి, పయోగే దుక్కటం; కారాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అనాదియిత్వా తులం ఓదాతానం తులం గోచరియానం నవం సన్థతం కారాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కారాపేతి, పయోగే దుక్కటం; కారాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అనువస్సం సన్థతం కారాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కారాపేతి, పయోగే దుక్కటం; కారాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అనాదియిత్వా పురాణసన్థతస్స సామన్తా సుగతవిదత్థిం నవం నిసీదనసన్థతం కారాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కారాపేతి, పయోగే దుక్కటం; కారాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

ఏళకలోమాని పటిగ్గహేత్వా తియోజనం అతిక్కామేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పఠమం పాదం తియోజనం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; దుతియం పాదం అతిక్కామేతి, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా ఏళకలోమాని ధోవాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ధోవాపేతి, పయోగే దుక్కటం; ధోవాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

రూపియం పటిగ్గణ్హన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. గణ్హాతి, పయోగే దుక్కటం; గహితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

నానప్పకారకం రూపియసంవోహారం సమాపజ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. సమాపజ్జతి, పయోగే దుక్కటం; సమాపన్నే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

నానప్పకారకం కయవిక్కయం సమాపజ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. సమాపజ్జతి, పయోగే దుక్కటం; సమాపన్నే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

కోసియవగ్గో దుతియో.

౩. పత్తవగ్గో

౧౬౪. అతిరేకపత్తం దసాహం అతిక్కామేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

ఊనపఞ్చబన్ధనేన పత్తేన అఞ్ఞం నవం పత్తం చేతాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. చేతాపేతి, పయోగే దుక్కటం; చేతాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

భేసజ్జాని పటిగ్గహేత్వా సత్తాహం అతిక్కామేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అతిరేకమాసే సేసే గిమ్హానే వస్సికసాటికచీవరం పరియేసన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పరియేసతి, పయోగే దుక్కటం; పరియిట్ఠే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

భిక్ఖుస్స సామం చీవరం దత్వా కుపితో అనత్తమనో అచ్ఛిన్దన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అచ్ఛిన్దతి, పయోగే దుక్కటం; అచ్ఛిన్నే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

సామం సుత్తం విఞ్ఞాపేత్వా తన్తవాయేహి చీవరం వాయాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వాయాపేతి, పయోగే దుక్కటం; వాయాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

పుబ్బే అప్పవారితో అఞ్ఞాతకస్స గహపతికస్స తన్తవాయే ఉపసఙ్కమిత్వా చీవరే వికప్పం ఆపజ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వికప్పం ఆపజ్జతి, పయోగే దుక్కటం; వికప్పం ఆపన్నే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అచ్చేకచీవరం పటిగ్గహేత్వా చీవరకాలసమయం అతిక్కామేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

తిణ్ణం చీవరానం అఞ్ఞతరం చీవరం అన్తరఘరే నిక్ఖిపిత్వా అతిరేకఛారత్తం విప్పవసన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

జానం సఙ్ఘికం లాభం పరిణతం అత్తనో పరిణామేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పరిణామేతి, పయోగే దుక్కటం; పరిణామితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

పత్తవగ్గో తతియో.

తింస నిస్సగ్గియా పాచిత్తియా నిట్ఠితా.

౪. పాచిత్తియకణ్డం

౧. ముసావాదవగ్గో

౧౬౨. సమ్పజానముసావాదం భాసన్తో కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? సమ్పజానముసావాదం భాసన్తో పఞ్చ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పాపిచ్ఛో ఇచ్ఛాపకతో అసన్తం అభూతం ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం ఉల్లపతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; భిక్ఖుం అమూలకేన పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; "యో తే విహారే వసతి, సో భిక్ఖు అరహా"తి భణతి, పటివిజానన్తస్స ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; న పటివిజానన్తస్స ఆపత్తి దుక్కటస్స; సమ్పజానముసావాదే పాచిత్తియం –
సమ్పజానముసావాదం భాసన్తో ఇమా పఞ్చ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

ఓమసన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఉపసమ్పన్నం ఓమసతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స; అనుపసమ్పన్నం ఓమసతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స.

పేసుఞ్ఞం ఉపసంహరన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఉపసమ్పన్నస్స పేసుఞ్ఞం ఉపసంహరతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స; అనుపసమ్పన్నస్స పేసుఞ్ఞం ఉపసంహరతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స.

అనుపసమ్పన్నం పదసో ధమ్మం వాచేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వాచేతి, పయోగే దుక్కటం; పదే పదే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అనుపసమ్పన్నేన ఉత్తరిదిరత్తతిరత్తం సహసేయ్యం కప్పేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. నిపజ్జతి, పయోగే దుక్కటం; నిపన్నే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

మాతుగామేన సహసేయ్యం కప్పేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. నిపజ్జతి, పయోగే దుక్కటం; నిపన్నే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

మాతుగామస్స ఉత్తరిఛప్పఞ్చవాచాహి ధమ్మం దేసేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. దేసేతి, పయోగే దుక్కటం; పదే పదే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అనుపసమ్పన్నస్స ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం భూతం ఆరోచేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఆరోచేతి, పయోగే దుక్కటం; ఆరోచితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖుస్స దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం అనుపసమ్పన్నస్స ఆరోచేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఆరోచేతి, పయోగే దుక్కటం; ఆరోచితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

పథవిం ఖణన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఖణతి, పయోగే దుక్కటం; పహారే పహారే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ముసావాదవగ్గో పఠమో.

౨. భూతగామవగ్గో

౧౬౬. భూతగామం పాతేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పాతేతి, పయోగే దుక్కటం; పహారే పహారే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అఞ్ఞేనఞ్ఞం పటిచరన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అనారోపితే అఞ్ఞవాదకే అఞ్ఞేనఞ్ఞం పటిచరతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; ఆరోపితే అఞ్ఞవాదకే అఞ్ఞేనఞ్ఞం పటిచరతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖుం ఉజ్ఝాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఉజ్ఝాపేతి, పయోగే దుక్కటం; ఉజ్ఝాపితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సఙ్ఘికం మఞ్చం వా పీఠం వా భిసిం వా కోచ్ఛం వా అజ్ఝోకాసే సన్థరిత్వా అనుద్ధరిత్వా అనాపుచ్ఛా పక్కమన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పఠమం పాదం లేడ్డుపాతం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; దుతియం పాదం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సఙ్ఘికే విహారే సేయ్యం సన్థరిత్వా అనుద్ధరిత్వా అనాపుచ్ఛా పక్కమన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పఠమం పాదం పరిక్ఖేపం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; దుతియం పాదం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సఙ్ఘికే విహారే జానం పుబ్బుపగతం భిక్ఖుం అనుపఖజ్జ సేయ్యం కప్పేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. నిపజ్జతి, పయోగే దుక్కటం; నిపన్నే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖుం కుపితో అనత్తమనో సఙ్ఘికా విహారా నిక్కడ్ఢన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. నిక్కడ్ఢతి, పయోగే దుక్కటం; నిక్కడ్ఢితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సఙ్ఘికే విహారే ఉపరివేహాసకుటియా ఆహచ్చపాదకం మఞ్చం వా పీఠం వా అభినిసీదన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అభినిసీదతి, పయోగే దుక్కటం; అభినిసిన్నే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ద్వత్తిపరియాయే అధిట్ఠహిత్వా తతుత్తరి అధిట్ఠహన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అధిట్ఠేతి, పయోగే దుక్కటం; అధిట్ఠితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

జానం సప్పాణకం ఉదకం తిణం వా మత్తికం వా సిఞ్చన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. సిఞ్చతి, పయోగే దుక్కటం; సిఞ్చితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భూతగామవగ్గో దుతియో.

౩. ఓవాదవగ్గో

౧౬౭. అసమ్మతో భిక్ఖునియో ఓవదన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఓవదతి, పయోగే దుక్కటం; ఓవదితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అత్థఙ్గతే సూరియే భిక్ఖునియో ఓవదన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఓవదతి, పయోగే దుక్కటం; ఓవదితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖునుపస్సయం ఉపసఙ్కమిత్వా భిక్ఖునియో ఓవదన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఓవదతి, పయోగే దుక్కటం; ఓవదితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

"ఆమిసహేతు భిక్ఖూ భిక్ఖునియో ఓవదన్తీ"తి భణన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భణతి, పయోగే దుక్కటం; భణితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా చీవరం దేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. దేతి, పయోగే దుక్కటం; దిన్నే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అఞ్ఞాతికా భిక్ఖునియా చీవరం సిబ్బేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. సిబ్బేతి, పయోగే దుక్కటం; ఆరాపథే ఆరాపథే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖునియా సద్ధిం సంవిధాయ ఏకద్ధానమగ్గం పటిపజ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పటిపజ్జతి, పయోగే దుక్కటం; పటిపన్నే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖునియా సద్ధిం సంవిధాయ ఏకం నావం అభిరుహన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అభిరుహతి, పయోగే దుక్కటం; అభిరుళ్హే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

జానం భిక్ఖునిపరిపాచితం పిణ్డపాతం భుఞ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. "భుఞ్జిస్సామీ"తి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖునియా సద్ధిం ఏకో ఏకాయ రహో నిసజ్జం కప్పేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. నిసీదతి, పయోగే దుక్కటం; నిసిన్నే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ఓవాదవగ్గో తతియో.

౪. భోజనవగ్గో

౧౬౮. తతుత్తరి ఆవసథపిణ్డం భుఞ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

గణభోజనం భుఞ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

పరమ్పరభోజనం భుఞ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ద్వత్తిపత్తపూరే పూవే పటిగ్గహేత్వా తతుత్తరి పటిగ్గణ్హన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. గణ్హాతి, పయోగే దుక్కటం; గహితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భుత్తావీ పవారితో అనతిరిత్తం ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా భుఞ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి . భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖుం భుత్తావిం పవారితం అనతిరిత్తేన ఖాదనీయేన వా భోజనీయేన వా అభిహట్ఠుం పవారేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. తస్స వచనేన ఖాదిస్సామి భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; భోజనపరియోసానే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

వికాలే ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా భుఞ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఖాదిస్సామి భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సన్నిధికారకం ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా భుఞ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఖాదిస్సామి భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

పణీతభోజనాని అత్తనో అత్థాయ విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అదిన్నం ముఖద్వారం ఆహారం ఆహరన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భోజనవగ్గో చతుత్థో.

౫. అచేలకవగ్గో

౧౬౯. అచేలకస్స, వా పరిబ్బాజకస్స వా పరిబ్బాజికాయ వా సహత్థా ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా దేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. దేతి, పయోగే దుక్కటం; దిన్నే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖుం – "ఏహావుసో, గామం వా నిగమం వా పిణ్డాయ పవిసిస్సామా"తి తస్స దాపేత్వా వా అదాపేత్వా వా ఉయ్యోజేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఉయ్యోజేతి, పయోగే దుక్కటం; ఉయ్యోజితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సభోజనే కులే అనుపఖజ్జ నిసజ్జం కప్పేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. నిసీదతి, పయోగే దుక్కటం; నిసిన్నే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

మాతుగామేన సద్ధిం రహో పటిచ్ఛన్నే ఆసనే నిసజ్జం కప్పేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. నిసీదతి, పయోగే దుక్కటం; నిసిన్నే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

మాతుగామేన సద్ధిం ఏకో ఏకాయ రహో నిసజ్జం కప్పేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. నిసీదతి, పయోగే దుక్కటం; నిసిన్నే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

నిమన్తితో సభత్తో సమానో పురేభత్తం పచ్ఛాభత్తం కులేసు చారిత్తం ఆపజ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పఠమం పాదం ఉమ్మారం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; దుతియం పాదం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

తతుత్తరి భేసజ్జం విఞ్ఞాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. విఞ్ఞాపేతి, పయోగే దుక్కటం; విఞ్ఞాపితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ఉయ్యుత్తం సేనం దస్సనాయ గచ్ఛన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి . గచ్ఛతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; యత్థ ఠితో పస్సతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అతిరేకతిరత్తం సేనాయ వసన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వసతి, పయోగే దుక్కటం; వసితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ఉయ్యోధికం గచ్ఛన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. గచ్ఛతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; యత్థ ఠితో పస్సతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అచేలకవగ్గో పఞ్చమో.

౬. సురామేరయవగ్గో

౧౭౦. మజ్జం పివన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. “పివిస్సామీ”తి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖుం అఙ్గులిపతోదకేన హాసేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. హాసేతి, పయోగే దుక్కటం; హసితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ఉదకే కీళన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. హేట్ఠాగోప్ఫకే ఉదకే కీళతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; ఉపరిగోప్ఫకే కీళతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అనాదరియం కరోన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కరోతి, పయోగే దుక్కటం; కతే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖుం భింసాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భింసాపేతి, పయోగే దుక్కటం; భింసాపితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

జోతిం సమాదహిత్వా విసిబ్బేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. సమాదహతి , పయోగే దుక్కటం; సమాదహితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ఓరేనద్ధమాసం నహాయన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. నహాయతి, పయోగే దుక్కటం; నహానపరియోసానే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అనాదియిత్వా తిణ్ణం దుబ్బణ్ణకరణానం అఞ్ఞతరం దుబ్బణ్ణకరణం నవం చీవరం పరిభుఞ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పరిభుఞ్జతి, పయోగే దుక్కటం; పరిభుత్తే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖుస్స వా భిక్ఖునియా వా సిక్ఖమానాయ వా సామణేరస్స వా సామణేరియా వా సామం చీవరం వికప్పేత్వా అప్పచ్చుద్ధారణం పరిభుఞ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పరిభుఞ్జతి, పయోగే దుక్కటం; పరిభుత్తే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖుస్స పత్తం వా చీవరం వా నిసీదనం వా సూచిఘరం వా కాయబన్ధనం వా అపనిధేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అపనిధేతి, పయోగే దుక్కటం; అపనిధితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సురామేరయవగ్గో ఛట్ఠో.

౭. సప్పాణకవగ్గో

౧౨౧. సఞ్చిచ్చ పాణం జీవితా వోరోపేన్తో కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? సఞ్చిచ్చ పాణం జీవితా వోరోపేన్తో చతస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అనోదిస్స ఓపాతం ఖణతి – "యో కోచి పపతిత్వా మరిస్సతీ"తి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; మనుస్సో తస్మిం పపతిత్వా మరతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; యక్ఖో వా పేతో వా తిరచ్ఛానగతమనుస్సవిగ్గహో వా తస్మిం పపతిత్వా మరతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; తిరచ్ఛానగతో తస్మిం పపతిత్వా మరతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స – సఞ్చిచ్చ పాణం జీవితా వోరోపేన్తో ఇమా చతస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

జానం సప్పాణకం ఉదకం పరిభుఞ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పరిభుఞ్జతి, పయోగే దుక్కటం; పరిభుత్తే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

జానం యథాధమ్మం నిహతాధికరణం పునకమ్మాయ ఉక్కోటేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఉక్కోటేతి, పయోగే దుక్కటం; ఉక్కోటితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖుస్స జానం దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం పటిచ్ఛాదేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. పాచిత్తియం.

జానం ఊనవీసతివస్సం పుగ్గలం ఉపసమ్పాదేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఉపసమ్పాదేతి, పయోగే దుక్కటం; ఉపసమ్పాదితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

జానం థేయ్యసత్థేన సద్ధిం సంవిధాయ ఏకద్ధానమగ్గం పటిపజ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పటిపజ్జతి, పయోగే దుక్కటం; పటిపన్నే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

మాతుగామేన సద్ధిం సంవిధాయ ఏకద్ధానమగ్గం పటిపజ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పటిపజ్జతి, పయోగే దుక్కటం; పటిపన్నే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

పాపికాయ దిట్ఠియా యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఞత్తియా దుక్కటం; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

జానం తథావాదినా భిక్ఖునా అకటానుధమ్మేన తం దిట్ఠిం అప్పటినిస్సట్ఠేన సద్ధిం సమ్భుఞ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. సమ్భుఞ్జతి, పయోగే దుక్కటం; సమ్భుత్తే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

జానం తథానాసితం సమణుద్దేసం ఉపలాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఉపలాపేతి, పయోగే దుక్కటం; ఉపలాపితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సప్పాణకవగ్గో సత్తమో.

౮. సహధమ్మికవగ్గో

౧౭౨. భిక్ఖూహి సహధమ్మికం వుచ్చమానో – “న తావాహం, ఆవుసో, ఏతస్మిం సిక్ఖాపదే సిక్ఖిస్సామి యావ న అఞ్ఞం భిక్ఖుం బ్యత్తం వినయధరం పరిపుచ్ఛిస్సామీ”తి భణన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భణతి, పయోగే దుక్కటం; భణితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

వినయం వివణ్ణేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వివణ్ణేతి, పయోగే దుక్కటం; వివణ్ణితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

మోహేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అనారోపితే మోహే మోహేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; ఆరోపితే మోహే మోహేతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖుస్స కుపితో అనత్తమనో పహారం దేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పహరతి, పయోగే దుక్కటం; పహతే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స .

భిక్ఖుస్స కుపితో అనత్తమనో తలసత్తికం ఉగ్గిరన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఉగ్గిరతి, పయోగే దుక్కటం; ఉగ్గిరితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖుం అమూలకేన సఙ్ఘాదిసేసేన అనుద్ధంసేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అనుద్ధంసేతి, పయోగే దుక్కటం; అనుద్ధంసితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖుస్స సఞ్చిచ్చ కుక్కుచ్చం ఉపదహన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఉపదహతి, పయోగే దుక్కటం; ఉపదహితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖూనం భణ్డనజాతానం కలహజాతానం వివాదాపన్నానం ఉపస్సుతిం తిట్ఠన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. “సోస్సామీ”తి గచ్ఛతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; యత్థ ఠితో సుణాతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ధమ్మికానం కమ్మానం ఛన్దం దత్వా పచ్ఛా ఖీయనధమ్మం ఆపజ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఖియ్యతి, పయోగే దుక్కటం; ఖియ్యితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సఙ్ఘే వినిచ్ఛయకథాయ వత్తమానాయ ఛన్దం అదత్వా ఉట్ఠాయాసనా పక్కమన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పరిసాయ హత్థపాసం విజహన్తస్స ఆపత్తి దుక్కటస్స; విజహితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సమగ్గేన సఙ్ఘేన చీవరం దత్వా పచ్ఛా ఖీయనధమ్మం ఆపజ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఖియ్యతి, పయోగే దుక్కటం; ఖియ్యితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

జానం సఞ్ఞికం లాభం పరిణతం పుగ్గలస్స పరిణామేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పరిణామేతి, పయోగే దుక్కటం; పరిణామితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సహధమ్మికవగ్గో అట్ఠమో.

౯. రాజవగ్గో

౧౨౩. పుబ్బే అప్పటిసంవిదితో రఞ్ఞో అన్తేపురం పవిసన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పఠమం పాదం ఉమ్మారం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; దుతియం పాదం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

రతనం ఉగ్గణ్హన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. గణ్హాతి, పయోగే దుక్కటం; గహితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సన్తం భిక్ఖుం అనాపుచ్ఛా వికాలే గామం పవిసన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పఠమం పాదం పరిక్ఖేపం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; దుతియం పాదం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అట్ఠిమయం వా దన్తమయం వా విసాణమయం వా సూచిఘరం కారాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కారాపేతి, పయోగే దుక్కటం; కారాపితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

పమాణాతిక్కన్తం మఞ్చం వా పీఠం వా కారాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కారాపేతి, పయోగే దుక్కటం; కారాపితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

మఞ్చం వా పీఠం వా తూలోనద్ధం కారాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కారాపేతి, పయోగే దుక్కటం; కారాపితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

పమాణాతిక్కన్తం నిసీదనం కారాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కారాపేతి, పయోగే దుక్కటం; కారాపితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

పమాణాతిక్కన్తం కణ్డుప్పటిచ్ఛాదిం కారాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కారాపేతి, పయోగే దుక్కటం; కారాపితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

పమాణాతిక్కన్తం వస్సికసాటికం కారాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కారాపేతి, పయోగే దుక్కటం; కారాపితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

చీవరం కారాపేన్తో కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? సుగతచీవరప్పమాణం చీవరం కారాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కారాపేతి , పయోగే దుక్కటం; కారాపితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స – సుగతచీవరప్పమాణం చీవరం కారాపేన్తో ఇమా ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

రాజవగ్గో నవమో. ఖుద్దకా నిట్ఠితా.

౫. పాటిదేసనీయకణ్డం

౧౭౪. అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా అన్తరఘరం పవిట్ఠాయ హత్థతో ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా సహత్థా పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జన్తో కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా అన్తరఘరం పవిట్ఠాయ హత్థతో ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా సహత్థా పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స – అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా అన్తరఘరం పవిట్ఠాయ హత్థతో ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా సహత్థా పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జన్తో ఇమా ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

భిక్ఖునియా వోసాసన్తియా న నివారేత్వా భుఞ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స.

సేక్ఖసమ్మతేసు కులేసు ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా సహత్థా పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స.

ఆరఞ్ఞకేసు సేనాసనేసు పుబ్బే అప్పటిసంవిదితం ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా అజ్ఝారామే సహత్థా పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జన్తో కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? ఆరఞ్ఞకేసు సేనాసనేసు పుబ్బే అప్పటిసంవిదితం ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా అజ్ఝారామే సహత్థా పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి . భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స – ఆరఞ్ఞకేసు సేనాసనేసు పుబ్బే అప్పటిసంవిదితం ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా అజ్ఝారామే సహత్థా పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జన్తో ఇమా ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

చత్తారో పాటిదేసనీయా నిట్ఠితా.

౬. సేఖియకణ్డం

౧. పరిమణ్డలవగ్గో

౧౭౫. అనాదరియం పటిచ్చ పురతో వా పచ్ఛతో వా ఓలమ్బేన్తో నివాసేన్తో కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? అనాదరియం పటిచ్చ పురతో వా పచ్ఛతో వా ఓలమ్బేన్తో నివాసేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం – అనాదరియం పటిచ్చ పురతో వా పచ్ఛతో వా ఓలమ్బేన్తో నివాసేన్తో ఇమం ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి.

…అనాదరియం పటిచ్చ పురతో వా పచ్ఛతో వా ఓలమ్బేన్తో పారుపన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ కాయం వివరిత్వా అన్తరఘరే గచ్ఛన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ కాయం వివరిత్వా అన్తరఘరే నిసీదన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ హత్థం వా పాదం వా కీళాపేన్తో అన్తరఘరే గచ్ఛన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ హత్థం వా పాదం వా కీళాపేన్తో అన్తరఘరే నిసీదన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ తహం తహం ఓలోకేన్తో అన్తరఘరే గచ్ఛన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ తహం తహం ఓలోకేన్తో అన్తరఘరే నిసీదన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ ఉక్ఖిత్తకాయ అన్తరఘరే గచ్ఛన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ ఉక్ఖిత్తకాయ అన్తరఘరే నిసీదన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

పరిమణ్డలవగ్గో పఠమో.

౨. ఉజ్జగ్ఘికవగ్గో

౧౨౬. …అనాదరియం పటిచ్చ ఉజ్జగ్ఘికాయ అన్తరఘరే గచ్ఛన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ ఉజ్జగ్ఘికాయ అన్తరఘరే నిసీదన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ ఉచ్చాసద్దం మహాసద్దం కరోన్తో అన్తరఘరే గచ్ఛన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ ఉచ్చాసద్దం మహాసద్దం కరోన్తో అన్తరఘరే నిసీదన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ కాయప్పచాలకం అన్తరఘరే గచ్ఛన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ కాయప్పచాలకం అన్తరఘరే నిసీదన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ బాహుప్పచాలకం అన్తరఘరే గచ్ఛన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ బాహుప్పచాలకం అన్తరఘరే నిసీదన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ సీసప్పచాలకం అన్తరఘరే గచ్ఛన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ సీసప్పచాలకం అన్తరఘరే నిసీదన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

ఉజ్జగ్ఘికవగ్గో దుతియో.

౩. ఖమ్భకతవగ్గో

౧౨౭. …అనాదరియం పటిచ్చ ఖమ్భకతో అన్తరఘరే గచ్ఛన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ ఖమ్భకతో అన్తరఘరే నిసీదన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ ఓగుణ్ఠితో అన్తరఘరే గచ్ఛన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ ఓగుణ్ఠితో అన్తరఘరే నిసీదన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ ఉక్కుటికాయ అన్తరఘరే గచ్ఛన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ పల్లత్థికాయ అన్తరఘరే నిసీదన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ అసక్కచ్చం పిణ్డపాతం పటిగ్గణ్హన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ తహం తహం ఓలోకేన్తో పిణ్డపాతం పటిగ్గణ్హన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ సూపఞ్ఞేవ బహుం పటిగ్గణ్హన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ థూపీకతం పిణ్డపాతం పటిగ్గణ్హన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

ఖమ్భకతవగ్గో తతియో.

౪. పిణ్డపాతవగ్గో

౧౭౮. …అనాదరియం పటిచ్చ అసక్కచ్చం పిణ్డపాతం భుఞ్జన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ తహం తహం ఓలోకేన్తో పిణ్డపాతం భుఞ్జన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ తహం తహం ఓమసిత్వా పిణ్డపాతం భుఞ్జన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ సూపఞ్ఞేవ బహుం భుఞ్జన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ థూపకతో ఓమద్దిత్వా పిణ్డపాతం భుఞ్జన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ సూపం వా బ్యఞ్జనం వా ఓదనేన పటిచ్ఛాదేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ సూపం వా ఓదనం వా అగిలానో అత్తనో అత్థాయ విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ ఉజ్ఝానసఞ్ఞీ పరేసం పత్తం ఓలోకేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ మహన్తం కబళం కరోన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ దీఘం ఆలోపం కరోన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

పిణ్డపాతవగ్గో చతుత్థో.

౫. కబళవగ్గో

౧౭౯. ...అనాదరియం పటిచ్చ అనాహటే కబళే ముఖద్వారం వివరన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం....

...అనాదరియం పటిచ్చ భుఞ్జమానో సబ్బం హత్థం ముఖే పక్ఖిపన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం....

...అనాదరియం పటిచ్చ సకబళేన ముఖేన బ్యాహరన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం....

...అనాదరియం పటిచ్చ పిణ్డుక్ఖేపకం భుఞ్జన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం....

...అనాదరియం పటిచ్చ కబళావచ్ఛేదకం భుఞ్జన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం....

...అనాదరియం పటిచ్చ అవగణ్డకారకం భుఞ్జన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం....

...అనాదరియం పటిచ్చ హత్థనిద్ధునకం భుఞ్జన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం....

...అనాదరియం పటిచ్చ సిత్థావకారకం భుఞ్జన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం....

...అనాదరియం పటిచ్చ జివ్హానిచ్ఛారకం భుఞ్జన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం....

...అనాదరియం పటిచ్చ చపుచపుకారకం భుఞ్జన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం....

కబళవగ్గో పఞ్చమో.

౬. సురుసురువగ్గో

౧౮౦. ...అనాదరియం పటిచ్చ సురుసురుకారకం భుఞ్జన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం....

...అనాదరియం పటిచ్చ హత్థనిల్లేహకం భుఞ్జన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం....

...అనాదరియం పటిచ్చ పత్తనిల్లేహకం భుఞ్జన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం....

...అనాదరియం పటిచ్చ ఓట్ఠనిల్లేహకం భుఞ్జన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం....

...అనాదరియం పటిచ్చ సామిసేన హత్థేన పానీయథాలకం పటిగ్గణ్హన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం....

...అనాదరియం పటిచ్చ ససిత్థకం పత్తధోవనం అన్తరఘరే ఛడ్డేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం....

...అనాదరియం పటిచ్చ ఛత్తపాణిస్స ధమ్మం దేసేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం....

…అనాదరియం పటిచ్చ దణ్డపాణిస్స ధమ్మం దేసేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ సత్థపాణిస్స ధమ్మం దేసేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ ఆవుధపాణిస్స ధమ్మం దేసేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

సురుసురువగ్గో ఛట్ఠో.

౭. పాదుకవగ్గో

౧౮౧. …అనాదరియం పటిచ్చ పాదుకారుళ్హస్స ధమ్మం దేసేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ ఉపాహనారుళ్హస్స ధమ్మం దేసేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ యానగతస్స ధమ్మం దేసేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ సయనగతస్స ధమ్మం దేసేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ పల్లత్థికాయ నిసిన్నస్స ధమ్మం దేసేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ వేఠితసీసస్స ధమ్మం దేసేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ ఓగుణ్ఠితసీసస్స ధమ్మం దేసేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ ఛమాయం నిసీదిత్వా ఆసనే నిసిన్నస్స ధమ్మం దేసేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ నీచే ఆసనే నిసీదిత్వా ఉచ్చే ఆసనే నిసిన్నస్స ధమ్మం దేసేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ ఠితో నిసిన్నస్స ధమ్మం దేసేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ పచ్ఛతో గచ్ఛన్తో పురతో గచ్ఛన్తస్స ధమ్మం దేసేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ ఉప్పథేన గచ్ఛన్తో పథేన గచ్ఛన్తస్స ధమ్మం దేసేన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ ఠితో ఉచ్చారం వా పస్సావం వా కరోన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

…అనాదరియం పటిచ్చ హరితే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం….

అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తో కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం – అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే

ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తో ఇమం ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి.

పాదుకవగ్గో సత్తమో.

సేఖియా నిట్ఠితా.

కతాపత్తివారో నిట్ఠితో దుతియో.

౩. విపత్తివారో

౧౮౨. మేథునం ధమ్మం పటిసేవన్తస్స ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి? మేథునం ధమ్మం పటిసేవన్తస్స ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం, సియా ఆచారవిపత్తిం…పే॰….

అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తస్స ఆపత్తి చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజతి? అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తస్స ఆపత్తి చతున్నం విపత్తీనం ఏకం విపత్తిం భజతి – ఆచారవిపత్తిం.

విపత్తివారో నిట్ఠితో తతియో.

౪. సఙ్గహితవారో

౧౮౩. మేథునం ధమ్మం పటిసేవన్తస్స ఆపత్తియో సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? మేథునం ధమ్మం పటిసేవన్తస్స ఆపత్తియో సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం తీహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన…పే॰….

అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తస్స ఆపత్తి సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తస్స ఆపత్తి సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం ఏకేన ఆపత్తిక్ఖన్ధేన సఙ్గహితా – దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన.

సఙ్గహితవారో నిట్ఠితో చతుత్థో.

౫. సముట్ఠానవారో

౧౮౪. మేథునం ధమ్మం పటిసేవన్తస్స ఆపత్తియో ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి [సముట్ఠహన్తి (సీ॰ స్యా॰)]? మేథునం ధమ్మం పటిసేవన్తస్స ఆపత్తియో ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో…పే॰….

అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తస్స ఆపత్తి ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తస్స ఆపత్తి ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో.

సముట్ఠానవారో నిట్ఠితో పఞ్చమో.

౬. అధికరణవారో

౧౮౫. మేథునం ధమ్మం పటిసేవన్తస్స ఆపత్తియో చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? మేథునం ధమ్మం పటిసేవన్తస్స ఆపత్తియో చతున్నం అధికరణానం ఆపత్తాధికరణం…పే.…

అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తస్స ఆపత్తి చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తస్స ఆపత్తి చతున్నం అధికరణానం ఆపత్తాధికరణం.

అధికరణవారో నిట్ఠితో ఛట్ఠో.

౭. సమథవారో

౧౮౬. మేథునం ధమ్మం పటిసేవన్తస్స ఆపత్తియో సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? మేథునం ధమ్మం పటిసేవన్తస్స ఆపత్తియో సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ…పే.…

అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తస్స ఆపత్తి సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మతి? అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తస్స ఆపత్తి సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మతి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

సమథవారో నిట్ఠితో సత్తమో.

౮. సముచ్చయవారో

౧౮౭. మేథునం ధమ్మం పటిసేవన్తో కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? మేథునం ధమ్మం పటిసేవన్తో తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అక్ఖాయితే సరీరే మేథునం ధమ్మం పటిసేవతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; యేభుయ్యేన ఖాయితే సరీరే మేథునం ధమ్మం పటిసేవతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; వట్టకతే ముఖే అచ్ఛుపన్తం అఙ్గజాతం పవేసేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స – మేథునం ధమ్మం పటిసేవన్తో ఇమా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి, సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా, ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి, చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం, సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం, సియా ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం తీహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో. చతున్నం అధికరణానం, ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ…పే॰….

అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తో కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం – అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తో ఇమం ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి.

సా ఆపత్తి చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజతి, సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా, ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి, చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం, సత్తన్నం, సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మతి? సా ఆపత్తి చతున్నం విపత్తీనం ఏకం విపత్తిం భజతి – ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం ఏకేన ఆపత్తిక్ఖన్ధేన సఙ్గహితా – దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో. చతున్నం అధికరణానం, ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మతి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

సముచ్చయవారో నిట్ఠితో అట్ఠమో.

ఇమే అట్ఠ వారా సజ్ఝాయమగ్గేన లిఖితా.

తస్సుద్దానం –

కత్థపఞ్ఞత్తి కతి చ, విపత్తిసఙ్గహేన చ;
సముట్ఠానాధికరణా సమథో, సముచ్చయేన చాతి.

౧. కత్థపఞ్ఞత్తివారో

౧. పారాజికకణ్డం

౧౮౮. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన మేథునం ధమ్మం పటిసేవనపచ్చయా పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తం, కం ఆరబ్భ, కిస్మిం వత్థుస్మిం…పే॰… కేనాభతన్తి?

యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన మేథునం ధమ్మం పటిసేవనపచ్చయా పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? వేసాలియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సుదిన్నం కలన్దపుత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సుదిన్నో

కలన్దపుత్తో పురాణదుతియికాయ మేథునం ధమ్మం పటిసేవి, తస్మిం వత్థుస్మిం. అత్థి తత్థ పఞ్ఞత్తి, అనుపఞ్ఞత్తి, అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తీతి? ఏకా పఞ్ఞత్తి, ద్వే అనుపఞ్ఞత్తియో. అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తి తస్మిం నత్థి. సబ్బత్థ పఞ్ఞత్తి, పదేసపఞ్ఞత్తీతి? సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి. సాధారణపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తీతి? సాధారణపఞ్ఞత్తి. ఏకతోపఞ్ఞత్తి, ఉభతోపఞ్ఞత్తీతి? ఉభతోపఞ్ఞత్తి. పఞ్చన్నం పాతిమోక్ఖుద్దేసానం కత్థోగధం కత్థ పరియాపన్నన్తి? నిదానోగధం నిదానపరియాపన్నం. కతమేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతీతి? దుతియేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతి. చతున్నం విపత్తీనం కతమా విపత్తీతి? సీలవిపత్తి. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతమో ఆపత్తిక్ఖన్ధోతి? పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతీతి? ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే॰… కేనాభతన్తి? పరమ్పరాభతం –

ఉపాలి దాసకో చేవ, సోణకో సిగ్గవో తథా;

మోగ్గలిపుత్తేన పఞ్చమా, ఏతే జమ్బుసిరివ్హయే. …పే॰…;

ఏతే నాగా మహాపఞ్ఞా, వినయఞ్ఞూ మగ్గకోవిదా;

వినయం దీపే పకాసేసుం, పిటకం తమ్బపణ్ణియాతి.

౧౮౯. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన అదిన్నం ఆదియనపచ్చయా పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? రాజగహే పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ధనియం కుమ్భకారపుత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ధనియో కుమ్భకారపుత్తో రఞ్ఞో దారూని అదిన్నం ఆదియి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి…పే॰….

౧౯౦. సఞ్చిచ్చ మనుస్సవిగ్గహం జీవితా వోరోపనపచ్చయా పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? వేసాలియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ అఞ్ఞమఞ్ఞం జీవితా వోరోపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి…పే॰….

౧౯౧. అసన్తం అభూతం ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం ఉల్లపనపచ్చయా పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? వేసాలియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? వగ్గుముదాతీరియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? వగ్గుముదాతీరియా భిక్ఖూ గిహీనం అఞ్ఞమఞ్ఞస్స ఉత్తరిమనుస్సధమ్మస్స వణ్ణం భాసింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి…పే॰….

చత్తారో పారాజికా నిట్ఠితా.

౨. సఙ్ఘాదిసేసకణ్డాది

౧౮౨. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన ఉపక్కమిత్వాఅసుచిం మోచనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తో, కం ఆరబ్భ, కిస్మిం వత్థుస్మిం...పే.... కేనాభతన్తి?

యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన ఉపక్కమిత్వా అసుచిం మోచనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం సేయ్యసకం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా సేయ్యసకో ఉపక్కమిత్వా అసుచిం మోచేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. అత్థి తత్థ పఞ్ఞత్తి, అనుపఞ్ఞత్తి, అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తీతి? ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తి తస్మిం నత్థి. సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి, పదేసపఞ్ఞత్తీతి? సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి. సాధారణపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తీతి? అసాధారణపఞ్ఞత్తి. ఏకతోపఞ్ఞత్తి, ఉభతోపఞ్ఞత్తీతి? ఏకతోపఞ్ఞత్తి. పఞ్చన్నం పాతిమోక్ఖుద్దేసానం కత్థోగధం కత్థ పరియాపన్నన్తి? నిదానోగధం నిదానపరియాపన్నం. కతమేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతీతి? తతియేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతి. చతున్నం విపత్తీనం కతమా విపత్తీతి? సీలవిపత్తి. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతమో ఆపత్తిక్ఖన్ధోతి? సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతీతి? ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే.... కేనాభతన్తి? పరమ్పరాభతం –

ఉపాలి దాసకో చేవ, సోణకో సిగ్గవో తథా;
మోగ్గలిపుత్తేన పఞ్చమా, ఏతే జమ్బుసిరివ్హయే. ...పే....;

ఏతే నాగా మహాపఞ్ఞా, వినయఞ్ఞూ మగ్గకోవిదా;
వినయం దీపే పకాసేసుం, పిటకం తమ్బపణ్ణియాతి.

మాతుగామేన సద్ధిం కాయసంసగ్గం సమాపజ్జనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉదాయిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉదాయీ మాతుగామేన సద్ధిం కాయసంసగ్గం సమాపజ్జి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే....

మాతుగామం దుట్ఠుల్లాహి వాచాహి ఓభాసనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉదాయిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉదాయీ మాతుగామం దుట్ఠుల్లాహి వాచాహి ఓభాసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే....

మాతుగామస్స సన్తికే అత్తకామపారిచరియాయ వణ్ణం భాసనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉదాయిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉదాయీ మాతుగామస్స సన్తికే అత్తకామపారిచరియాయ వణ్ణం భాసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే....

సఞ్చరిత్తం సమాపజ్జనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఉదాయిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఉదాయీ సఞ్చరిత్తం సమాపజ్జి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో సముట్ఠాతి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా వాచతో సముట్ఠాతి, న కాయతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠాతి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

సఞ్ఞాచికాయ కుటిం కారాపనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి ? ఆళవియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? ఆళవకే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆళవకా భిక్ఖూ సఞ్ఞాచికాయ కుటియో కారాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

మహల్లకం విహారం కారాపనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? కోసమ్బియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఛన్నం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఛన్నో విహారవత్థుం సోధేన్తో అఞ్ఞతరం చేతియరుక్ఖం ఛేదాపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

భిక్ఖుం అమూలకేన పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? రాజగహే పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? మేత్తియభూమజకే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? మేత్తియభూమజకా భిక్ఖూ ఆయస్మన్తం దబ్బం మల్లపుత్తం అమూలకేన పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

భిక్ఖుం అఞ్ఞభాగియస్స అధికరణస్స కిఞ్చిదేసం లేసమత్తం ఉపాదాయ పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? రాజగహే పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? మేత్తియభూమజకే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? మేత్తియభూమజకా భిక్ఖూ ఆయస్మన్తం దబ్బం మల్లపుత్తం అఞ్ఞభాగియస్స అధికరణస్స కిఞ్చి దేసం లేసమత్తం ఉపాదాయ పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

సఙ్ఘభేదకస్స భిక్ఖునో యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? రాజగహే పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? దేవదత్తం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? దేవదత్తో సమగ్గస్స సఙ్ఘస్స భేదాయ పరక్కమి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

భేదకానువత్తకానం భిక్ఖూనం యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? రాజగహే పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖూ దేవదత్తస్స సఙ్ఘభేదాయ పరక్కమన్తస్స అనువత్తకా అహేసుం వగ్గవాదకా, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

దుబ్బచస్స భిక్ఖునో యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? కోసమ్బియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? ఆయస్మన్తం ఛన్నం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఆయస్మా ఛన్నో భిక్ఖూహి సహధమ్మికం వుచ్చమానో అత్తానం అవచనీయం అకాసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే....

కులదూసకస్స భిక్ఖునో యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? అస్సజిపునబ్బసుకే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అస్సజిపునబ్బసుకా భిక్ఖూ సఙ్ఘేన పబ్బాజనీయకమ్మకతా భిక్ఖూ ఛన్దగామితా దోసగామితా మోహగామితా భయగామితా పాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి... పే....

అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరణపచ్చయా దుక్కటం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖూ ఉదకే ఉచ్చారమ్పి పస్సావమ్పి ఖేళమ్పి అకంసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే....

కత్థపఞ్ఞత్తివారో నిట్ఠితో పఠమో.

౨. కతాపత్తివారో

౧. పారాజికకణ్డం

౧౯౩. మేథునం ధమ్మం పటిసేవనపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి ? మేథునం ధమ్మం పటిసేవనపచ్చయా చతస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – అక్ఖాయితే సరీరే మేథునం ధమ్మం పటిసేవతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; యేభుయ్యేన ఖాయితే సరీరే మేథునం ధమ్మం పటిసేవతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స ; వట్టకతే ముఖే అచ్ఛుపన్తం అఙ్గజాతం పవేసేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; జతుమట్ఠకే పాచిత్తియం – మేథునం ధమ్మం పటిసేవనపచ్చయా ఇమా చతస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

అదిన్నం ఆదియనపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? అదిన్నం ఆదియనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పఞ్చమాసకం వా అతిరేకపఞ్చమాసకం వా అగ్ఘనకం అదిన్నం థేయ్యసఙ్ఖాతం ఆదియతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; అతిరేకమాసకం వా ఊనపఞ్చమాసకం వా అగ్ఘనకం అదిన్నం థేయ్యసఙ్ఖాతం ఆదియతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; మాసకం వా ఊనమాసకం వా అగ్ఘనకం అదిన్నం థేయ్యసఙ్ఖాతం ఆదియతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స – అదిన్నం ఆదియనపచ్చయా ఇమా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

సఞ్చిచ్చ మనుస్సవిగ్గహం జీవితా వోరోపనపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? సఞ్చిచ్చ మనుస్సవిగ్గహం జీవితా వోరోపనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. మనుస్సం ఓదిస్స ఓపాతం ఖణతి "పపతిత్వా మరిస్సతీ"తి, ఆపత్తి

దుక్కటస్స; పపతితే దుక్ఖా వేదనా ఉప్పజ్జతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; మరతి, ఆపత్తి పారాజికస్స – సఞ్చిచ్చ మనుస్సవిగ్గహం జీవితా వోరోపనపచ్చయా ఇమా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

అసన్తం అభూతం ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం ఉల్లపనపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? అసన్తం అభూతం ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం ఉల్లపనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – పాపిచ్ఛో ఇచ్ఛాపకతో అసన్తం అభూతం ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం ఉల్లపతి, ఆపత్తి పారాజికస్స, "యో తే విహారే వసతి సో భిక్ఖు అరహా"తి భణతి, పటివిజానన్తస్స ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; న పటివిజానన్తస్స ఆపత్తి దుక్కటస్స – అసన్తం అభూతం ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం ఉల్లపనపచ్చయా ఇమా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

చత్తారో పారాజికా నిట్ఠితా.

౨. సఙ్ఘాదిసేసకణ్డాది

౧౯౪. ఉపక్కమిత్వా అసుచిం మోచనపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? ఉపక్కమిత్వా అసుచిమోచనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – చేతేతి ఉపక్కమతి ముచ్చతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; చేతేతి ఉపక్కమతి న ముచ్చతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; పయోగే దుక్కటం – ఉపక్కమిత్వా అసుచిమోచనపచ్చయా ఇమా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

కాయసంసగ్గం సమాపజ్జనపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? కాయసంసగ్గం సమాపజ్జనపచ్చయా పఞ్చ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – అవస్సుతా భిక్ఖునీ అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స అధక్ఖకం ఉబ్భజాణుమణ్డలం గహణం సాదియతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; భిక్ఖు కాయేన కాయం ఆమసతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; కాయేన కాయపటిబద్ధం ఆమసతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; కాయపటిబద్ధేన కాయపటిబద్ధం ఆమసతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అఙ్గులిపతోదకే పాచిత్తియం – కాయసంసగ్గం సమాపజ్జనపచ్చయా ఇమా పఞ్చ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

మాతుగామం దుట్ఠుల్లాహి వాచాహి ఓభాసనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – వచ్చమగ్గం పస్సావమగ్గం ఆదిస్స వణ్ణమ్పి భణతి అవణ్ణమ్పి భణతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; వచ్చమగ్గం పస్సావమగ్గం ఠపేత్వా అధక్ఖకం ఉబ్భజాణుమణ్డలం ఆదిస్స వణ్ణమ్పి భణతి అవణ్ణమ్పి భణతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; కాయపటిబద్ధం ఆదిస్స వణ్ణమ్పి భణతి అవణ్ణమ్పి భణతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స.

అత్తకామపారిచరియాయ వణ్ణం భాసనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – మాతుగామస్స సన్తికే అత్తకామపారిచరియాయ వణ్ణం భాసతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; పణ్డకస్స సన్తికే అత్తకామపారిచరియాయ వణ్ణం భాసతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; తిరచ్ఛానగతస్స సన్తికే అత్తకామపారిచరియాయ వణ్ణం భాసతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స.

సఞ్చరిత్తం సమాపజ్జనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – పటిగ్గణ్హాతి వీమంసతి పచ్చాహరతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; పటిగ్గణ్హాతి వీమంసతి న పచ్చాహరతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; పటిగ్గణ్హాతి న వీమంసతి న పచ్చాహరతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స.

సఞ్ఞాచికాయ కుటిం కారాపనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – కారాపేతి, పయోగే దుక్కటం; ఏకం పిణ్డం [ఏకపిణ్డే (స్యా.)] అనాగతే ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; తస్మిం పిణ్డే ఆగతే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

మహల్లకం విహారం కారాపనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – కారాపేతి, పయోగే దుక్కటం; ఏకం పిణ్డం అనాగతే, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; తస్మిం పిణ్డే ఆగతే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

భిక్ఖుం అమూలకేన పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – అనోకాసం కారాపేత్వా చావనాధిప్పాయో వదేతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసేన దుక్కటస్స; ఓకాసం కారాపేత్వా అక్కోసాధిప్పాయో వదేతి, ఆపత్తి ఓమసవాదస్స.

భిక్ఖుం అఞ్ఞభాగియస్స అధికరణస్స కిఞ్చి దేసం లేసమత్తం ఉపాదాయ పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – అనోకాసం కారాపేత్వా చావనాధిప్పాయో వదేతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసేన దుక్కటస్స; ఓకాసం కారాపేత్వా అక్కోసాధిప్పాయో వదేతి, ఆపత్తి ఓమసవాదస్స.

సఙ్ఘభేదకో భిక్ఖు యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

భేదకానువత్తకా భిక్ఖూ యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

దుబ్బచో భిక్ఖు యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

కులదూసకో భిక్ఖు యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స...పే....

అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరణపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరణపచ్చయా ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం – అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరణపచ్చయా ఇమం ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి.

కతాపత్తివారో నిట్ఠితో దుతియో.

౩. విపత్తివారో

౧౯౩. మేథునం ధమ్మం పటిసేవనపచ్చయా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి? మేథునం ధమ్మం పటిసేవనపచ్చయా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం సియా ఆచారవిపత్తిం...పే....

అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరణపచ్చయా ఆపత్తి చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజతి? అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరణపచ్చయా ఆపత్తి చతున్నం విపత్తీనం ఏకం విపత్తిం భజతి – ఆచారవిపత్తిం.

విపత్తివారో నిట్ఠితో తతియో.

౪. సఙ్గహితవారో

౧౯౬. మేథునం ధమ్మం పటిసేవనపచ్చయా ఆపత్తియో సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? మేథునం ధమ్మం పటిసేవనపచ్చయా ఆపత్తియో సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం చతూహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన…పే.….

అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరణపచ్చయా ఆపత్తి సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరణపచ్చయా ఆపత్తి సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం ఏకేన ఆపత్తిక్ఖన్ధేన సఙ్గహితా – దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన.

సఙ్గహితవారో నిట్ఠితో చతుత్థో.

౫. సముట్ఠానవారో

౧౯౭. మేథునం ధమ్మం పటిసేవనపచ్చయా ఆపత్తియో ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? మేథునం ధమ్మం పటిసేవనపచ్చయా ఆపత్తియో ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో…పే.….

అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరణపచ్చయా ఆపత్తి ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరణపచ్చయా ఆపత్తి ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే.….

సముట్ఠానవారో నిట్ఠితో పఞ్చమో.

౬. అధికరణవారో

౧౯౮. మేథునం ధమ్మం పటిసేవనపచ్చయా ఆపత్తియో చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? మేథునం ధమ్మం పటిసేవనపచ్చయా ఆపత్తియో చతున్నం అధికరణానం ఆపత్తాధికరణం…పే.….

అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరణపచ్చయా ఆపత్తి చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరణపచ్చయా ఆపత్తి చతున్నం

అధికరణానం ఆపత్తాధికరణం.

అధికరణవారో నిట్ఠితో ఛట్ఠో.

౭. సమథవారో

౧౯౯. మేథునం ధమ్మం పటిసేవనపచ్చయా ఆపత్తియో సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? మేథునం ధమ్మం పటిసేవనపచ్చయా ఆపత్తియో సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ; సియా సమ్ముఖావినయేన తిణవత్థారకేన చ…పే॰….

అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరణపచ్చయా ఆపత్తి సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మతి? అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరణపచ్చయా ఆపత్తి సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మతి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చాతి.

సమథవారో నిట్ఠితో సత్తమో.

౮. సముచ్చయవారో

౨౦౦. మేథునం ధమ్మం పటిసేవనపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? మేథునం ధమ్మం పటిసేవనపచ్చయా చతస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అక్ఖాయితే సరీరే మేథునం ధమ్మం పటిసేవతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; యేభుయ్యేన ఖాయితే సరీరే మేథునం ధమ్మం పటిసేవతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; వట్టకతే ముఖే అచ్ఛుపన్తం అఙ్గజాతం పవేసేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; జతుమట్ఠకే పాచిత్తియం – మేథునం ధమ్మం పటిసేవనపచ్చయా ఇమా చతస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి? సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం సియా ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం చతూహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో. చతున్నం అధికరణానం, ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం, తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ, పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ…పే॰….

అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరణపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరణపచ్చయా ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. దుక్కటం – అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరణపచ్చయా ఇమం ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. సా ఆపత్తి చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజతి? సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? ఛన్నం

ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మతి? సా ఆపత్తి చతున్నం విపత్తీనం ఏకం విపత్తిం భజతి – ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం ఏకేన ఆపత్తిక్ఖన్ధేన సఙ్గహితా – దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో. చతున్నం అధికరణానం, ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మతి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చాతి.

సముచ్చయవారో నిట్ఠితో అట్ఠమో.

అట్ఠపచ్చయవారా నిట్ఠితా.

మహావిభఙ్గే సోళసమహావారా నిట్ఠితా.

భిక్ఖువిభఙ్గమహావారో నిట్ఠితో.

భిక్ఖునీవిభఙ్గో

౧. కత్థపఞ్ఞత్తివారో

౧. పారాజికకణ్డం

౨౦౧. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన భిక్ఖునీనం పఠమం పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తం? కం ఆరబ్భ? కిస్మిం వత్థుస్మిం? అత్థి తత్థ పఞ్ఞత్తి, అనుపఞ్ఞత్తి, అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తి? సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి, పదేసపఞ్ఞత్తి? సాధారణపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తి? ఏకతోపఞ్ఞత్తి, ఉభతోపఞ్ఞత్తి? చతున్నం పాతిమోక్ఖుద్దేసానం కత్థోగధం కత్థ పరియాపన్నం? కతమేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతి? చతున్నం విపత్తీనం కతమా విపత్తి? సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతమో ఆపత్తిక్ఖన్ధో? ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మతి? కో తత్థ వినయో? కో తత్థ అభివినయో? కిం తత్థ పాతిమోక్ఖం? కిం తత్థ అధిపాతిమోక్ఖం? కా విపత్తి? కా సమ్పత్తి? కా పటిపత్తి? కతి అత్థవసే పటిచ్చ భగవతా భిక్ఖునీనం పఠమం పారాజికం పఞ్ఞత్తం? కా సిక్ఖన్తి? కా సిక్ఖితసిక్ఖా? కత్థ ఠితం? కా ధారేన్తి? కస్స వచనం? కేనాభతన్తి?

౨౦౨. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన భిక్ఖునీనం పఠమం పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సున్దరీనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సున్దరీనన్దా భిక్ఖునీ అవస్సుతా అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స కాయసంసగ్గం సాదియి, తస్మిం వత్థుస్మిం. అత్థి తత్థ పఞ్ఞత్తి అనుపఞ్ఞత్తి అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తీతి? ఏకా పఞ్ఞత్తి. అనుపఞ్ఞత్తి అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తి తస్మిం నత్థి. సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి , పదేసపఞ్ఞత్తీతి? సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి. సాధారణపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తీతి? అసాధారణపఞ్ఞత్తి. ఏకతోపఞ్ఞత్తి, ఉభతోపఞ్ఞత్తీతి? ఏకతోపఞ్ఞత్తి. చతున్నం పాతిమోక్ఖుద్దేసానం కత్థోగధం కత్థ పరియాపన్నన్తి? నిదానోగధం నిదానపరియాపన్నం. కతమేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతీతి? దుతియేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతి. చతున్నం విపత్తీనం కతమా విపత్తీతి? సీలవిపత్తి. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతమో ఆపత్తిక్ఖన్ధోతి? పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతీతి?

ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో. చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణన్తి? ఆపత్తాధికరణం? సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మతీతి? ద్వీహి సమథేహి సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ. కో తత్థ వినయో, కో తత్థ అభివినయోతి? పఞ్ఞత్తి వినయో, విభత్తి అభివినయో. కిం తత్థ పాతిమోక్ఖం, కిం తత్థ అధిపాతిమోక్ఖన్తి? పఞ్ఞత్తి పాతిమోక్ఖం, విభత్తి అధిపాతిమోక్ఖం. కా విపత్తీతి? అసంవరో విపత్తి. కా సమ్పత్తీతి ? సంవరో సమ్పత్తి. కా పటిపత్తీతి? న ఏవరూపం కరిస్సామీతి యావజీవం ఆపాణకోటికం సమాదాయ సిక్ఖతి సిక్ఖాపదేసు. [అ॰ ని॰ ౧౦.౩౧] కతి అత్థవసే పటిచ్చ భగవతా భిక్ఖునీనం పఞ్చమం పారాజికం పఞ్ఞత్తన్తి? దస అత్థవసే పటిచ్చ భగవతా భిక్ఖునీనం పఞ్చమం పారాజికం పఞ్ఞత్తం – సఙ్ఘసుట్ఠుతాయ, సఙ్ఘఫాసుతాయ, దుమ్మఙ్కూనం భిక్ఖునీనం నిగ్గహాయ, పేసలానం భిక్ఖునీనం ఫాసువిహారాయ, దిట్ఠధమ్మికానం ఆసవానం సంవరాయ, సమ్పరాయికానం ఆసవానం పటిఘాతాయ, అప్పసన్నానం పసాదాయ, పసన్నానం భియ్యోభావాయ, సద్ధమ్మట్ఠితియా, వినయానుగ్గహాయ. కా సిక్ఖన్తీతి? సేక్ఖా చ పుథుజ్జనకల్యాణికా చ సిక్ఖన్తి. కా సిక్ఖితసిక్ఖాతి? అరహన్తియో [అరహన్తా (క॰)] సిక్ఖితసిక్ఖా. కత్థ ఠితన్తి? సిక్ఖాకామాసు ఠితం. కా ధారేన్తీతి? యాసం వత్తతి తా ధారేన్తి. కస్స వచనన్తి? భగవతో వచనం అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స. కేనాభతన్తి? పరమ్పరాభతం –

ఉపాలి దాసకో చేవ, సోణకో సిగ్గవో తథా;
మోగ్గలిపుత్తేన పఞ్చమా, ఏతే జమ్బుసిరివ్హయే.

తతో మహిన్దో ఇట్టియో, ఉత్తియో సమ్బలో తథా;
భద్దనామో చ పణ్డితో.

ఏతే నాగా మహాపఞ్ఞా, జమ్బుదీపా ఇధాగతా;
వినయం తే వాచయింసు, పిటకం తమ్బపణ్ణియా.

నికాయే పఞ్చ వాచేసుం, సత్త చేవ పకరణే;
తతో అరిట్ఠో మేధావీ, తిస్సదత్తో చ పణ్డితో.

విసారదో కాళసుమనో, థేరో చ దీఘనామకో;
దీఘసుమనో చ పణ్డితో.

పునదేవ కాళసుమనో, నాగత్థేరో చ బుద్ధరక్ఖితో;
తిస్సత్థేరో చ మేధావీ, దేవత్థేరో చ పణ్డితో.

పునదేవ సుమనో మేధావీ, వినయే చ విసారదో;
బహుస్సుతో చూళనాగో, గజోవ దుప్పధంసియో.

ధమ్మపాలితనామో చ, రోహణే సాధుపూజితో;
తస్స సిస్సో మహాపఞ్ఞో, ఖేమనామో తిపేటకో.

దీపే తారకరాజావ పఞ్ఞాయ అతిరోచథ;
ఉపతిస్సో చ మేధావీ, ఫుస్సదేవో మహాకథీ.

పునదేవ సుమనో మేధావీ, పుప్ఫనామో బహుస్సుతో;
మహాకథీ మహాసివో, పిటకే సబ్బత్థ కోవిదో.

పునదేవ ఉపాలి మేధావీ, వినయే చ విసారదో;
మహానాగో మహాపఞ్ఞో, సద్ధమ్మవంసకోవిదో.

పునదేవ అభయో మేధావీ, పిటకే సబ్బత్థ కోవిదో;
తిస్సత్థేరో చ మేధావీ, వినయే చ విసారదో.

తస్స సిస్సో మహాపఞ్ఞో, పుప్ఫనామో బహుస్సుతో;
సాసనం అనురక్ఖన్తో, జమ్బుదీపే పతిట్ఠితో.

చూళాభయో చ మేధావీ, వినయే చ విసారదో;
తిస్సత్థేరో చ మేధావీ, సద్ధమ్మవంసకోవిదో.

చూళదేవో చ మేధావీ, వినయే చ విసారదో;
సివత్థేరో చ మేధావీ, వినయే సబ్బత్థ కోవిదో.

ఏతే నాగా మహాపఞ్ఞా, వినయఞ్ఞూ మగ్గకోవిదా;
వినయం దీపే పకాసేసుం, పిటకం తమ్బపణ్ణియాతి.

౨౦౩. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన భిక్ఖునీనం ఛట్ఠం పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ జానం పారాజికం ధమ్మం అజ్ఝాపన్నం భిక్ఖునిం నేవత్తనా పటిచోదేసి గణస్స ఆరోచేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

౨౦౪. భిక్ఖునీనం సత్తమం పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ సమగ్గేన సఙ్ఘేన ఉక్ఖిత్తం అరిట్ఠం భిక్ఖుం గద్ధబాధిపుబ్బం అనువత్తి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే...పే.....

౨౦౫. భిక్ఖునీనం అట్ఠమం పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో అట్ఠమం వత్థుం పరిపూరేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే...పే.....

అట్ఠ పారాజికా నిట్ఠితా.

తస్సుద్దానం –

మేథునాదిన్నాదానఞ్చ , మనుస్సవిగ్గహుత్తరి;

కాయసంసగ్గం ఛాదేతి, ఉక్ఖిత్తా అట్ఠ వత్థుకా;

పఞ్ఞాపేసి మహావీరో, ఛేజ్జవత్థూ అససంసయాతి.

౨. సఙ్ఘాదిసేసకణ్డం

౨౦౬. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన ఉస్సయవాదికాయ భిక్ఖునియా అడ్డం కరోన్తియా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తో? కం ఆరబ్భ? కిస్మిం వత్థుస్మిం…పే॰… కేనాభతన్తి?

౨౦౭. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన ఉస్సయవాదికాయ భిక్ఖునియా అడ్డం కరోన్తియా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ ఉస్సయవాదికా విహరి, తస్మిం వత్థుస్మిం. అత్థి తత్థ పఞ్ఞత్తి, అనుపఞ్ఞత్తి, అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తీతి? ఏకా పఞ్ఞత్తి. అనుపఞ్ఞత్తి అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తి తస్మిం నత్థి. సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి, పదేసపఞ్ఞత్తీతి? సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి. సాధారణపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తీతి? అసాధారణపఞ్ఞత్తి. ఏకతోపఞ్ఞత్తి, ఉభతోపఞ్ఞత్తీతి? ఏకతోపఞ్ఞత్తి. చతున్నం పాతిమోక్ఖుద్దేసానం కత్థోగధం కత్థ పరియాపన్నన్తి? నిదానోగధం నిదానపరియాపన్నం . కతమేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతీతి? తతియేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతి. చతున్నం విపత్తీనం కతమా విపత్తీతి? సీలవిపత్తి. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతమో ఆపత్తిక్ఖన్ధోతి? సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతీతి? ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠాతి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి…పే॰… కేనాభతన్తి? పరమ్పరాభతం –

ఉపాలి దాసకో చేవ, సోణకో సిగ్గవో తథా;

మోగ్గలిపుత్తేన పఞ్చమా, ఏతే జమ్బుసిరివ్హయే. …పే॰…;

ఏతే నాగా మహాపఞ్ఞా, వినయఞ్ఞూ మగ్గకోవిదా;

వినయం దీపే పకాసేసుం, పిటకం తమ్బపణ్ణియాతి.

౨౦౮. చోరిం వుట్ఠాపేన్తియా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ చోరిం వుట్ఠాపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి…పే॰….

౨౦౯. ఏకాయ గామన్తరం గచ్ఛన్తియా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరా భిక్ఖునీ ఏకా గామన్తరం గచ్ఛి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, తిస్సో అనుపఞ్ఞత్తియో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – పఠమపారాజికే…పే॰….

౨౧౦. సమగ్గేన సఙ్ఘేన ఉక్ఖిత్తం భిక్ఖునిం ధమ్మేన వినయేన సత్థుసాసనేన అనపలోకేత్వా కారకసఙ్ఘం అనఞ్ఞాయ గణస్స ఛన్దం ఓసారేన్తియా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ సమగ్గేన సఙ్ఘేన ఉక్ఖిత్తం భిక్ఖునిం ధమ్మేన వినయేన సత్థుసాసనేన అనపలోకేత్వా కారకసఙ్ఘం అనఞ్ఞాయ గణస్స ఛన్దం ఓసారేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే…పే॰….

౨౧౧. అవస్సుతాయ భిక్ఖునియా అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స హత్థతో ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా సహత్థా పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జన్తియా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? సున్దరీనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సున్దరీనన్దా భిక్ఖునీ అవస్సుతా అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స హత్థతో ఆమిసం పటిగ్గహేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – పఠమపారాజికే…పే॰….

౨౧౨. "కిం తే, అయ్యే, ఏసో పురిసపుగ్గలో కరిస్సతి అవస్సుతో వా అనవస్సుతో వా, యతో త్వం అనవస్సుతా! ఇఙ్ఘ, అయ్యే, యం తే ఏసో పురిసపుగ్గలో దేతి ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా, తం త్వం సహత్థా పటిగ్గహేత్వా ఖాద వా భుఞ్జ వా"తి ఉయ్యోజేన్తియా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం అరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరా భిక్ఖునీ –"కిం తే, అయ్యే, ఏసో పురిసపుగ్గలో కరిస్సతి అవస్సుతో వా అనవస్సుతో వా, యతో త్వం అనవస్సుతా! ఇఙ్ఘ, అయ్యే, యం తే ఏసో పురిసపుగ్గలో దేతి ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా, తం త్వం సహత్థా పటిగ్గహేత్వా ఖాద వా భుఞ్జ వా"తి ఉయ్యోజేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

౨౧౩. కుపితాయ అనత్తమనాయ భిక్ఖునియా యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తియా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? చణ్డకాళిం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? చణ్డకాళీ భిక్ఖునీ కుపితా అనత్తమనా ఏవం అవచ – "బుద్ధం పచ్చాచిక్ఖామి, ధమ్మం పచ్చాచిక్ఖామి, సఙ్ఘం పచ్చాచిక్ఖామి, సిక్ఖం పచ్చాచిక్ఖామీ"తి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే…పే॰….

౨౧౪. కిస్మిఞ్చిదేవ అధికరణే పచ్చాకతాయ భిక్ఖునియా యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తియా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? చణ్డకాళిం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? చణ్డకాళీ భిక్ఖునీ కిస్మిఞ్చిదేవ అధికరణే పచ్చాకతా కుపితా అనత్తమనా ఏవం అవచ – "ఛన్దగామినియో చ భిక్ఖునియో, దోసగామినియో చ భిక్ఖునియో, మోహగామినియో చ భిక్ఖునియో, భయగామినియో చ భిక్ఖునియో"తి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే…పే॰….

౨౧౩. సంసట్ఠానం భిక్ఖునీనం యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తీనం సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో సంసట్ఠా విహరింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే...పే....

౨౧౪. "సంసట్ఠావ, అయ్యే, తుమ్హే విహరథ. మా తుమ్హే నానా విహరిత్థా"తి ఉయ్యోజేన్తియా యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తియా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ – "సంసట్ఠావ అయ్యే, తుమ్హే విహరథ, మా తుమ్హే నానా విహరిత్థా"తి ఉయ్యోజేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే...పే....

దస సఙ్ఘాదిసేసా నిట్ఠితా.

తస్సుద్దానం –

ఉస్సయచోరి గామన్తం, ఉక్ఖిత్తం ఖాదనేన చ;
కిం తే కుపితా కిస్మిఞ్చి, సంసట్ఠా ఞాయతే దసాతి.

౩. నిస్సగ్గియకణ్డం

౨౧౫. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన పత్తసన్నిచయం కరోన్తియా నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో పత్తసన్నిచయం అకంసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – కథినకే...పే....

అకాలచీవరం "కాలచీవర"న్తి అధిట్ఠహిత్వా భాజాపేన్తియా నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ అకాలచీవరం "కాలచీవర"న్తి అధిట్ఠహిత్వా భాజాపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి... పే....

భిక్ఖునియా సద్ధిం చీవరం పరివత్తేత్వా అచ్ఛిన్దన్తియా నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ భిక్ఖునియా సద్ధిం చీవరం పరివత్తేత్వా అచ్ఛిన్ది, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే....

అఞ్ఞం విఞ్ఞాపేత్వా అఞ్ఞం విఞ్ఞాపేన్తియా నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ అఞ్ఞం విఞ్ఞాపేత్వా అఞ్ఞం విఞ్ఞాపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం.

ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే॰....

అఞ్ఞం చేతాపేత్వా అఞ్ఞం చేతాపేన్తియా నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ అఞ్ఞం చేతాపేత్వా అఞ్ఞం చేతాపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే॰....

అఞ్ఞదత్థికేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికేన సఙ్ఘికేన అఞ్ఞం చేతాపేన్తియా నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థం పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి ? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో అఞ్ఞదత్థికేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికేన సఙ్ఘికేన అఞ్ఞం చేతాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే॰....

అఞ్ఞదత్థికేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికేన సఙ్ఘికేన సఞ్ఞాచికేన అఞ్ఞం చేతాపేన్తియా నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో అఞ్ఞదత్థికేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికేన సఙ్ఘికేన సఞ్ఞాచికేన అఞ్ఞం చేతాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే॰....

అఞ్ఞదత్థికేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికేన మహాజనికేన అఞ్ఞం చేతాపేన్తియా నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో అఞ్ఞదత్థికేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికేన మహాజనికేన అఞ్ఞం చేతాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే॰....

అఞ్ఞదత్థికేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికేన మహాజనికేన సఞ్ఞాచికేన అఞ్ఞం చేతాపేన్తియా నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో అఞ్ఞదత్థికేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికేన మహాజనికేన సఞ్ఞాచికేన అఞ్ఞం చేతాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే॰....

అఞ్ఞదత్థికేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికేన పుగ్గలికేన సఞ్ఞాచికేన అఞ్ఞం చేతాపేన్తియా నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ అఞ్ఞదత్థికేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికేన పుగ్గలికేన సఞ్ఞాచికేన అఞ్ఞం చేతాపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే॰....

అతిరేకచతుక్కంసపరమం గరుపావురణం చేతాపేన్తియా నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ రాజానం కమ్బలం విఞ్ఞాపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే॰....

అతిరేకఅడ్ఢతేయ్యకంసపరమం లహుపావురణం చేతాపేన్తియా నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ రాజానం ఖోమం విఞ్ఞాపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి ...పే.....

ద్వాదస నిస్సగ్గియా పాచిత్తియా నిట్ఠితా.

తస్సుద్దానం –

పత్తం అకాలం కాలఞ్చ, పరివత్తే చ విఞ్ఞాపే;
చేతాపేత్వా అఞ్ఞదత్థి, సఙ్ఘికఞ్చ మహాజనికం;
సఞ్ఞాచికా పుగ్గలికా, చతుక్కంసడ్ఢతేయ్యకాతి.

౪. పాచిత్తియకణ్డం

౧. లసుణవగ్గో

౨౧౮. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన లసుణం ఖాదన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ న మత్తం జానిత్వా లసుణం హరాపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి ఏళకలోమకే...పే.....

సమ్బాధే లోమం సంహరాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో సమ్బాధే లోమం సంహరాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

తలఘాతకే పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ద్వే భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి ? ద్వే భిక్ఖునియో తలఘాతకం అకంసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – పఠమపారాజికే...పే.....

జతుమట్ఠకే పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరా భిక్ఖునీ జతుమట్ఠకం ఆదియి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – పఠమపారాజికే...పే.....

అతిరేకద్వఙ్గులపబ్బపరమం ఉదకసుద్ధికం ఆదియన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సక్కేసు పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరా భిక్ఖునీ అతిగమ్భీరం ఉదకసుద్ధికం ఆదియి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – పఠమపారాజికే...పే.....

భిక్ఖుస్స భుఞ్జన్తస్స పానీయేన వా విధూపనేన వా ఉపతిట్ఠన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరా భిక్ఖునీ భిక్ఖుస్స భుఞ్జన్తస్స పానీయేన చ విధూపనేన చ ఉపతిట్ఠి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే…పే॰…

ఆమకధఞ్ఞం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆమకధఞ్ఞం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰…

ఉచ్చారం వా పస్సావం వా సఙ్కారం వా విఘాసం వా తిరోకుట్టే [తిరోకుడ్డే (సీ॰ స్యా॰)] ఛడ్డేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరా భిక్ఖునీ ఉచ్చారం [ఉచ్చారమ్పి పస్సావమ్పి సఙ్కారమ్పి విఘాసమ్పి (క॰)] తిరోకుట్టే ఛడ్డేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰…

ఉచ్చారం వా పస్సావం వా సఙ్కారం వా విఘాసం వా హరితే ఛడ్డేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఉచ్చారమ్పి పస్సావమ్పి సఙ్కారమ్పి విఘాసమ్పి హరితే ఛడ్డేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰…

నచ్చం వా గీతం వా వాదితం వా దస్సనాయ గచ్ఛన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? రాజగహే పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో నచ్చమ్పి గీతమ్పి వాదితమ్పి దస్సనాయ అగమంసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే…పే॰…

లసుణవగ్గో పఠమో.

౨. రత్తన్ధకారవగ్గో

౨౧౯. రత్తన్ధకారే అప్పదీపే పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకాయ సన్తిట్ఠన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరా భిక్ఖునీ రత్తన్ధకారే అప్పదీపే పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకా సన్తిట్ఠి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – థేయ్యసత్థకే…పే॰…

పటిచ్ఛన్నే ఓకాసే పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకాయ సన్తిట్ఠన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరా భిక్ఖునీ పటిచ్ఛన్నే ఓకాసే పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకా

సన్నిట్ఠి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – థేయ్యసత్థకే... పే॰....

అజ్ఝోకాసే పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకాయ సన్తిట్ఠన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి ? అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరా భిక్ఖునీ అజ్ఝోకాసే పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకా సన్తిట్ఠి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – థేయ్యసత్థకే...పే॰....

రథికాయ వా [రథియాయ వా (క॰)] బ్యూహే వా సిఙ్ఘాటకే వా పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకాయ సన్తిట్ఠన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ రథికాయపి బ్యూహేపి సిఙ్ఘాటకేపి పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకా సన్తిట్ఠి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – థేయ్యసత్థకే...పే॰....

పురేభత్తం కులాని ఉపసఙ్కమిత్వా ఆసనే నిసీదిత్వా సామికే అనాపుచ్ఛా పక్కమన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం . కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరా భిక్ఖునీ పురేభత్తం కులాని ఉపసఙ్కమిత్వా ఆసనే నిసీదిత్వా సామికే అనాపుచ్ఛా పక్కామి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – కథినకే...పే॰....

పచ్ఛాభత్తం కులాని ఉపసఙ్కమిత్వా సామికే అనాపుచ్ఛా ఆసనే అభినిసీదన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం . కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ పచ్ఛాభత్తం కులాని ఉపసఙ్కమిత్వా సామికే అనాపుచ్ఛా ఆసనే అభినిసీది, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – కథినకే...పే॰....

వికాలే కులాని ఉపసఙ్కమిత్వా సామికే అనాపుచ్ఛా సేయ్యం సన్థరిత్వా వా సన్థరాపేత్వా వా అభినిసీదన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో వికాలే కులాని ఉపసఙ్కమిత్వా సామికే అనాపుచ్ఛా సేయ్యం సన్థరిత్వా అభినిసీదింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – కథినకే...పే॰....

దుగ్గహితేన దూపధారితేన పరం ఉజ్ఝాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరా భిక్ఖునీ దుగ్గహితేన దూపధారితేన పరం ఉజ్ఝాపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే॰....

అత్తానం వా పరం వా నిరయేన వా బ్రహ్మచరియేన వా అభిసపన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? చణ్డకాళిం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? చణ్డకాళీ భిక్ఖునీ అత్తానమ్పి పరమ్పి నిరయేనపి బ్రహ్మచరియేనపి అభిసపి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి... పే॰....

అత్తానం వధిత్వా వధిత్వా రోదన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? చణ్డకాళిం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? చణ్డకాళీ భిక్ఖునీ అత్తానం వధిత్వా వధిత్వా రోది, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే…పే….

రత్తన్ధకారవగ్గో దుతియో.

౩. నహానవగ్గో

౨౨౦. నగ్గాయ నహాయన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో నగ్గా నహాయింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే…పే….

పమాణాతిక్కన్తం ఉదకసాటికం కారాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం . కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో అప్పమాణికాయో ఉదకసాటికాయో ధారేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే….

భిక్ఖునియా చీవరం విసిబ్బేత్వా వా విసిబ్బాపేత్వా వా నేవ సిబ్బేన్తియా న సిబ్బాపనాయ ఉస్సుక్కం కరోన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ భిక్ఖునియా చీవరం విసిబ్బాపేత్వా నేవ సిబ్బేసి న సిబ్బాపనాయ ఉస్సుక్కం అకాసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే…పే….

పఞ్చాహికం సఙ్ఘాటిచారం అతిక్కామేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో భిక్ఖునీనం హత్థే చీవరం నిక్ఖిపిత్వా సన్తరుత్తరేన జనపదచారికం పక్కమింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి కథినకే…పే….

చీవరసఙ్కమనీయం ధారేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరా భిక్ఖునీ అఞ్ఞతరాయ భిక్ఖునియా చీవరం అనాపుచ్ఛా పారుపి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – కథినకే…పే….

గణస్స చీవరలాభం అన్తరాయం కరోన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ గణస్స చీవరలాభం అన్తరాయం అకాసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే….

ధమ్మికం చీవరవిభఙ్గం పటిబాహన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి. సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ ధమ్మికం చీవరవిభఙ్గం పటిబాహి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి.

ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

అగారికస్స వా పరిబ్బాజకస్స వా పరిబ్బాజికాయ వా సమణచీవరం దేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ అగారికస్స సమణచీవరం అదాసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

దుబ్బలచీవరపచ్చాసాయ చీవరకాలసమయం అతిక్కామేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ దుబ్బలచీవరపచ్చాసాయ చీవరకాలసమయం అతిక్కామేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

ధమ్మికం కథినుద్ధారం పటిబాహన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ . కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ ధమ్మికం కథినుద్ధారం పటిబాహి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

నహానవగ్గో తతియో.

౪. తువట్టవగ్గో

౨౨౧. ద్విన్నం భిక్ఖునీనం ఏకమఞ్చే తువట్టేన్తీనం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ద్వే ఏకమఞ్చే తువట్టేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే...పే.....

ద్విన్నం భిక్ఖునీనం ఏకత్థరణపావురణే తువట్టేన్తీనం పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ద్వే ఏకత్థరణపావురణా తువట్టేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే...పే.....

భిక్ఖునియా సఞ్చిచ్చ అఫాసుం కరోన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ భిక్ఖునియా సఞ్చిచ్చ అఫాసుం అకాసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

దుక్ఖితం సహజీవినిం నేవ ఉపట్ఠేన్తియా న ఉపట్ఠాపనాయ ఉస్సుక్కం కరోన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ దుక్ఖితం సహజీవినిం నేవ ఉపట్ఠేసి న ఉపట్ఠాపనాయ ఉస్సుక్కం అకాసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే...పే.....

భిక్ఖునియా ఉపస్సయం దత్వా కుపితాయ అనత్తమనాయ నిక్కడ్ఢన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ భిక్ఖునియా ఉపస్సయం దత్వా కుపితా అనత్తమనా నిక్కడ్ఢి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి... పే॰....

సంసట్ఠాయ భిక్ఖునియా యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? చణ్డకాళిం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? చణ్డకాళీ భిక్ఖునీ సంసట్ఠా విహరి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే...పే॰....

అన్తోరట్ఠే సాసఙ్కసమ్మతే సప్పటిభయే అసత్థికాయ చారికం చరన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో అన్తోరట్ఠే సాసఙ్కసమ్మతే సప్పటిభయే అసత్థికాయో చారికం చరింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే...పే॰....

తిరోరట్ఠే సాసఙ్కసమ్మతే సప్పటిభయే అసత్థికాయ చారికం చరన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో తిరోరట్ఠే సాసఙ్కసమ్మతే సప్పటిభయే అసత్థికాయో చారికం చరింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే...పే॰....

అన్తోవస్సం చారికం చరన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? రాజగహే పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో అన్తోవస్సం చారికం చరింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే...పే॰....

వస్సంవుట్ఠాయ [వస్సంవుత్థాయ (సీ॰ స్యా॰)] భిక్ఖునియా చారికం న పక్కమన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? రాజగహే పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ . కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో వస్సంవుట్ఠా చారికం న పక్కమింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – పఠమపారాజికే...పే॰....

తువట్టవగ్గో చతుత్థో.

౫. చిత్తాగారవగ్గో

౨౨౨. రాజాగారం వా చిత్తాగారం వా ఆరామం వా ఉయ్యానం వా పోక్ఖరణిం వా దస్సనాయ గచ్ఛన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా

భిక్ఖునియో రాజాగారమ్పి చిత్తాగారమ్పి దస్సనాయ అగమంసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే…పే॰….

ఆసన్దిం వా పల్లఙ్కం వా పరిభుఞ్జన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆసన్దిమ్పి పల్లఙ్కమ్పి పరిభుఞ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే…పే॰….

సుత్తం కన్తన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో సుత్తం కన్తింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే…పే॰….

గిహివేయ్యావచ్చం కరోన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో గిహివేయ్యావచ్చం అకంసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే…పే॰….

భిక్ఖునియా "ఏహాయ్యే ఇమం అధికరణం వూపసమేహీ"తి వుచ్చమానాయ "సాధూ"తి పటిస్సుణిత్వా నేవ వూపసమేన్తియా న వూపసమాయ ఉస్సుక్కం కరోన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ భిక్ఖునియా – "ఏహాయ్యే, ఇమం అధికరణం వూపసమేహీ"తి వుచ్చమానా "సాధూ"తి పటిస్సుణిత్వా నేవ వూపసమేసి న వూపసమాయ ఉస్సుక్కం అకాసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే…పే॰….

అగారికస్స వా పరిబ్బాజకస్స వా పరిబ్బాజికాయ వా సహత్థా ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా దేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ అగారికస్స సహత్థా ఖాదనీయమ్పి భోజనీయమ్పి అదాసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే…పే॰….

ఆవసథచీవరం అనిస్సజ్జిత్వా పరిభుఞ్జన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ ఆవసథచీవరం అనిస్సజ్జిత్వా పరిభుఞ్జి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – కథినకే…పే॰….

ఆవసథం అనిస్సజ్జిత్వా చారికం పక్కమన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ ఆవసథం అనిస్సజ్జిత్వా చారికం పక్కామి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – కథినకే…పే॰….

తిరచ్ఛానవిజ్జం పరియాపుణన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో తిరచ్ఛానవిజ్జం పరియాపుణింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – పదసోధమ్మే…పే॰….

తిరచ్ఛానవిజ్జం వాచేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి. ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో తిరచ్ఛానవిజ్జం వాచేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – పదసోధమ్మే…పే॰….

చిత్తాగారవగ్గో పఞ్చమో.

౬. ఆరామవగ్గో

౨౨౩. జానం సభిక్ఖుకం ఆరామం అనాపుచ్ఛా పవిసన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరామం అనాపుచ్ఛా పవిసింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ద్వే అనుపఞ్ఞత్తియో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే…పే॰….

భిక్ఖుం అక్కోసన్తియా పరిభాసన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? వేసాలియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆయస్మన్తం ఉపాలిం అక్కోసింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

చణ్డీకతాయ గణం పరిభాసన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ చణ్డీకతాయ గణం పరిభాసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

నిమన్తితాయ వా పవారితాయ వా ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా అఞ్ఞత్ర భుఞ్జన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో భుత్తావినియో పవారితా అఞ్ఞత్ర భుఞ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

కులం మచ్ఛరాయన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరా భిక్ఖునీ కులం మచ్ఛరాయి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

అభిక్ఖుకే ఆవాసే వస్సం వసన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి ? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో అభిక్ఖుకే ఆవాసే వస్సం వసింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా

పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే…పే….

వస్సంవుట్ఠాయ భిక్ఖునియా ఉభతోసఙ్ఘే తీహి ఠానేహి న పవారేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో వస్సంవుట్ఠా భిక్ఖుసఙ్ఘం [భిక్ఖునిసంఘే (క.)] న పవారేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే…పే….

ఓవాదాయ వా సంవాసాయ వా న గచ్ఛన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సక్కేసు పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఓవాదం న గచ్ఛింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – పఠమపారాజికే…పే….

ఉపోసథమ్పి న పుచ్ఛన్తియా ఓవాదమ్పి న యాచన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఉపోసథమ్పి న పుచ్ఛింసు ఓవాదమ్పి న యాచింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే…పే….

పసాఖే జాతం గణ్డం వా రుధితం [రుహితం (సీ. స్యా.)] వా అనపలోకేత్వా సఙ్ఘం వా గణం వా పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకాయ భేదాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరా భిక్ఖునీ పసాఖే జాతం గణ్డం పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకా భేదాపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – కఠినకే…పే….

ఆరామవగ్గో ఛట్ఠో.

౭. గబ్భినీవగ్గో

౨౨౪. గబ్భినిం వుట్ఠాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం . కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో గబ్భినిం వుట్ఠాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే….

పాయన్తిం వుట్ఠాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో పాయన్తిం వుట్ఠాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే….

ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు అసిక్ఖితసిక్ఖం సిక్ఖమానం వుట్ఠాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ద్వే వస్సాని ఛసు

ధమ్మేసు అసిక్ఖితసిక్ఖం సిక్ఖమానం వుట్ఠాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు సిక్ఖితసిక్ఖం సిక్ఖమానం సఙ్ఘేన అసమ్మతం వుట్ఠాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు సిక్ఖితసిక్ఖం సిక్ఖమానం సఙ్ఘేన అసమ్మతం వుట్ఠాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

ఊనద్వాదసవస్సం గిహిగతం వుట్ఠాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఊనద్వాదసవస్సం గిహిగతం వుట్ఠాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

పరిపుణ్ణద్వాదసవస్సం గిహిగతం ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు అసిక్ఖితసిక్ఖం వుట్ఠాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో పరిపుణ్ణద్వాదసవస్సం గిహిగతం ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు అసిక్ఖితసిక్ఖం వుట్ఠాపేసుం , తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

పరిపుణ్ణద్వాదసవస్సం గిహిగతం ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు సిక్ఖితసిక్ఖం సఙ్ఘేన అసమ్మతం వుట్ఠాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో పరిపుణ్ణద్వాదసవస్సం గిహిగతం ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు సిక్ఖితసిక్ఖం సఙ్ఘేన అసమ్మతం వుట్ఠాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

సహజీవినిం వుట్ఠాపేత్వా ద్వే వస్సాని నేవ అనుగ్గణ్హన్తియా న అనుగ్గణ్హాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ సహజీవినిం వుట్ఠాపేత్వా ద్వే వస్సాని నేవ అనుగ్గహేసి న అనుగ్గణ్హాపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే...పే.....

వుట్ఠాపితం పవత్తినిం ద్వే వస్సాని నానుబన్ధన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో వుట్ఠాపితం పవత్తినిం ద్వే వస్సాని నానుబన్ధింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – పఠమపారాజికే...పే.....

సహజీవినిం వుట్ఠాపేత్వా నేవ వూపకాసేన్తియా న వూపకాసాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ సహజీవినిం వుట్ఠాపేత్వా నేవ

వూపకాసేసి న వూపకాసాపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే...పే....

గబ్భినివగ్గో సత్తమో.

౮. కుమారీభూతవగ్గో

౨౨౩. ఊనవీసతివస్సం కుమారిభూతం వుట్ఠాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ . కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఊనవీసతివస్సం కుమారిభూతం వుట్ఠాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే....

పరిపుణ్ణవీసతివస్సం కుమారిభూతం ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు అసిక్ఖితసిక్ఖం వుట్ఠాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో పరిపుణ్ణవీసతివస్సం కుమారిభూతం ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు అసిక్ఖితసిక్ఖం వుట్ఠాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే....

పరిపుణ్ణవీసతివస్సం కుమారిభూతం ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు సిక్ఖితసిక్ఖం సఙ్ఘేన అసమ్మతం వుట్ఠాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో పరిపుణ్ణవీసతివస్సం కుమారిభూతం ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు సిక్ఖితసిక్ఖం సఙ్ఘేన అసమ్మతం వుట్ఠాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే....

ఊనద్వాదసవస్సాయ వుట్ఠాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఊనద్వాదసవస్సా వుట్ఠాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే....

పరిపుణ్ణద్వాదసవస్సాయ సఙ్ఘేన అసమ్మతాయ వుట్ఠాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో పరిపుణ్ణద్వాదసవస్సా సఙ్ఘేన అసమ్మతా వుట్ఠాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – దుతియపారాజికే...పే....

"అలం తావ తే, అయ్యే, వుట్ఠాపితేనా"తి వుచ్చమానాయ "సాధూ"తి పటిస్సుణిత్వా పచ్ఛా ఖీయనధమ్మం ఆపజ్జన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? చణ్డకాళిం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? చణ్డకాళీ భిక్ఖునీ "అలం తావ తే, అయ్యే, వుట్ఠాపితేనా"తి వుచ్చమానా "సాధూ"తి పటిస్సుణిత్వా పచ్ఛా

ఖీయనధమ్మం ఆపజ్జి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి... పే.....

సిక్ఖమానం – “సచే మే త్వం, అయ్యే, చీవరం దస్ససి, ఏవాహం తం వుట్ఠాపేస్సామీ”తి వత్వా నేవ వుట్ఠాపేన్తియా న వుట్ఠాపనాయ ఉస్సుక్కం కరోన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ సిక్ఖమానం – “సచే మే త్వం, అయ్యే, చీవరం దస్ససి, ఏవాహం తం వుట్ఠాపేస్సామీ”తి వత్వా నేవ వుట్ఠాపేసి న వుట్ఠాపనాయ ఉస్సుక్కం అకాసి , తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే...పే.....

సిక్ఖమానం – “సచే మం త్వం, అయ్యే, ద్వే వస్సాని అనుబన్ధిస్ససి, ఏవాహం తం వుట్ఠాపేస్సామీ”తి వత్వా నేవ వుట్ఠాపేన్తియా న వుట్ఠాపనాయ ఉస్సుక్కం కరోన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ సిక్ఖమానం – “సచే మం త్వం, అయ్యే, ద్వే వస్సాని అనుబన్ధిస్ససి, ఏవాహం తం వుట్ఠాపేస్సామీ”తి వత్వా నేవ వుట్ఠాపేసి న వుట్ఠాపనాయ ఉస్సుక్కం అకాసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే...పే.....

పురిససంసట్ఠం కుమారకసంసట్ఠం చణ్డిం సోకావాసం సిక్ఖమానం వుట్ఠాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ పురిససంసట్ఠం కుమారకసంసట్ఠం చణ్డిం సోకావాసం సిక్ఖమానం వుట్ఠాపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

మాతాపితూహి వా సామికేన వా అననుఞ్ఞాతం సిక్ఖమానం వుట్ఠాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ మాతాపితూహిపి సామికేనాపి అననుఞ్ఞాతం సిక్ఖమానం వుట్ఠాపేసి , తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా వాచతో సముట్ఠాతి, న కాయతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠాతి, న చిత్తతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

పారివాసికఛన్దదానేన సిక్ఖమానం వుట్ఠాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? రాజగహే పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ పారివాసికఛన్దదానేన సిక్ఖమానం వుట్ఠాపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

అనువస్సం వుట్ఠాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో అనువస్సం వుట్ఠాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

ఏకం వస్సం ద్వే వుట్ఠాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఏకం వస్సం ద్వే వుట్ఠాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే....

కుమారీభూతవగ్గో అట్ఠమో.

౯. ఛత్తుపాహనవగ్గో

౨౨౬. ఛత్తుపాహనం ధారేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఛత్తుపాహనం ధారేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే...పే....

యానేన యాయన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో యానేన యాయింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే...పే....

సఙ్ఘాణిం ధారేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరా భిక్ఖునీ సఙ్ఘాణిం ధారేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే...పే....

ఇత్థాలఙ్కారం ధారేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఇత్థాలఙ్కారం ధారేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే...పే....

గన్ధవణ్ణకేన నహాయన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో గన్ధవణ్ణకేన నహాయింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే...పే....

వాసితకేన పిఞ్ఞాకేన నహాయన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో వాసితకేన పిఞ్ఞాకేన నహాయింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే...పే....

భిక్ఖునియా ఉమ్మద్దాపేన్తియా పరిమద్దాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో భిక్ఖునియా ఉమ్మద్దాపేసుం పరిమద్దాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే...పే....

సిక్ఖమానా ఉమ్మద్దాపేన్తియా పరిమద్దాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో సిక్ఖమానాయ ఉమ్మద్దాపేసుం పరిమద్దాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే...పే॰....

సామణేరియా ఉమ్మద్దాపేన్తియా పరిమద్దాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ . కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో సామణేరియా ఉమ్మద్దాపేసుం పరిమద్దాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే...పే॰....

గిహినియా ఉమ్మద్దాపేన్తియా పరిమద్దాపేన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో గిహినియా ఉమ్మద్దాపేసుం పరిమద్దాపేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – ఏళకలోమకే...పే॰....

భిక్ఖుస్స పురతో అనాపుచ్ఛా ఆసనే నిసీదన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో భిక్ఖుస్స పురతో అనాపుచ్ఛా ఆసనే నిసీదింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం . ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – కథినకే...పే॰....

అనోకాసకతం భిక్ఖుం పఞ్హం పుచ్ఛన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో అనోకాసకతం భిక్ఖుం పఞ్హం పుచ్ఛింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – పదసోధమ్మే...పే॰....

అసఙ్కచ్చికాయ [అసఙ్కచ్చికాయ (స్యా॰)] గామం పవిసన్తియా పాచిత్తియం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరా భిక్ఖునీ అసఙ్కచ్చికా గామం పావిసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో సముట్ఠాతి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో...పే॰....

ఛత్తుపాహనవగ్గో నవమో.

నవవగ్గఖుద్దకా నిట్ఠితా.

తస్సుద్దానం –

లసుణం సంహరే లోమం, తలమట్ఠఞ్చ సుద్ధికం;

భుఞ్జన్తామకధఞ్ఞానం, ద్వే విఘాసేన దస్సనా.

అన్ధకారే పటిచ్ఛన్నే, అజ్ఝోకాసే రథికాయ చ;
పురే పచ్ఛా వికాలే చ, దుగ్గహి నిరయే వధి.

నగ్గోదకా విసిబ్బేత్వా, పఞ్చాహికం సఙ్కమనీయం;
గణం విభఙ్గసమణం, దుబ్బలం కథినేన చ.

ఏకమఞ్చత్థరణేన, సఞ్చిచ్చ సహజీవినీ;
దత్వా సంసట్ఠఅన్తో చ, తిరోవస్సం న పక్కమే.

రాజా ఆసన్ది సుత్తఞ్చ, గిహి వూపసమేన చ;
దదే చీవరావసథం, పరియాపుణఞ్చ వాచయే.

ఆరామక్కోసచణ్డీ చ, భుఞ్జేయ్య కులమచ్ఛరీ;
వాసే పవారణోవాదం, ద్వే ధమ్మా పసాఖేన చ.

గబ్భి పాయన్తీ ఛ ధమ్మే, అసమ్మతూనద్వాదస;
పరిపుణ్ణఞ్చ సఙ్ఘేన, సహ వుట్ఠా ఛ పఞ్చ చ.

కుమారీ ద్వే చ సఙ్ఘేన, ద్వాదస సమ్మతేన చ;
అలం సచే చ ద్వేవస్సం, సంసట్ఠా సామికేన చ.

పారివాసికానువస్సం, దువే వుట్ఠాపనేన చ;
ఛత్తయానేన సఙ్ఘాణి, ఇత్థాలఙ్కారవణ్ణకే.

పిఞ్ఞాకభిక్ఖునీ చేవ, సిక్ఖా చ సామణేరికా;
గిహి భిక్ఖుస్స పురతో, అనోకాసం సఙ్కచ్చికాతి.

తేసం వగ్గానం ఉద్దానం –

లసుణన్ధకారా న్హానా, తువట్టా చిత్తగారకా;
ఆరామం గబ్భినీ చేవ, కుమారీ ఛత్తుపాహనాతి.

౫. పాటిదేసనీయకణ్డం

౨౨౭. సప్పిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తియా పాటిదేసనీయం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో సప్పిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జింసు, తస్మిం

వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

తేలం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తియా పాటిదేసనీయం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో తేలం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

మధుం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తియా పాటిదేసనీయం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో మధుం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

ఫాణితం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తియా పాటిదేసనీయం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఫాణితం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

మచ్ఛం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తియా పాటిదేసనీయం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో మచ్ఛం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

మంసం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తియా పాటిదేసనీయం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో. మంసం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

ఖీరం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తియా పాటిదేసనీయం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఖీరం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తియా పాటిదేసనీయం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో సముట్ఠాతి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠాతి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.....

అట్ఠ పాటిదేసనీయా నిట్ఠితా.

తస్సుద్దానం –

సప్పిం తేలం మధుఞ్చేవ, ఫాణితం మచ్ఛమేవ చ;

మంసం ఖీరం దధిఞ్చాపి, విఞ్ఞాపేత్వాన భిక్ఖునీ;

పాటిదేసనీయా అట్ఠ, సయం బుద్ధేన దేసితాతి.

యే సిక్ఖాపదా భిక్ఖువిభఙ్గే విత్థారితా తే సంఖిత్తా

భిక్ఖునివిభఙ్గే.

కత్థపఞ్ఞత్తివారో నిట్ఠితో పఠమో.

౨. కతాపత్తివారో

౧. పారాజికకణ్డం

౨౨౮. అవస్సుతా భిక్ఖునీ అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స కాయసంసగ్గం సాదియన్తీ కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? అవస్సుతా భిక్ఖునీ అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స కాయసంసగ్గం సాదియన్తీ తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి . అధక్ఖకం ఉబ్భజాణుమణ్డలం గహణం సాదియతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; ఉబ్భక్ఖకం అధోజాణుమణ్డలం గహణం సాదియతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; కాయపటిబద్ధం గహణం సాదియతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స – అవస్సుతా భిక్ఖునీ అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స కాయసంసగ్గం సాదియన్తీ ఇమా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

వజ్జప్పటిచ్ఛాదికా భిక్ఖునీ వజ్జం పటిచ్ఛాదేన్తీ కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? వజ్జప్పటిచ్ఛాదికా భిక్ఖునీ వజ్జం పటిచ్ఛాదేన్తీ తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. జానం పారాజికం ధమ్మం పటిచ్ఛాదేతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; వేమతికా పటిచ్ఛాదేతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; ఆచారవిపత్తిం పటిచ్ఛాదేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స – వజ్జప్పటిచ్ఛాదికా భిక్ఖునీ వజ్జం పటిచ్ఛాదేన్తీ ఇమా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

ఉక్ఖిత్తానువత్తికా భిక్ఖునీ యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తీ కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? ఉక్ఖిత్తానువత్తికా భిక్ఖునీ యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తీ తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి పారాజికస్స – ఉక్ఖిత్తానువత్తికా భిక్ఖునీ యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తీ ఇమా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

అట్ఠమం వత్థుం పరిపూరేన్తీ కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? అట్ఠమం వత్థుం పరిపూరేన్తీ తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పురిసేన – "ఇత్థన్నామం ఓకాసం [ఇత్థన్నామం గహనం (సీ.), ఇత్థన్నామం గబ్భం (స్యా.)] ఆగచ్ఛా"తి వుత్తా గచ్ఛతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; పురిసస్స హత్థపాసం ఓక్కన్తమత్తే ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; అట్ఠమం వత్థుం పరిపూరేతి, ఆపత్తి పారాజికస్స – అట్ఠమం వత్థుం పరిపూరేన్తీ ఇమా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

పారాజికా నిట్ఠితా.

౨. సఙ్ఘాదిసేసకణ్డం

౨౨౯. ఉస్సయవాదికా భిక్ఖునీ అడ్డం కరోన్తీ తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఏకస్స ఆరోచేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; దుతియస్స ఆరోచేతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; అడ్డపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

చోరిం వుట్ఠాపేన్తీ తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

ఏకా గామన్తరం గచ్ఛన్తీ తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. గచ్ఛతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; పఠమం పాదం పరిక్ఖేపం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; దుతియం పాదం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స .

సమగ్గేన సఙ్ఘేన ఉక్ఖిత్తం భిక్ఖునిం ధమ్మేన వినయేన సత్థుసాసనేన అనపలోకేత్వా కారకసఙ్ఘం అనఞ్ఞాయ గణస్స ఛన్దం ఓసారేన్తీ తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

అవస్సుతా భిక్ఖునీ అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స హత్థతో ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా సహత్థా పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జన్తీ తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. “ఖాదిస్సామి భుఞ్జిస్సామీ”తి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; ఉదకదన్తపోనం పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స.

“కిం తే, అయ్యే, ఏసో పురిసపుగ్గలో కరిస్సతి అవస్సుతో వా అనవస్సుతో వా, యతో త్వం అనవస్సుతా! ఇఙ్ఘ, అయ్యే, యం తే ఏసో పురిసపుగ్గలో దేతి ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా, తం త్వం సహత్థా పటిగ్గహేత్వా ఖాద వా భుఞ్జ వా”తి ఉయ్యోజేన్తీ తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. తస్సా వచనేన ఖాదిస్సామి భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; భోజనపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

కుపితా భిక్ఖునీ యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తీ తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా ; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

కిస్మిఞ్చిదేవ అధికరణే పచ్చాకతా భిక్ఖునీ యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తీ తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

సంసట్ఠా భిక్ఖునియో యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తియో తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జన్తి. ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

“సంసట్ఠావ, అయ్యే, తుమ్హే విహరథ. మా తుమ్హే నానా విహరిత్థా”తి ఉయ్యోజేన్తీ యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తీ తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

సఙ్ఘాదిసేసా నిట్ఠితా.

३. నిస్సగ్గియకణ్డం

२३०. పత్తసన్నిచయం కరోన్తో ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అకాలచీవరం "కాలచీవర"న్తి అధిట్ఠహిత్వా భాజాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భాజాపేతి, పయోగే దుక్కటం; భాజాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

భిక్ఖునియా సద్ధిం చీవరం పరివత్తేత్వా అచ్ఛిన్దన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అచ్ఛిన్దతి, పయోగే దుక్కటం; అచ్ఛిన్నే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అఞ్ఞం విఞ్ఞాపేత్వా అఞ్ఞం విఞ్ఞాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. విఞ్ఞాపేతి, పయోగే దుక్కటం; విఞ్ఞాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అఞ్ఞం చేతాపేత్వా అఞ్ఞం చేతాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. చేతాపేతి, పయోగే దుక్కటం; చేతాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అఞ్ఞదత్థికేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికేన సఙ్ఘికేన అఞ్ఞం చేతాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. చేతాపేతి, పయోగే దుక్కటం; చేతాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అఞ్ఞదత్థికే పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికేన సఙ్ఘికేన సంయాచికేన అఞ్ఞం చేతాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. చేతాపేతి, పయోగే దుక్కటం; చేతాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అఞ్ఞదత్థికేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికేన మహాజనికేన అఞ్ఞం చేతాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. చేతాపేతి, పయోగే దుక్కటం; చేతాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అఞ్ఞదత్థికేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికేన మహాజనికేన సంయాచికేన అఞ్ఞం చేతాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. చేతాపేతి, పయోగే దుక్కటం; చేతాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అఞ్ఞదత్థికేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికే పుగ్గలికేన సంయాచికేన అఞ్ఞం చేతాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. చేతాపేతి, పయోగే దుక్కటం; చేతాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అతిరేకచతుక్కంసపరమం గరుపావురణం చేతాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. చేతాపేతి, పయోగే దుక్కటం; చేతాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అతిరేకఅడ్ఢతేయ్యకంసపరమం లహుపావురణం చేతాపేన్తో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. చేతాపేతి, పయోగే దుక్కటం; చేతాపితే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

నిస్సగ్గియా పాచిత్తియా నిట్ఠితా.

౪. పాచిత్తియకణ్డం

౧. లసుణవగ్గో

౨౩౧. లసుణం ఖాదన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఖాదిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సమ్బాధే లోమం సంహరాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. సంహరాపేతి, పయోగే దుక్కటం; సంహరాపితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

తలఘాతకం కరోన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కరోతి, పయోగే దుక్కటం; కతే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

జతుమట్ఠకం ఆదియన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఆదియతి, పయోగే దుక్కటం, ఆదిన్నే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అతిరేకద్వఙ్గులపబ్బపరమం ఉదకసుద్ధికం ఆదియన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఆదియతి, పయోగే దుక్కటం; ఆదిన్నే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖుస్స భుఞ్జన్తస్స పానీయేన వా విధూపనేన వా ఉపతిట్ఠన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. హత్థపాసే తిట్ఠతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స; హత్థపాసం విజహిత్వా తిట్ఠతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స.

ఆమకధఞ్ఞం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ఉచ్చారం వా పస్సావం వా సఙ్కారం వా విఘాసం వా తిరోకుట్టే వా తిరోపాకారే వా ఛడ్డేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఛడ్డేతి, పయోగే దుక్కటం; ఛడ్డితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ఉచ్చారం వా పస్సావం వా సఙ్కారం వా విఘాసం వా హరితే ఛడ్డేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఛడ్డేతి, పయోగే దుక్కటం; ఛడ్డితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

నచ్చం వా గీతం వా వాదితం వా దస్సనాయ గచ్ఛన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. గచ్ఛతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; యత్థ ఠితా పస్సతి వా సుణాతి వా, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

లసుణవగ్గో పఠమో.

౨. రత్తన్ధకారవగ్గో

౨౩౨. రత్తన్ధకారే అప్పదీపే పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకా సన్తిట్ఠన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. హత్థపాసే తిట్ఠతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స; హత్థపాసం విజహిత్వా తిట్ఠతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స.

పటిచ్ఛన్నే ఓకాసే పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకా సన్తిట్ఠన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. హత్థపాసే తిట్ఠతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స; హత్థపాసం విజహిత్వా తిట్ఠతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స.

అజ్ఝోకాసే పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకా సన్తిట్ఠన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. హత్థపాసే తిట్ఠతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స; హత్థపాసం విజహిత్వా తిట్ఠతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స.

రథికాయ వా బ్యూహే వా సిఙ్ఘాటకే వా పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకా సన్తిట్ఠన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. హత్థపాసే తిట్ఠతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స; హత్థపాసం విజహిత్వా తిట్ఠతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స.

పురేభత్తం కులాని ఉపసఙ్కమిత్వా ఆసనే నిసీదిత్వా సామికే అనాపుచ్ఛా పక్కమన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పఠమం పాదం అనోవస్సకం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; దుతియం పాదం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

పచ్ఛాభత్తం కులాని ఉపసఙ్కమిత్వా సామికే అనాపుచ్ఛా ఆసనే నిసీదన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. నిసీదతి, పయోగే దుక్కటం; నిసిన్నే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

వికాలే కులాని ఉపసఙ్కమిత్వా సామికే అనాపుచ్ఛా సేయ్యం సన్థరిత్వా వా సన్థరాపేత్వా వా అభినిసీదన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అభినిసీదతి, పయోగే దుక్కటం; అభినిసిన్నే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

దుగ్గహితేన దూపధారితేన పరం ఉజ్ఝాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఉజ్ఝాపేతి, పయోగే దుక్కటం; ఉజ్ఝాపితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అత్తానం వా పరం వా నిరయేన వా బ్రహ్మచరియేన వా అభిసపన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అభిసపతి, పయోగే దుక్కటం; అభిసపితే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అత్తానం వధిత్వా వధిత్వా రోదన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వధతి రోదతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స; వధతి న రోదతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స.

రత్తన్ధకారవగ్గో దుతియో.

౩. నహానవగ్గో

౨౩౩. నగ్గా నహాయన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. నహాయతి, పయోగే దుక్కటం; నహానపరియోసానే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

పమాణాతిక్కన్తం ఉదకసాటికం కారాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కారాపేతి, పయోగే దుక్కటం; కారాపితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖునియా చీవరం విసిబ్బేత్వా వా విసిబ్బాపేత్వా వా నేవ సిబ్బేన్తీ న సిబ్బాపనాయ ఉస్సుక్కం కరోన్తీ ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. పాచిత్తియం.

పఞ్చాహికం సఙ్ఘాటిచారం అతిక్కామేన్తీ ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. పాచిత్తియం. చీవరసఙ్కమనీయం ధారేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ధారేతి, పయోగే దుక్కటం; ధారితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

గణస్స చీవరలాభం అన్తరాయం కరోన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కరోతి, పయోగే దుక్కటం; కతే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ధమ్మికం చీవరవిభఙ్గం పటిబాహన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పటిబాహతి, పయోగే దుక్కటం; పటిబాహితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అగారికస్స వా పరిబ్బాజకస్స వా పరిబ్బాజికాయ వా సమణచీవరం దేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. దేతి, పయోగే దుక్కటం; దిన్నే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

దుబ్బలచీవరపచ్చాసా చీవరకాలసమయం అతిక్కామేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అతిక్కామేతి, పయోగే దుక్కటం; అతిక్కామితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ధమ్మికం కథినుద్ధారం పటిబాహన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పటిబాహతి, పయోగే దుక్కటం; పటిబాహితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

నహానవగ్గో తతియో.

౪. తువట్టవగ్గో

౨౩౪. ద్వే భిక్ఖునియో ఏకమఞ్చే తువట్టేన్తియో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జన్తి. నిపజ్జన్తి, పయోగే దుక్కటం; నిపన్నే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ద్వే భిక్ఖునియో ఏకత్థరణపావురణా తువట్టేన్తియో ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జన్తి. నిపజ్జన్తి, పయోగే దుక్కటం; నిపన్నే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖునియా సఞ్చిచ్చ అఫాసుం కరోన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కరోతి, పయోగే దుక్కటం; కతే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

దుక్ఖితం సహజీవినిం నేవ ఉపట్ఠేన్తీ న ఉపట్ఠాపనాయ ఉస్సుక్కం కరోన్తీ ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. పాచిత్తియం.

భిక్ఖునియా ఉపస్సయం దత్వా కుపితా అనత్తమనా నిక్కడ్ఢన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. నిక్కడ్ఢతి, పయోగే దుక్కటం; నిక్కడ్ఢితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సంసట్ఠా భిక్ఖునీ యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఞత్తియా దుక్కటం; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అన్తోరట్ఠే సాసఙ్కసమ్మతే సప్పటిభయే అసత్థికా చారికం చరన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పటిపజ్జతి, పయోగే దుక్కటం; పటిపన్నే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

తిరోరట్ఠే సాసఙ్కసమ్మతే సప్పటిభయే అసత్థికా చారికం చరన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పటిపజ్జతి, పయోగే దుక్కటం; పటిపన్నే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అన్తోవస్సం చారికం చరన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పటిపజ్జతి, పయోగే దుక్కటం; పటిపన్నే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

వస్సంవుట్ఠా భిక్ఖునీ చారికం న పక్కమన్తీ ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. పాచిత్తియం.

తువట్టవగ్గో చతుత్థో.

౫. చిత్తాగారవగ్గో

౨౩౫. రాజాగారం వా చిత్తాగారం వా ఆరామం వా ఉయ్యానం వా పోక్ఖరణిం వా దస్సనాయ గచ్ఛన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. గచ్ఛతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; యత్థ ఠితా పస్సతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ఆసన్దిం వా పల్లఙ్కం వా పరిభుఞ్జన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పరిభుఞ్జతి, పయోగే దుక్కటం; పరిభుత్తే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సుత్తం కన్తన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కన్తతి, పయోగే దుక్కటం; ఉజ్జవుజ్జవే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

గిహివేయ్యావచ్చం కరోన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. కరోతి, పయోగే దుక్కటం; కతే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖునియా – "ఏహాయ్యే ఇమం అధికరణం వూపసమేహీ"తి వుచ్చమానా – "సాధూ"తి పటిస్సుణిత్వా నేవ వూపసమేన్తీ న వూపసమాయ ఉస్సుక్కం కరోన్తీ ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. పాచిత్తియం.

అగారికస్స వా పరిబ్బాజకస్స వా పరిబ్బాజికాయ వా సహత్థా ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా దేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. దేతి, పయోగే దుక్కటం; దిన్నే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ఆవసథచీవరం అనిస్సజ్జిత్వా పరిభుఞ్జన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పరిభుఞ్జతి, పయోగే దుక్కటం; పరిభుత్తే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ఆవసథం అనిస్సజ్జిత్వా చారికం పక్కమన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పఠమం పాదం పరిక్ఖేపం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; దుతియం పాదం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

తిరచ్ఛానవిజ్జం పరియాపుణన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పరియాపుణాతి, పయోగే దుక్కటం; పదే పదే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

తిరచ్ఛానవిజ్జం వాచేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వాచేతి, పయోగే దుక్కటం; పదే పదే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

చిత్తాగారవగ్గో పఞ్చమో.

౬. ఆరామవగ్గో

౨౩౬. జానం సభిక్ఖుకం ఆరామం అనాపుచ్ఛా పవిసన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పఠమం పాదం పరిక్ఖేపం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; దుతియం పాదం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖుం అక్కోసన్తీ పరిభాసన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అక్కోసతి, పయోగే దుక్కటం; అక్కోసితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

చణ్డీకతా గణం పరిభాసన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పరిభాసతి, పయోగే దుక్కటం; పరిభాసితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

నిమన్తితా వా పవారితా వా ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా భుఞ్జన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. "ఖాదిస్సామి భుఞ్జిస్సామీ"తి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

కులం మచ్ఛరాయన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. మచ్ఛరాయతి, పయోగే దుక్కటం; మచ్ఛరితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అభిక్ఖుకే ఆవాసే వస్సం వసన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. "వస్సం వసిస్సామీ"తి సేనాసనం పఞ్ఞపేతి పానీయం పరిభోజనీయం ఉపట్ఠపేతి పరివేణం సమ్మజ్జతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; సహ అరుణుగ్గమనా ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

వస్సంవుట్ఠా భిక్ఖునీ ఉభతోసఙ్ఘే తీహి ఠానేహి న పవారేన్తీ ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. పాచిత్తియం.

ఓవాదాయ వా సంవాసాయ వా న గచ్ఛన్తీ ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. పాచిత్తియం.

ఉపోసథమ్పి న పుచ్ఛన్తీ ఓవాదమ్పి న యాచన్తీ ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. పాచిత్తియం.

పసాఖే జాతం గణ్డం వా రుధితం వా అనపలోకేత్వా సఙ్ఘం వా గణం వా పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకా భేదాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భేదాపేతి, పయోగే దుక్కటం; భిన్నే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ఆరామవగ్గో ఛట్ఠో.

౭. గబ్భినీవగ్గో

౨౩౭. గబ్భినిం వుట్ఠాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వుట్ఠాపేతి, పయోగే దుక్కటం; వుట్ఠాపితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

పాయన్తిం వుట్ఠాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వుట్ఠాపేతి, పయోగే దుక్కటం; వుట్ఠాపితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు అసిక్ఖితసిక్ఖం సిక్ఖమానం వుట్ఠాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వుట్ఠాపేతి, పయోగే దుక్కటం; వుట్ఠాపితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు సిక్ఖితసిక్ఖం సిక్ఖమానం సఙ్ఘేన అసమ్మతం వుట్ఠాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వుట్ఠాపేతి, పయోగే దుక్కటం; వుట్ఠాపితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ఊనద్వాదసవస్సం గిహిగతం వుట్ఠాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వుట్ఠాపేతి, పయోగే దుక్కటం; వుట్ఠాపితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

పరిపుణ్ణద్వాదసవస్సం గిహిగతం ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు అసిక్ఖితసిక్ఖం వుట్ఠాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వుట్ఠాపేతి, పయోగే దుక్కటం; వుట్ఠాపితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

పరిపుణ్ణద్వాదసవస్సం గిహిగతం ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు సిక్ఖితసిక్ఖం సఙ్ఘేన అసమ్మతం వుట్ఠాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వుట్ఠాపేతి, పయోగే దుక్కటం; వుట్ఠాపితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సహజీవినిం వుట్ఠాపేత్వా ద్వే వస్సాని నేవ అనుగ్గణ్హన్తీ నానుగ్గణ్హాపేన్తీ ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. పాచిత్తియం.

వుట్ఠాపితం పవత్తినిం ద్వే వస్సాని నానుబన్ధన్తీ ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. పాచిత్తియం.

సహజీవినిం వుట్ఠాపేత్వా నేవ వూపకాసేన్తీ న వూపకాసాపేన్తీ ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. పాచిత్తియం.

గబ్భినీవగ్గో సత్తమో.

౮. కుమారీభూతవగ్గో

౨౩౮. ఊనవీసతివస్సం కుమారిభూతం వుట్ఠాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వుట్ఠాపేతి, పయోగే దుక్కటం; వుట్ఠాపితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

పరిపుణ్ణవీసతివస్సం కుమారిభూతం ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు అసిక్ఖితసిక్ఖం వుట్ఠాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వుట్ఠాపేతి, పయోగే దుక్కటం; వుట్ఠాపితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

పరిపుణ్ణవీసతివస్సం కుమారిభూతం ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు సిక్ఖితసిక్ఖం సఙ్ఘేన అసమ్మతం వుట్ఠాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి . వుట్ఠాపేతి, పయోగే దుక్కటం; వుట్ఠాపితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ఊనద్వాదసవస్సా వుట్ఠాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వుట్ఠాపేతి, పయోగే దుక్కటం; వుట్ఠాపితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

పరిపుణ్ణద్వాదసవస్సా సఙ్ఘేన అసమ్మతా వుట్ఠాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వుట్ఠాపేతి, పయోగే దుక్కటం; వుట్ఠాపితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

“అలం తావ తే, అయ్యే, వుట్ఠాపితేనా”తి వుచ్చమానా “సాధూ”తి పటిస్సుణిత్వా పచ్ఛా ఖీయనధమ్మం ఆపజ్జన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఖియ్యతి, పయోగే దుక్కటం; ఖియ్యితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సిక్ఖమానం – “సచే మే త్వం, అయ్యే, చీవరం దస్ససి, ఏవాహం తం వుట్ఠాపేస్సామీ”తి వత్వా నేవ వుట్ఠాపేన్తీ న వుట్ఠాపనాయ ఉస్సుక్కం కరోన్తీ ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. పాచిత్తియం.

సిక్ఖమానం – “సచే మం త్వం, అయ్యే, ద్వే వస్సాని అనుబన్ధిస్ససి, ఏవాహం తం వుట్ఠాపేస్సామీ”తి వత్వా నేవ వుట్ఠాపేన్తీ న వుట్ఠాపనాయ ఉస్సుక్కం కరోన్తీ ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. పాచిత్తియం.

పురిససంసట్ఠం కుమారకసంసట్ఠం చణ్డిం సోకావాసం సిక్ఖమానం వుట్ఠాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వుట్ఠాపేతి, పయోగే దుక్కటం; వుట్ఠాపితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

మాతాపితూహి వా సామికేన వా అననుఞ్ఞాతం సిక్ఖమానం వుట్ఠాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వుట్ఠాపేతి, పయోగే దుక్కటం; వుట్ఠాపితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

పారివాసికఛన్దదానే సిక్ఖమానం వుట్ఠాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వుట్ఠాపేతి, పయోగే దుక్కటం; వుట్ఠాపితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అనువస్సం వుట్ఠాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వుట్ఠాపేతి, పయోగే దుక్కటం; వుట్ఠాపితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ఏకం వస్సం ద్వే వుట్ఠాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. వుట్ఠాపేతి, పయోగే దుక్కటం; వుట్ఠాపితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

కుమారీభూతవగ్గో అట్ఠమో.

౯. ఛత్తుపాహనవగ్గో

౨౩౯. ఛత్తుపాహనం ధారేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ధారేతి, పయోగే దుక్కటం; ధారితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

యానేన యాయన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. యాయతి, పయోగే దుక్కటం; యాయితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సఙ్ఘాణిం ధారేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ధారేతి, పయోగే దుక్కటం; ధారితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ఇత్థాలఙ్కారం ధారేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ధారేతి, పయోగే దుక్కటం; ధారితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

గన్ధవణ్ణకేన నహాయన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. నహాయతి , పయోగే దుక్కటం; నహానపరియోసానే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

వాసితకేన పిఞ్ఞాకేన నహాయన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. నహాయతి, పయోగే దుక్కటం; నహానపరియోసానే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖునియా ఉమ్మద్దాపేన్తీ పరిమద్దాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఉమ్మద్దాపేతి, పయోగే దుక్కటం; ఉమ్మద్దితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సిక్ఖమానాయ ఉమ్మద్దాపేన్తీ పరిమద్దాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఉమ్మద్దాపేతి, పయోగే దుక్కటం; ఉమ్మద్దితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

సామణేరియా ఉమ్మద్దాపేన్తీ పరిమద్దాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఉమ్మద్దాపేతి, పయోగే దుక్కటం; ఉమ్మద్దితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

గిహినియా ఉమ్మద్దాపేన్తీ పరిమద్దాపేన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఉమ్మద్దాపేతి, పయోగే దుక్కటం; ఉమ్మద్దితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

భిక్ఖుస్స పురతో అనాపుచ్ఛా ఆసనే నిసీదన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. నిసీదతి, పయోగే దుక్కటం; నిసిన్నే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అనోకాసకతం భిక్ఖుం పఞ్హం పుచ్ఛన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పుచ్ఛతి, పయోగే దుక్కటం; పుచ్ఛితే, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

అసఙ్కచ్చికా గామం పవిసన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పఠమం పాదం పరిక్ఖేపం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; దుతియం పాదం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స.

ఛత్తుపాహనవగ్గో నవమో.

ఖుద్దకం నిట్ఠితం.

౫. పాటిదేసనీయకణ్డం

౨౪౦. సప్పిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స.

తేలం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స.

మధుం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స.

ఫాణితం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స.

మచ్ఛం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స.

మంసం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స.

ఖీరం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స.

దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స.

అట్ఠ పాటిదేసనీయా నిట్ఠితా.

కతాపత్తివారో నిట్ఠితో దుతియో.

౩. విపత్తివారో

౨౪౧. అవస్సుతా భిక్ఖునియా అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స కాయసంసగ్గం సాదియన్తియా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి? అవస్సుతాయ భిక్ఖునియా అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స కాయసంసగ్గం సాదియన్తియా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం, సియా ఆచారవిపత్తిం…పే॰….

దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తియా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి? దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తియా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ఏకం విపత్తిం భజన్తి – ఆచారవిపత్తిం.

విపత్తివారో నిట్ఠితో తతియో.

౪. సఙ్గహవారో

౨౪౨. అవస్సుతా భిక్ఖునియా అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స కాయసంసగ్గం సాదియన్తియా ఆపత్తియో సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? అవస్సుతాయ భిక్ఖునియా అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స కాయసంసగ్గం సాదియన్తియా ఆపత్తియో సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం తీహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన…పే॰….

దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తియా ఆపత్తియో సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తియా ఆపత్తియో సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం ద్వీహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పాటిదేసనీయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన.

సఙ్గహవారో నిట్ఠితో చతుత్థో.

౫. సముట్ఠానవారో

౨౪౩. అవస్సుతాయ భిక్ఖునియా అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స కాయసంసగ్గం సాదియన్తియా ఆపత్తియో ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? అవస్సుతాయ భిక్ఖునియా అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స కాయసంసగ్గం సాదియన్తియా ఆపత్తియో ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో…పే॰….

దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తియా ఆపత్తియో ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తియా ఆపత్తియో ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి – సియా కాయతో సముట్ఠన్తి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠన్తి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి.

సముట్ఠానవారో నిట్ఠితో పఞ్చమో.

౬. అధికరణవారో

౨౪౪. అవస్సుతా భిక్ఖునియా అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స కాయసంసగ్గం సాదియన్తియా ఆపత్తియో చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? అవస్సుతాయ భిక్ఖునియా అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స కాయసంసగ్గం సాదియన్తియా ఆపత్తియో చతున్నం అధికరణానం – ఆపత్తాధికరణం…పే॰….

దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తియా ఆపత్తియో చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తియా ఆపత్తియో చతున్నం అధికరణానం – ఆపత్తాధికరణం.

అధికరణవారో నిట్ఠితో ఛట్ఠో.

౭. సమథవారో

౨౪౫. అవస్సుతాయ భిక్ఖునియా అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స కాయసంసగ్గం సాదియన్తియా ఆపత్తియో సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? అవస్సుతాయ భిక్ఖునియా అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స కాయసంసగ్గం సాదియన్తియా ఆపత్తియో సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ…పే॰….

దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తియా ఆపత్తియో సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తియా ఆపత్తియో సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

సమథవారో నిట్ఠితో సత్తమో.

౮. సముచ్చయవారో

౨౪౬. అవస్సుతా భిక్ఖునీ అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స కాయసంసగ్గం సాదియన్తీ కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? అవస్సుతా భిక్ఖునీ అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స కాయసంసగ్గం సాదియన్తీ తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అధక్ఖకం ఉబ్భజాణుమణ్డలం గహణం సాదియతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; ఉబ్భక్ఖకం అధోజాణుమణ్డలం గహణం సాదియతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; కాయపటిబద్ధం గహణం సాదియతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స – అవస్సుతా భిక్ఖునీ అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స కాయసంసగ్గం సాదియన్తీ ఇమా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి? సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం, సియా ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం తీహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో. చతున్నం అధికరణానం ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ...పే....

దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తీ కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తీ ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స – దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జన్తీ ఇమా ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి? సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ఏకం విపత్తిం భజన్తి – ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం ద్వీహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పాటిదేసనీయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి – సియా కాయతో సముట్ఠన్తి న వాచతో న చిత్తతో, సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠన్తి న చిత్తతో, సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి న వాచతో, సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి. చతున్నం అధికరణానం – ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

సముచ్చయవారో నిట్ఠితో అట్ఠమో.

౧. కత్థపఞ్ఞత్తివారో

౧. పారాజికకణ్డం

౨౪౭. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన కాయసంసగ్గం సాదియనపచ్చయా పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తం? కం ఆరబ్భ? కిస్మిం వత్థుస్మిం...పే.... కేనాభతన్తి?

యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన కాయసంసగ్గం సాదియనపచ్చయా పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? సున్దరీనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సున్దరీనన్దా భిక్ఖునీ అవస్సుతా అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స కాయసంసగ్గం సాదియి, తస్మిం వత్థుస్మిం. అత్థి తత్థ పఞ్ఞత్తి, అనుపఞ్ఞత్తి, అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తీతి? ఏకా పఞ్ఞత్తి. అనుపఞ్ఞత్తి అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తి తస్మిం నత్థి. సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి, పదేసపఞ్ఞత్తీతి? సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి. సాధారణపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తీతి? అసాధారణపఞ్ఞత్తి. ఏకతోపఞ్ఞత్తి, ఉభతోపఞ్ఞత్తీతి? ఏకతోపఞ్ఞత్తి. చతున్నం పాతిమోక్ఖుద్దేసానం కత్థోగధం కత్థ పరియాపన్నన్తి? నిదానోగధం నిదానపరియాపన్నం? కతమేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతీతి? దుతియేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతి. చతున్నం విపత్తీనం కతమా విపత్తీతి? సీలవిపత్తి. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతమో ఆపత్తిక్ఖన్ధోతి ? పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతీతి? ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో…పే.… కేనాభతన్తి? పరమ్పరాభతం –

ఉపాలి దాసకో చేవ, సోణకో సిగ్గవో తథా;
మోగ్గలిపుత్తేన పఞ్చమా, ఏతే జమ్బుసిరివ్హయే. …పే.…;

ఏతే నాగా మహాపఞ్ఞా, వినయఞ్ఞూ మగ్గకోవిదా;
వినయం దీపే పకాసేసుం, పిటకం తమ్బపణ్ణియాతి.

వజ్జప్పటిచ్ఛాదనపచ్చయా పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ జానం పారాజికం ధమ్మం అజ్ఝాపన్నం భిక్ఖునిం నేవత్తనా పటిచోదేసి న గణస్స ఆరోచేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే…పే.….

యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ సమగ్గేన సఙ్ఘేన ఉక్ఖిత్తం అరిట్ఠం భిక్ఖుం గద్ధబాధిపుబ్బం అనువత్తి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే…పే.….

అట్ఠమం వత్థుం పరిపూరణపచ్చయా పారాజికం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో అట్ఠమం వత్థుం పరిపూరేసుం, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే…పే.….

పారాజికా నిట్ఠితా.

౨. సఙ్ఘాదిసేసకణ్డాది

౨౪౮. యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన ఉస్సయవాదికాయ భిక్ఖునియా అడ్డం కరణపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తో? కం ఆరబ్భ? కిస్మిం వత్థుస్మిం…పే.… కేనాభతన్తి?

యం తేన భగవతా జానతా పస్సతా అరహతా సమ్మాసమ్బుద్ధేన ఉస్సయవాదికాయ భిక్ఖునియా అడ్డం కరణపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి ? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి ? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ ఉస్సయవాదికా విహరి, తస్మిం వత్థుస్మిం. అత్థి తత్థ పఞ్ఞత్తి, అనుపఞ్ఞత్తి, అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తీతి? ఏకా పఞ్ఞత్తి. అనుపఞ్ఞత్తి అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తి తస్మిం నత్థి. సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి, పదేసపఞ్ఞత్తీతి? సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి. సాధారణపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తీతి? అసాధారణపఞ్ఞత్తి. ఏకతోపఞ్ఞత్తి, ఉభతోపఞ్ఞత్తీతి? ఏకతోపఞ్ఞత్తి. చతున్నం పాతిమోక్ఖుద్దేసానం కత్థోగధం కత్థ పరియాపన్నన్తి? నిదానోగధం నిదానపరియాపన్నం. కతమేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతీతి? తతియేన ఉద్దేసేన ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతి. చతున్నం విపత్తీనం కతమా విపత్తీతి? సీలవిపత్తి. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతమో ఆపత్తిక్ఖన్ధోతి? సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతీతి? ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠాతి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే.... కేనాభతన్తి? పరమ్పరాభతం –

ఉపాలి దాసకో చేవ, సోణకో సిగ్గవో తథా;
మోగ్గలిపుత్తేన పఞ్చమా, ఏతే జమ్బుసిరివ్హయే. ...పే....;

ఏతే నాగా మహాపఞ్ఞా, వినయఞ్ఞూ మగ్గకోవిదా;
వినయం దీపే పకాసేసుం, పిటకం తమ్బపణ్ణియాతి.

చోరిం వుట్ఠాపనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ చోరిం వుట్ఠాపేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ద్వీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి...పే....

ఏకా గామన్తరం గమనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరా భిక్ఖునీ ఏకా గామన్తరం గచ్ఛి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి, తిస్సో అనుపఞ్ఞత్తియో. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – పఠమపారాజికే...పే....

సమగ్గేన సఙ్ఘేన ఉక్ఖిత్తం భిక్ఖునిం ధమ్మేన వినయేన సత్థుసాసనేన అనపలోకేత్వా కారకసఙ్ఘం అనఞ్ఞాయ గణస్స ఛన్దం ఓసారణపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ సమగ్గేన సఙ్ఘేన ఉక్ఖిత్తం భిక్ఖునిం ధమ్మేన వినయేన సత్థుసాసనేన అనపలోకేత్వా కారకసఙ్ఘం అనఞ్ఞాయ గణస్స ఛన్దం ఓసారేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే...పే....

అవస్సుతాయ భిక్ఖునియా అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స హత్థతో ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా సహత్థా పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? సున్దరీనన్దం భిక్ఖునిం

ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సున్దరీనన్దా భిక్ఖునీ అవస్సుతా అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స హత్థతో ఆమిసం పటిగ్గహేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – పఠమపారాజికే...పే.....

"కిం తే, అయ్యే, ఏసో పురిసపుగ్గలో కరిస్సతి అవస్సుతో వా అనవస్సుతో వా, యతో త్వం అనవస్సుతా! ఇఙ్ఘ, అయ్యే, యం తే ఏసో పురిసపుగ్గలో దేతి ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా తం త్వం సహత్థా పటిగ్గహేత్వా ఖాద వా భుఞ్జ వా"తి ఉయ్యోజనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? అఞ్ఞతరా భిక్ఖునీ – "కిం తే, అయ్యే, ఏసో పురిసపుగ్గలో కరిస్సతి అవస్సుతో వా అనవస్సుతో వా, యతో త్వం అనవస్సుతా! ఇఙ్ఘ, అయ్యే, యం తే ఏసో పురిసపుగ్గలో దేతి ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా తం త్వం సహత్థా పటిగ్గహేత్వా ఖాద వా భుఞ్జ వా"తి ఉయ్యోజేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.....

కుపితాయ అనత్తమనాయ భిక్ఖునియా యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? చణ్డకాళిం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? చణ్డకాళీ భిక్ఖునీ కుపితా అనత్తమనా ఏవం అవచ – "బుద్ధం పచ్చాచిక్ఖామి, ధమ్మం పచ్చాచిక్ఖామి, సఙ్ఘం పచ్చాచిక్ఖామి, సిక్ఖం పచ్చాచిక్ఖామీ"తి, తస్మిం వత్థుస్మిం . ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే...పే.....

కిస్మిఞ్చిదేవ అధికరణే పచ్చాకతాయ భిక్ఖునియా యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? చణ్డకాళిం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? చణ్డకాళీ భిక్ఖునీ కిస్మిఞ్చిదేవ అధికరణే పచ్చాకతా కుపితా అనత్తమనా ఏవం అవచ – "ఛన్దగామినియో చ భిక్ఖునియో, దోసగామినియో చ భిక్ఖునియో, మోహగామినియో చ భిక్ఖునియో, భయగామినియో చ భిక్ఖునియో"తి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే...పే.....

సంసట్ఠానం భిక్ఖునీనం యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? సమ్బహులా భిక్ఖునియో సంసట్ఠా విహరింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే...పే.....

"సంసట్ఠా , అయ్యే, తుమ్హే విహరథ. మా తుమ్హే నానా విహరిత్థా"తి ఉయ్యోజేన్తియా యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా సఙ్ఘాదిసేసో కత్థ పఞ్ఞత్తోతి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తో. కం ఆరబ్భాతి? థుల్లనన్దం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? థుల్లనన్దా భిక్ఖునీ – "సంసట్ఠావ అయ్యే, తుమ్హే విహరథ. మా తమ్హే నానా విహరిత్థా"తి ఉయ్యోజేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా పఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – ధురనిక్ఖేపే... పే.....

దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జనపచ్చయా పాటిదేసనీయం కత్థ పఞ్ఞత్తన్తి? సావత్థియం పఞ్ఞత్తం. కం ఆరబ్భాతి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ. కిస్మిం వత్థుస్మిన్తి? ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జింసు, తస్మిం వత్థుస్మిం. ఏకా

పఞ్ఞత్తి, ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి...పే.... .

కత్థపఞ్ఞత్తివారో నిట్ఠితో పఠమో.

౨. కతాపత్తివారో

౧. పారాజికకణ్డం

౨౪౯. కాయసంసగ్గం సాదియనపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? కాయసంసగ్గం సాదియనపచ్చయా పఞ్చ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అవస్సుతా భిక్ఖునీ అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స అధక్ఖకం ఉబ్భజాణుమణ్డలం గహణం సాదియతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; భిక్ఖు కాయేన కాయం ఆమసతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; కాయేన కాయపటిబద్ధం ఆమసతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; కాయపటిబద్ధేన కాయపటిబద్ధం ఆమసతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అఙ్గులిపతోదకే పాచిత్తియం – కాయసంసగ్గం సాదియనపచ్చయా ఇమా పఞ్చ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

వజ్జప్పటిచ్ఛాదనపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? వజ్జప్పటిచ్ఛాదనపచ్చయా చతస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భిక్ఖునీ జానం పారాజికం ధమ్మం [ధమ్మం అజ్ఝాపన్నం (స్యా.)] పటిచ్ఛాదేతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; వేమతికా పటిచ్ఛాదేతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; భిక్ఖు సఙ్ఘాదిసేసం పటిచ్ఛాదేతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స; ఆచారవిపత్తిం పటిచ్ఛాదేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స – వజ్జప్పటిచ్ఛాదనపచ్చయా ఇమా చతస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా పఞ్చ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఉక్ఖిత్తానువత్తికా భిక్ఖునీ యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జతి, ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి పారాజికస్స; భేదకానువత్తికా భిక్ఖునీ యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; పాపికాయ దిట్ఠియా యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స – యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా ఇమా పఞ్చ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

అట్ఠమం వత్థుం పరిపూరణపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? అట్ఠమం వత్థుం పరిపూరణపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పురిసేన – "ఇత్థన్నామం ఓకాసం ఆగచ్ఛా"తి వుత్తా గచ్ఛతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; పురిసస్స హత్థపాసం ఓక్కన్తమత్తే ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; అట్ఠమం వత్థుం పరిపూరేతి, ఆపత్తి పారాజికస్స – అట్ఠమం వత్థుం పరిపూరణపచ్చయా ఇమా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

పారాజికా నిట్ఠితా.

౨. సఙ్ఘాదిసేసకణ్డాది

౨౫౦. ఉస్సయవాదికా భిక్ఖునీ అడ్డం కరణపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఏకస్స ఆరోచేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; దుతియస్స ఆరోచేతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; అడ్డపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

చోరిం వుట్ఠాపనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

ఏకా గామన్తరం గమనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. గచ్ఛతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; పఠమం పాదం పరిక్ఖేపం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; దుతియం పాదం అతిక్కామేతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

సమగ్గేన సఙ్ఘేన ఉక్ఖిత్తం భిక్ఖునిం ధమ్మేన వినయేన సత్థుసాసనేన అనపలోకేత్వా కారకసఙ్ఘం అనఞ్ఞాయ గణస్స ఛన్దం ఓసారణపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

అవస్సుతా భిక్ఖునీ అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స హత్థతో ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా సహత్థా పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. "ఖాదిస్సామి భుఞ్జిస్సామీ"తి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; ఉదకదన్తపోనం పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స.

"కిం తే, అయ్యే, ఏసో పురిసపుగ్గలో కరిస్సతి అవస్సుతో వా అనవస్సుతో వా, యతో త్వం అనవస్సుతా! ఇఙ్ఘ, అయ్యే, యం తే ఏసో పురిసపుగ్గలో దేతి ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా తం త్వం సహత్థా పటిగ్గహేత్వా ఖాద వా భుఞ్జ వా"తి, ఉయ్యోజనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. తస్సా వచనేన ఖాదిస్సామి భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; భోజనపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

కుపితా భిక్ఖునీ యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

కిస్మిఞ్చిదేవ అధికరణే పచ్చాకతా భిక్ఖునీ యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

సంసట్ఠా భిక్ఖునీ యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

"సంసట్ఠావ, అయ్యే, తుమ్హే విహరథ, మా తుమ్హే నానా విహరిత్థా"తి ఉయ్యోజేన్తీ యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స.

దస సఙ్ఘాదిసేసా నిట్ఠితా...పే....

(యథా హేట్ఠా తథా విత్థారేతబ్బా పచ్చయమేవ నానాకరణం)

దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జనపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జనపచ్చయా ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స – దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జనపచ్చయా ఇమా ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

కతాపత్తివారో నిట్ఠితో దుతియో.

౩. విపత్తివారో

౨౩౧. కాయసంసగ్గం సాదియనపచ్చయా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి? కాయసంసగ్గం సాదియనపచ్చయా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం, సియా ఆచారవిపత్తిం... పే.... దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జనపచ్చయా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి? దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జనపచ్చయా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ఏకం విపత్తిం భజన్తి – ఆచారవిపత్తిం.

విపత్తివారో నిట్ఠితో తతియో.

౪. సఙ్గహవారో

౨౩౨. కాయసంసగ్గం సాదియనపచ్చయా ఆపత్తియో సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? కాయసంసగ్గం సాదియనపచ్చయా ఆపత్తియో సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం పఞ్చహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన...పే.....

దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జనపచ్చయా ఆపత్తియో సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జనపచ్చయా ఆపత్తియో సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం ద్వీహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పాటిదేసనీయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన.

సఙ్గహవారో నిట్ఠితో చతుత్థో.

౫. సముట్ఠానవారో

౨౩౩. కాయసంసగ్గం సాదియనపచ్చయా ఆపత్తియో ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? కాయసంసగ్గం సాదియనపచ్చయా ఆపత్తియో ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో...పే.....

దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జనపచ్చయా ఆపత్తియో ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జనపచ్చయా ఆపత్తియో ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి – సియా కాయతో

సముట్ఠన్తి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠన్తి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి.

సముట్ఠానవారో నిట్ఠితో పఞ్చమో.

౬. అధికరణవారో

౨౨౪. కాయసంసగ్గం సాదియనపచ్చయా ఆపత్తియో చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? కాయసంసగ్గం సాదియనపచ్చయా ఆపత్తియో చతున్నం అధికరణానం, ఆపత్తాధికరణం...పే॰....

దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జనపచ్చయా ఆపత్తియో చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జనపచ్చయా ఆపత్తియో చతున్నం అధికరణానం – ఆపత్తాధికరణం.

అధికరణవారో నిట్ఠితో ఛట్ఠో.

౭. సమథవారో

౨౨౫. కాయసంసగ్గం సాదియనపచ్చయా ఆపత్తియో సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? కాయసంసగ్గం సాదియనపచ్చయా ఆపత్తియో సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ...పే॰....

దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జనపచ్చయా ఆపత్తియో సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జనపచ్చయా ఆపత్తియో సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

సమథవారో నిట్ఠితో సత్తమో.

౮. సముచ్చయవారో

౨౨౬. కాయసంసగ్గం సాదియనపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? కాయసంసగ్గం సాదియనపచ్చయా పఞ్చ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. అవస్సుతా భిక్ఖునీ అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స అధక్ఖకం ఉబ్భజాణుమణ్డలం గహణం సాదియతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; భిక్ఖు కాయేన కాయం ఆమసతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; కాయేన కాయపటిబద్ధం ఆమసతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స ; కాయపటిబద్ధేన కాయపటిబద్ధం ఆమసతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అఙ్గులిపతోదకే పాచిత్తియం – కాయసంసగ్గం సాదియనపచ్చయా ఇమా పఞ్చ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి? సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం,

సియా ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం పఞ్చహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో. చతున్నం అధికరణానం ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ...పే.....

దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జనపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జనపచ్చయా ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భుఞ్జిస్సామీతి పటిగ్గణ్హాతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స; అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స – దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జనపచ్చయా ఇమా ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి? సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం ? సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ఏకం విపత్తిం భజన్తి – ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం ద్వీహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పాటిదేసనీయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి – సియా కాయతో సముట్ఠన్తి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠన్తి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి న వాచతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి. చతున్నం అధికరణానం, ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చాతి.

సముచ్చయవారో నిట్ఠితో అట్ఠమో. [ఇమస్సానన్తరం పోరాణసీహళపోత్థకే ఏవమ్పి దిస్సతి –§"తేసముద్దానం –§కతివారో చ విపత్తివారో చ, సఙ్గహవారో చ సముట్ఠానవారో. అధికరణవారో చ సమథవారో చ, సముచ్చయవారో చ ఇమే సత్త వారా. ఆదితో పఞ్ఞత్తివారేన సహ అట్ఠవారాతి"ఇతి.]

అట్ఠ పచ్చయవారా నిట్ఠితా.

భిక్ఖునీవిభఙ్గే సోళస మహావారా నిట్ఠితా.

సముట్ఠానసీససఙ్ఖేపో

సముట్ఠానస్సుద్దానం

౨౩౮. అనిచ్చా సబ్బే సఙ్ఖారా, దుక్ఖానత్తా చ సఙ్ఖతా;
నిబ్బానఞ్చేవ పణ్ణత్తి, అనత్తా ఇతి నిచ్ఛయా.

బుద్ధచన్దే అనుప్పన్నే, బుద్ధాదిచ్చే అనుగ్గతే;
తేసం సభాగధమ్మానం, నామమత్తం న నాయతి.

దుక్కరం వివిధం కత్వా, పూరయిత్వాన పారమీ;
ఉప్పజ్జన్తి మహావీరా, చక్ఖుభూతా సబ్రహ్మకే.

తే దేసయన్తి సద్ధమ్మం, దుక్ఖహానిం సుఖావహం;
అఙ్గీరసో సక్యముని, సబ్బభూతానుకమ్పకో.

సబ్బసత్తుత్తమో సీహో, పిటకే తీణి దేసయి;
సుత్తన్తమభిధమ్మఞ్చ, వినయఞ్చ మహాగుణం.

ఏవం నీయతి సద్ధమ్మో, వినయో యది తిట్ఠతి;
ఉభతో చ విభఙ్గాని, ఖన్ధకా యా చ మాతికా.

మాలా సుత్తగుణేనేవ, పరివారేన గన్థితా;
తస్సేవ పరివారస్స, సముట్ఠానం నియతో కతం.

సమ్భేదం నిదానం చఞ్ఞం, సుత్తే దిస్సన్తి ఉపరి;
తస్మా సిక్ఖే పరివారం, ధమ్మకామో సుపేసలోతి.

తేరససముట్ఠానం

విభఙ్గే ద్వీసు పఞ్ఞత్తం, ఉద్దిసన్తి ఉపోసథే;
పవక్ఖామి సముట్ఠానం, యథాఞాయం సుణాథ మే.

పారాజికం యం పఠమం, దుతియఞ్చ తతో పరం;
సఞ్చరిత్తానుభాసనఞ్చ, అతిరేకఞ్చ చీవరం.

లోమాని పదసోధమ్మో, భూతం సంవిధానేన చ;

థేయ్యదేసనచోరీ చ, అననుఞ్ఞాతాయ తేరస.

తేరసేతే సముట్ఠాన నయా, విఞ్ఞూహి చిన్తితా.
ఏకేకస్మిం సముట్ఠానే, సదిసా ఇధ దిస్సరే.

౧. పఠమపారాజికసముట్ఠానం

౨౫౮మేథునం సుక్కసంసగ్గో, అనియతా పఠమికా;
పుబ్బూపపరిపాచితా, రహో భిక్ఖునియా సహ.

సభోజనే రహో ద్వే చ, అఙ్గులి ఉదకే హసం;
పహారే ఉగ్గిరే చేవ, తేపఞ్ఞాసా చ సేఖియా.

అధక్ఖగామావస్సుతా, తలమట్ఠఞ్చ సుద్ధికా;
వస్సంవుట్ఠా చ ఓవాదం, నానుబన్ధే పవత్తినిం.

ఛసత్తతి ఇమే సిక్ఖా, కాయమానసికా కతా;
సబ్బే ఏకసముట్ఠానా, పఠమం పారాజికం యథా.

పఠమపారాజికసముట్ఠానం నిట్ఠితం.

౨. దుతియపారాజికసముట్ఠానం

౨౫౯అదిన్నం విగ్గహుత్తరి, దుట్ఠుల్లా అత్తకామినం;
అమూలా అఞ్ఞభాగియా, అనియతా దుతియికా.

అచ్ఛిన్దే పరిణామనే, ముసా ఓమసపేసుణా;
దుట్ఠుల్లా పథవీఖణే, భూతం అఞ్ఞాయ ఉజ్ఝాపే.

నిక్కడ్ఢనం సిఞ్చనఞ్చ, ఆమిసహేతు భుత్తావీ;
ఏహి అనాదరి భింసా, అపనిధే చ జీవితం.

జానం సప్పాణకం కమ్మం, ఊనసంవాసనాసనా;
సహధమ్మికవిలేఖా, మోహో అమూలకేన చ.

కుక్కుచ్చం ధమ్మికం చీవరం, దత్వా [కుక్కుచ్చం ధమ్మికం చీవరం (సీ.), కుక్కుచ్చం ధమ్మికం దత్వా (స్యా.)]
పరిణామేయ్య పుగ్గలే;
కిం తే అకాలం అచ్ఛిన్దే, దుగ్గహీ నిరయేన చ.

గణం విభఙ్గం దుబ్బలం, కథినాఫాసుపస్సయం;
అక్కోసచణ్డీ మచ్ఛరీ, గబ్భినీ చ పాయన్తియా.

ద్వేవస్సం సిక్ఖా సఙ్ఘేన, తయో చేవ గిహీగతా;
కుమారిభూతా తిస్సో చ, ఊనద్వాదససమ్మతా.

అలం తావ సోకావాసం, ఛన్దా అనువస్సా చ ద్వే;
సిక్ఖాపదా సత్తతిమే, సముట్ఠానా తికా కతా.

కాయచిత్తేన న వాచా, వాచాచిత్తం న కాయికం;
తీహి ద్వారేహి జాయన్తి, పారాజికం దుతియం యథా.

దుతియపారాజికసముట్ఠానం నిట్ఠితం.

౩. సఞ్చరిత్తసముట్ఠానం

౨౬౦. సఞ్చరీ కుటి విహారో, ధోవనఞ్చ పటిగ్గహో;
విఞ్ఞత్తుత్తరి అభిహట్ఠుం, ఉభిన్నం దూతకేన చ.

కోసియా సుద్ధద్వేభాగా, ఛబ్బస్సాని నిసీదనం;
రిఞ్చన్తి రూపికా చేవ, ఉభో నానప్పకారకా.

ఊనబన్ధనవస్సికా, సుత్తం వికప్పనేన చ;
ద్వారదానసిబ్బాని [ద్వారదానసిబ్బినీ (సీ. స్యా.)] చ, పూవపచ్చయజోతి చ.

రతనం సూచి మఞ్చో చ, తూలం నిసీదనకణ్డు చ;
వస్సికా చ సుగతేన, విఞ్ఞత్తి అఞ్ఞం చేతాపనా.

ద్వే సఙ్ఘికా మహాజనికా, ద్వే పుగ్గలలహుకా గరు;
ద్వే విఘాసా సాటికా చ, సమణచీవరేన చ.

సమపఞ్ఞాసిమే ధమ్మా, ఛహి ఠానేహి జాయరే;
కాయతో న వాచాచిత్తా, వాచతో న కాయమనా.

కాయవాచా న చ చిత్తా [న చిత్తతో (సీ. స్యా.)], కాయచిత్తా న వాచికా [న వాచతో (సీ. స్యా.)];
వాచాచిత్తా న కాయేన, తీహి ద్వారేహి [తీహి ఠానేహి (స్యా.)] జాయరే.

ఛసముట్ఠానికా ఏతే, సఞ్చరిత్తేన సాదిసా.

సఞ్చరిత్తసముట్ఠానం నిట్ఠితం.

౪. సమనుభాసనాసముట్ఠానం

౨౬౧.భేదానువత్తదుబ్బచ , దూసదుట్ఠుల్లదిట్ఠి చ;
ఛన్దం ఉజ్జగ్ఘికా ద్వే చ, ద్వే చ సద్దా న బ్యాహరే.

ఛమా నీచాసనే ఠానం, పచ్ఛతో ఉప్పథేన చ;
వజ్జానువత్తిగహణా, ఓసారే పచ్చాచిక్ఖనా.

కిస్మిం సంసట్ఠా ద్వే వధి, విసిబ్బే దుక్ఖితాయ చ;
పున సంసట్ఠా న వూపసమే, ఆరామఞ్చ పవారణా.

అన్వద్ధం [అన్వద్ధమాసం (సీ. స్యా.)] సహ జీవినిం, ద్వే చీవరం అనుబన్ధనా;
సత్తతింస ఇమే ధమ్మా, కాయవాచాయ చిత్తతో.

సబ్బే ఏకసముట్ఠానా, సమనుభాసనా యథా.

సమనుభాసనాసముట్ఠానం నిట్ఠితం.

౫. కథినసముట్ఠానం

౨౬౨.ఉబ్భతం కథినం తీణి, పఠమం పత్తభేసజ్జం;
అచ్చేకం చాపి సాసఙ్కం, పక్కమన్తేన వా దువే.

ఉపస్సయం పరమ్పరా, అనతిరిత్తం నిమన్తనా;
వికప్పం రఞ్ఞో వికాలే, వోసాసారఞ్ఞకేన చ.

ఉస్సయాసన్నిచయఞ్చ, పురే పచ్ఛా వికాలే చ;
పఞ్చాహికా సఙ్కమనీ, ద్వేపి ఆవసథేన చ.

పసాఖే ఆసనే చేవ, తింస ఏకూనకా ఇమే;
కాయవాచా న చ చిత్తా [న చిత్తతో (స్యా.)], తీహి ద్వారేహి జాయరే.

ద్విసముట్ఠానికా సబ్బే, కథినేన సహాసమా.

కథినసముట్ఠానం నిట్ఠితం.

౬. ఏళకలోమసముట్ఠానం

౨౬౩.ఏళకలోమా ద్వే సేయ్యా, ఆహచ్చ పిణ్డభోజనం;
గణవికాలసన్నిధి, దన్తపోనేన చేలకా.

ఉయ్యుత్తం సేనం [ఉయ్యుత్తం వసే (స్యా॰)] ఉయ్యోధి, సురా ఓరేన న్హాయనా;
దుబ్బణ్ణే ద్వే దేసనికా, లసుణుపతిట్ఠే నచ్చనా.

న్హానమత్థరణం సేయ్యా, అన్తోరట్ఠే తథా బహి;
అన్తోవస్సం చిత్తాగారం, ఆసన్ది సుత్తకన్తనా.

వేయ్యావచ్చం సహత్థా చ, అభిక్ఖుకావాసేన చ;
ఛత్తం యానఞ్చ సఙ్ఘాణిం, అలఙ్కారం గన్ధవాసితం.

భిక్ఖునీ సిక్ఖమానా చ, సామణేరీ గిహినియా;
అసంకచ్చికా ఆపత్తి, చత్తారీసా చతుత్తరి.

కాయేన న వాచాచిత్తేన, కాయచిత్తేన న వాచతో;
ద్విసముట్ఠానికా సబ్బే, సమా ఏళకలోమికాతి.

ఏళకలోమసముట్ఠానం నిట్ఠితం.

౭. పదసోధమ్మసముట్ఠానం

౨౬౪ పదఞ్ఞత్ర అసమ్మతా, తథా అత్థఙ్గతేన చ;
తిరచ్ఛానవిజ్జా ద్వే వుత్తా, అనోకాసో [అనోకాసే (సీ॰ స్యా॰)] చ పుచ్ఛనా.

సత్త సిక్ఖాపదా ఏతే, వాచా న కాయచిత్తతో [కాయచిత్తకా (క॰)];
వాచాచిత్తేన జాయన్తి, న తు కాయేన జాయరే.

ద్విసముట్ఠానికా సబ్బే, పదసోధమ్మసదిసా.

పదసోధమ్మసముట్ఠానం నిట్ఠితం.

౮. అద్ధానసముట్ఠానం

౨౬౫ అద్ధాననావం పణీతం, మాతుగామేన సంహరే;
ధఞ్ఞం నిమన్తితా చేవ, అట్ఠ చ పాటిదేసనీ.

సిక్ఖా పన్నరస ఏతే, కాయా న వాచా న మనా;

కాయవాచాహి జాయన్తి, న తే చిత్తేన జాయరే.

కాయచిత్తేన జాయన్తి, న తే జాయన్తి వాచతో;
కాయవాచాహి చిత్తేన, సముట్ఠానా చతుబ్బిధా.

పఞ్ఞత్తా బుద్ధఞాణేన, అద్ధానేన సహ సమా [సమానయా (స్యా॰)].

అద్ధానసముట్ఠానం నిట్ఠితం.

౯. థేయ్యసత్థసముట్ఠానం

౨౬౬.థేయ్యసత్థం ఉపస్సుతి, సూపవిఞ్ఞాపనేన చ;
రత్తిఛన్నఞ్చ ఓకాసం, ఏతే బ్యూహేన సత్తమా.

కాయచిత్తేన జాయన్తి, న తే జాయన్తి వాచతో;
తీహి ద్వారేహి జాయన్తి, ద్విసముట్ఠానికా ఇమే.

థేయ్యసత్థసముట్ఠానా, దేసితాదిచ్చబన్ధునా.

థేయ్యసత్థసముట్ఠానం నిట్ఠితం.

౧౦. ధమ్మదేసనాసముట్ఠానం

౨౬౭.ఛత్తపాణిస్స సద్ధమ్మం, న దేసేన్తి తథాగతా;
ఏవమేవ [తథేవ (సీ॰ స్యా॰)] దణ్డపాణిస్స, సత్థఆవుధపాణినం.

పాదుకుపాహనా యానం, సేయ్యపల్లత్థికాయ చ;
వేఠితోగుణ్ఠితో చేవ, ఏకాదసమనూనకా.

వాచాచిత్తేన జాయన్తి, న తే జాయన్తి కాయతో;
సబ్బే ఏకసముట్ఠానా, సమకా ధమ్మదేసనే.

ధమ్మదేసనాసముట్ఠానం నిట్ఠితం.

౧౧. భూతారోచనసముట్ఠానం

౨౬౮.భూతం కాయేన జాయతి, న వాచా న చ చిత్తతో;
వాచతో చ సముట్ఠాతి, న కాయా న చ చిత్తతో.

కాయవాచాయ జాయతి, న తు జాయతి చిత్తతో;
భూతారోచనకా నామ, తీహి ఠానేహి జాయతి.

భూతారోచనసముట్ఠానం నిట్ఠితం.

౧౨. చోరివుట్ఠాపనసముట్ఠానం

౨౯౯.చోరీ వాచాయ చిత్తేన, న తం జాయతి కాయతో;
జాయతి తీహి ద్వారేహి, చోరివుట్ఠాపనం ఇదం;
అకతం ద్విసముట్ఠానం, ధమ్మరాజేన భాసితం [ఠపితం (స్యా.)].

చోరివుట్ఠాపనసముట్ఠానం నిట్ఠితం.

౧౩. అననుఞ్ఞాతసముట్ఠానం

౨౨౦.అననుఞ్ఞాతం వాచాయ, న కాయా న చ చిత్తతో;
జాయతి కాయవాచాయ, న తం జాయతి చిత్తతో.

జాయతి వాచాచిత్తేన, న తం జాయతి కాయతో;
జాయతి తీహి ద్వారేహి, అకతం చతుఠానికం.

అననుఞ్ఞాతసముట్ఠానం నిట్ఠితం.

సముట్ఠానఞ్హి సఙ్ఖేపం, దస తీణి సుదేసితం;
అసమ్మోహకరం ఠానం, నేత్తిధమ్మానులోమికం;
ధారయన్తో ఇమం విఞ్ఞూ, సముట్ఠానే న ముయ్హతీతి.

సముట్ఠానసీససఙ్ఖేపో నిట్ఠితో.

అన్తరపేయ్యాలం

కతిపుచ్ఛావారో

౨౭౧. కతి ఆపత్తియో? కతి ఆపత్తిక్ఖన్ధా? కతి వినీతవత్థూని? కతి అగారవా? కతి గారవా? కతి వినీతవత్థూని? కతి విపత్తియో? కతి ఆపత్తిసముట్ఠానా? కతి వివాదమూలాని? కతి అనువాదమూలాని? కతి సారణీయా ధమ్మా? కతి భేదకరవత్థూని? కతి అధికరణాని? కతి సమథా?

పఞ్చ ఆపత్తియో. పఞ్చ ఆపత్తిక్ఖన్ధా. పఞ్చ వినీతవత్థూని. సత్త ఆపత్తియో. సత్త ఆపత్తిక్ఖన్ధా. సత్త వినీతవత్థూని. ఛ అగారవా. ఛ గారవా. ఛ వినీతవత్థూని. చతస్సో విపత్తియో. ఛ ఆపత్తిసముట్ఠానా. ఛ వివాదమూలాని. ఛ అనువాదమూలాని. ఛ సారణీయా ధమ్మా. అట్ఠారస భేదకరవత్థూని. చత్తారి అధికరణాని. సత్త సమథా.

తత్థ కతమా పఞ్చ ఆపత్తియో? పారాజికాపత్తి, సఙ్ఘాదిసేసాపత్తి, పాచిత్తియాపత్తి, పాటిదేసనీయాపత్తి, దుక్కటాపత్తి – ఇమా పఞ్చ ఆపత్తియో.

తత్థ కతమే పఞ్చ ఆపత్తిక్ఖన్ధా? పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధో, సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధో, పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధో, పాటిదేసనీయాపత్తిక్ఖన్ధో, దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధో – ఇమే పఞ్చ ఆపత్తిక్ఖన్ధా.

తత్థ కతమాని పఞ్చ వినీతవత్థూని? పఞ్చహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి ఆరతి విరతి పటివిరతి వేరమణీ అకిరియా అకరణం అనజ్ఝాపత్తి వేలాఅనతిక్కమో సేతుఘాతో – ఇమాని పఞ్చ వినీతవత్థూని.

తత్థ కతమా సత్త ఆపత్తియో? పారాజికాపత్తి, సఙ్ఘాదిసేసాపత్తి, థుల్లచ్చయాపత్తి, పాచిత్తియాపత్తి, పాటిదేసనీయాపత్తి, దుక్కటాపత్తి, దుబ్భాసితాపత్తి – ఇమా సత్త ఆపత్తియో.

తత్థ కతమే సత్త ఆపత్తిక్ఖన్ధా? పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధో, సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధో, థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధో, పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధో, పాటిదేసనీయాపత్తిక్ఖన్ధో, దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధో, దుబ్భాసితాపత్తిక్ఖన్ధో – ఇమే సత్త ఆపత్తిక్ఖన్ధా.

తత్థ కతమాని సత్త వినీతవత్థూని? సత్తహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి ఆరతి విరతి పటివిరతి వేరమణీ అకిరియా అకరణం అనజ్ఝాపత్తి వేలాఅనతిక్కమో సేతుఘాతో – ఇమాని సత్త వినీతవత్థూని.

తత్థ కతమే ఛ అగారవా? బుద్ధే అగారవో, ధమ్మే అగారవో, సఙ్ఘే అగారవో, సిక్ఖాయ అగారవో, అప్పమాదే అగారవో, పటిసన్థారే అగారవో – ఇమే ఛ అగారవా.

తత్థ కతమే ఛ గారవా? బుద్ధే గారవో, ధమ్మే గారవో, సఙ్ఘే గారవో, సిక్ఖాయ గారవో, అప్పమాదే గారవో, పటిసన్థారే గారవో – ఇమే ఛ గారవా.

తత్థ కతమాని ఛ వినీతవత్థూని? ఛహి అగారవేహి ఆరతి విరతి పటివిరతి వేరమణీ అకిరియా అకరణం అనజ్ఝాపత్తి వేలాఅనతిక్కమో సేతుఘాతో – ఇమాని ఛ వినీతవత్థూని.

తత్థ కతమా చతస్సో విపత్తియో? సీలవిపత్తి, ఆచారవిపత్తి, దిట్ఠివిపత్తి, ఆజీవవిపత్తి – ఇమా చతస్సో విపత్తియో.

తత్థ కతమే ఛ ఆపత్తిసముట్ఠానా? అత్థాపత్తి కాయతో సముట్ఠాతి, న వాచతో న చిత్తతో; అత్థాపత్తి వాచతో సముట్ఠాతి, న కాయతో న చిత్తతో; అత్థాపత్తి కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠాతి, న చిత్తతో; అత్థాపత్తి కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; అత్థాపత్తి వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; అత్థాపత్తి కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి – ఇమే ఛ ఆపత్తిసముట్ఠానా.

౨౭౨. తత్థ [చూళవ. ౨౧౬; అ. ని. ౬.౩౬; మ. ని. ౩.౪౪; దీ. ని. ౩.౩౨౫] కతమాని ఛ వివాదమూలాని? ఇధ భిక్ఖు కోధనో హోతి ఉపనాహీ. యో సో భిక్ఖు కోధనో హోతి ఉపనాహీ సో సత్థరిపి అగారవో విహరతి అప్పతిస్సో, ధమ్మేపి అగారవో విహరతి అప్పతిస్సో, సఙ్ఘేపి అగారవో విహరతి అప్పతిస్సో, సిక్ఖాయపి న పరిపూరకారీ హోతి. యో సో భిక్ఖు సత్థరి అగారవో విహరతి అప్పతిస్సో, ధమ్మే...పే.... సఙ్ఘే...పే.... సిక్ఖాయ న పరిపూరకారీ, సో సఙ్ఘే వివాదం జనేతి. యో హోతి వివాదో బహుజనాహితాయ బహుజనాసుఖాయ బహునో జనస్స అనత్థాయ అహితాయ దుక్ఖాయ దేవమనుస్సానం. ఏవరూపం చే తుమ్హే వివాదమూలం అజ్ఝత్తం వా బహిద్ధా వా సమనుపస్సేయ్యాథ తత్ర తుమ్హే తస్సేవ పాపకస్స వివాదమూలస్స పహానాయ వాయమేయ్యాథ. ఏవరూపం చే తుమ్హే వివాదమూలం అజ్ఝత్తం వా బహిద్ధా వా న సమనుపస్సేయ్యాథ తత్ర తుమ్హే తస్సేవ పాపకస్స వివాదమూలస్స ఆయతిం అనవస్సవాయ పటిపజ్జేయ్యాథ. ఏవమేతస్స పాపకస్స వివాదమూలస్స పహానం హోతి. ఏవమేతస్స పాపకస్స వివాదమూలస్స ఆయతిం అనవస్సవో హోతి.

[చూళవ. ౨౧౬] పున చపరం భిక్ఖు మక్ఖీ హోతి పళాసీ...పే.... ఇస్సుకీ హోతి మచ్ఛరీ, సఠో హోతి మాయావీ, పాపిచ్ఛో హోతి మిచ్ఛాదిట్ఠి, సన్దిట్ఠిపరామాసీ హోతి ఆధానగ్గాహీ దుప్పటినిస్సగ్గీ. యో సో భిక్ఖు సన్దిట్ఠిపరామాసీ హోతి ఆధానగ్గాహీ దుప్పటినిస్సగ్గీ సో సత్థరిపి అగారవో విహరతి అప్పతిస్సో, ధమ్మేపి అగారవో విహరతి అప్పతిస్సో, సఙ్ఘేపి అగారవో విహరతి అప్పతిస్సో, సిక్ఖాయపి న పరిపూరకారీ హోతి. యో సో భిక్ఖు సత్థరి అగారవో విహరతి అప్పతిస్సో ధమ్మే...పే.... సఙ్ఘే...పే.... సిక్ఖాయ న పరిపూరకారీ, సో సఙ్ఘే వివాదం జనేతి. యో సో హోతి వివాదో బహుజనాహితాయ బహుజనాసుఖాయ బహునో జనస్స అనత్థాయ అహితాయ దుక్ఖాయ దేవమనుస్సానం. ఏవరూపం చే తుమ్హే వివాదమూలం అజ్ఝత్తం వా బహిద్ధా వా సమనుపస్సేయ్యాథ తత్ర తుమ్హే తస్సేవ పాపకస్స వివాదమూలస్స పహానాయ వాయమేయ్యాథ. ఏవరూపం చే తుమ్హే వివాదమూలం అజ్ఝత్తం వా బహిద్ధా వా న సమనుపస్సేయ్యాథ తత్ర తుమ్హే తస్సేవ పాపకస్స వివాదమూలస్స ఆయతిం అనవస్సవాయ పటిపజ్జేయ్యాథ. ఏవమేతస్స పాపకస్స వివాదమూలస్స పహానం హోతి. ఏవమేతస్స పాపకస్స వివాదమూలస్స ఆయతిం అనవస్సవో హోతి. ఇమాని ఛ వివాదమూలాని.

౨౭౩. [చూళవ. ౨౧౭] తత్థ కతమాని ఛ అనువాదమూలాని? ఇధ భిక్ఖు కోధనో హోతి ఉపనాహీ. యో సో భిక్ఖు కోధనో హోతి ఉపనాహీ సో సత్థరిపి అగారవో విహరతి అప్పతిస్సో, ధమ్మేపి అగారవో విహరతి అప్పతిస్సో, సఙ్ఘేపి అగారవో విహరతి అప్పతిస్సో, సిక్ఖాయపి న పరిపూరకారీ హోతి. యో సో భిక్ఖు సత్థరి అగారవో విహరతి అప్పతిస్సో ధమ్మే...పే....

సఙ్ఘే ...పే.... సిక్ఖాయ న పరిపూరకారీ సో సఙ్ఘే అనువాదం జనేతి. యో హోతి అనువాదో బహుజనాహితాయ బహుజనాసుఖాయ బహునో జనస్స అనత్థాయ అహితాయ దుక్ఖాయ దేవమనుస్సానం. ఏవరూపం చే తుమ్హే అనువాదమూలం అజ్ఝత్తం వా బహిద్ధా వా సమనుపస్సేయ్యాథ తత్ర తుమ్హే తస్సేవ పాపకస్స అనువాదమూలస్స పహానాయ వాయమేయ్యాథ. ఏవరూపం చే తుమ్హే అనువాదమూలం అజ్ఝత్తం వా బహిద్ధా వా న సమనుపస్సేయ్యాథ తత్ర తుమ్హే తస్సేవ పాపకస్స అనువాదమూలస్స ఆయతిం అనవస్సవాయ పటిపజ్జేయ్యాథ. ఏవమేతస్స పాపకస్స అనువాదమూలస్స పహానం హోతి. ఏవమేతస్స పాపకస్స అనువాదమూలస్స ఆయతిం అనవస్సవో హోతి.

పున చపరం భిక్ఖు మక్ఖీ హోతి పలాసీ...పే.... ఇస్సుకీ హోతి మచ్ఛరీ, సఠో హోతి మాయావీ, పాపిచ్ఛో హోతి మిచ్ఛాదిట్ఠి, సన్దిట్ఠిపరామాసీ హోతి ఆధానగ్గాహీ దుప్పటినిస్సగ్గీ. యో సో భిక్ఖు సన్దిట్ఠిపరామాసీ హోతి ఆధానగ్గాహీ దుప్పటినిస్సగ్గీ సో సత్థరిపి అగారవో విహరతి అప్పతిస్సో, ధమ్మేపి అగారవో విహరతి అప్పతిస్సో, సఙ్ఘేపి అగారవో విహరతి అప్పతిస్సో, సిక్ఖాయపి న పరిపూరకారీ హోతి. యో భిక్ఖు సత్థరి అగారవో విహరతి అప్పతిస్సో ధమ్మే...పే.... సఙ్ఘే...పే.... సిక్ఖాయ న పరిపూరకారీ సో సఙ్ఘే అనువాదం జనేతి. యోఏ హోతి అనువాదో బహుజనాహితాయ బహుజనాసుఖాయ బహునో జనస్స అనత్థాయ అహితాయ దుక్ఖాయ దేవమనుస్సానం. ఏవరూపం చే తుమ్హే అనువాదమూలం అజ్ఝత్తం వా బహిద్ధా వా సమనుపస్సేయ్యాథ తత్ర తుమ్హే తస్సేవ పాపకస్స అనువాదమూలస్స పహానాయ వాయమేయ్యాథ. ఏవరూపం చే తుమ్హే అనువాదమూలం అజ్ఝత్తం వా బహిద్ధా వా న సమనుపస్సేయ్యాథ తత్ర తుమ్హే తస్సేవ పాపకస్స అనువాదమూలస్స ఆయతిం అనవస్సవాయ పటిపజ్జేయ్యాథ. ఏవమేతస్స పాపకస్స అనువాదమూలస్స పహానం హోతి. ఏవమేతస్స పాపకస్స అనువాదమూలస్స ఆయతిం అనవస్సవో హోతి. ఇమాని ఛ అనువాదమూలాని.

౩౨౪. [దీ॰ ని॰ ౩.౩౨౪; అ॰ ని॰ ౬.౧౧] తత్థ కతమే ఛ సారణీయా ధమ్మా? ఇధ భిక్ఖునో మేత్తం కాయకమ్మం పచ్చుపట్ఠితం హోతి సబ్రహ్మచారీసు ఆవి చేవ రహో చ. అయమ్పి ధమ్మో సారణీయో పియకరణో గరుకరణో సఙ్గహాయ అవివాదాయ సామగ్గియా ఏకీభావాయ సంవత్తతి.

పున చపరం భిక్ఖునో మేత్తం వచీకమ్మం పచ్చుపట్ఠితం హోతి సబ్రహ్మచారీసు ఆవి చేవ రహో చ. అయమ్పి ధమ్మో సారణీయో పియకరణో గరుకరణో సఙ్గహాయ అవివాదాయ సామగ్గియా ఏకీభావాయ సంవత్తతి.

పున చపరం భిక్ఖునో మేత్తం మనోకమ్మం పచ్చుపట్ఠితం హోతి సబ్రహ్మచారీసు ఆవి చేవ రహో చ. అయమ్పి ధమ్మో సారణీయో పియకరణో గరుకరణో సఙ్గహాయ అవివాదాయ సామగ్గియా ఏకీభావాయ సంవత్తతి.

పున చపరం భిక్ఖు యే తే లాభా ధమ్మికా ధమ్మలద్ధా అన్తమసో పత్తపరియాపన్నమత్తమ్పి తథారూపేహి లాభేహి అప్పటివిభత్తభోగీ హోతి సీలవన్తేహి సబ్రహ్మచారీహి సాధారణభోగీ. అయమ్పి ధమ్మో సారణీయో పియకరణో గరుకరణో సఙ్గహాయ అవివాదాయ సామగ్గియా ఏకీభావాయ సంవత్తతి.

పున చపరం భిక్ఖు యాని తాని సీలాని అఖణ్డాని అచ్ఛిద్దాని అసబలాని అకమ్మాసాని భుజిస్సాని విఞ్ఞుపసత్థాని అపరామట్ఠాని సమాధిసంవత్తనికాని , తథారూపేసు సీలేసు సీలసామఞ్ఞగతో విహరతి సబ్రహ్మచారీహి ఆవి చేవ రహో చ. అయమ్పి ధమ్మో సారణీయో పియకరణో గరుకరణో సఙ్గహాయ అవివాదాయ సామగ్గియా ఏకీభావాయ సంవత్తతి.

పున చపరం భిక్ఖు యాయం దిట్ఠి అరియా నియ్యానికా నియ్యాతి తక్కరస్స సమ్మా దుక్ఖక్ఖయాయ తథారూపాయ దిట్ఠియా దిట్ఠిసామఞ్ఞగతో విహరతి సబ్రహ్మచారీహి ఆవి చేవ రహో చ. అయమ్పి ధమ్మో సారణీయో పియకరణో గరుకరణో సఙ్గహాయ అవివాదాయ సామగ్గియా ఏకీభావాయ సంవత్తతి. ఇమే ఛ సారణీయా ధమ్మా.

౨౭౫. తత్థ కతమాని అట్ఠారస భేదకరవత్థూని? ఇధ భిక్ఖు అధమ్మం "ధమ్మో"తి దీపేతి, ధమ్మం "అధమ్మో"తి దీపేతి, అవినయం "వినయో"తి దీపేతి, వినయం "అవినయో"తి దీపేతి, అభాసితం అలపితం తథాగతేన "భాసితం లపితం తథాగతేనా"తి దీపేతి, భాసితం లపితం తథాగతేన "అభాసితం అలపితం తథాగతేనా"తి దీపేతి, అనాచిణ్ణం తథాగతేన "ఆచిణ్ణం తథాగతేనా"తి దీపేతి, ఆచిణ్ణం తథాగతేన "అనాచిణ్ణం తథాగతేనా"తి దీపేతి, అపఞ్ఞత్తం తథాగతేన "పఞ్ఞత్తం తథాగతేనా"తి దీపేతి, పఞ్ఞత్తం తథాగతేన "అపఞ్ఞత్తం తథాగతేనా"తి దీపేతి, ఆపత్తిం "అనాపత్తీ"తి దీపేతి, అనాపత్తిం "ఆపత్తీ"తి దీపేతి, లహుకం ఆపత్తిం "గరుకా ఆపత్తీ"తి దీపేతి, గరుకం ఆపత్తిం "లహుకా ఆపత్తీ"తి దీపేతి, సావసేసం ఆపత్తిం "అనవసేసా ఆపత్తీ"తి దీపేతి, అనవసేసం ఆపత్తిం "సావసేసా ఆపత్తీ"తి దీపేతి, దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం "అదుట్ఠుల్లా ఆపత్తీ"తి దీపేతి, అదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం "దుట్ఠుల్లా ఆపత్తీ"తి దీపేతి. ఇమాని అట్ఠారస భేదకరవత్థూని.

[చూళవ॰ ౨౧౫; పరి॰ ౩౪౦] తత్థ కతమాని చత్తారి అధికరణాని? వివాదాధికరణం, అనువాదాధికరణం, ఆపత్తాధికరణం, కిచ్చాధికరణం – ఇమాని చత్తారి అధికరణాని.

తత్థ కతమే సత్త సమథా? సమ్ముఖావినయో, సతివినయో, అమూళ్హవినయో, పటిఞ్ఞాతకరణం, యేభుయ్యసికా, తస్సపాపియసికా, తిణవత్థారకో – ఇమే సత్త సమథా.

కతిపుచ్ఛావారో నిట్ఠితో.

తస్సుద్దానం –

ఆపత్తి ఆపత్తిక్ఖన్ధా, వినీతా సత్తధా పున;
వినీతాగారవా చేవ, గారవా మూలమేవ చ.

పున వినీతా విపత్తి, సముట్ఠానా వివాదనా;
అనువాదా సారణీయం, భేదాధికరణేన చ.

సత్తేవ సమథా వుత్తా, పదా సత్తరసా ఇమేతి.

౧. ఛఆపత్తిసముట్ఠానవారో

౨౭౬. పఠమేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన పారాజికం ఆపజ్జేయ్యాతి? న హీతి వత్తబ్బం. సఙ్ఘాదిసేసం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. థుల్లచ్చయం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. పాచిత్తియం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. పాటిదేసనీయం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. దుక్కటం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. దుబ్భాసితం ఆపజ్జేయ్యాతి? న హీతి వత్తబ్బం.

దుతియేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన పారాజికం ఆపజ్జేయ్యాతి? న హీతి వత్తబ్బం. సఙ్ఘాదిసేసం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. థుల్లచ్చయం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. పాచిత్తియం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. పాటిదేసనీయం ఆపజ్జేయ్యాతి? న హీతి వత్తబ్బం. దుక్కటం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. దుబ్భాసితం ఆపజ్జేయ్యాతి? న హీతి వత్తబ్బం.

తతియేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన పారాజికం ఆపజ్జేయ్యాతి? న హీతి వత్తబ్బం. సఙ్ఘాదిసేసం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. థుల్లచ్చయం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. పాచిత్తియం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. పాటిదేసనీయం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. దుక్కటం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. దుబ్భాసితం ఆపజ్జేయ్యాతి? న హీతి వత్తబ్బం.

చతుత్థే ఆపత్తిసముట్ఠానేన పారాజికం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. సఙ్ఘాదిసేసం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. థుల్లచ్చయం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. పాచిత్తియం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. పాటిదేసనీయం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. దుక్కటం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. దుబ్భాసితం ఆపజ్జేయ్యాతి? న హీతి వత్తబ్బం.

పఞ్చమేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన పారాజికం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. సఙ్ఘాదిసేసం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. థుల్లచ్చయం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. పాచిత్తియం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. పాటిదేసనీయం ఆపజ్జేయ్యాతి? న హీతి వత్తబ్బం. దుక్కటం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. దుబ్భాసితం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం.

ఛట్ఠేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన పారాజికం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. సఙ్ఘాదిసేసం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. థుల్లచ్చయం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. పాచిత్తియం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. పాటిదేసనీయం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. దుక్కటం ఆపజ్జేయ్యాతి? సియాతి వత్తబ్బం. దుబ్భాసితం ఆపజ్జేయ్యాతి? న హీతి వత్తబ్బం.

ఛఆపత్తిసముట్ఠానవారో నిట్ఠితో పఠమో.

౨. కతాపత్తివారో

౨౭౭. పఠమేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? పఠమేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన పఞ్చ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భిక్ఖు కప్పియసఞ్ఞీ సఞ్ఞాచికాయ కుటిం కరోతి అదేసితవత్థుకం పమాణాతిక్కన్తం సారమ్భం అపరిక్కమనం, పయోగే దుక్కటం; ఏకం పిణ్డం అనాగతే ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; తస్మిం పిణ్డే ఆగతే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; భిక్ఖు కప్పియసఞ్ఞీ వికాలే భోజనం భుఞ్జతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స; భిక్ఖు కప్పియసఞ్ఞీ అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా అన్తరఘరం పవిట్ఠాయ హత్థతో ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా సహత్థా పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జతి, ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స – పఠమేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన ఇమా పఞ్చ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి? సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం, సియా ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం పఞ్చహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాటిదేసనీయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – కాయతో సముట్ఠన్తి, న వాచతో న చిత్తతో. చతున్నం అధికరణానం ఆపత్తాధికరణం . సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

౨౭౮. దుతియేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? దుతియేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన చతస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – భిక్ఖు కప్పియసఞ్ఞీ సమాదిసతి – “కుటిం మే కరోథా”తి. తస్స కుటిం కరోన్తి అదేసితవత్థుకం పమాణాతిక్కన్తం సారమ్భం అపరిక్కమనం. పయోగే దుక్కటం; ఏకం పిణ్డం అనాగతే ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; తస్మిం పిణ్డే ఆగతే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స. భిక్ఖు కప్పియసఞ్ఞీ అనుపసమ్పన్నం పదసో ధమ్మం వాచేతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స – దుతియేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన ఇమా చతస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి…పే… సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం, సియా ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం చతూహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – వాచతో సముట్ఠన్తి, న కాయతో న చిత్తతో. చతున్నం అధికరణానం, ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

౨౭౯. తతియేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? తతియేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన పఞ్చ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భిక్ఖు కప్పియసఞ్ఞీ సంవిదహిత్వా కుటిం కరోతి అదేసితవత్థుకం పమాణాతిక్కన్తం సారమ్భం అపరిక్కమనం. పయోగే దుక్కటం; ఏకం పిణ్డం అనాగతే ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; తస్మిం పిణ్డే ఆగతే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స. భిక్ఖు కప్పియసఞ్ఞీ పణీతభోజనాని అత్తనో అత్థాయ విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స. భిక్ఖు కప్పియసఞ్ఞీ భిక్ఖునియా వోసాసన్తియా న నివారేత్వా భుఞ్జతి, ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స – తతియేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన ఇమా పఞ్చ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి…పే… సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం, సియా ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం పఞ్చహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాటిదేసనీయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠన్తి, న చిత్తతో. చతున్నం అధికరణానం, ఆపత్తాధికరణం . సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

౨౮౦. చతుత్థేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? చతుత్థేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన ఛ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – భిక్ఖు మేథునం ధమ్మం పటిసేవతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; భిక్ఖు అకప్పియసఞ్ఞీ సఞ్ఞాచికాయ కుటిం కరోతి అదేసితవత్థుకం పమాణాతిక్కన్తం సారమ్భం అపరిక్కమనం, పయోగే దుక్కటం; ఏకం పిణ్డం అనాగతే ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; తస్మిం పిణ్డే ఆగతే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స. భిక్ఖు అకప్పియసఞ్ఞీ వికాలే భోజనం భుఞ్జతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స. భిక్ఖు అకప్పియసఞ్ఞీ అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా అన్తరఘరం పవిట్ఠాయ హత్థతో ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా సహత్థా పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జతి, ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స. చతుత్థేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన ఇమా ఛ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి...పే.... సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం , సియా ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం ఛహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాటిదేసనీయాపత్తిక్ఖన్ధేన , సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో. చతున్నం అధికరణానం, ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

౨౮౧. పఞ్చమేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? పఞ్చమేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన ఛ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భిక్ఖు పాపిచ్ఛో ఇచ్ఛాపకతో అసన్తం అభూతం ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం ఉల్లపతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; భిక్ఖు అకప్పియసఞ్ఞీ సమాదిసతి – "కుటిం మే కరోథా"తి. తస్స కుటిం కరోన్తి అదేసితవత్థుకం పమాణాతిక్కన్తం సారమ్భం అపరిక్కమనం. పయోగే దుక్కటం; ఏకం పిణ్డం అనాగతే ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; తస్మిం పిణ్డే ఆగతే ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స. భిక్ఖు అకప్పియసఞ్ఞీ అనుపసమ్పన్నం పదసో ధమ్మం వాచేతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స. న ఖుంసేతుకామో న వమ్భేతుకామో న మఙ్కుకత్తుకామో దవకమ్యతా హీనేన హీనం వదేతి, ఆపత్తి దుబ్భాసితస్స – పఞ్చమేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన ఇమా ఛ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి...పే.... సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం, సియా ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం ఛహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుబ్భాసితాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న కాయతో. చతున్నం అధికరణానం, ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

౨౮౨. ఛట్ఠేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? ఛట్ఠేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన ఛ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – భిక్ఖు సంవిదహిత్వా భణ్డం అవహరతి, ఆపత్తి పారాజికస్స ; భిక్ఖు అకప్పియసఞ్ఞీ సంవిదహిత్వా కుటిం కరోతి అదేసితవత్థుకం పమాణాతిక్కన్తం సారమ్భం అపరిక్కమనం, పయోగే దుక్కటం; ఏకం పిణ్డం అనాగతే ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; తస్మిం పిణ్డే ఆగతే, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స. భిక్ఖు అకప్పియసఞ్ఞీ పణీతభోజనాని అత్తనో అత్థాయ విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జతి, ఆపత్తి

పాచిత్తియస్స. భిక్ఖు అకప్పియసఞ్ఞీ భిక్ఖునియా వోసాసన్తియా న నివారేత్వా భుఞ్జతి, ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స – ఛట్ఠేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన ఇమా ఛ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి? సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా ? ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి ఆపత్తిసముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం, సియా ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం ఛహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాటిదేసనీయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి. చతున్నం అధికరణానం, ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చాతి.

ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం

కతాపత్తివారో నిట్ఠితో దుతియో.

౩. ఆపత్తిసముట్ఠానగాథా

౨౮౩.సముట్ఠానా కాయికా అనన్తదస్సినా;
అక్ఖాతా లోకహితేన వివేకదస్సినా;
ఆపత్తియో తేన సముట్ఠితా కతి;
పుచ్ఛామి తం బ్రూహి విభఙ్గకోవిద.

సముట్ఠానా కాయికా అనన్తదస్సినా;
అక్ఖాతా లోకహితేన వివేకదస్సినా;
ఆపత్తియో తేన సముట్ఠితా పఞ్చ;
ఏతం తే అక్ఖామి విభఙ్గకోవిద.

సముట్ఠానా వాచసికా అనన్తదస్సినా;
అక్ఖాతా లోకహితేన వివేకదస్సినా;
ఆపత్తియో తేన సముట్ఠితా కతి;
పుచ్ఛామి తం బ్రూహి విభఙ్గకోవిద.

సముట్ఠానా వాచసికా అనన్తదస్సినా;
అక్ఖాతా లోకహితేన వివేకదస్సినా;
ఆపత్తియో తేన సముట్ఠితా చతస్సో;

ఏతం తే అక్ఖామి విభఙ్గకోవిద.

సముట్ఠానా కాయికా వాచసికా అనన్తదస్సినా;
అక్ఖాతా లోకహితేన వివేకదస్సినా;
ఆపత్తియో తేన సముట్ఠితా కతి;
పుచ్ఛామి తం బ్రూహి విభఙ్గకోవిద.

సముట్ఠానా కాయికా వాచసికా అనన్తదస్సినా;
అక్ఖాతా లోకహితేన వివేకదస్సినా;
ఆపత్తియో తేన సముట్ఠితా పఞ్చ;
ఏతం తే అక్ఖామి విభఙ్గకోవిద.

సముట్ఠానా కాయికా మానసికా అనన్తదస్సినా;
అక్ఖాతా లోకహితేన వివేకదస్సినా;
ఆపత్తియో తేన సముట్ఠితా కతి;
పుచ్ఛామి తం బ్రూహి విభఙ్గకోవిద.

సముట్ఠానా కాయికా మానసికా అనన్తదస్సినా;
అక్ఖాతా లోకహితేన వివేకదస్సినా;
ఆపత్తియో తేన సముట్ఠితా ఛ;
ఏతం తే అక్ఖామి విభఙ్గకోవిద.

సముట్ఠానా వాచసికా మానసికా అనన్తదస్సినా;
అక్ఖాతా లోకహితేన వివేకదస్సినా;
ఆపత్తియో తేన సముట్ఠితా కతి;
పుచ్ఛామి తం బ్రూహి విభఙ్గకోవిద.

సముట్ఠానా వాచసికా మానసికా అనన్తదస్సినా;
అక్ఖాతా లోకహితేన వివేకదస్సినా;
ఆపత్తియో తేన సముట్ఠితా ఛ;
ఏతం తే అక్ఖామి విభఙ్గకోవిద.

సముట్ఠానా కాయికా వాచసికా మానసికా అనన్తదస్సినా;
అక్ఖాతా లోకహితేన వివేకదస్సినా;
ఆపత్తియో తేన సముట్ఠితా కతి;
పుచ్ఛామి తం బ్రూహి విభఙ్గకోవిద.

సముట్ఠానా కాయికా వాచసికా మానసికా అనన్తదస్సినా;

అక్ఖాతా లోకహితేన వివేకదస్సినా;

ఆపత్తియో తేన సముట్ఠితా ఛ;

ఏతం తే అక్ఖామి విభఙ్గకోవిదాతి.

ఆపత్తిసముట్ఠానగాథా నిట్ఠితా తతియా.

౪. విపత్తిపచ్చయవారో

౨౮౪. సీలవిపత్తిపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? సీలవిపత్తిపచ్చయా చతస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – భిక్ఖునీ జానం పారాజికం ధమ్మం పటిచ్ఛాదేతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; వేమతికా పటిచ్ఛాదేతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; భిక్ఖు సఙ్ఘాదిసేసం పటిచ్ఛాదేతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స; అత్తనో దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం పటిచ్ఛాదేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స – సీలవిపత్తిపచ్చయా ఇమా చతస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి...పే.... సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం, సియా ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం చతూహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి. చతున్నం అధికరణానం, ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

౨౮౫. ఆచారవిపత్తిపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? ఆచారవిపత్తిపచ్చయా ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. ఆచారవిపత్తిం పటిచ్ఛాదేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స – ఆచారవిపత్తిపచ్చయా ఇమం ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి.

సా ఆపత్తి చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజతి ...పే.... సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మతి? సా ఆపత్తి చతున్నం విపత్తీనం ఏకం విపత్తిం భజతి – ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం ఏకేన ఆపత్తిక్ఖన్ధేన సఙ్గహితా – దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి. చతున్నం అధికరణానం ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మతి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

౨౮౬. దిట్ఠివిపత్తిపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? దిట్ఠివిపత్తిపచ్చయా ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. పాపికాయ దిట్ఠియా యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జతి, ఞత్తియా దుక్కటం [ఞత్తియా దుక్కటం, ద్వీహి కమ్మవాచాహి దుక్కటా (స్యా. క.)]; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి పాచిత్తియస్స – దిట్ఠివిపత్తిపచ్చయా ఇమా ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి...పే.... సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ఏకం విపత్తిం భజన్తి – ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం ద్వీహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన , సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి. చతున్నం అధికరణానం, ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

౨౮౪. ఆజీవవిపత్తిపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? ఆజీవవిపత్తిపచ్చయా ఛ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – ఆజీవహేతు ఆజీవకారణా పాపిచ్ఛో ఇచ్ఛాపకతో అసన్తం అభూతం ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం ఉల్లపతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; ఆజీవహేతు ఆజీవకారణా సఞ్చరిత్తం సమాపజ్జతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; ఆజీవహేతు ఆజీవకారణా “యో తే విహారే వసతి, సో భిక్ఖు అరహా”తి భణతి, పటివిజానన్తస్స ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; ఆజీవహేతు ఆజీవకారణా భిక్ఖు పణీతభోజనాని అత్తనో అత్థాయ విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స; ఆజీవహేతు ఆజీవకారణా భిక్ఖునీ పణీతభోజనాని అత్తనో అత్థాయ విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జతి, ఆపత్తి పాటిదేసనీయస్స; ఆజీవహేతు ఆజీవకారణా సూపం వా ఓదనం వా అగిలానో అత్తనో అత్థాయ విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స – ఆజీవవిపత్తిపచ్చయా ఇమా ఛ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి...పే.... సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి. తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం, సియా ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం ఛహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాటిదేసనీయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి – సియా కాయతో సముట్ఠన్తి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా వాచతో సముట్ఠన్తి, న కాయతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠన్తి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి. చతున్నం అధికరణానం, ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

విపత్తిపచ్చయవారో నిట్ఠితో చతుత్థో.

౫. అధికరణపచ్చయవారో

౨౮౫. వివాదాధికరణపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? వివాదాధికరణపచ్చయా ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి – ఉపసమ్పన్నం ఓమసతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స; అనుపసమ్పన్నం ఓమసతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స – వివాదాధికరణపచ్చయా ఇమా ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి...పే.... సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ఏకం విపత్తిం భజన్తి – ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం ద్వీహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి

సఙ్గహితా – సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి. చతున్నం అధికరణానం, ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

౨౮౯. అనువాదాధికరణపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? అనువాదాధికరణపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భిక్ఖుం అమూలకేన పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; అమూలకేన సఙ్ఘాదిసేసేన అనుద్ధంసేతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స; అమూలికాయ ఆచారవిపత్తియా అనుద్ధంసేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స – అనువాదాధికరణపచ్చయా ఇమా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి…పే.… సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం, సియా ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం తీహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన . ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి. చతున్నం అధికరణానం, ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

౨౯౦. ఆపత్తాధికరణపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? ఆపత్తాధికరణపచ్చయా చతస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భిక్ఖునీ జానం పారాజికం ధమ్మం పటిచ్ఛాదేతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; వేమతికా పటిచ్ఛాదేతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; భిక్ఖు సఙ్ఘాదిసేసం పటిచ్ఛాదేతి; ఆపత్తి పాచిత్తియస్స; ఆచారవిపత్తిం పటిచ్ఛాదేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స – ఆపత్తాధికరణపచ్చయా ఇమా చతస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి…పే.… సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం, సియా ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం చతూహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి. చతున్నం అధికరణానం, ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

౨౯౧. కిచ్చాధికరణపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? కిచ్చాధికరణపచ్చయా పఞ్చ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఉక్ఖిత్తానువత్తికా భిక్ఖునీ యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జతి, ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి పారాజికస్స. భేదకానువత్తకా భిక్ఖూ యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; పాపికాయ దిట్ఠియా యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స – కిచ్చాధికరణపచ్చయా ఇమా పఞ్చ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి...పే.... సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం, సియా ఆచారవిపత్తిం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం పఞ్చహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి . చతున్నం అధికరణానం, ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం సమథానం తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

ఠపేత్వా సత్త ఆపత్తియో సత్త ఆపత్తిక్ఖన్ధే, అవసేసా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి? సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? సత్తన్నం సమథానం కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? ఠపేత్వా సత్త ఆపత్తియో సత్త ఆపత్తిక్ఖన్ధే అవసేసా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం న కతమం విపత్తిం భజన్తి? సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం న కతమేన ఆపత్తిక్ఖన్ధేన సఙ్గహితా. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం న కతమేన ఆపత్తిసముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి. చతున్నం అధికరణానం న కతమం అధికరణం. సత్తన్నం సమథానం న కతమేన సమథేన సమ్మన్తి. తం కిస్స హేతు? ఠపేత్వా సత్త ఆపత్తియో సత్త ఆపత్తిక్ఖన్ధే, నత్థఞ్ఞా ఆపత్తియోతి.

అధికరణపచ్చయవారో నిట్ఠితో పఞ్చమో.

అన్తరపేయ్యాలం [అనన్తరపేయ్యాలం (సీ. స్యా.)] నిట్ఠితం.

తస్సుద్దానం –

కతిపుచ్ఛా సముట్ఠానా, కతాపత్తి తథేవ చ;
సముట్ఠానా విపత్తి చ, తథాధికరణేన చాతి.

సమథభేదో

౬. అధికరణపరియాయవారో

౨౯౨. వివాదాధికరణస్స – కిం పుబ్బఙ్గమం? కతి ఠానాని? కతి వత్థూని? కతి భూమియో? కతి హేతూ? కతి మూలాని? కతిహాకారేహి వివదతి? వివాదాధికరణం కతిహి సమథేహి సమ్మతి?

అనువాదాధికరణస్స – కిం పుబ్బఙ్గమం? కతి ఠానాని? కతి వత్థూని? కతి భూమియో? కతి హేతూ? కతి మూలాని? కతిహాకారేహి అనువదతి? అనువాదాధికరణం కతిహి సమథేహి సమ్మతి?

ఆపత్తాధికరణస్స – కిం పుబ్బఙ్గమం? కతి ఠానాని? కతి వత్థూని? కతి భూమియో? కతి హేతూ? కతి మూలాని? కతిహాకారేహి ఆపత్తిం ఆపజ్జతి? ఆపత్తాధికరణం కతిహి సమథేహి సమ్మతి?

కిచ్చాధికరణస్స – కిం పుబ్బఙ్గమం? కతి ఠానాని? కతి వత్థూని? కతి భూమియో? కతి హేతూ? కతి మూలాని? కతిహాకారేహి కిచ్చం జాయతి? కిచ్చాధికరణం కతిహి సమథేహి సమ్మతి?

౨౯౩. వివాదాధికరణస్స కిం పుబ్బఙ్గమన్తి? లోభో పుబ్బఙ్గమో, దోసో పుబ్బఙ్గమో, మోహో పుబ్బఙ్గమో, అలోభో పుబ్బఙ్గమో, అదోసో పుబ్బఙ్గమో, అమోహో పుబ్బఙ్గమో. కతి ఠానానీతి? అట్ఠారస భేదకరవత్థూని ఠానాని. కతి వత్థూనీతి? అట్ఠారస భేదకరవత్థూని. కతి భూమియోతి? అట్ఠారస భేదకరవత్థూని భూమియో. కతి హేతూతి? నవ హేతూ – తయో కుసలహేతూ , తయో అకుసలహేతూ, తయో అబ్యాకతహేతూ. కతి మూలానీతి? ద్వాదస మూలాని. కతిహాకారేహి వివదతీతి? ద్వీహాకారేహి వివదతి – ధమ్మదిట్ఠి వా అధమ్మదిట్ఠి వా. [చూళవ. ౨౨౦] వివాదాధికరణం కతిహి సమథేహి సమ్మతీతి? వివాదాధికరణం ద్వీహి సమథేహి సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ.

౨౯౪. అనువాదాధికరణస్స కిం పుబ్బఙ్గమన్తి? లోభో పుబ్బఙ్గమో, దోసో పుబ్బఙ్గమో, మోహో పుబ్బఙ్గమో, అలోభో పుబ్బఙ్గమో, అదోసో పుబ్బఙ్గమో, అమోహో పుబ్బఙ్గమో. కతి ఠానానీతి? చతస్సో విపత్తియో ఠానాని. కతి వత్థూనీతి? చతస్సో విపత్తియో వత్థూని. కతి భూమియోతి? చతస్సో విపత్తియో భూమియో. కతి హేతూతి? నవ హేతూ – తయో కుసలహేతూ, తయో అకుసలహేతూ, తయో అబ్యాకతహేతూ. కతి మూలానీతి? చుద్దస మూలాని. కతిహాకారేహి అనువదతీతి? ద్వీహాకారేహి అనువదతి – వత్థుతో వా ఆపత్తితో వా. [చూళవ. ౨౩౬] అనువాదాధికరణం కతిహి సమథేహి సమ్మతీతి? అనువాదాధికరణం చతూహి సమథేహి సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేన చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ తస్సపాపియసికాయ చ.

౨౯౫. ఆపత్తాధికరణస్స కిం పుబ్బఙ్గమన్తి? లోభో పుబ్బఙ్గమో, దోసో పుబ్బఙ్గమో, మోహో పుబ్బఙ్గమో, అలోభో పుబ్బఙ్గమో, అదోసో పుబ్బఙ్గమో, అమోహో పుబ్బఙ్గమో. కతి ఠానానీతి? సత్త ఆపత్తిక్ఖన్ధా ఠానాని. కతి వత్థూనీతి? సత్త ఆపత్తిక్ఖన్ధా వత్థూని. కతి భూమియోతి? సత్త ఆపత్తిక్ఖన్ధా భూమియో. కతి హేతూతి? ఛ హేతూ [కతి హేతూతి నవ హేతూ, తయో కుసలహేతూ (సీ. స్యా.)] – తయో అకుసలహేతూ, తయో అబ్యాకతహేతూ. కతి మూలానీతి? ఛ ఆపత్తిసముట్ఠానాని మూలాని . కతిహాకారేహి ఆపత్తిం ఆపజ్జతీతి? ఛహాకారేహి ఆపత్తిం ఆపజ్జతి – అలజ్జితా, అఞ్ఞాణతా, కుక్కుచ్చపకతతా, అకప్పియే కప్పియసఞ్ఞితా, కప్పియే అకప్పియసఞ్ఞితా, సతిసమ్మోసా. [చూళవ. ౨౩౯] ఆపత్తాధికరణం కతిహి సమథేహి సమ్మతీతి? ఆపత్తాధికరణం తీహి సమథేహి సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

౨౯౬. కిచ్చాధికరణస్స కిం పుబ్బఙ్గమన్తి? లోభో పుబ్బఙ్గమో, దోసో పుబ్బఙ్గమో, మోహో పుబ్బఙ్గమో, అలోభో పుబ్బఙ్గమో, అదోసో పుబ్బఙ్గమో, అమోహో పుబ్బఙ్గమో. కతి ఠానానీతి? చత్తారి కమ్మాని ఠానాని. కతి వత్థూనీతి? చత్తారి కమ్మాని వత్థూని. కతి భూమియోతి? చత్తారి కమ్మాని భూమియో. కతి హేతూతి? నవ హేతూ – తయో కుసలహేతూ, తయో అకుసలహేతూ, తయో అబ్యాకతహేతూ. కతి మూలానీతి? ఏకం మూలం – సఙ్ఘో. కతిహాకారేహి కిచ్చం జాయతీతి ? ద్వీహాకారేహి కిచ్చం జాయతి – ఞత్తితో వా అపలోకనతో వా. [చూళవ. ౨౪౨] కిచ్చాధికరణం కతిహి సమథేహి సమ్మతీతి? కిచ్చాధికరణం ఏకేన సమథేన సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేన.

కతి సమథా? సత్త సమథా. సమ్ముఖావినయో, సతివినయో, అమూళ్హవినయో, పటిఞ్ఞాతకరణం, యేభుయ్యసికా, తస్సపాపియసికా, తిణవత్థారకో – ఇమే సత్త సమథా.

సియా ఇమే సత్త సమథా దస సమథా హోన్తి, దస సమథా సత్త సమథా హోన్తి వత్థువసేన పరియాయేన సియాతి.

కథఞ్చ సియా? వివాదాధికరణస్స ద్వే సమథా , అనువాదాధికరణస్స చత్తారో సమథా, ఆపత్తాధికరణస్స తయో సమథా, కిచ్చాధికరణస్స ఏకో సమథో. ఏవం ఇమే సత్త సమథా దస సమథా హోన్తి, దస సమథా సత్త సమథా హోన్తి వత్థువసేన పరియాయేన.

పరియాయవారో నిట్ఠితో ఛట్ఠో.

౭. సాధారణవారో

౨౯౭. కతి సమథా వివాదాధికరణస్స సాధారణా? కతి సమథా వివాదాధికరణస్స అసాధారణా? కతి సమథా అనువాదాధికరణస్స సాధారణా? కతి సమథా అనువాదాధికరణస్స అసాధారణా? కతి సమథా ఆపత్తాధికరణస్స సాధారణా? కతి సమథా ఆపత్తాధికరణస్స అసాధారణా? కతి సమథా కిచ్చాధికరణస్స సాధారణా? కతి సమథా కిచ్చాధికరణస్స అసాధారణా?

ద్వే సమథా వివాదాధికరణస్స సాధారణా – సమ్ముఖావినయో, యేభుయ్యసికా. పఞ్చ సమథా వివాదాధికరణస్స అసాధారణా – సతివినయో, అమూళ్హవినయో, పటిఞ్ఞాతకరణం, తస్సపాపియసికా, తిణవత్థారకో.

చత్తారో సమథా అనువాదాధికరణస్స సాధారణా – సమ్ముఖావినయో; సతివినయో, అమూళ్హవినయో, తస్సపాపియసికా. తయో సమథా అనువాదాధికరణస్స అసాధారణా – యేభుయ్యసికా, పటిఞ్ఞాతకరణం, తిణవత్థారకో.

తయో సమథా ఆపత్తాధికరణస్స సాధారణా – సమ్ముఖావినయో, పటిఞ్ఞాతకరణం, తిణవత్థారకో. చత్తారో సమథా ఆపత్తాధికరణస్స అసాధారణా – యేభుయ్యసికా, సతివినయో, అమూళ్హవినయో, తస్సపాపియసికా .

ఏకో సమథో కిచ్చాధికరణస్స సాధారణో – సమ్ముఖావినయో. ఛ సమథా కిచ్చాధికరణస్స అసాధారణా – యేభుయ్యసికా, సతివినయో, అమూళ్హవినయో, పటిఞ్ఞాతకరణం, తస్సపాపియసికా, తిణవత్థారకో.

సాధారణవారో నిట్ఠితో సత్తమో.

౮. తబ్భాగియవారో

౨౯౮. కతి సమథా వివాదాధికరణస్స తబ్భాగియా? కతి సమథా వివాదాధికరణస్స అఞ్ఞభాగియా? కతి సమథా అనువాదాధికరణస్స తబ్భాగియా? కతి సమథా అనువాదాధికరణస్స అఞ్ఞభాగియా? కతి సమథా ఆపత్తాధికరణస్స తబ్భాగియా? కతి సమథా ఆపత్తాధికరణస్స అఞ్ఞభాగియా? కతి సమథా కిచ్చాధికరణస్స తబ్భాగియా? కతి సమథా కిచ్చాధికరణస్స అఞ్ఞభాగియా?

ద్వే సమథా వివాదాధికరణస్స తబ్భాగియా – సమ్ముఖావినయో, యేభుయ్యసికా. పఞ్చ సమథా వివాదాధికరణస్స అఞ్ఞభాగియా – సతివినయో, అమూళ్హవినయో, పటిఞ్ఞాతకరణం, తస్సపాపియసికా, తిణవత్థారకో.

చత్తారో సమథా అనువాదాధికరణస్స తబ్భాగియా – సమ్ముఖావినయో, సతివినయో, అమూళ్హవినయో, తస్సపాపియసికా. తయో సమథా అనువాదాధికరణస్స అఞ్ఞభాగియా – యేభుయ్యసికా, పటిఞ్ఞాతకరణం, తిణవత్థారకో.

తయో సమథా ఆపత్తాధికరణస్స తబ్భాగియా – సమ్ముఖావినయో, పటిఞ్ఞాతకరణం, తిణవత్థారకో. చత్తారో సమథా ఆపత్తాధికరణస్స అఞ్ఞభాగియా – యేభుయ్యసికా, సతివినయో, అమూళ్హవినయో, తస్సపాపియసికా.

ఏకో సమథో కిచ్చాధికరణస్స తబ్భాగియో – సమ్ముఖావినయో. ఛ సమథా కిచ్చాధికరణస్స అఞ్ఞభాగియా – యేభుయ్యసికా, సతివినయో, అమూళ్హవినయో, పటిఞ్ఞాతకరణం, తస్సపాపియసికా, తిణవత్థారకో.

తబ్భాగియవారో నిట్ఠితో అట్ఠమో.

౯. సమథా సమథస్స సాధారణవారో

౨౯౯. సమథా సమథస్స సాధారణా, సమథా సమథస్స అసాధారణా. సియా సమథా సమథస్స సాధారణా, సియా సమథా సమథస్స అసాధారణా.

కథం సియా సమథా సమథస్స సాధారణా? కథం సియా సమథా సమథస్స అసాధారణా? యేభుయ్యసికా సమ్ముఖావినయస్స సాధారణా, సతివినయస్స అమూళ్హవినయస్స పటిఞ్ఞాతకరణస్స తస్సపాపియసికాయ తిణవత్థారకస్స అసాధారణా.

సతివినయో సమ్ముఖావినయస్స సాధారణో, అమూళ్హవినయస్స పటిఞ్ఞాతకరణస్స తస్సపాపియసికాయ తిణవత్థారకస్స యేభుయ్యసికాయ అసాధారణో.

అమూళ్హవినయో సమ్ముఖావినయస్స సాధారణో, పటిఞ్ఞాతకరణస్స తస్సపాపియసికాయ తిణవత్థారకస్స యేభుయ్యసికాయ సతివినయస్స అసాధారణో.

పటిఞ్ఞాతకరణం సమ్ముఖావినయస్స సాధారణం, తస్సపాపియసికాయ తిణవత్థారకస్స యేభుయ్యసికాయ సతివినయస్స అమూళ్హవినయస్స అసాధారణం.

తస్సపాపియసికా సమ్ముఖావినయస్స సాధారణా, తిణవత్థారకస్స యేభుయ్యసికాయ సతివినయస్స అమూళ్హవినయస్స పటిఞ్ఞాతకరణస్స అసాధారణా.

తిణవత్థారకో సమ్ముఖావినయస్స సాధారణో, యేభుయ్యసికాయ సతివినయస్స అమూళ్హవినయస్స పటిఞ్ఞాతకరణస్స తస్సపాపియసికాయ అసాధారణో . ఏవం సియా సమథా సమథస్స సాధారణా; ఏవం సియా సమథా సమథస్స అసాధారణా.

సమథా సమథస్స సాధారణవారో నిట్ఠితో నవమో.

౧౦. సమథా సమథస్స తబ్భాగియవారో

౩౦౦. సమథా సమథస్స తబ్భాగియా, సమథా సమథస్స అఞ్ఞభాగియా. సియా సమథా సమథస్స తబ్భాగియా, సియా సమథా సమథస్స అఞ్ఞభాగియా.

కథం సియా సమథా సమథస్స తబ్భాగియా? కథం సియా సమథా సమథస్స అఞ్ఞభాగియా? యేభుయ్యసికా సమ్ముఖావినయస్స తబ్భాగియా, సతివినయస్స అమూళ్హవినయస్స పటిఞ్ఞాతకరణస్స తస్సపాపియసికాయ తిణవత్థారకస్స అఞ్ఞభాగియా.

సతివినయో సమ్ముఖావినయస్స తబ్భాగియో, అమూళ్హవినయస్స పటిఞ్ఞాతకరణస్స తస్సపాపియసికాయ తిణవత్థారకస్స యేభుయ్యసికాయ అఞ్ఞభాగియో.

అమూళ్హవినయో సమ్ముఖావినయస్స తబ్భాగియో, పటిఞ్ఞాతకరణస్స తస్సపాపియసికాయ తిణవత్థారకస్స యేభుయ్యసికాయ సతివినయస్స అఞ్ఞభాగియో.

పటిఞ్ఞాతకరణం సమ్ముఖావినయస్స తబ్భాగియం, తస్సపాపియసికాయ తిణవత్థారకస్స యేభుయ్యసికాయ సతివినయస్స అమూళ్హవినయస్స అఞ్ఞభాగియం.

తస్సపాపియసికా సమ్ముఖావినయస్స తబ్భాగియా, తిణవత్థారకస్స యేభుయ్యసికాయ సతివినయస్స అమూళ్హవినయస్స పటిఞ్ఞాతకరణస్స అఞ్ఞభాగియా.

తిణవత్థారకో సమ్ముఖావినయస్స తబ్భాగియో, యేభుయ్యసికాయ సతివినయస్స అమూళ్హవినయస్స పటిఞ్ఞాతకరణస్స తస్సపాపియసికాయ అఞ్ఞభాగియో. ఏవం సియా సమథా సమథస్స తబ్భాగియా, ఏవం సియా సమథా సమథస్స అఞ్ఞభాగియా.

సమథా సమథస్స తబ్భాగియవారో నిట్ఠితో దసమో.

౧౧. సమథసమ్ముఖావినయవారో

౩౦౧. సమథో సమ్ముఖావినయో, సమ్ముఖావినయో సమథో? సమథో యేభుయ్యసికా, యేభుయ్యసికా సమథో? సమథో సతివినయో , సతివినయో సమథో? సమథో అమూళ్హవినయో, అమూళ్హవినయో సమథో? సమథో పటిఞ్ఞాతకరణం, పటిఞ్ఞాతకరణం సమథో? సమథో తస్సపాపియసికా, తస్సపాపియసికా సమథో? సమథో తిణవత్థారకో, తిణవత్థారకో సమథో?

యేభుయ్యసికా సతివినయో అమూళ్హవినయో పటిఞ్ఞాతకరణం తస్సపాపియసికా తిణవత్థారకో – ఇమే సమథా సమథా, నో సమ్ముఖావినయో. సమ్ముఖావినయో సమథో చేవ సమ్ముఖావినయో చ.

సతివినయో అమూళ్హవినయో పటిఞ్ఞాతకరణం తస్సపాపియసికా తిణవత్థారకో సమ్ముఖావినయో – ఇమే సమథా సమథా, నో యేభుయ్యసికా. యేభుయ్యసికా సమథో చేవ యేభుయ్యసికా చ.

అమూళ్హవినయో పటిఞ్ఞాతకరణం తస్సపాపియసికా తిణవత్థారకో సమ్ముఖావినయో యేభుయ్యసికా – ఇమే సమథా సమథా, నో సతివినయో. సతివినయో సమథో చేవ సతివినయో చ.

పటిఞ్ఞాతకరణం తస్సపాపియసికా తిణవత్థారకో సమ్ముఖావినయో యేభుయ్యసికా సతివినయో – ఇమే సమథా సమథా, నో అమూళ్హవినయో. అమూళ్హవినయో సమథో చేవ అమూళ్హవినయో చ.

తస్సపాపియసికా తిణవత్థారకో సమ్ముఖావినయో యేభుయ్యసికా సతివినయో అమూళ్హవినయో – ఇమే సమథా సమథా, నో పటిఞ్ఞాతకరణం. పటిఞ్ఞాతకరణం సమథో చేవ పటిఞ్ఞాతకరణఞ్చ.

తిణవత్థారకో సమ్ముఖావినయో యేభుయ్యసికా సతివినయో అమూళ్హవినయో పటిఞ్ఞాతకరణం – ఇమే సమథా సమథా, నో తస్సపాపియసికా. తస్సపాపియసికా సమథో చేవ తస్సపాపియసికా చ.

సమ్ముఖావినయో యేభుయ్యసికా సతివినయో అమూళ్హవినయో పటిఞ్ఞాతకరణం తస్సపాపియసికా – ఇమే సమథా సమథా, నో తిణవత్థారకో. తిణవత్థారకో సమథో చేవ తిణవత్థారకో చ.

సమథసమ్ముఖావినయవారో నిట్ఠితో ఏకాదసమో.

౧౨. వినయవారో

౩౦౨. వినయో సమ్ముఖావినయో, సమ్ముఖావినయో వినయో? వినయో యేభుయ్యసికా, యేభుయ్యసికా వినయో? వినయో సతివినయో, సతివినయో వినయో? వినయో అమూళ్హవినయో, అమూళ్హవినయో వినయో? వినయో పటిఞ్ఞాతకరణం, పటిఞ్ఞాతకరణం వినయో? వినయో తస్సపాపియసికా, తస్సపాపియసికా వినయో? వినయో తిణవత్థారకో, తిణవత్థారకో వినయో?

వినయో సియా సమ్ముఖావినయో సియా న సమ్ముఖావినయో. సమ్ముఖావినయో వినయో చేవ సమ్ముఖావినయో చ.

వినయో సియా యేభుయ్యసికా, సియా న యేభుయ్యసికా. యేభుయ్యసికా వినయో చేవ యేభుయ్యసికా చ.

వినయో సియా సతివినయో, సియా న సతివినయో. సతివినయో వినయో చేవ సతివినయో చ.

వినయో సియా అమూళ్హవినయో, సియా న అమూళ్హవినయో. అమూళ్హవినయో వినయో చేవ అమూళ్హవినయో చ .

వినయో సియా పటిఞ్ఞాతకరణం, సియా న పటిఞ్ఞాతకరణం. పటిఞ్ఞాతకరణం వినయో చేవ పటిఞ్ఞాతకరణఞ్చ.

వినయో సియా తస్సపాపియసికా, సియా న తస్సపాపియసికా. తస్సపాపియసికా వినయో చేవ తస్సపాపియసికా చ.

వినయో సియా తిణవత్థారకో, సియా న తిణవత్థారకో. తిణవత్థారకో వినయో చేవ తిణవత్థారకో చ.

వినయవారో నిట్ఠితో ద్వాదసమో.

౧౩. కుసలవారో

౩౦౩. సమ్ముఖావినయో కుసలో అకుసలో అబ్యాకతో? యేభుయ్యసికా కుసలా అకుసలా అబ్యాకతా? సతివినయో కుసలో అకుసలో అబ్యాకతో? అమూళ్హవినయో కుసలో అకుసలో అబ్యాకతో? పటిఞ్ఞాతకరణం కుసలం అకుసలం అబ్యాకతం? తస్సపాపియసికా కుసలా అకుసలా అబ్యాకతా? తిణవత్థారకో కుసలో అకుసలో అబ్యాకతో?

సమ్ముఖావినయో సియా కుసలో, సియా అబ్యాకతో. నత్థి సమ్ముఖావినయో అకుసలో.

యేభుయ్యసికా సియా కుసలా, సియా అకుసలా, సియా అబ్యాకతా.

సతివినయో సియా కుసలో, సియా అకుసలో, సియా అబ్యాకతో.

అమూళ్హవినయో సియా కుసలో, సియా అకుసలో, సియా అబ్యాకతో.

పటిఞ్ఞాతకరణం సియా కుసలం, సియా అకుసలం, సియా అబ్యాకతం.

తస్సపాపియసికా సియా కుసలా, సియా అకుసలా సియా అబ్యాకతా.

తిణవత్థారకో సియా కుసలో, సియా అకుసలో, సియా అబ్యాకతో.

వివాదాధికరణం కుసలం అకుసలం అబ్యాకతం. అనువాదాధికరణం కుసలం అకుసలం అబ్యాకతం. ఆపత్తాధికరణం కుసలం అకుసలం అబ్యాకతం. కిచ్చాధికరణం కుసలం అకుసలం అబ్యాకతం.

వివాదాధికరణం సియా కుసలం, సియా అకుసలం, సియా అబ్యాకతం.

అనువాదాధికరణం సియా కుసలం, సియా అకుసలం, సియా అబ్యాకతం.

ఆపత్తాధికరణం సియా అకుసలం, సియా అబ్యాకతం. నత్థి ఆపత్తాధికరణం కుసలం.

కిచ్చాధికరణం సియా కుసలం, సియా అకుసలం, సియా అబ్యాకతం.

కుసలవారో నిట్ఠితో తేరసమో.

౧౪. యత్థవారో, పుచ్ఛావారో

౩౦౪. యత్థ యేభుయ్యసికా లబ్భతి, తత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి; యత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి, తత్థ యేభుయ్యసికా లబ్భతి. న తత్థ సతివినయో లబ్భతి, న తత్థ అమూళ్హవినయో లబ్భతి, న తత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం లబ్భతి, న తత్థ తస్సపాపియసికా లబ్భతి, న తత్థ తిణవత్థారకో లబ్భతి.

యత్థ సతివినయో లబ్భతి, తత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి; యత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి, తత్థ సతివినయో లబ్భతి. న తత్థ అమూళ్హవినయో లబ్భతి, న తత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం లబ్భతి, న తత్థ తస్సపాపియసికా లబ్భతి, న తత్థ తిణవత్థారకో లబ్భతి, న తత్థ యేభుయ్యసికా లబ్భతి.

యత్థ అమూళ్హవినయో లబ్భతి, తత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి; యత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి, తత్థ అమూళ్హవినయో లబ్భతి. న తత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం లబ్భతి, న తత్థ తస్సపాపియసికా లబ్భతి, న తత్థ తిణవత్థారకో లబ్భతి, న తత్థ యేభుయ్యసికా లబ్భతి, న తత్థ సతివినయో లబ్భతి.

యత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం లబ్భతి, తత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి; యత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి, తత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం లబ్భతి. న తత్థ తస్సపాపియసికా లబ్భతి, న తత్థ తిణవత్థారకో లబ్భతి, న తత్థ యేభుయ్యసికా లబ్భతి, న తత్థ సతివినయో లబ్భతి, న తత్థ అమూళ్హవినయో లబ్భతి.

యత్థ తస్సపాపియసికా లబ్భతి, తత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి; యత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి, తత్థ తస్సపాపియసికా లబ్భతి. న తత్థ తిణవత్థారకో లబ్భతి, న తత్థ యేభుయ్యసికా లబ్భతి, న తత్థ సతివినయో లబ్భతి, న తత్థ అమూళ్హవినయో లబ్భతి, న తత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం లబ్భతి.

యత్థ తిణవత్థారకో లబ్భతి, తత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి; యత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి, తత్థ తిణవత్థారకో లబ్భతి. న తత్థ యేభుయ్యసికా లబ్భతి, న తత్థ సతివినయో లబ్భతి, న తత్థ అమూళ్హవినయో లబ్భతి, న తత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం లబ్భతి, న తత్థ తస్సపాపియసికా లబ్భతి.

యత్థ యేభుయ్యసికా తత్థ సమ్ముఖావినయో; యత్థ సమ్ముఖావినయో తత్థ యేభుయ్యసికా. న తత్థ సతివినయో, న తత్థ అమూళ్హవినయో, న తత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం, న తత్థ తస్సపాపియసికా, న తత్థ తిణవత్థారకో.

యత్థ సతివినయో తత్థ సమ్ముఖావినయో; యత్థ సమ్ముఖావినయో తత్థ సతివినయో. న తత్థ అమూళ్హవినయో, న తత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం, న తత్థ తస్సపాపియసికా, న తత్థ తిణవత్థారకో, న తత్థ యేభుయ్యసికా. సమ్ముఖావినయం కాతున మూలం...పే॰....

యత్థ తిణవత్థారకో తత్థ సమ్ముఖావినయో; యత్థ సమ్ముఖావినయో తత్థ తిణవత్థారకో. న తత్థ యేభుయ్యసికా, న తత్థ సతివినయో, న తత్థ అమూళ్హవినయో, న తత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం, న తత్థ తస్సపాపియసికా.

చక్కపేయ్యాలం.

యత్థవారో నిట్ఠితో చుద్దసమో.

౧౫. సమథవారో, విస్సజ్జనావారో

౩౦౫. యస్మిం సమయే సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ అధికరణం వూపసమ్మతి, యత్థ యేభుయ్యసికా లబ్భతి తత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి, యత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి తత్థ యేభుయ్యసికా లబ్భతి. న తత్థ సతివినయో లబ్భతి, న తత్థ అమూళ్హవినయో లబ్భతి, న తత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం లబ్భతి, న తత్థ తస్సపాపియసికా లబ్భతి, న తత్థ తిణవత్థారకో లబ్భతి.

యస్మిం సమయే సమ్ముఖావినయేన చ సతివినయేన చ అధికరణం వూపసమ్మతి, యత్థ సతివినయో లబ్భతి తత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి, యత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి తత్థ సతివినయో లబ్భతి. న తత్థ అమూళ్హవినయో లబ్భతి, న తత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం లబ్భతి, న తత్థ తస్సపాపియసికా లబ్భతి, న తత్థ తిణవత్థారకో లబ్భతి, న తత్థ యేభుయ్యసికా లబ్భతి.

యస్మిం సమయే సమ్ముఖావినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ అధికరణం వూపసమ్మతి, యత్థ అమూళ్హవినయో లబ్భతి తత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి, యత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి తత్థ అమూళ్హవినయో లబ్భతి. న తత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం లబ్భతి, న తత్థ తస్సపాపియసికా లబ్భతి, న తత్థ తిణవత్థారకో లబ్భతి, న తత్థ యేభుయ్యసికా లబ్భతి, న తత్థ సతివినయో లబ్భతి.

యస్మిం సమయే సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ అధికరణం వూపసమ్మతి, యత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం లబ్భతి తత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి, యత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి తత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం లబ్భతి. న తత్థ తస్సపాపియసికా లబ్భతి, న తత్థ తిణవత్థారకో లబ్భతి, న తత్థ యేభుయ్యసికా లబ్భతి, న తత్థ సతివినయో లబ్భతి, న తత్థ అమూళ్హవినయో లబ్భతి.

యస్మిం సమయే సమ్ముఖావినయేన చ తస్సపాపియసికాయ చ అధికరణం వూపసమ్మతి, యత్థ తస్సపాపియసికా లబ్భతి తత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి, యత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి తత్థ తస్సపాపియసికా లబ్భతి. న తత్థ తిణవత్థారకో లబ్భతి, న తత్థ యేభుయ్యసికా లబ్భతి, న తత్థ సతివినయో లబ్భతి, న తత్థ అమూళ్హవినయో లబ్భతి, న తత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం లబ్భతి.

యస్మిం సమయే సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ అధికరణం వూపసమ్మతి, యత్థ తిణవత్థారకో లబ్భతి తత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి, యత్థ సమ్ముఖావినయో లబ్భతి తత్థ తిణవత్థారకో లబ్భతి. న తత్థ యేభుయ్యసికా లబ్భతి, న తత్థ సతివినయో లబ్భతి, న తత్థ అమూళ్హవినయో లబ్భతి, న తత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం లబ్భతి, న తత్థ తస్సపాపియసికా లబ్భతి.

సమథవారో నిట్ఠితో పన్నరసమో.

౧౬. సంసట్ఠవారో

౩౦౬. అధికరణన్తి వా సమథాతి వా ఇమే ధమ్మా సంసట్ఠా ఉదాహు విసంసట్ఠా? లబ్భా చ పనిమేసం ధమ్మానం వినిబ్భుజిత్వా వినిబ్భుజిత్వా [వినిబ్భుజ్జిత్వా వినిబ్భుజ్జిత్వా (క.), టీకాయం ఏకపదమేవ దిస్సతి] నానాకరణం పఞ్ఞాపేతున్తి?

అధికరణన్తి వా సమథాతి వా ఇమే ధమ్మా విసంసట్ఠా, నో సంసట్ఠా. లబ్భా చ పనిమేసం ధమ్మానం వినిబ్భుజిత్వా వినిబ్భుజిత్వా నానాకరణం పఞ్ఞాపేతున్తి. సో – "మా హేవ"న్తిస్స వచనీయో. అధికరణన్తి వా సమథాతి వా ఇమే ధమ్మా సంసట్ఠా, నో విసంసట్ఠా. నో చ లబ్భా [న చ లబ్భా (క.)] ఇమేసం ధమ్మానం వినిబ్భుజిత్వా వినిబ్భుజిత్వా నానాకరణం పఞ్ఞాపేతుం. తం కిస్స హేతు? నను వుత్తం భగవతా – "చత్తారిమాని, భిక్ఖవే, అధికరణాని, సత్త సమథా. అధికరణా సమథేహి సమ్మన్తి, సమథా అధికరణేహి సమ్మన్తి. ఏవం, ఇమే ధమ్మా సంసట్ఠా నో విసంసట్ఠా; నో చ లబ్భా ఇమేసం ధమ్మానం వినిబ్భుజిత్వా వినిబ్భుజిత్వా నానాకరణం పఞ్ఞాపేతు"న్తి.

సంసట్ఠవారో నిట్ఠితో సోళసమో.

౧౭. సమ్మతివారో

౩౦౭. వివాదాధికరణం కతిహి సమథేహి సమ్మతి? అనువాదాధికరణం కతిహి సమథేహి సమ్మతి? ఆపత్తాధికరణం కతిహి సమథేహి సమ్మతి? కిచ్చాధికరణం కతిహి సమథేహి సమ్మతి?

[చూళవ॰ ౨౨౮, ౨౩౬ ఆదయో] వివాదాధికరణం ద్వీహి సమథేహి సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ.

[చూళవ॰ ౨౨౮, ౨౩౬ ఆదయో] అనువాదాధికరణం చతూహి సమథేహి సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేన చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ తస్సపాపియసికాయ చ.

[చూళవ॰ ౨౩౯, ౨౪౨ ఆదయో] ఆపత్తాధికరణం తీహి సమథేహి సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తిణవత్థారకేన చ.

[చూళవ॰ ౨౩౯, ౨౪౨ ఆదయో] కిచ్చాధికరణం ఏకేన సమథేన సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేన.

వివాదాధికరణఞ్చ అనువాదాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? వివాదాధికరణఞ్చ అనువాదాధికరణఞ్చ పఞ్చహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ తస్సపాపియసికాయ చ.

వివాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? వివాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ చతూహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తిణవత్థారకేన చ.

వివాదాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? వివాదాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ ద్వీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ.

అనువాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? అనువాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ ఛహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తస్సపాపియసికాయ చ తిణవత్థారకేన చ.

అనువాదాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? అనువాదాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ చతూహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ తస్సపాపియసికాయ చ.

ఆపత్తాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? ఆపత్తాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తిణవత్థారకేన చ.

వివాదాధికరణఞ్చ అనువాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? వివాదాధికరణఞ్చ అనువాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ సత్తహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తస్సపాపియసికాయ చ తిణవత్థారకేన చ.

వివాదాధికరణఞ్చ అనువాదాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? వివాదాధికరణఞ్చ అనువాదాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ పఞ్చహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ తస్సపాపియసికాయ చ.

అనువాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? అనువాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ ఛహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తస్సపాపియసికాయ చ తిణవత్థారకేన చ.

వివాదాధికరణఞ్చ అనువాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? వివాదాధికరణఞ్చ అనువాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ సత్తహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తస్సపాపియసికాయ చ తిణవత్థారకేన చ.

సమ్మతివారో నిట్ఠితో సత్తరసమో.

౧౮. సమ్మన్తి న సమ్మన్తివారో

౩౦౮. వివాదాధికరణం కతిహి సమథేహి సమ్మతి, కతిహి సమథేహి న సమ్మతి? అనువాదాధికరణం కతిహి సమథేహి సమ్మతి, కతిహి సమథేహి న సమ్మతి? ఆపత్తాధికరణం కతిహి సమథేహి సమ్మతి, కతిహి సమథేహి న సమ్మతి? కిచ్చాధికరణం కతిహి సమథేహి సమ్మతి, కతిహి సమథేహి న సమ్మతి?

వివాదాధికరణం ద్వీహి సమథేహి సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ. పఞ్చహి సమథేహి న సమ్మతి – సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తస్సపాపియసికాయ చ తిణవత్థారకేన చ.

అనువాదాధికరణం చతూహి సమథేహి సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేన చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ తస్సపాపియసికాయ చ. తీహి సమథేహి న సమ్మతి – యేభుయ్యసికాయ చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తిణవత్థారకేన చ.

[చూళవ. ౨౩౮] ఆపత్తాధికరణం తీహి సమథేహి సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తిణవత్థారకేన చ. చతూహి సమథేహి న సమ్మతి – యేభుయ్యసికాయ చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ తస్సపాపియసికాయ చ.

కిచ్చాధికరణం ఏకేన సమథేన సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేన. ఛహి సమథేహి న సమ్మతి – యేభుయ్యసికాయ చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తస్సపాపియసికాయ చ తిణవత్థారకేన చ.

వివాదాధికరణఞ్చ అనువాదాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? కతిహి సమథేహి న సమ్మన్తి? వివాదాధికరణఞ్చ అనువాదాధికరణఞ్చ పఞ్చహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ తస్సపాపియసికాయ చ. ద్వీహి సమథేహి న సమ్మన్తి – పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తిణవత్థారకేన చ.

వివాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? కతిహి సమథేహి న సమ్మన్తి? వివాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ చతూహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తిణవత్థారకేన చ. తీహి సమథేహి న సమ్మన్తి – సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ తస్సపాపియసికాయ చ.

వివాదాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? కతిహి సమథేహి న సమ్మన్తి? వివాదాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ ద్వీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ. పఞ్చహి సమథేహి న సమ్మన్తి – సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తస్సపాపియసికాయ చ తిణవత్థారకేన చ.

అనువాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? కతిహి సమథేహి న సమ్మన్తి? అనువాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ ఛహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తస్సపాపియసికాయ చ తిణవత్థారకేన చ. ఏకేన సమథేన న సమ్మన్తి – యేభుయ్యసికాయ.

అనువాదాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? కతిహి సమథేహి న సమ్మన్తి? అనువాదాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ చతూహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ తస్సపాపియసికా చ. తీహి సమథేహి న సమ్మన్తి – యేభుయ్యసికాయ చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తిణవత్థారకేన చ.

ఆపత్తాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? కతిహి సమథేహి న సమ్మన్తి? ఆపత్తాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తిణవత్థారకేన చ . చతూహి సమథేహి న సమ్మన్తి – యేభుయ్యసికాయ చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ తస్సపాపియసికాయ చ.

వివాదాధికరణఞ్చ అనువాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? కతిహి సమథేహి న సమ్మన్తి? వివాదాధికరణఞ్చ అనువాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ సత్తహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తస్సపాపియసికాయ చ తిణవత్థారకేన చ.

వివాదాధికరణఞ్చ అనువాదాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? కతిహి సమథేహి న సమ్మన్తి? వివాదాధికరణఞ్చ అనువాదాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ పఞ్చహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ తస్సపాపియసికాయ చ. ద్వీహి సమథేహి న సమ్మన్తి – పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తిణవత్థారకేన చ.

అనువాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? కతిహి సమథేహి న సమ్మన్తి? అనువాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ ఛహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తస్సపాపియసికాయ చ తిణవత్థారకేన చ. ఏకేన సమథేన న సమ్మన్తి – యేభుయ్యసికాయ.

వివాదాధికరణఞ్చ అనువాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి? కతిహి సమథేహి న సమ్మన్తి? వివాదాధికరణఞ్చ అనువాదాధికరణఞ్చ ఆపత్తాధికరణఞ్చ కిచ్చాధికరణఞ్చ సత్తహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తస్సపాపియసికాయ చ తిణవత్థారకేన చ.

సమ్మన్తి న సమ్మన్తివారో నిట్ఠితో అట్ఠారసమో.

౧౯. సమథాధికరణవారో

౩౦౯. సమథా సమథేహి సమ్మన్తి? సమథా అధికరణేహి సమ్మన్తి? అధికరణా సమథేహి సమ్మన్తి? అధికరణా అధికరణేహి సమ్మన్తి?

సియా సమథా సమథేహి సమ్మన్తి, సియా సమథా సమథేహి న సమ్మన్తి. సియా సమథా అధికరణేహి సమ్మన్తి, సియా సమథా అధికరణేహి న సమ్మన్తి. సియా అధికరణా సమథేహి సమ్మన్తి, సియా అధికరణా సమథేహి న సమ్మన్తి. సియా అధికరణా అధికరణేహి సమ్మన్తి, సియా అధికరణా అధికరణేహి న సమ్మన్తి.

౩౧౦. కథం సియా సమథా సమథేహి సమ్మన్తి, కథం సియా సమథా సమథేహి న సమ్మన్తి? యేభుయ్యసికా సమ్ముఖావినయేన సమ్మతి; సతివినయేన న సమ్మతి, అమూళ్హవినయేన న సమ్మతి, పటిఞ్ఞాతకరణేన న సమ్మతి, తస్సపాపియసికాయ న సమ్మతి, తిణవత్థారకేన న సమ్మతి.

సతివినయో సమ్ముఖావినయేన సమ్మతి; అమూళ్హవినయేన న సమ్మతి, పటిఞ్ఞాతకరణేన న సమ్మాతి, తస్సపాపియసికాయ న సమ్మతి, తిణవత్థారకేన న సమ్మతి, యేభుయ్యసికాయ న సమ్మతి.

అమూళ్హవినయో సమ్ముఖావినయేన సమ్మతి; పటిఞ్ఞాతకరణేన న సమ్మతి, తస్సపాపియసికాయ న సమ్మతి, తిణవత్థారకేన న సమ్మతి, యేభుయ్యసికాయ న సమ్మతి, సతివినయేన న సమ్మతి.

పటిఞ్ఞాతకరణం సమ్ముఖావినయేన సమ్మతి; తస్సపాపియసికాయ న సమ్మతి, తిణవత్థారకేన న సమ్మతి, యేభుయ్యసికాయ న సమ్మతి, సతివినయేన న సమ్మతి, అమూళ్హవినయేన న సమ్మతి.

తస్సపాపియసికా సమ్ముఖావినయేన సమ్మతి; తిణవత్థారకేన న సమ్మతి, యేభుయ్యసికాయ న సమ్మతి, సతివినయేన న సమ్మతి, అమూళ్హవినయేన న సమ్మతి, పటిఞ్ఞాతకరణేన న సమ్మతి.

తిణవత్థారకో సమ్ముఖావినయేన సమ్మతి; యేభుయ్యసికాయ న సమ్మతి, సతివినయేన న సమ్మతి, అమూళ్హవినయేన న సమ్మతి, పటిఞ్ఞాతకరణేన న సమ్మతి, తస్సపాపియసికాయ న సమ్మతి. ఏవం సియా సమథా సమథేహి సమ్మన్తి. ఏవం సియా సమథా సమథేహి న సమ్మన్తి.

౩౧౧. కథం సియా సమథా అధికరణేహి సమ్మన్తి, కథం సియా సమథా అధికరణేహి న సమ్మన్తి? సమ్ముఖావినయో వివాదాధికరణేన న సమ్మతి, అనువాదాధికరణేన న సమ్మతి, ఆపత్తాధికరణేన న సమ్మతి; కిచ్చాధికరణేన సమ్మతి.

యేభుయ్యసికా వివాదాధికరణేన న సమ్మతి, అనువాదాధికరణేన న సమ్మతి, ఆపత్తాధికరణేన న సమ్మతి; కిచ్చాధికరణేన సమ్మతి.

సతివినయో వివాదాధికరణేన న సమ్మతి, అనువాదాధికరణేన న సమ్మతి, ఆపత్తాధికరణేన న సమ్మతి; కిచ్చాధికరణేన సమ్మతి.

అమూళ్హవినయో వివాదాధికరణేన న సమ్మతి, అనువాదాధికరణేన న సమ్మతి, ఆపత్తాధికరణేన న సమ్మతి; కిచ్చాధికరణేన సమ్మతి.

పటిఞ్ఞాతకరణం వివాదాధికరణేన న సమ్మతి, అనువాదాధికరణేన న సమ్మతి, ఆపత్తాధికరణేన న సమ్మతి; కిచ్చాధికరణేన సమ్మతి.

తస్సపాపియసికా వివాదాధికరణేన న సమ్మతి, అనువాదాధికరణేన న సమ్మతి, ఆపత్తాధికరణేన న సమ్మతి; కిచ్చాధికరణేన సమ్మతి.

తిణవత్థారకో వివాదాధికరణేన న సమ్మతి, అనువాదాధికరణేన న సమ్మతి, ఆపత్తాధికరణేన న సమ్మతి; కిచ్చాధికరణేన సమ్మతి. ఏవం సియా సమథా అధికరణేహి సమ్మన్తి. ఏవం సియా సమథా అధికరణేహి న సమ్మన్తి.

౩౧౨. కథం సియా అధికరణా సమథేహి సమ్మన్తి, కథం సియా అధికరణా సమథేహి న సమ్మన్తి? వివాదాధికరణం సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ సమ్మతి; సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తస్సపాపియసికాయ చ తిణవత్థారకేన చ న సమ్మతి.

అనువాదాధికరణం సమ్ముఖావినయేన చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ తస్సపాపియసికాయ చ సమ్మతి; యేభుయ్యసికాయ చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తిణవత్థారకేన చ న సమ్మతి.

ఆపత్తాధికరణం సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తిణవత్థారకేన చ సమ్మతి; యేభుయ్యసికాయ చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ తస్సపాపియసికాయ చ న సమ్మతి.

కిచ్చాధికరణం సమ్ముఖావినయేన సమ్మతి ; యేభుయ్యసికాయ చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తస్సపాపియసికాయ తిణవత్థారకేన చ న సమ్మతి. ఏవం సియా అధికరణా సమథేహి సమ్మన్తి. ఏవం సియా అధికరణా సమథేహి న సమ్మన్తి.

౩౧౩. కథం సియా అధికరణా అధికరణేహి సమ్మన్తి? కథం సియా అధికరణా అధికరణేహి న సమ్మన్తి? వివాదాధికరణం వివాదాధికరణేన న సమ్మతి, అనువాదాధికరణేన న సమ్మతి, ఆపత్తాధికరణేన న సమ్మతి; కిచ్చాధికరణేన సమ్మతి.

అనువాదాధికరణం వివాదాధికరణేన న సమ్మతి, అనువాదాధికరణేన న సమ్మతి, ఆపత్తాధికరణేన న సమ్మతి; కిచ్చాధికరణేన సమ్మతి.

ఆపత్తాధికరణం వివాదాధికరణేన న సమ్మతి, అనువాదాధికరణేన న సమ్మతి, ఆపత్తాధికరణేన న సమ్మతి; కిచ్చాధికరణేన సమ్మతి.

కిచ్చాధికరణం వివాదాధికరణేన న సమ్మతి, అనువాదాధికరణేన న సమ్మతి, ఆపత్తాధికరణేన న సమ్మతి; కిచ్చాధికరణేన సమ్మతి. ఏవం సియా అధికరణా అధికరణేహి సమ్మన్తి. ఏవం సియా అధికరణా అధికరణేహి న సమ్మన్తి.

ఛాపి సమథా చత్తారోపి అధికరణా సమ్ముఖావినయేన సమ్మన్తి; సమ్ముఖావినయో న కేనచి సమ్మతి.

సమథాధికరణవారో నిట్ఠితో ఏకూనవీసతిమో.

౨౦. సముట్ఠాపనవారో

౩౧౪. వివాదాధికరణం చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం సముట్ఠాపేతి? వివాదాధికరణం చతున్నం అధికరణానం న కతమం అధికరణం సముట్ఠాపేతి; అపిచ, వివాదాధికరణపచ్చయా చత్తారో అధికరణా జాయన్తి. యథా కథం వియ? [చూళవ॰ ౨౧౫; పరి॰ ౩౪౮ ఆదయో] ఇధ భిక్ఖూ వివదన్తి – “ధమ్మోతి వా, అధమ్మోతి వా, వినయోతి వా, అవినయోతి వా, అభాసితం అలపితం తథాగతేనాతి వా, భాసితం లపితం తథాగతేనాతి వా, అనాచిణ్ణం తథాగతేనాతి వా,

ఆచిణ్ణం తథాగతేనాతి వా, అపఞ్ఞత్తం తథాగతేనాతి వా, పఞ్ఞత్తం తథాగతేనాతి వా, ఆపత్తీతి వా, అనాపత్తీతి వా, లహుకా ఆపత్తీతి వా, గరుకా ఆపత్తీతి వా, సావసేసా ఆపత్తీతి వా, అనవసేసా ఆపత్తీతి వా, దుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి వా అదుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి వా". యం తత్థ భణ్డనం కలహో విగ్గహో వివాదో నానావాదో అఞ్ఞథావాదో విపచ్చతాయ వోహారో మేధకం [మేధగం (క.)], ఇదం వుచ్చతి వివాదాధికరణం. వివాదాధికరణే సఙ్ఘో వివదతి. వివాదాధికరణం వివదమానో అనువదతి. అనువాదాధికరణం అనువదమానో ఆపత్తిం ఆపజ్జతి ఆపత్తాధికరణం. తాయ ఆపత్తియా సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి కిచ్చాధికరణం. ఏవం వివాదాధికరణపచ్చయా చత్తారో అధికరణా జాయన్తి.

౩౧౩. అనువాదాధికరణం చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం సముట్ఠాపేతి? అనువాదాధికరణం చతున్నం అధికరణానం న కతమం అధికరణం సముట్ఠాపేతి; అపిచ, అనువాదాధికరణపచ్చయా చత్తారో అధికరణా జాయన్తి. యథా కథం వియ? [చూళవ. ౨౧౫; పరి. ౩౪౮ ఆదయో] ఇధ భిక్ఖూ భిక్ఖుం అనువదన్తి సీలవిపత్తియా వా ఆచారవిపత్తియా వా దిట్ఠివిపత్తియా వా ఆజీవవిపత్తియా వా. యో తత్థ అనువాదో అనువదనా అనుల్లపనా అనుభణనా అనుసమ్పవఙ్కతా అబ్భుస్సహనతా అనుబలప్పదానం, ఇదం వుచ్చతి అనువాదాధికరణం. అనువాదాధికరణే సఙ్ఘో వివదతి. వివాదాధికరణం వివదమానో అనువదతి. అనువాదాధికరణం అనువదమానో ఆపత్తిం ఆపజ్జతి ఆపత్తాధికరణం. తాయ ఆపత్తియా సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి కిచ్చాధికరణం. ఏవం అనువాదాధికరణపచ్చయా చత్తారో అధికరణా జాయన్తి.

౩౧౬. ఆపత్తాధికరణం చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం సముట్ఠాపేతి? ఆపత్తాధికరణం చతున్నం అధికరణానం న కతమం అధికరణం సముట్ఠాపేతి; అపిచ, ఆపత్తాధికరణపచ్చయా చత్తారో అధికరణా జాయన్తి. యథా కథం వియ? పఞ్చపి ఆపత్తిక్ఖన్ధా ఆపత్తాధికరణం, సత్తపి ఆపత్తిక్ఖన్ధా ఆపత్తాధికరణం, ఇదం వుచ్చతి ఆపత్తాధికరణం. ఆపత్తాధికరణే సఙ్ఘో వివదతి. వివాదాధికరణం వివదమానో అనువదతి. అనువాదాధికరణం అనువదమానో ఆపత్తిం ఆపజ్జతి ఆపత్తాధికరణం. తాయ ఆపత్తియా సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి కిచ్చాధికరణం. ఏవం ఆపత్తాధికరణపచ్చయా చత్తారో అధికరణా జాయన్తి.

౩౧౭. కిచ్చాధికరణం చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం సముట్ఠాపేతి ? కిచ్చాధికరణం చతున్నం అధికరణానం న కతమం అధికరణం సముట్ఠాపేతి, అపిచ కిచ్చాధికరణపచ్చయా చత్తారో అధికరణా జాయన్తి. యథా కథం వియ? యా సఙ్ఘస్స కిచ్చయతా కరణీయతా అపలోకనకమ్మం ఞత్తికమ్మం ఞత్తిదుతియకమ్మం ఞత్తిచతుత్థకమ్మం, ఇదం వుచ్చతి కిచ్చాధికరణం. కిచ్చాధికరణే సఙ్ఘో వివదతి. వివాదాధికరణం వివదమానో అనువదతి. అనువాదాధికరణం అనువదమానో ఆపత్తిం ఆపజ్జతి ఆపత్తాధికరణం. తాయ ఆపత్తియా సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి కిచ్చాధికరణం. ఏవం కిచ్చాధికరణపచ్చయా చత్తారో అధికరణా జాయన్తి.

సముట్ఠాపనవారో నిట్ఠితో వీసతిమో.

౨౧. భజతివారో

౩౧౮. వివాదాధికరణం చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం భజతి? కతమం అధికరణం ఉపనిస్సితం? కతమం అధికరణం పరియాపన్నం? కతమేన అధికరణేన సఙ్గహితం?

అనువాదాధికరణం చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం భజతి? కతమం అధికరణం ఉపనిస్సితం? కతమం అధికరణం పరియాపన్నం? కతమేన అధికరణేన సఙ్గహితం?

ఆపత్తాధికరణం చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం భజతి? కతమం అధికరణం ఉపనిస్సితం? కతమం అధికరణం పరియాపన్నం? కతమేన అధికరణేన సఙ్గహితం?

కిచ్చాధికరణం చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం భజతి? కతమం అధికరణం ఉపనిస్సితం? కతమం అధికరణం పరియాపన్నం? కతమేన అధికరణేన సఙ్గహితం?

వివాదాధికరణం చతున్నం అధికరణానం వివాదాధికరణం భజతి, వివాదాధికరణం ఉపనిస్సితం, వివాదాధికరణం పరియాపన్నం, వివాదాధికరణేన సఙ్గహితం.

అనువాదాధికరణం చతున్నం అధికరణానం అనువాదాధికరణం భజతి, అనువాదాధికరణం ఉపనిస్సితం, అనువాదాధికరణం పరియాపన్నం, అనువాదాధికరణేన సఙ్గహితం.

ఆపత్తాధికరణం చతున్నం అధికరణానం ఆపత్తాధికరణం భజతి, ఆపత్తాధికరణం ఉపనిస్సితం, ఆపత్తాధికరణం పరియాపన్నం, ఆపత్తాధికరణేన సఙ్గహితం.

కిచ్చాధికరణం చతున్నం అధికరణానం కిచ్చాధికరణం భజతి, కిచ్చాధికరణం ఉపనిస్సితం, కిచ్చాధికరణం పరియాపన్నం, కిచ్చాధికరణేన సఙ్గహితం.

౩౧౯. వివాదాధికరణం సత్తన్నం సమథానం కతి సమథే భజతి, కతి సమథే ఉపనిస్సితం, కతి సమథే పరియాపన్నం, కతిహి సమథేహి సఙ్గహితం, కతిహి సమథేహి సమ్మతి?

అనువాదాధికరణం సత్తన్నం సమథానం కతి సమథే భజతి, కతి సమథే ఉపనిస్సితం, కతి సమథే పరియాపన్నం, కతిహి సమథేహి సఙ్గహితం, కతిహి సమథేహి సమ్మతి?

ఆపత్తాధికరణం సత్తన్నం సమథానం కతి సమథే భజతి, కతి సమథే ఉపనిస్సితం, కతి సమథే పరియాపన్నం, కతిహి సమథేహి సఙ్గహితం, కతిహి సమథేహి సమ్మతి?

కిచ్చాధికరణం సత్తన్నం సమథానం కతి సమథే భజతి, కతి సమథే ఉపనిస్సితం, కతి సమథే పరియాపన్నం, కతిహి సమథేహి సఙ్గహితం, కతిహి సమథేహి సమ్మతి?

వివాదాధికరణం సత్తన్నం సమథానం ద్వే సమథే భజతి, ద్వే సమథే ఉపనిస్సితం, ద్వే సమథే పరియాపన్నం, ద్వీహి సమథేహి సఙ్గహితం, ద్వీహి సమథేహి సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ.

అనువాదాధికరణం సత్తన్నం సమథానం చత్తారో సమథే భజతి, చత్తారో సమథే ఉపనిస్సితం, చత్తారో సమథే పరియాపన్నం, చతూహి సమథేహి సఙ్గహితం, చతూహి సమథేహి సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేన చ సతివినయేన చ

అమూళ్హవినయేన చ తస్సపాపియసికాయ చ.

ఆపత్తాధికరణం సత్తన్నం సమథానం తయో సమథే భజతి, తయో సమథే ఉపనిస్సితం, తయో సమథే పరియాపన్నం, తీహి సమథేహి సఙ్గహితం తీహి సమథేహి సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన తిణవత్థారకేన చ.

కిచ్చాధికరణం సత్తన్నం సమథానం ఏకం సమథం భజతి, ఏకం సమథం ఉపనిస్సితం, ఏకం సమథం పరియాపన్నం, ఏకేన సమథేన సఙ్గహితం, ఏకేన సమథేన సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేనాతి.

భజతివారో నిట్ఠితో ఏకవీసతిమో.

సమథభేదో నిట్ఠితో.

తస్సుద్దానం –

అధికరణం పరియాయం, సాధారణా చ భాగియా;
సమథా సాధారణికా, సమథస్స తబ్భాగియా.

సమథా సమ్ముఖా చేవ, వినయేన కుసలేన చ;
యత్థ సమథసంసట్ఠా, సమ్మన్తి న సమ్మన్తి చ.

సమథాధికరణఞ్చేవ, సముట్ఠానం భజన్తి చాతి.

ఖన్ధకపుచ్ఛావారో

౩౨౦. ఉపసమ్పదం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
ఉపసమ్పదం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం ద్వే ఆపత్తియో.

ఉపోసథం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
ఉపోసథం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం తిస్సో ఆపత్తియో.

వస్సూపనాయికం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
వస్సూపనాయికం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం ఏకా ఆపత్తి.

పవారణం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
పవారణం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం తిస్సో ఆపత్తియో.

చమ్మసఞ్ఞుత్తం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
చమ్మసఞ్ఞుత్తం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం తిస్సో ఆపత్తియో.

భేసజ్జం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
భేసజ్జం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం తిస్సో ఆపత్తియో.

కథినకం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
కథినకం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;

సముక్కట్ఠపదానం నత్థి తత్థ ఆపత్తి [న కతమా ఆపత్తియో (క.)].

చీవరసఙ్ఘాత్తం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
చీవరసఙ్ఘాత్తం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం తిస్సో ఆపత్తియో.

చమ్మేయ్యకం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
చమ్మేయ్యకం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం ఏకా ఆపత్తి.

కోసమ్బకం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
కోసమ్బకం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం ఏకా ఆపత్తి.

కమ్మక్ఖన్ధకం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
కమ్మక్ఖన్ధకం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం ఏకా ఆపత్తి.

పారివాసికం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
పారివాసికం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం ఏకా ఆపత్తి.

సముచ్చయం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
సముచ్చయం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం ఏకా ఆపత్తి.

సమథం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
సమథం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం ద్వే ఆపత్తియో.

ఖుద్దకవత్థుకం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
ఖుద్దకవత్థుకం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం తిస్సో ఆపత్తియో.

సేనాసనం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
సేనాసనం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం తిస్సో ఆపత్తియో.

సఙ్ఘభేదం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
సఙ్ఘభేదం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం ద్వే ఆపత్తియో.

సమాచారం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
సమాచారం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం ఏకా ఆపత్తి.

ఠపనం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
ఠపనం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం ఏకా ఆపత్తి.

భిక్ఖునిక్ఖన్ధకం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
భిక్ఖునిక్ఖన్ధకం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం ద్వే ఆపత్తియో.

పఞ్చసతికం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
పఞ్చసతికం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం నత్థి తత్థ ఆపత్తి.

సత్తసతికం పుచ్ఛిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;

సముక్కట్ఠపదానం కతి ఆపత్తియో;
సత్తసతికం విస్సజ్జిస్సం సనిదానం సనిద్దేసం;
సముక్కట్ఠపదానం నత్థి తత్థ ఆపత్తీతి.

ఖన్ధకపుచ్ఛావారో నిట్ఠితో పఠమో.

తస్సుద్దానం –

ఉపసమ్పదూపోసథో , వస్సూపనాయికపవారణా;
చమ్మభేసజ్జకథినా, చీవరం చమ్పేయ్యకేన చ.

కోసమ్బక్ఖన్ధకం కమ్మం, పారివాసిసముచ్చయా;
సమథఖుద్దకా సేనా, సఙ్ఘభేదం సమాచారో;
ఠపనం భిక్ఖునిక్ఖన్ధం, పఞ్చసత్తసతేన చాతి.

ఏకుత్తరికనయో

౧. ఏకకవారో

३२१. ఆపత్తికరా ధమ్మా జానితబ్బా. అనాపత్తికరా ధమ్మా జానితబ్బా. ఆపత్తి జానితబ్బా. అనాపత్తి జానితబ్బా. లహుకా ఆపత్తి జానితబ్బా. గరుకా ఆపత్తి జానితబ్బా. సావసేసా ఆపత్తి జానితబ్బా. అనవసేసా ఆపత్తి జానితబ్బా. దుట్ఠుల్లా ఆపత్తి జానితబ్బా. అదుట్ఠుల్లా ఆపత్తి జానితబ్బా. సప్పటికమ్మా ఆపత్తి జానితబ్బా. అప్పటికమ్మా ఆపత్తి జానితబ్బా. దేసనాగామినీ ఆపత్తి జానితబ్బా. అదేసనాగామినీ ఆపత్తి జానితబ్బా. అన్తరాయికా ఆపత్తి జానితబ్బా. అనన్తరాయికా ఆపత్తి జానితబ్బా. సావజ్జపణ్ణత్తి ఆపత్తి జానితబ్బా. అనవజ్జపణ్ణత్తి ఆపత్తి జానితబ్బా. కిరియతో సముట్ఠితా ఆపత్తి జానితబ్బా. అకిరియతో సముట్ఠితా ఆపత్తి జానితబ్బా. కిరియాకిరియతో సముట్ఠితా ఆపత్తి జానితబ్బా. పుబ్బాపత్తి జానితబ్బా. అపరాపత్తి జానితబ్బా. పుబ్బాపత్తీనం అన్తరాపత్తి జానితబ్బా. అపరాపత్తీనం అన్తరాపత్తి జానితబ్బా. దేసితా గణనూపగా ఆపత్తి జానితబ్బా. దేసితా న గణనూపగా ఆపత్తి జానితబ్బా. పఞ్ఞత్తి జానితబ్బా. అనుపఞ్ఞత్తి జానితబ్బా. అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తి జానితబ్బా. సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి జానితబ్బా. పదేసపఞ్ఞత్తి జానితబ్బా. సాధారణపఞ్ఞత్తి జానితబ్బా . అసాధారణపఞ్ఞత్తి జానితబ్బా. ఏకతోపఞ్ఞత్తి జానితబ్బా. ఉభతోపఞ్ఞత్తి జానితబ్బా. థుల్లవజ్జా ఆపత్తి జానితబ్బా. అథుల్లవజ్జా ఆపత్తి జానితబ్బా. గిహిపటిసంయుత్తా ఆపత్తి జానితబ్బా. న గిహిపటిసంయుత్తా ఆపత్తి జానితబ్బా. నియతా ఆపత్తి జానితబ్బా. అనియతా ఆపత్తి జానితబ్బా. ఆదికరో పుగ్గలో జానితబ్బో. అనాదికరో పుగ్గలో జానితబ్బో. అధిచ్చాపత్తికో పుగ్గలో జానితబ్బో. అభిణ్హాపత్తికో పుగ్గలో జానితబ్బో. చోదకో పుగ్గలో జానితబ్బో. చుదితకో పుగ్గలో జానితబ్బో. అధమ్మచోదకో పుగ్గలో జానితబ్బో. అధమ్మచుదితకో పుగ్గలో జానితబ్బో. ధమ్మచోదకో పుగ్గలో జానితబ్బో. ధమ్మచుదితకో పుగ్గలో జానితబ్బో . నియతో పుగ్గలో జానితబ్బో. అనియతో పుగ్గలో జానితబ్బో. అభబ్బాపత్తికో పుగ్గలో జానితబ్బో. భబ్బాపత్తికో పుగ్గలో జానితబ్బో. ఉక్ఖిత్తకో పుగ్గలో జానితబ్బో. అనుక్ఖిత్తకో పుగ్గలో జానితబ్బో. నాసితకో పుగ్గలో జానితబ్బో. అనాసితకో పుగ్గలో జానితబ్బో. సమానసంవాసకో పుగ్గలో జానితబ్బో. అసమానసంవాసకో పుగ్గలో జానితబ్బో. ఠపనం జానితబ్బన్తి.

ఏకకం నిట్ఠితం.

తస్సుద్దానం –

కరా ఆపత్తి లహుకా, సావసేసా చ దుట్ఠుల్లా;
పటికమ్మదేసనా చ, అన్తరా వజ్జకిరియం.

కిరియాకిరియం పుబ్బా, అన్తరా గణనూపగా;
పఞ్ఞత్తి అనానుప్పన్న, సబ్బసాధారణా చ ఏకతో [పఞ్ఞత్తానుప్పన్నా సబ్బా, సాధారణా చ ఏకతో (స్యా॰)].

థుల్లగిహినియతా చ, ఆది అధిచ్చచోదకో;
అధమ్మధమ్మనియతో, అభబ్బుక్ఖిత్తనాసితా;

సమానం ఠపనఞ్చేవ, ఉద్దానం ఏకకే ఇదన్తి.

౨. దుకవారో

౩౨౨. అత్థాపత్తి సఞ్ఞా విమోక్ఖా, అత్థాపత్తి నో సఞ్ఞావిమోక్ఖా. అత్థాపత్తి లద్ధసమాపత్తికస్స, అత్థాపత్తి న లద్ధసమాపత్తికస్స. అత్థాపత్తి సద్ధమ్మపటిసఞ్ఞుత్తా, అత్థాపత్తి అసద్ధమ్మపటిసఞ్ఞుత్తా. అత్థాపత్తి సపరిక్ఖారపటిసఞ్ఞుత్తా, అత్థాపత్తి పరపరిక్ఖారపటిసఞ్ఞుత్తా. అత్థాపత్తి సపుగ్గలపటిసఞ్ఞుత్తా, అత్థాపత్తి పరపుగ్గలపటిసఞ్ఞుత్తా. అత్థి సచ్చం భణన్తో గరుకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి, ముసా భణన్తో లహుకం. అత్థి ముసా భణన్తో గరుకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి, సచ్చం భణన్తో లహుకం. అత్థాపత్తి భూమిగతో ఆపజ్జతి, నో వేహాసగతో. అత్థాపత్తి వేహాసగతో ఆపజ్జతి, నో భూమిగతో. అత్థాపత్తి నిక్ఖమన్తో ఆపజ్జతి, నో పవిసన్తో. అత్థాపత్తి పవిసన్తో ఆపజ్జతి, నో నిక్ఖమన్తో. అత్థాపత్తి ఆదియన్తో ఆపజ్జతి, అత్థాపత్తి అనాదియన్తో ఆపజ్జతి. అత్థాపత్తి సమాదియన్తో ఆపజ్జతి , అత్థాపత్తి న సమాదియన్తో ఆపజ్జతి. అత్థాపత్తి కరోన్తో ఆపజ్జతి, అత్థాపత్తి న కరోన్తో ఆపజ్జతి. అత్థాపత్తి దేన్తో ఆపజ్జతి, అత్థాపత్తి న దేన్తో ఆపజ్జతి. (అత్థాపత్తి దేసేన్తో ఆపజ్జతి, అత్థాపత్తి న దేసేన్తో ఆపజ్జతి.) [( ) (నత్థి కత్థచి)] అత్థాపత్తి పటిగ్గణ్హన్తో ఆపజ్జతి, అత్థాపత్తి న పటిగ్గణ్హన్తో ఆపజ్జతి. అత్థాపత్తి పరిభోగేన ఆపజ్జతి, అత్థాపత్తి న పరిభోగేన ఆపజ్జతి. అత్థాపత్తి రత్తిం ఆపజ్జతి, నో దివా. అత్థాపత్తి దివా ఆపజ్జతి, నో రత్తిం. అత్థాపత్తి అరుణుగ్గే ఆపజ్జతి, అత్థాపత్తి న అరుణుగ్గే ఆపజ్జతి. అత్థాపత్తి ఛిన్దన్తో ఆపజ్జతి, అత్థాపత్తి న ఛిన్దన్తో ఆపజ్జతి. అత్థాపత్తి ఛాదేన్తో ఆపజ్జతి, అత్థాపత్తి న ఛాదేన్తో ఆపజ్జతి. అత్థాపత్తి ధారేన్తో ఆపజ్జతి, అత్థాపత్తి న ధారేన్తో ఆపజ్జతి.

ద్వే ఉపోసథా – చాతుద్దసికో చ పన్నరసికో చ. ద్వే పవారణా – చాతుద్దసికా చ పన్నరసికా చ. ద్వే కమ్మాని – అపలోకనకమ్మం, ఞత్తికమ్మం. అపరానిపి ద్వే కమ్మాని – ఞత్తిదుతియకమ్మం, ఞత్తిచతుత్థకమ్మం. ద్వే కమ్మవత్థూని – అపలోకనకమ్మస్స వత్థు, ఞత్తికమ్మస్స వత్థు. అపరానిపి ద్వే కమ్మవత్థూని – ఞత్తిదుతియకమ్మస్స వత్థు, ఞత్తిచతుత్థకమ్మస్స వత్థు. ద్వే కమ్మదోసా – అపలోకనకమ్మస్స దోసో, ఞత్తికమ్మస్స దోసో. అపరేపి ద్వే కమ్మదోసా – ఞత్తిదుతియకమ్మస్స దోసో, ఞత్తిచతుత్థకమ్మస్స దోసో. ద్వే కమ్మసమ్పత్తియో – అపలోకనకమ్మస్స సమ్పత్తి, ఞత్తికమ్మస్స సమ్పత్తి. అపరాపి ద్వే కమ్మసమ్పత్తియో – ఞత్తిదుతియకమ్మస్స సమ్పత్తి, ఞత్తిచతుత్థకమ్మస్స సమ్పత్తి. ద్వే నానాసంవాసకభూమియో – అత్తనా వా అత్తానం నానాసంవాసకం కరోతి, సమగ్గో వా నం సఙ్ఘో ఉక్ఖిపతి అదస్సనే వా అప్పటికమ్మే వా అప్పటినిస్సగ్గే వా. ద్వే సమానసంవాసకభూమియో – అత్తనా వా అత్తానం సమానసంవాసకం కరోతి, సమగ్గో వా నం సఙ్ఘో ఉక్ఖిత్తం ఓసారేతి దస్సనే వా పటికమ్మే వా పటినిస్సగ్గే వా. ద్వే పారాజికా – భిక్ఖూనఞ్చ భిక్ఖునీనఞ్చ. ద్వే సఙ్ఘాదిసేసా, ద్వే థుల్లచ్చయా, ద్వే పాచిత్తియా, ద్వే పాటిదేసనీయా, ద్వే దుక్కటా, ద్వే దుబ్భాసితా – భిక్ఖూనఞ్చ భిక్ఖునీనఞ్చ. సత్త ఆపత్తియో, సత్త ఆపత్తిక్ఖన్ధా. ద్వీహాకారేహి సఙ్ఘో భిజ్జతి – కమ్మేన వా సలాకగ్గాహేన వా.

ద్వే పుగ్గలా న ఉపసమ్పాదేతబ్బా – అద్ధానహీనో, అఙ్గహీనో. అపరేపి ద్వే పుగ్గలా న ఉపసమ్పాదేతబ్బా – వత్థువిపన్నో, కరణదుక్కటకో. అపరేపి ద్వే పుగ్గలా న ఉపసమ్పాదేతబ్బా – అపరిపూరో పరిపూరో నో చ యాచతి. ద్విన్నం పుగ్గలానం నిస్సాయ న వత్థబ్బం – అలజ్జిస్స చ బాలస్స చ. ద్విన్నం పుగ్గలానం నిస్సయో న దాతబ్బో – అలజ్జిస్స చ లజ్జినో చ న యాచతి. ద్విన్నం పుగ్గలానం నిస్సయో దాతబ్బో – బాలస్స చ లజ్జిస్స చ యాచతి. ద్వే పుగ్గలా అభబ్బా ఆపత్తిం ఆపజ్జితుం – బుద్ధా చ పచ్చేకబుద్ధా చ. ద్వే పుగ్గలా భబ్బా, ఆపత్తిం ఆపజ్జితుం – భిక్ఖూ చ భిక్ఖునియో చ. ద్వే పుగ్గలా అభబ్బా సఞ్చిచ్చ ఆపత్తిం ఆపజ్జితుం – భిక్ఖూ చ భిక్ఖునియో చ అరియపుగ్గలా. ద్వే పుగ్గలా భబ్బా సఞ్చిచ్చ

ఆపత్తిం ఆపజ్జితుం – భిక్ఖూ చ భిక్ఖునియో చ పుథుజ్జనా. ద్వే పుగ్గలా అభబ్బా సఞ్చిచ్చ సాతిసారం వత్థుం అజ్ఝాచరితుం – భిక్ఖూ చ భిక్ఖునియో చ అరియపుగ్గలా. ద్వే పుగ్గలా భబ్బా సఞ్చిచ్చ సాతిసారం వత్థుం అజ్ఝాచరితుం – భిక్ఖూ చ భిక్ఖునియో చ పుథుజ్జనా.

ద్వే పటిక్కోసా – కాయేన వా పటిక్కోసతి వాచాయ వా పటిక్కోసతి. ద్వే నిస్సారణా – అత్థి పుగ్గలో అప్పత్తో నిస్సారణం తం చే సఙ్ఘో నిస్సారేతి ఏకచ్చో సునిస్సారితో, ఏకచ్చో దున్నిస్సారితో. ద్వే ఓసారణా – అత్థి పుగ్గలో అప్పత్తో ఓసారణం తం చే సఙ్ఘో ఓసారేతి ఏకచ్చో సోసారితో, ఏకచ్చో దోసారితో. ద్వే పటిఞ్ఞా – కాయేన వా పటిజానాతి వాచాయ వా పటిజానాతి. ద్వే పటిగ్గహా – కాయేన వా పటిగ్గణ్హాతి కాయపటిబద్ధేన వా పటిగ్గణ్హాతి. ద్వే పటిక్ఖేపా – కాయేన వా పటిక్ఖిపతి వాచాయ వా పటిక్ఖిపతి. ద్వే ఉపఘాతికా – సిక్ఖూపఘాతికా చ భోగూపఘాతికా చ. ద్వే చోదనా – కాయేన వా చోదేతి వాచాయ వా చోదేతి. ద్వే కథినస్స పలిబోధా – ఆవాసపలిబోధో చ చీవరపలిబోధో చ. ద్వే కథినస్స అపలిబోధా – ఆవాసఅపలిబోధో చ చీవరఅపలిబోధో చ. ద్వే చీవరాని – గహపతికఞ్చ పంసుకూలఞ్చ. ద్వే పత్తా – అయోపత్తో మత్తికాపత్తో. ద్వే మణ్డలాని – తిపుమయం, సీసమయం. ద్వే పత్తస్స అధిట్ఠానా – కాయేన వా అధిట్ఠేతి వాచాయ వా అధిట్ఠేతి. ద్వే చీవరస్స అధిట్ఠానా – కాయేన వా అధిట్ఠేతి వాచాయ వా అధిట్ఠేతి. ద్వే వికప్పనా – సమ్ముఖావికప్పనా చ పరమ్ముఖావికప్పనా చ. ద్వే వినయా – భిక్ఖూనఞ్చ భిక్ఖునీనఞ్చ. ద్వే వేనయికా – పఞ్ఞత్తఞ్చ పఞ్ఞత్తానులోమఞ్చ. ద్వే వినయస్స సల్లేఖా – అకప్పియే సేతుఘాతో, కప్పియే మత్తకారితా. ద్వీహాకారేహి ఆపత్తిం ఆపజ్జతి – కాయేన వా ఆపజ్జతి వాచాయ వా ఆపజ్జతి. ద్వీహాకారేహి ఆపత్తియా వుట్ఠాతి – కాయేన వా వుట్ఠాతి వాచాయ వా వుట్ఠాతి. ద్వే పరివాసా – పటిచ్ఛన్నపరివాసో, అప్పటిచ్ఛన్నపరివాసో. అపరేపి ద్వే పరివాసా – సుద్ధన్తపరివాసో సమోధానపరివాసో. ద్వే మానత్తా – పటిచ్ఛన్నమానత్తం, అప్పటిచ్ఛన్నమానత్తం. అపరేపి ద్వే మానత్తా – పక్ఖమానత్తం, సమోధానమానత్తం. ద్విన్నం పుగ్గలానం రత్తిచ్ఛేదో – పారివాసికస్స చ మానత్తచారికస్స చ. ద్వే అనాదరియాని – పుగ్గలానాదరియఞ్చ ధమ్మానాదరియఞ్చ. ద్వే లోణాని – జాతిమఞ్చ కారిమఞ్చ [జాతిమయఞ్చ ఖారిమయఞ్చ (స్యా॰)]. అపరానిపి ద్వే లోణాని – సాముద్దం కాళలోణం. అపరానిపి ద్వే లోణాని – సిన్ధవం, ఉబ్భిదం [ఉబ్భిరం (ఇతిపి)]. అపరానిపి ద్వే లోణాని – రోమకం, పక్కాలకం. ద్వే పరిభోగా – అబ్భన్తరపరిభోగో చ బాహిరపరిభోగో చ. ద్వే అక్కోసా – హీనో చ అక్కోసో ఉక్కట్ఠో చ అక్కోసో. ద్వీహాకారేహి పేసుఞ్ఞం హోతి – పియకమ్యస్స వా భేదాధిప్పాయస్స వా. ద్వీహాకారేహి గణభోజనం పసవతి – నిమన్తనతో వా విఞ్ఞత్తితో వా. ద్వే వస్సూపనాయికా – పురిమికా, పచ్ఛిమికా. ద్వే అధమ్మికాని పాతిమోక్ఖట్ఠపనాని. ద్వే ధమ్మికాని పాతిమోక్ఖట్ఠపనాని.

[అ॰ ని॰ ౨.౯౯ ఆదయో] ద్వే పుగ్గలా బాలా – యో చ అనాగతం భారం వహతి, యో చ ఆగతం భారం న వహతి. ద్వే పుగ్గలా పణ్డితా – యో చ అనాగతం భారం న వహతి, యో చ ఆగతం భారం వహతి. అపరేపి ద్వే పుగ్గలా బాలా – యో చ అకప్పియే కప్పియసఞ్ఞీ, యో చ కప్పియే అకప్పియసఞ్ఞీ. ద్వే పుగ్గలా పణ్డితా – యో చ అకప్పియే అకప్పియసఞ్ఞీ, యో చ కప్పియే కప్పియసఞ్ఞీ. అపరేపి ద్వే పుగ్గలా బాలా – యో చ అనాపత్తియా ఆపత్తిసఞ్ఞీ, యో చ ఆపత్తియా అనాపత్తిసఞ్ఞీ. ద్వే పుగ్గలా పణ్డితా – యో చ ఆపత్తియా ఆపత్తిసఞ్ఞీ, యో చ అనాపత్తియా అనాపత్తిసఞ్ఞీ. అపరేపి ద్వే పుగ్గలా బాలా – యో చ అధమ్మే ధమ్మసఞ్ఞీ, యో చ ధమ్మే అధమ్మసఞ్ఞీ. ద్వే పుగ్గలా పణ్డితా – యో చ అధమ్మే అధమ్మసఞ్ఞీ, యో చ ధమ్మే ధమ్మసఞ్ఞీ. అపరేపి ద్వే పుగ్గలా బాలా – యో చ అవినయే వినయసఞ్ఞీ, యో చ వినయే అవినయసఞ్ఞీ. ద్వే పుగ్గలా పణ్డితా – యో చ అవినయే అవినయసఞ్ఞీ, యో చ వినయే వినయసఞ్ఞీ.

[అ॰ ని॰ ౨.౧౦౮] ద్విన్నం పుగ్గలానం ఆసవా వడ్ఢన్తి – యో చ న కుక్కుచ్చాయితబ్బం కుక్కుచ్చాయతి, యో చ కుక్కుచ్చాయితబ్బం కుక్కుచ్చాయతి. ద్విన్నం పుగ్గలానం ఆసవా న వడ్ఢన్తి – యో చ కుక్కుచ్చాయితబ్బం న కుక్కుచ్చాయతి, యో చ కుక్కుచ్చాయితబ్బం కుక్కుచ్చాయతి. అపరేసమ్పి ద్విన్నం పుగ్గలానం ఆసవా వడ్ఢన్తి – యో చ అకప్పియే కప్పియసఞ్ఞీ, యో చ కప్పియే అకప్పియసఞ్ఞీ. ద్విన్నం పుగ్గలానం ఆసవా న వడ్ఢన్తి – యో చ అకప్పియే అకప్పియసఞ్ఞీ, యో చ కప్పియే కప్పియసఞ్ఞీ. అపరేసమ్పి ద్విన్నం పుగ్గలానం ఆసవా వడ్ఢన్తి – యో చ అనాపత్తియా ఆపత్తిసఞ్ఞీ, యో చ ఆపత్తియా అనాపత్తిసఞ్ఞీ. ద్విన్నం పుగ్గలానం ఆసవా న వడ్ఢన్తి – యో చ అనాపత్తియా అనాపత్తిసఞ్ఞీ, యో చ ఆపత్తియా ఆపత్తిసఞ్ఞీ. అపరేసమ్పి ద్విన్నం పుగ్గలానం ఆసవా వడ్ఢన్తి – యో చ అధమ్మే ధమ్మసఞ్ఞీ, యో చ ధమ్మే అధమ్మసఞ్ఞీ. ద్విన్నం పుగ్గలానం ఆసవా న వడ్ఢన్తి – యో చ అధమ్మే అధమ్మసఞ్ఞీ, యో చ ధమ్మే ధమ్మసఞ్ఞీ. అపరేసమ్పి ద్విన్నం పుగ్గలానం ఆసవా వడ్ఢన్తి – యో చ అవినయే వినయసఞ్ఞీ, యో చ వినయే అవినయసఞ్ఞీ. ద్విన్నం పుగ్గలానం ఆసవా న వడ్ఢన్తి – యో చ అవినయే అవినయసఞ్ఞీ, యో చ వినయే వినయసఞ్ఞీ.

దుకా నిట్ఠితా.

తస్సుద్దానం –

సఞ్ఞా లద్ధా చ సద్ధమ్మా, పరిక్ఖారా చ పుగ్గలా;
సచ్చం భూమి నిక్ఖమన్తో, ఆదియన్తో సమాదియం.

కరోన్తో దేన్తో గణ్హన్తో, పరిభోగేన రత్తి చ;
అరుణాఛిన్దం ఛాదేన్తో, ధారేన్తో చ ఉపోసథా.

పవారణా కమ్మాపరా, వత్థు అపరా దోసా చ;
అపరా ద్వే చ సమ్పత్తి, నానా సమానమేవ చ.

పారాజిసఙ్ఘథుల్లచ్చయ, పాచిత్తి పాటిదేసనా;
దుక్కటా దుబ్భాసితా చేవ, సత్త ఆపత్తిక్ఖన్ధా చ.

భిజ్జతి ఉపసమ్పదా, తథేవ అపరే దువే;
న వత్తబ్బం న దాతబ్బం, అభబ్బాభబ్బమేవ చ.

సఞ్చిచ్చ సాతిసారా చ, పటిక్కోసా నిస్సారణా;
ఓసారణా పటిఞ్ఞా చ, పటిగ్గహా పటిక్ఖిపా.

ఉపఘాతి చోదనా చ, కథినా చ దువే తథా;
చీవరా పత్తమణ్డలా, అధిట్ఠానా తథేవ ద్వే.

వికప్పనా చ వినయా, వేనయికా చ సల్లేఖా;

ఆపజ్జతి చ వుట్ఠాతి, పరివాసాపరే దువే.

ద్వే మానత్తా అపరే చ, రత్తిచ్ఛేదో అనాదరి;
ద్వే లోణా తయో అపరే, పరిభోగక్కోసేన చ.

పేసుఞ్ఞో చ గణావస్స, ఠపనా భారకప్పియం;
అనాపత్తి అధమ్మధమ్మా, వినయే ఆసవే తథాతి.

౩. తికవారో

౩౨౩. అత్థాపత్తి తిట్ఠన్తే భగవతి ఆపజ్జతి, నో పరినిబ్బుతే; అత్థాపత్తి పరినిబ్బుతే భగవతి ఆపజ్జతి, నో తిట్ఠన్తే; అత్థాపత్తి తిట్ఠన్తేపి భగవతి ఆపజ్జతి పరినిబ్బుతేపి. అత్థాపత్తి కాలే ఆపజ్జతి, నో వికాలే; అత్థాపత్తి వికాలే ఆపజ్జతి, నో కాలే; అత్థాపత్తి కాలే చేవ ఆపజ్జతి వికాలే చ. అత్థాపత్తి రత్తిం ఆపజ్జతి, నో దివా; అత్థాపత్తి దివా ఆపజ్జతి, నో రత్తిం; అత్థాపత్తి రత్తిఞ్చేవ ఆపజ్జతి దివా చ. అత్థాపత్తి దసవస్సో ఆపజ్జతి, నో ఊనదసవస్సో; అత్థాపత్తి ఊనదసవస్సో ఆపజ్జతి, నో దసవస్సో; అత్థాపత్తి దసవస్సో చేవ ఆపజ్జతి ఊనదసవస్సో చ. అత్థాపత్తి పఞ్చవస్సో ఆపజ్జతి, నో ఊనపఞ్చవస్సో; అత్థాపత్తి ఊనపఞ్చవస్సో ఆపజ్జతి, నో పఞ్చవస్సో; అత్థాపత్తి పఞ్చవస్సో చేవ ఆపజ్జతి ఊనపఞ్చవస్సో చ. అత్థాపత్తి కుసలచిత్తో ఆపజ్జతి; అత్థాపత్తి అకుసలచిత్తో ఆపజ్జతి; అత్థాపత్తి అబ్యాకతచిత్తో ఆపజ్జతి. అత్థాపత్తి సుఖవేదనాసమఙ్గీ ఆపజ్జతి; అత్థాపత్తి దుక్ఖవేదనాసమఙ్గీ ఆపజ్జతి; అత్థాపత్తి అదుక్ఖమసుఖవేదనాసమఙ్గీ ఆపజ్జతి. తీణి చోదనావత్థూని – దిట్ఠేన, సుతేన, పరిసఙ్కాయ. తయో సలాకగ్గాహా – గుళ్హకో, వివటకో [వివట్టకో (క.)], సకణ్ణజప్పకో. తయో పటిక్ఖేపా – మహిచ్ఛతా, అసన్తుట్ఠితా [అసన్తుట్ఠతా (స్యా.)], అసల్లేఖతా. తయో అనుఞ్ఞాతా – అప్పిచ్ఛతా, సన్తుట్ఠితా, సల్లేఖతా. అపరేపి తయో పటిక్ఖేపా – మహిచ్ఛతా, అసన్తుట్ఠితా, అమత్తఞ్ఞుతా. తయో అనుఞ్ఞాతా – అప్పిచ్ఛతా, సన్తుట్ఠితా, మత్తఞ్ఞుతా. తిస్సో పఞ్ఞత్తియో – పఞ్ఞత్తి, అనుపఞ్ఞత్తి, అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తి. అపరాపి తిస్సో పఞ్ఞత్తియో – సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి, పదేసపఞ్ఞత్తి, సాధారణపఞ్ఞత్తి. అపరాపి తిస్సో పఞ్ఞత్తియో – అసాధారణపఞ్ఞత్తి, ఏకతోపఞ్ఞత్తి, ఉభతోపఞ్ఞత్తి.

అత్థాపత్తి బాలో ఆపజ్జతి, నో పణ్డితో; అత్థాపత్తి పణ్డితో ఆపజ్జతి, నో బాలో; అత్థాపత్తి బాలో చేవ ఆపజ్జతి పణ్డితో చ. అత్థాపత్తి కాళే ఆపజ్జతి, నో జుణ్హే; అత్థాపత్తి జుణ్హే ఆపజ్జతి, నో కాళే; అత్థాపత్తి కాళే చేవ ఆపజ్జతి జుణ్హే చ. అత్థి కాళే కప్పతి, నో జుణ్హే; అత్థి జుణ్హే కప్పతి, నో కాళే; అత్థి కాళే చేవ కప్పతి జుణ్హే చ. అత్థాపత్తి హేమన్తే ఆపజ్జతి, నో గిమ్హే నో వస్సే; అత్థాపత్తి గిమ్హే ఆపజ్జతి, నో హేమన్తే నో వస్సే; అత్థాపత్తి వస్సే ఆపజ్జతి, నో హేమన్తే నో గిమ్హే. అత్థాపత్తి సఙ్ఘో ఆపజ్జతి, న గణో న పుగ్గలో; అత్థాపత్తి గణో ఆపజ్జతి, న సఙ్ఘో న పుగ్గలో; అత్థాపత్తి పుగ్గలో ఆపజ్జతి, న సఙ్ఘో న గణో. అత్థి సఙ్ఘస్స కప్పతి, న గణస్స న పుగ్గలస్స; అత్థి గణస్స కప్పతి, న సఙ్ఘస్స న పుగ్గలస్స; అత్థి పుగ్గలస్స కప్పతి, న సఙ్ఘస్స న గణస్స. తిస్సో ఛాదనా వత్థుం ఛాదేతి, నో ఆపత్తిం; ఆపత్తిం ఛాదేతి, నో వత్థుం; వత్థుఞ్చేవ ఛాదేతి ఆపత్తిఞ్చ. తిస్సో పటిచ్ఛాదియో – జన్తాఘరపటిచ్ఛాది, ఉదకపటిచ్ఛాది, వత్థపటిచ్ఛాది. [అ. ని. ౩.౧౩౨] తీణి పటిచ్ఛన్నాని వహన్తి, నో వివటాని – మాతుగామో పటిచ్ఛన్నో వహతి, నో వివటో; బ్రాహ్మణానం మన్తా పటిచ్ఛన్నా వహన్తి, నో వివటా; మిచ్ఛాదిట్ఠి పటిచ్ఛన్నా వహతి, నో వివటా. తీణి వివటాని విరోచన్తి, నో పటిచ్ఛన్నాని – చన్దమణ్డలం వివటం విరోచతి, నో పటిచ్ఛన్నం; సూరియమణ్డలం వివటం విరోచతి, నో పటిచ్ఛన్నం; తథాగతప్పవేదితో ధమ్మవినయో వివటో విరోచతి, నో పటిచ్ఛన్నో.

తయో సేనాసనగ్గాహా – పురిమకో , పచ్ఛిమకో, అన్తరాముత్తకో. అత్థాపత్తి గిలానో ఆపజ్జతి, నో అగిలానో; అత్థాపత్తి అగిలానో ఆపజ్జతి, నో గిలానో; అత్థాపత్తి గిలానో చేవ ఆపజ్జతి అగిలానో చ.

తీణి అధమ్మికాని పాతిమోక్ఖట్ఠపనాని. తీణి ధమ్మికాని పాతిమోక్ఖట్ఠపనాని. తయో పరివాసా – పటిచ్ఛన్నపరివాసో, అప్పటిచ్ఛన్నపరివాసో, సుద్ధన్తపరివాసో. తయో మానత్తా – పటిచ్ఛన్నమానత్తం, అప్పటిచ్ఛన్నమానత్తం, పక్ఖమానత్తం. తయో పారివాసికస్స భిక్ఖునో రత్తిచ్ఛేదా – సహవాసో, విప్పవాసో, అనారోచనా. అత్థాపత్తి అన్తో ఆపజ్జతి, నో బహి; అత్థాపత్తి బహి ఆపజ్జతి, నో అన్తో; అత్థాపత్తి అన్తో చేవ ఆపజ్జతి బహి చ. అత్థాపత్తి అన్తోసీమాయ ఆపజ్జతి, నో బహిసీమాయ; అత్థాపత్తి బహిసీమాయ ఆపజ్జతి, నో అన్తోసీమాయ; అత్థాపత్తి అన్తోసీమాయ చేవ ఆపజ్జతి బహిసీమాయ చ. తీహాకారేహి ఆపత్తిం ఆపజ్జతి – కాయేన ఆపజ్జతి, వాచాయ ఆపజ్జతి, కాయేన వాచాయ ఆపజ్జతి. అపరేహిపి తీహాకారేహి ఆపత్తిం ఆపజ్జతి – సఙ్ఘమజ్ఝే, గణమజ్ఝే, పుగ్గలస్స సన్తికే. తీహాకారేహి ఆపత్తియా వుట్ఠాతి – కాయేన వుట్ఠాతి, వాచాయ వుట్ఠాతి, కాయేన వాచాయ వుట్ఠాతి. అపరేహిపి తీహాకారేహి ఆపత్తియా వుట్ఠాతి – సఙ్ఘమజ్ఝే, గణమజ్ఝే, పుగ్గలస్స సన్తికే. తీణి అధమ్మికాని అమూళ్హవినయస్స దానాని. తీణి ధమ్మికాని అమూళ్హవినయస్స దానాని.

[చూళవ. ౬] తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో ఆకఙ్ఖమానో సఙ్ఘో తజ్జనీయకమ్మం కరేయ్య – భణ్డనకారకో హోతి కలహకారకో వివాదకారకో భస్సకారకో సఙ్ఘే అధికరణకారకో, బాలో హోతి అబ్యత్తో, ఆపత్తిబహులో అనపదానో గిహిసంసట్ఠో విహరతి అననులోమికేహి గిహిసంసగ్గేహి. [చూళవ. ౧౩] తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో ఆకఙ్ఖమానో సఙ్ఘో నియస్సకమ్మం కరేయ్య – భణ్డనకారకో హోతి…పే.… సఙ్ఘే అధికరణకారకో, బాలో హోతి అబ్యత్తో, ఆపత్తిబహులో అనపదానో గిహిసంసట్ఠో విహరతి అననులోమికేహి గిహిసంసగ్గేహి. [చూళవ. ౨౭] తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో ఆకఙ్ఖమానో సఙ్ఘో పబ్బాజనీయకమ్మం కరేయ్య – భణ్డనకారకో హోతి…పే.… సఙ్ఘే అధికరణకారకో, బాలో హోతి అబ్యత్తో, ఆపత్తిబహులో అనపదానో కులదూసకో హోతి పాపసమాచారో పాపసమాచారా దిస్సన్తి చేవ సుయ్యన్తి చ. తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో ఆకఙ్ఖమానో సఙ్ఘో పటిసారణీయకమ్మం కరేయ్య – భణ్డనకారకో హోతి…పే.… సఙ్ఘే అధికరణకారకో, బాలో హోతి అబ్యత్తో, ఆపత్తి బహులో అనపదానో గిహీ అక్కోసతి పరిభాసతి. [చూళవ. ౫౦] తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో ఆకఙ్ఖమానో సఙ్ఘో ఆపత్తియా అదస్సనే ఉక్ఖేపనీయకమ్మం కరేయ్య – భణ్డనకారకో హోతి…పే.… సఙ్ఘే అధికరణకారకో, బాలో హోతి అబ్యత్తో, ఆపత్తిబహులో అనపదానో ఆపత్తిం ఆపజ్జిత్వా న ఇచ్ఛతి ఆపత్తిం పస్సితుం. [చూళవ. ౫౯] తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో ఆకఙ్ఖమానో సఙ్ఘో ఆపత్తియా అప్పటికమ్మే ఉక్ఖేపనీయకమ్మం కరేయ్య – భణ్డనకారకో హోతి…పే.… సఙ్ఘే అధికరణకారకో, బాలో హోతి అబ్యత్తో, ఆపత్తిబహులో అనపదానో ఆపత్తిం ఆపజ్జిత్వా న ఇచ్ఛతి ఆపత్తిం పటికాతుం. [చూళవ. ౬౯] తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో ఆకఙ్ఖమానో సఙ్ఘో పాపికాయ దిట్ఠియా అప్పటినిస్సగ్గే ఉక్ఖేపనీయకమ్మం కరేయ్య – భణ్డనకారకో హోతి…పే.… సఙ్ఘే అధికరణకారకో, బాలో హోతి అబ్యత్తో, ఆపత్తిబహులో అనపదానో న ఇచ్ఛతి పాపికం దిట్ఠిం పటినిస్సజ్జితుం.

తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో ఆకఙ్ఖమానో సఙ్ఘో ఆగాళ్హాయ చేతేయ్య – భణ్డనకారకో హోతి కలహకారకో వివాదకారకో భస్సకారకో సఙ్ఘే అధికరణకారకో, బాలో హోతి అబ్యత్తో ఆపత్తిబహులో అనపదానో, గిహిసంసట్ఠో విహరతి అననులోమికేహి గిహిసంసగ్గేహి. తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం – అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ,

అపకతత్తో చ. అపరేహిపి తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం – అధిసీలే సీలవిపన్నో హోతి, అజ్ఝాచారే ఆచారవిపన్నో హోతి, అతిదిట్ఠియా దిట్ఠివిపన్నో హోతి. అపరేహిపి తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం – కాయికేన దవేన సమన్నాగతో హోతి, వాచసికేన దవేన సమన్నాగతో హోతి, కాయికవాచసికేన దవేన సమన్నాగతో హోతి. అపరేహిపి తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం – కాయికేన అనాచారేన సమన్నాగతో హోతి, వాచసికేన అనాచారేన సమన్నాగతో హోతి, కాయికవాచసికేన అనాచారేన సమన్నాగతో హోతి. అపరేహిపి తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం – కాయికేన ఉపఘాతికేన సమన్నాగతో హోతి, వాచసికేన ఉపఘాతికేన సమన్నాగతో హోతి, కాయికవాచసికేన ఉపఘాతికేన సమన్నాగతో హోతి. అపరేహిపి తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం – కాయికేన మిచ్ఛాజీవేన సమన్నాగతో హోతి, వాచసికేన మిచ్ఛాజీవేన సమన్నాగతో హోతి, కాయికవాచసికేన మిచ్ఛాజీవేన సమన్నాగతో హోతి. అపరేహిపి తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం – ఆపత్తిం ఆపన్నో కమ్మకతో ఉపసమ్పాదేతి, నిస్సయం దేతి, సామణేరం ఉపట్ఠాపేతి. అపరేహిపి తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం – యాయ ఆపత్తియా సఙ్ఘేన కమ్మం కతం హోతి తం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి, అఞ్ఞం వా తాదిసికం, తతో వా పాపిట్ఠతరం. అపరేహిపి తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం – బుద్ధస్స అవణ్ణం భాసతి, ధమ్మస్స అవణ్ణం భాసతి, సఙ్ఘస్స అవణ్ణం భాసతి.

తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో సఙ్ఘమజ్ఝే ఉపోసథం ఠపేన్తస్స – “అలం, భిక్ఖు, మా భణ్డనం మా కలహం మా విగ్గహం మా వివాద”న్తి ఓమద్దిత్వా సఙ్ఘేన ఉపోసథో కాతబ్బో – అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ. తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో సఙ్ఘమజ్ఝే పవారణం ఠపేన్తస్స – “అలం, భిక్ఖు, మా భణ్డనం మా కలహం మా విగ్గహం మా వివాద”న్తి ఓమద్దిత్వా సఙ్ఘేన పవారేతబ్బం – అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ. తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో న కాచి సఙ్ఘసమ్ముతి దాతబ్బా – అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ. తీహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం [సంఘో న వోహరితబ్బో (స్యా.)] – అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ. తీహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు న కిస్మిం చి పచ్చేకట్ఠానే ఠపేతబ్బో – అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ. తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో నిస్సాయ న వత్థబ్బం – అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ. తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో నిస్సయో న దాతబ్బో – అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ. తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో ఓకాసకమ్మం కారాపేన్తస్స నాలం ఓకాసకమ్మం కాతుం – అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ. తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో సవచనీయం నాదాతబ్బం – అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ. తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో వినయో న పుచ్ఛితబ్బో – అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ. తీహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా వినయో న పుచ్ఛితబ్బో – అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ. తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో వినయో న విస్సజ్జేతబ్బో – అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ. తీహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా వినయో న విస్సజ్జేతబ్బో – అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ. తీహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో అనుయోగో న దాతబ్బో – అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ. తీహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సద్ధిం వినయో న సాకచ్ఛితబ్బో [సాకచ్ఛాతబ్బో (క.)] – అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ. తీహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం న నిస్సయో దాతబ్బో న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో – అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ.

తయో ఉపోసథా – చాతుద్దసికో, పన్నరసికో, సామగ్గిఉపోసథో. అపరేపి తయో ఉపోసథా – సఙ్ఘేఉపోసథో, గణేఉపోసథో, పుగ్గలేఉపోసథో. అపరేపి తయో ఉపోసథా – సుత్తుద్దేసోఉపోసథో, పారిసుద్ధిఉపోసథో, అధిట్ఠానుపోసథో. తిస్సో పవారణా – చాతుద్దసికా, పన్నరసికా, సామగ్గిపవారణా. అపరాపి తిస్సో పవారణా – సఙ్ఘేపవారణా, గణేపవారణా, పుగ్గలేపవారణా. అపరాపి తిస్సో పవారణా – తేవాచికాపవారణా , ద్వేవాచికాపవారణా, సమానవస్సికాపవారణా.

తయో ఆపాయికా నేరయికా – ఇదమప్పహాయ, యో చ అబ్రహ్మచారీ బ్రహ్మచారిపటిఞ్ఞో, యో చ సుద్ధం బ్రహ్మచారిం పరిసుద్ధబ్రహ్మచరియం చరన్తం అమూలకేన అబ్రహ్మచరియేన అనుద్ధంసేతి, యో చాయం ఏవంవాదీ ఏవందిట్ఠి [ఏవందిట్ఠీ (సీ.)] – "నత్థి కామేసు దోసో"తి సో కామేసు పాతబ్యతం ఆపజ్జతి. [అ. ని. ౩.౨౦] తీణి అకుసలమూలాని – లోభో అకుసలమూలం, దోసో అకుసలమూలం, మోహో అకుసలమూలం. [అ. ని. ౩.౨౦] తీణి కుసలమూలాని – అలోభో కుసలమూలం, అదోసో కుసలమూలం, అమోహో కుసలమూలం. తీణి దుచ్చరితాని – కాయదుచ్చరితం, వచీదుచ్చరితం, మనోదుచ్చరితం. తీణి సుచరితాని – కాయసుచరితం, వచీసుచరితం, మనోసుచరితం. తయో అత్థవసే పటిచ్చ భగవతా కులేసు తికభోజనం పఞ్ఞత్తం – దుమ్మఙ్కూనం పుగ్గలానం నిగ్గహాయ, పేసలానం భిక్ఖూనం ఫాసువిహారాయ, "మా పాపిచ్ఛా పక్ఖం నిస్సాయ సఙ్ఘం భిన్దేయ్యు"న్తి కులానుద్దయతాయ చ. [చూళవ. ౩౦౧] తీహి అసద్ధమ్మేహి అభిభూతో పరియాదిన్నచిత్తో దేవదత్తో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో పాపిచ్ఛతా పాపమిత్తతా ఓరమత్తకేన విసేసాధిగమేన అన్తరా వోసానం ఆపాది. తిస్సో సమ్ముతియో – దణ్డసమ్ముతి, సిక్కాసమ్ముతి, దణ్డసిక్కాసమ్ముతి. తిస్సో పాదుకా ధువట్ఠానికా అసఙ్కమనీయా – వచ్చపాదుకా, పస్సావపాదుకా, ఆచమనపాదుకా. తిస్సో పాదఘంసనియో – సక్ఖరం, కథలా, సముద్దఫేణకోతి.

తికం నిట్ఠితం.

తస్సుద్దానం –

తిట్ఠన్తే కాలే రత్తిఞ్చ, దస పఞ్చ కుసలేన;
వేదనా చోదనా వత్థు, సలాకా ద్వే పటిక్ఖిపా.

పఞ్ఞత్తి అపరే ద్వే చ, బాలో కాళే చ కప్పతి;
హేమన్తే సఙ్ఘో సఙ్ఘస్స, ఛాదనా చ పటిచ్ఛాది.

పటిచ్ఛన్నా వివటా చ, సేనాసనగిలాయనా;
పాతిమోక్ఖం పరివాసం, మానత్తా పారివాసికా.

అన్తో అన్తో చ సీమాయ, ఆపజ్జతి పునాపరే;
వుట్ఠాతి అపరే చేవ, అమూళ్హవినయా దువే.

తజ్జనీయా నియస్సా చ, పబ్బాజపటిసారణీ;
అదస్సనా పటికమ్మే, అనిస్సగ్గే చ దిట్ఠియా.

ఆగాళ్హకమ్మాధిసీలే, దవానాచార ఘాతికా;
ఆజీవాపన్నా తాదిసికా, అవణ్ణుపోసథేన చ.

పవారణా సమ్ముతి చ, వోహారపచ్చేకేన చ;
న వత్థబ్బం న దాతబ్బం, ఓకాసం న కరే తథా.

న కరే సవచనీయం, న పుచ్ఛితబ్బకా దువే;
న విస్సజ్జే దువే చేవ, అనుయోగమ్పి నో దదే.

సాకచ్ఛా ఉపసమ్పదా, నిస్సయసామణేరా చ;
ఉపోసథతికా తీణి, పవారణతికా తయో.

ఆపాయికా అకుసలా, కుసలా చరితా దువే;
తికభోజనసద్ధమ్మే, సమ్ముతి పాదుకేన చ;
పాదఘంసనికా చేవ, ఉద్దానం తికకే ఇదన్తి.

౪. చతుక్కవారో

౩౨౪. అత్థాపత్తి సకవాచాయ ఆపజ్జతి, పరవాచాయ వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి పరవాచాయ ఆపజ్జతి, సకవాచాయ వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి సకవాచాయ ఆపజ్జతి, సకవాచాయ వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి పరవాచాయ ఆపజ్జతి, పరవాచాయ వుట్ఠాతి. అత్థాపత్తి కాయేన ఆపజ్జతి, వాచాయ వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి వాచాయ ఆపజ్జతి, కాయేన వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి కాయేన ఆపజ్జతి, కాయేన వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి వాచాయ ఆపజ్జతి, వాచాయ వుట్ఠాతి. అత్థాపత్తి పసుత్తో ఆపజ్జతి, పటిబుద్ధో వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి పటిబుద్ధో ఆపజ్జతి, పసుత్తో వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి పసుత్తో ఆపజ్జతి, పసుత్తో వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి పటిబుద్ధో ఆపజ్జతి, పటిబుద్ధో వుట్ఠాతి. అత్థాపత్తి అచిత్తకో ఆపజ్జతి, సచిత్తకో వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి సచిత్తకో ఆపజ్జతి, అచిత్తకో వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి అచిత్తకో ఆపజ్జతి, అచిత్తకో వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి సచిత్తకో ఆపజ్జతి, సచిత్తకో వుట్ఠాతి. అత్థాపత్తి ఆపజ్జన్తో దేసేతి; దేసేన్తో ఆపజ్జతి; అత్థాపత్తి ఆపజ్జన్తో వుట్ఠాతి; వుట్ఠహన్తో ఆపజ్జతి. అత్థాపత్తి కమ్మేన ఆపజ్జతి, అకమ్మేన వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి అకమ్మేన ఆపజ్జతి, కమ్మేన వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి కమ్మేన ఆపజ్జతి, కమ్మేన వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి అకమ్మేన ఆపజ్జతి, అకమ్మేన వుట్ఠాతి.

[అ. ని. ౪.౨౫౦; దీ. ని. ౩.౩౧౩; విభ. ౯౩౯] చత్తారో అనరియవోహారా – అదిట్ఠే దిట్ఠవాదితా, అస్సుతే సుతవాదితా, అముతే ముతవాదితా, అవిఞ్ఞాతే విఞ్ఞాతవాదితా. చత్తారో అరియవోహారా – అదిట్ఠే అదిట్ఠవాదితా, అస్సుతే అస్సుతవాదితా, అముతే అముతవాదితా, అవిఞ్ఞాతే అవిఞ్ఞాతవాదితా. అపరేపి చత్తారో అనరియవోహారా – దిట్ఠే అదిట్ఠవాదితా, సుతే అస్సుతవాదితా, ముతే అముతవాదితా, విఞ్ఞాతే అవిఞ్ఞాతవాదితా. చత్తారో అరియవోహారా – దిట్ఠే దిట్ఠవాదితా, సుతే సుతవాదితా, ముతే ముతవాదితా, విఞ్ఞాతే విఞ్ఞాతవాదితా.

చత్తారో పారాజికా భిక్ఖూనం భిక్ఖునీహి సాధారణా; చత్తారో పారాజికా భిక్ఖునీనం భిక్ఖూహి అసాధారణా. చత్తారో పరిక్ఖారా – అత్థి పరిక్ఖారో రక్ఖితబ్బో గోపేతబ్బో మమాయితబ్బో పరిభుఞ్జితబ్బో; అత్థి పరిక్ఖారో రక్ఖితబ్బో గోపేతబ్బో మమాయితబ్బో,

న పరిభుఞ్జితబ్బో; అత్థి పరిక్ఖారో రక్ఖితబ్బో గోపేతబ్బో, న మమాయితబ్బో న పరిభుఞ్జితబ్బో; అత్థి పరిక్ఖారో న రక్ఖితబ్బో న గోపేతబ్బో, న మమాయితబ్బో న పరిభుఞ్జితబ్బో. అత్థాపత్తి సమ్ముఖా ఆపజ్జతి, పరమ్ముఖా వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి పరమ్ముఖా ఆపజ్జతి , సమ్ముఖా వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి సమ్ముఖా ఆపజ్జతి, సమ్ముఖా వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి పరమ్ముఖా ఆపజ్జతి, పరమ్ముఖా వుట్ఠాతి. అత్థాపత్తి అజానన్తో ఆపజ్జతి, జానన్తో వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి జానన్తో ఆపజ్జతి, అజానన్తో వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి అజానన్తో ఆపజ్జతి, అజానన్తో వుట్ఠాతి; అత్థాపత్తి జానన్తో ఆపజ్జతి, జానన్తో వుట్ఠాతి.

చతూహాకారేహి ఆపత్తిం ఆపజ్జతి – కాయేన ఆపజ్జతి, వాచాయ ఆపజ్జతి, కాయేన వాచాయ ఆపజ్జతి, కమ్మవాచాయ ఆపజ్జతి. అపరేహిపి చతూహాకారేహి ఆపత్తిం ఆపజ్జతి – సఙ్ఘమజ్ఝే, గణమజ్ఝే, పుగ్గలస్స సన్తికే, లిఙ్గపాతుభావేన. చతూహాకారేహి ఆపత్తియా వుట్ఠాతి – కాయేన వుట్ఠాతి, వాచాయ వుట్ఠాతి, కాయేన వాచాయ వుట్ఠాతి, కమ్మవాచాయ వుట్ఠాతి. అపరేహిపి చతూహాకారేహి ఆపత్తియా వుట్ఠాతి – సఙ్ఘమజ్ఝే, గణమజ్ఝే, పుగ్గలస్స సన్తికే, లిఙ్గపాతుభావేన. సహ పటిలాభేన పురిమం జహాతి, పచ్ఛిమే పతిట్ఠాతి, విఞ్ఞత్తియో పటిప్పస్సమ్భన్తి, పణ్ణత్తియో నిరుజ్ఝన్తి. సహ పటిలాభేన పచ్ఛిమం జహాతి, పురిమే పతిట్ఠాతి, విఞ్ఞత్తియో పటిప్పస్సమ్భన్తి, పణ్ణత్తియో నిరుజ్ఝన్తి. చతస్సో చోదనా – సీలవిపత్తియా చోదేతి , ఆచారవిపత్తియా చోదేతి, దిట్ఠివిపత్తియా చోదేతి, ఆజీవవిపత్తియా చోదేతి. చత్తారో పరివాసా – పటిచ్ఛన్నపరివాసో , అప్పటిచ్ఛన్నపరివాసో, సుద్ధన్తపరివాసో, సమోధానపరివాసో. చత్తారో మానత్తా – పటిచ్ఛన్నమానత్తం, అప్పటిచ్ఛన్నమానత్తం, పక్ఖమానత్తం, సమోధానమానత్తం. చత్తారో మానత్తచారికస్స భిక్ఖునో రత్తిచ్ఛేదా – సహవాసో, విప్పవాసో, అనారోచనా, ఊనే గణే చరతి. చత్తారో సాముక్కంసా . చత్తారో పటిగ్గహితపరిభోగా – యావకాలికం, యామకాలికం, సత్తాహకాలికం, యావజీవికం. చత్తారి మహావికటాని – గూథో, ముత్తం, ఛారికా, మత్తికా. చత్తారి కమ్మాని – అపలోకనకమ్మం, ఞత్తికమ్మం, ఞత్తిదుతియకమ్మం, ఞత్తిచతుత్థకమ్మం. అపరానిపి చత్తారి కమ్మాని – అధమ్మేన వగ్గకమ్మం, అధమ్మేన సమగ్గకమ్మం, ధమ్మేన వగ్గకమ్మం, ధమ్మేన సమగ్గకమ్మం. చతస్సో విపత్తియో – సీలవిపత్తి, ఆచారవిపత్తి, దిట్ఠివిపత్తి, ఆజీవవిపత్తి. చత్తారి అధికరణాని – వివాదాధికరణం, అనువాదాధికరణం, ఆపత్తాధికరణం, కిచ్చాధికరణం. [అ॰ ని॰ ౪.౨౧౧] చత్తారో పరిసదూసనా – భిక్ఖు దుస్సీలో పాపధమ్మో పరిసదూసనో, భిక్ఖునీ దుస్సీలా పాపధమ్మా పరిసదూసనా, ఉపాసకో దుస్సీలో పాపధమ్మో పరిసదూసనో, ఉపాసికా దుస్సీలా పాపధమ్మా పరిసదూసనా. చత్తారో పరిససోభనా [పరిససోభణా (స్యా॰ క॰)] – భిక్ఖు సీలవా కల్యాణధమ్మో పరిససోభనో, భిక్ఖునీ సీలవతీ కల్యాణధమ్మా పరిససోభనా, ఉపాసకో సీలవా కల్యాణధమ్మో పరిససోభనో, ఉపాసికా సీలవతీ కల్యాణధమ్మా పరిససోభనా.

అత్థాపత్తి ఆగన్తుకో ఆపజ్జతి, నో ఆవాసికో; అత్థాపత్తి ఆవాసికో ఆపజ్జతి, నో ఆగన్తుకో; అత్థాపత్తి ఆగన్తుకో చేవ ఆపజ్జతి ఆవాసికో చ అత్థాపత్తి నేవ ఆగన్తుకో ఆపజ్జతి, నో ఆవాసికో. అత్థాపత్తి గమికో ఆపజ్జతి, నో ఆవాసికో; అత్థాపత్తి ఆవాసికో ఆపజ్జతి, నో గమికో; అత్థాపత్తి గమికో చేవ ఆపజ్జతి ఆవాసికో చ; అత్థాపత్తి నేవ గమికో ఆపజ్జతి నో ఆవాసికో. అత్థి వత్థునానత్తతా నో ఆపత్తినానత్తతా, అత్థి ఆపత్తినానత్తతా నో వత్థునానత్తతా, అత్థి వత్థునానత్తతా చేవ ఆపత్తినానత్తతా చ, అత్థి నేవ వత్థునానత్తతా నో ఆపత్తినానత్తతా. అత్థి వత్థుసభాగతా నో ఆపత్తిసభాగతా, అత్థి ఆపత్తిసభాగతా నో వత్థుసభాగతా, అత్థి వత్థుసభాగతా చేవ ఆపత్తిసభాగతా చ అత్థి నేవ వత్థుసభాగతా నో ఆపత్తిసభాగతా. అత్థాపత్తి ఉపజ్ఝాయో ఆపజ్జతి నో సద్ధివిహారికో, అత్థాపత్తి సద్ధివిహారికో ఆపజ్జతి నో ఉపజ్ఝాయో, అత్థాపత్తి ఉపజ్ఝాయో చేవ ఆపజ్జతి సద్ధివిహారికో చ, అత్థాపత్తి నేవ ఉపజ్ఝాయో ఆపజ్జతి నో సద్ధివిహారికో. అత్థాపత్తి ఆచరియో ఆపజ్జతి నో అన్తేవాసికో, అత్థాపత్తి అన్తేవాసికో ఆపజ్జతి నో ఆచరియో, అత్థాపత్తి ఆచరియో చేవ ఆపజ్జతి అన్తేవాసికో చ, అత్థాపత్తి నేవ ఆచరియో ఆపజ్జతి నో అన్తేవాసికో. చత్తారో

పచ్చయా అనాపత్తి వస్సచ్ఛేదస్స – సఙ్ఘో వా భిన్నో హోతి, సఙ్ఘం వా భిన్దితుకామా హోన్తి, జీవితన్తరాయో వా హోతి, బ్రహ్మచరియన్తరాయో వా హోతి. చత్తారి వచీదుచ్చరితాని – ముసావాదో, పిసుణా వాచా, ఫరుసా వాచా, సమ్ఫప్పలాపో. చత్తారి వచీసుచరితాని – సచ్చవాచా, అపిసుణా వాచా, సణ్హా వాచా, మన్తా భాసా. అత్థి ఆదియన్తో గరుకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి, పయోజేన్తో లహుకం; అత్థి ఆదియన్తో లహుకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి, పయోజేన్తో గరుకం, అత్థి ఆదియన్తోపి పయోజేన్తోపి గరుకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి; అత్థి ఆదియన్తోపి పయోజేన్తోపి లహుకం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి.

అత్థి పుగ్గలో అభివాదనారహో, నో పచ్చుట్ఠానారహో; అత్థి పుగ్గలో పచ్చుట్ఠానారహో, నో అభివాదనారహో; అత్థి పుగ్గలో అభివాదనారహో చేవ పచ్చుట్ఠానారహో చ; అత్థి పుగ్గలో నేవ అభివాదనారహో నో పచ్చుట్ఠానారహో. అత్థి పుగ్గలో ఆసనారహో, నో అభివాదనారహో; అత్థి పుగ్గలో అభివాదనారహో, నో ఆసనారహో; అత్థి పుగ్గలో ఆసనారహో చేవ అభివాదనారహో చ; అత్థి పుగ్గలో నేవ ఆసనారహో నో అభివాదనారహో. అత్థాపత్తి కాలే ఆపజ్జతి, నో వికాలే; అత్థాపత్తి వికాలే ఆపజ్జతి, నో కాలే; అత్థాపత్తి కాలే చేవ ఆపజ్జతి వికాలే చ; అత్థాపత్తి నేవ కాలే ఆపజ్జతి నో వికాలే. అత్థి పటిగ్గహితం కాలే కప్పతి, నో వికాలే; అత్థి పటిగ్గహితం వికాలే కప్పతి, నో కాలే; అత్థి పటిగ్గహితం కాలే చేవ కప్పతి వికాలే చ; అత్థి పటిగ్గహితం నేవ కాలే కప్పతి నో వికాలే. అత్థాపత్తి పచ్చన్తిమేసు జనపదేసు ఆపజ్జతి, నో మజ్ఝిమేసు; అత్థాపత్తి మజ్ఝిమేసు జనపదేసు ఆపజ్జతి, నో పచ్చన్తిమేసు; అత్థాపత్తి పచ్చన్తిమేసు చేవ జనపదేసు ఆపజ్జతి మజ్ఝిమేసు చ; అత్థాపత్తి నేవ పచ్చన్తిమేసు జనపదేసు ఆపజ్జతి నో మజ్ఝిమేసు. అత్థి పచ్చన్తిమేసు జనపదేసు కప్పతి, నో మజ్ఝిమేసు; అత్థి మజ్ఝిమేసు జనపదేసు కప్పతి, నో పచ్చన్తిమేసు; అత్థి పచ్చన్తిమేసు చేవ జనపదేసు కప్పతి మజ్ఝిమేసు చ; అత్థి నేవ పచ్చన్తిమేసు జనపదేసు కప్పతి నో మజ్ఝిమేసు. అత్థాపత్తి అన్తో ఆపజ్జతి, నో బహి; అత్థాపత్తి బహి ఆపజ్జతి, నో అన్తో; అత్థాపత్తి అన్తో చేవ ఆపజ్జతి బహి చ; అత్థాపత్తి నేవ అన్తో ఆపజ్జతి నో బహి. అత్థాపత్తి అన్తోసీమాయ ఆపజ్జతి, నో బహిసీమాయ; అత్థాపత్తి బహిసీమాయ ఆపజ్జతి, నో అన్తోసీమాయ; అత్థాపత్తి అన్తోసీమాయ చేవ ఆపజ్జతి బహిసీమాయ చ; అత్థాపత్తి నేవ అన్తోసీమాయ ఆపజ్జతి నో బహిసీమాయ. అత్థాపత్తి గామే ఆపజ్జతి, నో అరఞ్ఞే; అత్థాపత్తి అరఞ్ఞే ఆపజ్జతి, నో గామే; అత్థాపత్తి గామే చేవ ఆపజ్జతి అరఞ్ఞే చ; అత్థాపత్తి నేవ గామే ఆపజ్జతి నో అరఞ్ఞే.

చతస్సో చోదనా – వత్థుసన్దస్సనా, ఆపత్తిసన్దస్సనా, సంవాసపటిక్ఖేపో , సామీచిపటిక్ఖేపో. చత్తారో పుబ్బకిచ్చా. చత్తారో పత్తకల్లా. చత్తారి అనఞ్ఞపాచిత్తియాని. చతస్సో భిక్ఖుసమ్ముతియో. [అ॰ ని॰ ౪.౧౭; విభ॰ ౯౩౯; దీ॰ ని॰ ౩.౩౧౧] చత్తారి అగతిగమనాని – ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, దోసాగతిం గచ్ఛతి, మోహాగతిం గచ్ఛతి, భయాగతిం గచ్ఛతి. చత్తారి నాగతిగమనాని – న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, న దోసాగతిం గచ్ఛతి, న మోహాగతిం గచ్ఛతి, న భయాగతిం గచ్ఛతి. చతూహఙ్గేహి సమన్నాగతో అలజ్జీ భిక్ఖు సఙ్ఘం భిన్దతి – ఛన్దాగతిం గచ్ఛన్తో, దోసాగతిం గచ్ఛన్తో, మోహాగతిం గచ్ఛన్తో, భయాగతిం గచ్ఛన్తో. చతూహఙ్గేహి సమన్నాగతో పేసలో భిక్ఖు భిన్నం సఙ్ఘం సమగ్గం కరోతి – న ఛన్దాగతిం గచ్ఛన్తో, న దోసాగతిం గచ్ఛన్తో, న మోహాగతిం గచ్ఛన్తో, న భయాగతిం గచ్ఛన్తో. చతూహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో వినయో న పుచ్ఛితబ్బో – ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, దోసాగతిం గచ్ఛతి, మోహాగతిం గచ్ఛతి , భయాగతిం గచ్ఛతి. చతూహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా వినయో న పుచ్ఛితబ్బో – ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, దోసాగతిం గచ్ఛతి, మోహాగతిం గచ్ఛతి, భయాగతిం గచ్ఛతి. చతూహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో వినయో న విస్సజ్జేతబ్బో – ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, దోసాగతిం గచ్ఛతి, మోహాగతిం గచ్ఛతి, భయాగతిం గచ్ఛతి. చతూహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా వినయో న విస్సజ్జేతబ్బో – ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, దోసాగతిం గచ్ఛతి, మోహాగతిం గచ్ఛతి, భయాగతిం గచ్ఛతి. చతూహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో అనుయోగో న దాతబ్బో – ఛన్దాగతిం

గచ్ఛతి , దోసాగతిం గచ్ఛతి, మోహాగతిం గచ్ఛతి, భయాగతిం గచ్ఛతి. చతూహఙ్గేహి సమన్నాగతే భిక్ఖునా సద్ధిం వినయో న సాకచ్ఛితబ్బో – ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, దోసాగతిం గచ్ఛతి, మోహాగతిం గచ్ఛతి, భయాగతిం గచ్ఛతి. అత్థాపత్తి గిలానో ఆపజ్జతి, నో అగిలానో; అత్థాపత్తి అగిలానో ఆపజ్జతి, నో గిలానో; అత్థాపత్తి గిలానో చేవ ఆపజ్జతి అగిలానో చ; అత్థాపత్తి నేవ గిలానో ఆపజ్జతి నో అగిలానో. చత్తారి అధమ్మికాని పాతిమోక్ఖట్ఠపనాని. చత్తారి ధమ్మికాని పాతిమోక్ఖట్ఠపనాని.

చతుక్కం నిట్ఠితం.

తస్సుద్దానం –

సకవాచాయ కాయేన, పసుత్తో చ అచిత్తకో;
ఆపజ్జన్తో చ కమ్మేన, వోహారా చతురో తథా.

భిక్ఖూనం భిక్ఖునీనఞ్చ, పరిక్ఖారో చ సమ్ముఖా;
అజానకాయే మజ్ఝే చ, వుట్ఠాతి దువిధా తథా.

పటిలాభేన చోదనా, పరివాసా చ వుచ్చతి;
మానత్తచారికా చాపి, సాముక్కంసా పటిగ్గహి.

మహావికటకమ్మాని, పున కమ్మే విపత్తియో;
అధికరణా దుస్సీలా చ, సోభనాగన్తుకేన చ.

గమికో వత్థునానత్తా, సభాగుపజ్ఝాయేన చ;
ఆచరియో పచ్చయా వా, దుచ్చరితం సుచరితం.

ఆదియన్తో పుగ్గలో చ, అరహో ఆసనేన చ;
కాలే చ కప్పతి చేవ, పచ్చన్తిమేసు కప్పతి.

అన్తో అన్తో చ సీమాయ, గామే చ చోదనాయ చ;
పుబ్బకిచ్చం పత్తకల్లం, అనఞ్ఞా సమ్ముతియో చ.

అగతి నాగతి చేవ, అలజ్జీ పేసలేన చ;
పుచ్ఛితబ్బా దువే చేవ, విస్సజ్జేయ్యా తథా దువే;
అనుయోగో చ సాకచ్ఛా, గిలానో ఠపనేన చాతి.

౫. పఞ్చకవారో

౩౨౫. పఞ్చ ఆపత్తియో. పఞ్చ ఆపత్తిక్ఖన్ధా. పఞ్చ వినీతవత్థూని. పఞ్చ కమ్మాని ఆనన్తరికాని. పఞ్చ పుగ్గలా నియతా. పఞ్చ ఛేదనకా ఆపత్తియో. పఞ్చహాకారేహి ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. పఞ్చ ఆపత్తియో. ముసావాదపచ్చయా

పఞ్చహాకారేహి కమ్మం న ఉపేతి – సయం వా కమ్మం న కరోతి, పరం వా న అజ్ఝేసతి, ఛన్దం వా పారిసుద్ధిం వా న దేతి, కయిరమానే కమ్మే పటిక్కోసతి, కతే వా పన కమ్మే అధమ్మదిట్ఠి హోతి. పఞ్చహాకారేహి కమ్మం ఉపేతి – సయం వా కమ్మం కరోతి, పరం వా అజ్ఝేసతి, ఛన్దం వా పారిసుద్ధిం వా దేతి, కయిరమానే కమ్మే నప్పటిక్కోసతి, కతే వా పన కమ్మే ధమ్మదిట్ఠి హోతి. పఞ్చ పిణ్డపాతికస్స భిక్ఖునో కప్పన్తి – అనామన్తచారో, గణభోజనం, పరమ్పరభోజనం, అనధిట్ఠానం, అవికప్పనా. [అ॰ ని॰ ౫.౧౦౨] పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉస్సఙ్కితపరిసఙ్కితో హోతి – పాపభిక్ఖుపి అకుప్పధమ్మోపి వేసియాగోచరో వా హోతి, విధవాగోచరో వా హోతి, థుల్లకుమారిగోచరో వా హోతి, పణ్డకగోచరో వా హోతి, భిక్ఖునిగోచరో వా హోతి. పఞ్చ తేలాని – తిలతేలం, సాసపతేలం, మధుకతేలం, ఏరణ్డకతేలం, వసాతేలం. పఞ్చ వసాని – అచ్ఛవసం, మచ్ఛవసం, సుసుకావసం, సూకరవసం, గద్రభవసం. [అ॰ ని॰ ౫.౧౩౦; దీ॰ ని॰ ౩.౩౧౬] పఞ్చ బ్యసనాని – ఞాతిబ్యసనం, భోగబ్యసనం, రోగబ్యసనం, సీలబ్యసనం, దిట్ఠిబ్యసనం. [అ॰ ని॰ ౫.౧౩౦; దీ॰ ని॰ ౩.౩౧౬] పఞ్చ సమ్పదా – ఞాతిసమ్పదా, భోగసమ్పదా, అరోగసమ్పదా, సీలసమ్పదా, దిట్ఠిసమ్పదా. పఞ్చ నిస్సయపటిప్పస్సద్ధియో ఉపజ్ఝాయమ్హా – ఉపజ్ఝాయో పక్కన్తో వా హోతి, విబ్భన్తో వా, కాలఙ్కతో వా, పక్ఖసఙ్కన్తో వా, ఆణత్తియేవ పఞ్చమీ. పఞ్చ పుగ్గలా న ఉపసమ్పాదేతబ్బా – అద్ధానహీనో, అఙ్గహీనో, వత్థువిపన్నో, కరణదుక్కటకో, అపరిపూరో. పఞ్చ పంసుకూలాని – సోసానికం, పాపణికం, ఉన్దూరక్ఖాయికం, ఉపచికక్ఖాయికం, అగ్గిదడ్ఢం. అపరానిపి పఞ్చ పంసుకూలాని – గోఖాయికం, అజక్ఖాయికం, థూపచీవరం, ఆభిసేకికం, గతపటియాగతం [భతపటియాభతం (క॰)]. పఞ్చ అవహారా – థేయ్యావహారో, పసయ్హావహారో, పరికప్పావహారో , పటిచ్ఛన్నావహారో, కుసావహారో. పఞ్చ మహాచోరా సన్తో సంవిజ్జమానా లోకస్మిం. పఞ్చ అవిస్సజ్జనియాని. పఞ్చ అవేభఙ్గియాని. పఞ్చాపత్తియో కాయతో సముట్ఠన్తి, న వాచతో న చిత్తతో. పఞ్చాపత్తియో కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠన్తి, చిత్తతో. పఞ్చాపత్తియో దేసనాగామినియో. పఞ్చ సఙ్ఘా . పఞ్చ పాతిమోక్ఖుద్దేసా. సబ్బపచ్చన్తిమేసు జనపదేసు వినయధరపఞ్చమేన గణేన ఉపసమ్పాదేతబ్బం. పఞ్చానిసంసా కథినత్థారే. పఞ్చ కమ్మాని. యావతతియకే పఞ్చ ఆపత్తియో. పఞ్చహాకారేహి అదిన్నం ఆదియన్తస్స ఆపత్తి పారాజికస్స. పఞ్చహాకారేహి అదిన్నం ఆదియన్తస్స ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స. పఞ్చహాకారేహి అదిన్నం ఆదియన్తస్స ఆపత్తి దుక్కటస్స. పఞ్చ అకప్పియాని న పరిభుఞ్జితబ్బాని – అదిన్నఞ్చ హోతి, అవిదితఞ్చ హోతి, అకప్పియఞ్చ హోతి, అప్పటిగ్గహితఞ్చ హోతి, అకతాతిరిత్తఞ్చ హోతి. పఞ్చ కప్పియాని పరిభుఞ్జితబ్బాని – దిన్నఞ్చ హోతి, విదితఞ్చ హోతి, కప్పియఞ్చ హోతి, పటిగ్గహితఞ్చ హోతి, కతాతిరిత్తఞ్చ హోతి. పఞ్చ దానాని అపుఞ్ఞాని పుఞ్ఞసమ్మతాని లోకస్మిం [లోకస్స (స్యా॰)] – మజ్జదానం, సమజ్జదానం, ఇత్థిదానం, ఉసభదానం, చిత్తకమ్మదానం. పఞ్చ ఉప్పన్నా దుప్పటివినోదయా [వినోదియా (స్యా॰)] – ఉప్పన్నో రాగో దుప్పటివినోదయో, ఉప్పన్నో దోసో దుప్పటివినోదయో, ఉప్పన్నో మోహో దుప్పటివినోదయో, ఉప్పన్నం పటిభానం దుప్పటివినోదయం, ఉప్పన్నం గమియచిత్తం దుప్పటివినోదయం . పఞ్చానిసంసా సమ్మజ్జనియా – సకచిత్తం పసీదతి, పరచిత్తం పసీదతి, దేవతా అత్తమనా హోన్తి, పాసాదికసంవత్తనికకమ్మం ఉపచినతి, కాయస్స భేదా పరం మరణా సుగతిం సగ్గం లోకం ఉపపజ్జతి. అపరేపి పఞ్చానిసంసా సమ్మజ్జనియా – సకచిత్తం పసీదతి, పరచిత్తం పసీదతి, దేవతా అత్తమనా హోన్తి, సత్థుసాసనం కతం హోతి, పచ్ఛిమా జనతా దిట్ఠానుగతిం ఆపజ్జతి.

పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో "బాలో" త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – అత్తనో భాసపరియన్తం న ఉగ్గణ్హాతి, పరస్స భాసపరియన్తం న ఉగ్గణ్హాతి, అత్తనో భాసపరియన్తం న ఉగ్గహేత్వా పరస్స భాసపరియన్తం న ఉగ్గహేత్వా అధమ్మేన కారేతి అప్పటిఞ్ఞాయ. పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో "పణ్డితో" త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – అత్తనో భాసపరియన్తం ఉగ్గణ్హాతి,

పరస్స భాసపరియన్తం ఉగ్గణ్హాతి, అత్తనో భాసపరియన్తం ఉగ్గహేత్వా పరస్స భాసపరియన్తం ఉగ్గహేత్వా ధమ్మేన కారేతి పటిఞ్ఞాయ. అపరేహిపి పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో బాలో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – ఆపత్తిం న జానాతి, ఆపత్తియా మూలం న జానాతి, ఆపత్తిసముదయం న జానాతి, ఆపత్తినిరోధం న జానాతి, ఆపత్తినిరోధగామినిం పటిపదం న జానాతి. పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో పణ్డితో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – ఆపత్తిం జానాతి, ఆపత్తియా మూలం జానాతి, ఆపత్తిసముదయం జానాతి, ఆపత్తినిరోధం జానాతి , ఆపత్తినిరోధగామినిం పటిపదం జానాతి. అపరేహిపి పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో బాలో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – అధికరణం న జానాతి, అధికరణస్స మూలం న జానాతి, అధికరణసముదయం న జానాతి, అధికరణనిరోధం న జానాతి, అధికరణనిరోధగామినిం పటిపదం న జానాతి. పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో పణ్డితో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – అధికరణం జానాతి , అధికరణస్స మూలం జానాతి, అధికరణసముదయం జానాతి, అధికరణనిరోధం జానాతి, అధికరణనిరోధగామినిం పటిపదం జానాతి. అపరేహిపి పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో బాలో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – వత్థుం న జానాతి, నిదానం న జానాతి, పఞ్ఞత్తిం న జానాతి, అనుపఞ్ఞత్తిం న జానాతి, అనుసన్ధివచనపథం న జానాతి. పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో పణ్డితో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – వత్థుం జానాతి, నిదానం జానాతి, పఞ్ఞత్తిం జానాతి, అనుపఞ్ఞత్తిం జానాతి, అనుసన్ధివచనపథం జానాతి. అపరేహిపి పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో బాలో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – ఞత్తిం న జానాతి, ఞత్తియా కరణం న జానాతి, న పుబ్బకుసలో హోతి, న అపరకుసలో హోతి, అకాలఞ్ఞూ చ హోతి. పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో పణ్డితో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – ఞత్తిం జానాతి, ఞత్తియా కరణం జానాతి, పుబ్బకుసలో హోతి, అపరకుసలో హోతి, కాలఞ్ఞూ చ హోతి. అపరేహిపి పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో బాలో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – ఆపత్తానాపత్తిం న జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం న జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం న జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం న జానాతి, ఆచరియపరమ్పరా ఖో పనస్స న సుగ్గహితా హోతి న సుమనసికతా న సూపధారితా. పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో పణ్డితోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – ఆపత్తానాపత్తిం జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం జానతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం జానాతి, ఆచరియపరమ్పరా ఖో పనస్స సుగ్గహితా హోతి సుమనసికతా సూపధారితా. అపరేహిపి పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో బాలో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – ఆపత్తానాపత్తిం న జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం న జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం న జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం జానాతి, ఉభయాని ఖో పనస్స పాతిమోక్ఖాని న విత్థారేన స్వాగతాని హోన్తి న సువిభత్తాని న సుప్పవత్తీని న సువినిచ్ఛితాని సుత్తసో అనుబ్యఞ్జనసో. పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో పణ్డితో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – ఆపత్తానాపత్తిం జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం జానాతి, ఉభయాని ఖో పనస్స పాతిమోక్ఖాని విత్థారేన స్వాగతాని హోన్తి సువిభత్తాని సుప్పవత్తీని సువినిచ్ఛితాని సుత్తసో అనుబ్యఞ్జనసో. అపరేహిపి పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో బాలో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – ఆపత్తానాపత్తిం న జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం న జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం న జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం న జానాతి, అధికరణే చ న వినిచ్ఛయకుసలో హోతి. పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో పణ్డితో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – ఆపత్తానాపత్తిం జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం జానాతి, అధికరణే చ వినిచ్ఛయకుసలో హోతి.

[అ॰ ని॰ ౫.౧౮౧; పరి॰ ౪౪౩] పఞ్చ ఆరఞ్ఞికా – మన్దత్తా మోమూహత్తా ఆరఞ్ఞికో హోతి, పాపిచ్ఛో ఇచ్ఛాపకతో ఆరఞ్ఞికో హోతి, ఉమ్మాదా చిత్తక్ఖేపా ఆరఞ్ఞికో హోతి, వణ్ణితం బుద్ధేహి బుద్ధసావకేహీతి ఆరఞ్ఞికో హోతి, అపి చ అప్పిచ్ఛఞ్ఞేవ

నిస్సాయ సన్తుట్ఠిఞ్ఞేవ నిస్సాయ సల్లేఖఞ్ఞేవ నిస్సాయ పవివేకఞ్ఞేవ నిస్సాయ ఇదమత్థితఞ్ఞేవ [ఇదమట్ఠితఞ్ఞేవ (సీ॰ స్యా॰)] నిస్సాయ ఆరఞ్ఞికో హోతి. పఞ్చ పిణ్డపాతికా…పే॰… పఞ్చ పంసుకూలికా…పే॰… పఞ్చ రుక్ఖమూలికా…పే॰… పఞ్చ సోసానికా…పే॰… పఞ్చ అబ్భోకాసికా…పే॰… పఞ్చ తేచీవరికా…పే॰… పఞ్చ సపదానచారికా…పే॰… పఞ్చ నేసజ్జికా…పే॰… పఞ్చ యథాసన్థతికా…పే॰… పఞ్చ ఏకాసనికా…పే॰… పఞ్చ ఖలుపచ్ఛాభత్తికా…పే॰… పఞ్చ పత్తపిణ్డికా – మన్దత్తా మోమూహత్తా పత్తపిణ్డికో హోతి, పాపిచ్ఛో ఇచ్ఛాపకతో పత్తపిణ్డికో హోతి, ఉమ్మాదా చిత్తక్ఖేపా పత్తపిణ్డికో హోతి, వణ్ణితం బుద్ధేహి బుద్ధసావకేహీతి పత్తపిణ్డికో హోతి, అపి చ అప్పిచ్ఛఞ్ఞేవ నిస్సాయ సన్తుట్ఠిఞ్ఞేవ నిస్సాయ సల్లేఖఞ్ఞేవ నిస్సాయ పవివేకఞ్ఞేవ నిస్సాయ ఇదమత్థితఞ్ఞేవ నిస్సాయ పత్తపిణ్డికో హోతి.

[పరి॰ ४०౭] పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా నానిస్సితేన వత్థబ్బం – ఉపోసథం న జానాతి, ఉపోసథకమ్మం న జానాతి, పాతిమోక్ఖం న జానాతి, పాతిమోక్ఖుద్దేసం న జానాతి, ఊనపఞ్చవస్సో హోతి. పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా అనిస్సితేన వత్థబ్బం – ఉపోసథం జానాతి, ఉపోసథకమ్మం జానాతి, పాతిమోక్ఖం జానాతి, పాతిమోక్ఖుద్దేసం జానాతి, పఞ్చవస్సో వా హోతి అతిరేకపఞ్చవస్సో వా. అపరేహిపి పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా నానిస్సితేన వత్థబ్బం – పవారణం న జానాతి, పవారణాకమ్మం న జానాతి, పాతిమోక్ఖం న జానాతి, పాతిమోక్ఖుద్దేసం న జానాతి, ఊనపఞ్చవస్సో హోతి. పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా అనిస్సితేన వత్థబ్బం – పవారణం జానాతి, పవారణాకమ్మం జానాతి, పాతిమోక్ఖం జానాతి, పాతిమోక్ఖుద్దేసం జానాతి, పఞ్చవస్సో వా హోతి అతిరేకపఞ్చవస్సో వా. అపరేహిపి పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా నానిస్సితేన వత్థబ్బం – ఆపత్తానాపత్తిం న జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం న జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం న జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం న జానాతి, ఊనపఞ్చవస్సో హోతి. పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా అనిస్సితేన వత్థబ్బం – ఆపత్తానాపత్తిం జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం జానాతి, పఞ్చవస్సో వా హోతి అతిరేకపఞ్చవస్సో వా. పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతాయ భిక్ఖునియా నానిస్సితాయ వత్థబ్బం – ఉపోసథం న జానాతి, ఉపోసథకమ్మం న జానాతి, పాతిమోక్ఖం న జానాతి, పాతిమోక్ఖుద్దేసం న జానాతి, ఊనపఞ్చవస్సా హోతి. పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతాయ భిక్ఖునియా అనిస్సితాయ వత్థబ్బం – ఉపోసథం జానాతి, ఉపోసథకమ్మం జానాతి, పాతిమోక్ఖం జానాతి, పాతిమోక్ఖుద్దేసం జానాతి, పఞ్చవస్సా వా హోతి అతిరేకపఞ్చవస్సా వా. అపరేహిపి పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతాయ భిక్ఖునియా నానిస్సితాయ వత్థబ్బం – పవారణం న జానాతి, పవారణాకమ్మం న జానాతి, పాతిమోక్ఖం న జానాతి, పాతిమోక్ఖుద్దేసం న జానాతి, ఊనపఞ్చవస్సా హోతి. పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతాయ భిక్ఖునియా అనిస్సితాయ వత్థబ్బం – పవారణం జానాతి, పవారణాకమ్మం జానాతి, పాతిమోక్ఖం జానాతి, పాతిమోక్ఖుద్దేసం జానాతి, పఞ్చవస్సా వా హోతి అతిరేకపఞ్చవస్సా వా. అపరేహిపి పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతాయ భిక్ఖునియా నానిస్సితాయ వత్థబ్బం – ఆపత్తానాపత్తిం న జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం న జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం న జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం న జానాతి, ఊనపఞ్చవస్సా హోతి. పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతాయ భిక్ఖునియా అనిస్సితాయ వత్థబ్బం – ఆపత్తానాపత్తిం జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం జానాతి, పఞ్చవస్సా వా హోతి అతిరేకపఞ్చవస్సా వా.

పఞ్చ ఆదీనవా అపాసాదికే – అత్తాపి అత్తానం ఉపవదతి, అనువిచ్చపి విఞ్ఞూ గరహన్తి, పాపకో కిత్తిసద్దో అబ్భుగ్గచ్ఛతి, సమ్మూళ్హో కాలం కరోతి, కాయస్స భేదా పరం మరణా అపాయం దుగ్గతిం వినిపాతం నిరయం ఉపపజ్జతి. పఞ్చానిసంసా

పాసాదికే – అత్తాపి అత్తానం న ఉపవదతి, అనువిచ్చపి విఞ్ఞూ పసంసన్తి, కల్యాణో కిత్తిసద్దో అబ్భుగ్గచ్ఛతి, అసమ్మూళ్హో కాలం కరోతి, కాయస్స భేదా పరం మరణా సుగతిం సగ్గం లోకం ఉపపజ్జతి. అపరేపి పఞ్చ ఆదీనవా అపాసాదికే – అప్పసన్నా న పసీదన్తి, పసన్నానం ఏకచ్చానం అఞ్ఞథత్తం హోతి, సత్థుసాసనం అకతం హోతి, పచ్ఛిమా జనతా దిట్ఠానుగతిం నాపజ్జతి, చిత్తమస్స న పసీదతి. పఞ్చానిసంసా పాసాదికే – అప్పసన్నా పసీదన్తి, పసన్నానం భియ్యోభావాయ హోతి, సత్థుసాసనం కతం హోతి, పచ్ఛిమా జనతా దిట్ఠానుగతిం ఆపజ్జతి, చిత్తమస్స పసీదతి. పఞ్చ ఆదీనవా కులూపకే – అనామన్తచారే ఆపజ్జతి, రహో నిసజ్జాయ ఆపజ్జతి, పటిచ్ఛన్నే ఆసనే ఆపజ్జతి, మాతుగామస్స ఉత్తరిఛప్పఞ్చవాచాహి ధమ్మం దేసేన్తో ఆపజ్జతి, కామసఙ్కప్పబహులో చ విహరతి. పఞ్చ ఆదీనవా కులూపకస్స భిక్ఖునో – అతివేలం కులేసు సంసట్ఠస్స విహరతో మాతుగామస్స అభిణ్హదస్సనం, దస్సనే సతి సంసగ్గో, సంసగ్గే సతి విస్సాసో, విస్సాసే సతి ఓతారో, ఓతిణ్ణచిత్తస్సేతం భిక్ఖునో పాటికఙ్ఖం అనభిరతో వా బ్రహ్మచరియం చరిస్సతి అఞ్ఞతరం వా సంకిలిట్ఠం ఆపత్తిం ఆపజ్జిస్సతి సిక్ఖం వా పచ్చక్ఖాయ హీనాయావత్తిస్సతి.

[పాచి. ౯౨] పఞ్చ బీజజాతాని – మూలబీజం, ఖన్ధబీజం, ఫళుబీజం, అగ్గబీజం, బీజబీజఞ్ఞేవ [బీజబీజమేవ (క.)] పఞ్చమం. పఞ్చహి సమణకప్పేహి ఫలం పరిభుఞ్జితబ్బం – అగ్గిపరిజితం, సత్థపరిజితం, నఖపరిజితం, అబీజం, నిబ్బత్తబీజఞ్ఞేవ [నిబ్బట్టబీజఞ్ఞేవ (సీ.), నిబ్బటబీజఞ్ఞేవ (స్యా.), నిప్పట్టబీజఞ్ఞేవ (క.)] పఞ్చమం. పఞ్చ విసుద్ధియో – నిదానం ఉద్దిసిత్వా అవసేసం సుతేన సావేతబ్బం, అయం పఠమా విసుద్ధి; నిదానం ఉద్దిసిత్వా చత్తారి పారాజికాని ఉద్దిసిత్వా అవసేసం సుతేన సావేతబ్బం, అయం దుతియా విసుద్ధి; నిదానం ఉద్దిసిత్వా చత్తారి పారాజికాని ఉద్దిసిత్వా తేరస సఙ్ఘాదిసేసే ఉద్దిసిత్వా అవసేసం సుతేన సావేతబ్బం, అయం తతియా విసుద్ధి; నిదానం ఉద్దిసిత్వా చత్తారి పారాజికాని ఉద్దిసిత్వా తేరస సఙ్ఘాదిసేసే ఉద్దిసిత్వా ద్వే అనియతే ఉద్దిసిత్వా అవసేసం సుతేన సావేతబ్బం, అయం చతుత్థా విసుద్ధి; విత్థారేనేవ పఞ్చమీ. అపరాపి పఞ్చ విసుద్ధియో – సుత్తుద్దేసో, పారిసుద్ధిఉపోసథో, అధిట్ఠానుపోసథో, పవారణా, సామగ్గీఉపోసథోయేవ పఞ్చమో. పఞ్చానిసంసా వినయధరే – అత్తనో సీలక్ఖన్ధో సుగుత్తో హోతి సురక్ఖితో, కుక్కుచ్చపకతానం పటిసరణం హోతి, విసారదో సఙ్ఘమజ్ఝే వోహరతి, పచ్చత్థికే సహధమ్మేన సునిగ్గహితం నిగ్గణ్హాతి, సద్ధమ్మట్ఠితియా పటిపన్నో హోతి. పఞ్చ అధమ్మికాని పాతిమోక్ఖట్ఠపనాని . పఞ్చ ధమ్మికాని పాతిమోక్ఖట్ఠపనానీతి.

పఞ్చకం నిట్ఠితం.

తస్సుద్దానం –

ఆపత్తి ఆపత్తిక్ఖన్ధా, వినీతానన్తరేన చ;
పుగ్గలా ఛేదనా చేవ, ఆపజ్జతి చ పచ్చయా.

న ఉపేతి ఉపేతి చ, కప్పన్తుసఙ్కితేలఞ్చ;
వసం బ్యసనా సమ్పదా, పస్సద్ధి పుగ్గలేన చ.

సోసానికం ఖాయితఞ్చ, థేయ్యం చోరో చ వుచ్చతి;
అవిస్సజ్జి అవేభఙ్గి, కాయతో కాయవాచతో.

దేసనా సఙ్ఘం ఉద్దేసం, పచ్చన్తికథినేన చ;
కమ్మాని యావతతియం, పారాజిథుల్లదుక్కటం.

అకప్పియం కప్పియఞ్చ, అపుఞ్ఞదువినోదయా;
సమ్మజ్జనీ అపరే చ, భాసం ఆపత్తిమేవ చ.

అధికరణం వత్థు ఞత్తి, ఆపత్తా ఉభయాని చ;
లహుకట్ఠమకా ఏతే, కణ్హసుక్కా విజానథ.

అరఞ్ఞం పిణ్డపాతఞ్చ, పంసురుక్ఖసుసానికా;
అబ్భోకాసో చీవరఞ్చ, సపదానో నిసజ్జికో.

సన్థతి ఖలు పచ్ఛాపి, పత్తపిణ్డికమేవ చ;
ఉపోసథం పవారణం, ఆపత్తానాపత్తిపి చ.

కణ్హసుక్కపదా ఏతే, భిక్ఖునీనమ్పి తే తథా;
అపాసాదికపాసాది, తథేవ అపరే దువే.

కులూపకే అతివేలం, బీజం సమణకప్పి చ;
విసుద్ధి అపరే చేవ, వినయాధమ్మికేన చ;
ధమ్మికా చ తథా వుత్తా, నిట్ఠితా సుద్ధిపఞ్చకాతి.

౬. ఛక్కవారో

౩౨౬. [దీ॰ ని॰ ౩.౩౨౪] ఛ అగారవా. ఛ గారవా. ఛ వినీతవత్థూని. ఛ సామీచియో. ఛ ఆపత్తిసముట్ఠానా. ఛచ్ఛేదనకా ఆపత్తియో. ఛహాకారేహి ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. ఛానిసంసా వినయధరే. ఛ పరమాని. ఛారత్తం తిచీవరేన విప్పవసితబ్బం. ఛ చీవరాని . ఛ రజనాని. ఛ ఆపత్తియో కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి న వాచతో. ఛ ఆపత్తియో వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి న కాయతో. ఛ ఆపత్తియో కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి. ఛ కమ్మాని. ఛ వివాదమూలాని. ఛ అనువాదమూలాని. ఛ సారణీయా ధమ్మా దీఘసో. ఛ విదత్థియో, సుగతవిదత్థియా, తిరియం ఛ విదత్థియో. ఛ నిస్సయపటిప్పస్సద్ధియో ఆచరియమ్హా. ఛ నహానే అనుపఞ్ఞత్తియో – విప్పకతచీవరం ఆదాయ పక్కమతి, విప్పకతచీవరం సమాదాయ పక్కమతి.

[మహావ॰ ౮౪ ఆదయో] ఛహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా ఉపసమ్పాదేతబ్బం నిస్సయో దాతబ్బో సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో – అసేక్ఖేన సీలక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, అసేక్ఖేన సమాధిక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, అసేక్ఖేన పఞ్ఞాక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, అసేక్ఖేన విముత్తిక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, అసేక్ఖేన విముత్తిఞాణదస్సనక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, దసవస్సో వా హోతి అతిరేకదసవస్సో వా.

అపరేహిపి ఛహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా ఉపసమ్పాదేతబ్బం నిస్సయో దాతబ్బో సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో – అత్తనా అసేక్ఖేన సీలక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, పరం అసేక్ఖే సీలక్ఖన్ధే సమాదపేతా; అత్తనా అసేక్ఖేన సమాధిక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, పరం అసేక్ఖే సమాధిక్ఖన్ధే సమాదపేతా; అత్తనా అసేక్ఖేన పఞ్ఞాక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, పరం అసేక్ఖే పఞ్ఞాక్ఖన్ధే సమాదపేతా; అత్తనా అసేక్ఖేన విముత్తిక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, పరం అసేక్ఖే విముత్తిక్ఖన్ధే సమాదపేతా; అత్తనా అసేక్ఖేన విముత్తిఞాణదస్సనక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, పరం అసేక్ఖే విముత్తిఞాణదస్సనక్ఖన్ధే సమాదపేతా; దసవస్సో వా హోతి అతిరేకదసవస్సో వా.

అపరేహిపి ఛహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా ఉపసమ్పాదేతబ్బం నిస్సయో దాతబ్బో సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో – సద్ధో హోతి, హిరిమా హోతి, ఓత్తప్పీ హోతి, ఆరద్ధవీరియో హోతి , ఉపట్ఠితస్సతి హోతి, దసవస్సో వా హోతి అతిరేకదసవస్సో వా.

అపరేహిపి ఛహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా ఉపసమ్పాదేతబ్బం నిస్సయో దాతబ్బో సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో – న అధిసీలే సీలవిపన్నో హోతి, న అజ్ఝాచారే ఆచారవిపన్నో హోతి, న అతిదిట్ఠియా దిట్ఠివిపన్నో హోతి, బహుస్సుతో హోతి, పఞ్ఞవా హోతి, దసవస్సో వా హోతి అతిరేకదసవస్సో వా.

అపరేహిపి ఛహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా ఉపసమ్పాదేతబ్బం నిస్సయో దాతబ్బో సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో – పటిబలో హోతి అన్తేవాసిం వా సద్ధివిహారిం వా గిలానం ఉపట్ఠాతుం వా ఉపట్ఠాపేతుం వా, అనభిరతం వూపకాసేతుం వా వూపకాసాపేతుం వా [అనభిరతిం (క.)], ఉప్పన్నం కుక్కుచ్చం ధమ్మతో వినోదేతుం [వినోదేతుం వా వినోదాపేతుం వా (స్యా.) మహావ. ౮౪], ఆపత్తిం జానాతి, ఆపత్తివుట్ఠానం జానాతి, దసవస్సో వా హోతి అతిరేకదసవస్సో వా.

అపరేహిపి ఛహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా ఉపసమ్పాదేతబ్బం నిస్సయో దాతబ్బో సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో – పటిబలో హోతి అన్తేవాసిం వా సద్ధివిహారిం వా ఆభిసమాచారికాయ సిక్ఖాయ సిక్ఖాపేతుం, ఆదిబ్రహ్మచారియకాయ సిక్ఖాయ వినేతుం, అభిధమ్మే వినేతుం, అభివినయే వినేతుం, ఉప్పన్నం దిట్ఠిగతం ధమ్మతో వివేచేతుం, దసవస్సో వా హోతి అతిరేకదసవస్సో వా.

అపరేహిపి ఛహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా ఉపసమ్పాదేతబ్బం నిస్సయో దాతబ్బో సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో – ఆపత్తిం జానాతి, అనాపత్తిం జానాతి, లహుకం ఆపత్తిం జానాతి, గరుకం ఆపత్తిం జానాతి, ఉభయాని ఖో పనస్స పాతిమోక్ఖాని విత్థారేన స్వాగతాని హోన్తి సువిభత్తాని సుప్పవత్తీని సువినిచ్ఛితాని సుత్తసో అనుబ్యఞ్జనసో, దసవస్సో వా హోతి అతిరేకదసవస్సో వా.

ఛ అధమ్మికాని పాతిమోక్ఖట్ఠపనాని, ఛ ధమ్మికాని పాతిమోక్ఖట్ఠపనానీతి.

ఛక్కం నిట్ఠితం.

తస్సుద్దానం –

అగారవా గారవా చ, వినీతా సామీచిపి చ;
సముట్ఠానా ఛేదనా చేవ, ఆకారానిసంసేన చ.

పరమాని చ ధారత్తం, చీవరం రజనాని చ;
కాయతో చిత్తతో చాపి, వాచతో చిత్తతోపి చ.

కాయవాచాచిత్తతో చ, కమ్మవివాదమేవ చ;
అనువాదా దీఘసో చ, తిరియం నిస్సయేన చ.

అనుపఞ్ఞత్తి ఆదాయ, సమాదాయ తథేవ చ;
అసేక్ఖే సమాదపేతా, సద్ధో అధిసీలేన చ;
గిలానాభిసమాచారీ, ఆపత్తాధమ్మధమ్మికాతి.

౭. సత్తకవారో

३.౭౭. సత్తాపత్తియో . సత్తాపత్తిక్ఖన్ధా. సత్త వినీతవత్థూని. సత్త సామీచియో. సత్త అధమ్మికా పటిఞ్ఞాతకరణా. సత్త ధమ్మికా పటిఞ్ఞాతకరణా. సత్తన్నం అనాపత్తి సత్తాహకరణీయేన గన్తుం. సత్తానిసంసా వినయధరే. సత్త పరమాని . సత్తమే అరుణుగ్గమనే నిస్సగ్గియం హోతి. సత్త సమథా. సత్త కమ్మాని. సత్త ఆమకధఞ్ఞాని. తిరియం సత్తన్తరా. గణభోజనే సత్త అనుపఞ్ఞత్తియో. భేసజ్జాని పటిగ్గహేత్వా సత్తాహపరమం సన్నిధికారకం పరిభుఞ్జితబ్బాని. కతచీవరం ఆదాయ పక్కమతి. కతచీవరం సమాదాయ పక్కమతి. భిక్ఖుస్స న హోతి ఆపత్తి దట్ఠబ్బా. భిక్ఖుస్స హోతి ఆపత్తి దట్ఠబ్బా. భిక్ఖుస్స హోతి ఆపత్తి దట్ఠబ్బా [పటికాతబ్బా (సబ్బత్థ) అట్ఠకథా చ చమ్మేయ్యక్ఖన్ధకే అధమ్మకమ్మాదికథా చ ఓలోకేతబ్బా]. సత్త అధమ్మికాని పాతిమోక్ఖట్ఠపనాని. సత్త ధమ్మికాని పాతిమోక్ఖట్ఠపనాని.

[అ॰ ని॰ ౭.౭౫] సత్తహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు వినయధరో హోతి – ఆపత్తిం జానాతి, అనాపత్తిం జానాతి, లహుకం ఆపత్తిం జానాతి, గరుకం ఆపత్తిం జానాతి, సీలవా హోతి, పాతిమోక్ఖసంవరసంవుతో విహరతి ఆచారగోచరసమ్పన్నో అణుమత్తేసు వజ్జేసు భయదస్సావీ సమాదాయ సిక్ఖతి సిక్ఖాపదేసు, చతున్నం ఝానానం ఆభిచేతసికానం దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారానం నికామలాభీ హోతి అకిచ్ఛలాభీ అకసిరలాభీ, ఆసవానఞ్చ ఖయా అనాసవం చేతోవిముత్తిం పఞ్ఞావిముత్తిం దిట్ఠేవ ధమ్మే సయం అభిఞ్ఞా సచ్ఛికత్వా ఉపసమ్పజ్జ విహరతి.

అపరేహిపి సత్తహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు వినయధరో హోతి – ఆపత్తిం జానాతి, అనాపత్తిం జానాతి, లహుకం ఆపత్తిం జానాతి, గరుకం ఆపత్తిం జానాతి, బహుస్సుతో హోతి సుతధరో సుతసన్నిచయో యే తే ధమ్మా ఆదికల్యాణా మజ్ఝేకల్యాణా పరియోసానకల్యాణా సాత్థం సబ్యఞ్జనం కేవలపరిపుణ్ణం పరిసుద్ధం బ్రహ్మచరియం అభివదన్తి తథారూపస్స ధమ్మా బహుస్సుతా హోన్తి ధాతా [ధతా (సీ॰ స్యా॰)] వచసా పరిచితా మనసానుపేక్ఖితా దిట్ఠియా సుప్పటివిద్ధా, చతున్నం ఝానానం ఆభిచేతసికానం దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారానం నికామలాభీ హోతి అకిచ్ఛలాభీ అకసిరలాభీ, ఆసవానఞ్చ ఖయా అనాసవం చేతోవిముత్తిం పఞ్ఞావిముత్తిం దిట్ఠేవ ధమ్మే సయం అభిఞ్ఞా సచ్ఛికత్వా ఉపసమ్పజ్జ విహరతి.

అపరేహిపి సత్తహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు వినయధరో హోతి – ఆపత్తిం జానాతి, అనాపత్తిం జానాతి, లహుకం ఆపత్తిం జానాతి, గరుకం ఆపత్తిం జానాతి, ఉభయాని ఖో పనస్స పాతిమోక్ఖాని విత్థారేన స్వాగతాని హోన్తి సువిభత్తాని సుప్పవత్తీని సువినిచ్ఛితాని సుత్తసో అనుబ్యఞ్జనసో, చతున్నం ఝానానం ఆభిచేతసికానం దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారానం నికామలాభీ హోతి అకిచ్ఛలాభీ అకసిరలాభీ, ఆసవానఞ్చ ఖయా అనాసవం చేతోవిముత్తిం పఞ్ఞావిముత్తిం దిట్ఠేవ ధమ్మే సయం అభిఞ్ఞా సచ్ఛికత్వా ఉపసమ్పజ్జ విహరతి.

అపరేహిపి సత్తహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు వినయధరో హోతి – ఆపత్తిం జానాతి; అనాపత్తిం జానాతి; లహుకం ఆపత్తిం జానాతి; గరుకం ఆపత్తిం జానాతి; అనేకవిహితం పుబ్బేనివాసం అనుస్సరతి, సేయ్యథిదం – ఏకమ్పి జాతిం ద్వేపి జాతియో తిస్సోపి జాతియో చతస్సోపి జాతియో పఞ్చపి జాతియో దసపి జాతియో వీసమ్పి జాతియో తింసమ్పి జాతియో చత్తాలీసమ్పి జాతియో పఞ్ఞాసమ్పి జాతియో జాతిసతమ్పి జాతిసహస్సమ్పి జాతిసతసహస్సమ్పి అనేకేపి సంవట్టకప్పే అనేకేపి వివట్టకప్పే అనేకేపి సంవట్టవివట్టకప్పే – "అముత్రాసిం ఏవంనామో ఏవంగోత్తో ఏవంవణ్ణో ఏవమాహారో ఏవంసుఖదుక్ఖప్పటిసంవేదీ ఏవమాయుపరియన్తో, సో తతో చుతో అముత్ర ఉదపాదిం; తత్రాపాసిం ఏవంనామో ఏవంగోత్తో ఏవంవణ్ణో ఏవమాహారో ఏవంసుఖదుక్ఖప్పటిసంవేదీ ఏవమాయుపరియన్తో, సో తతో చుతో ఇధూపపన్నో"తి ఇతి సాకారం సఉద్దేసం అనేకవిహితం పుబ్బేనివాసం అనుస్సరతి; దిబ్బేన చక్ఖునా విసుద్ధేన అతిక్కన్తమానుసకేన [అతిక్కన్తమానుస్సకేన (క.)] సత్తే పస్సతి చవమానే ఉపపజ్జమానే హీనే పణీతే సువణ్ణే దుబ్బణ్ణే, సుగతే దుగ్గతే యథాకమ్మూపగే సత్తే పజానాతి – "ఇమే వత భోన్తో సత్తా కాయదుచ్చరితేన సమన్నాగతా వచీదుచ్చరితేన సమన్నాగతా మనోదుచ్చరితేన సమన్నాగతా అరియానం ఉపవాదకా మిచ్ఛాదిట్ఠికా మిచ్ఛాదిట్ఠికమ్మసమాదానా, తే కాయస్స భేదా పరం మరణా అపాయం దుగ్గతిం వినిపాతం నిరయం ఉపపన్నా, ఇమే వా పన భోన్తో సత్తా కాయసుచరితేన సమన్నాగతా వచీసుచరితేన సమన్నాగతా మనోసుచరితేన సమన్నాగతా అరియానం అనుపవాదకా సమ్మాదిట్ఠికా సమ్మాదిట్ఠికమ్మసమాదానా, తే కాయస్స భేదా పరం మరణా సుగతిం సగ్గం లోకం ఉపపన్నా"తి ఇతి దిబ్బేన చక్ఖునా విసుద్ధేన అతిక్కన్తమానుసకేన సత్తే పస్సతి చవమానే ఉపపజ్జమానే హీనే పణీతే సువణ్ణే దుబ్బణ్ణే సుగతే దుగ్గతే యథాకమ్మూపగే సత్తే పజానాతి; ఆసవానఞ్చ ఖయా అనాసవం చేతోవిముత్తిం పఞ్ఞావిముత్తిం దిట్ఠేవ ధమ్మే సయం అభిఞ్ఞా సచ్ఛికత్వా ఉపసమ్పజ్జ విహరతి.

సత్తహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో సోభతి – ఆపత్తిం జానాతి, అనాపత్తిం జానాతి, లహుకం ఆపత్తిం జానాతి, గరుకం ఆపత్తిం జానాతి, సీలవా హోతి…పే… సమాదాయ సిక్ఖతి సిక్ఖాపదేసు, చతున్నం ఝానానం ఆభిచేతసికానం దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారానం నికామలాభీ హోతి అకిచ్ఛలాభీ అకసిరలాభీ, ఆసవానఞ్చ ఖయా అనాసవం చేతోవిముత్తిం పఞ్ఞావిముత్తిం దిట్ఠేవ ధమ్మే సయం అభిఞ్ఞా సచ్ఛికత్వా ఉపసమ్పజ్జ విహరతి.

అపరేహిపి సత్తహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో. సోభతి – ఆపత్తిం జానాతి, అనాపత్తిం జానాతి, లహుకం ఆపత్తిం జానాతి, గరుకం ఆపత్తిం జానాతి, బహుస్సుతో హోతి…పే… దిట్ఠియా సుప్పటివిద్ధో చతున్నం ఝానానం ఆభిచేతసికానం దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారానం నికామలాభీ హోతి అకిచ్ఛలాభీ అకసిరలాభీ, ఆసవానఞ్చ ఖయా అనాసవం చేతోవిముత్తిం పఞ్ఞావిముత్తిం దిట్ఠేవ ధమ్మే సయం అభిఞ్ఞా సచ్ఛికత్వా ఉపసమ్పజ్జ విహరతి.

అపరేహిపి సత్తహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో సోభతి – ఆపత్తిం జానాతి, అనాపత్తిం జానాతి, లహుకం ఆపత్తిం జానాతి, గరుకం ఆపత్తిం జానాతి, ఉభయాని ఖో పనస్స పాతిమోక్ఖాని విత్థారేన స్వాగతాని హోన్తి సువిభత్తాని సుప్పవత్తీని సువినిచ్ఛితాని సుత్తసో అనుబ్యఞ్జనసో, చతున్నం ఝానానం ఆభిచేతసికానం దిట్ఠధమ్మసుఖవిహారానం నికామలాభీ హోతి అకిచ్ఛలాభీ అకసిరలాభీ, ఆసవానఞ్చ ఖయా అనాసవం చేతోవిముత్తిం పఞ్ఞావిముత్తిం దిట్ఠేవ ధమ్మే సయం అభిఞ్ఞా సచ్ఛికత్వా ఉపసమ్పజ్జ విహరతి.

అపరేహిపి సత్తహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో సోభతి – ఆపత్తిం జానాతి; అనాపత్తిం జానాతి; లహుకం ఆపత్తిం జానాతి; గరుకం ఆపత్తిం జానాతి; అనేకవిహితం పుబ్బేనివాసం అనుస్సరతి, సేయ్యథిదం – ఏకమ్పి జాతిం ద్వేపి జాతియో…పే.… ఇతి సాకారం సఉద్దేసం అనేకవిహితం పుబ్బేనివాసం అనుస్సరతి, దిబ్బేన చక్ఖునా విసుద్ధేన అతిక్కన్తమానుసకేన సత్తే పస్సతి చవమానే ఉపపజ్జమానే హీనే పణీతే సువణ్ణే దుబ్బణ్ణే సుగతే దుగ్గతే యథాకమ్మూపగే సత్తే పజానాతి…పే.… ఇతి దిబ్బేన చక్ఖునా విసుద్ధేన అతిక్కన్తమానుసకేన సత్తే పస్సతి చవమానే ఉపపజ్జమానే హీనే పణీతే సువణ్ణే దుబ్బణ్ణే సుగతే దుగ్గతే యథాకమ్మూపగే సత్తే పజానాతి; ఆసవానఞ్చ ఖయా అనాసవం చేతోవిముత్తిం పఞ్ఞావిముత్తిం దిట్ఠేవ ధమ్మే సయం అభిఞ్ఞా సచ్ఛికత్వా ఉపసమ్పజ్జ విహరతి.

[దీ. ని. 3.330] సత్త అసద్ధమ్మా – అస్సద్ధో హోతి, అహిరికో హోతి, అనోత్తప్పీ హోతి, అప్పస్సుతో హోతి, కుసీతో హోతి, ముట్ఠస్సతి హోతి, దుప్పఞ్ఞో హోతి.

[దీ. ని. 3.330] సత్త సద్ధమ్మా – సద్ధో హోతి, హిరిమా హోతి, ఓత్తప్పీ హోతి, బహుస్సుతో హోతి, ఆరద్ధవీరియో హోతి, ఉపట్ఠితస్సతి హోతి, పఞ్ఞవా హోతీతి.

సత్తకం నిట్ఠితం.

తస్సుద్దానం –

ఆపత్తి ఆపత్తిక్ఖన్ధా, వినీతా సామీచిపి చ;
అధమ్మికా ధమ్మికా చ, అనాపత్తి చ సత్తాహం.

ఆనిసంసా పరమాని, అరుణసమథేన చ;
కమ్మా ఆమకధఞ్ఞా చ, తిరియం గణభోజనే.

సత్తాహపరమం ఆదాయ, సమాదాయ తథేవ చ;
న హోతి హోతి హోతి చ, అధమ్మా ధమ్మికాని చ.

చతురో వినయధరా, చతుభిక్ఖూ చ సోభనే;
సత్త చేవ అసద్ధమ్మా, సత్త సద్ధమ్మా దేసితాతి.

౮. అట్ఠకవారో

౩౨౮. అట్ఠానిసంసే సమ్పస్సమానేన న సో భిక్ఖు ఆపత్తియా అదస్సనే ఉక్ఖిపితబ్బో. అట్ఠానిసంసే సమ్పస్సమానేన పరేసమ్పి సద్ధాయ సా ఆపత్తి దేసేతబ్బా. అట్ఠ యావతతియకా. అట్ఠహాకారేహి కులాని దూసేతి. అట్ఠ మాతికా చీవరస్స ఉప్పాదాయ. అట్ఠ మాతికా కథినస్స ఉబ్భారాయ. అట్ఠ పానాని. [చూళవ. ౩౪౮; అ. ని. ౮.౭] అట్ఠహి అసద్ధమ్మేహి అభిభూతో పరియాదిన్నచిత్తో దేవదత్తో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో . అట్ఠ లోకధమ్మా. అట్ఠ గరుధమ్మా. అట్ఠ పాటిదేసనీయా. అట్ఠఙ్గికో ముసావాదో . అట్ఠ ఉపోసథఙ్గాని. అట్ఠ దూతేయ్యఙ్గాని. అట్ఠ తిత్థియవత్తాని. అట్ఠ అచ్ఛరియా అబ్భుతధమ్మా మహాసముద్దే. అట్ఠ అచ్ఛరియా అబ్భుతధమ్మా ఇమస్మిం ధమ్మవినయే. అట్ఠ అనతిరిత్తా. అట్ఠ అతిరిత్తా. అట్ఠమే అరుణుగ్గమనే నిస్సగ్గియం హోతి. అట్ఠ పారాజికా. అట్ఠమం వత్థుం పరిపూరేన్తీ నాసేతబ్బా. అట్ఠమం వత్థుం పరిపూరేన్తియా దేసితాపి అదేసితా హోతి. అట్ఠవాచికా ఉపసమ్పదా. అట్ఠన్నం పచ్చుట్ఠాతబ్బం. అట్ఠన్నం ఆసనం దాతబ్బం. ఉపాసికా అట్ఠ వరాని యాచతి. అట్ఠహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు భిక్ఖునోవాదకో సమ్మన్నితబ్బో [సమ్మనితబ్బో (క.)]. అట్ఠానిసంసా వినయధరే. అట్ఠ పరమాని. తస్సపాపియసికకమ్మకతేన భిక్ఖునా అట్ఠసు ధమ్మేసు సమ్మా వత్తితబ్బం. అట్ఠ అధమ్మికాని పాతిమోక్ఖట్ఠపనాని అట్ఠ ధమ్మికాని పాతిమోక్ఖట్ఠపనానీతి.

అట్ఠకం నిట్ఠితం.

తస్సుద్దానం –

న సో భిక్ఖు పరేసమ్పి, యావతతియదూసనా;
మాతికా కథినుబ్భారా, పానా అభిభూతేన చ.

లోకధమ్మా గరుధమ్మా, పాటిదేసనీయా ముసా;
ఉపోసథా చ దూతఙ్గా, తిత్థియా సముద్దేపి చ.

అబ్భుతా అనతిరిత్తం, అతిరిత్తం నిస్సగ్గియం;
పారాజికట్ఠమం వత్థు, అదేసితూపసమ్పదా.

పచ్చుట్ఠానాసనఞ్చేవ, వరం ఓవాదకేన చ;
ఆనిసంసా పరమాని, అట్ఠధమ్మేసు వత్తనా;
అధమ్మికా ధమ్మికా చ, అట్ఠకా సుప్పకాసితాతి.

౯. నవకవారో

౩౨౯. నవ ఆఘాతవత్థూని. నవ ఆఘాతపటివినయా. నవ వినీతవత్థూని. నవ పఠమాపత్తికా. నవహి సఙ్ఘో భిజ్జతి. నవ పణీతభోజనాని . నవమంసేహి దుక్కటం. నవ పాతిమోక్ఖుద్దేసా. నవ పరమాని. నవ తణ్హామూలకా ధమ్మా. నవ విధమానా. నవ చీవరాని అధిట్ఠాతబ్బాని. నవ చీవరాని న వికప్పేతబ్బాని. దీఘసో నవ విదత్థియో సుగతవిదత్థియా. నవ అధమ్మికాని దానాని. నవ అధమ్మికా పటిగ్గహా. నవ అధమ్మికా పరిభోగా – తీణి ధమ్మికాని దానాని, తయో ధమ్మికా పటిగ్గహా, తయో ధమ్మికా పరిభోగా. నవ అధమ్మికా సఞ్ఞత్తియో [పఞ్ఞత్తియో (సబ్బత్థ) అట్ఠకథా చ సమథక్ఖన్ధకే

కణ్హపక్ఖనవకఞ్చ ఓలోకేతబ్బం]. నవ ధమ్మికా సఞ్ఞత్తియో. అధమ్మకమ్మే ద్వే నవకాని. ధమ్మకమ్మే ద్వే నవకాని. నవ అధమ్మికాని పాతిమోక్ఖట్ఠపనాని. నవ ధమ్మికాని పాతిమోక్ఖట్ఠపనానీతి.

నవకం నిట్ఠితం.

తస్సుద్దానం –

ఆఘాతవత్థువినయా, వినీతా పఠమేన చ;
భిజ్జతి చ పణీతఞ్చ, మంసుద్దేసపరమాని చ.

తణ్హా మానా అధిట్ఠానా, వికప్పే చ విదత్థియో;
దానా పటిగ్గహా భోగా, తివిధా పున ధమ్మికా.

అధమ్మధమ్మసఞ్ఞత్తి, దువే ద్వే నవకాని చ;
పాతిమోక్ఖట్ఠపనాని, అధమ్మధమ్మికాని చాతి.

౧౦. దసకవారో

330. దస ఆఘాతవత్థూని. దస ఆఘాతపటివినయా. దస వినీతవత్థూని. దసవత్థుకా మిచ్ఛాదిట్ఠి. దసవత్థుకా సమ్మాదిట్ఠి. దస అన్తగ్గాహికా దిట్ఠి. దస మిచ్ఛత్తా. దస సమ్మత్తా. దస అకుసలకమ్మపథా. దస కుసలకమ్మపథా. దస అధమ్మికా సలాకగ్గాహా. దస ధమ్మికా సలాకగ్గాహా. సామణేరానం దస సిక్ఖాపదాని. దసహఙ్గేహి సమన్నాగతో సామణేరో నాసేతబ్బో.

దసహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో బాలో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – అత్తనో భాసపరియన్తం న ఉగ్గణ్హాతి, పరస్స భాసపరియన్తం న ఉగ్గణ్హాతి , అత్తనో భాసపరియన్తం అనుగ్గహేత్వా పరస్స భాసపరియన్తం అనుగ్గహేత్వా అధమ్మేన కారేతి, అప్పటిఞ్ఞాయ ఆపత్తిం న జానాతి, ఆపత్తియా మూలం న జానాతి, ఆపత్తిసముదయం న జానాతి, ఆపత్తినిరోధం న జానాతి, ఆపత్తినిరోధగామినిం పటిపదం న జానాతి.

దసహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో పణ్డితో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – అత్తనో భాసపరియన్తం ఉగ్గణ్హాతి, పరస్స భాసపరియన్తం ఉగ్గణ్హాతి, అత్తనో భాసపరియన్తం ఉగ్గహేత్వా పరస్స భాసపరియన్తం ఉగ్గహేత్వా ధమ్మేన కారేతి, పటిఞ్ఞాయ ఆపత్తిం జానాతి, ఆపత్తియా మూలం జానాతి, ఆపత్తిసముదయం జానాతి, ఆపత్తినిరోధం జానాతి, ఆపత్తినిరోధగామినిం పటిపదం జానాతి.

అపరేహిపి దసహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో బాలో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – అధికరణం న జానాతి, అధికరణస్స మూలం న జానాతి, అధికరణసముదయం న జానాతి, అధికరణనిరోధం న జానాతి, అధికరణనిరోధగామినిం పటిపదం న జానాతి, వత్థుం న జానాతి, నిదానం [ఉద్దానం (క॰)] న జానాతి, పఞ్ఞత్తిం న జానాతి, అనుపఞ్ఞత్తిం న జానాతి , అనుసన్ధివచనపథం న జానాతి.

దసహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో పణ్డితో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – అధికరణం జానాతి, అధికరణస్స మూలం జానాతి, అధికరణసముదయం జానాతి, అధికరణనిరోధం జానాతి, అధికరణనిరోధగామినిం పటిపదం జానాతి, వత్థుం జానాతి, నిదానం జానాతి, పఞ్ఞత్తిం జానాతి, అనుపఞ్ఞత్తిం జానాతి, అనుసన్ధివచనపథం జానాతి.

అపరేహిపి దసహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో బాలో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – ఇత్తిం న జానాతి, ఇత్తియా కరణం న జానాతి, న పుబ్బకుసలో హోతి, న అపరకుసలో హోతి, అకాలఞ్ఞూ చ హోతి, ఆపత్తానాపత్తిం న జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం న జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం న జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం న జానాతి, ఆచరియపరమ్పరా ఖో పనస్స న సుగ్గహితా హోతి న సుమనసికతా న సూపధారితా.

దసహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో పణ్డితో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – ఇత్తిం జానాతి, ఇత్తియా కరణం జానాతి, పుబ్బకుసలో హోతి, అపరకుసలో హోతి, కాలఞ్ఞూ చ హోతి, ఆపత్తానాపత్తిం జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం జానాతి, ఆచరియపరమ్పరా ఖో పనస్స సుగ్గహితా హోతి సుమనసికతా సూపధారితా.

అపరేహిపి దసహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో బాలో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – ఆపత్తానాపత్తిం న జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం న జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం న జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం న జానాతి, ఉభయాని ఖో పనస్స పాతిమోక్ఖాని విత్థారేన న స్వాగతాని హోన్తి న సువిభత్తాని న సుప్పవత్తీని న సువినిచ్ఛితాని సుత్తసో అనుబ్యఞ్జనసో , ఆపత్తానాపత్తిం న జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం న జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం న జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం న జానాతి, అధికరణే చ న వినిచ్ఛయకుసలో హోతి.

దసహఙ్గేహి సమన్నాగతో వినయధరో పణ్డితో త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి – ఆపత్తానాపత్తిం జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం జానాతి, ఉభయాని ఖో పనస్స పాతిమోక్ఖాని విత్థారేన స్వాగతాని హోన్తి సువిభత్తాని సుప్పవత్తీని సువినిచ్ఛితాని సుత్తసో అనుబ్యఞ్జనసో, ఆపత్తానాపత్తిం జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం జానాతి, అధికరణే చ వినిచ్ఛయకుసలో హోతి.

[అ॰ ని॰ ౧౦.౩౩] దసహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ సమ్మన్నితబ్బో. దస అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. దస ఆదీనవా రాజన్తేపురప్పవేసనే. దస దానవత్థూని. దస రతనాని. దసవగ్గో భిక్ఖుసఙ్ఘో. దసవగ్గేన గణేన ఉపసమ్పాదేతబ్బం. దస పంసుకూలాని. దస చీవరధారణా [చీవరధారణాని (స్యా॰)]. దసాహపరమం అతిరేకచీవరం ధారేతబ్బం . దస సుక్కాని. దస ఇత్థియో. దస భరియాయో. వేసాలియా దస వత్థూని దీపేన్తి. దస పుగ్గలా అవన్దియా. దస అక్కోసవత్థూని. దసహాకారేహి పేసుఞ్ఞం ఉపసంహరతి. దస సేనాసనాని. దస వరాని యాచింసు. దస అధమ్మికాని పాతిమోక్ఖట్ఠపనాని. దస ధమ్మికాని పాతిమోక్ఖట్ఠపనాని. దసానిసంసా యాగుయా. దస మంసా అకప్పియా. దస పరమాని. దసవస్సేన భిక్ఖునా బ్యత్తేన పటిబలేన పబ్బాజేతబ్బం ఉపసమ్పాదేతబ్బం నిస్సయో దాతబ్బో సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో. దసవస్సాయ భిక్ఖునియా బ్యత్తాయ పటిబలాయ పబ్బాజేతబ్బం ఉపసమ్పాదేతబ్బం నిస్సయో దాతబ్బో

సామణేరీ ఉపట్ఠాపేతబ్బా. దసవస్సాయ భిక్ఖునియా బ్యత్తాయ పటిబలాయ వుట్ఠాపనసమ్ముతి సాదితబ్బా. దసవస్సాయ గిహిగతాయ సిక్ఖా దాతబ్బాతి.

దసకం నిట్ఠితం.

తస్సుద్దానం –

ఆఘాతం వినయం వత్థు, మిచ్ఛా సమ్మా చ అన్తగా;
మిచ్ఛత్తా చేవ సమ్మత్తా, అకుసలా కుసలాపి చ.

సలాకా అధమ్మా ధమ్మా, సామణేరా చ నాసనా;
భాసాధికరణఞ్చేవ, ఇత్థిలహుకమేవ చ.

లహుకా గరుకా ఏతే, కణ్హసుక్కా విజానథ;
ఉబ్బాహికా చ సిక్ఖా చ, అన్తేపురే చ వత్థూని.

రతనం దసవగ్గో చ, తథేవ ఉపసమ్పదా;
పంసుకూలధారణా చ, దసాహసుక్కఇత్థియో.

భరియా దస వత్థూని, అవన్దియక్కోసేన చ;
పేసుఞ్ఞఞ్చేవ సేనాని, వరాని చ అధమ్మికా.

ధమ్మికా యాగుమంసా చ, పరమా భిక్ఖు భిక్ఖునీ;
వుట్ఠాపనా గిహిగతా, దసకా సుప్పకాసితాతి.

౧౧. ఏకాదసకవారో

౩౩౧. ఏకాద పుగ్గలా అనుపసమ్పన్నా న ఉపసమ్పాదేతబ్బా, ఉపసమ్పన్నా నాసేతబ్బా. ఏకాదస పాదుకా అకప్పియా. ఏకాదస పత్తా అకప్పియా. ఏకాదస చీవరాని అకప్పియాని. ఏకాదస యావతతియకా. భిక్ఖునీనం ఏకాదస అన్తరాయికా ధమ్మా పుచ్ఛితబ్బా. ఏకాదస చీవరాని అధిట్ఠాతబ్బాని. ఏకాదస చీవరాని న వికప్పేతబ్బాని. ఏకాదసే అరుణుగ్గమనే నిస్సగ్గియం హోతి. ఏకాదస గణ్ఠికా కప్పియా. ఏకాదస విధా [వీథా (స్యా.)] కప్పియా. ఏకాదస పథవీ అకప్పియా. ఏకాదస పథవీ కప్పియా. ఏకాదస నిస్సయపటిప్పస్సద్ధియో. ఏకాదస పుగ్గలా అవన్దియా. ఏకాదస పరమాని. ఏకాదస వరాని యాచింసు. ఏకాదస సీమాదోసా. అక్కోసకపరిభాసకే పుగ్గలే ఏకాదసాదీనవా పాటికఙ్ఖా. [అం. ని. ౧౧.౧౫; మి. ప. ౪.౪.౬] మేత్తాయ చేతోవిముత్తియా ఆసేవితాయ భావితాయ బహులీకతాయ యానీకతాయ వత్థుకతాయ అనుట్ఠితాయ పరిచితాయ సుసమారద్ధాయ ఏకాదసానిసంసా పాటికఙ్ఖా . సుఖం సుపతి, సుఖం పటిబుజ్ఝతి, న పాపకం సుపినం పస్సతి, మనుస్సానం పియో హోతి, అమనుస్సానం పియో హోతి, దేవతా రక్ఖన్తి, నాస్స అగ్గి వా విసం వా సత్థం వా కమతి, తువట్టం చిత్తం సమాధియతి, ముఖవణ్ణో విప్పసీదతి, అసమ్మూళ్హో కాలఙ్కరోతి, ఉత్తరి అప్పటివిజ్ఝన్తో

బ్రహ్మలోకూపగో హోతి – మేత్తాయ చేతోవిముత్తియా ఆసేవితాయ భావితాయ బహులీకతాయ యానీకతాయ వత్థుకతాయ అనుట్ఠితాయ పరిచితాయ సుసమారద్ధాయ ఇమే ఏకాదసానిసంసా పాటికఙ్ఖాతి.

ఏకాదసకం నిట్ఠితం.

తస్సుద్దానం –

నాసేతబ్బా పాదుకా చ, పత్తా చ చీవరాని చ;
తతియా పుచ్ఛితబ్బా చ, అధిట్ఠానవికప్పనా.

అరుణా గణ్ఠికా విధా, అకప్పియా చ కప్పియం;
నిస్సయావన్దియా చేవ, పరమాని వరాని చ;
సీమాదోసా చ అక్కోసా, మేత్తాయేకాదసా కతాతి.

ఏకుత్తరికనయో.

తస్సుద్దానం –

ఏకకా చ దుకా చేవ, తికా చ చతుపఞ్చకా;
ఛసత్తట్ఠనవకా చ, దస ఏకాదసాని చ.

హితాయ సబ్బసత్తానం, ఞాతధమ్మేన తాదినా;
ఏకుత్తరికా విమలా, మహావీరేన దేసితాతి.

ఏకుత్తరికనయో నిట్ఠితో.

ఉపోసథాదిపుచ్ఛావిస్సజ్జనా

ఆదిమజ్ఝన్తపుచ్ఛనం

332. ఉపోసథకమ్మస్స కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? పవారణాకమ్మస్స కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? తజ్జనీయకమ్మస్స కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? నియస్సకమ్మస్స...పే.... పబ్బాజనీయకమ్మస్స...పే.... పటిసారణీయకమ్మస్స...పే.... ఉక్ఖేపనీయకమ్మస్స...పే.... పరివాసదానస్స...పే.... మూలాయపటికస్సనాయ...పే.... మానత్తదానస్స...పే.... అబ్భానస్స...పే.... ఉపసమ్పదాకమ్మస్స కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? తజ్జనీయకమ్మస్స పటిప్పస్సద్ధియా కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? నియస్సకమ్మస్స పటిప్పస్సద్ధియా కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? పబ్బాజనీయకమ్మస్స పటిప్పస్సద్ధియా కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? పటిసారణీయకమ్మస్స పటిప్పస్సద్ధియా కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? ఉక్ఖేపనీయకమ్మస్స పటిప్పస్సద్ధియా కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? సతివినయస్స కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? అమూళ్హవినయస్స కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? తస్సపాపియసికాయ కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? తిణవత్థారకస్స కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? భిక్ఖునోవాదకసమ్ముతియా కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? తిచీవరేన అవిప్పవాససమ్ముతియా కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? సన్థతసమ్ముతియా కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? రూపియఛడ్డకసమ్ముతియా కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? సాటియగ్గాహాపకసమ్ముతియో కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? పత్తగ్గాహాపకసమ్ముతియా కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? దణ్డసమ్ముతియా కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? సిక్కాసమ్ముతియా కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? దణ్డసిక్కాసమ్ముతియా కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం?

ఆదిమజ్ఝన్తవిస్సజ్జనా

333. ఉపోసథకమ్మస్స కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానన్తి? ఉపోసథకమ్మస్స సామగ్గీ ఆది, కిరియా మజ్ఝే, నిట్ఠానం పరియోసానం.

పవారణాకమ్మస్స కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానన్తి? పవారణాకమ్మస్స సామగ్గీ ఆది, కిరియా మజ్ఝే, నిట్ఠానం పరియోసానం.

తజ్జనీయకమ్మస్స కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానన్తి? తజ్జనీయకమ్మస్స వత్థు చ పుగ్గలో చ ఆది, ఞత్తి మజ్ఝే, కమ్మవాచా పరియోసానం.

నియస్సకమ్మస్స...పే.... పబ్బాజనీయకమ్మస్స...పే.... పటిసారణీయకమ్మస్స...పే.... ఉక్ఖేపనీయకమ్మస్స...పే.... పరివాసదానస్స...పే.... మూలాయపటికస్సనాయ...పే.... మానత్తదానస్స...పే.... అబ్భానస్స కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానన్తి? అబ్భానస్స వత్థు చ పుగ్గలో చ ఆది, ఞత్తి మజ్ఝే, కమ్మవాచా పరియోసానం.

ఉపసమ్పదాకమ్మస్స కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానన్తి? ఉపసమ్పదాకమ్మస్స పుగ్గలో ఆది, ఞత్తి మజ్ఝే, కమ్మవాచా పరియోసానం.

తజ్జనీయకమ్మస్స పటిప్పస్సద్ధియా కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానన్తి? తజ్జనీయకమ్మస్స పటిప్పస్సద్ధియా సమ్మావత్తనా ఆది, ఞత్తి మజ్ఝే, కమ్మవాచా పరియోసానం.

నియస్సకమ్మస్స...పే.... పబ్బాజనీయకమ్మస్స...పే.... పటిసారణీయకమ్మస్స...పే.... ఉక్ఖేపనీయకమ్మస్స పటిప్పస్సద్ధియా కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానన్తి? ఉక్ఖేపనీయకమ్మస్స పటిప్పస్సద్ధియా సమ్మావత్తనా ఆది, ఞత్తి మజ్ఝే, కమ్మవాచా పరియోసానం.

సతివినయస్స కో ఆది , కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానన్తి? సతివినయస్స వత్థు చ పుగ్గలో చ ఆది, ఞత్తి మజ్ఝే, కమ్మవాచా పరియోసానం.

అమూళ్హవినయస్స ...పే.... తస్సపాపియసికాయ...పే.... తిణవత్థారకస్స...పే.... భిక్ఖునోవాదకసమ్ముతియా...పే.... తిచీవరేన అవిప్పవాససమ్ముతియా...పే.... సన్థతసమ్ముతియా...పే.... రూపియఛడ్డకసమ్ముతియా...పే.... సాటియగ్గాహాపకసమ్ముతియా...పే.... పత్తగ్గాహాపకసమ్ముతియా...పే.... దణ్డసమ్ముతియా...పే.... సిక్కాసమ్ముతియా... పే.... దణ్డసిక్కాసమ్ముతియా కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానన్తి? దణ్డసిక్కాసమ్ముతియా వత్థు చ పుగ్గలో చ ఆది, ఞత్తి మజ్ఝే, కమ్మవాచా పరియోసానం.

ఉపోసథాదిపుచ్ఛావిస్సజ్జనా నిట్ఠితా.

అత్థవసపకరణం

334. [అ॰ ని॰ ౧౦.౩౩౪; పరి॰ ౨౨] దస అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం – సఙ్ఘసుట్ఠుతాయ, సఙ్ఘఫాసుతాయ, దుమ్మఙ్కూనం పుగ్గలానం నిగ్గహాయ, పేసలానం భిక్ఖూనం ఫాసువిహారాయ, దిట్ఠధమ్మికానం ఆసవానం సంవరాయ, సమ్పరాయికానం ఆసవానం పటిఘాతాయ, అప్పసన్నానం పసాదాయ, పసన్నానం భియ్యోభావాయ, సద్ధమ్మట్ఠితియా వినయానుగ్గహాయ.

యం సఙ్ఘసుట్ఠు తం సఙ్ఘఫాసు. యం సఙ్ఘఫాసు తం దుమ్మఙ్కూనం పుగ్గలానం నిగ్గహాయ. యం దుమ్మఙ్కూనం పుగ్గలానం నిగ్గహాయ తం పేసలానం భిక్ఖూనం ఫాసువిహారాయ. యం పేసలానం భిక్ఖూనం ఫాసువిహారాయ తం దిట్ఠధమ్మికానం ఆసవానం సంవరాయ. యం దిట్ఠధమ్మికానం ఆసవానం సంవరాయ తం సమ్పరాయికానం ఆసవానం పటిఘాతాయ. యం సమ్పరాయికానం ఆసవానం పటిఘాతాయ తం అప్పసన్నానం పసాదాయ. యం అప్పసన్నానం పసాదాయ తం పసన్నానం భియ్యోభావాయ. యం పసన్నానం భియ్యోభావాయ తం సద్ధమ్మట్ఠితియా. యం సద్ధమ్మట్ఠితియా తం వినయానుగ్గహాయ.

యం సఙ్ఘసుట్ఠు తం సఙ్ఘఫాసు. యం సఙ్ఘసుట్ఠు తం దుమ్మఙ్కూనం పుగ్గలానం నిగ్గహాయ. యం సఙ్ఘసుట్ఠు తం పేసలానం భిక్ఖూనం ఫాసువిహారాయ. యం సఙ్ఘసుట్ఠు తం దిట్ఠధమ్మికానం ఆసవానం సంవరాయ. యం సఙ్ఘసుట్ఠు తం సమ్పరాయికానం ఆసవానం పటిఘాతాయ. యం సఙ్ఘసుట్ఠు తం అప్పసన్నానం పసాదాయ. యం సఙ్ఘసుట్ఠు తం పసన్నానం భియ్యోభావాయ. యం సఙ్ఘసుట్ఠు తం సద్ధమ్మట్ఠితియా. యం సఙ్ఘసుట్ఠు తం వినయానుగ్గహాయ.

యం సఙ్ఘఫాసు తం దుమ్మఙ్కూనం పుగ్గలానం నిగ్గహాయ. యం సఙ్ఘఫాసు తం పేసలానం భిక్ఖూనం ఫాసువిహారాయ . యం సఙ్ఘఫాసు తం దిట్ఠధమ్మికానం ఆసవానం సంవరాయ. యం సఙ్ఘఫాసు తం సమ్పరాయికానం ఆసవానం పటిఘాతాయ. యం సఙ్ఘఫాసు తం అప్పసన్నానం పసాదాయ. యం సఙ్ఘఫాసు తం పసన్నానం భియ్యోభావాయ. యం సఙ్ఘఫాసు తం సద్ధమ్మట్ఠితియా. యం సఙ్ఘఫాసు తం వినయానుగ్గహాయ. యం సఙ్ఘఫాసు తం సఙ్ఘసుట్ఠు.

యం దుమ్మఙ్కూనం పుగ్గలానం నిగ్గహాయ...పే.... యం పేసలానం భిక్ఖూనం ఫాసువిహారాయ... యం దిట్ఠధమ్మికానం ఆసవానం సంవరాయ... యం సమ్పరాయికానం ఆసవానం పటిఘాతాయ... యం అప్పసన్నానం పసాదాయ... యం పసన్నానం భియ్యోభావాయ... యం సద్ధమ్మట్ఠితియా... యం వినయానుగ్గహాయ తం సఙ్ఘసుట్ఠు. యం వినయానుగ్గహాయ తం సఙ్ఘఫాసు. యం వినయానుగ్గహాయ తం దుమ్మఙ్కూనం పుగ్గలానం నిగ్గహాయ. యం వినయానుగ్గహాయ తం పేసలానం భిక్ఖూనం ఫాసువిహారాయ. యం వినయానుగ్గహాయ తం దిట్ఠధమ్మికానం ఆసవానం సంవరాయ. యం వినయానుగ్గహాయ తం సమ్పరాయికానం ఆసవానం పటిఘాతాయ. యం వినయానుగ్గహాయ తం అప్పసన్నానం పసాదాయ. యం వినయానుగ్గహాయ తం పసన్నానం భియ్యోభావాయ. యం వినయానుగ్గహాయ తం సద్ధమ్మట్ఠితియాతి.

అత్థసతం ధమ్మసతం, ద్వే చ నిరుత్తిసతాని;
చత్తారి ఞాణసతాని, అత్థవసే పకరణేతి.

అత్థవసపకరణం నిట్ఠితం.

మహావగ్గో నిట్ఠితో.

తస్సుద్దానం –

పఠమం అట్ఠపుచ్ఛాయం, పచ్చయేసు పునట్ఠ చ;
భిక్ఖూనం సోళస ఏతే, భిక్ఖునీనఞ్చ సోళస.

పేయ్యాలఅన్తరా భేదా, ఏకుత్తరికమేవ చ;
పవారణత్థవసికా, మహావగ్గస్స సఙ్గహోతి.

అత్థవసపకరణం నిట్ఠితం.

గాథాసఙ్గణికం

౧. సత్తనగరేసు పఞ్ఞత్తసిక్ఖాపదం

౩౩౧. ఏకంసం చీవరం కత్వా, పగ్గణ్హిత్వాన అఞ్జలిం;

ఆసీసమానరూపోవ [ఆసింసమానరూపోవ (సీ. స్యా.)], కిస్స త్వం ఇధ మాగతో.

ద్వీసు వినయేసు యే పఞ్ఞత్తా;
ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి ఉపోసథేసు;
కతి తే సిక్ఖాపదా హోన్తి;
కతిసు నగరేసు పఞ్ఞత్తా.

భద్దకో తే ఉమ్మఙ్గో, యోనిసో పరిపుచ్ఛసి;
తగ్ఘ తే అహమక్ఖిస్సం, యథాసి కుసలో తథా.

ద్వీసు వినయేసు యే పఞ్ఞత్తా;
ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి ఉపోసథేసు;
అడ్ఢుడ్ఢసతాని తే హోన్తి;
సత్తసు నగరేసు పఞ్ఞత్తా.

కతమేసు సత్తసు నగరేసు పఞ్ఞత్తా;
ఇఙ్ఘ మే త్వం బ్యాకర నం [ఇఙ్ఘ మే తం బ్యాకర (క.)];
తం వచనపథం [తవ వచనపథం (స్యా.)] నిసామయిత్వా;
పటిపజ్జేమ హితాయ నో సియా.

వేసాలియం రాజగహే, సావత్థియఞ్చ ఆళవియం;
కోసమ్బియఞ్చ సక్కేసు, భగ్గేసు చేవ పఞ్ఞత్తా.

కతి వేసాలియం పఞ్ఞత్తా, కతి రాజగహే కతా;
సావత్థియం కతి హోన్తి, కతి ఆళవియం కతా.

కతి కోసమ్బియం పఞ్ఞత్తా, కతి సక్కేసు వుచ్చన్తి;
కతి భగ్గేసు పఞ్ఞత్తా, తం మే అక్ఖాహి పుచ్ఛితో.

దస వేసాలియం పఞ్ఞత్తా, ఏకవీస రాజగహే కతా;
ఛఊన తీణిసతాని, సబ్బే సావత్థియం కతా.

ఛ ఆళవియం పఞ్ఞత్తా, అట్ఠ కోసమ్బియం కతా;
అట్ఠ సక్కేసు వుచ్చన్తి, తయో భగ్గేసు పఞ్ఞత్తా.

యే వేసాలియం పఞ్ఞత్తా, తే సుణోహి యథాతథం [యథాకథం (సీ. స్యా. ఏవముపరిపి)];
మేథునవిగ్గహుత్తరి, అతిరేకఞ్చ కాళకం.

భూతం పరమ్పరభత్తం, దన్తపోనేన [దన్తపోణేన (క.)] అచేలకో;
భిక్ఖునీసు చ అక్కోసో, దసేతే వేసాలియం కతా.

యే రాజగహే పఞ్ఞత్తా, తే సుణోహి యథాతథం;
అదిన్నాదానం రాజగహే, ద్వే అనుద్ధంసనా ద్వేపి చ భేదా.

అన్తరవాసకం రూపియం సుత్తం, ఉజ్ఝాపనేన చ పాచితపిణ్డం ;
గణభోజనం వికాలే చ, చారిత్తం నహానం ఊనవీసతి.

చీవరం దత్వా వోసాసన్తి, ఏతే రాజగహే కతా;
గిరగ్గచరియా తత్థేవ, ఛన్దదానేన ఏకవీసతి.

యే సావత్థియం పఞ్ఞత్తా, తే సుణోహి యథాతథం;
పారాజికాని చత్తారి, సఙ్ఘాదిసేసా భవన్తి సోళస.

అనియతా చ ద్వే హోన్తి, నిస్సగ్గియా చతువీసతి;
ఛపఞ్ఞాససతఞ్చేవ, ఖుద్దకాని పవుచ్చన్తి.

దసయేవ చ గారయ్హా, ద్వేసత్తతి చ సేఖియా;
ఛఊన తీణిసతాని, సబ్బే సావత్థియం కతా.

యే ఆళవియం పఞ్ఞత్తా, తే సుణోహి యథాతథం;
కుటికోసియసేయ్యా చ, ఖణనే గచ్ఛ దేవతే;
సప్పాణకఞ్చ సిఞ్చన్తి, ఛ ఏతే ఆళవియం కతా.

యే కోసమ్బియం పఞ్ఞత్తా, తే సుణోహి యథాతథం;
మహావిహారో దోవచస్సం, అఞ్ఞం ద్వారం సురాయ చ;
అనాదరియం సహధమ్మో, పయోపానేన అట్ఠమం.

యే సక్కేసు పఞ్ఞత్తా, తే సుణోహి యథాతథం;
ఏళకలోమాని పత్తో చ, ఓవాదో చేవ భేసజ్జం.

సూచి ఆరఞ్ఞికో చేవ, అట్ఠేతే [ఛ ఏతే (సబ్బత్థ)] కాపిలవత్థవే;
ఉదకసుద్ధియా ఓవాదో, భిక్ఖునీసు పవుచ్చన్తి.

యే భగ్గేసు పఞ్ఞత్తా, తే సుణోహి యథాతథం;
సమాదహిత్వా విసిబ్బేన్తి, సామిసేన ససిత్థకం.

పారాజికాని చత్తారి, సఙ్ఘాదిసేసాని భవన్తి;
సత్త చ నిస్సగ్గియాని, అట్ఠ ద్వత్తింస ఖుద్దకా.

ద్వే గారయ్హా తయో సేక్ఖా, ఛప్పఞ్ఞాస సిక్ఖాపదా;
ఛసు నగరేసు పఞ్ఞత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా.

ఛఊన తీణిసతాని, సబ్బే సావత్థియం కతా;
కారుణికేన బుద్ధేన, గోతమేన యసస్సినా.

౨. చతువిపత్తిం

336. యం తం [యం యం (క.)] పుచ్ఛిమ్హ అకిత్తయి నో;
తం తం బ్యాకతం అనఞ్ఞథా;
అఞ్ఞం తం పుచ్ఛామి తదిఙ్ఘ బ్రూహి;
గరుక లహుకఞ్చాపి సావసేసం;
అనవసేసం దుట్ఠుల్లఞ్చ అదుట్ఠుల్లం;
యే చ యావతతియకా.

సాధారణం అసాధారణం;
విభత్తియో చ [విపత్తియో చ (సీ. స్యా.)] యేహి సమథేహి సమ్మన్తి;
సబ్బానిపేతాని వియాకరోహి;
హన్ద వాక్యం సుణోమ తే.

ఏకతింసా యే గరుకా, అట్ఠేత్థ అనవసేసా;
యే గరుకా తే దుట్ఠుల్లా, యే దుట్ఠుల్లా సా సీలవిపత్తి;
పారాజికం సఙ్ఘాదిసేసో, "సీలవిపత్తీ"తి వుచ్చతి.

థుల్లచ్చయం పాచిత్తియా, పాటిదేసనీయం దుక్కటం;
దుబ్భాసితం యో చాయం, అక్కోసతి హసాధిప్పాయో;
అయం సా ఆచారవిపత్తిసమ్మతా.

విపరీతదిట్ఠిం గణ్హన్తి, అసద్ధమ్మేహి పురక్ఖతా;
అబ్భాచిక్ఖన్తి సమ్బుద్ధం, దుప్పఞ్ఞా మోహపారుతా;
అయం సా దిట్ఠివిపత్తిసమ్మతా.

ఆజీవహేతు ఆజీవకారణా పాపిచ్ఛో ఇచ్ఛాపకతో అసన్తం అభూతం ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం ఉల్లపతి, ఆజీవహేతు ఆజీవకారణా సఞ్చరిత్తం సమాపజ్జతి, ఆజీవహేతు ఆజీవకారణా – "యో తే విహారే వసతి, సో భిక్ఖు అరహా"తి భణతి, ఆజీవహేతు ఆజీవకారణా భిక్ఖు పణీతభోజనాని అత్తనో అత్థాయ విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జతి, ఆజీవహేతు ఆజీవకారణా భిక్ఖునీ పణీతభోజనాని అత్తనో అత్థాయ విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జతి, ఆజీవహేతు ఆజీవకారణా సూపం వా ఓదనం వా అగిలానో అత్తనో అత్థాయ విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జతి. అయం సా ఆజీవవిపత్తి సమ్మతా.

ఏకాదస యావతతియకా, తే సుణోహి యథాతథం;
ఉక్ఖిత్తానువత్తికా, అట్ఠ యావతతియకా;
అరిట్ఠో చణ్డకాళీ చ, ఇమే తే యావతతియకా.

౩. ఛేదనకాది

౩౩౭. కతి ఛేదనకాని? కతి భేదనకాని? కతి ఉద్దాలనకాని? కతి అనఞ్ఞపాచిత్తియాని? కతి భిక్ఖుసమ్ముతియో? కతి సామీచియో? కతి పరమాని?

కతి జానన్తి పఞ్ఞత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా.

ఛ ఛేదనకాని. ఏకం భేదనకం. ఏకం ఉద్దాలనకం. చత్తారి అనఞ్ఞపాచిత్తియాని. చతస్సో భిక్ఖుసమ్ముతియో. సత్త సామీచియో. చుద్దస పరమాని.

నోదస [సోళస (సీ॰ స్యా॰) అట్ఠకథా ఓలోకేతబ్బా] జానన్తి పఞ్ఞత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా.

౪. అసాధారణాది

౩౩౮. వీసం ద్వే సతాని భిక్ఖూనం సిక్ఖాపదాని;
ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి ఉపోసథేసు;
తీణి సతాని చత్తారి భిక్ఖునీనం సిక్ఖాపదాని;
ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి ఉపోసథేసు.

ఛచత్తారీసా భిక్ఖూనం, భిక్ఖునీహి అసాధారణా;
సతం తింసా చ భిక్ఖునీనం, భిక్ఖూహి అసాధారణా.

సతం సత్తతి ఛచ్చేవ, ఉభిన్నం అసాధారణా;

సతం సత్తతి చత్తారి, ఉభిన్నం సమసిక్ఖతా.

వీసం ద్వే సతాని భిక్ఖూనం సిక్ఖాపదాని;
ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి ఉపోసథేసు;
తే సుణోహి యథాతథం.

పారాజికాని చత్తారి, సఙ్ఘాదిసేసాని భవన్తి తేరస;
అనియతా ద్వే హోన్తి.

నిస్సగ్గియాని తింసేవ, ద్వేనవుతి చ ఖుద్దకా;
చత్తారో పాటిదేసనీయా, పఞ్చసత్తతి సేఖియా.

వీసం ద్వే సతాని చిమే హోన్తి భిక్ఖూనం సిక్ఖాపదాని;
ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి ఉపోసథేసు.

తీణి సతాని చత్తారి, భిక్ఖునీనం సిక్ఖాపదాని;
ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి ఉపోసథేసు, తే సుణోహి యథాతథం.

పారాజికాని అట్ఠ, సఙ్ఘాదిసేసాని భవన్తి సత్తరస;
నిస్సగ్గియాని తింసేవ, సతం సట్ఠి ఛ చేవ ఖుద్దకాని పవుచ్చన్తి.

అట్ఠ పాటిదేసనీయా, పఞ్చసత్తతి సేఖియా;
తీణి సతాని చత్తారి చిమే హోన్తి భిక్ఖునీనం సిక్ఖాపదాని;
ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి ఉపోసథేసు.

ఛచత్తారీసా భిక్ఖూనం, భిక్ఖునీహి అసాధారణా;
తే సుణోహి యథాతథం.

సఙ్ఘాదిసేసా, ద్వే అనియతేహి అట్ఠ;
నిస్సగ్గియాని ద్వాదస, తేహి తే హోన్తి వీసతి.

ద్వేవీసతి ఖుద్దకా, చతురో పాటిదేసనీయా;
ఛచత్తారీసా చిమే హోన్తి, భిక్ఖూనం భిక్ఖునీహి అసాధారణా.

సతం తింసా చ భిక్ఖునీనం, భిక్ఖూహి అసాధారణా;
తే సుణోహి యథాతథం.

పారాజికాని చత్తారి, సఙ్ఘమ్హా దస నిస్సరే;

నిస్సగ్గియాని ద్వాదస, ఛన్నవుతి చ ఖుద్దకా;
అట్ఠ పాటిదేసనీయా.

సతం తింసా చిమే హోన్తి భిక్ఖునీనం, భిక్ఖూహి అసాధారణా;
సతం సత్తతి ఛచ్చేవ, ఉభిన్నం అసాధారణా;
తే సుణోహి యథాతథం.

పారాజికాని చత్తారి, సఙ్ఘాదిసేసాని భవన్తి సోళస;
అనియతా ద్వే హోన్తి, నిస్సగ్గియాని చతువీసతి;
సతం అట్ఠారసా చేవ, ఖుద్దకాని పవుచ్చన్తి;
ద్వాదస పాటిదేసనీయా.

సతం సత్తతి ఛచ్చేవిమే హోన్తి, ఉభిన్నం అసాధారణా;
సతం సత్తతి చత్తారి, ఉభిన్నం సమసిక్ఖతా;
తే సుణోహి యథాతథం.

పారాజికాని చత్తారి, సఙ్ఘాదిసేసాని భవన్తి సత్త;
నిస్సగ్గియాని అట్ఠారస, సమసత్తతి ఖుద్దకా;
పఞ్చసత్తతి సేఖియాని.

సతం సత్తతి చత్తారి చిమే హోన్తి, ఉభిన్నం సమసిక్ఖతా;
అట్ఠేవ పారాజికా యే దురాసదా, తాలవత్థుసమూపమా.

పణ్డుపలాసో పుథుసిలా, సీసచ్ఛిన్నోవ సో నరో;
తాలోవ మత్థకచ్ఛిన్నో, అవిరుళ్హీ భవన్తి తే.

తేవీసతి సఙ్ఘాదిసేసా, ద్వే అనియతా;
ద్వే చత్తారీస నిస్సగ్గియా;
అట్ఠాసీతిసతం పాచిత్తియా, ద్వాదస పాటిదేసనీయా.

పఞ్చసత్తతి సేఖియా, తీహి సమథేహి సమ్మన్తి;
సమ్ముఖా చ పటిఞ్ఞాయ, తిణవత్థారకేన చ.

ద్వే ఉపోసథా ద్వే పవారణా;
చత్తారి కమ్మాని జినేన దేసితా;
పఞ్చేవ ఉద్దేసా చతురో భవన్తి;
అనఞ్ఞథా ఆపత్తిక్ఖన్ధా చ భవన్తి సత్త.

అధికరణాని చత్తారి సత్తహి సమథేహి సమ్మన్తి;
ద్వీహి చతూహి తీహి కిచ్చం ఏకేన సమ్మతి.

౨. పారాజికాదిఆపత్తి

౩౩౯. ‘పారాజిక’న్తి యం వుత్తం, తం సుణోహి యథాతథం;
చుతో పరద్ధో భట్ఠో చ, సద్ధమ్మా హి నిరఙ్కతో;
సంవాసోపి తహిం నత్థి, తేనేతం ఇతి వుచ్చతి.

‘సఙ్ఘాదిసేసో’తి యం వుత్తం, తం సుణోహి యథాతథం;
సఙ్ఘోవ దేతి పరివాసం, మూలాయ పటికస్సతి;
మానత్తం దేతి అబ్భేతి, తేనేతం ఇతి వుచ్చతి.

‘అనియతో’తి యం వుత్తం, తం సుణోహి యథాతథం;
అనియతో న నియతో, అనేకంసికతం పదం;
తిణ్ణమఞ్ఞతరం ఠానం, ‘అనియతో’తి పవుచ్చతి.

‘థుల్లచ్చయ’న్తి యం వుత్తం, తం సుణోహి యథాతథం;
ఏకస్స మూలే యో దేసేతి, యో చ తం పటిగణ్హతి;
అచ్చయో తేన సమో నత్థి, తేనేతం ఇతి వుచ్చతి.

‘నిస్సగ్గియ’న్తి యం వుత్తం, తం సుణోహి యథాతథం;
సఙ్ఘమజ్ఝే గణమజ్ఝే, ఏకస్సేవ చ ఏకతో;
నిస్సజ్జిత్వాన దేసేతి, తేనేతం ఇతి వుచ్చతి.

‘పాచిత్తియ’న్తి యం వుత్తం, తం సుణోహి యథాతథం;
పాతేతి కుసలం ధమ్మం, అరియమగ్గం అపరజ్ఝతి;
చిత్తసంమోహనట్ఠానం, తేనేతం ఇతి వుచ్చతి.

‘పాటిదేసనీయ’న్తి యం వుత్తం, తం సుణోహి యథాతథం;
భిక్ఖు అఞ్ఞాతకో సన్తో, కిచ్ఛా లద్ధాయ భోజనం;
సామం గహేత్వా భుఞ్జేయ్య, ‘గారయ్హ’న్తి పవుచ్చతి.

నిమన్తనాసు భుఞ్జన్తా ఛన్దాయ, వోసాసతి తత్థ భిక్ఖునిం;
అనివారేత్వా తహిం భుఞ్జే, గారయ్హన్తి పవుచ్చతి.

సద్ధాచిత్తం కులం గన్త్వా, అప్పభోగం అనాళియం [అనాళ్హియం (సీ. స్యా.)];

అగిలానో తహిం భుఞ్జే, గారయ్హన్తి పవుచ్చతి.

యో చే అరఞ్ఞే విహరన్తో, సాసఙ్కే సభయానకే;
అవిదితం తహిం భుఞ్జే, గారయ్హన్తి పవుచ్చతి.

భిక్ఖునీ అఞ్ఞాతికా సన్తా, యం పరేసం మమాయితం;
సప్పి తేలం మధుం ఫాణితం, మచ్ఛమంసం అథో ఖీరం;
దధిం సయం విఞ్ఞాపేయ్య భిక్ఖునీ, గారయ్హపత్తా సుగతస్స సాసనే.

'దుక్కట'న్తి యం వుత్తం, తం సుణోహి యథాతథం;
అపరద్ధం విరద్ధఞ్చ, ఖలితం యఞ్చ దుక్కటం.

యం మనుస్సో కరే పాపం, ఆవి వా యది వా రహో;
'దుక్కట'న్తి పవేదేన్తి, తేనేతం ఇతి వుచ్చతి.

'దుబ్భాసిత'న్తి యం వుత్తం, తం సుణోహి యథాతథం;
దుబ్భాసితం దురాభట్ఠం, సంకిలిట్ఠఞ్చ యం పదం;
యఞ్చ విఞ్ఞూ గరహన్తి, తేనేతం ఇతి వుచ్చతి.

'సేఖియ'న్తి యం వుత్తం, తం సుణోహి యథాతథం;
సేక్ఖస్స సిక్ఖమానస్స, ఉజుమగ్గానుసారినో.

ఆది చేతం చరణఞ్చ, ముఖం సఞ్ఞమసంవరో;
సిక్ఖా ఏతాదిసీ నత్థి, తేనేతం ఇతి వుచ్చతి.

[ఉదా॰ ౪౫ ఉదానేపి] ఛన్నమతివస్సతి , వివటం నాతివస్సతి;
తస్మా ఛన్నం వివరేథ, ఏవం తం నాతివస్సతి.

గతి మిగానం పవనం, ఆకాసో పక్ఖినం గతి;
విభవో గతి ధమ్మానం, నిబ్బానం అరహతో గతీతి.

గాథాసఙ్గణికం.

తస్సుద్దానం –

సత్తనగరేసు పఞ్ఞత్తా, విపత్తి చతురోపి చ;
భిక్ఖూనం భిక్ఖునీనఞ్చ, సాధారణా అసాధారణా;
సాసనం అనుగ్గహాయ, గాథాసఙ్గణికం ఇదన్తి.

గాథాసజ్గణికం నిట్ఠితం.

అధికరణభేదో

౧. ఉక్కోటనభేదాది

౩౪౦. [చూళవ॰ ౨౧౫; పరి॰ ౩౩౫] చత్తారి అధికరణాని. వివాదాధికరణం, అనువాదాధికరణం, ఆపత్తాధికరణం, కిచ్చాధికరణం – ఇమాని చత్తారి అధికరణాని.

ఇమేసం చతున్నం అధికరణానం కతి ఉక్కోటా? ఇమేసం చతున్నం అధికరణానం దస ఉక్కోటా. వివాదాధికరణస్స ద్వే ఉక్కోటా, అనువాదాధికరణస్స చత్తారో ఉక్కోటా, ఆపత్తాధికరణస్స తయో ఉక్కోటా, కిచ్చాధికరణస్స ఏకో ఉక్కోటో – ఇమేసం చతున్నం అధికరణానం ఇమే దస ఉక్కోటా.

వివాదాధికరణం ఉక్కోటేన్తో కతి సమథే ఉక్కోటేతి? అనువాదాధికరణం ఉక్కోటేన్తో కతి సమథే ఉక్కోటేతి? ఆపత్తాధికరణం ఉక్కోటేన్తో కతి సమథే ఉక్కోటేతి? కిచ్చాధికరణం ఉక్కోటేన్తో కతి సమథే ఉక్కోటేతి?

వివాదాధికరణం ఉక్కోటేన్తో ద్వే సమథే ఉక్కోటేతి. అనువాదాధికరణం ఉక్కోటేన్తో చత్తారో సమథే ఉక్కోటేతి. ఆపత్తాధికరణం ఉక్కోటేన్తో తయో సమథే ఉక్కోటేతి. కిచ్చాధికరణం ఉక్కోటేన్తో ఏకం సమథం ఉక్కోటేతి.

౩౪౧. కతి ఉక్కోటా? కతిహాకారేహి ఉక్కోటనం పసవతి? కతిహఙ్గేహి సమన్నాగతో పుగ్గలో అధికరణం ఉక్కోటేతి? కతి పుగ్గలా అధికరణం ఉక్కోటేన్తా ఆపత్తిం ఆపజ్జన్తి?

ద్వాదస ఉక్కోటా. దసహాకారేహి ఉక్కోటనం పసవతి. చతూహఙ్గేహి సమన్నాగతో పుగ్గలో అధికరణం ఉక్కోటేతి. చత్తారో పుగ్గలా అధికరణం ఉక్కోటేన్తా ఆపత్తిం ఆపజ్జన్తి?

కతమే ద్వాదస ఉక్కోటా? అకతం కమ్మం, దుక్కటం కమ్మం, పున కాతబ్బం కమ్మం, అనిహతం, దున్నిహతం, పున నిహనితబ్బం, అవినిచ్ఛితం, దువినిచ్ఛితం, పున వినిచ్ఛితబ్బం, అవూపసన్తం, దువూపసన్తం, పున వూపసమేతబ్బన్తి – ఇమే ద్వాదస ఉక్కోటా.

కతమేహి దసహాకారేహి ఉక్కోటనం పసవతి? తత్థ జాతకం అధికరణం ఉక్కోటేతి, తత్థ జాతకం వూపసన్తం అధికరణం ఉక్కోటేతి, అన్తరామగ్గే అధికరణం ఉక్కోటేతి, అన్తరామగ్గే వూపసన్తం అధికరణం ఉక్కోటేతి, తత్థ గతం అధికరణం ఉక్కోటేతి, తత్థ గతం వూపసన్తం అధికరణం ఉక్కోటేతి, సతివినయం ఉక్కోటేతి, అమూళ్హవినయం ఉక్కోటేతి, తస్సపాపియసికం ఉక్కోటేతి, తిణవత్థారకం ఉక్కోటేతి – ఇమేహి దసహాకారేహి ఉక్కోటనం పసవతి.

కతమేహి చతూహఙ్గేహి సమన్నాగతో పుగ్గలో అధికరణం ఉక్కోటేతి? ఛన్దాగతిం గచ్ఛన్తో అధికరణం ఉక్కోటేతి, దోసాగతిం గచ్ఛన్తో అధికరణం ఉక్కోటేతి, మోహాగతిం గచ్ఛన్తో అధికరణం ఉక్కోటేతి, భయాగతిం గచ్ఛన్తో అధికరణం ఉక్కోటేతి – ఇమేహి చతూహఙ్గేహి సమన్నాగతో పుగ్గలో అధికరణం ఉక్కోటేతి.

కతమే చత్తారో పుగ్గలా అధికరణం ఉక్కోటేన్తా ఆపత్తిం ఆపజ్జన్తి? తదహూపసమ్పన్నో ఉక్కోటేతి ఉక్కోటనకం పాచిత్తియం, ఆగన్తుకో ఉక్కోటేతి ఉక్కోటనకం పాచిత్తియం, కారకో ఉక్కోటేతి ఉక్కోటనకం పాచిత్తియం, ఛన్దదాయకో ఉక్కోటేతి ఉక్కోటనకం పాచిత్తియం – ఇమే చత్తారో పుగ్గలా అధికరణం ఉక్కోటేన్తా ఆపత్తిం ఆపజ్జన్తి.

౨. అధికరణనిదానాది

౩౪౨. వివాదాధికరణం కింనిదానం, కింసముదయం, కింజాతికం, కింపభవం, కింసమ్భారం, కింసముట్ఠానం? అనువాదాధికరణం కింనిదానం, కింసముదయం, కింజాతికం, కింపభవం, కింసమ్భారం, కింసముట్ఠానం? ఆపత్తాధికరణం కింనిదానం, కింసముదయం, కింజాతికం, కింపభవం, కింసమ్భారం, కింసముట్ఠానం ? కిచ్చాధికరణం కింనిదానం, కింసముదయం, కింజాతికం, కింపభవం, కింసమ్భారం, కింసముట్ఠానం?

వివాదాధికరణం వివాదనిదానం వివాదసముదయం వివాదజాతికం వివాదపభవం వివాదసమ్భారం వివాదసముట్ఠానం. అనువాదాధికరణం అనువాదనిదానం అనువాదసముదయం అనువాదజాతికం అనువాదపభవం అనువాదసమ్భారం అనువాదసముట్ఠానం. ఆపత్తాధికరణం ఆపత్తినిదానం ఆపత్తిసముదయం ఆపత్తిజాతికం ఆపత్తిపభవం ఆపత్తిసమ్భారం ఆపత్తిసముట్ఠానం. కిచ్చాధికరణం కిచ్చయనిదానం కిచ్చయసముదయం కిచ్చయజాతికం కిచ్చయపభవం కిచ్చయసమ్భారం కిచ్చయసముట్ఠానం.

వివాదాధికరణం కింనిదానం, కింసముదయం, కింజాతికం, కింపభవం, కింసమ్భారం, కింసముట్ఠానం? అనువాదాధికరణం…పే॰… ఆపత్తాధికరణం…పే॰… కిచ్చాధికరణం కింనిదానం, కింసముదయం, కింజాతికం, కింపభవం, కింసమ్భారం, కింసముట్ఠానం?

వివాదాధికరణం హేతునిదానం, హేతుసముదయం, హేతుజాతికం, హేతుపభవం, హేతుసమ్భారం, హేతుసముట్ఠానం. అనువాదాధికరణం…పే॰… ఆపత్తాధికరణం…పే॰… కిచ్చాధికరణం హేతునిదానం, హేతుసముదయం, హేతుజాతికం, హేతుపభవం, హేతుసమ్భారం, హేతుసముట్ఠానం.

వివాదాధికరణం కింనిదానం, కింసముదయం, కింజాతికం, కింపభవం, కింసమ్భారం, కింసముట్ఠానం? అనువాదాధికరణం …పే॰… ఆపత్తాధికరణం…పే॰… కిచ్చాధికరణం కింనిదానం, కింసముదయం, కింజాతికం, కింపభవం, కింసమ్భారం, కింసముట్ఠానం?

వివాదాధికరణం పచ్చయనిదానం, పచ్చయసముదయం, పచ్చయజాతికం, పచ్చయపభవం, పచ్చయసమ్భారం, పచ్చయసముట్ఠానం. అనువాదాధికరణం…పే॰… ఆపత్తాధికరణం…పే॰… కిచ్చాధికరణం పచ్చయనిదానం, పచ్చయసముదయం, పచ్చయజాతికం, పచ్చయపభవం, పచ్చయసమ్భారం, పచ్చయసముట్ఠానం.

౩. అధికరణమూలాది

౩౪౩. చతున్నం అధికరణానం కతి మూలాని, కతి సముట్ఠానా? చతున్నం అధికరణానం తేత్తింస మూలాని, తేత్తింస సముట్ఠానా.

చతున్నం అధికరణానం కతమాని తేత్తింస మూలాని? వివాదాధికరణస్స ద్వాదస మూలాని, అనువాదాధికరణస్స చుద్దస మూలాని, ఆపత్తాధికరణస్స ఛ మూలాని, కిచ్చాధికరణస్స ఏకం మూలం, సఙ్ఘో – చతున్నం అధికరణానం ఇమాని తేత్తింస మూలాని.

చతున్నం అధికరణానం కతమే తేత్తింస సముట్ఠానా? వివాదాధికరణస్స అట్ఠారసభేదకరవత్థూని సముట్ఠానా, అనువాదాధికరణస్స చతస్సో విపత్తియో సముట్ఠానా, ఆపత్తాధికరణస్స సత్తాపత్తిక్ఖన్ధా సముట్ఠానా, కిచ్చాధికరణస్స చత్తారి కమ్మాని సముట్ఠానా – చతున్నం అధికరణానం ఇమే తేత్తింస సముట్ఠానా.

౪. అధికరణపచ్చయాపత్తి

౩౪౪. వివాదాధికరణం ఆపత్తానాపత్తీతి? వివాదాధికరణం న ఆపత్తి. కిం పన వివాదాధికరణపచ్చయా ఆపత్తిం ఆపజ్జేయ్యాతి? ఆమ, వివాదాధికరణపచ్చయా ఆపత్తిం ఆపజ్జేయ్య. వివాదాధికరణపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? వివాదాధికరణపచ్చయా ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఉపసమ్పన్నం ఓమసతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స; అనుపసమ్పన్నం ఓమసతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స – వివాదాధికరణపచ్చయా ఇమా ద్వే ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి? చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? కతిహి అధికరణేహి కతిసు ఠానేసు కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి?

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ఏకం విపత్తిం భజన్తి – ఆచారవిపత్తిం. చతున్నం అధికరణానం , ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం ద్వీహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి. ఏకేన అధికరణేన – కిచ్చాధికరణేన; తీసు ఠానేసు – సఙ్ఘమజ్ఝే, గణమజ్ఝే, పుగ్గలస్స సన్తికే; తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

౩౪౫. అనువాదాధికరణం ఆపత్తానాపత్తీతి? అనువాదాధికరణం న ఆపత్తి. కిం పన అనువాదాధికరణపచ్చయా ఆపత్తిం ఆపజ్జేయ్యాతి? ఆమ, అనువాదాధికరణపచ్చయా ఆపత్తిం ఆపజ్జేయ్య. అనువాదాధికరణపచ్చయా, కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? అనువాదాధికరణపచ్చయా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భిక్ఖుం అమూలకేన పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేతి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; అమూలకేన సఙ్ఘాదిసేసేన అనుద్ధంసేతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స; అమూలికాయ ఆచారవిపత్తియా అనుద్ధంసేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స – అనువాదాధికరణపచ్చయా ఇమా తిస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి? చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? కతిహి

అధికరణేహి కతిసు ఠానేసు కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి?

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం, సియా ఆచారవిపత్తిం. చతున్నం అధికరణానం, ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం తీహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి. యా తా ఆపత్తియో గరుకా తా ఆపత్తియో ఏకేన అధికరణేన – కిచ్చాధికరణేన; ఏకమ్హి ఠానే – సఙ్ఘమజ్ఝే; ద్వీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ. యా తా ఆపత్తియో లహుకా తా ఆపత్తియో ఏకేన అధికరణేన – కిచ్చాధికరణేన; తీసు ఠానేసు – సఙ్ఘమజ్ఝే గణమజ్ఝే పుగ్గలస్స సన్తికే; తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ , సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

౩౪౬. ఆపత్తాధికరణం ఆపత్తానాపత్తీతి? ఆపత్తాధికరణం ఆపత్తి. కిం పన ఆపత్తాధికరణపచ్చయా ఆపత్తిం ఆపజ్జేయ్యాతి? ఆమ, ఆపత్తాధికరణపచ్చయా ఆపత్తిం ఆపజ్జేయ్య. ఆపత్తాధికరణపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? ఆపత్తాధికరణపచ్చయా చతస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. భిక్ఖునీ జానం పారాజికం ధమ్మం [పారాజికం ధమ్మం అజ్ఝాపన్నం (స్యా.)] పటిచ్ఛాదేతి, ఆపత్తి పారాజికస్స; వేమతికా పటిచ్ఛాదేతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స; భిక్ఖు సఙ్ఘాదిసేసం పటిచ్ఛాదేతి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స; ఆచారవిపత్తిం పటిచ్ఛాదేతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స – ఆపత్తాధికరణపచ్చయా ఇమా చతస్సో ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి? చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి ? కతిహి అధికరణేహి కతిసు ఠానేసు కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి?

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం సియా ఆచారవిపత్తిం. చతున్నం అధికరణానం – ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం చతూహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి. యా సా ఆపత్తి అనవసేసా సా ఆపత్తి న కతమేన అధికరణేన, న కతమమ్హి ఠానే, న కతమేన సమథేన సమ్మతి. యా తా ఆపత్తియో లహుకా తా ఆపత్తియో ఏకేన అధికరణేన – కిచ్చాధికరణేన; తీసు ఠానేసు – సఙ్ఘమజ్ఝే, గణమజ్ఝే, పుగ్గలస్స సన్తికే; తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

౩౪౭. కిచ్చాధికరణం ఆపత్తానాపత్తీతి? కిచ్చాధికరణం న ఆపత్తి. కిం పన కిచ్చాధికరణపచ్చయా ఆపత్తిం ఆపజ్జేయ్యాతి? ఆమ, కిచ్చాధికరణపచ్చయా ఆపత్తిం ఆపజ్జేయ్య. కిచ్చాధికరణపచ్చయా కతి ఆపత్తియో ఆపజ్జతి? కిచ్చాధికరణపచ్చయా పఞ్చ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి. ఉక్ఖిత్తానువత్తికా భిక్ఖునీ యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జతి, ఞత్తియా దుక్కటం; ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయా; కమ్మవాచాపరియోసానే ఆపత్తి పారాజికస్స; భేదకానువత్తకా భిక్ఖూ యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తి, ఆపత్తి సఙ్ఘాదిసేసస్స; పాపికాయ దిట్ఠియా

యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తి, ఆపత్తి పాచిత్తియస్స – కిచ్చాధికరణపచ్చయా ఇమా పఞ్చ ఆపత్తియో ఆపజ్జతి.

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం కతి విపత్తియో భజన్తి? చతున్నం అధికరణానం కతమం అధికరణం? సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం కతిహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా? ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? కతిహి అధికరణేహి కతిసు ఠానేసు కతిహి సమథేహి సమ్మన్తి?

తా ఆపత్తియో చతున్నం విపత్తీనం ద్వే విపత్తియో భజన్తి – సియా సీలవిపత్తిం సియా ఆచారవిపత్తిం. చతున్నం అధికరణానం – ఆపత్తాధికరణం. సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం పఞ్చహి ఆపత్తిక్ఖన్ధేహి సఙ్గహితా – సియా పారాజికాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా థుల్లచ్చయాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా పాచిత్తియాపత్తిక్ఖన్ధేన, సియా దుక్కటాపత్తిక్ఖన్ధేన. ఛన్నం ఆపత్తిసముట్ఠానానం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠన్తి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి. యా సా ఆపత్తి అనవసేసా సా ఆపత్తి న కతమేన అధికరణేన, న కతమమ్హి ఠానే, న కతమేన సమథేన సమ్మతి. యా సా ఆపత్తి గరుకా సా ఆపత్తి ఏకేన అధికరణేన – కిచ్చాధికరణేన; ఏకమ్హి ఠానే – సఙ్ఘమజ్ఝే; ద్వీహి సమథేహి సమ్మతి – సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ. యా తా ఆపత్తియో లహుకా తా ఆపత్తియో ఏకేన అధికరణేన – కిచ్చాధికరణేన; తీసు ఠానేసు – సఙ్ఘమజ్ఝే, గణమజ్ఝే, పుగ్గలస్స సన్తికే; తీహి సమథేహి సమ్మన్తి – సియా సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ, సియా సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ.

౫. అధికరణాధిప్పాయో

౩౪౮. వివాదాధికరణం హోతి అనువాదాధికరణం, హోతి ఆపత్తాధికరణం, హోతి కిచ్చాధికరణం. వివాదాధికరణం న హోతి అనువాదాధికరణం, న హోతి ఆపత్తాధికరణం, న హోతి కిచ్చాధికరణం; అపి చ, వివాదాధికరణపచ్చయా హోతి అనువాదాధికరణం, హోతి ఆపత్తాధికరణం, హోతి కిచ్చాధికరణం. యథా కథం వియ? [చూళవ. ౨౧౫; పరి. ౩౧౪] ఇధ భిక్ఖూ వివదన్తి – ధమ్మోతి వా అధమ్మోతి వా దుట్ఠుల్లాపత్తీతి వా అదుట్ఠుల్లాపత్తీతి వా. యం తత్థ భణ్డనం కలహో విగ్గహో వివాదో నానావాదో అఞ్ఞథావాదో విపచ్చతాయ వోహారో మేధకం, ఇదం వుచ్చతి వివాదాధికరణం. వివాదాధికరణే సఙ్ఘో వివదతి వివాదాధికరణం. వివదమానో అనువదతి అనువాదాధికరణం. అనువదమానో ఆపత్తిం ఆపజ్జతి ఆపత్తాధికరణం. తాయ ఆపత్తియా సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి కిచ్చాధికరణం. ఏవం వివాదాధికరణపచ్చయా హోతి అనువాదాధికరణం, హోతి ఆపత్తాధికరణం, హోతి కిచ్చాధికరణం.

అనువాదాధికరణం హోతి ఆపత్తాధికరణం, హోతి కిచ్చాధికరణం, హోతి వివాదాధికరణం. అనువాదాధికరణం న హోతి ఆపత్తాధికరణం, న హోతి కిచ్చాధికరణం, న హోతి వివాదాధికరణం; అపి చ, అనువాదాధికరణపచ్చయా హోతి ఆపత్తాధికరణం, హోతి కిచ్చాధికరణం, హోతి వివాదాధికరణం. యథా కథం వియ? ఇధ భిక్ఖూ భిక్ఖుం అనువదన్తి సీలవిపత్తియా వా ఆచారవిపత్తియా వా దిట్ఠివిపత్తియా వా ఆజీవవిపత్తియా వా. యో తత్థ అనువాదో అనువదనా అనుల్లపనా అనుభణనా అనుసమ్పవఙ్కతా అబ్భుస్సహనతా అనుబలప్పదానం, ఇదం వుచ్చతి అనువాదాధికరణం. అనువాదాధికరణే సఙ్ఘో వివదతి, వివాదాధికరణం. వివదమానో అనువదతి, అనువాదాధికరణం. అనువదమానో ఆపత్తిం

ఆపజ్జతి, ఆపత్తాధికరణం. తాయ ఆపత్తియా సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి, కిచ్చాధికరణం. ఏవం అనువాదాధికరణపచ్చయా హోతి ఆపత్తాధికరణం, హోతి కిచ్చాధికరణం, హోతి వివాదాధికరణం.

ఆపత్తాధికరణం హోతి కిచ్చాధికరణం, హోతి వివాదాధికరణం, హోతి అనువాదాధికరణం. ఆపత్తాధికరణం న హోతి కిచ్చాధికరణం, న హోతి వివాదాధికరణం, న హోతి అనువాదాధికరణం; అపి చ, ఆపత్తాధికరణపచ్చయా హోతి కిచ్చాధికరణం, హోతి వివాదాధికరణం, హోతి అనువాదాధికరణం. యథా కథం వియ? [చూళవ॰ ౨౧౫; పరి॰ ३४८] పఞ్చపి ఆపత్తిక్ఖన్ధా ఆపత్తాధికరణం, సత్తపి ఆపత్తిక్ఖన్ధా ఆపత్తాధికరణం, ఇదం వుచ్చతి ఆపత్తాధికరణం. ఆపత్తాధికరణే సఙ్ఘో వివదతి వివాదాధికరణం. వివదమానో అనువదతి అనువాదాధికరణం. అనువదమానో ఆపత్తిం ఆపజ్జతి ఆపత్తాధికరణం. తాయ ఆపత్తియా సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి కిచ్చాధికరణం. ఏవం ఆపత్తాధికరణపచ్చయా హోతి కిచ్చాధికరణం, హోతి వివాదాధికరణం, హోతి అనువాదాధికరణం.

కిచ్చాధికరణం హోతి వివాదాధికరణం, హోతి అనువాదాధికరణం, హోతి ఆపత్తాధికరణం. కిచ్చాధికరణం న హోతి వివాదాధికరణం, న హోతి అనువాదాధికరణం, న హోతి ఆపత్తాధికరణం; అపి చ, కిచ్చాధికరణపచ్చయా హోతి వివాదాధికరణం, హోతి అనువాదాధికరణం, హోతి ఆపత్తాధికరణం. యథా కథం వియ? యా సఙ్ఘస్స కిచ్చయతా కరణీయతా అపలోకనకమ్మం ఞత్తికమ్మం ఞత్తిదుతియకమ్మం ఞత్తిచతుత్థకమ్మం, ఇదం వుచ్చతి కిచ్చాధికరణం. కిచ్చాధికరణే సఙ్ఘో వివదతి వివాదాధికరణం. వివదమానో అనువదతి అనువాదాధికరణం. అనువదమానో ఆపత్తిం ఆపజ్జతి ఆపత్తాధికరణం. తాయ ఆపత్తియా సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి కిచ్చాధికరణం. ఏవం కిచ్చాధికరణపచ్చయా హోతి వివాదాధికరణం, హోతి అనువాదాధికరణం, హోతి ఆపత్తాధికరణం.

౬. పుచ్ఛావారో

३४౯. యత్థ సతివినయో తత్థ సమ్ముఖావినయో? యత్థ సమ్ముఖావినయో తత్థ సతివినయో? యత్థ అమూళ్హవినయో తత్థ సమ్ముఖావినయో? యత్థ సమ్ముఖావినయో తత్థ అమూళ్హవినయో? యత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం తత్థ సమ్ముఖావినయో? యత్థ సమ్ముఖావినయో తత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం? యత్థ యేభుయ్యసికా తత్థ సమ్ముఖావినయో? యత్థ సమ్ముఖావినయో తత్థ యేభుయ్యసికా? యత్థ తస్సపాపియసికా తత్థ సమ్ముఖావినయో? యత్థ సమ్ముఖావినయో తత్థ తస్సపాపియసికా? యత్థ తిణవత్థారకో తత్థ సమ్ముఖావినయో? యత్థ సమ్ముఖావినయో తత్థ తిణవత్థారకో?

౭. విస్సజ్జనావారో

३५०. యస్మిం సమయే సమ్ముఖావినయేన చ సతివినయేన చ అధికరణం వూపసమ్మతి – యత్థ సతివినయో తత్థ సమ్ముఖావినయో, యత్థ సమ్ముఖావినయో తత్థ సతివినయో, న తత్థ అమూళ్హవినయో, న తత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం, న తత్థ యేభుయ్యసికా, న తత్థ తస్సపాపియసికా, న తత్థ తిణవత్థారకో. యస్మిం సమయే సమ్ముఖావినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ…పే॰… సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ…పే॰… సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ…పే॰… సమ్ముఖావినయేన చ తస్సపాపియసికాయ చ…పే॰… సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ అధికరణం

వూపసమ్మతి – యత్థ తిణవత్థారకో తత్థ సమ్ముఖావినయో, యత్థ సమ్ముఖావినయో తత్థ తిణవత్థారకో, న తత్థ సతివినయో, న తత్థ అమూళ్హవినయో, న తత్థ పటిఞ్ఞాతకరణం, న తత్థ యేభుయ్యసికా, న తత్థ తస్సపాపియసికా.

౮. సంసట్ఠవారో

౩౩౧. సమ్ముఖావినయోతి వా సతివినయోతి వా – ఇమే ధమ్మా సంసట్ఠా ఉదాహు విసంసట్ఠా? లబ్భా చ పనిమేసం ధమ్మానం వినిబ్భుజిత్వా వినిబ్భుజిత్వా నానాకరణం పఞ్ఞాపేతుం? సమ్ముఖావినయోతి వా అమూళ్హవినయోతి వా…పే॰… సమ్ముఖావినయోతి వా పటిఞ్ఞాతకరణన్తి వా… సమ్ముఖావినయోతి వా యేభుయ్యసికాతి వా… సమ్ముఖావినయోతి వా తస్సపాపియసికాతి వా… సమ్ముఖావినయోతి వా తిణవత్థారకోతి – ఇమే ధమ్మా సంసట్ఠా ఉదాహు విసంసట్ఠా ? లబ్భా చ పనిమేసం ధమ్మానం వినిబ్భుజిత్వా వినిబ్భుజిత్వా నానాకరణం పఞ్ఞాపేతుం?

సమ్ముఖావినయోతి వా సతివినయోతి వా – ఇమే ధమ్మా సంసట్ఠా, నో విసంసట్ఠా; న చ లబ్భా ఇమేసం ధమ్మానం వినిబ్భుజిత్వా వినిబ్భుజిత్వా నానాకరణం పఞ్ఞాపేతుం. సమ్ముఖావినయోతి వా అమూళ్హవినయోతి వా…పే॰… సమ్ముఖావినయోతి వా పటిఞ్ఞాతకరణన్తి వా… సమ్ముఖావినయోతి వా యేభుయ్యసికాతి వా… సమ్ముఖావినయోతి వా తస్సపాపియసికాతి వా… సమ్ముఖావినయోతి వా తిణవత్థారకోతి వా – ఇమే ధమ్మా సంసట్ఠా, నో విసంసట్ఠా; న చ లబ్భా ఇమేసం ధమ్మానం వినిబ్భుజిత్వా వినిబ్భుజిత్వా నానాకరణం పఞ్ఞాపేతుం.

౯. సత్తసమథనిదానం

౩౩౨. సమ్ముఖావినయో కింనిదానో, కింసముదయో, కింజాతికో, కింపభవో, కింసమ్భారో కింసముట్ఠానో? సతివినయో కింనిదానో, కింసముదయో, కింజాతికో, కింపభవో, కింసమ్భారో, కింసముట్ఠానో? అమూళ్హవినయో కింనిదానో, కింసముదయో, కింజాతికో, కింపభవో, కింసమ్భారో, కింసముట్ఠానో? పటిఞ్ఞాతకరణం కింనిదానం, కింసముదయం, కింజాతికం, కింపభవం, కింసమ్భారం, కింసముట్ఠానం? యేభుయ్యసికా కింనిదానా, కింసముదయా, కింజాతికా, కింపభవా, కింసమ్భారా, కింసముట్ఠానా? తస్సపాపియసికా కింనిదానా, కింసముదయా, కింజాతికా, కింపభవా, కింసమ్భారా, కింసముట్ఠానా తిణవత్థారకో కింనిదానో, కింసముదయో, కింజాతికో, కింపభవో, కింసమ్భారో, కింసముట్ఠానో?

సమ్ముఖావినయో నిదాననిదానో, నిదానసముదయో, నిదానజాతికో, నిదానపభవో, నిదానసమ్భారో, నిదానసముట్ఠానో. సతివినయో…పే॰… అమూళ్హవినయో…పే॰… పటిఞ్ఞాతకరణం నిదాననిదానం, నిదానసముదయం, నిదానజాతికం, నిదానపభవం, నిదానసమ్భారం, నిదానసముట్ఠానం. యేభుయ్యసికా…పే॰… తస్సపాపియసికా నిదాననిదానా, నిదానసముదయా, నిదానజాతికా, నిదానపభవా, నిదానసమ్భారా , నిదానసముట్ఠానా. తిణవత్థారకో నిదాననిదానో, నిదానసముదయో, నిదానజాతికో, నిదానపభవో, నిదానసమ్భారో, నిదానసముట్ఠానో.

సమ్ముఖావినయో కింనిదానో, కింసముదయో, కింజాతికో, కింపభవో, కింసమ్భారో, కింసముట్ఠానో ? సతివినయో… పే॰… అమూళ్హవినయో…పే॰… పటిఞ్ఞాతకరణం…పే॰… యేభుయ్యసికా…పే॰… తస్సపాపియసికా…పే॰… తిణవత్థారకో కింనిదానో, కింసముదయో, కింజాతికో, కింపభవో, కింసమ్భారో, కింసముట్ఠానో?

సమ్ముఖావినయో హేతునిదానో, హేతుసముదయో, హేతుజాతికో, హేతుపభవో, హేతుసమ్భారో, హేతుసముట్ఠానో . సతివినయో...పే.... అమూళ్హవినయో...పే.... పటిఞ్ఞాతకరణం హేతునిదానం, హేతుసముదయం, హేతుజాతికం, హేతుపభవం, హేతుసమ్భారం, హేతుసముట్ఠానం. యేభుయ్యసికా...పే.... తస్సపాపియసికా హేతునిదానా, హేతుసముదయా, హేతుజాతికా, హేతుపభవా, హేతుసమ్భారా, హేతుసముట్ఠానా. తిణవత్థారకో హేతునిదానో, హేతుసముదయో, హేతుజాతికో, హేతుపభవో, హేతుసమ్భారో, హేతుసముట్ఠానో.

సమ్ముఖావినయో కింనిదానో, కింసముదయో, కింజాతికో, కింపభవో, కింసమ్భారో, కింసముట్ఠానో? సతివినయో... పే.... అమూళ్హవినయో...పే.... పటిఞ్ఞాతకరణం...పే.... యేభుయ్యసికా...పే.... తస్సపాపియసికా...పే.... తిణవత్థారకో కింనిదానో, కింసముదయో, కింజాతికో, కింపభవో, కింసమ్భారో, కింసముట్ఠానో? సమ్ముఖావినయో పచ్చయనిదానో, పచ్చయసముదయో, పచ్చయజాతికో, పచ్చయపభవో, పచ్చయసమ్భారో, పచ్చయసముట్ఠానో. సతివినయో...పే.... అమూళ్హవినయో...పే.... పటిఞ్ఞాతకరణం పచ్చయనిదానం, పచ్చయసముదయం, పచ్చయజాతికం, పచ్చయపభవం, పచ్చయసమ్భారం, పచ్చయసముట్ఠానం. యేభుయ్యసికా...పే.... తస్సపాపియసికా పచ్చయనిదానా, పచ్చయసముదయా, పచ్చయజాతికా, పచ్చయపభవా, పచ్చయసమ్భారా, పచ్చయసముట్ఠానా. తిణవత్థారకో పచ్చయనిదానో, పచ్చయసముదయో, పచ్చయజాతికో, పచ్చయపభవో, పచ్చయసమ్భారో, పచ్చయసముట్ఠానో.

౩౨౩. సత్తన్నం సమథానం కతి మూలాని, కతి సముట్ఠానా? సత్తన్నం సమథానం ఛబ్బీస మూలాని, ఛత్తింస సముట్ఠానా. సత్తన్నం సమథానం కతమాని ఛబ్బీ మూలాని? సమ్ముఖావినయస్స చత్తారి మూలాని. సఙ్ఘసమ్ముఖతా, ధమ్మసమ్ముఖతా, వినయసమ్ముఖతా, పుగ్గలసమ్ముఖతా; సతివినయస్స చత్తారి మూలాని; అమూళ్హవినయస్స చత్తారి మూలాని; పటిఞ్ఞాతకరణస్స ద్వే మూలాని – యో చ దేసేతి యస్స చ దేసేతి; యేభుయ్యసికాయ చత్తారి మూలాని; తస్సపాపియసికాయ చత్తారి మూలాని; తిణవత్థారకస్స చత్తారి మూలాని – సఙ్ఘసమ్ముఖతా, ధమ్మసమ్ముఖతా, వినయసమ్ముఖతా, పుగ్గలసమ్ముఖతా – సత్తన్నం సమథానం ఇమాని ఛబ్బీస మూలాని.

సత్తన్నం సమథానం కతమే ఛత్తింస సముట్ఠానా? సతివినయస్స కమ్మస్స కిరియా, కరణం, ఉపగమనం, అజ్ఝుపగమనం, అధివాసనా, అప్పటిక్కోసనా. అమూళ్హవినయస్స కమ్మస్స...పే.... పటిఞ్ఞాతకరణస్స కమ్మస్స... యేభుయ్యసికాయ కమ్మస్స... తస్సపాపియసికాయ కమ్మస్స... తిణవత్థారకస్స కమ్మస్స కిరియా, కరణం, ఉపగమనం, అజ్ఝుపగమనం, అధివాసనా, అప్పటిక్కోసనా – సత్తన్నం సమథానం ఇమే ఛత్తింస సముట్ఠానా.

౧౦. సత్తసమథనానత్థాది

౩౨౪. సమ్ముఖావినయోతి వా సతివినయోతి వా – ఇమే ధమ్మా నానత్థా నానాబ్యఞ్జనా ఉదాహు ఏకత్థా బ్యఞ్జనమేవ నానం? సమ్ముఖావినయోతి వా అమూళ్హవినయోతి వా...పే.... సమ్ముఖావినయోతి వా పటిఞ్ఞాతకరణన్తి వా... సమ్ముఖావినయోతి వా యేభుయ్యసికాతి వా... సమ్ముఖావినయోతి వా తస్సపాపియసికాతి వా... సమ్ముఖావినయోతి వా తిణవత్థారకోతి వా – ఇమే ధమ్మా నానత్థా నానాబ్యఞ్జనా ఉదాహు ఏకత్థా బ్యఞ్జనమేవ నానం? సమ్ముఖావినయోతి వా సతివినయోతి వా – ఇమే ధమ్మా నానత్థా చేవ నానాబ్యఞ్జనా చ. సమ్ముఖావినయోతి వా అమూళ్హవినయోతి వా...పే....

సమ్ముఖావినయోతి వా పటిఞ్ఞాతకరణన్తి వా… సమ్ముఖావినయోతి వా యేభుయ్యసికాతి వా… సమ్ముఖావినయోతి వా తస్సపాపియసికాతి వా… సమ్ముఖావినయోతి వా తిణవత్థారకోతి వా – ఇమే ధమ్మా నానత్థా చేవ నానా బ్యఞ్జనా చ.

౩౦౫. [చూళవ. ౨౨౪] వివాదో వివాదాధికరణం, వివాదో నో అధికరణం, అధికరణం నో వివాదో, అధికరణఞ్చేవ వివాదో చ? సియా వివాదో వివాదాధికరణం, సియా వివాదో నో అధికరణం, సియా అధికరణం నో వివాదో, సియా అధికరణఞ్చేవ వివాదో చ.

తత్థ కతమో వివాదో వివాదాధికరణం? ఇధ భిక్ఖూ వివదన్తి ధమ్మోతి వా అధమ్మోతి వా…పే.… దుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి వా అదుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి వా. యం తత్థ భణ్డనం, కలహో, విగ్గహో, వివాదో, నానావాదో, అఞ్ఞథావాదో, విపచ్చతాయ వోహారో, మేధకం – అయం వివాదో వివాదాధికరణం.

తత్థ కతమో వివాదో నో అధికరణం? మాతాపి పుత్తేన వివదతి, పుత్తోపి మాతరా వివదతి, పితాపి పుత్తేన వివదతి, పుత్తోపి పితరా వివదతి, భాతాపి భాతరా వివదతి, భాతాపి భగినియా వివదతి, భగినీపి భాతరా వివదతి, సహాయోపి సహాయేన వివదతి – అయం వివాదో నో అధికరణం.

తత్థ కతమం అధికరణం నో వివాదో? అనువాదాధికరణం, ఆపత్తాధికరణం, కిచ్చాధికరణం – ఇదం అధికరణం నో వివాదో.

తత్థ కతమం అధికరణఞ్చేవ వివాదో చ? వివాదాధికరణం అధికరణఞ్చేవ వివాదో చ.

౩౦౬. [చూళవ. ౨౨౪ ఆదయో] అనువాదో అనువాదాధికరణం, అనువాదో నో అధికరణం, అధికరణం నో అనువాదో, అధికరణఞ్చేవ అనువాదో చ? సియా అనువాదో అనువాదాధికరణం, సియా అనువాదో నో అధికరణం, సియా అధికరణం నో అనువాదో, సియా అధికరణఞ్చేవ అనువాదో చ.

తత్థ కతమో అనువాదో అనువాదాధికరణం? ఇధ భిక్ఖూ భిక్ఖుం అనువదన్తి సీలవిపత్తియా వా ఆచారవిపత్తియా వా దిట్ఠివిపత్తియా వా ఆజీవవిపత్తియా వా. యో తత్థ అనువాదో, అనువదనా అనుల్లపనా అనుభణనా అనుసమ్పవఙ్కతా అబ్భుస్సహనతా అనుబలప్పదానం – అయం అనువాదో అనువాదాధికరణం.

తత్థ కతమో అనువాదో నో అధికరణం? మాతాపి పుత్తం అనువదతి, పుత్తోపి మాతరం అనువదతి, పితాపి పుత్తం అనువదతి, పుత్తోపి పితరం అనువదతి, భాతాపి భాతరం అనువదతి, భాతాపి భగినిం అనువదతి, భగినీపి భాతరం అనువదతి, సహాయోపి సహాయం అనువదతి – అయం అనువాదో నో అధికరణం.

తత్థ కతమం అధికరణం నో అనువాదో? ఆపత్తాధికరణం కిచ్చాధికరణం వివాదాధికరణం – ఇదం అధికరణం నో అనువాదో.

తత్థ కతమం అధికరణఞ్చేవ అనువాదో చ? అనువాదాధికరణం అధికరణఞ్చేవ అనువాదో చ.

౩౩౭. ఆపత్తి ఆపత్తాధికరణం, ఆపత్తి నో అధికరణం, అధికరణం నో ఆపత్తి, అధికరణఞ్చేవ ఆపత్తి చ? సియా ఆపత్తి ఆపత్తాధికరణం, సియా ఆపత్తి నో అధికరణం, సియా అధికరణం నో ఆపత్తి, సియా అధికరణఞ్చేవ ఆపత్తి చ.

తత్థ కతమా ఆపత్తి ఆపత్తాధికరణం? పఞ్చపి ఆపత్తిక్ఖన్ధా ఆపత్తాధికరణం . సత్తపి ఆపత్తిక్ఖన్ధా ఆపత్తాధికరణం. అయం ఆపత్తి ఆపత్తాధికరణం.

తత్థ కతమా ఆపత్తి నో అధికరణం? సోతాపత్తి సమాపత్తి – అయం ఆపత్తి నో అధికరణం.

తత్థ కతమం అధికరణం నో ఆపత్తి? కిచ్చాధికరణం వివాదాధికరణం అనువాదాధికరణం – ఇదం అధికరణం నో ఆపత్తి.

తత్థ కతమం అధికరణఞ్చేవ ఆపత్తి చ? ఆపత్తాధికరణం అధికరణఞ్చేవ ఆపత్తి చ.

౩౩౮. [చూళవ. ౨౨౩] కిచ్చం కిచ్చాధికరణం, కిచ్చం నో అధికరణం, అధికరణం నో కిచ్చం, అధికరణఞ్చేవ కిచ్చఞ్చ? సియా కిచ్చం కిచ్చాధికరణం, సియా కిచ్చం నో అధికరణం, సియా అధికరణం నో కిచ్చం, సియా అధికరణఞ్చేవ కిచ్చఞ్చ.

తత్థ కతమం కిచ్చం కిచ్చాధికరణం? యా సఙ్ఘస్స కిచ్చయతా కరణీయతా అపలోకనకమ్మం ఞత్తికమ్మం ఞత్తిదుతియకమ్మం ఞత్తిచతుత్థకమ్మం – ఇదం కిచ్చం కిచ్చాధికరణం.

తత్థ కతమం కిచ్చం నో అధికరణం? ఆచరియకిచ్చం ఉపజ్ఝాయకిచ్చం [ఉపజ్ఝాయకిచ్చం సకిచ్చం (క.)] సమానుపజ్ఝాయకిచ్చం సమానాచరియకిచ్చం – ఇదం కిచ్చం నో అధికరణం.

తత్థ కతమం అధికరణం నో కిచ్చం? వివాదాధికరణం అనువాదాధికరణం ఆపత్తాధికరణం – ఇదం అధికరణం నో కిచ్చం.

తత్థ కతమం అధికరణఞ్చేవ కిచ్చఞ్చ? కిచ్చాధికరణం అధికరణఞ్చేవ కిచ్చం చాతి.

అధికరణభేదో నిట్ఠితో.

తస్సుద్దానం –

అధికరణం ఉక్కోటా, ఆకారా పుగ్గలేన చ;
నిదానహేతుపచ్చయా, మూలం సముట్ఠానేన చ.

ఆపత్తి హోతి యత్థ చ, సంసట్ఠా నిదానేన చ [సంసట్ఠా నిదానపభవా (సీ.)];
హేతుపచ్చయమూలాని, సముట్ఠానేన బ్యఞ్జనా;
వివాదో అధికరణన్తి, భేదాధికరణే ఇదన్తి.

అపరగాథాసఙ్గణికం

౧. చోదనాదిపుచ్ఛావిస్సజ్జనా

౩౫౯.చోదనా కిమత్థాయ, సారణా కిస్స కారణా;
సఙ్ఘో కిమత్థాయ, మతికమ్మం పన కిస్స కారణా.

చోదనా సారణత్థాయ, నిగ్గహత్థాయ సారణా;
సఙ్ఘో పరిగ్గహత్థాయ, మతికమ్మం పన పాటియేక్కం.

మా ఖో తురితో అభణి, మా ఖో చణ్డికతో భణి;
మా ఖో పటిఘం జనయి, సచే అనువిజ్జకో తువం.

మా ఖో సహసా అభణి, కథం విగ్గాహికం అనత్థసంహితం;
సుత్తే వినయే అనులోమే, పఞ్ఞత్తే అనులోమికే.

అనుయోగవత్తం నిసామయ, కుసలేన బుద్ధిమతా కతం;
సువుత్తం సిక్ఖాపదానులోమికం, గతిం న నాసేన్తో సమ్పరాయికం;
హితేసీ అనుయుఞ్జస్సు, కాలేనత్థూపసంహితం.

చుదితస్స చ చోదకస్స చ;
సహసా వోహారం మా పధారేసి;
చోదకో ఆహ ఆపన్నోతి;
చుదితకో ఆహ అనాపన్నోతి.

ఉభో అనుక్ఖిపన్తో, పటిఞ్ఞానుసన్ధితేన కారయే;
పటిఞ్ఞా లజ్జీసు కతా, అలజ్జీసు ఏవం న విజ్జతి;
బహుమ్పి అలజ్జీ భాసెయ్య, వత్తానుసన్ధితేన [వుత్తానుసన్ధితేన (సీ॰ స్యా॰ క॰)] కారయే.

అలజ్జీ కీదిసో హోతి, పటిఞ్ఞా యస్స న రూహతి;
ఏతఞ్చ [ఏవఞ్చ (క॰)] తాహం పుచ్ఛామి, కీదిసో వుచ్చతి అలజ్జీ పుగ్గలో.

సఞ్చిచ్చ ఆపత్తిం ఆపజ్జతి, ఆపత్తిం పరిగూహతి;
అగతిగమనఞ్చ గచ్ఛతి, ఏదిసో వుచ్చతి అలజ్జీపుగ్గలో.

సచ్చం అహమ్పి జానామి, ఏదిసో వుచ్చతి అలజ్జీపుగ్గలో;

అఞ్ఞఞ్చ తాహం పుచ్ఛామి, కీదిసో వుచ్చతి లజ్జీపుగ్గలో.

సఞ్చిచ్చ ఆపత్తిం నాపజ్జతి, ఆపత్తిం న పరిగూహతి;
అగతిగమనం న గచ్ఛతి, ఏదిసో వుచ్చతి లజ్జీపుగ్గలో.

సచ్చం అహమ్పి జానామి, ఏదిసో వుచ్చతి లజ్జీపుగ్గలో;
అఞ్ఞఞ్చ తాహం పుచ్ఛామి, కీదిసో వుచ్చతి అధమ్మచోదకో.

అకాలే చోదేతి అభూతేన;
ఫరుసేన అనత్థసంహితేన;
దోసన్తరో చోదేతి నో మేత్తాచిత్తో;
ఏదిసో వుచ్చతి అధమ్మచోదకో.

సచ్చం అహమ్పి జానామి, ఏదిసో వుచ్చతి అధమ్మచోదకో;
అఞ్ఞఞ్చ తాహం పుచ్ఛామి, కీదిసో వుచ్చతి ధమ్మచోదకో.

కాలేన చోదేతి భూతేన, సణ్హేన అత్థసంహితేన;
మేత్తాచిత్తో చోదేతి నో దోసన్తరో;
ఏదిసో వుచ్చతి ధమ్మచోదకో.

సచ్చం అహమ్పి జానామి, ఏదిసో వుచ్చతి ధమ్మచోదకో;
అఞ్ఞఞ్చ తాహం పుచ్ఛామి, కీదిసో వుచ్చతి బాలచోదకో.

పుబ్బాపరం న జానాతి, పుబ్బాపరస్స అకోవిదో;
అనుసన్ధివచనపథం న జానాతి;
అనుసన్ధివచనపథస్స అకోవిదో;
ఏదిసో వుచ్చతి బాలచోదకో.

సచ్చం అహమ్పి జానామి, ఏదిసో వుచ్చతి బాలచోదకో;
అఞ్ఞఞ్చ తాహం పుచ్ఛామి, కీదిసో వుచ్చతి పణ్డితచోదకో.

పుబ్బాపరమ్పి జానాతి, పుబ్బాపరస్స కోవిదో;
అనుసన్ధివచనపథం జానాతి, అనుసన్ధివచనపథస్స కోవిదో;
ఏదిసో వుచ్చతి పణ్డితచోదకో.

సచ్చం అహమ్పి జానామి, ఏదిసో వుచ్చతి పణ్డితచోదకో;
అఞ్ఞఞ్చ తాహం పుచ్ఛామి, చోదనా కిన్తి వుచ్చతి.

సీలవిపత్తియా చోదేతి, అథో ఆచారదిట్ఠియా;
ఆజీవేనపి చోదేతి, చోదనా తేన వుచ్చతీతి.

అపరం గాథాసఙ్గణికం నిట్ఠితం.

చోదనాకణ్డం

౧. అనువిజ్జకఅనుయోగో

౩౬౦. అనువిజ్జకే చోదకో పుచ్ఛితబ్బో – "యం ఖో త్వం, ఆవుసో, ఇమం భిక్ఖుం చోదేసి, కిమ్హి నం చోదేసి, సీలవిపత్తియా వా చోదేసి, ఆచారవిపత్తియా వా చోదేసి, దిట్ఠివిపత్తియా వా చోదేసీ"తి? సో చే ఏవం వదేయ్య – "సీలవిపత్తియా వా చోదేమి, ఆచారవిపత్తియా వా చోదేమి, దిట్ఠివిపత్తియా వా చోదేమీ"తి, సో ఏవమస్స వచనీయో – "జానాసి పనాయస్మా సీలవిపత్తిం, జానాసి ఆచారవిపత్తిం, జానాసి దిట్ఠివిపత్తి"న్తి? సో చే ఏవం వదేయ్య – "జానామి ఖో అహం, ఆవుసో, సీలవిపత్తిం, జానామి ఆచారవిపత్తిం, జానామి దిట్ఠివిపత్తి"న్తి, సో ఏవమస్స వచనీయో – "కతమా పనావుసో, సీలవిపత్తి? కతమా ఆచారవిపత్తి? కతమా దిట్ఠివిపత్తీ"తి? సో చే ఏవం వదేయ్య – "చత్తారి చ పారాజికాని, తేరస చ సఙ్ఘాదిసేసా – అయం సీలవిపత్తి. థుల్లచ్చయం, పాచిత్తియం, పాటిదేసనీయం, దుక్కటం, దుబ్భాసితం, అయం ఆచారవిపత్తి. మిచ్ఛాదిట్ఠి, అన్తగ్గాహికా దిట్ఠి – అయం దిట్ఠివిపత్తీ"తి, సో ఏవమస్స వచనీయో – "యం ఖో త్వం, ఆవుసో, ఇమం భిక్ఖుం చోదేసి, దిట్ఠేన వా చోదేసి సుతేన వా చోదేసి పరిసఙ్కాయ వా చోదేసీ"తి? సో చే ఏవం వదేయ్య – "దిట్ఠేన వా చోదేమి సుతేన వా చోదేమి పరిసఙ్కాయ వా చోదేమీ"తి, సో ఏవమస్స వచనీయో – "యం ఖో త్వం, ఆవుసో, ఇమం భిక్ఖుం దిట్ఠేన చోదేసి, కిం తే దిట్ఠం కిన్తి తే దిట్ఠం, కదా తే దిట్ఠం, కత్థ తే దిట్ఠం పారాజికం అజ్ఝాపజ్జన్తో దిట్ఠో, సఙ్ఘాదిసేసం అజ్ఝాపజ్జన్తో దిట్ఠో, థుల్లచ్చయం... పాచిత్తియం... పాటిదేసనీయం... దుక్కటం... దుబ్భాసితం అజ్ఝాపజ్జన్తో దిట్ఠో, కత్థ చ త్వం అహోసి, కత్థ చాయం భిక్ఖు అహోసి, కిఞ్చ త్వం కరోసి, కిం చాయం భిక్ఖు కరోతీ"తి? సో చే ఏవం వదేయ్య – "న ఖో అహం, ఆవుసో, ఇమం భిక్ఖుం దిట్ఠేన చోదేమి, అపి చ సుతేన చోదేమీ"తి, సో ఏవమస్స వచనీయో – "యం ఖో త్వం, ఆవుసో, ఇమం భిక్ఖుం సుతేన చోదేసి, కిం తే సుతం, కిన్తి తే సుతం, కదా తే సుతం , కత్థ తే సుతం, పారాజికం అజ్ఝాపన్నోతి సుతం, సఙ్ఘాదిసేసం... థుల్లచ్చయం... పాచిత్తియం... పాటిదేసనీయం... దుక్కటం... దుబ్భాసితం అజ్ఝాపన్నోతి సుతం, భిక్ఖుస్స సుతం, భిక్ఖునియా సుతం, సిక్ఖమానాయ సుతం , సామణేరస్స సుతం, సామణేరియా సుతం, ఉపాసకస్స సుతం, ఉపాసికాయ సుతం, రాజూనం సుతం, రాజమహామత్తానం సుతం, తిత్థియానం సుతం, తిత్థియసావకానం సుత"న్తి? సో చే ఏవం వదేయ్య – "న ఖో అహం, ఆవుసో, ఇమం భిక్ఖుం సుతేన చోదేమి, అపి చ పరిసఙ్కాయ చోదేమీ"తి, సో ఏవమస్స వచనీయో – "యం ఖో త్వం, ఆవుసో, ఇమం భిక్ఖుం పరిసఙ్కాయ చోదేసి, కిం పరిసఙ్కసి, కిన్తి పరిసఙ్కసి, కదా పరిసఙ్కసి, కత్థ పరిసఙ్కసి, పారాజికం అజ్ఝాపన్నోతి పరిసఙ్కసి, సఙ్ఘాదిసేసం అజ్ఝాపన్నోతి పరిసఙ్కసి, థుల్లచ్చయం... పాచిత్తియం... పాటిదేసనీయం... దుక్కటం... దుబ్భాసితం అజ్ఝాపన్నోతి పరిసఙ్కసి, భిక్ఖుస్స సుత్వా పరిసఙ్కసి, భిక్ఖునియా సుత్వా పరిసఙ్కసి, సిక్ఖమానాయ సుత్వా పరిసఙ్కసి, సామణేరస్స సుత్వా పరిసఙ్కసి, సామణేరియా సుత్వా పరిసఙ్కసి, ఉపాసకస్స సుత్వా పరిసఙ్కసి, ఉపాసికాయ సుత్వా పరిసఙ్కసి, రాజూనం సుత్వా పరిసఙ్కసి, రాజమహామత్తానం సుత్వా పరిసఙ్కసి, తిత్థియానం సుత్వా పరిసఙ్కసి, తిత్థియసావకానం సుత్వా పరిసఙ్కసీ"తి?

౩౬౧. దిట్ఠం దిట్ఠేన సమేతి దిట్ఠేన సంసన్దతే దిట్ఠం;
దిట్ఠం పటిచ్చ న ఉపేతి అసుద్ధపరిసఙ్కితో;
సో పుగ్గలో పటిఞ్ఞాయ కాతబ్బో తేనుపోసథో.

సుతం సుతేన సమేతి సుతేన సంసన్దతే సుతం;
సుతం పటిచ్చ న ఉపేతి అసుద్ధపరిసఙ్కితో;
సో పుగ్గలో పటిఞ్ఞాయ కాతబ్బో తేనుపోసథో.

ముతం ముతేన సమేతి ముతేన సంసన్దతే ముతం;
ముతం పటిచ్చ న ఉపేతి అసుద్ధపరిసఙ్కితో;
సో పుగ్గలో పటిఞ్ఞాయ కాతబ్బో తేనుపోసథో.

౩౬౨. చోదనాయ కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? చోదనాయ ఓకాసకమ్మం ఆది, కిరియా మజ్ఝే, సమథో పరియోసానం. చోదనాయ కతి మూలాని, కతి వత్థూని, కతి భూమియో, కతిహాకారేహి చోదేతి? చోదనాయ ద్వే మూలాని, తీణి వత్థూని, పఞ్చ భూమియో, ద్వీహాకారేహి చోదేతి. చోదనాయ కతమాని ద్వే మూలాని? సమూలికా వా అమూలికా వా – చోదనాయ ఇమాని ద్వే మూలాని. చోదనాయ కతమాని తీణి వత్థూని? దిట్ఠేన సుతేన పరిసఙ్కాయ – చోదనాయ ఇమాని తీణి వత్థూని. చోదనా కతమా పఞ్చ భూమియో? కాలేన వక్ఖామి నో అకాలేన, భూతేన వక్ఖామి నో అభూతేన, సణ్హేన వక్ఖామి నో ఫరుసేన, అత్థసంహితేన వక్ఖామి నో అనత్థసంహితేన, మేత్తాచిత్తో వక్ఖామి నో దోసన్తరోతి – చోదనాయ ఇమా పఞ్చ భూమియో.

కతమేహి ద్వీహాకారేహి చోదేతి? కాయేన వా చోదేతి వాచాయ వా చోదేతి – ఇమేహి ద్వీహాకారేహి చోదేతి.

౨. చోదకాదిపటిపత్తి

౩౬౩. చోదకేన కథం పటిపజ్జితబ్బం? చుదితకేన కథం పటిపజ్జితబ్బం? సఙ్ఘేన కథం పటిపజ్జితబ్బం? అనువిజ్జకేన కథం పటిపజ్జితబ్బం? చోదకేన కథం పటిపజ్జితబ్బన్తి? చోదకేన పఞ్చసు ధమ్మేసు పతిట్ఠాయ పరో చోదేతబ్బో. కాలేన వక్ఖామి నో అకాలేన, భూతేన వక్ఖామి నో అభూతేన, సణ్హేన వక్ఖామి నో ఫరుసేన, అత్థసంహితేన వక్ఖామి నో అనత్థసంహితేన, మేత్తాచిత్తో వక్ఖామి నో దోసన్తరోతి – చోదకేన ఏవం పటిపజ్జితబ్బం. చుదితకేన కథం పటిపజ్జితబ్బన్తి? చుదితకేన ద్వీసు ధమ్మేసు పటిపజ్జితబ్బం. సచ్చే చ అకుప్పే చ – చుదితకేన ఏవం పటిపజ్జితబ్బం. సఙ్ఘేన కథం పటిపజ్జితబ్బన్తి? సఙ్ఘేన ఓతిణ్ణానోతిణ్ణం జానితబ్బం. సఙ్ఘేన ఏవం పటిపజ్జితబ్బం. అనువిజ్జకేన కథం పటిపజ్జితబ్బన్తి? అనువిజ్జకేన యేన ధమ్మేన యేన వినయేన యేన సత్థుసాసనేన తం అధికరణం వూపసమ్మతి తథా తం అధికరణం వూపసమేతబ్బం. అనువిజ్జకేన ఏవం పటిపజ్జితబ్బం.

౩౬౪. ఉపోసథో కిమత్థాయ, పవారణా కిస్స కారణా;
పరివాసో కిమత్థాయ, మూలాయపటికస్సనా కిస్స కారణా;
మానత్తం కిమత్థాయ, అబ్భానం కిస్స కారణా.

ఉపోసథో సామగ్గత్థాయ, విసుద్ధత్థాయ పవారణా;
పరివాసో మానత్తత్థాయ, మూలాయపటికస్సనా నిగ్గహత్థాయ;
మానత్తం అబ్భానత్థాయ, విసుద్ధత్థాయ అబ్భానం.

ఛన్దా దోసా భయా మోహా, థేరే చ పరిభాసతి;
కాయస్స భేదా దుప్పఞ్ఞో, ఖతో ఉపహతిన్ద్రియో;
నిరయం గచ్ఛతి దుమ్మేధో, న చ సిక్ఖాయ గారవో.

న చ ఆమిసం నిస్సాయ;
న చ నిస్సాయ పుగ్గలం;
ఉభో ఏతే వివజ్జేత్వా;
యథాధమ్మో తథా కరే.

౩. చోదకస్సఅత్తఝాపనం

కోధనో ఉపనాహీ చ;
చణ్డో చ పరిభాసకో;
అనాపత్తియా ఆపత్తీతి రోపేతి;
తాదిసో చోదకో ఝాపేతి అత్తానం.

ఉపకణ్ణకం జప్పతి జిమ్హం పేక్ఖతి;
వీతిహరతి కుమ్మగ్గం పటిసేవతి;
అనాపత్తియా ఆపత్తీతి రోపేతి;
తాదిసో చోదకో ఝాపేతి అత్తానం.

అకాలేన చోదేతి అభూతేన;
ఫరుసేన అనత్థసంహితేన;
దోసన్తరో చోదేతి నో మేత్తాచిత్తో;
అనాపత్తియా ఆపత్తీతి రోపేతి;
తాదిసో చోదకో ఝాపేతి అత్తానం.

ధమ్మాధమ్మం న జానాతి;
ధమ్మాధమ్మస్స అకోవిదో;
అనాపత్తియా ఆపత్తీతి రోపేతి;
తాదిసో చోదకో ఝాపేతి అత్తానం.

వినయావినయం న జానాతి;
వినయావినయస్స అకోవిదో;
అనాపత్తియా ఆపత్తీతి రోపేతి;
తాదిసో చోదకో ఝాపేతి అత్తానం.

భాసితాభాసితం న జానాతి;
భాసితాభాసితస్స అకోవిదో;
అనాపత్తియా ఆపత్తీతి రోపేతి;
తాదిసో చోదకో ఝాపేతి అత్తానం.

ఆచిణ్ణానాచిణ్ణం న జానాతి;
ఆచిణ్ణానాచిణ్ణస్స అకోవిదో;
అనాపత్తియా ఆపత్తీతి రోపేతి;
తాదిసో చోదకో ఝాపేతి అత్తానం.

పఞ్ఞత్తాపఞ్ఞత్తం న జానాతి;
పఞ్ఞత్తాపఞ్ఞత్తస్స అకోవిదో;
అనాపత్తియా ఆపత్తీతి రోపేతి;
తాదిసో చోదకో ఝాపేతి అత్తానం.

ఆపత్తానాపత్తిం న జానాతి;
ఆపత్తానాపత్తియా అకోవిదో;
అనాపత్తియా ఆపత్తీతి రోపేతి;
తాదిసో చోదకో ఝాపేతి అత్తానం.

లహుకగరుకం న జానాతి;
లహుకగరుకస్స అకోవిదో;
అనాపత్తియా ఆపత్తీతి రోపేతి;
తాదిసో చోదకో ఝాపేతి అత్తానం.

సావసేసానవసేసం న జానాతి;
సావసేసానవసేసస్స అకోవిదో;
అనాపత్తియా ఆపత్తీతి రోపేతి;
తాదిసో చోదకో ఝాపేతి అత్తానం.

దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం న జానాతి;
దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లస్స అకోవిదో;
అనాపత్తియా ఆపత్తీతి రోపేతి;
తాదిసో చోదకో ఝాపేతి అత్తానం.

పుబ్బాపరం న జానాతి;

పుబ్బాపరస్స అకోవిదో;
అనాపత్తియా ఆపత్తీతి రోపేతి;
తాదిసో చోదకో ఝాపేతి అత్తానం.

అనుసన్ధివచనపథం న జానాతి;
అనుసన్ధివచనపథస్స అకోవిదో;
అనాపత్తియా ఆపత్తీతి రోపేతి;
తాదిసో చోదకో ఝాపేతి అత్తానన్తి.

చోదనాకణ్డం నిట్ఠితం.

తస్సుద్దానం –

చోదనా అనువిజ్జా చ, ఆది మూలేనుపోసథో;
గతి చోదనకణ్డమ్హి, సాసనం పతిట్ఠాపయన్తి.

చూళసఙ్గామో

౧. అనువిజ్జకస్సపటిపత్తి

౩౬౨. [పరి. ४౨౧] సఙ్గామావచరే భిక్ఖునా సఙ్ఘం ఉపసఙ్కమన్తేన నీచచిత్తేన సఙ్ఘో ఉపసఙ్కమితబ్బో రజోహరణసమేన చిత్తేన; ఆసనకుసలేన భవితబ్బం నిసజ్జకుసలేన; థేరే భిక్ఖూ అనుపఖజ్జన్తేన, నవే భిక్ఖూ ఆసనేన అప్పటిబాహన్తేన, యథాపతిరూపే ఆసనే నిసీదితబ్బం; అనానాకథికేన భవితబ్బం అతిరచ్ఛానకథికేన; సామం వా ధమ్మో భాసితబ్బో పరో వా అజ్ఝేసితబ్బో అరియో వా తుణ్హీభావో నాతిమఞ్ఞితబ్బో.

సఙ్ఘేన అనుమతేన పుగ్గలేన అనువిజ్జకేన అనువిజ్జితుకామేన న ఉపజ్ఝాయో పుచ్ఛితబ్బో, న ఆచరియో పుచ్ఛితబ్బో, న సద్ధివిహారికో పుచ్ఛితబ్బో, న అన్తేవాసికో పుచ్ఛితబ్బో, న సమానుపజ్ఝాయకో పుచ్ఛితబ్బో, న సమానాచరియకో పుచ్ఛితబ్బో, న జాతి పుచ్ఛితబ్బా, న నామం పుచ్ఛితబ్బం, న గోత్తం పుచ్ఛితబ్బం, న ఆగమో పుచ్ఛితబ్బో, న కులపదేసో పుచ్ఛితబ్బో, న జాతిభూమి పుచ్ఛితబ్బా. తం కిం కారణా? అత్రస్స పేమం వా దోసో వా. పేమే వా సతి దోసే వా, ఛన్దాపి గచ్ఛేయ్య దోసాపి గచ్ఛేయ్య మోహాపి గచ్ఛేయ్య భయాపి గచ్ఛేయ్య.

సఙ్ఘేన అనుమతేన పుగ్గలేన అనువిజ్జకేన అనువిజ్జితుకామేన సఙ్ఘగరుకేన భవితబ్బం నో పుగ్గలగరుకేన, సద్ధమ్మగరుకేన భవితబ్బం నో ఆమిసగరుకేన, అత్థవసికేన భవితబ్బం నో పరిసకప్పికేన, కాలేన అనువిజ్జితబ్బం నో అకాలేన, భూతేన అనువిజ్జితబ్బం నో అభూతేన, సణ్హేన అనువిజ్జితబ్బం నో ఫరుసేన, అత్థసంహితేన అనువిజ్జితబ్బం నో అనత్థసంహితేన, మేత్తాచిత్తేన అనువిజ్జితబ్బం నో దోసన్తరేన, న ఉపకణ్ణకజప్పినా భవితబ్బం, న జిమ్హం పేక్ఖితబ్బం, న అక్ఖి నిఖణితబ్బం, న భముకం ఉక్ఖిపితబ్బం, న సీసం ఉక్ఖిపితబ్బం, న హత్థవికారో కాతబ్బో, న హత్థముద్దా దస్సేతబ్బా.

ఆసనకుసలేన భవితబ్బం నిసజ్జకుసలేన, యుగమత్తం పేక్ఖన్తేన అత్థం అనువిధియన్తేన సకే ఆసనే నిసీదితబ్బం, న చ ఆసనా వుట్ఠాతబ్బం , న వీతిహాతబ్బం, న కుమ్మగ్గో సేవితబ్బో, న బాహావిక్ఖేపకం [న వాచా విక్ఖేపకం (స్యా.)] భణితబ్బం, అతురితేన భవితబ్బం అసాహసికేన, అచణ్డికతేన భవితబ్బం వచనక్ఖమే , మేత్తాచిత్తేన భవితబ్బం హితానుకమ్పినా, కారుణికేన భవితబ్బం హితపరిసక్కినా, అసమ్ఫప్పలాపినా భవితబ్బం పరియన్తభాణినా, అవేరవసికేన భవితబ్బం అనసురుత్తేన, అత్తా పరిగ్గహేతబ్బో, పరో పరిగ్గహేతబ్బో, చోదకో పరిగ్గహేతబ్బో, చుదితకో పరిగ్గహేతబ్బో, అధమ్మచోదకో పరిగ్గహేతబ్బో, అధమ్మచుదితకో పరిగ్గహేతబ్బో, ధమ్మచోదకో పరిగ్గహేతబ్బో, ధమ్మచుదితకో పరిగ్గహేతబ్బో, వుత్తం అహాపేన్తేన అవుత్తం అపకాసేన్తేన ఓతిణ్ణాని పదబ్యఞ్జనాని సాధుకం పరిగ్గహేత్వా పరో పటిపుచ్ఛిత్వా యథా పటిఞ్ఞాయ కారేతబ్బో, మన్దో హాసేతబ్బో [వేపో పహాసేతబ్బో (స్యా.)], భీరూ అస్సాసేతబ్బో, చణ్డో నిసేధేతబ్బో, అసుచి విభావేతబ్బో, ఉజుమద్దవేన న ఛన్దాగతిం గన్తబ్బం, న దోసాగతిం గన్తబ్బం, న మోహాగతిం గన్తబ్బం, న భయాగతిం గన్తబ్బం, మజ్ఝత్తేన భవితబ్బం ధమ్మేసు చ పుగ్గలేసు చ. ఏవఞ్చ పన అనువిజ్జకో అనువిజ్జమానో సత్థు చేవ సాసనకరో హోతి, విఞ్ఞూనఞ్చ సబ్రహ్మచారీనం పియో చ హోతి మనాపో చ గరు చ భావనీయో చ.

౩౬౬. సుత్తం సంసన్దనత్థాయ, ఓపమ్మం నిదస్సనత్థాయ, అత్థో విఞ్ఞాపనత్థాయ, పటిపుచ్ఛా ఠపనత్థాయ, ఓకాసకమ్మం చోదనత్థాయ, చోదనా సారణత్థాయ, సారణా సవచనీయత్థాయ, సవచనీయం పలిబోధత్థాయ, పలిబోధో వినిచ్ఛయత్థాయ, వినిచ్ఛయో సన్తీరణత్థాయ, సన్తీరణం ఠానాఠానగమనత్థాయ, ఠానాఠానగమనం దుమ్మఙ్కూనం పుగ్గలానం నిగ్గహత్థాయ, పేసలానం భిక్ఖూనం సమ్పగ్గహత్థాయ, సఙ్ఘో సమ్పరిగ్గహసమ్పటిచ్ఛనత్థాయ, సఙ్ఘేన అనుమతా పుగ్గలా పచ్చేకట్ఠాయినో అవిసంవాదకట్ఠాయినో.

వినయో సంవరత్థాయ, సంవరో అవిప్పటిసారత్థాయ, అవిప్పటిసారో పాముజ్జత్థాయ, పాముజ్జం పీతత్థాయ, పీతి పస్సద్ధత్థాయ, పస్సద్ధి సుఖత్థాయ, సుఖం సమాధత్థాయ, సమాధి యథాభూతఞాణదస్సనత్థాయ, యథాభూతఞాణదస్సనం నిబ్బిదత్థాయ, నిబ్బిదా విరాగత్థాయ, విరాగో విముత్తత్థాయ, విముత్తి విముత్తిఞాణదస్సనత్థాయ, విముత్తిఞాణదస్సనం అనుపాదాపరినిబ్బానత్థాయ. ఏతదత్థా కథా, ఏతదత్థా మన్తనా, ఏతదత్థా ఉపనిసా, ఏతదత్థం సోతావధానం – యదిదం అనుపాదాచిత్తస్స విమోక్ఖోతి.

౩౬౭. అనుయోగవత్తం నిసామయ, కుసలేన బుద్ధిమతా కతం;
సువుత్తం సిక్ఖాపదానులోమికం, గతిం న నాసేన్తో సమ్పరాయికం.

వత్థుం విపత్తిం ఆపత్తిం, నిదానం ఆకారఅకోవిదో;
పుబ్బాపరం న జానాతి, కతాకతం సమేన చ.

కమ్మఞ్చ అధికరణఞ్చ, సమథే చాపి అకోవిదో;
రత్తో దుట్ఠో చ మూళ్హో చ, భయా మోహా చ గచ్ఛతి.

న చ సఞ్ఞత్తికుసలో, నిజ్ఝత్తియా చ అకోవిదో;
లద్ధపక్ఖో అహిరికో, కణ్హకమ్మో అనాదరో;
స వే [సచే (క.)] తాదిసకో భిక్ఖు, అప్పటిక్ఖోతి వుచ్చతి.

వత్థుం విపత్తిం ఆపత్తిం, నిదానం ఆకారకోవిదో;
పుబ్బాపరఞ్చ జానాతి, కతాకతం సమేన చ.

కమ్మఞ్చ అధికరణఞ్చ, సమథే చాపి కోవిదో;
అరత్తో అదుట్ఠో అమూళ్హో, భయా మోహా న గచ్ఛతి.

సఞ్ఞత్తియా చ కుసలో, నిజ్ఝత్తియా చ కోవిదో;
లద్ధపక్ఖో హిరిమనో, సుక్కకమ్మో సగారవో;
స వే తాదిసకో భిక్ఖు, సప్పటిక్ఖోతి వుచ్చతీతి.

చూళసఙ్గామో నిట్ఠితో.

తస్సుద్దానం –

నీచచిత్తేన పుచ్ఛేయ్య, గరు సజ్ఝే న పుగ్గలే;

సుత్తం సంసన్దనత్థాయ, వినయానుగ్గహేన చ;

ఉద్దానం చూళసఙ్గామే, ఏకుద్దేసో [ఏకుద్దేసం (సీ॰ స్యా॰)] ఇదం కతన్తి.

మహాసఙ్గామో

౧. వోహారన్తేన జానితబ్బాది

౩౬౮. సఙ్గామావచరే భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహారన్తేన వత్థు జానితబ్బం, విపత్తి జానితబ్బా, ఆపత్తి జానితబ్బా, నిదానం జానితబ్బం, ఆకారో జానితబ్బో, పుబ్బాపరం జానితబ్బం, కతాకతం జానితబ్బం, కమ్మం జానితబ్బం, అధికరణం జానితబ్బం, సమథో జానితబ్బో, న ఛన్దాగతి గన్తబ్బా, న దోసాగతి గన్తబ్బా, న మోహాగతి గన్తబ్బా, న భయాగతి గన్తబ్బా, సఞ్ఞాపనీయే ఠానే సఞ్ఞాపేతబ్బం, నిజ్ఝాపనీయే ఠానే నిజ్ఝాపేతబ్బం, పేక్ఖనీయే ఠానే పేక్ఖితబ్బం, పసాదనీయే ఠానే పసాదేతబ్బం, లద్ధపక్ఖోమ్హీతి పరపక్ఖో నావజానితబ్బో, బహుస్సుతోమ్హీతి అప్పస్సుతో నావజానితబ్బో, థేరతరోమ్హీతి నవకతరో నావజానితబ్బో, అసమ్పత్తం న బ్యాహాతబ్బం, సమ్పత్తం ధమ్మతో వినయతో న పరిహాపేతబ్బం, యేన ధమ్మేన యేన వినయేన యేన సత్థుసాసనేన తం అధికరణం వూపసమ్మతి, తథా తం అధికరణం వూపసమేతబ్బం.

౩౬౯. వత్థు **జానితబ్బన్తి** అట్ఠపారాజికానం [అట్ఠన్నం పారాజికానం (సీ. క.)] వత్థు జానితబ్బం, తేవీససఙ్ఘాదిసేసానం వత్థు జానితబ్బం, ద్వేఅనియతానం వత్థు జానితబ్బం, ద్వేచత్తారీసనిస్సగ్గియానం వత్థు జానితబ్బం, అట్ఠాసీతిసతపాచిత్తియానం వత్థు జానితబ్బం, ద్వాదసపాటిదేసనీయానం వత్థు జానితబ్బం, దుక్కటానం వత్థు జానితబ్బం, దుబ్భాసితానం వత్థు జానితబ్బం.

౩౭౦. విపత్తి జానితబ్బాతి సీలవిపత్తి జానితబ్బా, ఆచారవిపత్తి జానితబ్బా, దిట్ఠివిపత్తి జానితబ్బా, ఆజీవవిపత్తి జానితబ్బా.

౩౭౧. ఆపత్తి జానితబ్బాతి పారాజికాపత్తి జానితబ్బా, సఙ్ఘాదిసేసాపత్తి జానితబ్బా, థుల్లచ్చయాపత్తి జానితబ్బా, పాచిత్తియాపత్తి జానితబ్బా, పాటిదేసనీయాపత్తి జానితబ్బా, దుక్కటాపత్తి జానితబ్బా, దుబ్భాసితాపత్తి జానితబ్బా.

౩౭౨. నిదానం జానితబ్బన్తి అట్ఠపారాజికానం నిదానం జానితబ్బం, తేవీససఙ్ఘాదిసేసానం నిదానం జానితబ్బం, ద్వేఅనియతానం నిదానం జానితబ్బం, ద్వేచత్తారీసనిస్సగ్గియానం నిదానం జానితబ్బం, అట్ఠాసీతిసతపాచిత్తియానం నిదానం జానితబ్బం, ద్వాదసపాటిదేసనీయానం నిదానం జానితబ్బం, దుక్కటానం నిదానం జానితబ్బం, దుబ్భాసితానం నిదానం జానితబ్బం.

౩౭౩. ఆకారో జానితబ్బోతి సఙ్ఘో ఆకారతో జానితబ్బో, గణో ఆకారతో జానితబ్బో, పుగ్గలో ఆకారతో జానితబ్బో, చోదకో ఆకారతో జానితబ్బో, చుదితకో ఆకారతో జానితబ్బో . **సఙ్ఘో ఆకారతో జానితబ్బోతి** పటిబలో ను ఖో అయం సఙ్ఘో ఇమం అధికరణం వూపసమేతుం ధమ్మేన వినయేన సత్థుసాసనేన ఉదాహు నోతి, ఏవం సఙ్ఘో ఆకారతో జానితబ్బో. **గణో ఆకారతో జానితబ్బోతి** పటిబలో ను ఖో అయం గణో ఇమం అధికరణం వూపసమేతుం ధమ్మేన వినయేన సత్థుసాసనేన ఉదాహు నోతి, ఏవం గణో ఆకారతో జానితబ్బో . **పుగ్గలో ఆకారతో జానితబ్బోతి** పటిబలో ను ఖో అయం పుగ్గలో ఇమం అధికరణం వూపసమేతుం ధమ్మేన వినయేన సత్థుసాసనేన ఉదాహు నోతి, ఏవం పుగ్గలో ఆకారతో జానితబ్బో. **చోదకో ఆకారతో జానితబ్బోతి** కచ్చి ను ఖో అయమాయస్మా పఞ్చసు ధమ్మేసు పతిట్ఠాయ పరం చోదేతి ఉదాహు నోతి, ఏవం చోదకో

ఆకారతో జానితబ్బో. **చుదితకో ఆకారతో జానితబ్బో**తి కచ్చి ను ఖో అయమాయస్మా ద్వీసు ధమ్మేసు పతిట్ఠితో సచ్చే చ అకుప్పే చ ఉదాహు నోతి, ఏవం చుదితకో ఆకారతో జానితబ్బో.

౩౭౪. పుబ్బాపరం జానితబ్బన్తి కచ్చి ను ఖో అయమాయస్మా వత్థుతో వా వత్థుం సఙ్కమతి, విపత్తితో వా విపత్తిం సఙ్కమతి, ఆపత్తితో వా ఆపత్తిం సఙ్కమతి, అవజానిత్వా వా పటిజానాతి, పటిజానిత్వా వా అవజానాతి, అఞ్ఞేన వా అఞ్ఞం పటిచరతి, ఉదాహు నోతి, ఏవం పుబ్బాపరం జానితబ్బం.

౩౭౫. కతాకతం జానితబ్బన్తి మేథునధమ్మో జానితబ్బో, మేథునధమ్మస్స అనులోమం జానితబ్బం, మేథునధమ్మస్స పుబ్బభాగో జానితబ్బో. **మేథునధమ్మో జానితబ్బో**తి ద్వయంద్వయసమాపత్తి జానితబ్బా. **మేథునధమ్మస్స అనులోమం జానితబ్బ**న్తి భిక్ఖు అత్తనో ముఖేన పరస్స అఙ్గజాతం గణ్హాతి . **మేథునధమ్మస్స పుబ్బభాగో జానితబ్బో**తి వణ్ణావణ్ణో [వణ్ణో అవణ్ణో (స్యా.)], కాయసంసగ్గో, దుట్ఠుల్లవాచా, అత్తకామపారిచరియా, వచనమనుప్పదానం [ధనమనుప్పదానం (క.)].

౩౭౬. కమ్మం జానితబ్బన్తి సోళసకమ్మాని జానితబ్బాని – చత్తారి అపలోకనకమ్మాని జానితబ్బాని, చత్తారి ఞత్తికమ్మాని జానితబ్బాని, చత్తారి ఞత్తిదుతియకమ్మాని జానితబ్బాని, చత్తారి ఞత్తిచతుత్థకమ్మాని జానితబ్బాని.

౩౭౭. అధికరణం జానితబ్బన్తి చత్తారి అధికరణాని జానితబ్బాని – వివాదాధికరణం జానితబ్బం, అనువాదాధికరణం జానితబ్బం, ఆపత్తాధికరణం జానితబ్బం, కిచ్చాధికరణం జానితబ్బం.

౩౭౮. సమథో జానితబ్బోతి సత్త సమథా జానితబ్బా – సమ్ముఖావినయో జానితబ్బో, సతివినయో జానితబ్బో, అమూళ్హవినయో జానితబ్బో, పటిఞ్ఞాతకరణం జానితబ్బం, యేభుయ్యసికా జానితబ్బా, తస్సపాపియసికా జానితబ్బా, తిణవత్థారకో జానితబ్బో.

౨. అగతిఅగన్తబ్బో

౩౭౯. న ఛన్దాగతి గన్తబ్బాతి ఛన్దాగతిం గచ్ఛన్తో కథం ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి? ఇధేకచ్చో – "అయం మే ఉపజ్ఝాయో వా ఆచరియో వా సద్ధివిహారికో వా అన్తేవాసికో వా సమానుపజ్ఝాయకో వా సమానాచరియకో వా సన్దిట్ఠో వా సమ్భత్తో వా ఞాతిసాలోహితో వా"తి, తస్సానుకమ్పాయ తస్సానురక్ఖాయ అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి, అవినయం వినయోతి దీపేతి, వినయం అవినయోతి దీపేతి, అభాసితం అలపితం తథాగతేన భాసితం లపితం తథాగతేనాతి దీపేతి, భాసితం లపితం తథాగతేన అభాసితం అలపితం తథాగతేనాతి దీపేతి, అనాచిణ్ణం తథాగతేన ఆచిణ్ణం తథాగతేనాతి దీపేతి, ఆచిణ్ణం తథాగతేన అనాచిణ్ణం తథాగతేనాతి దీపేతి, అపఞ్ఞత్తం తథాగతేన పఞ్ఞత్తం తథాగతేనాతి దీపేతి, పఞ్ఞత్తం తథాగతేన అపఞ్ఞత్తం తథాగతేనాతి దీపేతి, అనాపత్తిం ఆపత్తీతి దీపేతి, ఆపత్తిం అనాపత్తీతి దీపేతి, లహుకం ఆపత్తిం గరుకా ఆపత్తీతి దీపేతి, గరుకం ఆపత్తిం లహుకా ఆపత్తీతి దీపేతి, సావసేసం ఆపత్తిం అనవసేసా ఆపత్తీతి దీపేతి, అనవసేసం ఆపత్తిం సావసేసా ఆపత్తీతి దీపేతి, దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం అదుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేతి, అదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం దుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేతి. ఇమేహి అట్ఠారసహి వత్థూహి ఛన్దాగతిం గచ్ఛన్తో బహుజనాహితాయ పటిపన్నో హోతి బహుజనాసుఖాయ బహునో జనస్స అనత్థాయ అహితాయ దుక్ఖాయ దేవమనుస్సానం. ఇమేహి అట్ఠారసహి వత్థూహి ఛన్దాగతిం గచ్ఛన్తో ఖతం

ఉపహతం అత్తానం పరిహరతి, సావజ్జో చ హోతి సానువజ్జో చ విఞ్ఞూనం, బహుఞ్చ అపుఞ్ఞం పసవతి. ఛన్దాగతిం గచ్ఛన్తో ఏవం ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి.

౩౮౦. **న దోసాగతి గన్తబ్బా**తి దోసాగతిం గచ్ఛన్తో కథం దోసాగతిం గచ్ఛతి? ఇధేకచ్చో అనత్థం మే అచరీతి ఆఘాతం బన్ధతి, అనత్థం మే చరతీతి ఆఘాతం బన్ధతి, అనత్థం మే చరిస్సతీతి ఆఘాతం బన్ధతి, పియస్స మే మనాపస్స అనత్థం అచరి... అనత్థం చరతి... అనత్థం చరిస్సతీతి ఆఘాతం బన్ధతి, అప్పియస్స మే అమనాపస్స అత్థం అచరి... అత్థం చరతి... అత్థం చరిస్సతీతి ఆఘాతం బన్ధతి. ఇమేహి నవహి ఆఘాతవత్థూహి ఆఘాతో పటిఘాతో కుద్ధో కోధాభిభూతో అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి...పే.... దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం అదుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేతి, అదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం దుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేతి. ఇమేహి అట్ఠారసహి వత్థూహి దోసాగతిం గచ్ఛన్తో బహుజనాహితాయ పటిపన్నో హోతి బహుజనాసుఖాయ బహునో జనస్స అనత్థాయ అహితాయ దుక్ఖాయ దేవమనుస్సానం. ఇమేహి అట్ఠారసహి వత్థూహి దోసాగతిం గచ్ఛన్తో ఖతం ఉపహతం అత్తానం పరిహరతి, సావజ్జో చ హోతి సానువజ్జో చ విఞ్ఞూనం బహుఞ్చ అపుఞ్ఞం పసవతి. దోసాగతిం గచ్ఛన్తో ఏవం దోసాగతిం గచ్ఛతి.

౩౮౧. **న మోహాగతి గన్తబ్బా**తి మోహాగతిం గచ్ఛన్తో కథం మోహాగతిం గచ్ఛతి? రత్తో రాగవసేన గచ్ఛతి, దుట్ఠో దోసవసేన గచ్ఛతి, మూళ్హో మోహవసేన గచ్ఛతి, పరామట్ఠో దిట్ఠివసేన గచ్ఛతి, మూళ్హో సమ్మూళ్హో మోహాభిభూతో అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి...పే.... దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం అదుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేతి, అదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం దుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేతి. ఇమేహి అట్ఠారసహి వత్థూహి మోహాగతిం గచ్ఛన్తో బహుజనాహితాయ పటిపన్నో హోతి బహుజనాసుఖాయ బహునో జనస్స అనత్థాయ అహితాయ దుక్ఖాయ దేవమనుస్సానం. ఇమేహి అట్ఠారసహి వత్థూహి మోహాగతిం గచ్ఛన్తో ఖతం ఉపహతం అత్తానం పరిహరతి, సావజ్జో చ హోతి సానువజ్జో చ విఞ్ఞూనం, బహుఞ్చ అపుఞ్ఞం పసవతి. మోహాగతిం గచ్ఛన్తో ఏవం మోహాగతిం గచ్ఛతి.

౩౮౨. **న భయాగతి గన్తబ్బా**తి భయాగతిం గచ్ఛన్తో కథం భయాగతిం గచ్ఛతి? ఇధేకచ్చో – "అయం విసమనిస్సితో వా గహననిస్సితో వా బలవనిస్సితో వా కక్ఖళో ఫరుసో జీవితన్తరాయం వా బ్రహ్మచరియన్తరాయం వా కరిస్సతీ"తి, తస్స భయా భీతో అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి, అవినయం వినయోతి దీపేతి, వినయం అవినయోతి దీపేతి, అభాసితం అలపితం తథాగతేన భాసితం లపితం తథాగతేనాతి దీపేతి, భాసితం లపితం తథాగతేన అభాసితం అలపితం తథాగతేనాతి దీపేతి, అనాచిణ్ణం తథాగతేన ఆచిణ్ణం తథాగతేనాతి దీపేతి, ఆచిణ్ణం తథాగతేన అనాచిణ్ణం తథాగతేనాతి దీపేతి, అపఞ్ఞత్తం తథాగతేన పఞ్ఞత్తం తథాగతేనాతి దీపేతి, పఞ్ఞత్తం తథాగతేన అపఞ్ఞత్తం తథాగతేనాతి దీపేతి, అనాపత్తిం ఆపత్తీతి దీపేతి, ఆపత్తిం అనాపత్తీతి దీపేతి, లహుకం ఆపత్తిం గరుకా ఆపత్తీతి దీపేతి, గరుకం ఆపత్తిం లహుకా ఆపత్తీతి దీపేతి, సావసేసం ఆపత్తిం అనవసేసా ఆపత్తీతి దీపేతి, అనవసేసం ఆపత్తిం సావసేసా ఆపత్తీతి దీపేతి, దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం అదుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేతి, అదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం దుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేతి. ఇమేహి అట్ఠారసహి వత్థూహి భయాగతిం గచ్ఛన్తో బహుజనాహితాయ పటిపన్నో హోతి బహుజనాసుఖాయ బహునో జనస్స అనత్థాయ అహితాయ దుక్ఖాయ దేవమనుస్సానం. ఇమేహి అట్ఠారసహి వత్థూహి భయాగతిం గచ్ఛన్తో ఖతం ఉపహతం అత్తానం పరిహరతి, సావజ్జో చ హోతి సానువజ్జో చ విఞ్ఞూనం, బహుఞ్చ అపుఞ్ఞం పసవతి. భయాగతిం గచ్ఛన్తో ఏవం భయాగతిం గచ్ఛతి.

ఛన్దా దోసా భయా మోహా, యో ధమ్మం అతివత్తతి;

నిహీయతి తస్స యసో, కాళపక్ఖేవ చన్దిమాతి.

౩. అగతిఅగమనం

౩౮౩. కథం న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి? అధమ్మం అధమ్మోతి దీపేన్తో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, ధమ్మం ధమ్మోతి దీపేన్తో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, అవినయం అవినయోతి దీపేన్తో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, వినయం వినయోతి దీపేన్తో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, అభాసితం అలపితం తథాగతేన అభాసితం అలపితం తథాగతేనాతి దీపేన్తో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, భాసితం లపితం తథాగతేన భాసితం లపితం తథాగతేనాతి దీపేన్తో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, అనాచిణ్ణం తథాగతేన అనాచిణ్ణం తథాగతేనాతి దీపేన్తో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, ఆచిణ్ణం తథాగతేన ఆచిణ్ణం తథాగతేనాతి దీపేన్తో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, అపఞ్ఞత్తం తథాగతేన అపఞ్ఞత్తం తథాగతేనాతి దీపేన్తో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, పఞ్ఞత్తం తథాగతేన పఞ్ఞత్తం తథాగతేనాతి దీపేన్తో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, అనాపత్తిం అనాపత్తీతి దీపేన్తో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, ఆపత్తిం ఆపత్తీతి దీపేన్తో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, లహుకం ఆపత్తిం లహుకా ఆపత్తీతి దీపేన్తో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, గరుకం ఆపత్తిం గరుకా ఆపత్తీతి దీపేన్తో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, సావసేసం ఆపత్తిం సావసేసా ఆపత్తీతి దీపేన్తో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, అనవసేసం ఆపత్తిం అనవసేసా ఆపత్తీతి దీపేన్తో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం దుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేన్తో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, అదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం అదుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేన్తో న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి. ఏవం న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి.

౩౮౪. కథం న దోసాగతిం గచ్ఛతి? అధమ్మం అధమ్మోతి దీపేన్తో న దోసాగతిం గచ్ఛతి, ధమ్మం ధమ్మోతి దీపేన్తో న దోసాగతిం గచ్ఛతి…పే.… దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం దుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేన్తో న దోసాగతిం గచ్ఛతి, అదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం అదుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేన్తో న దోసాగతిం గచ్ఛతి. ఏవం న దోసాగతిం గచ్ఛతి.

౩౮౫. కథం న మోహాగతిం గచ్ఛతి? అధమ్మం అధమ్మోతి దీపేన్తో న మోహాగతిం గచ్ఛతి, ధమ్మం ధమ్మోతి దీపేన్తో న మోహాగతిం గచ్ఛతి…పే.… దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం దుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేన్తో న మోహాగతిం గచ్ఛతి, అదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం అదుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేన్తో న మోహాగతిం గచ్ఛతి. ఏవం న మోహాగతిం గచ్ఛతి.

౩౮౬. కథం న భయాగతిం గచ్ఛతి? అధమ్మం అధమ్మోతి దీపేన్తో న భయాగతిం గచ్ఛతి, ధమ్మం ధమ్మోతి దీపేన్తో న భయాగతిం గచ్ఛతి, అవినయం అవినయోతి దీపేన్తో న భయాగతిం గచ్ఛతి, వినయం వినయోతి దీపేన్తో న భయాగతిం గచ్ఛతి, అభాసితం అలపితం తథాగతేన అభాసితం అలపితం తథాగతేనాతి దీపేన్తో న భయాగతిం గచ్ఛతి, భాసితం లపితం తథాగతేన భాసితం లపితం తథాగతేనాతి దీపేన్తో న భయాగతిం గచ్ఛతి, అనాచిణ్ణం తథాగతేన అనాచిణ్ణం తథాగతేనాతి దీపేన్తో న భయాగతిం గచ్ఛతి, ఆచిణ్ణం తథాగతేన ఆచిణ్ణం తథాగతేనాతి దీపేన్తో న భయాగతిం గచ్ఛతి, అపఞ్ఞత్తం తథాగతేన అపఞ్ఞత్తం తథాగతేనాతి దీపేన్తో న భయాగతిం గచ్ఛతి, పఞ్ఞత్తం తథాగతేన పఞ్ఞత్తం తథాగతేనాతి దీపేన్తో న భయాగతిం గచ్ఛతి, అనాపత్తిం అనాపత్తీతి దీపేన్తో న భయాగతిం గచ్ఛతి, ఆపత్తిం ఆపత్తీతి దీపేన్తో న భయాగతిం గచ్ఛతి, లహుకం ఆపత్తిం లహుకా ఆపత్తీతి దీపేన్తో న భయాగతిం గచ్ఛతి, గరుకం ఆపత్తిం గరుకా ఆపత్తీతి దీపేన్తో న భయాగతిం గచ్ఛతి, సావసేసం ఆపత్తిం సావసేసా ఆపత్తీతి దీపేన్తో న భయాగతిం గచ్ఛతి, అనవసేసం ఆపత్తిం అనవసేసా ఆపత్తీతి దీపేన్తో న భయాగతిం గచ్ఛతి, దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం దుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేన్తో న భయాగతిం గచ్ఛతి, అదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం అదుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేన్తో న భయాగతిం గచ్ఛతి. ఏవం న భయాగతిం గచ్ఛతి.

ఛన్దా దోసా భయా మోహా, యో ధమ్మం నాతివత్తతి;

ఆపూరతి తస్స యసో, సుక్కపక్ఖేవ చన్దిమాతి.

౪. సఞ్ఞాపనీయాది

౩౮౭. కథం సఞ్ఞాపనీయే ఠానే సఞ్ఞాపేతి? అధమ్మం అధమ్మోతి దీపేన్తో సఞ్ఞాపనీయే ఠానే సఞ్ఞాపేతి, ధమ్మం ధమ్మోతి దీపేన్తో సఞ్ఞాపనీయే ఠానే సఞ్ఞాపేతి…పే॰… దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం దుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేన్తో సఞ్ఞాపనీయే ఠానే సఞ్ఞాపేతి, అదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం అదుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేన్తో సఞ్ఞాపనీయే ఠానే సఞ్ఞాపేతి. ఏవం సఞ్ఞాపనీయే ఠానే సఞ్ఞాపేతి.

౩౮౮. కథం నిజ్ఝాపనీయే ఠానే నిజ్ఝాపేతి? అధమ్మం అధమ్మోతి దీపేన్తో నిజ్ఝాపనీయే ఠానే నిజ్ఝాపేతి, ధమ్మం ధమ్మోతి దీపేన్తో నిజ్ఝాపనీయే ఠానే నిజ్ఝాపేతి…పే॰… దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం దుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేన్తో నిజ్ఝాపనీయే ఠానే నిజ్ఝాపేతి, అదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం అదుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేన్తో నిజ్ఝాపనీయే ఠానే నిజ్ఝాపేతి. ఏవం నిజ్ఝాపనీయే ఠానే నిజ్ఝాపేతి.

౩౮౯. కథం పేక్ఖనీయే ఠానే పేక్ఖతి? అధమ్మం అధమ్మోతి దీపేన్తో పేక్ఖనీయే ఠానే పేక్ఖతి, ధమ్మం ధమ్మోతి దీపేన్తో పేక్ఖనీయే ఠానే పేక్ఖతి…పే॰… దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం దుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేన్తో పేక్ఖనీయే ఠానే పేక్ఖతి, అదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం అదుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేన్తో పేక్ఖనీయే ఠానే పేక్ఖతి. ఏవం పేక్ఖనీయే ఠానే పేక్ఖతి.

౩౯౦. కథం పసాదనీయే ఠానే పసాదేతి? అధమ్మం అధమ్మోతి దీపేన్తో పసాదనీయే ఠానే పసాదేతి, ధమ్మం ధమ్మోతి దీపేన్తో పసాదనీయే ఠానే పసాదేతి…పే॰… దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం దుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేన్తో పసాదనీయే ఠానే పసాదేతి, అదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం అదుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేన్తో పసాదనీయే ఠానే పసాదేతి. ఏవం పసాదనీయే ఠానే పసాదేతి.

౫. పరపక్ఖాదిఅవజాననం

౩౯౧. కథం లద్ధపక్ఖోమ్హీతి పరపక్ఖం అవజానాతి? ఇధేకచ్చో లద్ధపక్ఖో హోతి లద్ధపరివారో పక్ఖవా ఞాతిమా. "అయం అలద్ధపక్ఖో అలద్ధపరివారో న పక్ఖవా న ఞాతిమా"తి తస్స అవజానన్తో అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి…పే॰… దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం అదుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేతి, అదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం దుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేతి. ఏవం లద్ధపక్ఖోమ్హీతి పరపక్ఖం అవజానాతి.

౩౯౨. కథం బహుస్సుతోమ్హీతి అప్పస్సుతం అవజానాతి? ఇధేకచ్చో బహుస్సుతో హోతి సుతధరో సుతసన్నిచయో. "అయం అప్పస్సుతో అప్పాగమో అప్పధరో"తి తస్స అవజానన్తో అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి…పే॰… దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం అదుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేతి, అదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం దుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేతి. ఏవం బహుస్సుతోమ్హీతి అప్పస్సుతం అవజానాతి.

౩౯౩. కథం థేరతరోమ్హీతి నవకతరం అవజానాతి? ఇధేకచ్చో థేరో హోతి రత్తఞ్ఞూ చిరపబ్బజితో అయం నవకో అప్పఞ్ఞాతో అప్పకతఞ్ఞూ ఇమస్స వచనం అకతం భవిస్సతీ"తి తస్స అవజానన్తో అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి

…పే॰… దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం అదుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేతి, అదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం దుట్ఠుల్లా ఆపత్తీతి దీపేతి. ఏవం థేరతరోప్పీతి నవకతరం అవజానాతి.

౩౯౪. **అసమ్పత్తం న బ్యాహరితబ్బన్తి** అనోతిణ్ణం భారం [భాసం (స్యా॰)] న ఓతారేతబ్బం. **సమ్పత్తం ధమ్మతో వినయతో న పరిహాపేతబ్బన్తి** యంఅత్థాయ సఙ్ఘో సన్నిపతితో హోతి తం అత్థం ధమ్మతో వినయతో న పరిహాపేతబ్బం.

౩౯౫. **యేన ధమ్మేనాతి** భూతేన వత్థునా. **యేన వినయేనాతి** చోదేత్వా సారేత్వా. **యేన సత్థుసాసనేనాతి** ఞత్తిసమ్పదాయ అనుస్సావనసమ్పదాయ, యేన ధమ్మేన యేన వినయేన యేన సత్థుసాసనేన తం అధికరణం వూపసమ్మతి, తథా తం అధికరణం వూపసమేతబ్బన్తి.

౬. అనువిజ్జకస్స అనుయోగం

౩౯౬. అనువిజ్జకేన చోదకో పుచ్ఛితబ్బో – “యం ఖో త్వం, ఆవుసో, ఇమస్స భిక్ఖునో పవారణం ఠపేసి, కిమ్హి నం ఠపేసి, సీలవిపత్తియా వా ఠపేసి, ఆచారవిపత్తియా వా ఠపేసి, దిట్ఠివిపత్తియా వా ఠపేసీ”తి? సో చే ఏవం వదేయ్య – “సీలవిపత్తియా వా ఠపేమి ఆచారవిపత్తియా వా ఠపేమి దిట్ఠివిపత్తియా వా ఠపేమీ”తి, సో ఏవమస్స వచనీయో – “జానాతి పనాయస్మా సీలవిపత్తిం, జానాతి ఆచారవిపత్తిం, జానాతి దిట్ఠివిపత్తి”న్తి? సో చే ఏవం వదేయ్య – “జానామి ఖో అహం, ఆవుసో, సీలవిపత్తిం, జానామి ఆచారవిపత్తిం, జానామి దిట్ఠివిపత్తి”న్తి , సో ఏవమస్స వచనీయో – “కతమా పనావుసో, సీలవిపత్తి కతమా ఆచారవిపత్తి కతమా దిట్ఠివిపత్తీ”తి? సో చే ఏవం వదేయ్య – “చత్తారి పారాజికాని తేరస సఙ్ఘాదిసేసా – అయం సీలవిపత్తి. థుల్లచ్చయం పాచిత్తియం పాటిదేసనీయం దుక్కటం దుబ్భాసితం – అయం ఆచారవిపత్తి. మిచ్ఛాదిట్ఠి అన్తగ్గాహికాదిట్ఠి – అయం దిట్ఠివిపత్తీ”తి, సో ఏవమస్స వచనీయో – “యం ఖో త్వం, ఆవుసో, ఇమస్స భిక్ఖునో పవారణం ఠపేసి, దిట్ఠేన వా ఠపేసి, సుతేన వా ఠపేసి, పరిసఙ్కాయ వా ఠపేసీ”తి? సో చే ఏవం వదేయ్య – “దిట్ఠేన వా ఠపేమి, సుతేన వా ఠపేమి, పరిసఙ్కాయ వా ఠపేమీ”తి, సో ఏవమస్స వచనీయో – “యం ఖో త్వం, ఆవుసో, ఇమస్స భిక్ఖునో దిట్ఠేన పవారణం ఠపేసి, కిం తే దిట్ఠం, కిన్తి తే దిట్ఠం, కదా తే దిట్ఠం, కత్థ తే దిట్ఠం, పారాజికం అజ్ఝాపజ్జన్తో దిట్ఠో, సఙ్ఘాదిసేసం అజ్ఝాపజ్జన్తో దిట్ఠో, థుల్లచ్చయం… పాచిత్తియం… పాటిదేసనీయం… దుక్కటం… దుబ్భాసితం అజ్ఝాపజ్జన్తో దిట్ఠో, కత్థ చ త్వం అహోసి, కత్థ చాయం భిక్ఖు అహోసి, కిఞ్చ త్వం కరోసి, కిం చాయం భిక్ఖు కరోతీ”తి? సో చే ఏవం వదేయ్య – “న ఖో అహం, ఆవుసో, ఇమస్స భిక్ఖునో దిట్ఠేన పవారణం ఠపేమి, అపి చ సుతేన పవారణం ఠపేమీ”తి, సో ఏవమస్స వచనీయో – “యం ఖో త్వం, ఆవుసో, ఇమస్స భిక్ఖునో సుతేన పవారణం ఠపేసి కిం తే సుతం, కిన్తి తే సుతం, కదా తే సుతం, కత్థ తే సుతం, పారాజికం అజ్ఝాపన్నోతి సుతం, సఙ్ఘాదిసేసం అజ్ఝాపన్నోతి సుతం, థుల్లచ్చయం… పాచిత్తియం… పాటిదేసనీయం… దుక్కటం… దుబ్భాసితం అజ్ఝాపన్నోతి సుతం, భిక్ఖుస్స సుతం, భిక్ఖునియా సుతం, సిక్ఖమానాయ సుతం, సామణేరస్స సుతం, సామణేరియా సుతం, ఉపాసకస్స సుతం, ఉపాసికాయ సుతం, రాజూనం సుతం, రాజమహామత్తానం సుతం, తిత్థియానం సుతం, తిత్థియసావకానం సుత”న్తి? సో చే ఏవం వదేయ్య – “న ఖో అహం, ఆవుసో, ఇమస్స భిక్ఖునో సుతేన పవారణం ఠపేమి, అపి చ పరిసఙ్కాయ పవారణం ఠపేమీ”తి, సో ఏవమస్స వచనీయో – “యం ఖో త్వం, ఆవుసో, ఇమస్స భిక్ఖునో పరిసఙ్కాయ పవారణం ఠపేసి, కిం పరిసఙ్కసి, కిన్తి పరిసఙ్కసి, కదా పరిసఙ్కసి, కత్థ పరిసఙ్కసి, పారాజికం అజ్ఝాపన్నోతి పరిసఙ్కసి, సఙ్ఘాదిసేసం అజ్ఝాపన్నోతి పరిసఙ్కసి, థుల్లచ్చయం… పాచిత్తియం… పాటిదేసనీయం… దుక్కటం… దుబ్భాసితం అజ్ఝాపన్నోతి పరిసఙ్కసి, భిక్ఖుస్స సుత్వా పరిసఙ్కసి, భిక్ఖునియా సుత్వా పరిసఙ్కసి,

సిక్ఖమానాయ సుత్వా పరిసఙ్కసి, సామణేరస్స సుత్వా పరిసఙ్కసి, సామణేరియా సుత్వా పరిసఙ్కసి, ఉపాసకస్స సుత్వా పరిసఙ్కసి, ఉపాసికాయ సుత్వా పరిసఙ్కసి, రాజూనం సుత్వా పరిసఙ్కసి రాజమహామత్తానం సుత్వా పరిసఙ్కసి, తిత్థియానం సుత్వా పరిసఙ్కసి, తిత్థియసావకానం సుత్వా పరిసఙ్కసీ"తి?

౩౯౭. దిట్ఠం దిట్ఠేన సమేతి, దిట్ఠేన సంసన్దతే దిట్ఠం;
దిట్ఠం పటిచ్చ న ఉపేతి, అసుద్ధపరిసఙ్కితో;
సో పుగ్గలో పటిఞ్ఞాయ, కాతబ్బా తేన పవారణా.

సుతం సుతేన సమేతి, సుతేన సంసన్దతే సుతం;
సుతం పటిచ్చ న ఉపేతి, అసుద్ధపరిసఙ్కితో;
సో పుగ్గలో పటిఞ్ఞాయ, కాతబ్బా తేన పవారణా.

ముతం ముతేన సమేతి, ముతేన సంసన్దతే ముతం;
ముతం పటిచ్చ న ఉపేతి, అసుద్ధపరిసఙ్కితో;
సో పుగ్గలో పటిఞ్ఞాయ, కాతబ్బా తేన పవారణాతి.

౭. పుచ్ఛావిభాగో

౩౯౮. కిం తే దిట్ఠన్తి కతమా పుచ్ఛా? కిన్తి తే దిట్ఠన్తి కతమా పుచ్ఛా? కదా తే దిట్ఠన్తి కతమా పుచ్ఛా? కత్థ తే దిట్ఠన్తి కతమా పుచ్ఛా?

౩౯౯. కిం తే దిట్ఠన్తి వత్థుపుచ్ఛా, విపత్తిపుచ్ఛా, ఆపత్తిపుచ్ఛా, అజ్ఝాచారపుచ్ఛా. వత్థుపుచ్ఛాతి – అట్ఠపారాజికానం వత్థుపుచ్ఛా, తేవీససఙ్ఘాదిసేసానం వత్థుపుచ్ఛా, ద్వేఅనియతానం వత్థుపుచ్ఛా, ద్వేచత్తారీసనిస్సగ్గియానం వత్థుపుచ్ఛా, అట్ఠాసీతిసతపాచిత్తియానం వత్థుపుచ్ఛా, ద్వాదసపాటిదేసనీయానం వత్థుపుచ్ఛా, దుక్కటానం వత్థుపుచ్ఛా, దుబ్భాసితానం వత్థుపుచ్ఛా. విపత్తిపుచ్ఛాతి – సీలవిపత్తిపుచ్ఛా, ఆచారవిపత్తిపుచ్ఛా, దిట్ఠివిపత్తిపుచ్ఛా , ఆజీవవిపత్తిపుచ్ఛా. ఆపత్తిపుచ్ఛాతి – పారాజికాపత్తిపుచ్ఛా, సఙ్ఘాదిసేసాపత్తిపుచ్ఛా, థుల్లచ్చయాపత్తిపుచ్ఛా, పాచిత్తియాపత్తిపుచ్ఛా, పాటిదేసనీయాపత్తిపుచ్ఛా, దుక్కటాపత్తిపుచ్ఛా, దుబ్భాసితాపత్తిపుచ్ఛా. అజ్ఝాచారపుచ్ఛాతి – ద్వయంద్వయసమాపత్తిపుచ్ఛా.

౪౦౦. కిన్తి తే దిట్ఠన్తి లిఙ్గపుచ్ఛా, ఇరియాపథపుచ్ఛా, ఆకారపుచ్ఛా, విప్పకారపుచ్ఛా. లిఙ్గపుచ్ఛాతి – దీఘం వా రస్సం వా కణ్హం వా ఓదాతం వా. ఇరియాపథపుచ్ఛాతి గచ్ఛన్తం వా ఠితం వా నిసిన్నం వా నిపన్నం వా. ఆకారపుచ్ఛాతి గిహిలిఙ్గే వా తిత్థియలిఙ్గే వా పబ్బజితలిఙ్గే వా. విప్పకారపుచ్ఛాతి గచ్ఛన్తం వా ఠితం వా నిసిన్నం వా నిపన్నం వా.

౪౦౧. కదా తే దిట్ఠన్తి కాలపుచ్ఛా, సమయపుచ్ఛా, దివసపుచ్ఛా, ఉతుపుచ్ఛా. కాలపుచ్ఛాతి పుబ్బణ్హకాలే వా మజ్ఝన్హికకాలే వా సాయన్హకాలే వా. సమయపుచ్ఛాతి పుబ్బణ్హసమయే వా మజ్ఝన్హికసమయే వా సాయన్హసమయే వా.

దివసపుచ్ఛాతి పురేభత్తం వా పచ్ఛాభత్తం వా రత్తిం వా దివా వా కాళే వా జుణ్హే వా. ఉతుపుచ్ఛాతి హేమన్తే వా గిమ్హే వా వస్సే వా [వస్సానే వా (సీ.)].

౪౦౨. కత్థ తే దిట్ఠన్తి ఠానపుచ్ఛా, భూమిపుచ్ఛా, ఓకాసపుచ్ఛా, పదేసపుచ్ఛా. ఠానపుచ్ఛాతి భూమియా వా పథవియా వా ధరణియా వా జగతియా వా. భూమిపుచ్ఛాతి భూమియా వా పథవియా వా పబ్బతే వా పాసాణే వా పాసాదే వా. ఓకాసపుచ్ఛాతి పురత్థిమే వా ఓకాసే పచ్ఛిమే వా ఓకాసే ఉత్తరే వా ఓకాసే దక్ఖిణే వా ఓకాసే. పదేసపుచ్ఛాతి పురత్థిమే వా పదేసే పచ్ఛిమే వా పదేసే ఉత్తరే వా పదేసే దక్ఖిణే వా పదేసేతి.

మహాసఙ్గామో నిట్ఠితో.

తస్సుద్దానం –

వత్థు నిదానం ఆకారో, పుబ్బాపరం కతాకతం;
కమ్మాధికరణఞ్చేవ, సమథో ఛన్దగామి చ.

దోసా మోహా భయా చేవ, సఞ్ఞా నిజ్ఝాపనేన చ;
పేక్ఖా పసాదే పక్ఖోమ్హి, సుతధేరతరేన చ.

అసమ్పత్తఞ్చ సమ్పత్తం, ధమ్మేన వినయేన చ;
సత్థుస్స సాసనేనాపి, మహాసఙ్గామఞాపనాతి.

కథినభేదో

౧. కథినఅత్థతాది

౪౦౩. కస్స కథినం [కఠినం (సీ. స్యా.)] అనత్థతం? కస్స కథినం అత్థతం? కిస్సి కథినం అనత్థతం? కిస్సి కథినం అత్థతం?

కస్స కథినం అనత్థతన్తి? ద్విన్నం పుగ్గలానం అనత్థతం హోతి కథినం – అనత్థారకస్స చ అననుమోదకస్స చ. ఇమేసం ద్విన్నం పుగ్గలానం అనత్థతం హోతి కథినం.

కస్స కథినం అత్థతన్తి? ద్విన్నం పుగ్గలానం అత్థతం హోతి కథినం – అత్థారకస్స చ అనుమోదకస్స చ. ఇమేసం ద్విన్నం పుగ్గలానం అత్థతం హోతి కథినం.

కిస్మి కథినం అనత్థతన్తి? చతువీసతియా ఆకారేహి అనత్థతం హోతి కథినం, న ఉల్లిఖితమత్తేన అత్థతం హోతి కథినం, న ధోవనమత్తేన అత్థతం హోతి కథినం, న చీవరవిచారణమత్తేన అత్థతం హోతి కథినం, న ఛేదనమత్తేన అత్థతం హోతి కథినం, న బన్ధనమత్తేన అత్థతం హోతి కథినం, న ఓవట్టియకరణమత్తేన అత్థతం హోతి కథినం, న కణ్డుసకరణమత్తేన [న గణ్డుసకరణమత్తేన (క.)] అత్థతం హోతి కథినం, న దళ్హీకమ్మకరణమత్తేన అత్థతం హోతి కథినం, న అనువాతకరణమత్తేన అత్థతం హోతి కథినం, న పరిభణ్డకరణమత్తేన అత్థతం హోతి కథినం, న ఓవద్ధేయ్యకరణమత్తేన [న ఓవట్టేయ్యకరణమత్తేన (సీ. స్యా.), న ఓవదేయ్యకరణమత్తేన (క.)] అత్థతం హోతి కథినం, న కమ్బలమద్దనమత్తేన అత్థతం హోతి కథినం, న నిమిత్తకతేన అత్థతం హోతి కథినం, న పరికథాకతేన అత్థతం హోతి కథినం, న కుక్కుకతేన అత్థతం హోతి కథినం, న సన్నిధికతేన అత్థతం హోతి కథినం, న నిస్సగ్గియేన అత్థతం హోతి కథినం, న అకప్పకతేన అత్థతం హోతి కథినం, న అఞ్ఞత్ర సఙ్ఘాటియా అత్థతం హోతి కథినం, న అఞ్ఞత్ర ఉత్తరాసఙ్గేన అత్థతం హోతి కథినం, న అఞ్ఞత్ర అన్తరవాసకేన అత్థతం హోతి కథినం , న అఞ్ఞత్ర పఞ్చకేన వా అతిరేకపఞ్చకేన వా తదహేవ సఞ్ఛిన్నేన సమణ్డలీకతేన అత్థతం హోతి కథినం, న అఞ్ఞత్ర పుగ్గలస్స అత్థారా అత్థతం హోతి కథినం, సమ్మా చే అత్థతం హోతి కథినం తం చే నిస్సీమట్ఠో అనుమోదతి. ఏవమ్పి అనత్థతం హోతి కథినం.

నిమిత్తకమ్మం నామ నిమిత్తం కరోతి – ‘‘ఇమినా దుస్సేన కథినం అత్థరిస్సామీ’’తి. పరికథా నామ పరికథం కరోతి – ‘‘ఇమాయ పరికథాయ కథినదుస్సం నిబ్బత్తేస్సామీ’’తి. కుక్కుకతం నామ అనాదియదానం వుచ్చతి. సన్నిధి నామ ద్వే సన్నిధియో – కరణసన్నిధి వా నిచయసన్నిధి వా. నిస్సగ్గియం నామ కయిరమానే అరుణం ఉట్ఠహతి [ఉద్రియతి (సీ. స్యా.)]. ఇమేహి చతువీసతియా ఆకారేహి అనత్థతం హోతి కథినం.

కిస్మి కథినం అత్థతన్తి? సత్తరసహి ఆకారేహి అత్థతం హోతి కథినం. అహతేన అత్థతం హోతి కథినం, అహతకప్పేన అత్థతం హోతి కథినం, పిలోతికాయ అత్థతం హోతి కథినం, పంసుకూలేన అత్థతం హోతి కథినం, పాపణికేన అత్థతం హోతి కథినం, అనిమిత్తకతేన అత్థతం హోతి కథినం, అపరికథాకతేన అత్థతం హోతి కథినం, అకుక్కుకతేన అత్థతం హోతి కథినం, అసన్నిధికతేన అత్థతం హోతి కథినం, అనిస్సగ్గియేన అత్థతం హోతి కథినం, కప్పకతేన అత్థతం హోతి కథినం, సఙ్ఘాటియా

అత్థతం హోతి కథినం, ఉత్తరాసఙ్గేన అత్థతం హోతి కథినం, అన్తరవాసకేన అత్థతం హోతి కథినం, పఞ్చకేన వా అతిరేకపఞ్చకేన వా తదహేవ సఞ్ఛిన్నేన సమణ్డలీకతేన అత్థతం హోతి కథినం, పుగ్గలస్స అత్థారా అత్థతం హోతి కథినం, సమ్మా చే అత్థతం హోతి కథినం, తం చే సీమట్ఠో అనుమోదతి, ఏవమ్పి అత్థతం హోతి కథినం. ఇమేహి సత్తరసహి ఆకారేహి అత్థతం హోతి కథినం.

సహ కథినస్స అత్థారా కతి ధమ్మా జాయన్తి? సహ కథినస్స అత్థారా పన్నరస ధమ్మా జాయన్తి – అట్ఠ మాతికా, ద్వే పలిబోధా, పఞ్చానిసంసా. సహ కథినస్స అత్థారా ఇమే పన్నరస ధమ్మా జాయన్తి.

౨. కథినఅనన్తరపచ్చయాది

౪౦౪. పయోగస్స కతమే ధమ్మా అనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, సమనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, నిస్సయపచ్చయేన పచ్చయో, ఉపనిస్సయపచ్చయేన పచ్చయో , పురేజాతపచ్చయేన పచ్చయో, పచ్ఛాజాతపచ్చయేన పచ్చయో, సహజాతపచ్చయేన పచ్చయో? పుబ్బకరణస్స కతమే ధమ్మా అనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో...పే.... పచ్చుద్ధారస్స కతమే ధమ్మా... అధిట్ఠానస్స కతమే ధమ్మా... అత్థారస్స కతమే ధమ్మా... మాతికానఞ్చ పలిబోధానఞ్చ కతమే ధమ్మా... వత్థుస్స కతమే ధమ్మా అనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, సమనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, నిస్సయపచ్చయేన పచ్చయో, ఉపనిస్సయపచ్చయేన పచ్చయో, పురేజాతపచ్చయేన పచ్చయో, పచ్ఛాజాతపచ్చయేన పచ్చయో, సహజాతపచ్చయేన పచ్చయో?

పుబ్బకరణం పయోగస్స అనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, సమనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, నిస్సయపచ్చయేన పచ్చయో, ఉపనిస్సయపచ్చయేన పచ్చయో. పయోగో పుబ్బకరణస్స పురేజాతపచ్చయేన పచ్చయో. పుబ్బకరణం పయోగస్స పచ్ఛాజాతపచ్చయేన పచ్చయో. పన్నరస ధమ్మా సహజాతపచ్చయేన పచ్చయో. పచ్చుద్ధారో పుబ్బకరణస్స అనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, సమనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, నిస్సయపచ్చయేన పచ్చయో, ఉపనిస్సయపచ్చయేన పచ్చయో. పుబ్బకరణం పచ్చుద్ధారస్స పురేజాతపచ్చయేన పచ్చయో. పచ్చుద్ధారో పుబ్బకరణస్స పచ్ఛాజాతపచ్చయేన పచ్చయో. పన్నరస ధమ్మా సహజాతపచ్చయేన పచ్చయో. అధిట్ఠానం పచ్చుద్ధారస్స అనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, సమనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, నిస్సయపచ్చయేన పచ్చయో, ఉపనిస్సయపచ్చయేన పచ్చయో. పచ్చుద్ధారో అధిట్ఠానస్స పురేజాతపచ్చయేన పచ్చయో. అధిట్ఠానం పచ్చుద్ధారస్స పచ్ఛాజాతపచ్చయేన పచ్చయో. పన్నరస ధమ్మా సహజాతపచ్చయేన పచ్చయో. అత్థారో అధిట్ఠానస్స అనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, సమనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, నిస్సయపచ్చయేన పచ్చయో, ఉపనిస్సయపచ్చయేన పచ్చయో. అధిట్ఠానం అత్థారస్స పురేజాతపచ్చయేన పచ్చయో. అత్థారో అధిట్ఠానస్స పచ్ఛాజాతపచ్చయేన పచ్చయో. పన్నరస ధమ్మా సహజాతపచ్చయేన పచ్చయో. మాతికా చ పలిబోధా చ అత్థారస్స అనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, సమనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, నిస్సయపచ్చయేన పచ్చయో, ఉపనిస్సయపచ్చయేన పచ్చయో. అత్థారో మాతికానఞ్చ పలిబోధానఞ్చ పురేజాతపచ్చయేన పచ్చయో. మాతికా చ పలిబోధా చ అత్థారస్స పచ్ఛాజాతపచ్చయేన పచ్చయో. పన్నరస ధమ్మా సహజాతపచ్చయేన పచ్చయో. ఆసా చ అనాసా చ వత్థుస్స అనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, సమనన్తరపచ్చయేన పచ్చయో, నిస్సయపచ్చయేన పచ్చయో , ఉపనిస్సయపచ్చయేన పచ్చయో. వత్థు ఆసానఞ్చ అనాసానఞ్చ పురేజాతపచ్చయేన పచ్చయో. ఆసా చ అనాసా చ వత్థుస్స పచ్ఛాజాతపచ్చయేన పచ్చయో. పన్నరస ధమ్మా సహజాతపచ్చయేన పచ్చయో.

౩. పుబ్బకరణనిదానాదివిభాగో

౪౦౫. పుబ్బకరణం కింనిదానం, కింసముదయం, కింజాతికం, కింపభవం, కింసమ్భారం, కింసముట్ఠానం ? పచ్చుద్ధారో కింనిదానో, కింసముదయో, కింజాతికో, కింపభవో, కింసమ్భారో, కింసముట్ఠానో? అధిట్ఠానం కింనిదానం, కింసముదయం, కింజాతికం, కింపభవం, కింసమ్భారం, కింసముట్ఠానం? అత్థారో కింనిదానో, కింసముదయో, కింజాతికో, కింపభవో, కింసమ్భారో, కింసముట్ఠానో? మాతికా చ పలిబోధా చ కింనిదానా, కింసముదయా, కింజాతికా, కింపభవా, కింసమ్భారా కింసముట్ఠానా? ఆసా చ అనాసా చ కింనిదానా, కింసముదయా, కింజాతికా, కింపభవా, కింసమ్భారా, కింసముట్ఠానా?

పుబ్బకరణం పయోగనిదానం, పయోగసముదయం, పయోగజాతికం, పయోగపభవం, పయోగసమ్భారం, పయోగసముట్ఠానం. పచ్చుద్ధారో పుబ్బకరణనిదానో, పుబ్బకరణసముదయో, పుబ్బకరణజాతికో, పుబ్బకరణపభవో, పుబ్బకరణసమ్భారో, పుబ్బకరణసముట్ఠానో. అధిట్ఠానం పచ్చుద్ధారనిదానం, పచ్చుద్ధారసముదయం, పచ్చుద్ధారజాతికం, పచ్చుద్ధారపభవం, పచ్చుద్ధారసమ్భారం, పచ్చుద్ధారసముట్ఠానం. అత్థారో అధిట్ఠాననిదానో, అధిట్ఠానసముదయో, అధిట్ఠానజాతికో, అధిట్ఠానపభవో, అధిట్ఠానసమ్భారో, అధిట్ఠానసముట్ఠానో. మాతికా చ పలిబోధా చ అత్థారనిదానా, అత్థారసముదయా, అత్థారజాతికా, అత్థారపభవా, అత్థారసమ్భారా, అత్థారసముట్ఠానా. ఆసా చ అనాసా చ వత్థునిదానా, వత్థుసముదయా, వత్థుజాతికా, వత్థుపభవా, వత్థుసమ్భారా, వత్థుసముట్ఠానా.

౪౦౬. పయోగో కింనిదానో, కింసముదయో, కింజాతికో, కింపభవో, కింసమ్భారో, కింసముట్ఠానో, పుబ్బకరణం…పే॰… పచ్చుద్ధారో… అధిట్ఠానం… అత్థారో… మాతికా చ పలిబోధా చ… వత్థు… ఆసా చ అనాసా చ కింనిదానా, కింసముదయా, కింజాతికా, కింపభవా, కింసమ్భారా, కింసముట్ఠానా?

పయోగో హేతునిదానో, హేతుసముదయో, హేతుజాతికో, హేతుపభవో, హేతుసమ్భారో, హేతుసముట్ఠానో. పుబ్బకరణం…పే॰… పచ్చుద్ధారో… అధిట్ఠానం… అత్థారో … మాతికా చ పలిబోధా చ… వత్థు… ఆసా చ అనాసా చ హేతునిదానా, హేతుసముదయా, హేతుజాతికా, హేతుపభవా, హేతుసమ్భారా, హేతుసముట్ఠానా.

౪౦౭. పయోగో కింనిదానో, కింసముదయో, కింజాతికో, కింపభవో, కింసమ్భారో, కింసముట్ఠానో? పుబ్బకరణం…పే॰… పచ్చుద్ధారో… అధిట్ఠానం… అత్థారో… మాతికా చ పలిబోధా చ… వత్థు… ఆసా చ అనాసా చ కింనిదానా, కింసముదయా, కింజాతికా, కింపభవా, కింసమ్భారా, కింసముట్ఠానా?

పయోగో పచ్చయనిదానో, పచ్చయసముదయో, పచ్చయజాతికో, పచ్చయపభవో, పచ్చయసమ్భారో, పచ్చయసముట్ఠానో. పుబ్బకరణం…పే॰… పచ్చుద్ధారో… అధిట్ఠానం… అత్థారో… మాతికా చ పలిబోధా చ… వత్థు… ఆసా చ అనాసా చ పచ్చయనిదానా, పచ్చయసముదయా, పచ్చయజాతికా, పచ్చయపభవా, పచ్చయసమ్భారా, పచ్చయసముట్ఠానా.

४०७. పుబ్బకరణం కతిహి ధమ్మేహి సఙ్గహితం? పుబ్బకరణం సత్తహి ధమ్మేహి సఙ్గహితం. ధోవనేన, విచారణేన, ఛేదనేన, బన్ధనేన, సిబ్బనేన, రజనేన, కప్పకరణేన – పుబ్బకరణం ఇమేహి సత్తహి ధమ్మేహి సఙ్గహితం.

పచ్చుద్ధారో కతిహి ధమ్మేహి సఙ్గహితో? పచ్చుద్ధారో తీహి ధమ్మేహి సఙ్గహితో – సఙ్ఘాటియా, ఉత్తరాసఙ్గేన, అన్తరవాసకేన.

అధిట్ఠానం కతిహి ధమ్మేహి సఙ్గహితం? అధిట్ఠానం తీహి ధమ్మేహి సఙ్గహితం – సఙ్ఘాటియా, ఉత్తరాసఙ్గేన, అన్తరవాసకేన.

అత్థారో కతిహి ధమ్మేహి సఙ్గహితో? అత్థారో ఏకేన ధమ్మేన సఙ్గహితో – వచీభేదేన.

కథినస్స కతి మూలాని, కతి వత్థూని, కతి భూమియో? కథినస్స ఏకం మూలం – సఙ్ఘో; తీణి వత్థూని – సఙ్ఘాటి, ఉత్తరాసఙ్గో, అన్తరవాసకో, ఛ భూమియో – ఖోమం, కప్పాసికం, కోసేయ్యం, కమ్బలం, సాణం, భఙ్గం.

కథినస్స కో ఆది, కిం మజ్ఝే, కిం పరియోసానం? కథినస్స పుబ్బకరణం ఆది, క్రియా మజ్ఝే, అత్థారో పరియోసానం.

४०८. కతిహఙ్గేహి సమన్నాగతో పుగ్గలో అభబ్బో కథినం అత్థరితుం? కతిహఙ్గేహి సమన్నాగతో పుగ్గలో భబ్బో కథినం అత్థరితుం? అట్ఠహఙ్గేహి సమన్నాగతో పుగ్గలో అభబ్బో కథినం అత్థరితుం. అట్ఠహఙ్గేహి సమన్నాగతో పుగ్గలో భబ్బో కథినం అత్థరితుం. కతమేహి అట్ఠహఙ్గేహి సమన్నాగతో పుగ్గలో అభబ్బో కథినం అత్థరితుం? పుబ్బకరణం న జానాతి, పచ్చుద్ధారం న జానాతి, అధిట్ఠానం న జానాతి, అత్థారం న జానాతి, మాతికం న జానాతి, పలిబోధం న జానాతి, ఉద్ధారం న జానాతి, ఆనిసంసం న జానాతి – ఇమేహి అట్ఠహఙ్గేహి సమన్నాగతో పుగ్గలో అభబ్బో కథినం అత్థరితుం. కతమేహి అట్ఠహఙ్గేహి సమన్నాగతో పుగ్గలో భబ్బో కథినం అత్థరితుం? పుబ్బకరణం జానాతి, పచ్చుద్ధారం జానాతి, అధిట్ఠానం జానాతి, అత్థారం జానాతి, మాతికం జానాతి, పలిబోధం జానాతి, ఉద్ధారం జానాతి, ఆనిసంసం జానాతి – ఇమేహి అట్ఠహఙ్గేహి సమన్నాగతో పుగ్గలో భబ్బో కథినం అత్థరితుం.

४१०. కతినం పుగ్గలానం కథినత్థారా న రుహన్తి? కతినం పుగ్గలానం కథినత్థారా రుహన్తి? తిణ్ణం పుగ్గలానం కథినత్థారా న రుహన్తి. తిణ్ణం పుగ్గలానం కథినత్థారా రుహన్తి. కతమేసం తిణ్ణం పుగ్గలానం కథినత్థారా న రుహన్తి? నిస్సీమట్ఠో అనుమోదతి, అనుమోదేన్తో న వాచం భిన్దతి, వాచం భిన్దన్తో న పరం విఞ్ఞాపేతి – ఇమేసం తిణ్ణం పుగ్గలానం కథినత్థారా న రుహన్తి. కతమేసం తిణ్ణం పుగ్గలానం కథినత్థారా రుహన్తి? సీమట్ఠో అనుమోదతి, అనుమోదేన్తో వాచం భిన్దతి, వాచం భిన్దన్తో పరం విఞ్ఞాపేతి – ఇమేసం తిణ్ణం పుగ్గలానం కథినత్థారా రుహన్తి.

४११. కతి కథినత్థారా న రుహన్తి? కతి కథినత్థారా రుహన్తి? తయో కథినత్థారా న రుహన్తి. తయో కథినత్థారా రుహన్తి. కతమే తయో కథినత్థారా న రుహన్తి? వత్థువిపన్నఞ్చేవ హోతి, కాలవిపన్నఞ్చ, కరణవిపన్నఞ్చ – ఇమే తయో కథినత్థారా న రుహన్తి. కతమే తయో కథినత్థారా రుహన్తి? వత్థుసమ్పన్నఞ్చేవ హోతి, కాలసమ్పన్నఞ్చ, కరణసమ్పన్నఞ్చ – ఇమే తయో కథినత్థారా రుహన్తి.

४. కథినాదిజానితబ్బవిభాగో

౪౧౨. కథినం జానితబ్బం, కథినత్థారో జానితబ్బో, కథినస్స అత్థారమాసో జానితబ్బో, కథినస్స అత్థారవిపత్తి జానితబ్బా, కథినస్స అత్థారసమ్పత్తి జానితబ్బా, నిమిత్తకమ్మం జానితబ్బం, పరికథా జానితబ్బా, కుక్కుకతం జానితబ్బం, సన్నిధి జానితబ్బా, నిస్సగ్గియం జానితబ్బం.

కథినం జానితబ్బన్తి తేసఞ్ఞేవ ధమ్మానం సఙ్గహో సమవాయో నామం నామకమ్మం నామధేయ్యం నిరుత్తి బ్యఞ్జనం అభిలాపో యదిదం కథినన్తి.

కథినస్స అత్థారమాసో జానితబ్బోతి వస్సానస్స పచ్ఛిమో మాసో జానితబ్బో.

కథినస్స అత్థారవిపత్తి జానితబ్బాతి చతువీసతియా ఆకారేహి కథినస్స అత్థారవిపత్తి జానితబ్బా.

కథినస్స అత్థారసమ్పత్తి జానితబ్బాతి సత్తరసహి ఆకారేహి కథినస్స అత్థారసమ్పత్తి జానితబ్బా.

నిమిత్తకమ్మం జానితబ్బన్తి నిమిత్తం కరోతి ఇమినా దుస్సేన కథినం అత్థరిస్సామీతి.

పరికథా జానితబ్బాతి పరికథం కరోతి ఇమాయ పరికథాయ కథినదుస్సం నిబ్బత్తేస్సామీతి.

కుక్కుకతం జానితబ్బన్తి అనాదియదానం జానితబ్బం.

సన్నిధి జానితబ్బాతి ద్వే సన్నిధియో జానితబ్బా – కరణసన్నిధి వా నిచయసన్నిధి వా.

నిస్సగ్గియం జానితబ్బన్తి కరియమానే అరుణం ఉట్ఠహతి.

కథినత్థారో జానితబ్బోతి సచే సఙ్ఘస్స కథినదుస్సం ఉప్పన్నం హోతి, సఙ్ఘేన కథం పటిపజ్జితబ్బం, అత్థారకేన కథం పటిపజ్జితబ్బం, అనుమోదకేన కథం పటిపజ్జితబ్బం.

౪౧౩. సఙ్ఘేన ఞత్తిదుతియేన కమ్మేన కథినత్థారకస్స భిక్ఖునో దాతబ్బం, తేన కథినత్థారకేన భిక్ఖునా తదహేవ ధోవిత్వా విమజ్జిత్వా విచారేత్వా ఛిన్దిత్వా సిబ్బేత్వా రజిత్వా కప్పం కత్వా కథినం అత్థరితబ్బం. సచే సఙ్ఘాటియా కథినం అత్థరితుకామో హోతి, పోరాణికా సఙ్ఘాటి పచ్చుద్ధరితబ్బా , నవా సఙ్ఘాటి అధిట్ఠాతబ్బా. ఇమాయ సఙ్ఘాటియా కథినం అత్థరామీతి వాచా భిన్దితబ్బా. సచే ఉత్తరాసఙ్గేన కథినం అత్థరితుకామో హోతి, పోరాణకో ఉత్తరాసఙ్గో పచ్చుద్ధరితబ్బో, నవో ఉత్తరాసఙ్గో అధిట్ఠాతబ్బో. ఇమినా ఉత్తరాసఙ్గేన కథినం అత్థరామీతి వాచా భిన్దితబ్బా. సచే అన్తరవాసకేన కథినం అత్థరితుకామో హోతి, పోరాణకో అన్తరవాసకో పచ్చుద్ధరితబ్బో, నవో అన్తరవాసకో అధిట్ఠాతబ్బో. ఇమినా అన్తరవాసకేన కథినం అత్థరామీతి వాచా భిన్దితబ్బా. తేన కథినత్థారకేన భిక్ఖునా సఙ్ఘం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవమస్స వచనీయో – "అత్థతం, భన్తే, సఙ్ఘస్స కథినం, ధమ్మికో కథినత్థారో, అనుమోదథా"తి. తేహి అనుమోదకేహి భిక్ఖూహి ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవమస్స వచనీయో – "అత్థతం, ఆవుసో, సఙ్ఘస్స కథినం, ధమ్మికో కథినత్థారో, అనుమోదామా"తి. తేన కథినత్థారకేన భిక్ఖునా సమ్బహులే భిక్ఖూ ఉపసఙ్కమిత్వా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవమస్సు వచనీయా – "అత్థతం, భన్తే, సఙ్ఘస్స కథినం, ధమ్మికో కథినత్థారో, అనుమోదథా"తి. తేహి అనుమోదకేహి భిక్ఖూహి ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవమస్స

వచనీయో – “అత్థతం, ఆవుసో, సఙ్ఘస్స కథినం, ధమ్మికో కథినత్థారో అనుమోదామా”తి. తేన కథినత్థారకేన భిక్ఖునా ఏకం భిక్ఖుం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవమస్స వచనీయో – “అత్థతం, ఆవుసో, సఙ్ఘస్స కథినం, ధమ్మికో కథినత్థారో, అనుమోదాహీ”తి. తేన అనుమోదకేన భిక్ఖునా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవమస్స వచనీయో – “అత్థతం, ఆవుసో, సఙ్ఘస్స కథినం, ధమ్మికో కథినత్థారో, అనుమోదామీ”తి.

౫. పుగ్గలస్సేవకథినత్థారో

౪౧౪. సఙ్ఘో కథినం అత్థరతి, గణో కథినం అత్థరతి, పుగ్గలో కథినం అత్థరతీతి. న సఙ్ఘో కథినం అత్థరతి, న గణో కథినం అత్థరతి, పుగ్గలో కథినం అత్థరతీతి. హఞ్చి న సఙ్ఘో కథినం అత్థరతి, న గణో కథినం అత్థరతి, పుగ్గలో కథినం అత్థరతి. సఙ్ఘస్స అనత్థతం హోతి కథినం, గణస్స అనత్థతం హోతి కథినం, పుగ్గలస్స అత్థతం హోతి కథినం. సఙ్ఘో పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసతి గణో పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసతి పుగ్గలో పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసతీతి న సఙ్ఘో పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసతి, న గణో పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసతి, పుగ్గలో పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసతీతి. హఞ్చి న సఙ్ఘో పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసతి, న గణో పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసతి, పుగ్గలో పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసతి. సఙ్ఘస్స అనుద్దిట్ఠం హోతి పాతిమోక్ఖం, గణస్స అనుద్దిట్ఠం హోతి పాతిమోక్ఖం, పుగ్గలస్స ఉద్దిట్ఠం హోతి పాతిమోక్ఖం. సఙ్ఘస్స సామగ్గియా గణస్స సామగ్గియా పుగ్గలస్స ఉద్దేసా సఙ్ఘస్స ఉద్దిట్ఠం హోతి పాతిమోక్ఖం, గణస్స ఉద్దిట్ఠం హోతి పాతిమోక్ఖం, పుగ్గలస్స ఉద్దిట్ఠం హోతి పాతిమోక్ఖం. ఏవమేవ న సఙ్ఘో కథినం అత్థరతి, న గణో కథినం అత్థరతి, పుగ్గలో కథినం అత్థరతి. సఙ్ఘస్స అనుమోదనాయ గణస్స అనుమోదనాయ పుగ్గలస్స అత్థారా సఙ్ఘస్స అత్థతం హోతి కథినం, గణస్స అత్థతం హోతి కథినం, పుగ్గలస్స అత్థతం హోతి కథినన్తి.

౬. పలిబోధపఞ్హాబ్యాకరణం

౪౧౫. పక్కమనన్తికో కథినుద్ధారో, వుత్తో ఆదిచ్చబన్ధునా;
ఏతఞ్చ తాహం పుచ్ఛామి, కతమో పలిబోధో పఠమం ఛిజ్జతి.

పక్కమనన్తికో కథినుద్ధారో, వుత్తో ఆదిచ్చబన్ధునా;
ఏతఞ్చ తాహం విస్సజ్జిస్సం, చీవరపలిబోధో పఠమం ఛిజ్జతి;
తస్స సహ బహిసీమగమనా, ఆవాసపలిబోధో ఛిజ్జతి.

నిట్ఠానన్తికో కథినుద్ధారో, వుత్తో ఆదిచ్చబన్ధునా;
ఏతఞ్చ తాహం పుచ్ఛామి, కతమో పలిబోధో పఠమం ఛిజ్జతి.

నిట్ఠానన్తికో కథినుద్ధారో, వుత్తో ఆదిచ్చబన్ధునా;
ఏతఞ్చ తాహం విస్సజ్జిస్సం, ఆవాసపలిబోధో పఠమం ఛిజ్జతి;
చీవరే నిట్ఠితే చీవరపలిబోధో ఛిజ్జతి.

సన్నిట్ఠానన్తికో కథినుద్ధారో, వుత్తో ఆదిచ్చబన్ధునా;
ఏతఞ్చ తాహం పుచ్ఛామి, కతమో పలిబోధో పఠమం ఛిజ్జతి.

సన్నిట్ఠానన్తికో కథినుద్ధారో, వుత్తో ఆదిచ్చబన్ధునా;
ఏతఞ్చ తాహం విస్సజ్జిస్సం, ద్వే పలిబోధా అపుబ్బం అచరిమం ఛిజ్జన్తి.

నాసనన్తికో కథినుద్ధారో, వుత్తో ఆదిచ్చబన్ధునా;
ఏతఞ్చ తాహం పుచ్ఛామి, కతమో పలిబోధో పఠమం ఛిజ్జతి.

నాసనన్తికో కథినుద్ధారో, వుత్తో ఆదిచ్చబన్ధునా;
ఏతఞ్చ తాహం విస్సజ్జిస్సం, ఆవాసపలిబోధో పఠమం ఛిజ్జతి;
చీవరే నట్ఠే చీవరపలిబోధో ఛిజ్జతి.

సవనన్తికో కథినుద్ధారో, వుత్తో ఆదిచ్చబన్ధునా;
ఏతఞ్చ తాహం పుచ్ఛామి, కతమో పలిబోధో పఠమం ఛిజ్జతి.

సవనన్తికో కథినుద్ధారో, వుత్తో ఆదిచ్చబన్ధునా;
ఏతఞ్చ తాహం విస్సజ్జిస్సం, చీవరపలిబోధో పఠమం ఛిజ్జతి;
తస్స సహ సవనేన, ఆవాసపలిబోధో ఛిజ్జతి.

ఆసావచ్ఛేదికో కథినుద్ధారో, వుత్తో ఆదిచ్చబన్ధునా;
ఏతఞ్చ తాహం పుచ్ఛామి, కతమో పలిబోధో పఠమం ఛిజ్జతి.

ఆసావచ్ఛేదికో కథినుద్ధారో, వుత్తో ఆదిచ్చబన్ధునా;
ఏతఞ్చ తాహం విస్సజ్జిస్సం, ఆవాసపలిబోధో పఠమం ఛిజ్జతి;
చీవరాసాయ ఉపచ్ఛిన్నాయ చీవరపలిబోధో ఛిజ్జతి.

సీమాతిక్కమనన్తికో కథినుద్ధారో, వుత్తో ఆదిచ్చబన్ధునా;
ఏతఞ్చ తాహం పుచ్ఛామి, కతమో పలిబోధో పఠమం ఛిజ్జతి.

సీమాతిక్కమనన్తికో కథినుద్ధారో, వుత్తో ఆదిచ్చబన్ధునా;
ఏతఞ్చ తాహం విస్సజ్జిస్సం, చీవరపలిబోధో పఠమం ఛిజ్జతి;
తస్స బహిసీమే [బహిసీమగతస్స (సీ॰ స్యా॰)] ఆవాసపలిబోధో ఛిజ్జతి.

సహుబ్భారో కథినుద్ధారో [సఉబ్భారో (క॰)], వుత్తో ఆదిచ్చబన్ధునా;
ఏతఞ్చ తాహం పుచ్ఛామి, కతమో పలిబోధో పఠమం ఛిజ్జతి.

సహుబ్భారో కథినుద్ధారో, వుత్తో ఆదిచ్చబన్ధునా;
ఏతఞ్చ తాహం విస్సజ్జిస్సం, ద్వే పలిబోధా అపుబ్బం అచరిమం ఛిజ్జన్తీతి.

౪౧౬. కతి కథినుద్ధారా సఙ్ఘాధీనా? కతి కథినుద్ధారా పుగ్గలాధీనా? కతి కథినుద్ధారా నేవ సఙ్ఘాధీనా న పుగ్గలాధీనా? ఏకో కథినుద్ధారో సఙ్ఘాధీనో – అన్తరుబ్భారో. చత్తారో కథినుద్ధారా పుగ్గలాధీనా – పక్కమనన్తికో, నిట్ఠానన్తికో, సన్నిట్ఠానన్తికో, సీమాతిక్కమనన్తికో . చత్తారో కథినుద్ధారా నేవ సఙ్ఘాధీనా న పుగ్గలాధీనా – నాసనన్తికో, సవనన్తికో, ఆసావచ్ఛేదికో, సహుబ్భారో. కతి కథినుద్ధారా అన్తోసీమాయ ఉద్ధరియ్యన్తి? కతి కథినుద్ధారా బహిసీమాయ ఉద్ధరియ్యన్తి? కతి కథినుద్ధారా సియా అన్తోసీమాయ ఉద్ధరియ్యన్తి సియా బహిసీమాయ ఉద్ధరియ్యన్తి? ద్వే కథినుద్ధారా అన్తోసీమాయ ఉద్ధరియ్యన్తి – అన్తరుబ్భారో, సహుబ్భారో. తయో కథినుద్ధారా బహిసీమాయ ఉద్ధరియ్యన్తి – పక్కమనన్తికో, సవనన్తికో, సీమాతిక్కమనన్తికో. చత్తారో కథినుద్ధారా సియా అన్తోసీమాయ ఉద్ధరియ్యన్తి సియా బహిసీమాయ ఉద్ధరియ్యన్తి – నిట్ఠానన్తికో, సన్నిట్ఠానన్తికో, నాసనన్తికో, ఆసావచ్ఛేదికో.

కతి కథినుద్ధారా ఏకుప్పాదా ఏకనిరోధా? కతి కథినుద్ధారా ఏకుప్పాదా నానానిరోధా? ద్వే కథినుద్ధారా ఏకుప్పాదా ఏకనిరోధా – అన్తరుబ్భారో, సహుబ్భారో. అవసేసా కథినుద్ధారా ఏకుప్పాదా నానానిరోధాతి.

కథినభేదో నిట్ఠితో.

తస్సుద్దానం –

కస్స కిన్తి పన్నరస, ధమ్మా నిదానహేతు చ;
పచ్చయసఙ్గహమూలా, ఆది చ అట్ఠారపుగ్గలా [అట్ఠపుగ్గలా (సీ.)].

తిణ్ణం [భేదతో తిణ్ణం (క.)] తయో జానితబ్బం, అట్ఠారం ఉద్దేసేన చ;
పలిబోధాధినా, సీమాయ ఉప్పాదనిరోధేన చాతి [ఇతో పరం “పరివారం నిట్ఠితం” ఇతిపాఠో కేసుచి పోత్థకేసు దిస్సతి].

ఉపాలిపఞ్చకం

౧. అనిస్సితవగ్గో

౪౧౭. తేన సమయేన బుద్ధో భగవా సావత్థియం విహరతి జేతవనే అనాథపిణ్డికస్స ఆరామే. అథ ఖో ఆయస్మా ఉపాలి యేన భగవా తేనుపసఙ్కమి; ఉపసఙ్కమిత్వా భగవన్తం అభివాదేత్వా ఏకమన్తం నిసీది. ఏకమన్తం నిసిన్నో ఖో ఆయస్మా ఉపాలి భగవన్తం ఏతదవోచ – "కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా యావజీవం నానిస్సితేన వత్థబ్బ"న్తి?

"పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా యావజీవం నానిస్సితేన వత్థబ్బం. [పరి. ౩౨౫] కతమేహి పఞ్చహి? ఉపోసథం న జానాతి, ఉపోసథకమ్మం న జానాతి, పాతిమోక్ఖం న జానాతి, పాతిమోక్ఖుద్దేసం న జానాతి, ఊనపఞ్చవస్సో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా యావజీవం నానిస్సితేన వత్థబ్బం. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా యావజీవం అనిస్సితేన వత్థబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? ఉపోసథం జానాతి, ఉపోసథకమ్మం జానాతి, పాతిమోక్ఖం జానాతి, పాతిమోక్ఖుద్దేసం జానాతి, పఞ్చవస్సో వా హోతి అతిరేకపఞ్చవస్సో వా – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా యావజీవం అనిస్సితేన వత్థబ్బం.

"అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా యావజీవం నానిస్సితేన వత్థబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? పవారణం న జానాతి, పవారణాకమ్మం న జానాతి, పాతిమోక్ఖం న జానాతి, పాతిమోక్ఖుద్దేసం న జానాతి, ఊనపఞ్చవస్సో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా యావజీవం నానిస్సితేన వత్థబ్బం. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా యావజీవం అనిస్సితేన వత్థబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? పవారణం జానాతి , పవారణాకమ్మం జానాతి, పాతిమోక్ఖం జానాతి, పాతిమోక్ఖుద్దేసం జానాతి, పఞ్చవస్సో వా హోతి అతిరేకపఞ్చవస్సో వా – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా యావజీవం అనిస్సితేన వత్థబ్బం.

"అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా యావజీవం నానిస్సితేన వత్థబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? ఆపత్తానాపత్తిం న జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం న జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం న జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం న జానాతి, ఊనపఞ్చవస్సో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా యావజీవం నానిస్సితేన వత్థబ్బం. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా యావజీవం అనిస్సితేన వత్థబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? ఆపత్తానాపత్తిం జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం జానాతి, పఞ్చవస్సో వా హోతి అతిరేకపఞ్చవస్సో వా – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా యావజీవం అనిస్సితేన వత్థబ్బం".

౪౧౮. "కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో"తి?

[మహావ. ౮౪] "పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? న పటిబలో హోతి అన్తేవాసిం వా సద్ధివిహారిం వా గిలానం ఉపట్ఠాతుం వా

ఉపట్ఠాపేతుం వా, అనభిరతం వూపకాసేతుం వా వూపకాసాపేతుం వా, ఉప్పన్నం కుక్కుచ్చం ధమ్మతో వినోదేతుం [ఇమస్మిం ఠానే సబ్బత్థ "వినోదేతుం వా వినోదాపేతుం వా"తి పాఠో దిస్సతి, విమతివినోదనీటీకాయ మహావగ్గవణ్ణనా ఓలోకేతబ్బా], అభిధమ్మే వినేతుం, అభివినయే వినేతుం – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా ఉపసమ్పాదేతబ్బం, నిస్సయో దాతబ్బో, సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? పటిబలో హోతి అన్తేవాసిం వా సద్ధివిహారిం వా గిలానం ఉపట్ఠాతుం వా ఉపట్ఠాపేతుం వా, అనభిరతం వూపకాసేతుం వా వూపకాసాపేతుం వా, ఉప్పన్నం కుక్కుచ్చం ధమ్మతో వినోదేతుం, అభిధమ్మే వినేతుం, అభివినయే వినేతుం – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా ఉపసమ్పాదేతబ్బం, నిస్సయో దాతబ్బో, సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో.

"అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి ? న పటిబలో హోతి అన్తేవాసిం వా సద్ధివిహారిం వా అభిసమాచారికాయ సిక్ఖాయ సిక్ఖాపేతుం, ఆదిబ్రహ్మచారియకాయ సిక్ఖాయ వినేతుం, అధిసీలే వినేతుం, అధిచిత్తే వినేతుం, అధిపఞ్ఞాయ వినేతుం – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా న ఉపసమ్పాదేతబ్బం, న నిస్సయో దాతబ్బో, న సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా ఉపసమ్పాదేతబ్బం, నిస్సయో దాతబ్బో, సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? పటిబలో హోతి అన్తేవాసిం వా సద్ధివిహారిం వా అభిసమాచారికాయ సిక్ఖాయ సిక్ఖాపేతుం, ఆదిబ్రహ్మచారియకాయ సిక్ఖాయ వినేతుం, అధిసీలే వినేతుం, అధిచిత్తే వినేతుం, అధిపఞ్ఞాయ వినేతుం – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా ఉపసమ్పాదేతబ్బం, నిస్సయో దాతబ్బో, సామణేరో ఉపట్ఠాపేతబ్బో"తి.

౪౧౯. "కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బ"న్తి?

పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ, మిచ్ఛాదిట్ఠికో చ హోతి, ఆజీవవిపన్నో చ – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం.

"అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? అధిసీలే సీలవిపన్నో హోతి, అజ్ఝాచారే ఆచారవిపన్నో హోతి, అతిదిట్ఠియా దిట్ఠివిపన్నో హోతి , మిచ్ఛాదిట్ఠికో చ హోతి, ఆజీవవిపన్నో చ – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం.

"అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? కాయికేన దవేన సమన్నాగతో హోతి, వాచసికేన దవేన సమన్నాగతో హోతి, కాయికవాచసికేన దవేన సమన్నాగతో హోతి, మిచ్ఛాదిట్ఠికో చ హోతి, ఆజీవవిపన్నో చ – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం.

"అపరేహిపి , ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? కాయికేన అనాచారేన సమన్నాగతో హోతి , వాచసికేన అనాచారేన సమన్నాగతో హోతి, కాయికవాచసికేన అనాచారేన సమన్నాగతో

హోతి, మిచ్ఛాదిట్ఠికో చ హోతి, ఆజీవవిపన్నో చ – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? కాయికేన ఉపఘాతికేన సమన్నాగతో హోతి, వాచసికేన ఉపఘాతికేన సమన్నాగతో హోతి, కాయికవాచసికేన ఉపఘాతికేన సమన్నాగతో హోతి, మిచ్ఛాదిట్ఠికో చ హోతి, ఆజీవవిపన్నో చ – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? కాయికేన మిచ్ఛాజీవేన సమన్నాగతో హోతి, వాచసికేన మిచ్ఛాజీవేన సమన్నాగతో హోతి, కాయికవాచసికేన మిచ్ఛాజీవేన సమన్నాగతో హోతి, మిచ్ఛాదిట్ఠికో చ హోతి, ఆజీవవిపన్నో చ – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? ఆపత్తిం ఆపన్నో కమ్మకతో ఉపసమ్పాదేతి, నిస్సయం దేతి, సామణేరం ఉపట్ఠాపేతి, భిక్ఖునోవాదకసమ్ముతిం సాదియతి, సమ్మతోపి భిక్ఖునియో ఓవదతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? యాయ ఆపత్తియా సఙ్ఘేన కమ్మం కతం హోతి తం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి, అఞ్ఞం వా తాదిసికం, తతో వా పాపిట్ఠతరం, కమ్మం గరహతి, కమ్మికే గరహతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం.

“అపరేహిపి , ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? బుద్ధస్స అవణ్ణం భాసతి, ధమ్మస్స అవణ్ణం భాసతి, సఙ్ఘస్స అవణ్ణం భాసతి, మిచ్ఛాదిట్ఠికో చ హోతి, ఆజీవవిపన్నో చ – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం కాతబ్బ”న్తి.

అనిస్సితవగ్గో నిట్ఠితో పఠమో.

తస్సుద్దానం –

ఉపోసథం పవారణం, ఆపత్తి చ గిలానకం;
అభిసమాచారలజ్జీ చ, అధిసీలే దవేన చ.

అనాచారం ఉపఘాతి, మిచ్ఛా ఆపత్తిమేవ చ;
యాయాపత్తియా బుద్ధస్స, పఠమో వగ్గసఙ్గహోతి.

౨. నప్పటిప్పస్సమ్భనవగ్గో

౪౨౦. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం నప్పటిప్పస్సమ్భేతబ్బ”న్తి?

“పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం నప్పటిప్పస్సమ్భేతబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి ? ఆపత్తిం ఆపన్నో కమ్మకతో ఉపసమ్పాదేతి, నిస్సయం దేతి, సామణేరం ఉపట్ఠాపేతి, భిక్ఖునోవాదకసమ్ముతిం సాదియతి, సమ్మతోపి భిక్ఖునియో ఓవదతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం నప్పటిప్పస్సమ్భేతబ్బం.

[చూళవ. ౮-౯, ౧౮, ౩౦-౩౧, ౪౩, ౫౩, ౬౨, ౭౨] “అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం నప్పటిప్పస్సమ్భేతబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? యాయ ఆపత్తియా సఙ్ఘేన కమ్మం కతం హోతి తం ఆపత్తిం ఆపజ్జతి, అఞ్ఞం వా తాదిసికం, తతో వా పాపిట్ఠతరం, కమ్మం గరహతి, కమ్మికే గరహతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం నప్పటిప్పస్సమ్భేతబ్బం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం నప్పటిప్పస్సమ్భేతబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? బుద్ధస్స అవణ్ణం భాసతి, ధమ్మస్స అవణ్ణం భాసతి, సఙ్ఘస్స అవణ్ణం భాసతి, మిచ్ఛాదిట్ఠికో చ హోతి, ఆజీవవిపన్నో చ – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం నప్పటిప్పస్సమ్భేతబ్బం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం నప్పటిప్పస్సమ్భేతబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ, ఓమద్దకారకో చ హోతి, వత్తేసు సిక్ఖాయ చ న పరిపూరకారీ – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో కమ్మం నప్పటిప్పస్సమ్భేతబ్బ”న్తి.

౪౭౧. “సఙ్గామావచరేన, భన్తే, భిక్ఖునా సఙ్ఘం ఉపసఙ్కమన్తేన కతి ధమ్మే అజ్ఝత్తం ఉపట్ఠాపేత్వా సఙ్ఘో ఉపసఙ్కమితబ్బో”తి?

[పరి. ౩౬౫] “సఙ్గామావచరేన, ఉపాలి, భిక్ఖునా సఙ్ఘం ఉపసఙ్కమన్తేన పఞ్చ ధమ్మే అజ్ఝత్తం ఉపట్ఠాపేత్వా సఙ్ఘో ఉపసఙ్కమితబ్బో. కతమే పఞ్చ? సఙ్గామావచరేన, ఉపాలి, భిక్ఖునా సఙ్ఘం ఉపసఙ్కమన్తేన నీచచిత్తేన సఙ్ఘో ఉపసఙ్కమితబ్బో, రజోహరణసమేన చిత్తేన, ఆసనకుసలేన భవితబ్బం నిస్సజ్జకుసలేన, థేరే భిక్ఖూ అనుపఖజ్జన్తేన, నవే భిక్ఖూ ఆసనేన అప్పటిబాహన్తేన యథాపతిరూపే ఆసనే నిసీదితబ్బం, అనానాకథికేన భవితబ్బం అతిరచ్ఛానకథికేన, సామం వా ధమ్మో భాసితబ్బో, పరో వా అజ్ఝేసితబ్బో, అరియో వా తుణ్హీభావో నాతిమఞ్ఞితబ్బో, సచే, ఉపాలి, సఙ్ఘో సమగ్గకరణీయాని కమ్మాని కరోతి తత్ర చే, ఉపాలి, భిక్ఖునో నక్ఖమతి, అపి దిట్ఠావికమ్మం కత్వా ఞాపేతబ్బా సామగ్గీ. తం కిస్సహేతు? మాహం సఙ్ఘేన నానత్తో అస్సన్తి. సఙ్గామావచరేనుపాలి , భిక్ఖునా సఙ్ఘం ఉపసఙ్కమన్తేన ఇమే పఞ్చ ధమ్మే అజ్ఝత్తం ఉపట్ఠాపేత్వా సఙ్ఘో ఉపసఙ్కమితబ్బో”తి.

౪౭౨. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు సఙ్ఘే వోహరన్తో బహుజనఅకన్తో చ హోతి బహుజనఅమనాపో చ బహుజనఅరుచితో చా”తి?

“పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు సఙ్ఘే వోహరన్తో బహుజనఅకన్తో చ హోతి బహుజనఅమనాపో చ బహుజనఅరుచితో చ. కతమేహి పఞ్చహి? ఉస్సితమన్తీ చ హోతి, నిస్సితజప్పీ చ, న చ భాసానుసన్ధికుసలో హోతి, న యథాధమ్మే యథావినయే యథాపత్తియా చోదేతా హోతి, న యథాధమ్మే యథావినయే యథాపత్తియా కారేతా హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు సఙ్ఘే వోహరన్తో బహుజనఅకన్తో చ హోతి బహుజనఅమనాపో చ

బహుజనఅరుచితో చ. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు సఙ్ఘే వోహరన్తో బహుజనకన్తో చ హోతి బహుజనమనాపో చ బహుజనఅరుచితో చ. కతమేహి పఞ్చహి? న ఉస్సితమన్తీ చ హోతి, న నిస్సితజప్పీ చ, భాసానుసన్ధికుసలో చ హోతి, యథాధమ్మే యథావినయే యథాపత్తియా చోదేతా హోతి, యథాధమ్మే యథావినయే యథాపత్తియా కారేతా హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు సఙ్ఘే వోహరన్తో బహుజనకన్తో చ హోతి బహుజనమనాపో చ బహుజనరుచితో చ.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు సఙ్ఘే వోహరన్తో బహుజనఅకన్తో చ హోతి బహుజనఅమనాపో చ బహుజనఅరుచితో చ. కతమేహి పఞ్చహి? ఉస్సాదేతా చ హోతి, అపసాదేతా చ, అధమ్మం గణ్హాతి, ధమ్మం పటిబాహతి, సమ్ఫఞ్చ బహుం భాసతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు సఙ్ఘే వోహరన్తో బహుజనఅకన్తో చ హోతి బహుజనఅమనాపో చ బహుజనఅరుచితో చ. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు సఙ్ఘే వోహరన్తో బహుజనకన్తో చ హోతి బహుజనమనాపో చ బహుజనరుచితో చ. కతమేహి పఞ్చహి? న ఉస్సాదేతా చ హోతి, న అపసాదేతా చ, ధమ్మం గణ్హాతి, అధమ్మం పటిబాహతి, సమ్ఫఞ్చ న బహుం భాసతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు సఙ్ఘే వోహరన్తో బహుజనకన్తో చ హోతి బహుజనమనాపో చ బహుజనరుచితో చ.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు సఙ్ఘే వోహరన్తో బహుజనఅకన్తో చ హోతి బహుజనఅమనాపో చ బహుజనఅరుచితో చ. కతమేహి పఞ్చహి? పసయ్హపవత్తా హోతి, అనోకాసకమ్మం కారేత్వా పవత్తా హోతి, న యథాధమ్మే యథావినయే యథాపత్తియా చోదేతా హోతి, న యథాధమ్మే యథావినయే యథాపత్తియా కారేతా హోతి, న యథాదిట్ఠియా బ్యాకతా హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు సఙ్ఘే వోహరన్తో బహుజనఅకన్తో చ హోతి బహుజనఅమనాపో చ బహుజనఅరుచితో చ. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు సఙ్ఘే వోహరన్తో బహుజనకన్తో చ హోతి బహుజనమనాపో చ బహుజనరుచితో చ. కతమేహి పఞ్చహి? న పసయ్హపవత్తా హోతి, ఓకాసకమ్మం కారేత్వా పవత్తా హోతి, యథాధమ్మే యథావినయే యథాపత్తియా చోదేతా హోతి, యథాధమ్మే యథావినయే యథాపత్తియా కారేతా హోతి, యథాదిట్ఠియా బ్యాకతా హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు సఙ్ఘే వోహరన్తో బహుజనకన్తో చ హోతి బహుజనమనాపో చ బహుజనరుచితో చా”తి.

౪౨౩. “కతి ను ఖో, భన్తే, ఆనిసంసా వినయపరియత్తియా”తి?

“పఞ్చిమే, ఉపాలి, ఆనిసంసా వినయపరియత్తియా. కతమే పఞ్చ? అత్తనో సీలక్ఖన్ధో సుగుత్తో హోతి సురక్ఖితో, కుక్కుచ్చపకతానం పటిసరణం హోతి, విసారదో సఙ్ఘమజ్ఝే వోహరతి, పచ్చత్థికే సహధమ్మేన సునిగ్గహితం నిగ్గణ్హాతి, సద్ధమ్మట్ఠితియా పటిపన్నో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చానిసంసా వినయపరియత్తియా”.

నప్పటిప్పస్సమ్భనవగ్గో నిట్ఠితో దుతియో.

తస్సుద్దానం –

ఆపన్నో యాయవణ్ణఞ్చ, అలజ్జీ సఙ్గామేన చ;
ఉస్సితా ఉస్సాదేతా చ, పసయ్హ పరియత్తియాతి.

३. వోహారవగ్గో

४३४. "కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బ"న్తి?

"పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? ఆపత్తిం న జానాతి, ఆపత్తిసముట్ఠానం న జానాతి, ఆపత్తియా పయోగం న జానాతి, ఆపత్తియా వూపసమం న జానాతి, ఆపత్తియా న వినిచ్ఛయకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? ఆపత్తిం జానాతి, ఆపత్తిసముట్ఠానం జానాతి, ఆపత్తియా పయోగం జానాతి, ఆపత్తియా వూపసమం జానాతి, ఆపత్తియా వినిచ్ఛయకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం.

"అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? అధికరణం న జానాతి, అధికరణసముట్ఠానం న జానాతి, అధికరణస్స పయోగం న జానాతి, అధికరణస్స వూపసమం న జానాతి, అధికరణస్స న వినిచ్ఛయకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? అధికరణం జానాతి , అధికరణసముట్ఠానం జానాతి, అధికరణస్స పయోగం జానాతి, అధికరణస్స వూపసమం జానాతి, అధికరణస్స వినిచ్ఛయకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం.

"అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? పసయ్హపవత్తా హోతి, అనోకాసకమ్మం కారేత్వా పవత్తా హోతి, న యథాధమ్మే యథావినయే యథాపత్తియా చోదేతా హోతి, న యథాధమ్మే యథావినయే యథాపత్తియా కారేతా హోతి, న యథాదిట్ఠియా బ్యాకతా హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? న పసయ్హపవత్తా హోతి, ఓకాసకమ్మం కారేత్వా పవత్తా హోతి, యథాధమ్మే యథావినయే యథాపత్తియా చోదేతా హోతి, యథాధమ్మే యథావినయే యథాపత్తియా కారేతా హోతి, యథాదిట్ఠియా బ్యాకతా హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం.

"అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? ఆపత్తానాపత్తిం న జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం న జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం న జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం న జానాతి, సప్పటికమ్మం అప్పటికమ్మం ఆపత్తిం న జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? ఆపత్తానాపత్తిం జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం జానాతి, సప్పటికమ్మం అప్పటికమ్మం ఆపత్తిం జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? కమ్మం న జానాతి, కమ్మస్స కరణం న జానాతి, కమ్మస్స వత్థుం న జానాతి, కమ్మస్స వత్తం న జానాతి, కమ్మస్స వూపసమం న జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. పఞ్చహుపాలి , అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? కమ్మం జానాతి, కమ్మస్స కరణం జానాతి, కమ్మస్స వత్థుం జానాతి, కమ్మస్స వత్తం జానాతి, కమ్మస్స వూపసమం జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం.

“అపరేహిపి , ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? వత్థుం న జానాతి, నిదానం న జానాతి, పఞ్ఞత్తిం న జానాతి, పదపచ్చాభట్ఠం న జానాతి, అనుసన్ధివచనపథం న జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? వత్థుం జానాతి, నిదానం జానాతి, పఞ్ఞత్తిం జానాతి, పదపచ్చాభట్ఠం జానాతి, అనుసన్ధివచనపథం జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం . కతమేహి పఞ్చహి? ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, దోసాగతిం గచ్ఛతి, మోహాగతిం గచ్ఛతి, భయాగతిం గచ్ఛతి, అలజ్జీ చ హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, న దోసాగతిం గచ్ఛతి, న మోహాగతిం గచ్ఛతి, న భయాగతిం గచ్ఛతి, లజ్జీ చ హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, దోసాగతిం గచ్ఛతి, మోహాగతిం గచ్ఛతి, భయాగతిం గచ్ఛతి, అకుసలో చ హోతి వినయే – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, న దోసాగతిం గచ్ఛతి, న మోహాగతిం గచ్ఛతి, న భయాగతిం గచ్ఛతి, కుసలో చ హోతి వినయే – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? ఞత్తిం న జానాతి, ఞత్తియా కరణం న జానాతి, ఞత్తియా అనుస్సావనం న జానాతి, ఞత్తియా సమథం న జానాతి, ఞత్తియా వూపసమం న జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి , పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? ఞత్తిం జానాతి, ఞత్తియా కరణం జానాతి, ఞత్తియా అనుస్సావనం జానాతి, ఞత్తియా సమథం జానాతి, ఞత్తియా వూపసమం జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? సుత్తం న జానాతి, సుత్తానులోమం న జానాతి, వినయం న జానాతి, వినయానులోమం న జానాతి, న చ ఠానాఠానకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన

భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? సుత్తం జానాతి, సుత్తానులోమం జానాతి, వినయం జానాతి, వినయానులోమం జానాతి, ఠానాఠానకుసలో చ హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం.

“అపరేహిపి , ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? ధమ్మం న జానాతి, ధమ్మానులోమం న జానాతి, వినయం న జానాతి, వినయానులోమం న జానాతి, న చ పుబ్బాపరకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే న వోహరితబ్బం. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? ధమ్మం జానాతి, ధమ్మానులోమం జానాతి, వినయం జానాతి, వినయానులోమం జానాతి, పుబ్బాపరకుసలో చ హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సఙ్ఘే వోహరితబ్బ”న్తి.

వోహారవగ్గో నిట్ఠితో తతియో.

తస్సుద్దానం –

ఆపత్తి అధికరణం, పసయ్హాపత్తి జాననా;
కమ్మం వత్థుం అలజ్జీ చ, అకుసలో చ ఇత్తియా;
సుత్తం న జానాతి ధమ్మం, తతియో వగ్గసఙ్గహోతి.

౪. దిట్ఠావికమ్మవగ్గో

౪౩౧. “కతి ను ఖో, భన్తే, అధమ్మికా దిట్ఠావికమ్మా”తి? “పఞ్చిమే, ఉపాలి, అధమ్మికా దిట్ఠావికమ్మా. కతమే పఞ్చ? అనాపత్తియా దిట్ఠిం ఆవి కరోతి, అదేసనాగామినియా ఆపత్తియా దిట్ఠిం ఆవి కరోతి, దేసితాయ ఆపత్తియా దిట్ఠిం ఆవి కరోతి, చతూహి పఞ్చహి దిట్ఠిం ఆవి కరోతి, మనో మానసేన దిట్ఠిం ఆవి కరోతి – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ అధమ్మికా దిట్ఠావికమ్మా.

“పఞ్చిమే, ఉపాలి, ధమ్మికా దిట్ఠావికమ్మా. కతమే పఞ్చ? ఆపత్తియా దిట్ఠిం ఆవి కరోతి, దేసనాగామినియా ఆపత్తియా దిట్ఠిం ఆవి కరోతి, అదేసితాయ ఆపత్తియా దిట్ఠిం ఆవి కరోతి, న చతూహి పఞ్చహి దిట్ఠిం ఆవి కరోతి, న మనో మానసేన దిట్ఠిం ఆవి కరోతి – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ ధమ్మికా దిట్ఠావికమ్మా.

“అపరేపి , ఉపాలి, పఞ్చ అధమ్మికా దిట్ఠావికమ్మా. కతమే పఞ్చ? నానాసంవాసకస్స సన్తికే దిట్ఠిం ఆవి కరోతి, నానాసీమాయ ఠితస్స సన్తికే దిట్ఠిం ఆవి కరోతి, అపకతత్తస్స సన్తికే దిట్ఠిం ఆవి కరోతి, చతూహి పఞ్చహి దిట్ఠిం ఆవి కరోతి, మనో మానసేన దిట్ఠిం ఆవి కరోతి – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ అధమ్మికా దిట్ఠావికమ్మా.

“పఞ్చిమే, ఉపాలి, ధమ్మికా దిట్ఠావికమ్మా. కతమే పఞ్చ? సమానసంవాసకస్స సన్తికే దిట్ఠిం ఆవి కరోతి, సమానసీమాయ ఠితస్స సన్తికే దిట్ఠిం ఆవి కరోతి, పకతత్తస్స సన్తికే దిట్ఠిం ఆవి కరోతి, న చతూహి పఞ్చహి దిట్ఠిం ఆవి కరోతి, న మనో మానసేన దిట్ఠిం ఆవి కరోతి – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ ధమ్మికా దిట్ఠావికమ్మాతి.

౪౨౬. “కతి ను ఖో, భన్తే, అధమ్మికా పటిగ్గహా”తి? “పఞ్చిమే, ఉపాలి, అధమ్మికా పటిగ్గహా. కతమే పఞ్చ? కాయేన దియ్యమానం కాయేన అప్పటిగ్గహితం, కాయేన దియ్యమానం కాయప్పటిబద్ధేన అప్పటిగ్గహితం, కాయప్పటిబద్ధేన దియ్యమానం కాయేన అప్పటిగ్గహితం, కాయప్పటిబద్ధేన దియ్యమానం కాయప్పటిబద్ధేన అప్పటిగ్గహితం, నిస్సగ్గియేన దియ్యమానం కాయేన వా కాయప్పటిబద్ధేన వా అప్పటిగ్గహితం – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ అధమ్మికా పటిగ్గహా.

“పఞ్చిమే, ఉపాలి, ధమ్మికా పటిగ్గహా. కతమే పఞ్చ? కాయేన దియ్యమానం కాయేన పటిగ్గహితం, కాయేన దియ్యమానం కాయప్పటిబద్ధేన పటిగ్గహితం, కాయప్పటిబద్ధేన దియ్యమానం కాయేన పటిగ్గహితం, కాయప్పటిబద్ధేన దియ్యమానం కాయప్పటిబద్ధేన పటిగ్గహితం, నిస్సగ్గియేన దియ్యమానం కాయేన వా కాయప్పటిబద్ధేన వా పటిగ్గహితం – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ ధమ్మికా పటిగ్గహా”తి.

౪౨౭. “కతి ను ఖో, భన్తే, అనతిరిత్తా”తి? “పఞ్చిమే, ఉపాలి, అనతిరిత్తా. కతమే పఞ్చ? [పాచి॰ ౨౩౮] అకప్పియకతం హోతి, అప్పటిగ్గహితకతం హోతి అనుచ్చారితకతం హోతి, అహత్థపాసే కతం హోతి, అలమేతం సబ్బన్తి అవుత్తం హోతి – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ అనతిరిత్తా.

“పఞ్చిమే, ఉపాలి, అతిరిత్తా. కతమే పఞ్చ? [పాచి॰ ౨౩౮] కప్పియకతం హోతి, పటిగ్గహితకతం హోతి, ఉచ్చారితకతం హోతి, హత్థపాసే కతం హోతి, అలమేతం సబ్బన్తి వుత్తం హోతి – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ అతిరిత్తా”తి.

౪౨౮. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, ఆకారేహి పవారణా పఞ్ఞాయతీ”తి? “పఞ్చహుపాలి, ఆకారేహి పవారణా పఞ్ఞాయతి. కతమేహి పఞ్చహి? [పాచి॰ ౨౩౮] అసనం పఞ్ఞాయతి, భోజనం పఞ్ఞాయతి, హత్థపాసే ఠితో అభిహరతి, పటిక్ఖేపో పఞ్ఞాయతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహాకారేహి పవారణా పఞ్ఞాయతీ”తి.

౪౨౯. “కతి ను ఖో, భన్తే, అధమ్మికా పటిఞ్ఞాతకరణా”తి? “పఞ్చిమే, ఉపాలి, అధమ్మికా పటిఞ్ఞాతకరణా. కతమే పఞ్చ? భిక్ఖు పారాజికం అజ్ఝాపన్నో హోతి, పారాజికేన చోదియమానో సఙ్ఘాదిసేసం అజ్ఝాపన్నో పటిజానాతి, తం సఙ్ఘో సఙ్ఘాదిసేసేన కారేతి, అధమ్మికం పటిఞ్ఞాతకరణం . భిక్ఖు పారాజికం అజ్ఝాపన్నో హోతి, పారాజికేన చోదియమానో పాచిత్తియం…పే॰… పాటిదేసనీయం… దుక్కటం అజ్ఝాపన్నో పటిజానాతి, తం సఙ్ఘో దుక్కటేన కారేతి, అధమ్మికం పటిఞ్ఞాతకరణం. భిక్ఖు సఙ్ఘాదిసేసం…పే॰… పాచిత్తియం… పాటిదేసనీయం… దుక్కటం అజ్ఝాపన్నో హోతి. దుక్కటేన చోదియమానో పారాజికం అజ్ఝాపన్నో పటిజానాతి, తం సఙ్ఘో పారాజికేన కారేతి, అధమ్మికం పటిఞ్ఞాతకరణం. భిక్ఖు దుక్కటం అజ్ఝాపన్నో హోతి, దుక్కటేన చోదియమానో సఙ్ఘాదిసేసం…పే॰… పాచిత్తియం… పాటిదేసనీయం అజ్ఝాపన్నో పటిజానాతి, తం సఙ్ఘో పాటిదేసనీయేన కారేతి – అధమ్మికం పటిఞ్ఞాతకరణం. ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ అధమ్మికా పటిఞ్ఞాతకరణా.

“పఞ్చిమే, ఉపాలి, ధమ్మికా పటిఞ్ఞాతకరణా. కతమే పఞ్చ? భిక్ఖు పారాజికం అజ్ఝాపన్నో హోతి, పారాజికేన చోదియమానో పారాజికం అజ్ఝాపన్నో పటిజానాతి, తం సఙ్ఘో పారాజికేన కారేతి, ధమ్మికం పటిఞ్ఞాతకరణం. భిక్ఖు సఙ్ఘాదిసేసం…పే॰… పాచిత్తియం… పాటిదేసనీయం… దుక్కటం అజ్ఝాపన్నో హోతి, దుక్కటేన చోదియమానో దుక్కటం అజ్ఝాపన్నో పటిజానాతి , తం సఙ్ఘో దుక్కటేన కారేతి, ధమ్మికం పటిఞ్ఞాతకరణం. ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ ధమ్మికా పటిఞ్ఞాతకరణా”తి.

४३०. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో ఓకాసకమ్మం కారాపేన్తస్స నాలం ఓకాసకమ్మం కాతు”న్తి? “పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో ఓకాసకమ్మం కారాపేన్తస్స నాలం ఓకాసకమ్మం కాతుం. కతమేహి పఞ్చహి? అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ, చావనాధిప్పాయో వత్తా హోతి, నో వుట్ఠానాధిప్పాయో – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో ఓకాసకమ్మం కారాపేన్తస్స నాలం ఓకాసకమ్మం కాతుం.

“పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో ఓకాసకమ్మం కారాపేన్తస్స అలం ఓకాసకమ్మం కాతుం. కతమేహి పఞ్చహి? లజ్జీ చ హోతి, పణ్డితో చ, పకతత్తో చ, వుట్ఠానాధిప్పాయో వత్తా హోతి, నో చావనాధిప్పాయో – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో ఓకాసకమ్మం కారాపేన్తస్స అలం ఓకాసకమ్మం కాతు”న్తి.

४३१. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సద్ధిం వినయో న సాకచ్ఛితబ్బో”తి? “పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సద్ధిం వినయో న సాకచ్ఛితబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? వత్థుం న జానాతి, నిదానం న జానాతి, పఞ్ఞత్తిం న జానాతి, పదపచ్చాభట్ఠం న జానాతి, అనుసన్ధివచనపథం న జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సద్ధిం వినయో న సాకచ్ఛితబ్బో.

“పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సద్ధిం వినయో సాకచ్ఛితబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? వత్థుం జానాతి, నిదానం జానాతి, పఞ్ఞత్తిం జానాతి, పదపచ్చాభట్ఠం జానాతి, అనుసన్ధివచనపథం జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సద్ధిం వినయో సాకచ్ఛితబ్బో”తి.

४३२. “కతి ను ఖో, భన్తే, పఞ్హాపుచ్ఛా”తి? “పఞ్చిమా, ఉపాలి, పఞ్హాపుచ్ఛా. కతమా పఞ్చ? మన్దత్తా మోమూహత్తా పఞ్హం పుచ్ఛతి, పాపిచ్ఛో ఇచ్ఛాపకతో పఞ్హం పుచ్ఛతి, పరిభవా పఞ్హం పుచ్ఛతి , అఞ్ఞాతుకామో పఞ్హం పుచ్ఛతి, సచే మే పఞ్హం పుట్ఠో సమ్మదేవ బ్యాకరిస్సతి ఇచ్చేతం కుసలం నో చే పఞ్హం పుట్ఠో సమ్మదేవ బ్యాకరిస్సతి అహమస్స సమ్మదేవ బ్యాకరిస్సామీతి పఞ్హం పుచ్ఛతి – ఇమా ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ పఞ్హాపుచ్ఛా”తి.

४३३. “కతి ను ఖో, భన్తే, అఞ్ఞబ్యాకరణా”తి? “పఞ్చిమే, ఉపాలి, అఞ్ఞబ్యాకరణా. కతమే పఞ్చ? మన్దత్తా మోమూహత్తా అఞ్ఞం బ్యాకరోతి, పాపిచ్ఛో ఇచ్ఛాపకతో అఞ్ఞం బ్యాకరోతి, ఉమ్మాదా చిత్తక్ఖేపా అఞ్ఞం బ్యాకరోతి , అధిమానేన అఞ్ఞం బ్యాకరోతి, భూతం అఞ్ఞం బ్యాకరోతి – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ అఞ్ఞబ్యాకరణా”తి.

४३४. “కతి ను ఖో, భన్తే, విసుద్ధియో”తి? “పఞ్చిమా, ఉపాలి, విసుద్ధియో. కతమా పఞ్చ? నిదానం ఉద్దిసిత్వా అవసేసం సుతేన సావేతబ్బం అయం పఠమా విసుద్ధి, నిదానం ఉద్దిసిత్వా చత్తారి పారాజికాని ఉద్దిసిత్వా అవసేసం సుతేన సావేతబ్బం అయం దుతియా విసుద్ధి, నిదానం ఉద్దిసిత్వా చత్తారి పారాజికాని ఉద్దిసిత్వా తేరస సఙ్ఘాదిసేసే ఉద్దిసిత్వా అవసేసం సుతేన సావేతబ్బం అయం తతియా విసుద్ధి, నిదానం ఉద్దిసిత్వా చత్తారి పారాజికాని ఉద్దిసిత్వా తేరస సఙ్ఘాదిసేసే ఉద్దిసిత్వా ద్వే అనియతే ఉద్దిసిత్వా అవసేసం సుతేన సావేతబ్బం అయం చతుత్థా విసుద్ధి, విత్థారేనేవ పఞ్చమీ – ఇమా ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ విసుద్ధియో”తి.

४३५. “కతి ను ఖో, భన్తే, భోజనా”తి? “పఞ్చిమే, ఉపాలి, భోజనా . కతమే పఞ్చ? ఓదనో, కుమ్మాసో, సత్తు, మచ్ఛో, మంసం – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ భోజనా”తి.

దిట్ఠావికమ్మవగ్గో నిట్ఠితో చతుత్థో.

తస్సుద్దానం –

దిట్ఠావికమ్మా అపరే, పటిగ్గహానతిరిత్తా;

పవారణా పటిఞ్ఞాతం, ఓకాసం సాకచ్ఛేన చ;

పఞ్హం అఞ్ఞబ్యాకరణా, విసుద్ధి చాపి భోజనాతి.

౫. అత్తాదానవగ్గో

౪౩౬. [చూళవ॰ ౩౯౯; అ॰ ని॰ ౧౦.౪౪] "చోదకేన, భన్తే, భిక్ఖునా పరం చోదేతుకామేన కతి ధమ్మే అజ్ఝత్తం పచ్చవేక్ఖిత్వా పరో చోదేతబ్బో"తి? "చోదకేనుపాలి, భిక్ఖునా పరం చోదేతుకామేన పఞ్చ ధమ్మే అజ్ఝత్తం పచ్చవేక్ఖిత్వా పరో చోదేతబ్బో. కతమే పఞ్చ? చోదకేనుపాలి, భిక్ఖునా పరం చోదేతుకామేన ఏవం పచ్చవేక్ఖితబ్బం – పరిసుద్ధకాయసమాచారో ను ఖోమ్హి, పరిసుద్ధేనమ్హి కాయసమాచారేన సమన్నాగతో అచ్ఛిద్దేన అప్పటిమంసేన, సంవిజ్జతి ను ఖో మే ఏసో ధమ్మో ఉదాహు నో"తి. నో చే, ఉపాలి, భిక్ఖు పరిసుద్ధకాయసమాచారో హోతి, పరిసుద్ధేన కాయసమాచారేన సమన్నాగతో అచ్ఛిద్దేన అప్పటిమంసేన, తస్స భవన్తి వత్తారో – 'ఇఙ్ఘ, తావ ఆయస్మా కాయికం సిక్ఖస్సూ'తి ఇతిస్స భవన్తి వత్తారో.

"పున చపరం, ఉపాలి, చోదకేన భిక్ఖునా పరం చోదేతుకామేన ఏవం పచ్చవేక్ఖితబ్బం – 'పరిసుద్ధవచీసమాచారో ను ఖోమ్హి, పరిసుద్ధేనమ్హి వచీసమాచారేన సమన్నాగతో అచ్ఛిద్దేన అప్పటిమంసేన, సంవిజ్జతి ను ఖో మే ఏసో ధమ్మో ఉదాహు నో'తి. నో చే, ఉపాలి, భిక్ఖు పరిసుద్ధవచీసమాచారో హోతి, పరిసుద్ధేన వచీసమాచారేన సమన్నాగతో అచ్ఛిద్దేన అప్పటిమంసేన, తస్స భవన్తి వత్తారో – 'ఇఙ్ఘ, తావ ఆయస్మా వాచసికం సిక్ఖస్సూ'తి ఇతిస్స భవన్తి వత్తారో.

"పున చపరం, ఉపాలి, చోదకేన భిక్ఖునా పరం చోదేతుకామేన ఏవం పచ్చవేక్ఖితబ్బం – 'మేత్తం ను ఖో మే చిత్తం పచ్చుపట్ఠితం సబ్రహ్మచారీసు అనాఘాతం, సంవిజ్జతి ను ఖో మే ఏసో ధమ్మో ఉదాహు నో'తి. నో చే, ఉపాలి, భిక్ఖునో మేత్తం చిత్తం పచ్చుపట్ఠితం హోతి సబ్రహ్మచారీసు అనాఘాతం, తస్స భవన్తి వత్తారో – 'ఇఙ్ఘ, తావ ఆయస్మా సబ్రహ్మచారీసు మేత్తం చిత్తం ఉపట్ఠాపేహీ'తి ఇతిస్స భవన్తి వత్తారో.

"పున చపరం, ఉపాలి, చోదకేన భిక్ఖునా పరం చోదేతుకామేన ఏవం పచ్చవేక్ఖితబ్బం – 'బహుస్సుతో ను ఖోమ్హి సుతధరో సుతసన్నిచయో, యే తే ధమ్మా ఆదికల్యాణా మజ్ఝేకల్యాణా పరియోసానకల్యాణా సాత్థం సబ్యఞ్జనం కేవలపరిపుణ్ణం పరిసుద్ధం బ్రహ్మచరియం అభివదన్తి, తథారూపా మే ధమ్మా బహుస్సుతా హోన్తి ధాతా వచసా పరిచితా మనసానుపేక్ఖితా దిట్ఠియా సుప్పటివిద్ధా, సంవిజ్జతి ను ఖో మే ఏసో ధమ్మో ఉదాహు నో'తి. నో చే, ఉపాలి, భిక్ఖు బహుస్సుతో హోతి సుతధరో సుతసన్నిచయో, యే తే ధమ్మా ఆదికల్యాణా మజ్ఝేకల్యాణా పరియోసానకల్యాణా సాత్థం సబ్యఞ్జనం కేవలపరిపుణ్ణం పరిసుద్ధం బ్రహ్మచరియం అభివదన్తి, తథారూపస్స ధమ్మా న బహుస్సుతా హోన్తి ధాతా వచసా పరిచితా మనసానుపేక్ఖితా దిట్ఠియా సుప్పటివిద్ధా, తస్స భవన్తి వత్తారో – 'ఇఙ్ఘ, తావ ఆయస్మా ఆగమం పరియాపుణస్సూ'తి ఇతిస్స భవన్తి వత్తారో.

“పున చపరం, ఉపాలి, చోదకేన భిక్ఖునా పరం చోదేతుకామేన ఏవం పచ్చవేక్ఖితబ్బం – ‘ఉభయాని ఖో మే పాతిమోక్ఖాని విత్థారేన స్వాగతాని హోన్తి సువిభత్తాని సుప్పవత్తీని సువినిచ్ఛితాని సుత్తసో అనుబ్యఞ్జనసో, సంవిజ్జతి ను ఖో మే ఏసో ధమ్మో ఉదాహు నో’తి. నో చే, ఉపాలి, భిక్ఖునో ఉభయాని పాతిమోక్ఖాని విత్థారేన స్వాగతాని హోన్తి సువిభత్తాని సుప్పవత్తీని సువినిచ్ఛితాని సుత్తసో అనుబ్యఞ్జనసో, ‘ఇదం పనావుసో కత్థ వుత్తం భగవతా’తి ఇతి పుట్ఠో న సమ్పాయతి [న సమ్పాదయతి (క.), న సమ్పాదేతి (స్యా.)], తస్స భవన్తి వత్తారో – ‘ఇఙ్ఘ, తావ ఆయస్మా వినయం పరియాపుణస్సూ’తి ఇతిస్స భవన్తి వత్తారో. చోదకేనుపాలి, భిక్ఖునా పరం చోదేతుకామేన ఇమే పఞ్చ ధమ్మే అజ్ఝత్తం పచ్చవేక్ఖిత్వా పరో చోదేతబ్బో”తి.

౪౩౭. “చోదకేన, భన్తే, భిక్ఖునా పరం చోదేతుకామేన కతి ధమ్మే అజ్ఝత్తం ఉపట్ఠాపేత్వా పరో చోదేతబ్బో”తి? “చోదకేనుపాలి, భిక్ఖునా పరం చోదేతుకామేన పఞ్చ ధమ్మే అజ్ఝత్తం ఉపట్ఠాపేత్వా పరో చోదేతబ్బో. కతమే పఞ్చ? కాలేన వక్ఖామి నో అకాలేన , భూతేన వక్ఖామి నో అభూతేన, సణ్హేన వక్ఖామి నో ఫరుసేన, అత్థసంహితేన వక్ఖామి నో అనత్థసంహితేన, మేత్తాచిత్తో వక్ఖామి నో దోసన్తరోతి – చోదకేనుపాలి, భిక్ఖునా పరం చోదేతుకామేన ఇమే పఞ్చ ధమ్మే అజ్ఝత్తం ఉపట్ఠాపేత్వా పరో చోదేతబ్బో”తి.

౪౩౮. [చూళవ. ౪౦౦] “చోదకేన, భన్తే, భిక్ఖునా పరం చోదేతుకామేన కతి ధమ్మే అజ్ఝత్తం మనసి కరిత్వా పరో చోదేతబ్బో”తి? “చోదకేనుపాలి, భిక్ఖునా పరం చోదేతుకామేన పఞ్చ ధమ్మే అజ్ఝత్తం మనసి కరిత్వా పరో చోదేతబ్బో. కతమే పఞ్చ? కారుఞ్ఞతా, హితేసితా, అనుకమ్పతా, ఆపత్తివుట్ఠానతా, వినయపురేక్ఖారతా – చోదకేనుపాలి, భిక్ఖునా పరం చోదేతుకామేన ఇమే పఞ్చ ధమ్మే అజ్ఝత్తం మనసి కరిత్వా పరో చోదేతబ్బో”తి.

౪౩౯. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో ఓకాసకమ్మం కారాపేన్తస్స నాలం ఓకాసకమ్మం కాతు”న్తి? “పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో ఓకాసకమ్మం కారాపేన్తస్స నాలం ఓకాసకమ్మం కాతుం. కతమేహి పఞ్చహి? అపరిసుద్ధకాయసమాచారో హోతి , అపరిసుద్ధవచీసమాచారో హోతి, అపరిసుద్ధాజీవో హోతి, బాలో హోతి అబ్యత్తో, న పటిబలో అనుయుఞ్జియమానో అనుయోగం దాతుం – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో ఓకాసకమ్మం కారాపేన్తస్స నాలం ఓకాసకమ్మం కాతుం.

“పఞ్చహుపాలి , అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో ఓకాసకమ్మం కారాపేన్తస్స అలం ఓకాసకమ్మం కాతుం. కతమేహి పఞ్చహి? పరిసుద్ధకాయసమాచారో హోతి, పరిసుద్ధవచీసమాచారో హోతి, పరిసుద్ధాజీవో హోతి, పణ్డితో హోతి బ్యత్తో పటిబలో అనుయుఞ్జియమానో అనుయోగం దాతుం – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో ఓకాసకమ్మం కారాపేన్తస్స అలం ఓకాసకమ్మం కాతు”న్తి.

౪౪౦. [చూళవ. ౩౯౮] “అత్తాదానం ఆదాతుకామేన, భన్తే, భిక్ఖునా కతిహఙ్గేహి సమన్నాగతం అత్తాదానం ఆదాతబ్బ”న్తి? “అత్తాదానం ఆదాతుకామేనుపాలి, భిక్ఖునా పఞ్చఙ్గసమన్నాగతం [పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతం (సీ. స్యా.)] అత్తాదానం ఆదాతబ్బం. కతమే పఞ్చ [కతమేహి పఞ్చహి (స్యా.)]? అత్తాదానం ఆదాతుకామేన, ఉపాలి, భిక్ఖునా ఏవం పచ్చవేక్ఖితబ్బం – ‘యం ఖో అహం ఇమం అత్తాదానం ఆదాతుకామో, కాలో ను ఖో ఇమం అత్తాదానం ఆదాతుం

ఉదాహు నో'తి. సచే, ఉపాలి, భిక్ఖు పచ్చవేక్ఖమానో ఏవం జానాతి – 'అకాలో ఇమం అత్తాదానం ఆదాతుం నో కాలో'తి, న తం, ఉపాలి, అత్తాదానం ఆదాతబ్బం.

"సచే పనుపాలి, భిక్ఖు పచ్చవేక్ఖమానో ఏవం జానాతి – 'కాలో ఇమం అత్తాదానం ఆదాతుం నో అకాలో'తి, తేనుపాలి భిక్ఖునా ఉత్తరి పచ్చవేక్ఖితబ్బం – 'యం ఖో అహం ఇమం అత్తాదానం ఆదాతుకామో భూతం ను ఖో ఇదం అత్తాదానం ఉదాహు నో'తి. సచే, ఉపాలి, భిక్ఖు పచ్చవేక్ఖమానో ఏవం జానాతి – 'అభూతం ఇదం అత్తాదానం నో భూత'న్తి, న తం, ఉపాలి, అత్తాదానం ఆదాతబ్బం.

"సచే పనుపాలి భిక్ఖు పచ్చవేక్ఖమానో ఏవం జానాతి – 'భూతం ఇదం అత్తాదానం నో అభూత'న్తి, తేనుపాలి భిక్ఖునా ఉత్తరి పచ్చవేక్ఖితబ్బం – 'యం ఖో అహం ఇమం అత్తాదానం ఆదాతుకామో, అత్థసంహితం ను ఖో ఇదం అత్తాదానం ఉదాహు నో'తి. సచే, ఉపాలి, భిక్ఖు పచ్చవేక్ఖమానో ఏవం జానాతి –' అనత్థసంహితం ఇదం అత్తాదానం నో అత్థసంహిత'న్తి, న తం, ఉపాలి, అత్తాదానం ఆదాతబ్బం.

"సచే పనుపాలి భిక్ఖు పచ్చవేక్ఖమానో ఏవం జానాతి – 'అత్థసంహితం ఇదం అత్తాదానం నో అనత్థసంహిత'న్తి, తేనుపాలి భిక్ఖునా ఉత్తరి పచ్చవేక్ఖితబ్బం – 'ఇమం ఖో అహం అత్తాదానం ఆదియమానో లభిస్సామి సన్దిట్ఠే సమ్భత్తే భిక్ఖూ ధమ్మతో వినయతో పక్ఖే ఉదాహు నో'తి. సచే, ఉపాలి, భిక్ఖు పచ్చవేక్ఖమానో ఏవం జానాతి – 'ఇమం ఖో అహం అత్తాదానం ఆదియమానో న లభిస్సామి సన్దిట్ఠే సమ్భత్తే భిక్ఖూ ధమ్మతో వినయతో పక్ఖే'తి, న తం, ఉపాలి, అత్తాదానం ఆదాతబ్బం.

"సచే పనుపాలి భిక్ఖు పచ్చవేక్ఖమానో ఏవం జానాతి – 'ఇదం ఖో అహం అత్తాదానం ఆదియమానో లభిస్సామి సన్దిట్ఠే సమ్భత్తే భిక్ఖూ ధమ్మతో వినయతో పక్ఖే'తి, తేనుపాలి భిక్ఖునా ఉత్తరి పచ్చవేక్ఖితబ్బం – 'ఇమం ఖో మే అత్తాదానం ఆదియతో భవిస్సతి సఙ్ఘస్స తతోనిదానం భణ్డనం కలహో విగ్గహో వివాదో సఙ్ఘభేదో సఙ్ఘరాజి సఙ్ఘవవత్థానం సఙ్ఘనానాకరణం ఉదాహు నో'తి. సచే, ఉపాలి, భిక్ఖు పచ్చవేక్ఖమానో ఏవం జానాతి – 'ఇమం ఖో మే అత్తాదానం ఆదియతో భవిస్సతి సఙ్ఘస్స తతోనిదానం భణ్డనం కలహో విగ్గహో వివాదో సఙ్ఘభేదో సఙ్ఘరాజి సఙ్ఘవవత్థానం సఙ్ఘనానాకరణ'న్తి, న తం, ఉపాలి, అత్తాదానం ఆదాతబ్బం.

"సచే పనుపాలి భిక్ఖు పచ్చవేక్ఖమానో ఏవం జానాతి – 'ఇమం ఖో మే అత్తాదానం ఆదియతో న భవిస్సతి సఙ్ఘస్స తతోనిదానం భణ్డనం కలహో విగ్గహో వివాదో సఙ్ఘభేదో సఙ్ఘరాజి సఙ్ఘవవత్థానం సఙ్ఘనానాకరణ'న్తి, తం ఆదాతబ్బం, ఉపాలి, అత్తాదానం. ఏవం పఞ్చఙ్గసమన్నాగతం ఖో, ఉపాలి, అత్తాదానం ఆదిన్నం పచ్ఛాపి అవిప్పటిసారకరం భవిస్సతీ"తి.

౪౪౧. "కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అధికరణజాతానం భిక్ఖూనం బహూపకారో హోతీ"తి? "పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అధికరణజాతానం భిక్ఖూనం బహూపకారో హోతి. కతమేహి పఞ్చహి? సీలవా హోతి, పాతిమోక్ఖసంవరసంవుతో విహరతి ఆచారగోచరసమ్పన్నో అణుమత్తేసు వజ్జేసు భయదస్సావీ, సమాదాయ సిక్ఖతి సిక్ఖాపదేసు; బహుస్సుతో హోతి సుతధరో సుతసన్నిచయో; యే తే ధమ్మా ఆదికల్యాణా మజ్ఝేకల్యాణా పరియోసానకల్యాణా సాత్థం సబ్యఞ్జనం కేవలపరిపుణ్ణం పరిసుద్ధం బ్రహ్మచరియం అభివదన్తి తథారూపస్స ధమ్మా బహుస్సుతా హోన్తి ధాతా వచసా పరిచితా మనసానుపేక్ఖితా దిట్ఠియా సుప్పటివిద్ధా, ఉభయాని ఖో పనస్స పాతిమోక్ఖాని విత్థారేన స్వాగతాని హోన్తి సువిభత్తాని సుప్పవత్తీని సువినిచ్ఛితాని సుత్తసో అనుబ్యఞ్జనసో; వినయే ఖో పన ఠితో హోతి అసంహీరో; పటిబలో హోతి

ఉభో అత్థపచ్చత్థికే అస్సాసేతుం సఞ్ఞాపేతుం నిజ్ఝాపేతుం పేక్ఖేతుం పసాదేతుం – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అధికరణజాతానం భిక్ఖూనం బహూపకారో హోతి.

“అపరేహిపి , ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అధికరణజాతానం భిక్ఖూనం బహూపకారో హోతి. కతమేహి పఞ్చహి? పరిసుద్ధకాయసమాచారో హోతి, పరిసుద్ధవచీసమాచారో హోతి, పరిసుద్ధాజీవో హోతి, పణ్డితో హోతి బ్యత్తో, పటిబలో అనుయుఞ్జియమానో అనుయోగం దాతుం – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అధికరణజాతానం భిక్ఖూనం బహూపకారో హోతి.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అధికరణజాతానం భిక్ఖూనం బహూపకారో హోతి. కతమేహి పఞ్చహి? వత్థుం జానాతి, నిదానం జానాతి, పఞ్ఞత్తిం జానాతి , పదపచ్చాభట్ఠం జానాతి, అనుసన్ధివచనపథం జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అధికరణజాతానం భిక్ఖూనం బహూపకారో హోతీ”తి.

౪౪౩. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా నానుయుఞ్జితబ్బ”న్తి? “పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా నానుయుఞ్జితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? సుత్తం న జానాతి, సుత్తానులోమం న జానాతి, వినయం న జానాతి, వినయానులోమం న జానాతి, న చ ఠానాఠానకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా నానుయుఞ్జితబ్బం.

“పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా అనుయుఞ్జితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? సుత్తం జానాతి, సుత్తానులోమం జానాతి, వినయం జానాతి, వినయానులోమం జానాతి, ఠానాఠానకుసలో చ హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా అనుయుఞ్జితబ్బం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా నానుయుఞ్జితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? ధమ్మం న జానాతి, ధమ్మానులోమం న జానాతి, వినయం న జానాతి, వినయానులోమం న జానాతి, న చ పుబ్బాపరకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా నానుయుఞ్జితబ్బం.

“పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా అనుయుఞ్జితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? ధమ్మం జానాతి, ధమ్మానులోమం జానాతి, వినయం జానాతి, వినయానులోమం జానాతి, పుబ్బాపరకుసలో చ హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా అనుయుఞ్జితబ్బం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా నానుయుఞ్జితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? వత్థుం న జానాతి, నిదానం న జానాతి, పఞ్ఞత్తిం న జానాతి, పదపచ్చాభట్ఠం న జానాతి, అనుసన్ధివచనపథం న జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా నానుయుఞ్జితబ్బం.

“పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా అనుయుఞ్జితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? వత్థుం జానాతి, నిదానం జానాతి, పఞ్ఞత్తిం జానాతి, పదపచ్చాభట్ఠం జానాతి, అనుసన్ధివచనపథం జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా అనుయుఞ్జితబ్బం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా నానుయుఞ్జితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? ఆపత్తిం న జానాతి, ఆపత్తిసముట్ఠానం న జానాతి, ఆపత్తియా పయోగం న జానాతి, ఆపత్తియా వూపసమం న జానాతి, ఆపత్తియా న వినిచ్ఛయకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా నానుయుఞ్జితబ్బం.

“పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా అనుయుఞ్జితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? ఆపత్తిం జానాతి, ఆపత్తిసముట్ఠానం జానాతి, ఆపత్తియా పయోగం జానాతి, ఆపత్తియా వూపసమం జానాతి, ఆపత్తియా వినిచ్ఛయకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా అనుయుఞ్జితబ్బం.

“అపరేహిపి , ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా నానుయుఞ్జితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? అధికరణం న జానాతి, అధికరణసముట్ఠానం న జానాతి, అధికరణస్స పయోగం న జానాతి, అధికరణస్స వూపసమం న జానాతి, అధికరణస్స న వినిచ్ఛయకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా నానుయుఞ్జితబ్బం.

“పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా అనుయుఞ్జితబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? అధికరణం జానాతి, అధికరణసముట్ఠానం జానాతి, అధికరణస్స పయోగం జానాతి, అధికరణస్స వూపసమం జానాతి, అధికరణస్స వినిచ్ఛయకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా అనుయుఞ్జితబ్బ”న్తి.

అత్తాదానవగ్గో నిట్ఠితో పఞ్చమో.

తస్సుద్దానం –

పరిసుద్ధఞ్చ కాలేన, కారుఞ్ఞం ఓకాసేన చ;
అత్తాదానం అధికరణం, అపరేహిపి వత్థుఞ్చ;
సుత్తం ధమ్మం పున వత్థుఞ్చ, ఆపత్తి అధికరణేన చాతి.

౬. ధుతఙ్గవగ్గో

౪౪౩. “కతి ను ఖో, భన్తే, ఆరఞ్ఞికా”తి? “పఞ్చిమే, ఉపాలి, ఆరఞ్ఞికా [అ. ని. ౫.౧౮౧; పరి. ౩౨౫]. కతమే పఞ్చ? మన్దత్తా మోమూహత్తా ఆరఞ్ఞికో హోతి, పాపిచ్ఛో ఇచ్ఛాపకతో ఆరఞ్ఞికో హోతి, ఉమ్మాదా చిత్తక్ఖేపా ఆరఞ్ఞికో హోతి, వణ్ణితం బుద్ధేహి బుద్ధసావకేహీతి ఆరఞ్ఞికో హోతి, అపి చ అప్పిచ్ఛఞ్ఞేవ నిస్సాయ సన్తుట్ఠిఞ్ఞేవ నిస్సాయ – సల్లేఖఞ్ఞేవ నిస్సాయ పవివేకఞ్ఞేవ నిస్సాయ ఇదమత్థితఞ్ఞేవ నిస్సాయ ఆరఞ్ఞికో హోతి – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ ఆరఞ్ఞికా”తి.

“కతి ను ఖో, భన్తే, పిణ్డపాతికాతి…పే॰… కతి ను ఖో, భన్తే, పంసుకూలికాతి…పే॰… కతి ను ఖో, భన్తే, రుక్ఖమూలికాతి…పే॰… కతి ను ఖో, భన్తే, సోసానికాతి…పే॰… కతి ను ఖో, భన్తే, అబ్భోకాసికాతి…పే॰… కతి ను ఖో, భన్తే, తేచీవరికాతి…పే॰… కతి ను ఖో, భన్తే, సపదానచారికాతి…పే॰… కతి ను ఖో, భన్తే, నేసజ్జికాతి…పే॰… కతి ను ఖో, భన్తే, యథాసన్థతికాతి…పే॰… కతి ను ఖో, భన్తే, ఏకాసనికాతి…పే॰… కతి ను ఖో, భన్తే, ఖలుపచ్ఛాభత్తికాతి…పే॰… కతి ను ఖో, భన్తే, పత్తపిణ్డికాతి? పఞ్చిమే, ఉపాలి, పత్తపిణ్డికా. కతమే పఞ్చ? మన్దత్తా మోమూహత్తా పత్తపిణ్డికో హోతి, పాపిచ్ఛో

ఇచ్ఛాపకతో పత్తపిణ్డికో హోతి, ఉమ్మాదా చిత్తక్ఖేపా పత్తపిణ్డికో హోతి, వణ్ణితం బుద్ధేహి బుద్ధసావకేహీతి పత్తపిణ్డికో హోతి, అపి చ అప్పిచ్ఛఞ్ఞేవ నిస్సాయ సన్తుట్ఠిఞ్ఞేవ నిస్సాయ సల్లేఖఞ్ఞేవ నిస్సాయ పవివేకఞ్ఞేవ నిస్సాయ ఇదమత్థితఞ్ఞేవ నిస్సాయ పత్తపిణ్డికో హోతి – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ పత్తపిణ్డికా”తి.

ధుతఙ్గవగ్గో నిట్ఠితో ఛట్ఠో.

తస్సుద్దానం –

ఆరఞ్ఞికో పిణ్డిపంసు, రుక్ఖసుసానపఞ్చమం;
అబ్భో తేచీవరఞ్చేవ, సపదాననేసజ్జికా;
సన్థతేకాసనఞ్చేవ, ఖలుపచ్ఛా పత్తపిణ్డికాతి.

౭. ముసావాదవగ్గో

౪౪౪. “కతి ను ఖో, భన్తే, ముసావాదా”తి? “పఞ్చిమే, ఉపాలి, ముసావాదా. కతమే పఞ్చ? అత్థి ముసావాదో పారాజికగామీ, అత్థి ముసావాదో సఙ్ఘాదిసేసగామీ, అత్థి ముసావాదో థుల్లచ్చయగామీ, అత్థి ముసావాదో పాచిత్తియగామీ, అత్థి ముసావాదో దుక్కటగామీ – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ ముసావాదా”తి.

౪౪౫. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో సఙ్ఘమజ్ఝే ఉపోసథం వా పవారణం వా ఠపేన్తస్స – ‘అలం, భిక్ఖు, మా భణ్డనం, మా కలహం, మా విగ్గహం, మా వివాద’న్తి ఓమద్దిత్వా సఙ్ఘేన ఉపోసథో వా పవారణా వా కాతబ్బా”తి? “పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో సఙ్ఘమజ్ఝే ఉపోసథం వా పవారణం వా ఠపేన్తస్స – ‘అలం, భిక్ఖు, మా భణ్డనం, మా కలహం, మా విగ్గహం, మా వివాద’న్తి ఓమద్దిత్వా సఙ్ఘేన ఉపోసథో వా పవారణా వా కాతబ్బా. కతమేహి పఞ్చహి? అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ, చావనాధిప్పాయో వత్తా హోతి, నో వుట్ఠానాధిప్పాయో – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో సఙ్ఘమజ్ఝే ఉపోసథం వా పవారణం వా ఠపేన్తస్స – ‘అలం, భిక్ఖు, మా భణ్డనం, మా కలహం, మా విగ్గహం, మా వివాద’న్తి ఓమద్దిత్వా సఙ్ఘేన ఉపోసథో వా పవారణా వా కాతబ్బా.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో సఙ్ఘమజ్ఝే ఉపోసథం వా పవారణం వా ఠపేన్తస్స – ‘అలం, భిక్ఖు, మా భణ్డనం, మా కలహం, మా విగ్గహం, మా వివాద’న్తి ఓమద్దిత్వా సఙ్ఘేన ఉపోసథో వా పవారణా వా కాతబ్బా. కతమేహి పఞ్చహి? అపరిసుద్ధకాయసమాచారో హోతి, అపరిసుద్ధవచీసమాచారో హోతి, అపరిసుద్ధాజీవో హోతి, బాలో హోతి అబ్యత్తో, భణ్డనకారకో హోతి కలహకారకో – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో సఙ్ఘమజ్ఝే ఉపోసథం వా పవారణం వా ఠపేన్తస్స – ‘అలం, భిక్ఖు, మా భణ్డనం, మా కలహం, మా విగ్గహం, మా వివాద’న్తి ఓమద్దిత్వా సఙ్ఘేన ఉపోసథో వా పవారణా వా కాతబ్బా”తి.

౪౪౬. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో అనుయోగో న దాతబ్బో”తి? “పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో అనుయోగో న దాతబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? ఆపత్తానాపత్తిం న జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం

న జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం న జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం న జానాతి, సప్పటికమ్మాపటికమ్మం ఆపత్తిం న జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో అనుయోగో న దాతబ్బో.

“పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో అనుయోగో దాతబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? ఆపత్తానాపత్తిం జానాతి, లహుకగరుకం ఆపత్తిం జానాతి, సావసేసానవసేసం ఆపత్తిం జానాతి, దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం జానాతి, సప్పటికమ్మాపటికమ్మం ఆపత్తిం జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో అనుయోగో దాతబ్బో”తి.

౪౪౭. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, ఆకారేహి భిక్ఖు ఆపత్తిం ఆపజ్జతీ”తి? “పఞ్చహుపాలి, ఆకారేహి భిక్ఖు ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. కతమేహి పఞ్చహి? అలజ్జితా, అఞ్ఞాణతా, కుక్కుచ్చపకతతా, అకప్పియే కప్పియసఞ్ఞితా, కప్పియే అకప్పియసఞ్ఞితా – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహాకారేహి భిక్ఖు ఆపత్తిం ఆపజ్జతి.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహాకారేహి భిక్ఖు ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. కతమేహి పఞ్చహి ? అదస్సనేన, అస్సవనేన, పసుత్తకతా, తథాసఞ్ఞీ, సతిసమ్మోసా – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహాకారేహి భిక్ఖు ఆపత్తిం ఆపజ్జతీ”తి.

౪౪౮. “కతి ను ఖో, భన్తే, వేరా”తి? “పఞ్చిమే, ఉపాలి, వేరా. కతమే పఞ్చ? పాణాతిపాతో , అదిన్నాదానం, కామేసుమిచ్ఛాచారో, ముసావాదో, సురామేరయమజ్జప్పమాదట్ఠానం – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ వేరా”తి.

“కతి ను ఖో, భన్తే, వేరమణియో”తి? “పఞ్చిమా, ఉపాలి, వేరమణియో. కతమా పఞ్చ? పాణాతిపాతా వేరమణీ [వేరమణి (క.)], అదిన్నాదానా వేరమణీ, కామేసుమిచ్ఛాచారా వేరమణీ, ముసావాదా వేరమణీ, సురామేరయమజ్జప్పమాదట్ఠానా వేరమణీ – ఇమా ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ వేరమణియో”తి.

౪౪౯. “కతి ను ఖో, భన్తే, బ్యసనానీ”తి? “పఞ్చిమాని, ఉపాలి, బ్యసనాని. [పరి. ౩౨౨; అ. ని. ౫.౧౩౦] కతమాని పఞ్చ? ఞాతిబ్యసనం, భోగబ్యసనం, రోగబ్యసనం, సీలబ్యసనం, దిట్ఠిబ్యసనం – ఇమాని ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ బ్యసనానీ”తి.

“కతి ను ఖో, భన్తే, సమ్పదా”తి? “పఞ్చిమా, ఉపాలి, సమ్పదా. [పరి. ౩౨౨; అ. ని. ౫.౧౩౦] కతమా పఞ్చ? ఞాతిసమ్పదా, భోగసమ్పదా, ఆరోగ్యసమ్పదా, సీలసమ్పదా, దిట్ఠిసమ్పదా – ఇమా ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ సమ్పదా”తి.

ముసావాదవగ్గో నిట్ఠితో సత్తమో.

తస్సుద్దానం –

ముసావాదో చ ఓమద్ది, అపరేహి అనుయోగో;
ఆపత్తిఞ్చ అపరేహి, వేరా వేరమణీపి చ;
బ్యసనం సమ్పదా చేవ, సత్తమో వగ్గసఙ్గహోతి.

౮. భిక్ఖునోవాదవగ్గో

౪౨౦. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో భిక్ఖునిసఙ్ఘేనేవ కమ్మం కాతబ్బ”న్తి? “పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో భిక్ఖునిసఙ్ఘేనేవ కమ్మం కాతబ్బం, అవన్దియో సో భిక్ఖు భిక్ఖునిసఙ్ఘేన. కతమేహి పఞ్చహి? వివరిత్వా కాయం భిక్ఖునీనం దస్సేతి, ఊరుం దస్సేతి, అఙ్గజాతం దస్సేతి, ఉభో అంసకూటే దస్సేతి, ఓభాసతి, గిహీ సమ్పయోజేతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో భిక్ఖునిసఙ్ఘేనేవ కమ్మం కాతబ్బం. అవన్దియో సో భిక్ఖు భిక్ఖునిసఙ్ఘేన.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో భిక్ఖునిసఙ్ఘేనేవ కమ్మం కాతబ్బం, అవన్దియో సో భిక్ఖు భిక్ఖునిసఙ్ఘేన. కతమేహి పఞ్చహి? భిక్ఖునీనం అలాభాయ పరిసక్కతి, భిక్ఖునీనం అనత్థాయ పరిసక్కతి, భిక్ఖునీనం అవాసాయ పరిసక్కతి, భిక్ఖునియో అక్కోసతి పరిభాసతి, భిక్ఖూ భిక్ఖునీహి భేదేతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో భిక్ఖునిసఙ్ఘేనేవ కమ్మం కాతబ్బం, అవన్దియో సో భిక్ఖు భిక్ఖునిసఙ్ఘేన.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో భిక్ఖునిసఙ్ఘేనేవ కమ్మం కాతబ్బం, అవన్దియో సో భిక్ఖు భిక్ఖునిసఙ్ఘేన. కతమేహి పఞ్చహి? భిక్ఖునీనం అలాభాయ పరిసక్కతి, భిక్ఖునీనం అనత్థాయ పరిసక్కతి, భిక్ఖునీనం అవాసాయ పరిసక్కతి, భిక్ఖునియో అక్కోసతి పరిభాసతి, భిక్ఖూ భిక్ఖునీహి సమ్పయోజేతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతస్స భిక్ఖునో భిక్ఖునిసఙ్ఘేనేవ కమ్మం కాతబ్బం, అవన్దియో సో భిక్ఖు భిక్ఖునిసఙ్ఘేనా”తి.

౪౨౧. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతాయ భిక్ఖునియా కమ్మం కాతబ్బ”న్తి? పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతాయ భిక్ఖునియా కమ్మం కాతబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? వివరిత్వా కాయం భిక్ఖూనం దస్సేతి, ఊరుం దస్సేతి, అఙ్గజాతం దస్సేతి, ఉభో అంసకూటే దస్సేతి, ఓభాసతి, గిహీ సమ్పయోజేతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతాయ భిక్ఖునియా కమ్మం కాతబ్బం.

“అపరేహిపి , ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతాయ భిక్ఖునియా కమ్మం కాతబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? భిక్ఖూనం అలాభాయ పరిసక్కతి, భిక్ఖూనం అనత్థాయ పరిసక్కతి, భిక్ఖూనం అవాసాయ పరిసక్కతి, భిక్ఖూ అక్కోసతి పరిభాసతి, భిక్ఖునియో భిక్ఖూహి భేదేతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతాయ భిక్ఖునియా కమ్మం కాతబ్బం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతాయ భిక్ఖునియా కమ్మం కాతబ్బం. కతమేహి పఞ్చహి? భిక్ఖూనం అలాభాయ పరిసక్కతి, భిక్ఖూనం అనత్థాయ పరిసక్కతి, భిక్ఖూనం అవాసాయ పరిసక్కతి, భిక్ఖూ అక్కోసతి పరిభాసతి, భిక్ఖునియో భిక్ఖూహి సమ్పయోజేతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతాయ భిక్ఖునియా కమ్మం కాతబ్బ”న్తి.

౪౨౨. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా భిక్ఖునీనం ఓవాదో న ఠపేతబ్బో”తి? “పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా భిక్ఖునీనం ఓవాదో న ఠపేతబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ, చావనాధిప్పాయో వత్తా హోతి, నో వుట్ఠానాధిప్పాయో – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా భిక్ఖునీనం ఓవాదో న ఠపేతబ్బో.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా భిక్ఖునీనం ఓవాదో న ఠపేతబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? అపరిసుద్ధకాయసమాచారో హోతి, అపరిసుద్ధవచీసమాచారో హోతి, అపరిసుద్ధాజీవో హోతి, బాలో హోతి, అబ్యత్తో, న

పటిబలో అనుయుఞ్జియమానో అనుయోగం దాతుం – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా భిక్ఖునీనం ఓవాదో న ఠపేతబ్బో.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా భిక్ఖునీనం ఓవాదో న ఠపేతబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? కాయికేన అనాచారేన సమన్నాగతో హోతి, వాచసికేన అనాచారేన సమన్నాగతో హోతి, కాయికవాచసికేన అనాచారేన సమన్నాగతో హోతి, భిక్ఖునీనం అక్కోసకపరిభాసకో హోతి, భిక్ఖునీహి సద్ధిం సంసట్ఠో విహరతి అననులోమికేన సంసగ్గేన – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా భిక్ఖునీనం ఓవాదో న ఠపేతబ్బో.

“అపరేహిపి , ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా భిక్ఖునీనం ఓవాదో న ఠపేతబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ, భణ్డనకారకో చ హోతి కలహకారకో, సిక్ఖాయ చ న పరిపూరికారీ – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా భిక్ఖునీనం ఓవాదో న ఠపేతబ్బో”తి.

౪౨౩. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా భిక్ఖునీనం ఓవాదో న గహేతబ్బో”తి? “పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా భిక్ఖునీనం ఓవాదో న గహేతబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? కాయికేన అనాచారేన సమన్నాగతో హోతి, వాచసికేన అనాచారేన సమన్నాగతో హోతి, కాయికవాచసికేన అనాచారేన సమన్నాగతో హోతి, భిక్ఖునీనం అక్కోసకపరిభాసకో హోతి, భిక్ఖునీహి సద్ధిం సంసట్ఠో విహరతి అననులోమికేన సంసగ్గేన – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా భిక్ఖునీనం ఓవాదో న గహేతబ్బో.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా భిక్ఖునీనం ఓవాదో న గహేతబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? అలజ్జీ చ హోతి, బాలో చ, అపకతత్తో చ, గమికో వా హోతి, గిలానో వా – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా భిక్ఖునీనం ఓవాదో న గహేతబ్బో”తి.

౪౨౪. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సద్ధిం న సాకచ్ఛితబ్బో”తి? “పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సద్ధిం న సాకచ్ఛితబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? న అసేక్ఖేన సీలక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, న అసేక్ఖేన సమాధిక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, న అసేక్ఖేన పఞ్ఞాక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, న అసేక్ఖేన విముత్తిక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, న అసేక్ఖేన విముత్తిఞాణదస్సనక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సద్ధిం న సాకచ్ఛితబ్బో. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సద్ధిం సాకచ్ఛితబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? అసేక్ఖేన సీలక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, అసేక్ఖేన సమాధిక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, అసేక్ఖేన పఞ్ఞాక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి , అసేక్ఖేన విముత్తిక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి, అసేక్ఖేన విముత్తిఞాణదస్సనక్ఖన్ధేన సమన్నాగతో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సద్ధిం సాకచ్ఛితబ్బో.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సద్ధిం న సాకచ్ఛితబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? న అత్థపటిసమ్భిదాపత్తో హోతి, న ధమ్మపటిసమ్భిదాపత్తో హోతి, న నిరుత్తిపటిసమ్భిదాపత్తో హోతి, న పటిభానపటిసమ్భిదాపత్తో హోతి, యథావిముత్తం చిత్తం న పచ్చవేక్ఖితా – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సద్ధిం న సాకచ్ఛితబ్బో. పఞ్చహుపాలి , అఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సద్ధిం సాకచ్ఛితబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? అత్థపటిసమ్భిదాపత్తో హోతి, ధమ్మపటిసమ్భిదాపత్తో హోతి, నిరుత్తిపటిసమ్భిదాపత్తో హోతి,

పటిభానపటిసమ్భిదాపత్తో హోతి, యథావిముత్తం చిత్తం పచ్చవేక్ఖితా – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతేన భిక్ఖునా సద్ధిం సాకచ్ఛితబ్బో”తి.

భిక్ఖునోవాదవగ్గో నిట్ఠితో అట్ఠమో.

తస్సుద్దానం –

భిక్ఖునీహేవ కాతబ్బం, అపరేహి తథా దువే;
భిక్ఖునీనం తయో కమ్మా, న ఠపేతబ్బా ద్వే దుకా;
న గహేతబ్బా ద్వే వుత్తా, సాకచ్ఛాసు చ ద్వే దుకాతి.

౯. ఉబ్బాహికవగ్గో

౪౩౩. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ న సమ్మన్నితబ్బో”తి? “పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ న సమ్మన్నితబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? న అత్థకుసలో హోతి, న ధమ్మకుసలో హోతి, న నిరుత్తికుసలో హోతి, న బ్యఞ్జనకుసలో హోతి, న పుబ్బాపరకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ న సమ్మన్నితబ్బో. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ సమ్మన్నితబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? అత్థకుసలో హోతి, ధమ్మకుసలో హోతి, నిరుత్తికుసలో హోతి, బ్యఞ్జనకుసలో హోతి, పుబ్బాపరకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ సమ్మన్నితబ్బో.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ న సమ్మన్నితబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? కోధనో హోతి కోధాభిభూతో, మక్ఖీ హోతి మక్ఖాభిభూతో, పళాసీ హోతి పళాసాభిభూతో, ఇస్సుకీ హోతి ఇస్సాభిభూతో, సన్దిట్ఠిపరామాసీ హోతి ఆధానగ్గాహీ దుప్పటినిస్సగ్గీ – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ న సమ్మన్నితబ్బో. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ సమ్మన్నితబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? న కోధనో హోతి న కోధాభిభూతో, న మక్ఖీ హోతి న మక్ఖాభిభూతో, న పళాసీ హోతి న పళాసాభిభూతో, న ఇస్సుకీ హోతి న ఇస్సాభిభూతో, అసన్దిట్ఠిపరామాసీ హోతి అనాధానగ్గాహీ సుప్పటినిస్సగ్గీ – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ సమ్మన్నితబ్బో.

“అపరేహిపి , ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ న సమ్మన్నితబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? కుప్పతి, బ్యాపజ్జతి, పతిట్ఠియతి, కోపం జనేతి, అఖమో హోతి అపదక్ఖిణగ్గాహీ అనుసాసనిం – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ న సమ్మన్నితబ్బో. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ సమ్మన్నితబ్బో . కతమేహి పఞ్చహి? న కుప్పతి, న బ్యాపజ్జతి, న పతిట్ఠియతి, న కోపం జనేతి, ఖమో హోతి పదక్ఖిణగ్గాహీ అనుసాసనిం – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ సమ్మన్నితబ్బో.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ న సమ్మన్నితబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? పసారేతా హోతి నో సారేతా, అనోకాసకమ్మం కారేత్వా పవత్తా హోతి, న యథాధమ్మే యథావినయే యథాపత్తియా చోదేతా

హోతి, న యథాధమ్మే యథావినయే యథాపత్తియా కారేతా హోతి, న యథాదిట్ఠియా బ్యాకతా హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ న సమ్మన్నితబ్బో. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ సమ్మన్నితబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? సారేతా హోతి నో పసారేతా, ఓకాసకమ్మం కారేత్వా పవత్తా హోతి, యథాధమ్మం యథావినయే యథాపత్తియా చోదేతా హోతి, యథాధమ్మే యథావినయే యథాపత్తియా కారేతా హోతి, యథాదిట్ఠియా బ్యాకతా హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ సమ్మన్నితబ్బో.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ న సమ్మన్నితబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, దోసాగతిం గచ్ఛతి, మోహాగతిం గచ్ఛతి, భయాగతిం గచ్ఛతి, అలజ్జీ చ హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ న సమ్మన్నితబ్బో. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ సమ్మన్నితబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, న దోసాగతిం గచ్ఛతి, న మోహాగతిం గచ్ఛతి, న భయాగతిం గచ్ఛతి, లజ్జీ చ హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ సమ్మన్నితబ్బో.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ న సమ్మన్నితబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, దోసాగతిం గచ్ఛతి, మోహాగతిం గచ్ఛతి, భయాగతిం గచ్ఛతి, అకుసలో చ హోతి వినయే – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ న సమ్మన్నితబ్బో. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ సమ్మన్నితబ్బో. కతమేహి పఞ్చహి? న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, న దోసాగతిం గచ్ఛతి, న మోహాగతిం గచ్ఛతి, న భయాగతిం గచ్ఛతి, కుసలో చ హోతి వినయే – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు ఉబ్బాహికాయ సమ్మన్నితబ్బో”తి.

౪౩౬. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు బాలోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతీ”తి? “పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు బాలోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి. కతమేహి పఞ్చహి? సుత్తం న జానాతి, సుత్తానులోమం న జానాతి, వినయం న జానాతి, వినయానులోమం న జానాతి, న చ ఠానఠానకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు బాలోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు పణ్డితోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి. కతమేహి పఞ్చహి? సుత్తం జానాతి, సుత్తానులోమం జానాతి, వినయం జానాతి, వినయానులోమం జానాతి, ఠానాఠానకుసలో చ హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు పణ్డితోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు బాలోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి. కతమేహి పఞ్చహి? ధమ్మం న జానాతి, ధమ్మానులోమం జానాతి, వినయం న జానాతి, వినయానులోమం న జానాతి, న చ పుబ్బాపరకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు బాలోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు పణ్డితోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి. కతమేహి పఞ్చహి? ధమ్మం జానాతి, ధమ్మానులోమం జానాతి, వినయం జానాతి, వినయానులోమం జానాతి, పుబ్బాపరకుసలో చ హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు పణ్డితోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు బాలోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి. కతమేహి పఞ్చహి? వత్థుం న జానాతి, నిదానం న జానాతి, పఞ్ఞత్తిం న జానాతి, పదపచ్చాభట్ఠం న జానాతి, అనుసన్ధివచనపథం న జానాతి – ఇమేహి

ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు బాలోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు పణ్డితోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి. కతమేహి పఞ్చహి? వత్థుం జానాతి, నిదానం జానాతి, పఞ్ఞత్తిం జానాతి, పదపచ్చాభట్ఠం జానాతి, అనుసన్ధివచనపథం జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు పణ్డితోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి.

"అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు బాలోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి. కతమేహి పఞ్చహి? ఆపత్తిం న జానాతి, ఆపత్తిసముట్ఠానం న జానాతి, ఆపత్తియా పయోగం న జానాతి, ఆపత్తియా వూపసమం న జానాతి, ఆపత్తియా న వినిచ్ఛయకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు బాలోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు పణ్డితోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి. కతమేహి పఞ్చహి? ఆపత్తిం జానాతి , ఆపత్తిసముట్ఠానం జానాతి, ఆపత్తియా పయోగం జానాతి, ఆపత్తియా వూపసమం జానాతి, ఆపత్తియా వినిచ్ఛయకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు పణ్డితోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి.

"అపరేహిపి , ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు బాలోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి. కతమేహి పఞ్చహి? అధికరణం న జానాతి, అధికరణసముట్ఠానం న జానాతి, అధికరణస్స పయోగం న జానాతి, అధికరణస్స వూపసమం న జానాతి, అధికరణస్స న వినిచ్ఛయకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు బాలోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు పణ్డితోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి. కతమేహి పఞ్చహి? అధికరణం జానాతి, అధికరణసముట్ఠానం జానాతి, అధికరణస్స పయోగం జానాతి, అధికరణస్స వూపసమం జానాతి, అధికరణస్స వినిచ్ఛయకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు పణ్డితోత్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతీ"తి.

ఉబ్బాహికవగ్గో నిట్ఠితో నవమో.

తస్సుద్దానం –

న అత్థకుసలో చేవ, కోధనో కుప్పతీ చ యో;
పసారేతా ఛన్దాగతిం, అకుసలో తథేవ చ.

సుత్తం ధమ్మఞ్చ వత్థుఞ్చ, ఆపత్తి అధికరణం;
ద్వే ద్వే పకాసితా సబ్బే, కణ్హసుక్కం విజానథాతి.

౧౦. అధికరణవూపసమవగ్గో

౪౩౭. "కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు నాలం అధికరణం వూపసమేతు"న్తి? "పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు నాలం అధికరణం వూపసమేతుం. కతమేహి పఞ్చహి? ఆపత్తిం న జానాతి, ఆపత్తిసముట్ఠానం న జానాతి, ఆపత్తియా పయోగం న జానాతి, ఆపత్తియా వూపసమం న జానాతి, ఆపత్తియా న వినిచ్ఛయకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు నాలం అధికరణం వూపసమేతుం. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అలం అధికరణం వూపసమేతుం. కతమేహి పఞ్చహి? ఆపత్తిం జానాతి, ఆపత్తిసముట్ఠానం జానాతి,

ఆపత్తియా పయోగం జానాతి, ఆపత్తియా వూపసమం జానాతి, ఆపత్తియా వినిచ్ఛయకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అలం అధికరణం వూపసమేతుం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు నాలం అధికరణం వూపసమేతుం. కతమేహి పఞ్చహి? అధికరణం న జానాతి, అధికరణసముట్ఠానం న జానాతి, అధికరణస్స పయోగం న జానాతి, అధికరణస్స వూపసమం న జానాతి, అధికరణస్స న వినిచ్ఛయకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు నాలం అధికరణం వూపసమేతుం.

“పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అలం అధికరణం వూపసమేతుం. కతమేహి పఞ్చహి? అధికరణం జానాతి, అధికరణసముట్ఠానం జానాతి, అధికరణస్స పయోగం జానాతి, అధికరణస్స వూపసమం జానాతి, అధికరణస్స వినిచ్ఛయకుసలో హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అలం అధికరణం వూపసమేతుం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు నాలం అధికరణం వూపసమేతుం. కతమేహి పఞ్చహి? ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, దోసాగతిం గచ్ఛతి, మోహాగతిం గచ్ఛతి, భయాగతిం గచ్ఛతి, అలజ్జీ చ హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు నాలం అధికరణం వూపసమేతుం. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అలం అధికరణం వూపసమేతుం. కతమేహి పఞ్చహి? న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, న దోసాగతిం గచ్ఛతి, న మోహాగతిం గచ్ఛతి, న భయాగతిం గచ్ఛతి, లజ్జీ చ హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అలం అధికరణం వూపసమేతుం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు నాలం అధికరణం వూపసమేతుం. కతమేహి పఞ్చహి? ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, దోసాగతిం గచ్ఛతి, మోహాగతిం గచ్ఛతి, భయాగతిం గచ్ఛతి , అప్పస్సుతో చ హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు నాలం అధికరణం వూపసమేతుం. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అలం అధికరణం వూపసమేతుం. కతమేహి పఞ్చహి? న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, న దోసాగతిం గచ్ఛతి, న మోహాగతిం గచ్ఛతి, న భయాగతిం గచ్ఛతి, బహుస్సుతో చ హోతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అలం అధికరణం వూపసమేతుం.

“అపరేహిపి , ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు నాలం అధికరణం వూపసమేతుం. కతమేహి పఞ్చహి? వత్థుం న జానాతి, నిదానం న జానాతి, పఞ్ఞత్తిం న జానాతి, పదపచ్చాభట్ఠం న జానాతి, అనుసన్ధివచనపథం న జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు నాలం అధికరణం వూపసమేతుం. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అలం అధికరణం వూపసమేతుం. కతమేహి పఞ్చహి? వత్థుం జానాతి, నిదానం జానాతి, పఞ్ఞత్తిం జానాతి, పదపచ్చాభట్ఠం జానాతి, అనుసన్ధివచనపథం జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అలం అధికరణం వూపసమేతుం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు నాలం అధికరణం వూపసమేతుం. కతమేహి పఞ్చహి? ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, దోసాగతిం గచ్ఛతి, మోహాగతిం గచ్ఛతి, భయాగతిం గచ్ఛతి, అకుసలో చ హోతి వినయే – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు నాలం అధికరణం వూపసమేతుం. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు

అలం అధికరణం వూపసమేతుం. కతమేహి పఞ్చహి? న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, న దోసాగతిం గచ్ఛతి, న మోహాగతిం గచ్ఛతి, న భయాగతిం గచ్ఛతి, కుసలో చ హోతి వినయే – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అలం అధికరణం వూపసమేతుం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు నాలం అధికరణం వూపసమేతుం. కతమేహి పఞ్చహి? ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, దోసాగతిం గచ్ఛతి, మోహాగతిం గచ్ఛతి, భయాగతిం గచ్ఛతి, పుగ్గలగరు హోతి నో సఙ్ఘగరు – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు నాలం అధికరణం వూపసమేతుం. పఞ్చహుపాలి , అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అలం అధికరణం వూపసమేతుం . కతమేహి పఞ్చహి? న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, న దోసాగతిం గచ్ఛతి, న మోహాగతిం గచ్ఛతి, న భయాగతిం గచ్ఛతి, సఙ్ఘగరు హోతి నో పుగ్గలగరు – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అలం అధికరణం వూపసమేతుం.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు నాలం అధికరణం వూపసమేతుం. కతమేహి పఞ్చహి? ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, దోసాగతిం గచ్ఛతి, మోహాగతిం గచ్ఛతి, భయాగతిం గచ్ఛతి, ఆమిసగరు హోతి నో సద్ధమ్మగరు – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు నాలం అధికరణం వూపసమేతుం. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అలం అధికరణం వూపసమేతుం. కతమేహి పఞ్చహి? న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, న దోసాగతిం గచ్ఛతి, న మోహాగతిం గచ్ఛతి, న భయాగతిం గచ్ఛతి, సద్ధమ్మగరు హోతి నో ఆమిసగరు – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భిక్ఖు అలం అధికరణం వూపసమేతు”న్తి.

౪౫౮. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, ఆకారేహి సఙ్ఘో భిజ్జతీ”తి? “పఞ్చహుపాలి, ఆకారేహి సఙ్ఘో భిజ్జతి. కతమేహి పఞ్చహి? కమ్మేన, ఉద్దేసేన, వోహరన్తో, అనుస్సావనేన, సలాకగ్గాహేన – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహాకారేహి సఙ్ఘో భిజ్జతీ”తి.

“సఙ్ఘరాజి సఙ్ఘరాజీతి, భన్తే, వుచ్చతి. కిత్తావతా ను ఖో, భన్తే, సఙ్ఘరాజి హోతి నో చ సఙ్ఘభేదో? కిత్తావతా చ పన సఙ్ఘరాజి చేవ హోతి సఙ్ఘభేదో చా”తి? “పఞ్ఞత్తేతం, ఉపాలి, మయా ఆగన్తుకానం భిక్ఖూనం ఆగన్తుకవత్తం. ఏవం సుపఞ్ఞత్తే ఖో, ఉపాలి, మయా సిక్ఖాపదే ఆగన్తుకా భిక్ఖూ ఆగన్తుకవత్తే న వత్తన్తి. ఏవమ్పి ఖో, ఉపాలి, సఙ్ఘరాజి హోతి నో చ సఙ్ఘభేదో. పఞ్ఞత్తేతం, ఉపాలి, మయా ఆవాసికానం భిక్ఖూనం ఆవాసికవత్తం. ఏవం సుపఞ్ఞత్తే ఖో, ఉపాలి, మయా సిక్ఖాపదే ఆవాసికా భిక్ఖూ ఆవాసికవత్తే న వత్తన్తి. ఏవమ్పి ఖో, ఉపాలి, సఙ్ఘరాజి హోతి నో చ సఙ్ఘభేదో. పఞ్ఞత్తేతం ఉపాలి మయా భిక్ఖూనం భత్తగ్గే భత్తగ్గవత్తం – యథావుడ్ఢం యథారత్తం యథాపతిరూపం అగ్గాసనం అగ్గోదకం అగ్గపిణ్డం. ఏవం సుపఞ్ఞత్తే ఖో, ఉపాలి, మయా సిక్ఖాపదే నవా భిక్ఖూ భత్తగ్గే థేరానం భిక్ఖూనం ఆసనం పటిబాహన్తి. ఏవమ్పి ఖో, ఉపాలి, సఙ్ఘరాజి హోతి నో చ సఙ్ఘభేదో. పఞ్ఞత్తేతం, ఉపాలి, మయా భిక్ఖూనం సేనాసనే సేనాసనవత్తం – యథావుడ్ఢం యథారత్తం యథాపతిరూపం. ఏవం సుపఞ్ఞత్తే ఖో, ఉపాలి, మయా సిక్ఖాపదే నవా భిక్ఖూ థేరానం భిక్ఖూనం సేనాసనం పటిబాహన్తి. ఏవమ్పి ఖో, ఉపాలి, సఙ్ఘరాజి హోతి నో చ సఙ్ఘభేదో. పఞ్ఞత్తేతం, ఉపాలి, మయా భిక్ఖూనం అన్తోసీమాయ ఏకం ఉపోసథం ఏకం పవారణం ఏకం సఙ్ఘకమ్మం ఏకం కమ్మాకమ్మం. ఏవం సుపఞ్ఞత్తే ఖో, ఉపాలి, మయా సిక్ఖాపదే తత్థేవ అన్తోసీమాయ ఆవేనిభావం [ఆవేణిభావం (సీ. స్యా.)] కరిత్వా గణం బన్ధిత్వా ఆవేనిం [ఆవేణి (సీ. స్యా.)] ఉపోసథం కరోన్తి ఆవేనిం పవారణం కరోన్తి ఆవేనిం సఙ్ఘకమ్మం కరోన్తి ఆవేనిం కమ్మాకమ్మాని కరోన్తి. ఏవం ఖో, ఉపాలి, సఙ్ఘరాజి చేవ హోతి సఙ్ఘభేదో చా”తి.

అధికరణవూపసమవగ్గో నిట్ఠితో దసమో.

తస్సుద్దానం –

ఆపత్తిం అధికరణం, ఛన్దా అప్పస్సుతేన చ;

వత్థుఞ్చ అకుసలో చ, పుగ్గలో ఆమిసేన చ;

భిజ్జతి సఙ్ఘరాజి చ, సఙ్ఘభేదో తథేవ చాతి.

౧౧. సఙ్ఘభేదకవగ్గో

౪౨౯. [చూళవ॰ ౩౫౪-౩౫౫; అ॰ ని॰ ౧౦.౩౮ ఆదయో] "కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో"తి? "పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో. కతమేహి పఞ్చహి? ఇధుపాలి, భిక్ఖు అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి, అవినయం వినయోతి దీపేతి, వినయం అవినయోతి దీపేతి, వినిధాయ దిట్ఠిం కమ్మేన – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో.

"అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో. కతమేహి పఞ్చహి? ఇధుపాలి, భిక్ఖు అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి, అవినయం వినయోతి దీపేతి, వినయం అవినయోతి దీపేతి, వినిధాయ దిట్ఠిం ఉద్దేసేన – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో.

"అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో. కతమేహి పఞ్చహి? ఇధుపాలి, భిక్ఖు అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి, అవినయం వినయోతి దీపేతి, వినయం అవినయోతి దీపేతి, వినిధాయ దిట్ఠి వోహరన్తో – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో.

"అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో. కతమేహి పఞ్చహి? ఇధుపాలి, భిక్ఖు అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి, అవినయం వినయోతి దీపేతి, వినయం అవినయోతి దీపేతి, వినిధాయ దిట్ఠిం అనుస్సావనేన – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో.

"అపరేహిపి, ఉపాలి , పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో. కతమేహి పఞ్చహి? ఇధుపాలి, భిక్ఖు అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి, అవినయం వినయోతి దీపేతి, వినయం అవినయోతి దీపేతి, వినిధాయ దిట్ఠిం సలాకగ్గాహేన – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో. కతమేహి పఞ్చహి? ఇధుపాలి, భిక్ఖు అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి, అవినయం వినయోతి దీపేతి, వినయం అవినయోతి దీపేతి, వినిధాయ ఖన్తిం కమ్మేన...పే.... వినిధాయ ఖన్తిం ఉద్దేసేన...పే.... వినిధాయ ఖన్తిం వోహరన్తో...పే.... వినిధాయ ఖన్తిం అనుస్సావనేన...పే.... వినిధాయ ఖన్తిం సలాకగ్గాహేన – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో. కతమేహి పఞ్చహి? ఇధుపాలి, భిక్ఖు అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి అవినయం వినయోతి దీపేతి, వినయం అవినయోతి దీపేతి, వినిధాయ రుచిం కమ్మేన...పే.... వినిధాయ రుచిం ఉద్దేసేన...పే.... వినిధాయ రుచిం వోహరన్తో...పే.... వినిధాయ రుచిం అనుస్సావనేన...పే.... వినిధాయ రుచిం సలాకగ్గాహేన – ఇమేహి ఖో , ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో. కతమేహి పఞ్చహి? ఇధుపాలి , భిక్ఖు అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి, అవినయం వినయోతి దీపేతి, వినయం అవినయోతి దీపేతి, వినిధాయ సఞ్ఞం కమ్మేన...పే.... వినిధాయ సఞ్ఞం ఉద్దేసేన...పే.... వినిధాయ సఞ్ఞం వోహరన్తో...పే.... వినిధాయ సఞ్ఞం అనుస్సావనేన...పే.... వినిధాయ సఞ్ఞం సలాకగ్గాహేన – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో ఆపాయికో నేరయికో కప్పట్ఠో అతేకిచ్ఛో”తి.

సఙ్ఘభేదకవగ్గో నిట్ఠితో ఏకాదసమో.

తస్సుద్దానం –

వినిధాయ దిట్ఠిం కమ్మేన, ఉద్దేసే వోహరేన చ;
అనుస్సావనే సలాకేన, పఞ్చేతే దిట్ఠినిస్సితా;
ఖన్తిం రుచిఞ్చ సఞ్ఞఞ్చ, తయో తే పఞ్చధా నయాతి.

౧౨. దుతియసఙ్ఘభేదకవగ్గో

౪౬౦. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో న ఆపాయికో న నేరయికో న కప్పట్ఠో న అతేకిచ్ఛో”తి? “పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో న ఆపాయికో న నేరయికో న కప్పట్ఠో న అతేకిచ్ఛో. కతమేహి పఞ్చహి? ఇధుపాలి, భిక్ఖు అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి , అవినయం వినయోతి దీపేతి, వినయం అవినయోతి దీపేతి, అవినిధాయ దిట్ఠిం కమ్మేన – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో న ఆపాయికో న నేరయికో న కప్పట్ఠో న అతేకిచ్ఛో.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో న ఆపాయికో న నేరయికో న కప్పట్ఠో న అతేకిచ్ఛో. కతమేహి పఞ్చహి? ఇధుపాలి, భిక్ఖు అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి, అవినయం వినయోతి దీపేతి,

వినయం అవినయోతి దీపేతి, అవినిధాయ దిట్ఠిం ఉద్దేసేన – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో న ఆపాయికో న నేరయికో న కప్పట్ఠో న అతేకిచ్ఛో.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో న ఆపాయికో న నేరయికో న కప్పట్ఠో న అతేకిచ్ఛో. కతమేహి పఞ్చహి? ఇధుపాలి, భిక్ఖు అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి, అవినయం వినయోతి దీపేతి, వినయం అవినయోతి దీపేతి, అవినిధాయ దిట్ఠిం వోహరన్తో. ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో న ఆపాయికో న నేరయికో న కప్పట్ఠో న అతేకిచ్ఛో.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో న ఆపాయికో న నేరయికో న కప్పట్ఠో న అతేకిచ్ఛో. కతమేహి పఞ్చహి? ఇధుపాలి, భిక్ఖు అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి, అవినయం వినయోతి దీపేతి, వినయం అవినయోతి దీపేతి, అవినిధాయ దిట్ఠిం అనుస్సావనేన – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో న ఆపాయికో న నేరయికో న కప్పట్ఠో న అతేకిచ్ఛో.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో న ఆపాయికో న నేరయికో న కప్పట్ఠో న అతేకిచ్ఛో. కతమేహి పఞ్చహి? ఇధుపాలి, భిక్ఖు అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి, అవినయం వినయోతి దీపేతి, వినయం అవినయోతి దీపేతి, అవినిధాయ దిట్ఠిం సలాకగ్గాహేన – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో న ఆపాయికో న నేరయికో న కప్పట్ఠో న అతేకిచ్ఛో.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో న ఆపాయికో న నేరయికో న కప్పట్ఠో న అతేకిచ్ఛో. కతమేహి పఞ్చహి? ఇధుపాలి, భిక్ఖు అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి, అవినయం వినయోతి దీపేతి, వినయం అవినయోతి దీపేతి, అవినిధాయ ఖన్తిం కమ్మేన...పే.... అవినిధాయ ఖన్తిం ఉద్దేసేన...పే.... అవినిధాయ ఖన్తిం వోహరన్తో...పే.... అవినిధాయ ఖన్తిం అనుస్సావనేన...పే.... అవినిధాయ ఖన్తిం సలాకగ్గాహేన – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో న ఆపాయికో న నేరయికో న కప్పట్ఠో న అతేకిచ్ఛో.

“అపరేహిపి , ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో న ఆపాయికో న నేరయికో న కప్పట్ఠో న అతేకిచ్ఛో. కతమేహి పఞ్చహి? ఇధుపాలి, భిక్ఖు అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి, అవినయం వినయోతి దీపేతి, వినయం అవినయోతి దీపేతి, అవినిధాయ రుచిం కమ్మేన...పే.... అవినిధాయ రుచిం ఉద్దేసేన...పే.... అవినిధాయ రుచిం వోహరన్తో...పే.... అవినిధాయ రుచిం అనుస్సావనేన...పే.... అవినిధాయ రుచిం సలాకగ్గాహేన – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో న ఆపాయికో న నేరయికో న కప్పట్ఠో న అతేకిచ్ఛో.

“అపరేహిపి, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో న ఆపాయికో న నేరయికో న కప్పట్ఠో న అతేకిచ్ఛో. కతమేహి పఞ్చహి? ఇధుపాలి, భిక్ఖు అధమ్మం ధమ్మోతి దీపేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి దీపేతి, అవినయం వినయోతి దీపేతి, వినయం అవినయోతి దీపేతి, అవినిధాయ సఞ్ఞం కమ్మేన...పే.... అవినిధాయ సఞ్ఞం ఉద్దేసేన...పే.... అవినిధాయ సఞ్ఞం వోహరన్తో...పే.... అవినిధాయ సఞ్ఞం అనుస్సావనేన...పే.... అవినిధాయ సఞ్ఞం సలాకగ్గాహేన – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సఙ్ఘభేదకో న ఆపాయికో న నేరయికో న కప్పట్ఠో న అతేకిచ్ఛో”తి.

దుతియసఙ్ఘభేదకవగ్గో నిట్ఠితో ద్వాదసమో.

తస్సుద్దానం –

అవినిధాయ దిట్ఠిం కమ్మేన, ఉద్దేసే వోహారేన చ;
అనుస్సావనే సలాకేన, పఞ్చేతే దిట్ఠినిస్సితా.

ఖన్తిం రుచిఞ్చ సఞ్ఞఞ్చ, తయో తే పఞ్చధా నయా.

హేట్ఠిమే కణ్హపక్ఖమ్హి, సమవీసతి విధీ యథా;
తథేవ సుక్కపక్ఖమ్హి, సమవీసతి జానథాతి.

౧౩. ఆవాసికవగ్గో

౪౬౧. ''కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతో ఆవాసికో భిక్ఖు యథాభతం నిక్ఖిత్తో ఏవం నిరయే''తి? ''పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో ఆవాసికో భిక్ఖు యథాభతం నిక్ఖిత్తో ఏవం నిరయే . కతమేహి పఞ్చహి? ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, దోసాగతిం గచ్ఛతి, మోహాగతిం గచ్ఛతి, భయాగతిం గచ్ఛతి, సఙ్ఘికం పుగ్గలికపరిభోగేన పరిభుఞ్జతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో ఆవాసికో భిక్ఖు యథాభతం నిక్ఖిత్తో ఏవం నిరయే.

''పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో ఆవాసికో భిక్ఖు యథాభతం నిక్ఖిత్తో ఏవం సగ్గే. కతమేహి పఞ్చహి? న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, న దోసాగతిం గచ్ఛతి, న మోహాగతిం గచ్ఛతి, న భయాగతిం గచ్ఛతి, సఙ్ఘికం న పుగ్గలికపరిభోగేన పరిభుఞ్జతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో ఆవాసికో భిక్ఖు యథాభతం నిక్ఖిత్తో ఏవం సగ్గే''తి.

౪౬౨. ''కతి ను ఖో, భన్తే, అధమ్మికా వినయబ్యాకరణా''తి? ''పఞ్చిమే, ఉపాలి, అధమ్మికా వినయబ్యాకరణా. కతమే పఞ్చ? ఇధుపాలి, భిక్ఖు అధమ్మం ధమ్మోతి పరిణామేతి, ధమ్మం అధమ్మోతి పరిణామేతి, అవినయం వినయోతి పరిణామేతి, వినయం అవినయోతి పరిణామేతి , అపఞ్ఞత్తం పఞ్ఞాపేతి, పఞ్ఞత్తం సముచ్ఛిన్దతి – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ అధమ్మికా వినయబ్యాకరణా. పఞ్చిమే, ఉపాలి, ధమ్మికా వినయబ్యాకరణా. కతమే పఞ్చ? ఇధుపాలి, భిక్ఖు అధమ్మం అధమ్మోతి పరిణామేతి, ధమ్మం ధమ్మోతి పరిణామేతి, అవినయం అవినయోతి పరిణామేతి, వినయం వినయోతి పరిణామేతి, అపఞ్ఞత్తం న పఞ్ఞపేతి, పఞ్ఞత్తం న సముచ్ఛిన్దతి – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ ధమ్మికా వినయబ్యాకరణా''తి.

౪౬౩. [అ॰ ని॰ ౫.౨౭౨-౨౮౫] ''కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భత్తుద్దేసకో యథాభతం నిక్ఖిత్తో ఏవం నిరయే''తి? ''పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భత్తుద్దేసకో యథాభతం నిక్ఖిత్తో ఏవం నిరయే. కతమేహి పఞ్చహి? ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, దోసాగతిం గచ్ఛతి, మోహాగతిం గచ్ఛతి, భయాగతిం గచ్ఛతి, ఉద్దిట్ఠానుద్దిట్ఠం న జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భత్తుద్దేసకో యథాభతం నిక్ఖిత్తో ఏవం నిరయే.

[అ॰ ని॰ ౫.౨౭౨-౨౮౫] ''పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో భత్తుద్దేసకో యథాభతం నిక్ఖిత్తో ఏవం సగ్గే. కతమేహి పఞ్చహి? న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, న దోసాగతిం గచ్ఛతి, న మోహాగతిం గచ్ఛతి, న భయాగతిం గచ్ఛతి, ఉద్దిట్ఠానుద్దిట్ఠం

జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో భత్తుద్దేసకో యథాభతం నిక్ఖిత్తో ఏవం సగ్గే”తి.

౪౬౪. “కతిహి ను ఖో, భన్తే, అఙ్గేహి సమన్నాగతో సేనాసనపఞ్ఞాపకో…పే॰… భణ్డాగారికో…పే॰… చీవరపటిగ్గాహకో…పే॰… చీవరభాజకో…పే॰… యాగుభాజకో…పే॰… ఫలభాజకో…పే॰… ఖజ్జభాజకో…పే॰… అప్పమత్తకవిస్సజ్జకో…పే॰… సాటియగ్గాహాపకో…పే॰… పత్తగ్గాహాపకో…పే॰… ఆరామికపేసకో…పే॰… సామణేరపేసకో యథాభతం నిక్ఖిత్తో ఏవం నిరయే”తి? “పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో సామణేరపేసకో యథాభతం నిక్ఖిత్తో ఏవం నిరయే. కతమేహి పఞ్చహి? ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, దోసాగతిం గచ్ఛతి, మోహాగతిం గచ్ఛతి, భయాగతిం గచ్ఛతి, పేసితాపేసితం న జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సామణేరపేసకో యథాభతం నిక్ఖిత్తో ఏవం నిరయే. పఞ్చహుపాలి, అఙ్గేహి సమన్నాగతో సామణేరపేసకో యథాభతం నిక్ఖిత్తో ఏవం సగ్గే. కతమేహి పఞ్చహి? న ఛన్దాగతిం గచ్ఛతి, న దోసాగతిం గచ్ఛతి, న మోహాగతిం గచ్ఛతి, న భయాగతిం గచ్ఛతి, పేసితాపేసితం జానాతి – ఇమేహి ఖో, ఉపాలి, పఞ్చహఙ్గేహి సమన్నాగతో సామణేరపేసకో యథాభతం నిక్ఖిత్తో ఏవం సగ్గే”తి.

ఆవాసికవగ్గో నిట్ఠితో తేరసమో.

తస్సుద్దానం –

ఆవాసికబ్యాకరణా , భత్తుసేనాసనాని చ;
భణ్డచీవరగ్గాహో చ, చీవరస్స చ భాజకో.

యాగు ఫలం ఖజ్జకఞ్చ, అప్పసాటియగాహకో;
పత్తో ఆరామికో చేవ, సామణేరేన పేసకోతి.

౧౪. కథినత్థారవగ్గో

౪౬౫. “కతి ను ఖో, భన్తే, ఆనిసంసా కథినత్థారే”తి? “పఞ్చిమే, ఉపాలి, ఆనిసంసా కథినత్థారే. కతమే పఞ్చ? అనామన్తచారో, అసమాదానచారో, గణభోజనం, యావదత్థచీవరం, యో చ తత్థ చీవరుప్పాదో సో నేసం భవిస్సతి – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ ఆనిసంసా కథినత్థారే”తి.

౪౬౬. “కతి ను ఖో, భన్తే, ఆదీనవా ముట్ఠస్సతిస్స అసమ్పజానస్స నిద్దం ఓక్కమతో”తి? “పఞ్చిమే, ఉపాలి, ఆదీనవా ముట్ఠస్సతిస్స అసమ్పజానస్స నిద్దం ఓక్కమతో. కతమే పఞ్చ? దుక్ఖం సుపతి, దుక్ఖం పటిబుజ్ఝతి, పాపకం సుపినం పస్సతి, దేవతా న రక్ఖన్తి, అసుచి ముచ్చతి – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ ఆదీనవా ముట్ఠస్సతిస్స అసమ్పజానస్స నిద్దం ఓక్కమతో. పఞ్చిమే, ఉపాలి, ఆనిసంసా ఉపట్ఠితస్సతిస్స సమ్పజానస్స నిద్దం ఓక్కమతో. కతమే పఞ్చ? సుఖం సుపతి, సుఖం పటిబుజ్ఝతి, న పాపకం సుపినం పస్సతి, దేవతా రక్ఖన్తి, అసుచి న ముచ్చతి – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ ఆనిసంసా ఉపట్ఠితస్సతిస్స సమ్పజానస్స నిద్దం ఓక్కమతో”తి.

౪౬౭. “కతి ను ఖో, భన్తే, అవన్దియా”తి? “పఞ్చిమే, ఉపాలి, అవన్దియా. కతమే పఞ్చ? అన్తరఘరం పవిట్ఠో అవన్దియో, రచ్ఛగతో అవన్దియో, ఓతమసికో అవన్దియో, అసమన్నాహరన్తో అవన్దియో, సుత్తో అవన్దియో – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ అవన్దియా.

“అపరేపి, ఉపాలి, పఞ్చ అవన్దియా. కతమే పఞ్చ? యాగుపానే అవన్దియో, భత్తగ్గే అవన్దియో, ఏకావత్తో అవన్దియో, అఞ్ఞవిహితో అవన్దియో, నగ్గో అవన్దియో – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ అవన్దియా.

“అపరేపి , ఉపాలి, పఞ్చ అవన్దియా. కతమే పఞ్చ? ఖాదన్తో అవన్దియో, భుఞ్జన్తో అవన్దియో, ఉచ్చారం కరోన్తో అవన్దియో, పస్సావం కరోన్తో అవన్దియో, ఉక్ఖిత్తకో అవన్దియో – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ అవన్దియా.

“అపరేపి, ఉపాలి, పఞ్చ అవన్దియా . కతమే పఞ్చ? పురే ఉపసమ్పన్నేన పచ్ఛా ఉపసమ్పన్నో అవన్దియో, అనుపసమ్పన్నో అవన్దియో, నానాసంవాసకో వుడ్ఢతరో అధమ్మవాదీ అవన్దియో, మాతుగామో అవన్దియో, పణ్డకో అవన్దియో – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ అవన్దియా.

“అపరేపి, ఉపాలి, పఞ్చ అవన్దియా. కతమే పఞ్చ? పారివాసికో అవన్దియో, మూలాయపటికస్సనారహో అవన్దియో, మానత్తారహో అవన్దియో, మానత్తచారికో అవన్దియో, అబ్భానారహో అవన్దియో – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ అవన్దియా”తి.

౪౬౮. “కతి ను ఖో, భన్తే, వన్దియా”తి? “పఞ్చిమే, ఉపాలి, వన్దియా. కతమే పఞ్చ? పచ్ఛా ఉపసమ్పన్నేన పురే ఉపసమ్పన్నో వన్దియో, నానాసంవాసకో వుడ్ఢతరో ధమ్మవాదీ వన్దియో, ఆచరియో వన్దియో, ఉపజ్ఝాయో వన్దియో, సదేవకే లోకే సమారకే సబ్రహ్మకే సస్సమణబ్రాహ్మణియా పజాయ సదేవమనుస్సాయ తథాగతో అరహం సమ్మాసమ్బుద్ధో వన్దియో – ఇమే ఖో, ఉపాలి, పఞ్చ వన్దియా”తి.

౪౬౯. “నవకతరేన, భన్తే, భిక్ఖునా వుడ్ఢతరస్స భిక్ఖునో పాదే వన్దన్తేన కతి ధమ్మే అజ్ఝత్తం ఉపట్ఠాపేత్వా పాదా వన్దితబ్బా”తి? “నవకతరేనుపాలి, భిక్ఖునా వుడ్ఢతరస్స భిక్ఖునో పాదే వన్దన్తేన పఞ్చ ధమ్మే అజ్ఝత్తం ఉపట్ఠాపేత్వా పాదా వన్దితబ్బా. కతమే పఞ్చ? నవకతరేనుపాలి, భిక్ఖునా వుడ్ఢతరస్స భిక్ఖునో పాదే వన్దన్తేన ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా, అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా , ఉభోహి పాణితలేహి పాదాని పరిసమ్బాహన్తేన, పేమఞ్చ గారవఞ్చ ఉపట్ఠాపేత్వా పాదా వన్దితబ్బా – నవకతరేనుపాలి భిక్ఖునా వుడ్ఢతరస్స భిక్ఖునో పాదే వన్దన్తేన ఇమే పఞ్చ ధమ్మే అజ్ఝత్తం ఉపట్ఠాపేత్వా పాదా వన్దితబ్బా”తి.

కథినత్థారవగ్గో నిట్ఠితో చుద్దసమో.

తస్సుద్దానం –

కథినత్థారనిద్దా చ, అన్తరా యాగుఖాదనే;
పురే చ పారివాసి చ, వన్దియో వన్దితబ్బకన్తి.

ఉపాలిపఞ్చకం నిట్ఠితం.

తేసం వగ్గానం ఉద్దానం

అనిస్సితేన కమ్మఞ్చ, వోహారావికమ్మేన చ;
చోదనా చ ధుతఙ్గా చ, ముసా భిక్ఖునిమేవ చ.

ఉబ్బాహికాధికరణం, భేదకా పఞ్చమా పురే;
ఆవాసికా కథినఞ్చ, చుద్దసా సుప్పకాసితాతి.

అత్థాపత్తిసముట్ఠానం

౧. పారాజికం

౪౭౦. అత్థాపత్తి అచిత్తకో ఆపజ్జతి, సచిత్తకో వుట్ఠాతి. అత్థాపత్తి సచిత్తకో ఆపజ్జతి, అచిత్తకో వుట్ఠాతి. అత్థాపత్తి అచిత్తకో ఆపజ్జతి, అచిత్తకో వుట్ఠాతి. అత్థాపత్తి సచిత్తకో ఆపజ్జతి, సచిత్తకో వుట్ఠాతి. అత్థాపత్తి కుసలచిత్తో ఆపజ్జతి, కుసలచిత్తో వుట్ఠాతి. అత్థాపత్తి కుసలచిత్తో ఆపజ్జతి, అకుసలచిత్తో వుట్ఠాతి. అత్థాపత్తి కుసలచిత్తో ఆపజ్జతి, అబ్యాకతచిత్తో వుట్ఠాతి. అత్థాపత్తి అకుసలచిత్తో ఆపజ్జతి, కుసలచిత్తో వుట్ఠాతి. అత్థాపత్తి అకుసలచిత్తో ఆపజ్జతి, అకుసలచిత్తో వుట్ఠాతి. అత్థాపత్తి అకుసలచిత్తో ఆపజ్జతి, అబ్యాకతచిత్తో వుట్ఠాతి. అత్థాపత్తి అబ్యాకతచిత్తో ఆపజ్జతి, కుసలచిత్తో వుట్ఠాతి. అత్థాపత్తి అబ్యాకతచిత్తో ఆపజ్జతి, అకుసలచిత్తో వుట్ఠాతి. అత్థాపత్తి అబ్యాకతచిత్తో ఆపజ్జతి, అబ్యాకతచిత్తో వుట్ఠాతి.

పఠమం పారాజికం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? పఠమం పారాజికం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి. కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో.

దుతియం పారాజికం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? దుతియం పారాజికం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి.

తతియం పారాజికం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? తతియం పారాజికం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి.

చతుత్థం పారాజికం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? చతుత్థం పారాజికం తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి , న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి.

చత్తారో పారాజికా నిట్ఠితా.

౨. సఙ్ఘాదిసేసం

౪౭౧. ఉపక్కమిత్వా అసుచిం మోచేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? ఉపక్కమిత్వా అసుచిం మోచేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో.

మాతుగామేన సద్ధిం కాయసంసగ్గం సమాపజ్జన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? మాతుగామేన సద్ధిం కాయసంసగ్గం సమాపజ్జన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో.

మాతుగామం దుట్ఠుల్లాహి వాచాహి ఓభాసేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? మాతుగామం దుట్ఠుల్లాహి వాచాహి ఓభాసేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి.

మాతుగామస్స సన్తికే అత్తకామపారిచరియాయ వణ్ణం భాసన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? మాతుగామస్స సన్తికే అత్తకామపారిచరియాయ వణ్ణం భాసన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

సఞ్చరిత్తం సమాపజ్జన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? సఞ్చరిత్తం సమాపజ్జన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి – సియా కాయతో సముట్ఠాతి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా వాచతో సముట్ఠాతి, న కాయతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠాతి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి , న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి.

సఞ్ఞాచికాయ కుటిం కారాపేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? సఞ్ఞాచికాయ కుటిం కారాపేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

మహల్లకం విహారం కారాపేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? మహల్లకం విహారం కారాపేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

భిక్ఖుం అమూలకేన పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? భిక్ఖుం అమూలకేన పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

భిక్ఖుం అఞ్ఞభాగియస్స అధికరణస్స కిఞ్చి దేసం లేసమత్తం ఉపాదాయ పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? భిక్ఖుం అఞ్ఞభాగియస్స అధికరణస్స కిఞ్చి దేసం లేసమత్తం ఉపాదాయ పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి…పే॰….

సఙ్ఘభేదకస్స భిక్ఖునో యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? సఙ్ఘభేదకస్స భిక్ఖునో యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి.

భేదకానువత్తకానం భిక్ఖూనం యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తానం సఙ్ఘాదిసేసో కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? భేదకానువత్తకానం భిక్ఖూనం యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తానం సఙ్ఘాదిసేసో ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి.

దుబ్బచస్స భిక్ఖునో యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? దుబ్బచస్స భిక్ఖునో యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి.

కులదూసకస్స భిక్ఖునో యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? కులదూసకస్స భిక్ఖునో యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి.

తేరస సఙ్ఘాదిసేసా నిట్ఠితా.

४२२. ...పే.... అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తస్స దుక్కటం కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి? అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరోన్తస్స దుక్కటం ఏకేన సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి – కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠాతి, న వాచతో.

సేఖియా నిట్ఠితా.

३. పారాజికాది

४२३. చత్తారో పారాజికా కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? చత్తారో పారాజికా తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి.

తేరస సఙ్ఘాదిసేసా కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? తేరస సఙ్ఘాదిసేసా ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి – సియా కాయతో సముట్ఠన్తి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా వాచతో సముట్ఠన్తి, న కాయతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో న సముట్ఠన్తి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి.

ద్వే అనియతా కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? ద్వే అనియతా తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి.

తింస నిస్సగ్గియా పాచిత్తియా కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? తింస నిస్సగ్గియా పాచిత్తియా ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి – సియా కాయతో సముట్ఠన్తి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా వాచతో సముట్ఠన్తి, న కాయతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠన్తి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి.

ద్వేనవుతి పాచిత్తియా కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? ద్వేనవుతి పాచిత్తియా ఛహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి – సియా కాయతో సముట్ఠన్తి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా వాచతో సముట్ఠన్తి, న కాయతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠన్తి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి.

చత్తారో పాటిదేసనీయా కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? చత్తారో పాటిదేసనీయా చతూహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి – సియా కాయతో సముట్ఠన్తి, న వాచతో న చిత్తతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ సముట్ఠన్తి, న చిత్తతో; సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి.

పఞ్చసత్తతి సేఖియా కతిహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి? పఞ్చసత్తతి సేఖియా తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠన్తి – సియా కాయతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న వాచతో; సియా వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి, న కాయతో; సియా కాయతో చ వాచతో చ చిత్తతో చ సముట్ఠన్తి.

సముట్ఠానం నిట్ఠితం.

తస్సుద్దానం –

అచిత్తకుసలా చేవ, సముట్ఠానఞ్చ సబ్బథా;
యథాధమ్మేన ఞాయేన, సముట్ఠానం విజానథాతి.

దుతియగాథాసఙ్గణికం

౧. కాయికాదిఆపత్తి

౪౭౪. కతి ఆపత్తియో కాయికా, కతి వాచసికా కతా.

ఛాదేన్తస్స కతి ఆపత్తియో, కతి సంసగ్గపచ్చయా.

ఛాపత్తియో కాయికా, ఛ వాచసికా కతా;
ఛాదేన్తస్స తిస్సో ఆపత్తియో, పఞ్చ సంసగ్గపచ్చయా.

అరుణుగ్గే కతి ఆపత్తియో, కతి యావతతియకా;
కతేత్థ అట్ఠ వత్థుకా, కతిహి సబ్బసఙ్గహో.

అరుణుగ్గే తిస్సో ఆపత్తియో, ద్వే యావతతియకా;
ఏకేత్థ అట్ఠ వత్థుకా, ఏకేన సబ్బసఙ్గహో.

వినయస్స కతి మూలాని, యాని బుద్ధేన పఞ్ఞత్తా;
వినయగరుకా కతి వుత్తా, దుట్ఠుల్లచ్ఛాదనా కతి.

వినయస్స ద్వే మూలాని, యాని బుద్ధేన పఞ్ఞత్తా;
వినయగరుకా ద్వే వుత్తా, ద్వే దుట్ఠుల్లచ్ఛాదనా.

గామన్తరే కతి ఆపత్తియో, కతి నదిపారపచ్చయా;
కతిమంసేసు థుల్లచ్చయం, కతిమంసేసు దుక్కటం.

గామన్తరే చతస్సో ఆపత్తియో, చతస్సో నదిపారపచ్చయా;
ఏకమంసే థుల్లచ్చయం, నవమంసేసు దుక్కటం.

కతి వాచసికా రత్తిం, కతి వాచసికా దివా;
దదమానస్స కతి ఆపత్తియో, పటిగ్గణ్హన్తస్స కిత్తకా.

ద్వే వాచసికా రత్తిం, ద్వే వాచసికా దివా;
దదమానస్స తిస్సో ఆపత్తియో, చత్తారో చ పటిగ్గహే.

౨. దేసనాగామినియాదిఆపత్తి

౪౭౫.కతి దేసనాగామినియో, కతి సప్పటికమ్మా కతా;

కతేత్థ అప్పటికమ్మా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా.

పఞ్చ దేసనాగామినియో, ఛ సప్పటికమ్మా కతా;
ఏకేత్థ అప్పటికమ్మా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా.

వినయగరుకా కతి వుత్తా, కాయవాచసికాని చ;
కతి వికాలే ధఞ్ఞరసో, కతి ఞత్తిచతుత్థేన సమ్ముతి.

వినయగరుకా ద్వే వుత్తా, కాయవాచసికాని చ;
ఏకో వికాలే ధఞ్ఞరసో, ఏకా ఞత్తిచతుత్థేన సమ్ముతి.

పారాజికా కాయికా కతి, కతి సంవాసకభూమియో;
కతినం రత్తిచ్ఛేదో, పఞ్ఞత్తా ద్వఙ్గులా కతి.

పారాజికా కాయికా ద్వే, ద్వే సంవాసకభూమియో;
ద్విన్నం రత్తిచ్ఛేదో, పఞ్ఞత్తా ద్వఙ్గులా దువే.

కతత్తానం వధిత్వాన, కతిహి సఙ్ఘో భిజ్జతి;
కతేత్థ పఠమాపత్తికా, ఞత్తియా కరణా కతి.

ద్వే అత్తానం వధిత్వాన, ద్వీహి సఙ్ఘో భిజ్జతి;
ద్వేత్థ పఠమాపత్తికా, ఞత్తియా కరణా దువే.

పాణాతిపాతే కతి ఆపత్తియో, వాచా పారాజికా కతి;
ఓభాసనా కతి వుత్తా, సఞ్చరిత్తేన వా కతి.

పాణాతిపాతే తిస్సో ఆపత్తియో;
వాచా పారాజికా తయో;
ఓభాసనా తయో వుత్తా;
సఞ్చరిత్తేన వా తయో.

కతి పుగ్గలా న ఉపసమ్పాదేతబ్బా, కతి కమ్మానం సఙ్గహా;
నాసితకా కతి వుత్తా, కతినం ఏకవాచికా.

తయో పుగ్గలా న ఉపసమ్పాదేతబ్బా, తయో కమ్మానం సఙ్గహా;
నాసితకా తయో వుత్తా, తిణ్ణన్నం ఏకవాచికా.

అదిన్నాదానే కతి ఆపత్తియో, కతి మేథునపచ్చయా;

ఛిన్దన్తస్స కతి ఆపత్తియో, కతి ఛడ్డితపచ్చయా.

అదిన్నాదానే తిస్సో ఆపత్తియో, చతస్సో మేథునపచ్చయా;
ఛిన్దన్తస్స తిస్సో ఆపత్తియో, పఞ్చ ఛడ్డితపచ్చయా.

భిక్ఖునోవాదకవగ్గస్మిం , పాచిత్తియేన దుక్కటా;
కతేత్థ నవకా వుత్తా, కతినం చీవరేన చ.

భిక్ఖునోవాదకవగ్గస్మిం , పాచిత్తియేన దుక్కటా కతా;
చతురేత్థ నవకా వుత్తా, ద్విన్నం చీవరేన చ.

భిక్ఖునీనఞ్చ అక్ఖాతా, పాటిదేసనియా కతి;
భుఞ్జన్తామకధఞ్ఞేన, పాచిత్తియేన దుక్కటా కతి.

భిక్ఖునీనఞ్చ అక్ఖాతా, అట్ఠ పాటిదేసనీయా కతా;
భుఞ్జన్తామకధఞ్ఞేన, పాచిత్తియేన దుక్కటా కతా.

గచ్ఛన్తస్స కతి ఆపత్తియో, ఠితస్స చాపి కిత్తకా;
నిసిన్నస్స కతి ఆపత్తియో, నిపన్నస్సాపి కిత్తకా.

గచ్ఛన్తస్స చతస్సో ఆపత్తియో, ఠితస్స చాపి తత్తకా;
నిసిన్నస్స చతస్సో ఆపత్తియో, నిపన్నస్సాపి తత్తకా.

౩. పాచిత్తియం

౪౭౬. కతి పాచిత్తియాని, సబ్బాని నానావత్థుకాని;
అపుబ్బం అచరిమం, ఆపజ్జేయ్య ఏకతో.

పఞ్చ పాచిత్తియాని, సబ్బాని నానావత్థుకాని;
అపుబ్బం అచరిమం, ఆపజ్జేయ్య ఏకతో.

కతి పాచిత్తియాని, సబ్బాని నానావత్థుకాని;
అపుబ్బం అచరిమం, ఆపజ్జేయ్య ఏకతో.

న పాచిత్తియాని, సబ్బాని నానావత్థుకాని;
అపుబ్బం అచరిమం, ఆపజ్జేయ్య ఏకతో.

కతి పాచిత్తియాని, సబ్బాని నానావత్థుకాని;

కతి వాచాయ దేసేయ్య, వుత్తా ఆదిచ్చబన్ధునా.

పఞ్చ పాచిత్తియాని, సబ్బాని నానావత్థుకాని;
ఏకవాచాయ దేసేయ్య, వుత్తా ఆదిచ్చబన్ధునా.

కతి పాచిత్తియాని, సబ్బాని నానావత్థుకాని;
కతి వాచాయ దేసేయ్య, వుత్తా ఆదిచ్చబన్ధునా.

నవ పాచిత్తియాని, సబ్బాని నానావత్థుకాని;
ఏకవాచాయ దేసేయ్య, వుత్తా ఆదిచ్చబన్ధునా.

కతి పాచిత్తియాని, సబ్బాని నానావత్థుకాని;
కిఞ్చి కిత్తేత్వా దేసేయ్య, వుత్తా ఆదిచ్చబన్ధునా.

పఞ్చ పాచిత్తియాని, సబ్బాని నానావత్థుకాని;
వత్థుం కిత్తేత్వా దేసేయ్య, వుత్తా ఆదిచ్చబన్ధునా.

కతి పాచిత్తియాని, సబ్బాని నానావత్థుకాని;
కిఞ్చి కిత్తేత్వా దేసేయ్య, వుత్తా ఆదిచ్చబన్ధునా.

నవ పాచిత్తియాని, సబ్బాని నానావత్థుకాని;
వత్థుం కిత్తేత్వా దేసేయ్య, వుత్తా ఆదిచ్చబన్ధునా.

యావతతియకే కతి ఆపత్తియో, కతి వోహారపచ్చయా;
ఖాదన్తస్స కతి ఆపత్తియో, కతి భోజనపచ్చయా.

యావతతియకే తిస్సో ఆపత్తియో, ఛ వోహారపచ్చయా;
ఖాదన్తస్స తిస్సో ఆపత్తియో, పఞ్చ భోజనపచ్చయా.

సబ్బా యావతతియకా, కతి ఠానాని గచ్ఛన్తి;
కతినఞ్చేవ ఆపత్తి, కతినం అధికరణేన చ.

సబ్బా యావతతియకా, పఞ్చ ఠానాని గచ్ఛన్తి;
పఞ్చన్నఞ్చేవ ఆపత్తి, పఞ్చన్నం అధికరణేన చ.

కతినం వినిచ్ఛయో హోతి, కతినం వూపసమేన చ;
కతినఞ్చేవ అనాపత్తి, కతిహి ఠానేహి సోభతి.

పఞ్చన్నం వినిచ్ఛయో హోతి, పఞ్చన్నం వూపసమేన చ;
పఞ్చన్నఞ్చేవ అనాపత్తి, తీహి ఠానేహి సోభతి.

కతి కాయికా రత్తిం, కతి కాయికా దివా;
నిజ్ఝాయన్తస్స కతి ఆపత్తి, కతి పిణ్డపాతపచ్చయా.

ద్వే కాయికా రత్తిం, ద్వే కాయికా దివా;
నిజ్ఝాయన్తస్స ఏకా ఆపత్తి, ఏకా పిణ్డపాతపచ్చయా.

కతానిసంసే సమ్పస్సం, పరేసం సద్ధాయ దేసయే;
ఉక్ఖిత్తకా కతి వుత్తా, కతి సమ్మావత్తనా.

అట్ఠానిసంసే సమ్పస్సం, పరేసం సద్ధాయ దేసయే;
ఉక్ఖిత్తకా తయో వుత్తా, తేచత్తాలీస సమ్మావత్తనా.

కతి ఠానే ముసావాదో, కతి పరమన్తి వుచ్చతి;
కతి పాటిదేసనీయా, కతినం దేసనాయ చ.

పఞ్చ ఠానే ముసావాదో, చుద్దస పరమన్తి వుచ్చతి;
ద్వాదస పాటిదేసనీయా, చతున్నం దేసనాయ చ.

కతఙ్గికో ముసావాదో, కతి ఉపోసథఙ్గాని;
కతి దూతేయ్యఙ్గాని, కతి తిత్థియవత్తనా.

అట్ఠఙ్గికో ముసావాదో, అట్ఠ ఉపోసథఙ్గాని;
అట్ఠ దూతేయ్యఙ్గాని, అట్ఠ తిత్థియవత్తనా.

కతివాచికా ఉపసమ్పదా, కతినం పచ్చుట్ఠాతబ్బం;
కతినం ఆసనం దాతబ్బం, భిక్ఖునోవాదకో కతిహి.

అట్ఠవాచికా ఉపసమ్పదా, అట్ఠన్నం పచ్చుట్ఠాతబ్బం;
అట్ఠన్నం ఆసనం దాతబ్బం, భిక్ఖునోవాదకో అట్ఠహి.

కతినం ఛేజ్జం హోతి, కతినం థుల్లచ్చయం;
కతినఞ్చేవ అనాపత్తి, సబ్బేసం ఏకవత్థుకా.

ఏకస్స ఛేజ్జం హోతి, చతున్నం థుల్లచ్చయం;
చతున్నఞ్చేవ అనాపత్తి, సబ్బేసం ఏకవత్థుకా.

కతి ఆఘాతవత్థూని, కతిహి సఙ్ఘో భిజ్జతి;
కతేత్థ పఠమాపత్తికా, ఞత్తియా కరణా కతి.

నవ ఆఘాతవత్థూని, నవహి సఙ్ఘో భిజ్జతి;
నవేత్థ పఠమాపత్తికా, ఞత్తియా కరణా నవ.

౪. అవన్దనీయపుగ్గలాది

౪౭౭. కతి పుగ్గలా నాభివాదేతబ్బా, అఞ్జలిసామిచేన చ;
కతినం దుక్కటం హోతి, కతి చీవరధారణా.

దస పుగ్గలా నాభివాదేతబ్బా, అఞ్జలిసామిచేన చ;
దసన్నం దుక్కటం హోతి, దస చీవరధారణా.

కతినం వస్సంవుట్ఠానం, దాతబ్బం ఇధ చీవరం;
కతినం భన్తే దాతబ్బం, కతినఞ్చేవ న దాతబ్బం.

పఞ్చన్నం వస్సంవుట్ఠానం, దాతబ్బం ఇధ చీవరం;
సత్తన్నం సన్తే దాతబ్బం, సోళసన్నం న దాతబ్బం.

కతిసతం రత్తిసతం, ఆపత్తియో ఛాదయిత్వాన;
కతి రత్తియో వసిత్వాన, ముచ్చేయ్య పారివాసికో.

దససతం రత్తిసతం, ఆపత్తియో ఛాదయిత్వాన;
దస రత్తియో వసిత్వాన, ముచ్చేయ్య పారివాసికో.

కతి కమ్మదోసా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
చమ్పాయం వినయవత్థుస్మిం, సబ్బేవ అధమ్మికా [సబ్బే అధమ్మికా (సీ॰ స్యా॰)] కతి.

ద్వాదస కమ్మదోసా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
చమ్పాయం వినయవత్థుస్మిం, సబ్బేవ అధమ్మికా [సబ్బేవాధమ్మికా (సీ॰), సబ్బే అధమ్మికా (స్యా॰)] కతా.

కతి కమ్మసమ్పత్తియో వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
చమ్పాయం వినయవత్థుస్మిం, సబ్బేవ ధమ్మికా కతి.

చతస్సో కమ్మసమ్పత్తియో వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
చమ్పాయం వినయవత్థుస్మిం, సబ్బేవ ధమ్మికా కతా.

కతి కమ్మాని వుత్తాని, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
చమ్పాయం వినయవత్థుస్మిం, ధమ్మికా అధమ్మికా కతి.

ఛ కమ్మాని వుత్తాని, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
చమ్పాయం వినయవత్థుస్మిం, ఏకేత్థ ధమ్మికా కతా;
పఞ్చ అధమ్మికా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా.

కతి కమ్మాని వుత్తాని, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
చమ్పాయం వినయవత్థుస్మిం, ధమ్మికా అధమ్మికా కతి.

చత్తారి కమ్మాని వుత్తాని, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
చమ్పాయం వినయవత్థుస్మిం, ఏకేత్థ ధమ్మికా కతా;
తయో అధమ్మికా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా.

యం దేసితంనన్తజినేన తాదినా;
ఆపత్తిక్ఖన్ధాని వివేకదస్సినా;
కతేత్థ సమ్మన్తి వినా సమథేహి;
పుచ్ఛామి తం బ్రూహి విభఙ్గకోవిద.

యం దేసితంనన్తజినేన తాదినా;
ఆపత్తిక్ఖన్ధాని వివేకదస్సినా;
ఏకేత్థ సమ్మతి వినా సమథేహి;
ఏతం తే అక్ఖామి విభఙ్గకోవిద.

కతి ఆపాయికా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని [విసయాని (సీ. స్యా. ఏవముపరిపి)] సుణోమ తే.

ఛఊనదియడ్ఢసతా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
ఆపాయికా నేరయికా, కప్పట్ఠా సఙ్ఘభేదకా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోహి మే.

కతి నాపాయికా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోమ తే.

అట్ఠారస నాపాయికా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోహి మే.

కతి అట్ఠకా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోమ తే.

అట్ఠారస అట్ఠకా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోహి మే.

౩. సోళసకమ్మాది

౪౭౮.కతి కమ్మాని వుత్తాని, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోమ తే.

సోళస కమ్మాని వుత్తాని, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోహి మే.

కతి కమ్మదోసా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోమ తే.

ద్వాదస కమ్మదోసా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోహి మే.

కతి కమ్మసమ్పత్తియో వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోమ తే.

చతస్సో కమ్మసమ్పత్తియో వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోహి మే.

కతి కమ్మాని వుత్తాని, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోమ తే.

ఛ కమ్మాని వుత్తాని, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోహి మే.

కతి కమ్మాని వుత్తాని, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోమ తే.

చత్తారి కమ్మాని వుత్తాని, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోహి మే.

కతి పారాజికా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోమ తే.

అట్ఠ పారాజికా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోహి మే.

కతి సఙ్ఘాదిసేసా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోమ తే.

తేవీస సఙ్ఘాదిసేసా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోహి మే.

కతి అనియతా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోమ తే.

ద్వే అనియతా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోహి మే.

కతి నిస్సగ్గియా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోమ తే.

ద్వేచత్తాలీస నిస్సగ్గియా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోహి మే.

కతి పాచిత్తియా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోమ తే.

అట్ఠాసీతిసతం పాచిత్తియా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోహి మే.

కతి పాటిదేసనీయా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోమ తే.

ద్వాదస పాటిదేసనీయా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోహి మే.

కతి సేఖియా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోమ తే.

పఞ్చసత్తతి సేఖియా వుత్తా, బుద్ధేనాదిచ్చబన్ధునా;
వినయం పటిజానన్తస్స, వినయాని సుణోహి మే.

యావ సుపుచ్ఛితం తయా, యావ సువిస్సజ్జితం మయా;
పుచ్ఛావిస్సజ్జనాయ వా, నత్థి కిఞ్చి అసుత్తకన్తి.

దుతియగాథాసఙ్గణికం నిట్ఠితం.

సేదమోచనగాథా

౧. అవిప్పవాసపఞ్హా

౪౭౯. అసంవాసో భిక్ఖూహి చ భిక్ఖునీహి చ;
సమ్భోగో ఏకచ్చో తహిం న లబ్భతి;
అవిప్పవాసేన అనాపత్తి;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

అవిస్సజ్జియం అవేభఙ్గియం;
పఞ్చ వుత్తా మహేసినా;
విస్సజ్జన్తస్స పరిభుఞ్జన్తస్స అనాపత్తి;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

దస పుగ్గలే న వదామి, ఏకాదస వివజ్జియ;
వుడ్ఢం వన్దన్తస్స ఆపత్తి, పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

న ఉక్ఖిత్తకో న చ పన పారివాసికో;
న సఙ్ఘభిన్నో న చ పన పక్ఖసఙ్కన్తో;
సమానసంవాసకభూమియా ఠితో;
కథం ను సిక్ఖాయ అసాధారణో సియా;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

ఉపేతి ధమ్మం పరిపుచ్ఛమానో, కుసలం అత్థూపసఞ్హితం;
న జీవతి న మతో న నిబ్బుతో, తం పుగ్గలం కతమం వదన్తి బుద్ధా;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

ఉబ్భక్ఖకే న వదామి, అధో నాభిం వివజ్జియ;
మేథునధమ్మపచ్చయా, కథం పారాజికో సియా;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

భిక్ఖు సఞ్ఞాచికాయ కుటిం కరోతి;
అదేసితవత్థుకం పమాణాతిక్కన్తం;
సారమ్భం అపరిక్కమనం అనాపత్తి;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

భిక్ఖు సఞ్ఞాచికాయ కుటిం కరోతి;
దేసితవత్థుకం పమాణికం;
అనారమ్భం సపరిక్కమనం ఆపత్తి;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

న కాయికం కిఞ్చి పయోగమాచరే;
న చాపి వాచాయ పరే భణేయ్య;
ఆపజ్జేయ్య గరుకం ఛేజ్జవత్థుం;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

న కాయికం వాచసికఞ్చ కిఞ్చి;
మనసాపి సన్తో న కరేయ్య పాపం;
సో నాసితో కిన్తి సునాసితో భవే;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

అనాలపన్తో మనుజేన కేనచి;
వాచాగిరం నో చ పరే భణేయ్య;
ఆపజ్జేయ్య వాచసికం న కాయికం;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

సిక్ఖాపదా బుద్ధవరేన వణ్ణితా;
సఙ్ఘాదిసేసా చతురో భవేయ్యుం;
ఆపజ్జేయ్య ఏకపయోగేన సబ్బే;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

ఉభో ఏకతో ఉపసమ్పన్నా;
ఉభిన్నం హత్థతో చీవరం పటిగ్గణ్హేయ్య;
సియా ఆపత్తియో నానా;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

చతురో జనా సంవిధాయ;
గరుభణ్డం అవాహరుం;
తయో పారాజికా ఏకో న పారాజికో;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

౨. పారాజికాదిపఞ్హా

౪౮౦.ఇత్థీ చ అబ్భన్తరే సియా,

భిక్ఖు చ బహిద్ధా సియా;

ఛిద్దం తస్మిం ఘరే నత్థి;

మేథునధమ్మపచ్చయా;

కథం పారాజికో సియా;

పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

తేలం మధుం ఫాణితఞ్చాపి సప్పిం;

సామం గహేత్వాన నిక్ఖిపేయ్య;

అవీతివత్తే సత్తాహే;

సతి పచ్చయే పరిభుఞ్జన్తస్స ఆపత్తి;

పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

నిస్సగ్గియేన ఆపత్తి;

సుద్ధకేన పాచిత్తియం;

ఆపజ్జన్తస్స ఏకతో;

పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

భిక్ఖూ సియా వీసతియా సమాగతా;

కమ్మం కరేయ్యుం సమగ్గసఞ్ఞినో;

భిక్ఖు సియా ద్వాదసయోజనే ఠితో;

కమ్మఞ్చ తం కుప్పేయ్య వగ్గపచ్చయా;

పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

పదవీతిహారమత్తేన వాచాయ భణితేన చ;

సబ్బాని గరుకాని సప్పటికమ్మాని;

చతుసట్ఠి ఆపత్తియో ఆపజ్జేయ్య ఏకతో;

పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

నివత్థో అన్తరవాసకేన;

దిగుణం సఙ్ఘాటిం పారుతో;

సబ్బాని తాని నిస్సగ్గియాని హోన్తి;

పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

న చాపి ఞత్తి న చ పన కమ్మవాచా;

న చేహి భిక్ఖూతి జినో అవోచ;

సరణగమనమ్హి న తస్స అత్థి;
ఉపసమ్పదా చస్స అకుప్పా;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

ఇత్థిం హనే న మాతరం, పురిసఞ్చ న పితరం హనే;
హనేయ్య అనరియం మన్దో, తేన చానన్తరం ఫుసే;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

ఇత్థిం హనే చ మాతరం, పురిసఞ్చ పితరం హనే;
మాతరం పితరం హన్త్వా, న తేనానన్తరం ఫుసే;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

అచోదయిత్వా అస్సారయిత్వా;
అసమ్ముఖీభూతస్స కరేయ్య కమ్మం;
కతఞ్చ కమ్మం సుకతం భవేయ్య;
కారకో చ సఙ్ఘో అనాపత్తికో సియా;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

చోదయిత్వా సారయిత్వా;
సమ్ముఖీభూతస్స కరేయ్య కమ్మం;
కతఞ్చ కమ్మం అకతం భవేయ్య;
కారకో చ సఙ్ఘో సాపత్తికో సియా;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

ఛిన్దన్తస్స ఆపత్తి, ఛిన్దన్తస్స అనాపత్తి;
ఛాదేన్తస్స ఆపత్తి, ఛాదేన్తస్స అనాపత్తి;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

సచ్చం భణన్తో గరుకం, ముసా చ లహు భాసతో;
ముసా భణన్తో గరుకం, సచ్చఞ్చ లహు భాసతో;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

౩. పాచిత్తియాదిపఞ్హా

౪౮౧. అధిట్ఠితం రజనాయ రత్తం;
కప్పకతమ్హి సన్తం;

పరిభుఞ్జన్తస్స ఆపత్తి;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

అత్థఙ్గతే సూరియే భిక్ఖు మంసాని ఖాదతి;
న ఉమ్మత్తకో న చ పన ఖిత్తచిత్తో;
న చాపి సో వేదనాట్టో భవేయ్య;
న చస్స హోతి ఆపత్తి;
సో చ ధమ్మో సుగతేన దేసితో;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

న రత్తచిత్తో న చ పన థేయ్యచిత్తో;
న చాపి సో పరం మరణాయ చేతయి;
సలాకం దేన్తస్స హోతి ఛేజ్జం;
పటిగ్గణ్హన్తస్స థుల్లచ్చయం;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

న చాపి ఆరఞ్ఞకం సాసఙ్కసమ్మతం;
న చాపి సఙ్ఘేన సమ్ముతి దిన్నా;
న చస్స కథినం అత్థతం తత్థేవ;
చీవరం నిక్ఖిపిత్వా గచ్ఛేయ్య అడ్ఢయోజనం;
తత్థేవ అరుణం ఉగ్గచ్ఛన్తస్స అనాపత్తి;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

కాయికాని న వాచసికాని;
సబ్బాని నానావత్థుకాని;
అపుబ్బం అచరిమం ఆపజ్జేయ్య ఏకతో;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

వాచసికాని న కాయికాని;
సబ్బాని నానావత్థుకాని;
అపుబ్బం అచరిమం ఆపజ్జేయ్య ఏకతో;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

తిస్సిత్థియో మేథునం తం న సేవే;
తయో పురిసే తయో అనరియపణ్డకే;
న చాచరే మేథునం బ్యఞ్జనస్మిం;

ఛేజ్జం సియా మేథునధమ్మపచ్చయా;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

మాతరం చీవరం యాచే, నో చ సఙ్ఘే [నో సంఘుస్స (క.), నో చ సంఘుస్స (స్యా.), నో చే సంఘుస్స (సీ.)]
పరిణతం;
కేనస్స హోతి ఆపత్తి, అనాపత్తి చ ఞాతకే;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

కుద్ధో ఆరాధకో హోతి, కుద్ధో హోతి గరహియో;
అథ కో నామ సో ధమ్మో, యేన కుద్ధో పసంసియో;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

తుట్ఠో ఆరాధకో హోతి, తుట్ఠో హోతి గరహియో;
అథ కో నామ సో ధమ్మో, యేన తుట్ఠో గరహియో;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

సఙ్ఘాదిసేసం థుల్లచ్చయం;
పాచిత్తియం పాటిదేసనీయం;
దుక్కటం ఆపజ్జేయ్య ఏకతో;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

ఉభో పరిపుణ్ణవీసతివస్సా;
ఉభిన్నం ఏకుపజ్ఝాయో;
ఏకాచరియో ఏకా కమ్మవాచా;
ఏకో ఉపసమ్పన్నో ఏకో అనుపసమ్పన్నో;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

అకప్పకతం నాపి రజనాయ రత్తం;
తేన నివత్థో యేన కామం వజేయ్య;
న చస్స హోతి ఆపత్తి;
సో చ ధమ్మో సుగతేన దేసితో;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

న దేతి న పటిగ్గణ్హాతి, పటిగ్గహో తేన న విజ్జతి;
ఆపజ్జతి గరుకం న లహుకం, తఞ్చ పరిభోగపచ్చయా;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

న దేతి న పటిగ్గణ్హాతి, పటిగ్గహో తేన న విజ్జతి;
ఆపజ్జతి లహుకం న గరుకం, తఞ్చ పరిభోగపచ్చయా;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

ఆపజ్జతి గరుకం సావసేసం;
ఛాదేతి అనాదరియం పటిచ్చ;
న భిక్ఖునీ నో చ ఫుసేయ్య వజ్జం;
పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా.

సేదమోచనగాథా నిట్ఠితా.

తస్సుద్దానం –

అసంవాసో అవిస్సజ్జి, దస చ అనుక్ఖిత్తకో;
ఉపేతి ధమ్మం ఉబ్భక్ఖకం, తతో సఞ్ఞాచికా చ ద్వే.

న కాయికఞ్చ గరుకం, న కాయికం న వాచసికం [న కాయికం సునాసితం (స్యా॰)];
అనాలపన్తో సిక్ఖా చ, ఉభో చ చతురో జనా.

ఇత్థీ తేలఞ్చ నిస్సగ్గి, భిక్ఖు చ పదవీతియో;
నివత్థో చ న చ ఞత్తి, న మాతరం పితరం హనే.

అచోదయిత్వా చోదయిత్వా, ఛిన్దన్తం సచ్చమేవ చ;
అధిట్ఠితఞ్చత్థఙ్గతే, న రత్తం న చారఞ్ఞకం.

కాయికా వాచసికా చ, తిస్సిత్థీ చాపి మాతరం;
కుద్ధో ఆరాధకో తుట్ఠో, సఙ్ఘాదిసేసా చ ఉభో.

అకప్పకతం న దేతి, న దేతాపజ్జతీ గరుం;
సేదమోచనికా గాథా, పఞ్హా విఞ్ఞూహి విభావితాతి [విఞ్ఞూవిభావితా (సీ॰ స్యా॰)].

పఞ్చవగ్గో

౧. కమ్మవగ్గో

४०౨. చత్తారి కమ్మాని. అపలోకనకమ్మం, ఞత్తికమ్మం, ఞత్తిదుతియకమ్మం, ఞత్తిచతుత్థకమ్మం – ఇమాని చత్తారి కమ్మాని. కతిహాకారేహి విపజ్జన్తి? ఇమాని చత్తారి కమ్మాని పఞ్చహాకారేహి విపజ్జన్తి – వత్థుతో వా ఞత్తితో వా అనుస్సావనతో వా సీమతో వా పరిసతో వా.

४०౩. కథం **వత్థుతో కమ్మాని విపజ్జన్తి**? సమ్ముఖాకరణీయం కమ్మం అసమ్ముఖా కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం; పటిపుచ్ఛాకరణీయం కమ్మం అపటిపుచ్ఛా కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం; పటిఞ్ఞాయ కరణీయం కమ్మం అపటిఞ్ఞాయ కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం; సతివినయారహస్స అమూళ్హవినయం దేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం; అమూళ్హవినయారహస్స తస్సపాపియసికాకమ్మం కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం; తస్సపాపియసికాకమ్మారహస్స తజ్జనీయకమ్మం కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం; తజ్జనీయకమ్మారహస్స నియస్సకమ్మం కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం; నియస్సకమ్మారహస్స పబ్బాజనీయకమ్మం కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం; పబ్బాజనీయకమ్మారహస్స పటిసారణీయకమ్మం కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం; పటిసారణీయకమ్మారహస్స ఉక్ఖేపనీయకమ్మం కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం; ఉక్ఖేపనీయకమ్మారహస్స పరివాసం దేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం ; పరివాసారహం మూలాయ పటికస్సతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం; మూలాయపటికస్సనారహస్స మానత్తం దేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం; మానత్తారహం అబ్భేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం; అబ్భానారహం ఉపసమ్పాదేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం; అనుపోసథే ఉపోసథం కరోతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం; అపవారణాయ పవారేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. ఏవం వత్థుతో కమ్మాని విపజ్జన్తి.

४०४. కథం **ఞత్తితో కమ్మాని విపజ్జన్తి**? పఞ్చహాకారేహి ఞత్తితో కమ్మాని విపజ్జన్తి – వత్థుం న పరామసతి, సఙ్ఘం న పరామసతి, పుగ్గలం న పరామసతి, ఞత్తిం న పరామసతి, పచ్ఛా వా ఞత్తిం ఠపేతి – ఇమేహి పఞ్చహాకారేహి ఞత్తితో కమ్మాని విపజ్జన్తి.

४०౫. కథం **అనుస్సావనతో కమ్మాని విపజ్జన్తి**? పఞ్చహాకారేహి అనుస్సావనతో కమ్మాని విపజ్జన్తి – వత్థుం న పరామసతి, సఙ్ఘం న పరామసతి, పుగ్గలం న పరామసతి, సావనం హాపేతి, అకాలే వా సావేతి – ఇమేహి పఞ్చహాకారేహి అనుస్సావనతో కమ్మాని విపజ్జన్తి.

४०౬. కథం **సీమతో కమ్మాని విపజ్జన్తి**? ఏకాదసహి ఆకారేహి సీమతో కమ్మాని విపజ్జన్తి – అతిఖుద్దకం సీమం సమ్మన్నతి, అతిమహతిం సీమం సమ్మన్నతి, ఖణ్డనిమిత్తం సీమం సమ్మన్నతి, ఛాయానిమిత్తం సీమం సమ్మన్నతి, అనిమిత్తం సీమం సమ్మన్నతి, బహిసీమే ఠితో సీమం సమ్మన్నతి, నదియా సీమం సమ్మన్నతి, సముద్దే సీమం సమ్మన్నతి, జాతస్సరే సీమం సమ్మన్నతి, సీమాయ సీమం సమ్భిన్దతి, సీమాయ సీమం అజ్ఝోత్థరతి – ఇమేహి ఏకాదసహి ఆకారేహి సీమతో కమ్మాని విపజ్జన్తి.

౪౮౭. కథం పరిసతో కమ్మాని విపజ్జన్తి? ద్వాదసహి ఆకారేహి పరిసతో కమ్మాని విపజ్జన్తి – చతువగ్గకరణే కమ్మే యావతికా భిక్ఖూ కమ్మపత్తా తే అనాగతా హోన్తి, ఛన్దారహానం ఛన్దో అనాహటో హోతి, సమ్ముఖీభూతా పటిక్కోసన్తి, చతువగ్గకరణే కమ్మే యావతికా భిక్ఖూ కమ్మపత్తా తే ఆగతా హోన్తి, ఛన్దారహానం ఛన్దో అనాహటో హోతి, సమ్ముఖీభూతా పటిక్కోసన్తి, చతువగ్గకరణే కమ్మే యావతికా భిక్ఖూ కమ్మపత్తా తే ఆగతా హోన్తి, ఛన్దారహానం ఛన్దో ఆహటో హోతి, సమ్ముఖీభూతా పటిక్కోసన్తి. పఞ్చవగ్గకరణే కమ్మే...పే.... దసవగ్గకరణే కమ్మే...పే.... వీసతివగ్గకరణే కమ్మే యావతికా భిక్ఖూ కమ్మపత్తా తే అనాగతా హోన్తి, ఛన్దారహానం ఛన్దో అనాహటో హోతి, సమ్ముఖీభూతా పటిక్కోసన్తి, వీసతివగ్గకరణే కమ్మే యావతికా భిక్ఖూ కమ్మపత్తా, తే ఆగతా హోన్తి, ఛన్దారహానం ఛన్దో అనాహటో హోతి, సమ్ముఖీభూతా పటిక్కోసన్తి, వీసతివగ్గకరణే కమ్మే యావతికా భిక్ఖూ కమ్మపత్తా, తే ఆగతా హోన్తి, ఛన్దారహానం ఛన్దో ఆహటో హోతి సమ్ముఖీభూతా పటిక్కోసన్తి – ఇమేహి ద్వాదసహి ఆకారేహి పరిసతో కమ్మాని విపజ్జన్తి.

౪౮౮. చతువగ్గకరణే కమ్మే చత్తారో భిక్ఖూ పకతత్తా కమ్మపత్తా, అవసేసా పకతత్తా ఛన్దారహా . యస్స సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి నో నేవ కమ్మపత్తో నాపి ఛన్దారహో, అపి చ కమ్మారహో. పఞ్చవగ్గకరణే కమ్మే పఞ్చ భిక్ఖూ పకతత్తా కమ్మపత్తా, అవసేసా పకతత్తా ఛన్దారహా. యస్స సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి నో నేవ కమ్మపత్తో నాపి ఛన్దారహో, అపి చ కమ్మారహో. దసవగ్గకరణే కమ్మే దస భిక్ఖూ పకతత్తా కమ్మపత్తా, అవసేసా పకతత్తా ఛన్దారహా. యస్స సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి నో నేవ కమ్మపత్తో నాపి ఛన్దారహో, అపి చ కమ్మారహో. వీసతివగ్గకరణే కమ్మే వీసతి భిక్ఖూ పకతత్తా కమ్మపత్తా, అవసేసా పకతత్తా ఛన్దారహా. యస్స సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి నో నేవ కమ్మపత్తో నాపి ఛన్దారహో, అపి చ కమ్మారహో.

౪౮౯. చత్తారి కమ్మాని – అపలోకనకమ్మం, ఞత్తికమ్మం, ఞత్తిదుతియకమ్మం, ఞత్తిచతుత్థకమ్మం. ఇమాని చత్తారి కమ్మాని కతిహాకారేహి విపజ్జన్తి? ఇమాని చత్తారి కమ్మాని పఞ్చహాకారేహి విపజ్జన్తి – వత్థుతో వా ఞత్తితో వా అనుస్సావనతో వా సీమతో వా పరిసతో వా.

౪౯౦. కథం వత్థుతో కమ్మాని విపజ్జన్తి? పణ్డకం ఉపసమ్పాదేతి , వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. థేయ్యసంవాసకం ఉపసమ్పాదేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. తిత్థియపక్కన్తకం ఉపసమ్పాదేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. తిరచ్ఛానగతం ఉపసమ్పాదేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. మాతుఘాతకం ఉపసమ్పాదేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. పితుఘాతకం ఉపసమ్పాదేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. అరహన్తఘాతకం ఉపసమ్పాదేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. భిక్ఖునిదూసకం ఉపసమ్పాదేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. సఙ్ఘభేదకం ఉపసమ్పాదేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. లోహితుప్పాదకం ఉపసమ్పాదేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. ఉభతోబ్యఞ్జనం ఉపసమ్పాదేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. ఊనవీసతివస్సం పుగ్గలం ఉపసమ్పాదేతి, వత్థువిపన్నం అధమ్మకమ్మం. ఏవం వత్థుతో కమ్మాని విపజ్జన్తి.

౪౯౧. కథం ఞత్తితో కమ్మాని విపజ్జన్తి? పఞ్చహాకారేహి ఞత్తితో కమ్మాని విపజ్జన్తి. వత్థుం న పరామసతి, సఙ్ఘం న పరామసతి, పుగ్గలం న పరామసతి, ఞత్తిం న పరామసతి, పచ్ఛా వా ఞత్తిం ఠపేతి – ఇమేహి పఞ్చహాకారేహి ఞత్తితో కమ్మాని విపజ్జన్తి.

౪౯౨. కథం **అనుస్సావనతో కమ్మాని విపజ్జన్తి**? పఞ్చహాకారేహి అనుస్సావనతో కమ్మాని విపజ్జన్తి – వత్థుం న పరామసతి, సఙ్ఘం న పరామసతి, పుగ్గలం న పరామసతి, సావనం హాపేతి, అకాలే వా సావేతి – ఇమేహి పఞ్చహాకారేహి అనుస్సావనతో కమ్మాని విపజ్జన్తి.

౪౯౩. కథం **సీమతో కమ్మాని విపజ్జన్తి**? ఏకాదసహి ఆకారేహి సీమతో కమ్మాని విపజ్జన్తి. అతిఖుద్దకం సీమం సమ్మన్నతి, అతిమహతిం సీమం సమ్మన్నతి, ఖణ్డనిమిత్తం సీమం సమ్మన్నతి, ఛాయానిమిత్తం సీమం సమ్మన్నతి, అనిమిత్తం సీమం సమ్మన్నతి, బహిసీమే ఠితో సీమం సమ్మన్నతి, నదియా సీమం సమ్మన్నతి, సముద్దే సీమం సమ్మన్నతి, జాతస్సరే సీమం సమ్మన్నతి, సీమాయ సీమం సమ్భిన్దతి, సీమాయ సీమం అజ్ఝోత్థరతి – ఇమేహి ఏకాదసహి ఆకారేహి సీమతో కమ్మాని విపజ్జన్తి.

౪౯౪. కథం **పరిసతో కమ్మాని విపజ్జన్తి**? ద్వాదసహి ఆకారేహి పరిసతో కమ్మాని విపజ్జన్తి – చతువగ్గకరణే కమ్మే యావతికా భిక్ఖూ కమ్మపత్తా తే అనాగతా హోన్తి, ఛన్దారహానం ఛన్దో అనాహటో హోతి, సమ్ముఖీభూతా పటిక్కోసన్తి, చతువగ్గకరణే కమ్మే యావతికా భిక్ఖూ కమ్మపత్తా తే ఆగతా హోన్తి, ఛన్దారహానం ఛన్దో అనాహటో హోతి, సమ్ముఖీభూతా పటిక్కోసన్తి. చతువగ్గకరణే కమ్మే యావతికా భిక్ఖూ కమ్మపత్తా తే ఆగతా హోన్తి, ఛన్దారహానం ఛన్దో ఆహటో హోతి సమ్ముఖీభూతా పటిక్కోసన్తి. పఞ్చవగ్గకరణే కమ్మే…పే.… దసవగ్గకరణే కమ్మే…పే.… వీసతివగ్గకరణే కమ్మే యావతికా భిక్ఖూ కమ్మపత్తా తే అనాగతా హోన్తి, ఛన్దారహానం ఛన్దో అనాహటో హోతి, సమ్ముఖీభూతా పటిక్కోసన్తి. వీసతివగ్గకరణే కమ్మే యావతికా భిక్ఖూ కమ్మపత్తా తే ఆగతా హోన్తి, ఛన్దారహానం ఛన్దో అనాహటో హోతి, సమ్ముఖీభూతా పటిక్కోసన్తి. వీసతివగ్గకరణే కమ్మే యావతికా భిక్ఖూ కమ్మపత్తా తే ఆగతా హోన్తి, ఛన్దారహానం ఛన్దో ఆహటో హోతి, సమ్ముఖీభూతా పటిక్కోసన్తి – ఇమేహి ద్వాదసహి ఆకారేహి పరిసతో కమ్మాని విపజ్జన్తి.

౪౯౫. అపలోకనకమ్మం కతి ఠానాని గచ్ఛతి? ఞత్తికమ్మం కతి ఠానాని గచ్ఛతి? ఞత్తిదుతియకమ్మం కతి ఠానాని గచ్ఛతి? ఞత్తిచతుత్థకమ్మం కతి ఠానాని గచ్ఛతి? అపలోకనకమ్మం పఞ్చ ఠానాని గచ్ఛతి. ఞత్తికమ్మం నవ ఠానాని గచ్ఛతి. ఞత్తిదుతియకమ్మం సత్త ఠానాని గచ్ఛతి. ఞత్తిచతుత్థకమ్మం సత్త ఠానాని గచ్ఛతి.

౪౯౬. అపలోకనకమ్మం కతమాని పఞ్చ ఠానాని గచ్ఛతి? ఓసారణం, నిస్సారణం, భణ్డుకమ్మం, బ్రహ్మదణ్డం, కమ్మలక్ఖణఞ్ఞేవ పఞ్చమం – అపలోకనకమ్మం ఇమాని పఞ్చ ఠానాని గచ్ఛతి . ఞత్తికమ్మం కతమాని నవ ఠానాని గచ్ఛతి? ఓసారణం, నిస్సారణం, ఉపోసథం, పవారణం, సమ్ముతిం, దానం, పటిగ్గహం, పచ్చుక్కడ్ఢనం, కమ్మలక్ఖణఞ్ఞేవ నవమం – ఞత్తికమ్మం ఇమాని నవ ఠానాని గచ్ఛతి. ఞత్తిదుతియకమ్మం కతమాని సత్త ఠానాని గచ్ఛతి? ఓసారణం, నిస్సారణం, సమ్ముతిం, దానం, ఉద్ధరణం, దేసనం, కమ్మలక్ఖణఞ్ఞేవ సత్తమం – ఞత్తిదుతియకమ్మం ఇమాని సత్త ఠానాని గచ్ఛతి. ఞత్తిచతుత్థకమ్మం కతమాని సత్త ఠానాని గచ్ఛతి? ఓసారణం, నిస్సారణం, సమ్ముతిం, దానం, నిగ్గహం, సమనుభాసనం, కమ్మలక్ఖణఞ్ఞేవ సత్తమం – ఞత్తిచతుత్థకమ్మం ఇమాని సత్త ఠానాని గచ్ఛతి.

౪౯౭. చతువగ్గకరణే కమ్మే చత్తారో భిక్ఖూ పకతత్తా కమ్మపత్తా, అవసేసా పకతత్తా ఛన్దారహా. యస్స సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి సో నేవ కమ్మపత్తో నాపి ఛన్దారహో, అపి చ కమ్మారహో. పఞ్చవగ్గకరణే కమ్మే పఞ్చ భిక్ఖూ పకతత్తా కమ్మపత్తా, అవసేసా పకతత్తా ఛన్దారహా. యస్స సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి సో నేవ కమ్మపత్తో నాపి ఛన్దారహో, అపి చ కమ్మారహో.

దసవగ్గకరణే కమ్మే దస భిక్ఖూ పకతత్తా కమ్మపత్తా, అవసేసా పకతత్తా ఛన్దారహా. యస్స సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి సో నేవ కమ్మపత్తో నాపి ఛన్దారహో, అపి చ కమ్మారహో. వీసతివగ్గకరణే కమ్మే వీసతి భిక్ఖూ పకతత్తా కమ్మపత్తా, అవసేసా పకతత్తా ఛన్దారహా. యస్స సఙ్ఘో కమ్మం కరోతి సో నేవ కమ్మపత్తో నాపి ఛన్దారహో, అపి చ కమ్మారహో.

కమ్మవగ్గో నిట్ఠితో పఠమో.

౨. అత్థవసవగ్గో

౪౯౮. [అ॰ ని॰ ౨.౨౦౧-౨౩౦] ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. సఙ్ఘసుట్ఠుతాయ, సఙ్ఘఫాసుతాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. దుమ్మఙ్కూనం పుగ్గలానం నిగ్గహాయ, పేసలానం భిక్ఖూనం ఫాసువిహారాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతే సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. దిట్ఠధమ్మికానం ఆసవానం సంవరాయ, సమ్పరాయికానం ఆసవానం పటిఘాతాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. దిట్ఠధమ్మికానం వేరానం సంవరాయ, సమ్పరాయికానం వేరానం పటిఘాతాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. దిట్ఠధమ్మికానం వజ్జానం సంవరాయ, సమ్పరాయికానం వజ్జానం పటిఘాతాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. దిట్ఠధమ్మికానం భయానం సంవరాయ, సమ్పరాయికానం భయానం పటిఘాతాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. దిట్ఠధమ్మికానం అకుసలానం ధమ్మానం సంవరాయ, సమ్పరాయికానం అకుసలానం ధమ్మానం పటిఘాతాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. గిహీనం అనుకమ్పాయ, పాపిచ్ఛానం పక్ఖుపచ్ఛేదాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. అప్పసన్నానం పసాదాయ, పసన్నానం భియ్యోభావాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. సద్ధమ్మట్ఠితియా, వినయానుగ్గహాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం.

అత్థవసవగ్గో నిట్ఠితో దుతియో.

౩. పఞ్ఞత్తవగ్గో

౪౯౯. ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం పాతిమోక్ఖం పఞ్ఞత్తం…పే॰… పాతిమోక్ఖుద్దేసో పఞ్ఞత్తో… పాతిమోక్ఖట్ఠపనం పఞ్ఞత్తం… పవారణా పఞ్ఞత్తా… పవారణాఠపనం పఞ్ఞత్తం… తజ్జనీయకమ్మం పఞ్ఞత్తం… నియస్సకమ్మం పఞ్ఞత్తం… పబ్బాజనీయకమ్మం పఞ్ఞత్తం… పటిసారణీయకమ్మం పఞ్ఞత్తం… ఉక్ఖేపనీయకమ్మం పఞ్ఞత్తం… పరివాసదానం పఞ్ఞత్తం… మూలాయపటికస్సనా పఞ్ఞత్తా… మానత్తదానం పఞ్ఞత్తం… అబ్భానం పఞ్ఞత్తం… ఓసారణీయం పఞ్ఞత్తం…

నిస్సారణీయం పఞ్ఞత్తం... ఉపసమ్పదం పఞ్ఞత్తం... అపలోకనకమ్మం పఞ్ఞత్తం... ఞత్తికమ్మం పఞ్ఞత్తం... ఞత్తిదుతియకమ్మం పఞ్ఞత్తం... ఞత్తిచతుత్థకమ్మం పఞ్ఞత్తం...పే॰....

పఞ్ఞత్తవగ్గో నిట్ఠితో తతియో.

౪. అపఞ్ఞత్తే పఞ్ఞత్తవగ్గో

౩౦౦. ...పే॰... అపఞ్ఞత్తే పఞ్ఞత్తం, పఞ్ఞత్తే అనుపఞ్ఞత్తం...పే॰... సమ్ముఖావినయో పఞ్ఞత్తో...పే॰... సతివినయో పఞ్ఞత్తో...పే॰... అమూళ్హవినయో పఞ్ఞత్తో...పే॰... పటిఞ్ఞాతకరణం పఞ్ఞత్తం...పే॰... యేభుయ్యసికా పఞ్ఞత్తా...పే॰... తస్సపాపియసికా పఞ్ఞత్తా...పే॰... తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో సఙ్ఘసుట్ఠుతాయ, సఙ్ఘఫాసుతాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో. ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో. దుమ్మఙ్కూనం పుగ్గలానం నిగ్గహాయ, పేసలానం భిక్ఖూనం ఫాసువిహారాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో. ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో. దిట్ఠధమ్మికానం ఆసవానం సంవరాయ, సమ్పరాయికానం ఆసవానం పటిఘాతాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో. ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో. దిట్ఠధమ్మికానం వేరానం సంవరాయ, సమ్పరాయికానం వేరానం పటిఘాతాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో. ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో. దిట్ఠధమ్మికానం వజ్జానం సంవరాయ, సమ్పరాయికానం వజ్జానం పటిఘాతాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో. ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో. దిట్ఠధమ్మికానం భయానం సంవరాయ, సమ్పరాయికానం భయానం పటిఘాతాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో. ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో. దిట్ఠధమ్మికానం అకుసలానం ధమ్మానం సంవరాయ, సమ్పరాయికానం అకుసలానం ధమ్మానం పటిఘాతాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో. ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో. గిహీనం అనుకమ్పాయ, పాపిచ్ఛానం పక్ఖుపచ్ఛేదాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో. ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో. అప్పసన్నానం పసాదాయ, పసన్నానం భియ్యోభావాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో. ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో. సద్ధమ్మట్ఠితియా, వినయానుగ్గహాయ – ఇమే ద్వే అత్థవసే పటిచ్చ తథాగతేన సావకానం తిణవత్థారకో పఞ్ఞత్తో.

అపఞ్ఞత్తే పఞ్ఞత్తవగ్గో నిట్ఠితో చతుత్థో.

౫. నవసఙ్గహవగ్గో

౩౦౧. నవసఙ్గహా – వత్థుసఙ్గహో, విపత్తిసఙ్గహో ఆపత్తిసఙ్గహో, నిదానసఙ్గహో, పుగ్గలసఙ్గహో, ఖన్ధసఙ్గహో, సముట్ఠానసఙ్గహో, అధికరణసఙ్గహో, సమథసఙ్గహోతి.

అధికరణే సముప్పన్నే సచే ఉభో అత్థపచ్చత్థికా ఆగచ్ఛన్తి ఉభిన్నమ్పి వత్థు ఆరోచాపేతబ్బం. ఉభిన్నమ్పి వత్థు ఆరోచాపేత్వా ఉభిన్నమ్పి పటిఞ్ఞా సోతబ్బా. ఉభిన్నమ్పి పటిఞ్ఞం సుత్వా ఉభోపి వత్తబ్బా – "అమ్హాకం ఇమస్మిం అధికరణే వూపసమితే [వూపసమేపి (క.)] ఉభోపి తుట్ఠా భవిస్సథా"తి. సచే ఆహంసు – "ఉభోపి తుట్ఠా భవిస్సామా"తి, సఙ్ఘేన తం అధికరణం సమ్పటిచ్ఛితబ్బం. సచే అలజ్జుస్సన్నా హోతి, పరిసా ఉబ్బాహికాయ వూపసమేతబ్బం. సచే బాలుస్సన్నా హోతి, పరిసా వినయధరో పరియేసితబ్బో యేన ధమ్మేన యేన వినయేన యేన సత్థుసాసనేన తం అధికరణం వూపసమ్మతి. తథా తం అధికరణం వూపసమేతబ్బం.

వత్థు జానితబ్బం, గోత్తం జానితబ్బం, నామం జానితబ్బం, ఆపత్తి జానితబ్బా.

మేథునధమ్మోతి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ – పారాజికన్తి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చ.

అదిన్నాదానన్తి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ – పారాజికన్తి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చ.

మనుస్సవిగ్గహోతి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ – పారాజికన్తి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చ.

ఉత్తరిమనుస్సధమ్మోతి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ – పారాజికన్తి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చ.

సుక్కవిస్సట్ఠీతి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ – సఙ్ఘాదిసేసోతి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చ.

కాయసంసగ్గోతి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ – సఙ్ఘాదిసేసోతి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చ.

దుట్ఠుల్లవాచాతి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ – సఙ్ఘాదిసేసోతి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చ.

అత్తకామన్తి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ – సఙ్ఘాదిసేసోతి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చ.

సఞ్చరిత్తన్తి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ – సఙ్ఘాదిసేసోతి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చ.

సఞ్ఞాచికాయ కుటిం కారాపనన్తి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ – సఙ్ఘాదిసేసోతి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చ.

మహల్లకం విహారం కారాపనన్తి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ – సఙ్ఘాదిసేసోతి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చ.

భిక్ఖుం అమూలకేన పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసనన్తి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ – సఙ్ఘాదిసేసోతి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చ.

భిక్ఖుం అఞ్ఞభాగియస్స అధికరణస్స కిఞ్చి దేసం లేసమత్తం ఉపాదాయ పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసనన్తి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ – సఙ్ఘాదిసేసోతి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చ.

సఙ్ఘభేదకస్స భిక్ఖునో యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనన్తి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ – సఙ్ఘాదిసేసోతి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చ.

భేదకానువత్తకానం భిక్ఖూనం యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనన్తి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ – సఙ్ఘాదిసేసోతి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చ.

దుబ్బచస్స భిక్ఖునో యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనన్తి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ – సఙ్ఘాదిసేసోతి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చ.

కులదూసకస్స భిక్ఖునో యావతతియం సమనుభాసనాయ న పటినిస్సజ్జనన్తి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ – సఙ్ఘాదిసేసోతి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చ…పే.….

అనాదరియం పటిచ్చ ఉదకే ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరణన్తి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ – దుక్కటన్తి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చాతి.

నవసఙ్గహవగ్గో నిట్ఠితో పఞ్చమో.

తస్సుద్దానం –

అపలోకనం ఞత్తి చ, దుతియం చతుత్థేన చ;
వత్థు ఞత్తి అనుస్సావనం, సీమా పరిసమేవ చ.

సమ్ముఖా పటిపుచ్ఛా చ, పటిఞ్ఞా వినయారహో;
వత్థు సఙ్ఘపుగ్గలఞ్చ, ఞత్తిం న పచ్ఛా ఞత్తి చ.

వత్థుం సఙ్ఘపుగ్గలఞ్చ, సావనం అకాలేన చ;
అతిఖుద్దకా మహన్తా చ, ఖణ్డచ్ఛాయా నిమిత్తకా.

బహినదీ సముద్దే చ, జాతస్సరే చ భిన్దతి;
అజ్ఝోత్థరతి సీమాయ, చతు పఞ్చ చ వగ్గికా.

దస వీసతివగ్గా చ, అనాహటా చ ఆహటా;
కమ్మపత్తా ఛన్దారహా, కమ్మారహా చ పుగ్గలా.

అపలోకనం పఞ్చట్ఠానం, ఞత్తి చ నవఠానికా;
ఞత్తి దుతియం సత్తట్ఠానం, చతుత్థా సత్తఠానికా.

సుట్ఠు ఫాసు చ దుమ్మఙ్కూ, పేసలా చాపి ఆసవా;
వేరవజ్జభయఞ్చేవ, అకుసలం గిహీనఞ్చ.

పాపిచ్ఛా అప్పసన్నానం, పసన్నా ధమ్మట్ఠపనా;

వినయానుగ్గహో చేవ, పాతిమోక్ఖుద్దేసేన చ.

పాతిమోక్ఖఞ్చ ఠపనా, పవారణఞ్చ ఠపనం;
తజ్జనీయా నియస్సఞ్చ, పబ్బాజనీయ పటిసారణీ;

ఉక్ఖేపన పరివాసం, మూలమానత్తఅబ్భానం;
ఓసారణం నిస్సారణం, తథేవ ఉపసమ్పదా.

అపలోకనఞత్తి చ, దుతియఞ్చ చతుత్థకం;
అపఞ్ఞత్తేనుపఞ్ఞత్తం, సమ్ముఖావినయో సతి.

అమూళ్హపటియేభుయ్య, పాపియ తిణవత్థారకం;
వత్థు విపత్తి ఆపత్తి, నిదానం పుగ్గలేన చ.

ఖన్ధా చేవ సముట్ఠానా, అధికరణమేవ చ;
సమథా సఙ్గహో చేవ, నామఆపత్తికా తథాతి.

పరివారో నిట్ఠితో.

పరివారపాళి నిట్ఠితా.